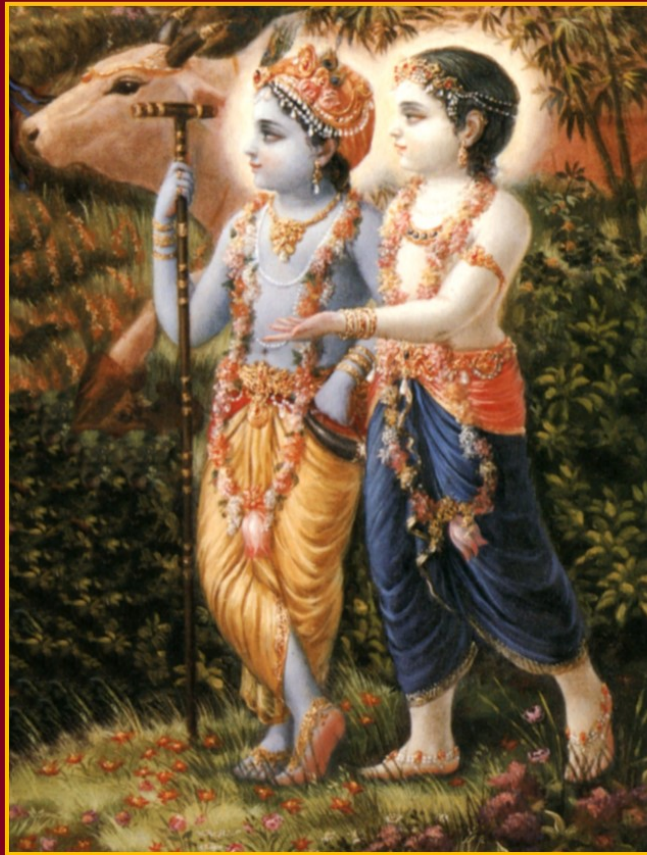

Κρίσνα

Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας

Δεύτερος Τόμος

Της Αυτού Θείας Χάρης

Α.Τσ.Μπακτιβεντάντα Σουάμι

Πραμπουπάντα

Ιδρυτή-Ατσάρια της Διεθνούς Ένωσης για τη Συνείδηση του Κρίσνα

Κρίσνα

το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας

Δεύτερος Τόμος

ΕΡΓΑ

της Αυτού Θείας Χάρης

Α. Τσ. Μπακτιβεντάντα Σουάμι Πραμπουπάντα

Η Μπαγκαβάντ-γκίτα όπως ακριβώς είναι

Σρίμαντ-Μπαγκαβατάμ

Σρι Τσετάνια Τσαριτάμριτα

Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας

Η διδασκαλία του Κυρίου Τσετάνια

Το νέκταρ της αφοσίωσης

Το νέκταρ της διδασκαλίας

Σρι Ισοπανισάντ

Το φως της *Σρίμαντ-Μπαγκαβατάμ*

Εύκολο ταξίδι σε άλλους πλανήτες

Η διδασκαλία του Κυρίου Καπίλα, του γιου της Ντεβαχούτι

Η διδασκαλία της Βασίλισσας Κούντι

Η επιστήμη της αυτοσυνειδητοποίησης

Η τελειότητα του γιόγκα

Πέραν της γέννησης και του θανάτου

Στον δρόμο προς τον Κρίσνα

Ράτζα-βίντια: ο βασιλιάς της γνώσης

Ύψωση στη συνείδηση του Κρίσνα

Η ζωή προέρχεται από τη ζωή

Τέλειες ερωτήσεις, τέλειες απαντήσεις

Συνείδηση του Κρίσνα: το ασύγκριτο δώρο

Συνείδηση του Κρίσνα: το κορυφαίο σύστημα γιόγκα

Κρίσνα

το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας

Μία συνοπτική παρουσίαση του Δέκατου Άσματος
της Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ του Σρίλα Βιασαντέβα

Δεύτερος Τόμος

της Αυτού Θείας Χάρης
Α. Τσ. Μπακτιβεντάντα Σουάμι Πραμπουπάντα

Ιδρυτή-Ατσάρια της Διεθνούς Ένωσης για τη συνείδηση του Κρίσνα

Μετάφραση - Επιμέλεια: Γ. Δ. Κωνσταντόπουλος

Copyright © 2019 μετάφρασης: Γ. Δ. Κωνσταντόπουλος

Το παρόν κείμενο είναι μετάφραση της πρωτότυπης αγγλικής έκδοσης του έργου (Krsna – The Supreme Personality of Godhead - 1970).

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση μέρους ή όλου του κειμένου για λόγους μη κερδοσκοπικούς χωρίς την άδεια του μεταφραστή.

Πίνακας περιεχομένων

55/ Η ιστορία του πολύτιμου λίθου Σιαμαντακά	1
56/ Ο φόνος του Σατράτζιτ και του Σαταντανβά	13
57/ Πέντε Βασίλισσες που παντρεύτηκε ο Κρίσνα	21
58/ Η σωτηρία του δαίμονα Μπωμάσουρα	37
59/ Συζητήσεις μεταξύ του Κρίσνα και της Ρουκμίνι	49
60/ Ο γενεαλογικός πίνακας της οικογένειας του Κρίσνα	69
61/ Η συνάντηση της Ούσα με τον Ανιρούντα	77
62/ Ο Κύριος Κρίσνα μάχεται με τον Μπανασούρα	85
63/ Η ιστορία του Βασιλιά Νρίγκα	99
64/ Ο Κύριος Μπαλαράμα επισκέπτεται τη Βρινντάβανα	109
65/ Η σωτηρία του Πωνντράκα και του Βασιλιά του Κάσι	117
66/ Η σωτηρία του γορίλλα Ντβιβίντα	127
67/ Ο γάμος του Σάμπα	131
68/ Ο μέγας σοφός Νάραντα επισκέπτεται τα διάφορα σπίτια του Κυρίου Κρίσνα	143

69/ Οι καθημερινές δραστηριότητες του Κυρίου Κρίσνα	153
70/ Ο Κύριος Κρίσνα στην πόλη Ιντραπράστα	167
71/ Η απελευθέρωση του Βασιλιά Τζαράσαντα	
72/ Ο Κύριος Κρίσνα επιστρέφει στην πόλη της Χαστινάπουρα	175
73/ Η σωτηρία του Σισουπάλα	185
74/ Γιατί ο Ντουριόντανα αισθάνθηκε προσβεβλημένος στο τέλος της θυσίας Ρατζασούγια	193
75/ Η μάχη μεταξύ του Σάλβα και της δυναστείας των Γιάντου	205
76/ Η σωτηρία του Σάλβα	213
77/ Ο θάνατος του Ντανταβακρά, του Βιντούρατα και του Ρομαχάρσανα	219
78/ Η απελευθέρωση του Μπαλβαλά και η περιοδεία του Κυρίου Μπαλαράμα στα άγια μέρη	225
79/ Η συνάντηση του Κυρίου Κρίσνα με τον <i>μπραμανα</i> Σουντάμα	235
80/ Ο Κύριος Κρίσνα ευλογεί τον <i>μπραμανα</i> Σουντάμα	245
81/ Ο Κύριος Κρίσνα και ο Μπαλαράμα συναντούν τους κατοίκους της Βρινντάβανα	257
82/ Η Ντρώπαντι συναντά τις Βασίλισσες του Κρίσνα	267
83/ Οι θυσιαστήριες τελετές του Βασουντέβα	281
84/ Οι πνευματικές οδηγίες για τον Βασουντέβα και η επιστροφή των έξι νεκρών γιων της Ντεβάκι από τον Κύριο Κρίσνα	289
85/ Η απαγωγή της Σουμπαντρά και η επίσκεψη του Κυρίου Κρίσνα στον Σρουταντέβα και τον Μπαχουλάσβα	303
86/ Προσευχές από τις προσωποποιημένες Βέδες	315
87/ Η σωτηρία του Κυρίου Σίβα	329

88/ Η απαράμιλλη δύναμη του Κρίσνα	413
89/ Συνοπτική περιγραφή των διασκεδάσεων του Κυρίου Κρίσνα	433
Γλωσσάριο	479

55. Η ιστορία του πολύτιμου λίθου Σιαμαντακά

Υπήρχε ένας βασιλιάς ονόματι Σατράτζιτ, εντός των ορίων και της δικαιοδοσίας της Ντβάρακα. Ήταν μέγας αφοσιωμένος υπηρέτης του θεού του ήλιου, ο οποίος του είχε δώσει την ευλογία ενός πολύτιμου λίθου, γνωστού ως Σιαμαντακά. Εξαιτίας αυτού του πολύτιμου λίθου Σιαμαντακά, υπήρξε μία παρανόηση μεταξύ του Βασιλιά Σατράτζιτ και της δυναστείας των Γιαντού. Αργότερα το ζήτημα τακτοποιήθηκε, όταν ο Σατράτζιτ πρόσφερε οικειοθελώς στον Κρίσνα την κόρη του Σατιαμπάμα και το πετράδι Σιαμαντακά. Δεν παντρεύτηκε τον Κρίσνα μόνο η Σατιαμπάμα, λόγω του πολύτιμου λίθου Σιαμαντακά, αλλά και η Τζαμπαβατί, η θυγατέρα του Τζαμπαβάν. Οι δύο αυτοί γάμοι έγιναν πριν από την εμφάνιση του Πραντιούμνα, όπως περιγράφηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο. Το πώς ο Βασιλιάς Σατράτζιτ πρόσβαλε τη δυναστεία των Γιαντού και το πώς αργότερα ήλθε στα λογικά του και πρόσφερε την κόρη του και το πετράδι Σιαμαντακά στον Κρίσνα περιγράφεται ως εξής.

Επειδή ήταν σπουδαίος αφοσιωμένος υπηρέτης του θεού του ήλιου, ο Βασιλιάς Σατράτζιτ ανέπτυξε σταδιακά μία πολύ φιλική σχέση με αυτόν. Ο θεός του ήλιου ήταν πολύ ευχαριστημένος μαζί του και του έδωσε ένα εξαιρετικό πετράδι γνωστό με το όνομα Σιαμαντακά. Όταν ο Σατράτζιτ φόρεσε αυτό το πετράδι σε ένα μενταγιόν γύρω από τον λαιμό του, έμοιαζε ακριβώς σαν απομίμηση του θεού του ήλιου. Φορώντας αυτό το πετράδι, έμπαινε μέσα στην πόλη της Ντβάρακα και οι άνθρωποι νόμιζαν ότι είχε έλθει στην πόλη ο θεός του ήλιου για να δει τον Κρίσνα. Ήξεραν ότι ο Κρίσνα, επειδή είναι το Υπέρτατο Προσωπο της Θεότητας, δεχόταν μερικές φορές

επισκέψεις από τους ημίθεους και γι' αυτό, όσο ο Σατράτζιτ βρισκόταν στην πόλη της Ντβάρακα, όλοι οι κάτοικοι εκτός του Κρίσνα νόμιζαν ότι είναι ο ίδιος ο θεός του ήλιου. Παρόλο που ο Βασιλιάς Σατράτζιτ ήταν γνωστός σε όλους, δεν μπορούσαν να τον αναγνωρίσουν, εξαιτίας της εκτυφλωτικής λάμψης του πετραδιού Σιαμαντακά.

Κάποτε, περνώντας τον για τον θεό του ήλιου, ορισμένοι από τους σημαντικούς πολίτες της Ντβάρακα πήγαν αμέσως στον Κρίσνα να Τον πληροφορήσουν ότι ο θεός του ήλιου είχε φτάσει για να Τον δει. Εκείνη την ώρα, ο Κρίσνα έπαιζε σκάκι. Ένας από τους επιφανείς κατοίκους της Ντβάρακα μίλησε ως εξής: «Αγαπημένε μου Κύριε Ναράγιανα, είσαι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Στη μορφή του πλήρους τμήματός Σου, του Ναράγιανα ή Βίσνου, έχεις τέσσερα χέρια που κρατούν διάφορα σύμβολα – κοχύλι, δίσκο, ρόπαλο και λουλούδι λωτού. Είσαι ο ιδιοκτήτης των πάντων, αλλά παρόλο που είσαι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Ναράγιανα, έχεις κατέλθει στη Βρινντάβανα για να ενεργήσεις ως παιδί της Γιασόνταμάτα, που μερικές φορές Σε έδενε με τα σκοινιά της και γι' αυτό δοξάζεσαι με το όνομα Νταμοντάρα».

Το ότι ο Κρίσνα είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Ναράγιανα, όπως ήταν αποδεκτός από τους κατοίκους της Ντβάρακα, επιβεβαιώθηκε αργότερα από τον μεγάλο φιλοσοφικό ηγέτη των Μαγιαβάντι, τον Σανκαρατσάρια. Αποδεχόμενος τον Κύριο ως απρόσωπο, δεν απέρριψε την προσωπική μορφή του Κυρίου. Εννοούσε πως οτιδήποτε έχει μορφή στον υλικό κόσμο υπόκειται στη δημιουργία, τη συντήρηση και την καταστροφή, αλλά ότι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Ναράγιανα, δεν έχει υλική μορφή υποκείμενη σε αυτούς τους περιορισμούς. Προκειμένου να πείσει τους λιγότερο νοήμονες, οι οποίοι νομίζουν ότι ο Κρίσνα είναι ένα συνηθισμένο ζωντανό ον, ο Σανκαρατσάρια είπε ότι ο Θεός είναι απρόσωπος. Αυτή η μη προσωπική υπόσταση σημαίνει ότι δεν είναι ένα πρόσωπο υποκείμενο σε αυτές τις υλικές συνθήκες. Είναι υπερβατικό πρόσωπο χωρίς υλικό σώμα.

Οι κάτοικοι της Ντβάρακα δεν αποκάλεσαν τον Κρίσνα μόνο Νταμοντάρα, αλλά και Γκοβίνντα, που δείχνει ότι ο Κρίσνα είναι πολύ στοργικός με τις αγελάδες και τα μοσχάρια· και προκειμένου να αναφερθούν και στη στενή τους σχέση μαζί Του, Τον αποκάλεσαν και Γιαντουνάνντανα. Είναι ο γιος του Βασουντέβα, γεννημένος στη δυναστεία των Γιαντού. Με αυτόν τον τρόπο, οι κάτοικοι της Ντβάρακα κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι αποκαλούσαν τον

Κρίσνα υπέρτατο κύριο όλου του σύμπαντος. Απευθύνθηκαν στον Κρίσνα με πολλούς και διαφορετικούς τρόπους, περήφανοι που ήταν πολίτες της Ντβάρακα και μπορούσαν να δουν τον Κρίσνα καθημερινά.

Όταν ο Σατράτζιτ επισκέφθηκε την πόλη της Ντβάρακα, οι κάτοικοι αισθάνθηκαν μεγάλη περηφάνεια για το γεγονός ότι μολονότι ο Κρίσνα ζούσε στην Ντβάρακα ως ένα συνηθισμένο ανθρώπινο ον, οι ημίθεοι ερχόντουσαν να Τον δουν. Έτσι ενημέρωσαν τον Κύριο Κρίσνα πως ο θεός του ήλιου, με την ελκυστική σωματική λάμψη, ερχόταν να Τον δει. Οι κάτοικοι της Ντβάρακα επιβεβαίωσαν ότι η άφιξη του θεού του ήλιου στην Ντβάρακα δεν ήταν πολύ αξιοθαύμαστη, επειδή παντού στο σύμπαν οι άνθρωποι που αναζητούσαν το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας γνώριζαν ότι είχε εμφανισθεί στην οικογένεια της δυναστείας των Γιαντού και ζούσε στην Ντβάρακα ως ένα από τα μέλη αυτής της οικογένειας. Έτσι οι κάτοικοι εξέφρασαν τη χαρά τους για την περίπτωση. Ακούγοντας τα λόγια των υπηκόων Του, το Πρόσωπο της Θεότητας που διαπερνά τα πάντα, ο Κρίσνα, χαμογέλασε. Ευχαριστημένος με τους κατοίκους της Ντβάρακα, ο Κρίσνα τους πληροφόρησε ότι το πρόσωπο που περιέγραψαν ως θεό του ήλιου ήταν στην πραγματικότητα ο Βασιλιάς Σατράτζιτ, ο οποίος είχε έλθει να επισκεφθεί την πόλη της Ντβάρακα για να δείξει τα πλούτη του με τη μορφή του πολύτιμου πετραδιού που είχε αποκτήσει από τον θεό του ήλιου.

Ωστόσο, ο Σατράτζιτ δεν ήλθε να δει τον Κρίσνα· ήταν εντελώς συνεπαρμένος από το πετράδι Σιαμαντακά. Τοποθέτησε το πολύτιμο πετράδι σε έναν ναό για να λατρεύεται από *μπραμανα* που προσέλαβε γι' αυτόν τον σκοπό. Αυτή είναι μία περίπτωση ενός ατόμου περιορισμένης νοημοσύνης, που λατρεύει ένα υλικό πράγμα. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* αναφέρεται ότι οι λιγότερο νοήμονες άνθρωποι, προκειμένου να έχουν άμεσα αποτελέσματα από τις δραστηριότητές τους, λατρεύουν τους ημίθεους, οι οποίοι είναι δημιουργημένοι μέσα σε αυτό το σύμπαν. Η λέξη «υλιστής» σημαίνει κάποιον που ενδιαφέρεται για την ικανοποίηση των αισθήσεων μέσα στον υλικό κόσμο. Παρόλο που ο Κρίσνα αργότερα ζήτησε αυτό το πετράδι Σιαμαντακά, ο Βασιλιάς Σατράτζιτ δεν Του το έδωσε, αλλά το τοποθέτησε σε έναν ναό για τους δικούς του λατρευτικούς σκοπούς. Και ποιος δεν θα λάτρευε αυτό το πετράδι; Το πολύτιμο πετράδι Σιαμαντακά ήταν τόσο ισχυρό, ώστε παρήγαγε καθημερινά μία μεγάλη ποσότητα χρυσού. Η ποσότητα του χρυσού μετριέται με μία μονάδα βάρους που ονομάζεται *μπαρα*. Σύμφωνα με τους βεδικούς τύπους, μία *μπαρα* ισοδυναμεί με δεκαέξι

λίβρες χρυσού (περίπου εφτά κιλά χρυσού)· ένα μαουντ ισοδυναμεί με ογδόντα δύο λίβρες (37 κιλά). Το πετράδι παρήγαγε περίπου 170 λίβρες χρυσού (77 κιλά) κάθε μέρα. Εκτός αυτού, μαθαίνουμε από τη βεδική γραμματεία ότι σε οποιοδήποτε μέρος του κόσμου λατρεύεται αυτό το πετράδι δεν υπάρχει πιθανότητα λιμού· όχι μόνο αυτό, αλλά οπουδήποτε είναι παρόν αυτό το πετράδι δεν υπάρχει πιθανότητα οποιασδήποτε δυσοίωσης κατάστασης, όπως επιδημίας ή αρρώστιας.

Ο Κύριος Κρίσνα ήθελε να διδάξει τον κόσμο ότι όλα τα καλύτερα πράγματα θα πρέπει να προσφέρονται στον κυβερνήτη μιας χώρας. Ο Βασιλιάς Ουγκρασένα ήταν ο επικυρίαρχος πολλών δυναστειών και συνέβαινε να είναι παππούς του Κρίσνα, οπότε ο Κρίσνα ζήτησε από τον Σατράτζιτ να προσφέρει το πετράδι Σιαμαντακά στον Βασιλιά Ουγκρασένα. Ο Κρίσνα ισχυριζόταν ότι τα καλύτερα θα πρέπει να προσφέρονται στον Βασιλιά. Αλλά ο Σατράτζιτ, επειδή λάτρευε τους ημίθεους, είχε γίνει πολύ υλιστής και αντί να δεχθεί το αίτημα του Κρίσνα, θεώρησε προτιμότερο να λατρεύει το πετράδι για να παίρνει τα 77 κιλά χρυσού κάθε μέρα. Οι υλιστές που μπορούν να έχουν τέτοιες τεράστιες ποσότητες χρυσού κάθε μέρα δεν ενδιαφέρονται για τη συνείδηση του Κρίσνα. Γι' αυτό, μερικές φορές, για να δείξει ιδιαίτερο έλεος, ο Κρίσνα αφαιρεί τις μεγάλες ποσότητες του υλικού πλούτου από κάποιον και έτσι τον κάνει μεγάλο αφοσιωμένο υπηρέτη. Αλλά ο Σατράτζιτ αρνήθηκε να υπακούσει στην εντολή του Κρίσνα και δεν Του πρόσφερε το πετράδι.

Μετά από αυτό το περιστατικό, ο νεότερος αδελφός του Σατράτζιτ, για να επιδείξει τον πλούτο της οικογένειας, πήρε το πετράδι, το έβαλε στον λαιμό του και έφυγε πάνω στο άλογό του για το δάσος, κάνοντας επίδειξη του υλικού πλούτου του. Ενώ ο αδελφός του Σατράτζιτ, που ήταν γνωστός ως Πράσена, γυρνούσε εδώ κι εκεί στο δάσος, του επιτέθηκε ένα μεγάλο λιοντάρι, σκοτώνοντας και αυτόν και το άλογό του και παίρνοντας το πετράδι στη σπηλιά του. Τα νέα έφτασαν στον Βασιλιά των πιθήκων, τον γορίλλα Τζαμπαβάν, ο οποίος σκότωσε το λιοντάρι στη σπηλιά του και πήρε το πετράδι. Ο Τζαμπαβάν ήταν μεγάλος αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου από την εποχή του Κυρίου Ραματσάνντρα και έτσι δεν θεώρησε το πολύτιμο πετράδι ως κάτι πολύ σπουδαίο και το έδωσε στον μικρό γιο του για παιχνίδι.

Στην πόλη, όταν ο νεότερος αδελφός του Σατράτζιτ δεν επέστρεψε από το δάσος με το πετράδι, ο Σατράτζιτ ήταν πολύ ανήσυχος. Δεν γνώριζε ότι ο

αδελφός του είχε σκοτωθεί από ένα λιοντάρι και ότι το λιοντάρι είχε σκοτωθεί από τον Τζαμπαβάν. Σκεφτόταν ότι επειδή ο Κρίσνα ήθελε το πετράδι και εκείνος δεν Του το είχε προσφέρει, ο Κρίσνα μπορεί να είχε πάρει το πετράδι από τον Πράσενα δια της βίας και να τον είχε σκοτώσει. Αυτή η σκέψη έγινε φήμη, η οποία απλώθηκε από τον Σατράτζιτ σε κάθε γωνιά της Ντβάρακα.

Αυτή η ψεύτικη φήμη ότι δήθεν ο Κρίσνα είχε σκοτώσει τον Πράσενα και είχε πάρει το πετράδι απλώθηκε παντού σαν φωτιά του δάσους. Στον Κρίσνα δεν άρεσε να δυσφημείται με αυτόν τον τρόπο και γι' αυτό αποφάσισε να πάει στο δάσος και να βρει το πετράδι Σιαμαντακά, παίρνοντας μαζί Του ορισμένους από τους κατοίκους της Ντβάρακα. Μαζί με αυτούς τους εξέχοντες άντρες της Ντβάρακα, ο Κρίσνα πήγε να ψάξει τον Πράσενα, τον αδελφό του Σατράτζιτ, και τον βρήκε νεκρό, σκοτωμένο από το λιοντάρι. Την ίδια ώρα, ο Κρίσνα βρήκε και το λιοντάρι που είχε σκοτώσει ο Τζαμπαβάν, τον οποίο συνήθως αποκαλούν Ρίσα. Διαπίστωσαν ότι το λιοντάρι είχε σκοτωθεί από το χέρι του Ρίσα, χωρίς τη βοήθεια κάποιου όπλου. Ο Κρίσνα και οι κάτοικοι της Ντβάρακα βρήκαν τότε μία μεγάλη σήραγγα, για την οποία έλεγαν ότι οδηγεί στο σπίτι του Ρίσα. Ο Κρίσνα ήξερε ότι οι κάτοικοι της Ντβάρακα θα φοβόντουσαν να μούνε στη σήραγγα· γι' αυτό, τους ζήτησε να μείνουν απέξω και ο Ίδιος μπήκε στη σκοτεινή στοά μόνος Του για να βρει τον Ρίσα, τον Τζαμπαβάν. Αφού μπήκε στη στοά, ο Κρίσνα είδε ότι το εξαιρετικά πολύτιμο πετράδι Σιαμαντακά είχε δοθεί στον γιο του Ρίσα για να παίζει, και προκειμένου να πάρει το πετράδι από το παιδί, πήγε στο παιδί και στάθηκε μπροστά του. Όταν η τροφός που φρόντιζε το παιδί του Ρίσα είδε τον Κρίσνα να στέκεται μπροστά της, φοβήθηκε, πιστεύοντας ότι μπορεί να έπαιρνε το πολύτιμο πετράδι Σιαμαντακά. Από τον φόβο της, άρχισε να φωνάζει δυνατά.

Ακούγοντας την τροφή να φωνάζει, ο Τζαμπαβάν εμφανίσθηκε επί σκηνής και με πολύ άγρια διάθεση. Ο Τζαμπαβάν ήταν στην πραγματικότητα μέγας αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου Κρίσνα, αλλά επειδή είχε θυμώσει, δεν αναγνώρισε τον κύριό του· νόμισε ότι ήταν ένας συνηθισμένος άνθρωπος. Αυτό φέρνει στον νου τα λόγια της *Μπαγκαβαντ-γκιτα* με τα οποία ο Κρίσνα συμβουλεύει τον Αρτζούνα να απαλλαγεί από τον θυμό, την απληστία και τη λαγνεία, προκειμένου να υψωθεί στο πνευματικό επίπεδο. Η λαγνεία, ο θυμός και η απληστία λειτουργούν παράλληλα μέσα στην καρδιά και εμποδίζουν την πρόοδο στον πνευματικό δρόμο.

Ο Κρίσνα και ο Τζαμπαβάν άρχισαν να παλεύουν σαν αρπακτικά.

Μην αναγνωρίζοντας τον κύριό του, ο Τζαμπαβάν τον προκάλεσε πρώτα να παλέψουν. Τότε άρχισε μία μεγάλη μάχη μεταξύ του Κρίσνα και του Τζαμπαβάν, κατά την οποία πάλεψαν σαν δύο αντίπαλα αρπακτικά. Όποτε υπάρχει κάποιο πτώμα για φάγωμα τα όρνια παλεύουν με πείσμα για τη λεία.

Ο Κρίσνα και ο Τζαμπαβάν άρχισαν να παλεύουν πρώτα με όπλα, έπειτα με πέτρες, έπειτα με μεγάλα δέντρα, έπειτα με τα χέρια, μέχρι που στο τέλος χτυπούσαν ο ένας τον άλλο με τις γροθιές τους και τα χτυπήματα ήταν σαν τα χτυπήματα των κεραυνών. Και οι δύο πίστευαν ότι θα νικήσουν, αλλά η μάχη συνεχιζόταν για μέρες, μέρα-νύχτα, χωρίς σταματημό. Με αυτόν τον τρόπο η μάχη συνεχίστηκε για είκοσι οχτώ μέρες.

Παρόλο που εκείνη την εποχή ο Τζαμπαβάν ήταν το πιο δυνατό ζωντανό ον που υπήρχε, όλες οι αρθρώσεις των μελών του σώματός του χαλάρωσαν και η δύναμή του ελαττώθηκε ουσιαστικά στο μηδέν από τα συνεχή χτυπήματα του Σρι Κρίσνα. Νιώθοντας πολύ κουρασμένος, με τον ιδρώτα να τρέχει σε όλο του το σώμα, ο Τζαμπαβάν έμεινε κατάπληκτος. Ποιος ήταν αυτός ο αντίπαλος που αδυνατίζε τη δύναμή του; Ο Τζαμπαβάν γνώριζε πολύ καλά την υπεράνθρωπη σωματική δύναμή του, αλλά όταν αισθάνθηκε κουρασμένος από τα χτυπήματα του Κρίσνα, κατάλαβε ότι ο Κρίσνα δεν ήταν άλλος από τον λατρεμένο του Κύριο, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Αυτό το περιστατικό έχει ιδιαίτερη σημασία για τους αφοσιωμένους υπηρέτες. Στην αρχή, ο Τζαμπαβάν δεν μπορούσε να καταλάβει τον Κρίσνα, επειδή η όρασή του είχε θολώσει λόγω υλικής προσκόλλησης. Ήταν προσκολλημένος στο αγόρι και στο εξαιρετικά πολύτιμο πετράδι Σιαμαντάκα, το οποίο δεν ήθελε να δώσει στον Κρίσνα. Μάλιστα, όταν ο Κρίσνα ήλθε εκεί θύμωσε, πιστεύοντας ότι είχε έλθει για να πάρει το πετράδι. Αυτή είναι η υλική θέση· παρόλο που είναι κανείς πολύ δυνατός σωματικά, αυτό δεν μπορεί να τον βοηθήσει να κατανοήσει τον Κρίσνα.

Σε αθλητική διάθεση, ο Κρίσνα ήθελε να ασχοληθεί με μία ψεύτικη μάχη με τον αφοσιωμένο υπηρέτη Του. Όπως έχουμε δει από τις σελίδες της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας διαθέτει όλες τις τάσεις και τα ένστικτα των ανθρώπινων όντων. Μερικές φορές, σε αθλητική διάθεση, εύχεται να παλέψει για να κάνει επίδειξη σωματικής δύναμης, και όταν το επιθυμεί, διαλέγει κάποιον κατάλληλο από τους αφοσιωμένους υπηρέτες Του για να Του προσφέρει αυτή την ικανοποίηση. Ο Κρίσνα επιθύμησε αυτή την ικανοποίηση της ψεύτικης μάχης με τον Τζαμπαβάν. Μολονότι ο Τζαμπαβάν ήταν από τη φύση του αφοσιωμένος υπηρέτης, δεν διέθετε γνώση του Κρίσνα ενόσω πρόσφερε αυτή την υπηρεσία στον Κύριο με τη σωματική του δύναμη. Αλλά μόλις ο Κρίσνα ευχαριστήθηκε με τη μάχη, ο Τζαμπαβάν κατάλαβε αμέσως ότι ο αντίπαλός του δεν ήταν άλλος από τον Ίδιο τον Υπέρτατο Κύριο. Το συμπέρασμα είναι

ότι μπόρεσε να καταλάβει τον Κρίσνα με την υπηρεσία του. Ορισμένες φορές ο Κρίσνα ικανοποιείται παλεύοντας.

Γι' αυτό ο Τζαμπαβάν είπε στον Κύριο, «Αγαπημένε μου Κύριε, τώρα μπορώ να καταλάβω ποιος είσαι. Είσαι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Κύριος Βίσνου, η πηγή της δύναμης, του πλούτου, της φήμης, της ομορφιάς, της σοφίας και της απάρνησης του καθενός». Αυτή η δήλωση του Τζαμπαβάν επιβεβαιώνεται από τη *Βενταντα-σουτρα*, όπου διακηρύσσεται ότι ο Υπέρτατος Κύριος είναι η πηγή των πάντων. Ο Τζαμπαβάν αναγνώρισε τον Κύριο Κρίσνα ως Υπέρτατο Πρόσωπο, ως τον Κύριο Βίσνου: «Αγαπημένε μου Κύριε, είσαι ο δημιουργός των δημιουργών των υποθέσεων του σύμπαντος». Αυτά τα λόγια είναι πολύ διδακτικά για τον κοινό άνθρωπο, ο οποίος μένει κατάπληκτος με τα έργα ενός ανθρώπου με εξαιρετικό μυαλό. Ο κοινός άνθρωπος βλέπει με έκπληξη τις εφευρέσεις ενός σπουδαίου επιστήμονα, αλλά τα λόγια του Τζαμπαβάν βεβαιώνουν ότι παρόλο που ένας επιστήμονας μπορεί να είναι ο δημιουργός πολλών θαυμαστών πραγμάτων, ο Κρίσνα είναι ο δημιουργός του επιστήμονα. Είναι ο δημιουργός όχι μόνον ενός επιστήμονα, αλλά τρισεκατομμυρίων επιστημόνων σε όλο το σύμπαν. Ο Τζαμπαβάν είπε ακόμη, «Είσαι ο δημιουργός όχι μόνο του δημιουργού, αλλά είσαι επίσης ο δημιουργός και των υλικών στοιχείων τα οποία χρησιμοποιούν οι αποκαλούμενοι δημιουργοί». Οι επιστήμονες χρησιμοποιούν τα φυσικά στοιχεία ή τους νόμους της υλικής φύσης και κάνουν κάτι υπέροχο, αλλά στην πραγματικότητα αυτοί οι φυσικοί νόμοι και τα στοιχεία είναι όλα δημιουργήματα του Κρίσνα. Αυτή είναι πραγματική επιστημονική κατανόηση. Άνθρωποι με μειωμένη νοημοσύνη δεν προσπαθούν να κατανοήσουν ποιος δημιούργησε τον εγκέφαλο του επιστήμονα· είναι ικανοποιημένοι βλέποντας απλώς το υπέροχο δημιούργημα ή την εφεύρεση του επιστήμονα.

Ο Τζαμπαβάν συνέχισε: «Αγαπημένε μου Κύριε, ο παράγοντας χρόνος, ο οποίος συνδυάζει όλα τα φυσικά στοιχεία είναι και αυτός εκπρόσωπός Σου. Εσύ είσαι ο υπέρτατος παράγοντας χρόνος, μέσα στον οποίο ολόκληρη η δημιουργία συντελείται, συντηρείται και τελικά καταστρέφεται. Και όχι μόνο τα φυσικά στοιχεία και οι χρονικοί παράγοντες, αλλά επίσης και τα πρόσωπα τα οποία χειρίζονται τα συστατικά και τα πλεονεκτήματα της δημιουργίας είναι συστατικά μέρη Σου. Συνεπώς, το ζωντανό ον δεν είναι ανεξάρτητος δημιουργός. Μελετώντας όλους τους παράγοντες στη σωστή προοπτική, μπορεί κανείς να δει ότι Εσύ είσαι ο υπέρτατος κυρίαρχος και ο Κύριος των

πάντων. Αγαπημένε μου Κύριε, μπορώ, λοιπόν, να καταλάβω ότι Εσύ είσαι το ίδιο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας που λάτρευα ως Κύριο Ραματσάνντρα. Ο Κύριός μου, ο Ραματσάνντρα, θέλησε να κατασκευάσει μία γέφυρα πάνω από τον ωκεανό και είδα προσωπικά πώς ο ωκεανός ταραχθηκε όταν ο Κύριός μου τον κοίταξε απλώς. Και όταν ταραχθηκε όλος ο ωκεανός, τα ζωντανά όντα όπως οι φάλαινες, οι αλιγάτορες και τα ψάρια *τιμινγκιλα* αναστατώθηκαν. (Το ψάρι *τιμινγκιλα* των ωκεανών μπορεί να καταπιεί μεγάλα υδρόβια ζώα όπως οι φάλαινες με μία ρουφηξιά.) Με αυτόν τον τρόπο ο ωκεανός αναγκάστηκε να υποχωρήσει και να επιτρέψει στον Κύριο Ραματσάνντρα να περάσει στο νησί που είναι γνωστό ως Λάνκα. (Σήμερα υποτίθεται ότι είναι η Κεϋλάνη.) Η κατασκευή αυτής της γέφυρας πάνω από τον ωκεανό, από το ακρωτήριο Κομορίν μέχρι τη Κεϋλάνη, είναι ακόμα πασίγνωστη σε όλους. Μετά την κατασκευή της γέφυρας, μία φωτιά άναψε σε ολόκληρο το βασίλειο του Ράβανα. Στη διάρκεια της μάχης με τον Ράβανα, το κάθε μέρος από τα μέλη του Ράβανα σκίστηκε και έγινε κομμάτια από τα κοφτερά Σου βέλη και το κεφάλι του έπεσε στο πρόσωπο της γης. Τώρα μπορώ να καταλάβω ότι δεν είσαι παρά ο Κύριός μου, ο Ραματσάνντρα. Κανείς άλλος δεν διαθέτει τόσο ανυπολόγιστη δύναμη· κανείς άλλος δεν θα μπορούσε να με νικήσει με τέτοιο τρόπο».

Ο Κύριος Κρίσνα ικανοποιήθηκε με τις προσευχές και τα λόγια του Τζαμπαβάν και για να μετριάσει τους πόνους στο σώμα του, άρχισε να αλείφει με τις λωτοειδείς παλάμες των χεριών Του όλο το σώμα του Τζαμπαβάν. Ο Τζαμπαβάν ένιωσε στη στιγμή ανακούφιση από την κούραση της μεγάλης μάχης. Τότε ο Κρίσνα τον αποκάλεσε Βασιλιά Τζαμπαβάν, επειδή εκείνος και όχι το λιοντάρι ήταν πράγματι ο βασιλιάς της ζούγκλας· με γυμνά χέρια, άοπλος, ο Τζαμπαβάν είχε σκοτώσει το λιοντάρι. Ο Κρίσνα πληροφόρησε τον Τζαμπαβάν ότι είχε έλθει σε αυτόν για να του ζητήσει το πετράδι Σιαμαντακά, επειδή αφότου το πετράδι αυτό κλάπηκε, το όνομά Του είχε διασυνθεί από τους λιγότερο νοήμονες. Ο Κρίσνα τον πληροφόρησε ξεκάθαρα ότι είχε έλθει εκεί για να του ζητήσει το πετράδι, προκειμένου να απαλλαγεί από αυτή την αμαύρωση της υπόληψής Του. Ο Τζαμπαβάν κατανόησε την όλη κατάσταση και για να ικανοποιήσει τον Κύριο όχι μόνο Του έδωσε αμέσως το πετράδι Σιαμαντακά, αλλά έφερε επίσης την κόρη του Τζαμπαβατί, η οποία ήταν σε ηλικία γάμου, και την πρόσφερε στον Κρίσνα.

Το επεισόδιο του γάμου της Τζαμπαβατί με τον Κρίσνα και η παράδοση του πετραδιού Σιαμαντακά ολοκληρώθηκε μέσα στη σπηλιά του βουνού. Παρόλο που η μάχη μεταξύ του Κρίσνα και του Τζαμπαβάν κράτησε είκοσι οχτώ ημέρες, οι κάτοικοι της Ντβάρακα περίμεναν έξω από τη σπηλιά επί δώδεκα μέρες και μετά από αυτό το διάστημα αποφάνθηκαν ότι κάτι ανεπιθύμητο πρέπει να είχε συμβεί. Δεν μπορούσαν να καταλάβουν με βεβαιότητα τι είχε συμβεί πραγματικά και επειδή ήταν πολύ λυπημένοι και κουρασμένοι, επέστρεψαν στην πόλη της Ντβάρακα.

Όλα τα μέλη της οικογένειας, και συγκεκριμένα, η μητέρα του Κρίσνα, η Ντεβάκι, ο πατέρας Του, ο Βασουντέβα, και η κύρια σύζυγός Του, η Ρουκμίνη, μαζί με όλους τους άλλους φίλους, συγγενείς και ενοίκους του ανακτόρου, ήταν πολύ λυπημένοι όταν οι κάτοικοι της Ντβάρακα επέστρεψαν χωρίς τον Κρίσνα. Λόγω της φυσικής τους στοργής για τον Κρίσνα, ανέφεραν τον Σατράτζιτ με άσχημα ονόματα, επειδή ήταν η αιτία της εξαφάνισης του Κρίσνα. Πήγαν να λατρέψουν τη θεά Τσαντραμπαγκά, προσευχόμενοι για την επιστροφή του Κρίσνα. Η θεά ικανοποιήθηκε από τις προσευχές των κατοίκων της Ντβάρακα και τους πρόσφερε αμέσως την ευλογία της. Την ίδια στιγμή, ο Κρίσνα εμφανίστηκε επί σκηνής, συνοδευόμενος από την καινούργια Του σύζυγο, την Τζαμπαβατί, και όλοι οι κάτοικοι της Ντβάρακα και οι συγγενείς του Κρίσνα ήταν χαρούμενοι. Οι κάτοικοι της Ντβάρακα ήταν τόσο χαρούμενοι όσο κάποιος που υποδέχεται έναν αγαπημένο συγγενή που επιστρέφει από τους νεκρούς. Οι κάτοικοι της Ντβάρακα είχαν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι ο Κρίσνα είχε αντιμετωπίσει μεγάλες δυσκολίες λόγω της μάχης· γι' αυτό τον λόγο είχαν σχεδόν απελπιστεί, πιστεύοντας ότι δεν θα επιστρέψει. Όταν είδαν όμως ότι ο Κρίσνα είχε επιστρέψει, και μάλιστα όχι μόνος Του, αλλά με μια καινούργια σύζυγο, την Τζαμπαβατί, έκαναν αμέσως άλλη μία εορταστική τελετή.

Ο Βασιλιάς Ουγκρασένα συγκάλεσε τότε μία συνάντηση όλων των σημαντικών βασιλιάδων και αρχηγών. Κάλεσε και τον Σατράτζιτ, και ο Κρίσνα εξήγησε μπροστά σε όλη τη συνάθροιση το περιστατικό της επιστροφής του πετραδιού από τον Τζαμπαβάν. Ο Κρίσνα ήθελε να επιστρέψει το πολύτιμο πετράδι στον Βασιλιά Σατράτζιτ. Ωστόσο, ο Σατράτζιτ αισθάνθηκε ντροπιασμένος, επειδή είχε διασύρει τον Κρίσνα χωρίς λόγο. Δέχθηκε το πετράδι στο χέρι του, αλλά παρέμεινε σιωπηλός, σκύβοντας το κεφάλι και χωρίς να πει τίποτε στο συμβούλιο των βασιλιάδων και των αρχηγών, επέστρεψε σπίτι του με το πετράδι. Τότε σκέφτηκε πώς θα

μπορούσε να καθαριστεί από την αισχρή πράξη που είχε διαπράξει, αμαυρώνοντας την υπόληψη του Κρίσνα. Είχε επίγνωση ότι είχε προσβάλει τον Κρίσνα πολύ σοβαρά και ότι έπρεπε να βρει κάποια θεραπεία, έτσι ώστε ο Κρίσνα να είναι και πάλι ευχαριστημένος μαζί του.

Ο Βασιλιάς Σατράτζιτ ανυπομονούσε να βρει ανακούφιση από το άγχος που είχε δημιουργήσει ανοήτως, λόγω της έλξης του για κάποιο υλικό πράγμα, και συγκεκριμένα, το πετράδι Σιαμαντακά. Ο Σατράτζιτ είχε επηρεασθεί αληθινά από την προσβολή που είχε διαπράξει σε βάρος του Κρίσνα και επιθυμούσε ειλικρινά να επανορθώσει. Από μέσα του, ο Κρίσνα του έδινε καλή νοημοσύνη και ο Σατράτζιτ αποφάσισε να παραδώσει στον Κρίσνα και το πετράδι και την πανέμορφη κόρη του, τη Σατιαμπάμα. Δεν υπήρχε άλλος τρόπος για να μετριάσει την κατάσταση και γι' αυτό κανόνισε τη γαμήλια τελετή του Κρίσνα και της πανέμορφης κόρης του. Έδωσε δωρεά και το πετράδι και την κόρη του στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Η Σατιαμπάμα ήταν τόσο όμορφη και άξια, ώστε ο Σατράτζιτ, παρόλο που του είχαν ζητήσει το χέρι της πολλές φορές διάφοροι πρίγκιπες, περίμενε να βρει ένα κατάλληλο γαμπρό. Με τη χάρη του Κρίσνα, αποφάσισε να δώσει την κόρη του σε Αυτόν.

Ο Κύριος Κρίσνα, όντας ευχαριστημένος με τον Σατράτζιτ, τον πληροφόρησε ότι δεν είχε ανάγκη το πετράδι Σιαμαντακά. «Είναι καλύτερα να παραμείνει στον ναό, όπως το είχες», είπε, «και έτσι θα έχουμε όλοι μας ωφέλεια από αυτό το πολύτιμο πετράδι. Λόγω της παρουσίας του πετραδιού στην πόλη της Ντβάρακα, δεν θα υπάρξει πλέον λιμός ή διαταραχές από επιδημία, υπερβολικό καύσωνα ή υπερβολικό ψύχος».

❧ *Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Πεντηκοστό Πέμπτο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Η ιστορία του πολύτιμου λίθου Σιαμαντακά».* ❧

56. Ο φόνος του Σατρατζίτ και του Σαταντανβά

Αφού ο Ακρούρα επισκέφθηκε τη Χαστινάπουρα και ανέφερε στον Κρίσνα την κατάσταση των Πάννταβα, υπήρξαν και άλλες εξελίξεις. Οι Πάννταβα μεταφέρθηκαν σε ένα σπίτι το οποίο ήταν φτιαγμένο από γομαλάκα και το οποίο αργότερα τυλίχθηκε στις φλόγες, και όλοι κατάλαβαν ότι οι Πάννταβα μαζί με τη μητέρα τους, την Κούντι, είχαν σκοτωθεί. Αυτή η πληροφορία στάλθηκε επίσης στον Κύριο Κρίσνα και τον Μπαλαράμα. Αφού συζήτησαν μεταξύ Τους, αποφάσισαν να πάνε στη Χαστινάπουρα για να δείξουν τη συμπάθειά Τους στους συγγενείς Τους. Ο Κρίσνα και ο Μπαλαράμα σίγουρα γνώριζαν ότι οι Πάννταβα δεν θα μπορούσαν να έχουν σκοτωθεί στην καταστροφική φωτιά, αλλά παρόλο που το γνώριζαν, ήθελαν να πάνε στη Χαστινάπουρα για να πάρουν μέρος στο πένθος. Φτάνοντας στη Χαστινάπουρα, ο Κρίσνα και ο Μπαλαράμα πήγαν πρώτα απ' όλα να δουν τον Μπισμαντέβα, επειδή ήταν ο αρχηγός της δυναστείας των Κούρου. Έπειτα είδαν τον Βιντούρα, την Γκαντάρι και τον Ντρόνα. Άλλα μέλη της δυναστείας των Κούρου δεν ήταν στενοχωρημένα, επειδή ήθελαν να σκοτωθούν οι Πάννταβα και η μητέρα τους. Όμως ορισμένα μέλη της οικογένειας, με επικεφαλής τον Μπίσμα, ήταν πραγματικά στενοχωρημένα για το περιστατικό και ο Κρίσνα με τον Μπαλαράμα εξέφρασαν την ίδια λύπη, χωρίς να αποκαλύψουν την πραγματική κατάσταση.

Όταν ο Κρίσνα και ο Μπαλαράμα ήταν μακριά από την πόλη της Ντβάρακα, έγινε μία συννομωσία για να πάρουν το πετράδι Σιαμαντακά από τον Σατρατζίτ. Ο κύριος συννομώτης ήταν ο Σαταντανβά. Μαζί με άλλους, ο Σαταντανβά ήθελε να παντρευτεί τη Σατιαμπάμα, την όμορφη κόρη του Σατρατζίτ. Ο Σατρατζίτ είχε υποσχεθεί ότι θα έδινε την όμορφη κόρη του ως

δώρο σε διάφορους υποψήφιους, αλλά αργότερα αυτή η απόφαση άλλαξε και η Σατιαμπάμα δόθηκε στον Κρίσνα μαζί με το πετράδι Σιαμαντακά. Ο Σατρατζίτ δεν επιθυμούσε να δώσει το πετράδι μαζί με την κόρη του, και ο Κρίσνα, γνωρίζοντας τη νοοτροπία του, δέχθηκε την κόρη του αλλά επέστρεψε το πετράδι. Αφού πήρε πίσω το πετράδι από τον Κρίσνα, ο Σατρατζίτ ήταν ικανοποιημένος και το κρατούσε πάντα επάνω του. Αλλά κατά την απουσία του Κρίσνα και του Μπαλαράμα έγινε μία συνομωσία από πολλούς, περιλαμβανομένων ακόμα και του Ακρούρα και του Κριταβάρμα, που ήταν αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου Κρίσνα, για να πάρουν το πετράδι από τον Σατρατζίτ. Ο Ακρούρα και ο Κριταβάρμα προσχώρησαν στη συνομωσία επειδή ήθελαν το πετράδι για τον Κρίσνα. Γνώριζαν ότι ο Κρίσνα ήθελε το πετράδι και ότι ο Σατρατζίτ δεν το είχε προσφέρει σωστά. Κάποιοι άλλοι προσχώρησαν στη συνομωσία επειδή ήταν απογοητευμένοι που δεν τους είχε δοθεί το χέρι της Σατιαμπάμα. Μερικοί από αυτούς υποκίνησαν τον Σαταντανβά να σκοτώσει τον Σατρατζίτ και να πάρει το πετράδι.

Συνήθως τίθεται το ερώτημα, «Γιατί ένας μεγάλος αφοσιωμένος υπηρέτης όπως ο Ακρούρα προσχώρησε σε αυτή τη συνομωσία; Και γιατί ο Κριταβάρμα, παρόλο που ήταν αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου, προσχώρησε και αυτός στη συνομωσία;». Η απάντηση που δίνεται από μεγάλες αυθεντίες όπως ο Τζίβα Γκοσουάμι και άλλοι, είναι ότι παρόλο που ο Ακρούρα ήταν μεγάλος αφοσιωμένος υπηρέτης, τον είχαν καταραστεί οι κάτοικοι της Βρινντάβανα επειδή πήρε τον Κρίσνα μακριά τους. Επειδή πλήγωσε τα αισθήματά τους, ο Ακρούρα υποχρεώθηκε να προσχωρήσει στη συνομωσία που οργάνωσαν αμαρτωλοί άνθρωποι. Κατά τον ίδιο τρόπο, ο Κριταβάρμα ήταν αφοσιωμένος υπηρέτης, αλλά εξαιτίας της στενής σχέσης του με τον Κάμσα είχε μολυνθεί και αυτός με αμαρτωλή αντίδραση και είχε προσχωρήσει και αυτός στη συνομωσία.

Ενθαρρυσμένος από όλα τα μέλη της συνομωσίας, ο Σαταντανβά μπήκε μία νύχτα στο σπίτι του Σατρατζίτ και τον σκότωσε ενώ κοιμόταν. Ο Σαταντανβά ήταν άνθρωπος αμαρτωλός με απεχθή χαρακτήρα και παρόλο που λόγω των αμαρτωλών πράξεών του δεν επρόκειτο να ζήσει πολλές μέρες, αποφάσισε να σκοτώσει τον Σατρατζίτ, ενώ ο Σατρατζίτ κοιμόταν στο σπίτι του. Όταν μπήκε στο σπίτι για να σκοτώσει τον Σατρατζίτ, όλες οι γυναίκες του σπιτιού άρχισαν να φωνάζουν πολύ δυνατά, αλλά παρά τις έντονες διαμαρτυρίες τους, ο Σαταντανβά κατακρεούργησε τον Σατρατζίτ ανελέητα χωρίς δισταγμό, ακριβώς όπως ένας χασάπης σφαγιάζει ένα ζώο στο σφαγείο. Εφόσον ο

Κρίσνα απουσίαζε από το σπίτι Του τη νύχτα της σφαγής, η γυναίκα Του, η Σατιαμπάμα, ήταν παρούσα τη νύχτα που δολοφονήθηκε ο Σατρατζίτ και άρχισε να οδύρεται, «Αγαπημένε μου πατέρα! Αγαπημένε μου πατέρα! Πόσο ανελήετα έχεις σφαγιασθεί!». Το νεκρό σώμα του Σατρατζίτ δεν οδηγήθηκε αμέσως για καύση, επειδή η Σατιαμπάμα ήθελε να πάει να δει τον Κρίσνα στη Χαστινάπουρα. Γι' αυτό, το νεκρό σώμα διατηρήθηκε σε μία δεξαμενή από λάδι, έτσι ώστε ο Κρίσνα να μπορέσει επιστρέφοντας να δει το νεκρό σώμα του Σατρατζίτ και να αναλάβει δράση εναντίον του Σαταντανβά. Η Σατιαμπάμα ξεκίνησε αμέσως για τη Χαστινάπουρα, για να πληροφορήσει τον Κρίσνα σχετικά με τον φρικτό θάνατο του πατέρα της.

Όταν ο Κρίσνα πληροφορήθηκε από τη Σατιαμπάμα το έγκλημα κατά του πεθερού Του, άρχισε να θρηνεί σαν ένας συνηθισμένος άνθρωπος. Η μεγάλη Του λύπη είναι περίεργο πράγμα. Ο Κύριος Κρίσνα δεν έχει καμία σχέση με τη δράση και την αντίδραση, αλλά επειδή έπαιζε τον ρόλο ενός ανθρώπινου όντος, εξέφρασε την πλήρη συμπάθειά Του για την απώλεια της Σατιαμπάμα και τα μάτια Του γέμισαν δάκρυα όταν άκουσε για τον θάνατο του πεθερού Του. Άρχισε να θρηνεί, «Ω, τι δυσάρεστα πράγματα έχουν συμβεί!». Έτσι ο Κρίσνα και ο Μπαλαράμα μαζί με τη Σατιαμπάμα, τη γυναίκα του Κρίσνα, επέστρεψαν αμέσως στην Ντβάρακα και άρχισαν να σχεδιάζουν πώς να σκοτώσουν τον Σαταντανβά και να πάρουν το πολύτιμο πετράδι. Παρόλο που ήταν μεγάλος εγκληματίας, ο Σαταντανβά φοβόταν πολύ τη δύναμη του Κρίσνα και έτσι τρομοκρατήθηκε με την άφιξη του Κρίσνα.

Καταλαβαίνοντας το σχέδιο του Κρίσνα να τον σκοτώσει, πήγε αμέσως να βρεί καταφύγιο στον Κριταβάρμα. Αλλά μόλις τον πλησίασε, ο Κριταβάρμα είπε, «Δεν θα μπορέσω ποτέ να προσβάλω τον Κύριο Κρίσνα και τον Μπαλαράμα, επειδή δεν είναι συνηθισμένα πρόσωπα. Είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Ποιος μπορεί να σωθεί από τον θάνατο αν έχει προσβάλει τον Μπαλαράμα και τον Κρίσνα; Κανείς δεν μπορεί να σωθεί από την οργή Τους». Ο Κριταβάρμα είπε ακόμα ότι ο Κάμσα, μολονότι ήταν δυνατός και είχε τη βοήθεια πολλών δαιμόνων, δεν μπόρεσε να σωθεί από την οργή του Κρίσνα, και επίσης, τι να πει κανείς για τον Τζαράσανντα, που είχε ηττηθεί δέκα οχτώ φορές από τον Κρίσνα και κάθε φορά γυρνούσε από τη μάχη απογοητευμένος.

Όταν Κριταβάρμα αρνήθηκε να βοηθήσει τον Σαταντανβά, αυτός πήγε στον Ακρούρα και τον ικέτεψε να τον βοηθήσει. Όμως και ο Ακρούρα απάντησε,

«Ο Μπαλαράμα και ο Κρίσνα είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και όποιος γνωρίζει την απεριόριστη δύναμή Τους δεν θα τολμούσε ποτέ να Τους προσβάλει ή να πολεμήσει μαζί Τους». Πληροφόρησε επίσης τον Σαταντανβά, λέγοντας, «Ο Κρίσνα και ο Μπαλαράμα είναι τόσο δυνατοί ώστε απλώς με την επιθυμία Τους δημιουργούν ολόκληρη την κοσμική εκδήλωση, την συντηρούν και την διαλύουν. Δυστυχώς, πρόσωπα που βρίσκονται σε σύγχυση από την παραπλανητική ενέργεια δεν μπορούν να καταλάβουν τη δύναμη του Κρίσνα, παρόλο που ολόκληρη η κοσμική εκδήλωση βρίσκεται υπό τον έλεγχό Του». Ως παράδειγμα, ανέφερε ότι ο Κρίσνα, μολονότι ήταν μόλις επτά χρόνων, σήκωσε τον Μεγάλο Λόφο Γκοβαρντάνα και συνέχισε να τον κρατάει ψηλά επί επτά ημέρες, όπως ακριβώς ένα παιδί κρατάει μια μικρή ομπρέλα. Ο Ακρούρα είπε στον Σαταντανβά ανοιχτά ότι θα πρόσφερε πάντα με σεβασμό την υποταγή του στον Κρίσνα, την Υπέρτατη Ψυχή των πάντων και την αρχική αιτία όλων των αιτιών. Όταν και ο Ακρούρα αρνήθηκε να του προσφέρει καταφύγιο, ο Σαταντανβά αποφάσισε να παραδώσει στα χέρια του Ακρούρα το πετράδι Σιαμαντάκα. Έπειτα, ιππεύοντας ένα άλογο που μπορούσε να τρέξει με μεγάλη ταχύτητα πάνω από εξακόσια χιλιόμετρα με τη μία, έφυγε από την πόλη.

Όταν ο Κρίσνα και ο Μπαλαράμα πληροφορήθηκαν για τη φυγή του Σαταντανβά, έξεψαν το άρμα Τους, με σημαία την εικόνα του Γκαρούντα, και τον ακολούθησαν αμέσως. Ο Κρίσνα ήταν ιδιαίτερα οργισμένος με τον Σαταντανβά και ήθελε να τον σκοτώσει επειδή είχε σκοτώσει τον Σατρατζίτ, μία ανώτερη προσωπικότητα. Ο Σατρατζίτ συνέβαινε να είναι πεθερός του Κρίσνα, και στις *σαστρα* υπάρχει η εντολή ότι όποιος επαναστατεί εναντίον μίας ανώτερης προσωπικότητας ή ενός *γκουρου-ντρουχα* πρέπει να τιμωρηθεί, ανάλογα με τον βαθμό της προσβολής του. Επειδή ο Σαταντανβά είχε σκοτώσει τον πεθερό Του, ο Κρίσνα ήταν αποφασισμένος να τον σκοτώσει με κάθε τρόπο.

Το άλογο του Σαταντανβά εξαντλήθηκε και πέθανε κοντά σε έναν κήπο στη Μιτίλα. Αδυνατώντας να έχει βοήθεια από το άλογο, ο Σαταντανβά άρχισε να τρέχει με μεγάλη ταχύτητα. Προκειμένου να είναι έντιμοι με τον Σαταντανβά, ο Κρίσνα και ο Μπαλαράμα άφησαν κι Εκείνοι το άρμα Τους και άρχισαν να ακολουθούν τον Σαταντανβά με τα πόδια. Ενώ ο Σαταντανβά και ο Κρίσνα έτρεχαν με τα πόδια, ο Κρίσνα πήρε τον δίσκο Του και έκοψε το κεφάλι του Σαταντανβά. Αφού ο Σαταντανβά είχε σκοτωθεί, ο Κρίσνα έψαξε τα ρούχα

του για να βρει το πετράδι Σιαμαντακά, αλλά δεν μπορούσε να το βρει. Τότε επέστρεψε στον Μπαλαράμα και είπε, «Σκοτώσαμε αυτό το άτομο χωρίς λόγο, επειδή το πετράδι δεν πρόκειται να βρεθεί επάνω του». Ο Σρι Μπαλαράμα πρότεινε, «Το πετράδι μπορεί να βρίσκεται στην Ντβάρακα στη φροντίδα κάποιου άλλου, οπότε καλύτερα να γυρίσεις εκεί και να ψάξεις». Ο Σρι Μπαλαράμα εξέφρασε την επιθυμία να μείνει στην πόλη της Μιτίλα για μερικές μέρες, επειδή ήταν στενός φίλος του Βασιλιά. Ο Κρίσνα, λοιπόν, γύρισε στην Ντβάρακα και ο Μπαλαράμα μπήκε στην πόλη της Μιτίλα.

Όταν ο Βασιλιάς της Μιτίλα είδε την άφιξη του Σρι Μπαλαράμα στην πόλη του, ευχαριστήθηκε πάρα πολύ και υποδέχθηκε τον Κύριο με μεγάλες τιμές και πολύ φιλόξενα. Πρόσφερε στον Μπαλαράμα πολλά πολύτιμα δώρα θέλοντας να Τον ευχαριστήσει. Ο Σρι Μπαλαράμα έζησε στην πόλη για αρκετά χρόνια ως επίτιμος προσκεκλημένος του Βασιλιά της Μιτίλα, του Μαχαράζα Τζανάκα. Στη διάρκεια εκείνης της περιόδου, ο Ντουριόντανα, ο μεγαλύτερος γιος του Ντριταράστρα, βρήκε την ευκαιρία να έλθει στον Μπαλαράμα και να μάθει από Αυτόν την τέχνη της μάχης με ρόπαλο.

Αφού σκότωσε τον Σαταντανβά, ο Κρίσνα επέστρεψε στην Ντβάρακα και για να ευχαριστήσει τη γυναίκα Του, τη Σατιαμπάμα, την πληροφόρησε για τον θάνατο του Σαταντανβά, του φονιά του πατέρα της. Αλλά την πληροφόρησε επίσης ότι το πετράδι δεν ήταν στην κατοχή του. Τότε, σύμφωνα με τις θρησκευτικές αρχές, ο Κρίσνα με τη Σατιαμπάμα τέλεσαν όλες τις απαραίτητες νεκρικές τελετουργίες για να τιμήσουν τον νεκρό πεθερό Του. Σε εκείνες τις τελετές παρευρέθηκαν όλοι οι φίλοι και οι συγγενείς της οικογένειας.

Ο Ακρούρα και ο Κριταβάρμα, που ήταν εξέχοντα μέλη της συνομοσίας για τον φόνο του Σατρατζίτ, είχαν παρακινήσει τον Σαταντανβά να τον σκοτώσει, αλλά όταν άκουσαν για τον θάνατο του Σαταντανβά από το χέρι του Κρίσνα και για την επιστροφή του Κρίσνα στην Ντβάρακα, έφυγαν και οι δύο αμέσως από την Ντβάρακα. Οι κάτοικοι της Ντβάρακα αισθάνθηκαν να απειλούνται από επιδημίες και φυσικές καταστροφές λόγω της απουσίας του Ακρούρα από την πόλη. Αυτό ήταν ένα είδος πρόληψης, επειδή όσο ήταν παρών εκεί ο Κύριος Κρίσνα, δεν θα μπορούσε να συμβεί καμία επιδημία, λιμός ή φυσική καταστροφή. Αλλά επειδή έλειπε ο Ακρούρα, υπήρχαν κάποιες διαταραχές στην Ντβάρακα. Κάποτε στην επαρχία του Κάσι, εντός του οχυρού του Βαρανάσι, υπήρξε μεγάλη ξηρασία και ουσιαστικά καθόλου

βροχόπτωση. Τότε ο Βασιλιάς του Κάσι κανόνισε να παντρεύει την κόρη του, την Γκαντίνι, με τον Σβαπάλκα, τον πατέρα του Ακρούρα. Ο Βασιλιάς του Κάσι το έκανε αυτό ύστερα από παρότρυνση ενός αστρολόγου, και πράγματι, μετά τον γάμο της κόρης του Βασιλιά με τον Σβαπάλκα, έτυχε να βρέξει αρκετά σε αυτή την επαρχία. Εξαιτίας της υπερφυσικής δύναμης του Σβαπάλκα, ο γιος του ο Ακρούρα εθεωρείτο και εκείνος εξίσου ισχυρός και οι άνθρωποι είχαν την εντύπωση ότι οπουδήποτε ήταν ο Ακρούρα ή ο πατέρας του, δεν θα υπήρχαν φυσικές διαταραχές, λιμός ή ξηρασία. Ευτυχισμένο βασίλειο θεωρείται εκείνο όπου δεν υπάρχει λιμός, επιδημία ή υπερβολική ζέστη ή κρύο και όπου οι άνθρωποι είναι ευτυχισμένοι διανοητικά, πνευματικά και σωματικά. Μόλις υπάρξει κάποια διαταραχή, οι άνθρωποι θεωρούν ότι οφείλεται στην απουσία ευοίωνης προσωπικότητας στην πόλη. Έτσι υπήρξε η φήμη ότι εξαιτίας της απουσίας του Ακρούρα, συνέβαιναν δυσοίωνα πράγματα. Μετά την αναχώρηση του Ακρούρα, ορισμένοι από τους πιο ηλικιωμένους κατοίκους της πόλης άρχισαν να αντιλαμβάνονται ότι υπήρχαν δυσοίωνα σημάδια εξαιτίας της απουσίας του πετραδιού Σιαμαντακά. Όταν ο Κύριος Σρι Κρίσνα άκουσε αυτές τις φήμες που διέδιδαν οι άνθρωποι, αποφάσισε να καλέσει τον Ακρούρα από το βασίλειο του Κάσι. Ο Ακρούρα ήταν θεός του Κρίσνα· γι' αυτό, όταν ήλθε στην Ντβάρακα ο Κύριος Κρίσνα πριν από οτιδήποτε άλλο τον καλωσόρισε, όπως ταιριάζει σε κάποιο ανώτερο πρόσωπο. Ο Κρίσνα είναι η Υπέρτατη Ψυχή στην καρδιά όλων· γνώριζε όλα όσα συνέβησαν σχετικά με τη συνομοσία του Ακρούρα και του Σαταντανβά. Γι' αυτό, χαμογελώντας, άρχισε να μιλά στον Ακρούρα.

Απευθυνόμενος σε αυτόν ως τον κυριότερο από του θαυμαστούς ανθρώπους, ο Κρίσνα είπε, «Αγαπημένε Μου θείε, γνωρίζω ήδη ότι ο Σαταντανβά άφησε το πετράδι Σιαμαντακά σε σένα. Προς το παρόν, δεν υπάρχει κανένας διεκδικητής αυτού του πετραδιού, επειδή ο Σατρατζίτ δεν έχει αρσενικούς απογόνους. Η κόρη του, η Σατιαμπάμα δεν έχει μεγάλη αγωνία γι' αυτό το πετράδι, αλλά ο γιος που περιμένει, ως εγγονός του Σατρατζίτ, θα είναι, αφού τελέσει τις προβλεπόμενες τελετές της κληρονομιάς, ο νόμιμος διεκδικητής του πετραδιού». Ο Κύριος Κρίσνα υπονόησε με αυτά τα λόγια ότι η Σατιαμπάμα ήταν ήδη έγκυος και ότι ο γιος της θα είναι ο πραγματικός διεκδικητής του πετραδιού και θα το πάρει ασφαλώς από αυτόν.

Ο Κρίσνα συνέχισε, «Αυτό το πετράδι είναι τόσο ισχυρό, ώστε κανείς συνηθισμένος άνθρωπος δεν είναι ικανός να το έχει. Γνωρίζω ότι κάνεις πολύ

ευσεβείς πράξεις και γι' αυτό δεν υπάρχει αντίρρηση να φυλάς εσύ το πετράδι. Υπάρχει μόνο μία δυσκολία, ότι ο αδελφός Μου, ο Μπαλαράμα, δεν πιστεύει την εκδοχή Μου ότι το πετράδι το έχεις εσύ. Γι' αυτό σου ζητώ, ω μεγαλόκαρδε, να Μου δείξεις το πετράδι μπροστά σε όλους τους συγγενείς Μου, έτσι ώστε να ηρεμήσουν. Δεν μπορείς να αρνηθείς ότι έχεις το πετράδι, επειδή συμπεραίνουμε από διάφορες φήμες ότι έχεις αυξήσει την περιουσία σου και τελείς θυσίες πάνω σε έναν βωμό φτιαγμένο από ατόφιο χρυσάφι». Οι ιδιότητες του πετραδιού ήταν γνωστές· οπουδήποτε βρισκόταν, παρήγαγε για όποιον το είχε σχεδόν 77 κιλά καθαρού χρυσού την ημέρα. Ο Ακρούρα έπαιρνε αυτές τις ποσότητες χρυσού και τις μοίραζε άφθονα για θυσιαστήριες τελετές. Ο Κύριος Κρίσνα ανέφερε τον σπάταλο τρόπο με τον οποίον ο Ακρούρα ξόδευε το χρυσάφι ως βέβαιη απόδειξη ότι κατείχε το πετράδι Σιαμαντακά.

Όταν ο Κύριος Κρίσνα με φιλικό τρόπο και ευχάριστη γλώσσα επισήμανε στον Ακρούρα τα πραγματικά γεγονότα και ο Ακρούρα κατάλαβε ότι τίποτε δεν είναι δυνατό να μείνει κρυφό από τον Σρι Κρίσνα, έφερε το πολύτιμο πετράδι, το οποίο έλαμπε όπως ο ήλιος και ήταν καλυμμένο με ένα ύφασμα, και το παρουσίασε στον Κρίσνα. Ο Κύριος Κρίσνα πήρε το πετράδι Σιαμαντακά στο χέρι Του και το έδειξε σε όλους τους παρευρισκόμενους φίλους και συγγενείς και έπειτα το επέστρεψε στον Ακρούρα μπροστά τους, έτσι ώστε να γνωρίζουν πως το πετράδι το φύλαγε ο Ακρούρα στην πόλη της Ντβάρακα.

Αυτή η ιστορία του πολύτιμου πετραδιού Σιαμαντακά έχει μεγάλη σημασία. Στη Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ λέγεται ότι όποιος ακούσει αυτή την ιστορία ή την περιγράψει ή απλώς την θυμηθεί, θα απαλλαγεί από κάθε είδους δυσφήμιση και από τις αντιδράσεις σε όλες τις ασεβείς πράξεις του και έτσι θα αποκτήσει την ύψιστη κατάσταση τέλειας ειρήνης.

• Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Πεντηκοστό Έκτο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Ο φόνος του Σατρατζίτ και του Σαταντανβά». •

57. Πέντε Βασίλισσες που παντρεύτηκε ο Κρίσνα

Υπήρχε μία έντονη φήμη ότι οι πέντε αδελφοί Πάννταβα, μαζί με τη μητέρα τους Κούντι, είχαν πεθάνει από φωτιά, σύμφωνα με το σχέδιο του Ντριταράστρα, στο σπίτι με τη γομαλάκα όπου ζούσαν. Αλλά αργότερα, οι πέντε αδελφοί είχαν εντοπιστεί στη γαμήλια τελετή της Ντρώπαντι· τότε διαδόθηκε μία άλλη φήμη, ότι δηλαδή οι Πάννταβα και η μητέρα τους δεν ήταν νεκροί. Ήταν φήμη, αλλά ήταν γεγονός· επέστρεψαν, λοιπόν, στην πρωτεύουσά τους, τη Χαστινάπουρα, και οι άνθρωποι τους είδαν πρόσωπο με πρόσωπο. Όταν αυτή η είδηση μεταφέρθηκε στον Κρίσνα και τον Μπαλαράμα, ο Κρίσνα θέλησε να τους δει προσωπικά και έτσι αποφάσισε να πάει στη Χαστινάπουρα.

Εκείνη τη φορά ο Κρίσνα επισκέφθηκε τη Χαστινάπουρα επισήμως, ως βασιλικός πρίγκιπας, συνοδευόμενος από τον στρατιωτικό διοικητή Του, τον Γιουγιουντάνα, και από πολλούς άλλους στρατιώτες. Δεν είχε προσκληθεί να επισκεφθεί την πόλη, αλλά πήγε να δει τους Πάννταβα από την αγάπη Του για τους σπουδαίους αφοσιωμένους υπηρέτες Του. Επισκέφθηκε τους Πάννταβα χωρίς προειδοποίηση και όλοι τους σηκώθηκαν από τη θέση τους μόλις Τον είδαν. Ο Κρίσνα ονομάζεται Μουκούντα, επειδή μόλις έλθει κάποιος σε σταθερή επαφή με τον Κρίσνα, δηλαδή Τον βλέπει με πλήρη συνείδηση του Κρίσνα, απελευθερώνεται αμέσως από όλα τις υλικές αγωνίες. Όχι μόνο αυτό, αλλά ευλογείται αμέσως με κάθε πνευματική μακαριότητα.

Υποδεχόμενοι τον Κρίσνα, οι Πάννταβα ζωντάνεψαν πολύ, σαν να είχαν ξυπνήσει από λιποθυμία ή από απώλεια της ζωής τους. Όταν κάποιος είναι λιπόθυμος, οι αισθήσεις του και τα διάφορα μέρη του σώματός του δεν είναι ενεργά, αλλά όταν συνέρχεται, οι αισθήσεις του ενεργοποιούνται αμέσως.

Κατά τον ίδιο τρόπο, οι Πάννταβα υποδέχθηκαν τον Κρίσνα σαν να είχαν μόλις ξαναβρεί τη συνείδησή τους και έτσι ζωντάνεψαν πολύ. Ο Κύριος Κρίσνα τους αγκάλιασε όλους, και με το άγγιγμα του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, οι Πάννταβα ελευθερώθηκαν αμέσως από κάθε αντίδραση της υλικής μόλυνσης και γι' αυτό χαμογελούσαν σε πνευματική ευδαιμονία. Βλέποντας το πρόσωπο του Κυρίου Κρίσνα, όλοι ήταν υπερβατικά ικανοποιημένοι. Ο Κύριος Κρίσνα, μολονότι είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, έπαιζε τον ρόλο ενός συνηθισμένου ανθρώπινου όντος και έτσι άγγιξε αμέσως τα πόδια του Γιουντιστίρα και του Μπίμα, επειδή ήταν οι δύο μεγαλύτεροι εξάδελφοί Του. Ο Αρτζούννα αγκάλιασε τον Κρίσνα ως φίλο της ίδιας ηλικίας, ενώ οι δύο νεότεροι αδελφοί, ο Νακούλα και ο Σαχαντέβα, άγγιζαν τα λωτοειδή πόδια του Κρίσνα για να Του δείξουν σεβασμό. Μετά από μία ανταλλαγή χαιρετισμών σύμφωνα με την κοινωνική εθιμοτυπία που άρμοζε στη θέση των Πάννταβα και του Κυρίου Κρίσνα, προσφέρθηκε στον Κρίσνα ένα ψηλό κάθισμα. Όταν κάθισε αναπαυτικά, η νεόνυμφη Ντρώπαντι, νέα και όμορφη στη φυσική της γυναικεία ευγένεια και χάρη, ήλθε μπροστά στον Κύριο Κρίσνα για να Τον χαιρετήσει με σεβασμό. Οι Γιάνταβα που συνόδευαν τον Κρίσνα στη Χαστινάπουρα έγιναν και εκείνοι δεκτοί με μεγάλο σεβασμό και ειδικά ο Σατιακί και ο Γιουγιουντάνα, στους οποίους πρόσφεραν ωραία καθίσματα. Με αυτόν τον τρόπο, όταν όλοι είχαν καθίσει όπως έπρεπε, οι πέντε αδελφοί κάθισαν και αυτοί κοντά στον Κύριο Κρίσνα.

Αφού συνάντησε τους πέντε αδελφούς, ο Κύριος Κρίσνα επισκέφθηκε ο Ίδιος τη Σριμάτι Κουντιντέβι, τη μητέρα των Πάννταβα, που ήταν επίσης θεία του Κρίσνα από την πλευρά του πατέρα Του. Όταν πρόσφερε τα σέβη Του στη θεία Του, ο Κρίσνα άγγιξε τα πόδια της. Τα μάτια της Κούντι υγράνθηκαν και με μεγάλη αγάπη αγκάλιασε τον Κύριο Κρίσνα με συγκίνηση. Ύστερα Τον ρώτησε για την κατάσταση των μελών της οικογένειας του πατέρα της – του αδελφού της Βασουντέβα, της γυναίκας του και των υπολοίπων μελών της οικογένειας. Παρόμοια, ο Κρίσνα ρώτησε τη θεία Του για την κατάσταση της οικογένειας των Πάννταβα. Παρόλο που η Κούντι συνδεόταν με τον Κρίσνα με οικογενειακούς δεσμούς, γνώριζε αμέσως μόλις Τον συνάντησε ότι ήταν το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Θυμήθηκε τις περασμένες συμφορές της ζωής της και πώς οι Πάννταβα και εκείνη, με τη χάρη του Κρίσνα, είχαν σωθεί. Γνώριζε πολύ καλά ότι χωρίς τη χάρη του Κρίσνα, κανένας δεν θα μπορούσε να τους σώσει από τη φωτιά που είχε σχεδιάσει ο

Ντριταράστρα και οι γιοι του. Με φωνή που έτρεμε, άρχισε να διηγείται στον Κρίσνα την ιστορία της περασμένης ζωής της.

Η Σριμάτι Κούντι είπε: «Αγαπημένε μου Κρίσνα, θυμάμαι τη ημέρα που έστειλες τον αδελφό μου Ακρούρα να συγκεντρώσει πληροφορίες για μας. Αυτό σημαίνει ότι μας θυμάσαι πάντα αυθόρμητα. Όταν έστειλες τον Ακρούρα, κατάλαβα ότι δεν υπήρχε πιθανότητα να κινδυνεύσουμε. Όλη η καλοτυχία στη ζωή μας άρχισε όταν έστειλες σ' εμάς τον Ακρούρα. Από τότε, έχω πεισθεί ότι δεν είμαστε απροστάτευτοι. Μπορεί να αντιμετωπίζουμε διαφόρων ειδών επικίνδυνες καταστάσεις από τους συγγενείς μας, τους Κούρου, αλλά έχω εμπιστοσύνη ότι μας θυμάσαι και ότι μας κρατάς πάντοτε σώους και αβλαβείς. Οι αφοσιωμένοι υπηρέτες που απλώς Σε σκέφτονται είναι πάντοτε απρόσβλητοι από όλων των ειδών τους υλικούς κινδύνους και πολύ περισσότερο εμείς, που Σε σκεφτόμαστε προσωπικά. Έτσι, αγαπημένε μου Κρίσνα, δεν τίθεται θέμα κακοτυχίας· είμαστε πάντα σε ευοίωνη θέση, εξαιτίας της χάρης Σου. Αλλά επειδή μας έχεις απονείμει ιδιαίτερη χάρη, οι άνθρωποι δεν θα πρέπει να νομίζουν εσφαλμένα ότι μεροληπτείς με ορισμένους και αδιαφορείς για τους υπόλοιπους. Δεν κάνεις τέτοιες διακρίσεις. Κανείς δεν είναι ευνοούμενός Σου και κανείς δεν είναι εχθρός Σου. Ως Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, είσαι ίσος με όλους και όλοι μπορούν να επωφεληθούν από την ιδιαίτερη προστασία Σου. Το γεγονός είναι ότι παρόλο που είσαι ίσος με όλους, κλίνεις ιδιαίτερα προς τους αφοσιωμένους υπηρέτες που Σε σκέφτονται πάντοτε. Οι αφοσιωμένοι υπηρέτες είναι δεμένοι μαζί Σου με δεσμούς αγάπης. Γι' αυτόν τον λόγο, δεν μπορούν να Σε ξεχάσουν έστω και μία στιγμή. Είσαι παρών στην καρδιά όλων, αλλά επειδή οι αφοσιωμένοι υπηρέτες Σε θυμούνται πάντοτε, Εσύ ανταποκρίνεσαι αναλόγως. Παρόλο που η μητέρα είναι στοργική με όλα τα παιδιά, δείχνει ιδιαίτερη φροντίδα για το παιδί που εξαρτάται εντελώς από αυτήν. Γνωρίζω σίγουρα, αγαπημένε μου Κρίσνα, ότι ευρισκόμενος στην καρδιά όλων, δημιουργείς πάντοτε αίσιες καταστάσεις για τους ανόθευτους αφοσιωμένους υπηρέτες».

Ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα εγκωμίασε και εκείνος τον Κρίσνα ως Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και οικουμενικό φίλο των πάντων, αλλά επειδή ο Κρίσνα έδειχνε ιδιαίτερη φροντίδα για τους Πάννταβα, ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα είπε: «Αγαπημένε μου Κρίσνα, δεν ξέρουμε τι είδους ευσεβείς πράξεις έχουμε κάνει στις προηγούμενες ζωές μας, ώστε να είσαι τόσο καλός και ευσπλαχνικός μαζί μας. Γνωρίζουμε πολύ καλά ότι οι μεγάλοι

μυστικιστές που ασχολούνται πάντοτε με διαλογισμό για να Σε συλλάβουν, δεν το βρίσκουν εύκολο να αποκτήσουν αυτή τη χάρη, ούτε μπορούν να τραβήξουν την προσοχή Σου. Δεν μπορώ να καταλάβω γιατί είσαι τόσο καλός μαζί μας. Δεν είμαστε *γιογκι*, αλλά αντιθέτως, είμαστε προσκολλημένοι στις υλικές μολύνσεις. Είμαστε οικογενειάρχες, που ασχολία μας είναι η πολιτική και οι εγκόσμιες υποθέσεις. Δεν ξέρω γιατί είσαι τόσο καλός μαζί μας».

Επειδή Του το ζήτησε ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα, ο Κρίσνα συμφώνησε να μείνει στη Χαστινάπουρα για τέσσερεις μήνες κατά την περίοδο των βροχών. Οι τέσσερεις μήνες της περιόδου των βροχών ονομάζονται *Τσατουρμασια*. Συνήθως κατά την περίοδο αυτή οι περιπλανώμενοι κήρυκες και οι *μπραμανα* σταματούν σε κάποιο μέρος και ζουν κάτω από αυστηρές ρυθμιστικές αρχές. Παρόλο που ο Κρίσνα είναι πάνω από όλες τις ρυθμιστικές αρχές, συμφώνησε να μείνει στη Χαστινάπουρα, από αγάπη για τους Πάννταβα. Επωφελούμενοι από αυτή την ευκαιρία της παραμονής του Κρίσνα στη Χαστινάπουρα, όλοι οι πολίτες της πόλης απέκτησαν το προνόμιο να Τον βλέπουν πότε-πότε και να βυθίζονται έτσι σε υπερβατική ευδαιμονία, βλέποντας απλώς τον Κύριο Κρίσνα πρόσωπο με πρόσωπο.

Μια μέρα, ενώ ο Κρίσνα έμενε με τους Πάννταβα, Αυτός και ο Αρτζούνα προετοιμάστηκαν για να πάνε στο δάσος να κυνηγήσουν. Κάθισαν και οι δύο στο άρμα που είχε στη σημαία του την εικόνα του Χάνουμαν. Το εξαιρετικό άρμα του Αρτζούνα έχει πάντοτε την εικόνα του Χάνουμαν και γι' αυτό ονομάζεται *Καπιντβάτζα*. (*Καπι* σημαίνει Χάνουμαν και *ντβατζα* σημαίνει σημαία.) Έτσι ο Αρτζούνα πήγε στο δάσος με το τόξο του και τα αλάνθαστα βέλη του. Ντύθηκε με τα κατάλληλα προστατευτικά ρούχα, επειδή επρόκειτο να εξασκηθεί στο σκότωμα πολλών εχθρών. Μπήκε ειδικά σε εκείνο το μέρος του δάσους όπου υπήρχαν πολλές τίγρεις, ελάφια και διάφορα άλλα ζώα. Ο Κρίσνα δεν πήγε με τον Αρτζούνα για να εξασκηθεί στο σκότωμα των ζώων, επειδή δεν χρειάζεται να εξασκηθεί σε τίποτα· είναι αυτάρκης. Συνόδεψε τον Αρτζούνα για να δει με ποιον τρόπο έκανε εξάσκηση, επειδή στο μέλλον θα έπρεπε να σκοτώσει πολλούς εχθρούς. Αφού μπήκαν στο δάσος, ο Αρτζούνα σκότωσε πολλές τίγρεις, αγριόχοιρους, βίσωνες, *γκαβαγια* (ένα είδος άγριου ζώου), ρινόκερους, ελάφια, λαγούς, σκαντζόχοιρους και άλλα παρόμοια ζώα, τα οποία τρύπησε με τα βέλη του. Μερικά από τα νεκρά ζώα που ήταν κατάλληλα να προσφερθούν σε θυσίες, μεταφέρθηκαν από τους υπηρέτες και στάλθηκαν στον Βασιλιά Γιουντιστίρα. Άλλα άγρια ζώα, όπως τίγρεις και ρινόκεροι, σκοτώθηκαν μόνο και μόνο για να σταματήσουν τις

παρενοχλήσεις στο δάσος. Εφόσον υπάρχουν πολλοί σοφοί και άγια πρόσωπα που είναι κάτοικοι του δάσους, είναι χρέος των βασιλιάδων *κσατρια* να διατηρούν ακόμα και το δάσος σε ειρηνική κατάσταση.

Ενώ ο Κρίσνα και ο Αρτζούνα ξεκουράζονταν και έπιναν νερό, είδαν ένα όμορφο κορίτσι σε ηλικία γάμου να περπατά μόνο του στην όχθη του Γιαμούνα.

Ο Αρτζούνα αισθάνθηκε κουρασμένος και διψασμένος από το κυνήγι και γι' αυτό πήγε στην όχθη του Γιαμούνα μαζί με τον Κρίσνα. Όταν και οι δύο Κρίσνα, δηλαδή ο Κρίσνα και ο Αρτζούνα (ο Αρτζούνα μερικές φορές αποκαλείται Κρίσνα, όπως και η Ντρώπαντι), έφτασαν στην όχθη του Γιαμούνα, έπλυναν τα χέρια, τα πόδια και το στόμα τους και ήπιαν το καθαρό νερό του Γιαμούνα. Ενώ ξεκουράζονταν και έπιναν νερό, είδαν ένα όμορφο κορίτσι σε ηλικία γάμου να περπατά μόνο του στην όχθη του Γιαμούνα. Ο Κρίσνα ζήτησε από τον φίλο Του τον Αρτζούνα να πάει και να την ρωτήσει ποια ήταν. Με την εντολή του Κρίσνα, ο Αρτζούνα πλησίασε αμέσως το κορίτσι, το οποίο ήταν πανέμορφο. Είχε ένα ελκυστικό σώμα, όμορφα αστραφτερά δόντια και χαμογελαστό πρόσωπο. Ο Αρτζούνα την ρώτησε, «Αγαπητό μου κορίτσι, είσαι τόσο όμορφη με τα στητά σου στήθη! Μπορώ να ρωτήσω ποια είσαι; Απορήσαμε που σε είδαμε να τριγυρίζεις εδώ μόνη σου. Για ποιο λόγο ήλθες εδώ; Μπορούμε μόνο να υποθέσουμε ότι ψάχνεις για έναν κατάλληλο σύζυγο. Αν δεν σε πειράζει, μπορείς να μας αποκαλύψεις τον σκοπό σου. Θα προσπαθήσω να σε ικανοποιήσω».

Το όμορφο κορίτσι ήταν η προσωποποίηση του ποταμού Γιαμούνα. Απάντησε, «Κύριε, είμαι η κόρη του θεού του ήλιου και υποβάλλομαι τώρα σε πράξεις εξιλέωσης και ασκητικότητες, για να αποκτήσω τον Κύριο Βίσνου για άντρα μου. Νομίζω ότι είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο και κατάλληλος να γίνει σύζυγός μου. Σου αποκαλύπτω την επιθυμία μου, επειδή ήθελες να ξέρεις».

Το κορίτσι συνέχισε, «Αγαπητέ μου κύριε, γνωρίζω ότι είσαι ο ήρωας Αρτζούνα· γι' αυτό μπορώ να πω επίσης ότι δεν θα δεχθώ για σύζυγο κανέναν άλλον εκτός από τον Κύριο Βίσνου, επειδή είναι ο μοναδικός προστάτης όλων των ζωντανών όντων και ο δωρητής απελευθέρωσης για όλες τις υποκείμενες σε όρους ψυχές. Θα σου είμαι ευγνώμων αν προσευχηθείς στον Κύριο Βίσνου για να είναι ευχαριστημένος μαζί μου». Το κορίτσι Γιαμούνα γνώριζε πολύ καλά πως ο Αρτζούνα ήταν μέγας αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου Κρίσνα και ότι αν προσευχόταν, ο Κρίσνα δεν θα αρνιόταν ποτέ το αίτημά του. Το να πλησιάσει κανείς τον Κρίσνα απευθείας μπορεί μερικές φορές να είναι μάταιο, αλλά το να πλησιάσει τον Κρίσνα μέσω του αφοσιωμένου υπηρέτη Του είναι βέβαιο πως θα έχει επιτυχία. Είπε ακόμα στον Αρτζούνα, «Το όνομά μου είναι Καλίνντι και ζω μέσα στα νερά του Γιαμούνα. Ο πατέρας μου ήταν πολύ καλός και μου έφτιαξε ένα εξαιρετικό σπίτι μέσα στο νερό και έχω δώσει όρκο ότι θα παραμείνω στο νερό για όσο διάστημα δεν μπορώ να

βρω τον Κύριο Κρίσνα». Το μήνυμα του κοριτσιού, της Καλίνντι, μεταφέρθηκε στον Κρίσνα από τον Αρτζούνα, παρόλο που ο Κρίσνα ως Υπέρτατη Ψυχή της καρδιάς όλων, γνώριζε τα πάντα. Χωρίς άλλη συζήτηση, ο Κρίσνα δέχθηκε αμέσως την Καλίνντι και της ζήτησε να καθίσει μαζί Του στο άρμα. Έπειτα, πήγαν όλοι στον Βασιλιά Γιουντιστίρα.

Μετά από αυτό, ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα ζήτησε από τον Κρίσνα να βοηθήσει στην κατασκευή ενός κατάλληλου σπιτιού, που θα σχεδίαζε ο περίφημος αρχιτέκτονας Βισβακάρμα, ο εξάισιος μηχανικός του ουράνιου βασιλείου. Ο Κρίσνα κάλεσε τον Βισβακάρμα αμέσως και τον έκανε να κατασκευάσει μία υπέροχη πόλη, σύμφωνα με την επιθυμία του Βασιλιά Γιουντιστίρα. Όταν η πόλη αυτή χτίστηκε, ο Μαχαράζα Γιουντιστίρα ζήτησε από τον Κρίσνα να μείνει μαζί τους λίγες μέρες ακόμα, για να τους προσφέρει τη χαρά της συντροφιάς Του. Ο Κύριος Κρίσνα δέχθηκε το αίτημα του Μαχαράζα Γιουντιστίρα και έμεινε εκεί για πολλές μέρες ακόμα.

Στο μεταξύ, ο Κρίσνα ήταν απασχολημένος με το δάσος Κάννταβα, το οποίο ανήκε στον Βασιλιά Ίντρα. Ο Κρίσνα ήθελε να το δώσει στον Άγκνι, τον θεό της φωτιάς. Το δάσος Κάννταβα περιείχε πολλές ποικιλίες φαρμάκων και ο Άγκνι ζήτησε να τα φάει για να αναζωογονηθεί. Ωστόσο, ο Άγκνι, δεν άγγιξε το δάσος Κάννταβα απευθείας, αλλά ζήτησε από τον Κρίσνα να τον βοηθήσει. Ο Άγκνι γνώριζε ότι ο Κρίσνα ήταν πολύ ευχαριστημένος μαζί του, επειδή στο παρελθόν Του είχε δώσει τον δίσκο Σουντάρσανα. Έτσι για να ικανοποιήσει τον Άγκνι, ο Κρίσνα έγινε ο ηνίοχος του Αρτζούνα και πήγαν μαζί στο δάσος Κάννταβα. Αφού ο Άγκνι έφαγε το δάσος Κάννταβα, ήταν πολύ ευχαριστημένος. Αυτή τη φορά, πρόσφερε ένα συγκεκριμένο τόξο, γνωστό ως Γκανντίβα, τέσσερα λευκά άλογα, ένα άρμα και μία ανίκητη φαρέτρα με δύο συγκεκριμένα βέλη που εθεωρούντο φυλαχτά και τα οποία είχαν τέτοια δύναμη που κανένας πολεμιστής δεν μπορούσε να τα εξουδετερώσει. Όταν ο θεός της φωτιάς, ο Άγκνι, κατέφαγε το δάσος Κάννταβα, υπήρχε ένας δαίμονας ονόματι Μάγια, τον οποίο έσωσε ο Αρτζούνα από την καταστροφική φωτιά. Γι' αυτόν τον λόγο, αυτός ο πρώην δαίμονας έγινε μεγάλος φίλος του Αρτζούνα και για να τον ευχαριστήσει, κατασκεύασε ένα όμορφο κτίριο για το κοινοβούλιο μέσα στην πόλη που είχε κατασκευάσει ο Βισβακάρμα. Το κτίριο αυτό είχε ορισμένες γωνίες τόσο μυστηριώδεις, ώστε όταν το επισκέφθηκε ο Ντουριόντανα παραπλανήθηκε, νομίζοντας εσφαλμένα ότι το νερό ήταν γη και η γη νερό. Έτσι ο

Ντουριόντανα προσεβλήθη από τα πλούτη των Πάννταβα και έγινε ορκισμένος εχθρός τους.

Μετά από λίγες μέρες, ο Κρίσνα πήρε άδεια από τον Βασιλιά Γιουντιστίρα να επιστρέψει στην Ντβάρακα. Όταν πήρε την άδεια, πήγε στη χώρα Του, συνοδευόμενος από τον Σατιακί, τον αρχηγό των Γιαντού που έμειναν στη Χαστινάπουρα μαζί Του. Η Καλίνντι επέστρεψε και εκείνη μαζί με τον Κρίσνα στην Ντβάρακα. Αφού επέστρεψε, ο Κρίσνα συμβουλευθηκε πολλούς μορφωμένους αστρολόγους για να βρει την κατάλληλη στιγμή να παντρευτεί την Καλίνντι και την παντρεύτηκε με μεγάλη λαμπρότητα. Αυτή η γαμήλια τελετή έδωσε μεγάλη χαρά στους συγγενείς και των δύο μερών και όλοι απόλαυσαν την σπουδαία περίπτωση.

Οι βασιλιάδες της Αβαντιπούρα (τώρα γνωστής ως Ουτζαϊν) ονομάζονταν Βίνντα και Ανουβίνντα. Και οι δύο βασιλιάδες ήταν υπό τον έλεγχο του Ντουριόντανα. Είχαν μία αδελφή ονόματι Μιτραβίνντα, που ήταν πολύ άξια, μορφωμένη και εκλεπτυσμένη. Ήταν κόρη μίας από τις θείες του Κρίσνα. Επρόκειτο να διαλέξει τον σύζυγό της στη συνέλευση των πριγκίπων, επιθυμούσε όμως διακαώς να έχει για σύζυγό της τον Κρίσνα. Ωστόσο, σε εκείνη τη συνέλευση όπου θα διάλεγε σύζυγο, ήταν παρών ο Κρίσνα και την μετέφερε μακριά δια της βίας, παρουσία όλων των άλλων βασιλικών πριγκίπων. Ανίκανοι να αντισταθούν στον Κρίσνα, οι πρίγκιπες απέμειναν να κοιτούν απλώς ο ένας τον άλλον.

Μετά από αυτό το περιστατικό, ο Κρίσνα παντρεύτηκε την κόρη του Βασιλιά της Κόσαλα. Ο Βασιλιάς της επαρχίας Κόσαλα ονομαζόταν Ναγκνατζίτ. Ήταν πολύ ευσεβής και οπαδός των βεδικών ιεροτελεστιών. Η πανέμορφη κόρη του ονομαζόταν Σάτια. Μερικές φορές τη Σάτια την αποκαλούσαν Ναγκνατζίτι, επειδή ήταν η κόρη του Βασιλιά Ναγκνατζίτ. Ο Βασιλιάς Ναγκνατζίτ ήθελε να δώσει το χέρι της κόρης του σε όποιον πρίγκιπα θα μπορούσε να νικήσει εφτά πολύ δυνατούς, ρωμαλέους ταύρους που συντηρούσε ο ίδιος. Κανείς από την πριγκιπική τάξη δεν μπόρεσε να νικήσει τους εφτά ταύρους και συνεπώς, κανείς δεν μπορούσε να διεκδικήσει το χέρι της Σάτια. Οι εφτά ταύροι ήταν πολύ δυνατοί και δεν μπορούσαν να ανεχθούν ακόμα και τη μυρουδιά των πριγκίπων. Πολλοί πρίγκιπες πλησίασαν το βασίλειο και δοκίμασαν να υποτάξουν αυτούς τους ταύρους, αλλά αντί να τους ελέγξουν, νικήθηκαν οι ίδιοι. Αυτά τα νέα διαδόθηκαν σε όλη τη χώρα και όταν ο Κρίσνα άκουσε ότι αυτό το κορίτσι, η Σάτια,

μπορούσε να αποκτηθεί μόνο αν κάποιος νικούσε τους εφτά ταύρους, ετοιμάστηκε για να πάει στο βασίλειο της Κόσαλα. Μαζί με πολλούς στρατιώτες, πλησίασε εκείνο το τμήμα της χώρας, που ήταν γνωστό ως Αγιοντιά, κάνοντας μία κανονική, επίσημη κρατική επίσκεψη.

Όταν έγινε γνωστό στον Βασιλιά της Κόσαλα ότι ο Κρίσνα είχε έλθει να ζητήσει το χέρι της κόρης του, χάρηκε πολύ. Με μεγάλο σεβασμό και λαμπρότητα, καλωσόρισε τον Κρίσνα στο βασίλειο. Όταν ο Κρίσνα τον πλησίασε, Του πρόσφερε ένα κατάλληλο κάθισμα και διάφορα πράγματα για την υποδοχή Του. Όλα φαινόταν πολύ εκλεπτυσμένα. Ο Κρίσνα πρόσφερε και Εκείνος τα σέβη Του στον Βασιλιά, θεωρώντας τον μελλοντικό πεθερό Του.

Όταν η Σάτια, η κόρη του Βασιλιά Ναγκνατζίτ, κατάλαβε ότι ο Ίδιος ο Κρίσνα είχε έλθει να την παντρευτεί, χάρηκε πάρα πολύ που ο σύζυγος της θεάς της τύχης είχε έλθει με τόση καλοσύνη για να την δεχθεί για γυναίκα Του. Έτρεφε την ενδόμυχη επιθυμία να παντρευτεί τον Κρίσνα για μεγάλο χρονικό διάστημα και ακολουθούσε τις αρχές της ασκητικότητας προκειμένου να αποκτήσει τον αγαπημένο της σύζυγο. Τότε άρχισε να σκέφτεται, «Αν έχω κάνει οποιοσδήποτε ευσεβείς πράξεις όσο καλύτερα μπορούσα και αν έχω σκεφτεί με ειλικρίνεια να αποκτήσω τον Κρίσνα για σύζυγό μου, τότε μακάρι ο Κρίσνα να ευχαριστηθεί και να εκπληρώσει αυτή την ενδόμυχη επιθυμία μου». «Άρχισε να προσφέρει προσευχές στον Κρίσνα με το μυαλό της, σκεπτόμενη, «Δεν ξέρω πώς μπορεί το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας να είναι ικανοποιημένο με μένα. Είναι ο αφέντης και ο Κύριος των πάντων. Ακόμα και η θεά της τύχης, της οποίας η θέση είναι δίπλα στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, και ο Κύριος Σίβα, ο Κύριος Μπράμα και πολλοί άλλοι ημίθεοι διαφόρων πλανητών προσφέρουν πάντοτε με σεβασμό την υποταγή τους στον Κύριο. Επίσης, ο Κύριος κατέρχεται μερικές φορές σε αυτή τη Γη σε διάφορες ενσαρκώσεις, για να εκπληρώσει τις επιθυμίες των αφοσιωμένων υπηρετών Του. Είναι τόσο δοξασμένος και μέγας, ώστε δεν ξέρω πώς να Τον ικανοποιήσω». Σκέφτηκε ότι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας μπορούσε να ικανοποιηθεί μόνο λόγω του αναιτίου ελέους Του στον αφοσιωμένο υπηρέτη· ειδάλλως, δεν υπήρχε άλλος τρόπος να Το ικανοποιήσει κανείς. Κατά τον ίδιο τρόπο, ο Κύριος Τσετάνια προσευχήθηκε στους στίχους της *Σικασαστακα*, «Κυρίέ μου, είμαι αιώνιος υπηρέτης Σου. Κατά κάποιο τρόπο, έχω πέσει σε αυτή την υλική ύπαρξη. Αν έχεις την καλοσύνη να με πάρεις και να με βάλεις ως ένα μικρό σωματίδιο σκόνης στα

λωτοειδή Σου πόδια, αυτό θα είναι μια μεγάλη χάρη στον αιώνιο υπηρέτη Σου». Ο Κύριος μπορεί να ικανοποιηθεί μόνο με μία ταπεινή στάση με πνεύμα υπηρεσίας. Όσο περισσότερο προσφέρουμε υπηρεσία στον Κύριο υπό την καθοδήγηση του πνευματικού δασκάλου, τόσο σημειώνουμε πρόοδο στον δρόμο της προσέγγισης του Κυρίου. Δεν μπορούμε να απαιτήσουμε κάποια χάρη ή έλεος από τον Κύριο λόγω της υπηρεσίας που Του προσφέρουμε. Μπορεί να δεχθεί ή να μη δεχθεί την υπηρεσία μας, αλλά ο μόνος τρόπος να ικανοποιήσουμε τον Κύριο είναι μέσω της υπηρετικής διάθεσης και με τίποτε άλλο.

Ο Βασιλιάς Ναγκνατζίτ ήταν ήδη ένας ευσεβής βασιλιάς και έχοντας τον Κρίσνα στο ανάκτορό του, άρχισε να Τον λατρεύει όσο καλύτερα μπορούσε. Παρουσιάστηκε στον Κύριο με τον εξής τρόπο: «Αγαπητέ μου Κύριε, είσαι ο ιδιοκτήτης όλης της κοσμικής εκδήλωσης. Είσαι ο Ναράγιανα, το στήριγμα όλων των ζωντανών πλασμάτων. Είσαι αυτάρκης και ευχαριστημένος με τα προσωπικά Σου πλούτη, οπότε πώς μπορώ να Σου προσφέρω κάτι; Και πώς θα μπορούσα να Σε ικανοποιήσω με μια τέτοια προσφορά; Δεν είναι δυνατό, επειδή είμαι ένα ασήμαντο ζωντανό ον. Πραγματικά, δεν έχω την ικανότητα να προσφέρω καμία υπηρεσία σ' Εσένα».

Ο Κρίσνα είναι η Υπέρτατη Ψυχή όλων των ζωντανών πλασμάτων και έτσι κατάλαβε τον νου της Σάτια, της κόρης του Βασιλιά Ναγκνατζίτ. Ήταν επίσης πολύ ευχαριστημένος με τη γεμάτη σεβασμό λατρεία του βασιλιά, ο οποίος Του πρόσφερε κάθισμα, φαγώσιμα, διαμονή, κλπ. Γι' αυτό ήταν ευγνώμων που το κορίτσι και ο πατέρας του ανυπομονούσαν να Τον κάνουν στενό συγγενή τους. Χαμογέλασε και με δυνατή φωνή είπε, «Αγαπητέ Μου Βασιλιά Ναγκνατζίτ, γνωρίζεις πολύ καλά ότι οποιοσδήποτε ανήκει στη βασιλική τάξη και είναι μόνιμος στη θέση του δεν θα ζητήσει ποτέ τίποτε από κανέναν, όσο υψηλή θέση και αν έχει. Τέτοιου είδους αιτήματα ενός βασιλιά *κσατρια* από κάποιο άλλο πρόσωπο έχουν σκόπιμα απαγορευθεί από τους μορφωμένους οπαδούς των Βεδών. Αν ένας *κσατρια* παραβεί αυτόν τον κανόνα, η πράξη του καταδικάζεται από τους μορφωμένους λόγιους. Αλλά παρά την άκαμπτη αυτή ρυθμιστική αρχή, σου ζητώ το χέρι της πανέμορφης κόρης σου, ώστε να εδραιώσουμε τη σχέση μας, σε αντάλλαγμα της σπουδαίας υποδοχής που Μου επιφύλαξες. Θα χαρείς επίσης να μάθεις ότι στην οικογενειακή μας παράδοση δεν υπάρχει περιθώριο καμίας ανταπόδοσης για την προσφορά της κόρης σου. Δεν μπορούμε να πληρώσουμε κανένα αντίτιμο που ίσως ζητήσεις επειδή μας δίνεις την κόρη

σου». Με άλλα λόγια, ο Κρίσνα ήθελε το χέρι της Σάτια από τον Βασιλιά χωρίς να εκπληρώσει τον όρο της επικράτησης εναντίον των εφτά ταύρων.

Αφού άκουσε τα λόγια του Κυρίου Κρίσνα, ο Βασιλιάς Ναγκνατζίτ είπε, «Αγαπητέ μου Κύριε, είσαι η δεξαμενή κάθε ευχαρίστησης, κάθε πλούτου και κάθε καλής ιδιότητας. Η θεά της τύχης, η Λάκσμι, ζει πάντοτε στο στήθος Σου. Υπ' αυτές τις συνθήκες, ποιος θα μπορούσε να είναι καλύτερος σύζυγος για την κόρη μου; Εγώ και η κόρη μου προσευχόμασταν πάντοτε γι' αυτή την ευκαιρία. Είσαι ο αρχηγός της δυναστείας των Γιαντού. Μπορώ να σου πω ότι εξ αρχής έχω κάνει όρκο να παντρέψω την κόρη μου με έναν κατάλληλο υποψήφιο, κάποιον που να μπορεί να νικήσει στη δοκιμασία που έχω επινοήσει. Επέβαλα αυτή τη δοκιμασία για να καταλάβω την ανδρεία και τη θέση του μελλοντικού μου γαμπρού. Εσύ είσαι ο Κύριος Κρίσνα, ο αρχηγός όλων των ηρώων. Είμαι βέβαιος ότι θα μπορέσεις να θέσεις αυτούς τους εφτά ταύρους υπό τον έλεγχό Σου, χωρίς καμία δυσκολία. Μέχρι τώρα, δεν έχουν υποταχθεί ποτέ από κανέναν πρίγκιπα· όποιος έχει επιχειρήσει να τους θέσει υπό τον έλεγχό του, έσπασε απλούστατα τα μέλη του σώματός του».

Ο Βασιλιάς Ναγκνατζίτ συνέχισε το αίτημά του: «Κρίσνα αν έχεις την καλοσύνη να τιθαसेύσεις τους εφτά ταύρους και να τους θέσεις υπό έλεγχο, τότε χωρίς αμφιβολία θα Σε διαλέξω για σύζυγο της κόρης μου, της Σάτια». Αφού άκουσε αυτά τα λόγια, ο Κρίσνα κατάλαβε ότι ο Βασιλιάς δεν ήθελε να αθετήσει τον όρκο του. Έτσι, για να εκπληρώσει την επιθυμία του, έσφιξε τη ζώνη Του και ετοιμάστηκε για τη μάχη με τους ταύρους. Διαιρέθηκε αμέσως σε εφτά Κρίσνα και ο καθένας Τους έπιασε από έναν ταύρο, του πέρασε ένα χαλινάρι στη μύτη και έτσι τον υπέταξε εντελώς, σαν να ήταν παιχνιδάκι.

Η διαίρεση του Κρίσνα σε εφτά έχει μεγάλη σημασία. Ήταν ήδη γνωστό στη Σάτια, την κόρη του Βασιλιά Ναγκνατζίτ, ότι ο Κρίσνα είχε ήδη παντρευτεί άλλες γυναίκες, αλλά παρ' όλα αυτά η Σάτια ήταν πολύ προσκολλημένη στον Κρίσνα. Για να την ενθαρρύνει, επεκτάθηκε αμέσως σε εφτά. Το νόημα είναι ότι ο Κρίσνα είναι ένας, αλλά έχει άπειρες μορφές επεκτάσεων. Παντρεύτηκε πολλές χιλιάδες γυναίκες, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι ενώ ήταν με μία γυναίκα οι υπόλοιπες στερούνταν τη συντροφιά Του. Ο Κρίσνα μπορούσε να συντροφεύει όλες τις γυναίκες Του με τις επεκτάσεις Του.

Όταν ο Κρίσνα έφερε τους ταύρους υπό τον έλεγχό Του περνώντας ένα

Ο Κρίσνα τράβηξε τους ταύρους δυνατά, όπως ένα παιδί τραβάει ένα παιχνίδι με ξύλινους ταύρους.

χαλινάρι στη μύτη τους, η δύναμή τους και η περηφάνεια τους έγιναν αμέσως κομμάτια. Έτσι το όνομα και η φήμη που είχαν αποκτήσει οι ταύροι εξαφανίστηκαν. Όταν οι ταύροι είχαν τιθασευτεί από τον Κρίσνα, τους

τράβηξε δυνατά, όπως ένα παιδί τραβάει ένα παιχνίδι με ξύλινους ταύρους. Όταν είδε την υπεροχή του Κρίσνα, ο Βασιλιάς Ναγκνατζίτ έμεινε κατάπληκτος και αμέσως, με μεγάλη χαρά, έφερε την κόρη του μπροστά στον Κρίσνα και την έδωσε σε Αυτόν. Ο Κρίσνα δέχθηκε και Αυτός αμέσως τη Σάτια για γυναίκα Του. Έπειτα από αυτό, έγινε μία γαμήλια τελετή με μεγάλη μεγαλοπρέπεια. Οι βασίλισσες του Βασιλιά Ναγκνατζίτ ήταν και αυτές πολύ χαρούμενες επειδή η κόρη τους Σάτια απέκτησε τον Κρίσνα για άντρα της. Αφού ο Βασιλιάς και οι βασίλισσες ήταν πολύ χαρούμενοι με αυτή την ευοίωνη περίπτωση, έγινε ένας εορτασμός σε όλη την πόλη για να τιμήσουν τον γάμο. Παντού ακούγονταν οι ήχοι από τύμπανα και κοχύλια και διάφορα άλλα μουσικά όργανα και τραγούδια. Οι μορφωμένοι *μπραμανα* έδιναν τις ευχές τους στο νεόνυμφο ζευγάρι. Σε κατάσταση ενθουσιασμού, όλοι οι κάτοικοι της πόλης ντύθηκαν με πολύχρωμα ρούχα και στολίδια. Ο Βασιλιάς Ναγκνατζίτ ήταν τόσο χαρούμενος, ώστε άρχισε να δίνει προίκα στην κόρη του και τον γαμπρό του ως εξής.

Πρώτα απ' όλα τους έδωσε δέκα χιλιάδες αγελάδες και τρεις χιλιάδες καλοντυμένες νεαρές υπηρέτριες, στολισμένες μέχρι πάνω, μέχρι τον λαιμό τους. Αυτό το σύστημα της προίκας είναι σε ισχύ μέχρι τις μέρες μας στην Ινδία και ιδιαίτερα για τους πρίγκιπες *κσατρια*. Επίσης, όταν ένας πρίγκιπας *κσατρια* παντρεύεται, προσφέρονται μαζί με τη νύφη τουλάχιστον δώδεκα υπηρέτριες της ίδιας ηλικίας. Αφού έδωσε τις αγελάδες και τις υπηρέτριες, ο βασιλιάς άυξησε την προίκα δίνοντας 9.000 ελέφαντες και εκατό φορές περισσότερα άρματα από ελέφαντες. Αυτό σημαίνει πως έδωσε 900.000 άρματα. Και έδωσε εκατό φορές περισσότερα άλογα από άρματα, δηλαδή 90.000.000 άλογα και εκατό φορές περισσότερους σκλάβους από άλογα. Αυτοί οι σκλάβοι και οι υπηρέτριες συντηρούνταν από τους βασιλικούς πρίγκιπες με όλες τις απαραίτητες παροχές, σαν να ήταν παιδιά τους ή μέλη της οικογένειας. Αφού έδωσε την προίκα όπως περιγράφηκε, ο βασιλιάς της επαρχίας Κόσαλα κάλεσε την κόρη του και τον σπουδαίο γαμπρό του να καθίσουν σε ένα άρμα. Τους επέτρεψε να πάνε στο σπίτι τους, με τη συνοδεία μιας μεραρχίας από καλά εξοπλισμένους στρατιώτες. Ενώ ταξίδευαν γρήγορα για το καινούργιο σπίτι τους, η καρδιά του ζωντάνεψε από αγάπη γι' αυτούς.

Πριν από αυτόν τον γάμο της Σάτια με τον Κρίσνα, υπήρξαν πολλές ανταγωνιστικές συμπλοκές με τους ταύρους του Βασιλιά Ναγκνατζίτ και πολλοί άλλοι πρίγκιπες της δυναστείας των Γιαντού και άλλων δυναστειών προσπάθησαν να κερδίσουν το χέρι της Σάτια. Όταν οι απογοητευμένοι

πρίγκιπες των άλλων δυναστειών άκουσαν ότι ο Κρίσνα πέτυχε να αποκτήσει το χέρι της Σάτια υποτάσσοντας τους ταύρους, ένωσαν, όπως ήταν φυσικό, ζήλια. Ενώ ο Κρίσνα ταξίδευε για την Ντβάρακα, όλοι οι απογοητευμένοι και ηττημένοι πρίγκιπες Τον περικύκλωσαν και άρχισαν να ρίχνουν τα βέλη τους στη γαμήλια πομπή. Όταν επιτέθηκαν στον Κρίσνα και τη συνοδεία Του και έριχναν βέλη σαν ασταμάτητους χείμαρρους βροχής, ο Αρτζούνα, ο καλύτερος φίλος του Κρίσνα, ανέλαβε να απαντήσει στην πρόκληση και μόνος του τους οδήγησε μακριά πολύ εύκολα, για να ευχαριστήσει τον σπουδαίο φίλο του, τον Κρίσνα, με την ευκαιρία του γάμου Του. Πήρε αμέσως το τόξο του, το Γκαντίβα, και κυνήγησε μακριά όλους εκείνους τους πρίγκιπες· όπως ακριβώς το λιοντάρι διώχνει μακριά όλα τα άλλα μικρότερα ζώα απλώς κυνηγώντας τα, ο Αρτζούνα έδιωξε μακριά όλους τους πρίγκιπες χωρίς να σκοτώσει κανέναν από αυτούς. Μετά από αυτό, ο αρχηγός της δυναστείας των Γιαντού, ο Κύριος Κρίσνα, μαζί με τη νεόνυμφη γυναίκα Του και μία τεράστια προίκα, μπήκε στην πόλη της Ντβάρακα με μεγαλοπρέπεια. Ο Κρίσνα έζησε εκεί με τη γυναίκα Του πολύ ειρηνικά.

Ο Κρίσνα είχε και μία άλλη θεία, αδελφή του πατέρα Του, που την έλεγαν Σρουτακίρτι και η οποία ήταν παντρεμένη και ζούσε στην επαρχία Κεκάγια. Είχε μία κόρη που την έλεγαν Μπαντρά. Η Μπαντρά ήθελε κι εκείνη να παντρευτεί τον Κρίσνα και ο αδελφός της Του την έδωσε άνευ όρων. Ο Κρίσνα την δέχθηκε και αυτήν ως κανονική σύζυγό Του. Ύστερα, ο Κρίσνα παντρεύτηκε μία κόρη του Βασιλιά της επαρχίας του Μαντράς, της οποίας το όνομα ήταν Λάκσμανα. Η Λάκσμανα είχε κάθε καλή ιδιότητα. Παντρεύτηκε και αυτή δια της βίας με τον Κρίσνα, ο οποίος την πήρε με τον ίδιο τρόπο που ο Γκαρούντα αρπάζει το βάζο με το νέκταρ από τα χέρια των δαιμόνων. Ο Κρίσνα έκλεψε αυτό το κορίτσι παρουσία πολλών πριγκίπων στη συνέλευση της τελετής *σβαγιαμβαρα*. Η *σβαγιαμβαρα* είναι μία τελετή κατά την οποία η νύφη μπορεί να διαλέξει τον σύζυγό της από μία συνέλευση πολλών πριγκίπων.

Η περιγραφή των γάμων του Κρίσνα με τα πέντε κορίτσια που αναφέρονται σε αυτό το κεφάλαιο δεν είναι επαρκής. Εκτός από αυτές τις γυναίκες, είχε πολλές άλλες χιλιάδες συζύγους. Τις άλλες χιλιάδες συζύγους του, ο Κρίσνα τις δέχθηκε αφού σκότωσε έναν δαίμονα που λεγόταν Μπωμάσουρα. Όλα αυτά τα χιλιάδες κορίτσια ήταν αιχμάλωτα στο παλάτι του Μπωμάσουρα και ο Κρίσνα τα ελευθέρωσε και τα παντρεύτηκε.

• Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Πεντηκοστό Έβδομο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Πέντε Βασίλισσες που παντρεύτηκε ο Κρίσνα». •

58. Η σωτηρία του δαίμονα Μπωμασούρα

Η ιστορία του Μπωμασούρα –πώς έκλεψε και αιχμαλώτισε 16.000 πριγκίπισσες συγκεντρώνοντάς τες από τα παλάτια διαφόρων βασιλιάδων και πώς σκοτώθηκε από τον Κρίσνα, τον Υπέρτατο Κύριο με τον υπέροχο χαρακτήρα- περιγράφονται όλα από τον Σουκαντέβα Γκοσουάμι στον Βασιλιά Παρίκσιτ στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Γενικά οι δαίμονες είναι πάντα εναντίον των ημιθέων. Αυτός ο δαίμονας, ο Μπωμασούρα, έχοντας γίνει πολύ ισχυρός, πήρε δια της βίας την ομπρέλα από τον θρόνο του ημίθεου Βαρούνα. Πήρε επίσης τα σκουλαρίκια της Αντίτι, της μητέρας των ημιθέων. Κατέκτησε ένα τμήμα του ουράνιου Όρους Μέρου και κατέλαβε το τμήμα που ήταν γνωστό ως Μάνι-πάρβατα. Γι' αυτό ο βασιλιάς των ουράνιων πλανητών, ο Ίντρα, ήλθε στην Ντβάρακα να παραπονεθεί για τον Μπωμασούρα στον Κύριο Κρίσνα.

Ακούγοντας τη δυσαρέσκεια του Ίντρα, του βασιλιά του ουρανού, ο Κύριος Κρίσνα, συνοδευόμενος από τη σύζυγό Του Σατιαμπάμα, ξεκίνησε αμέσως για τον τόπο του Μπωμασούρα. Ανέβηκαν και οι δύο στην πλάτη του Γκαρούντα, που πέταξε για την Πραγκτζιοτισαπούρα, την πρωτεύουσα του Μπωμασούρα. Το να μπει κανείς στην πόλη της Πραγκτζιοτισαπούρα δεν ήταν πολύ εύκολη δουλειά, επειδή ήταν πολύ καλά οχυρωμένη. Κατ' αρχάς, υπήρχαν τέσσερα επιβλητικά φρούρια που φύλαγαν τις τέσσερις κατευθύνσεις της πόλης, η οποία ήταν καλά προστατευμένη από όλες τις πλευρές με εντυπωσιακή στρατιωτική δύναμη. Το επόμενο εμπόδιο ήταν μία τάφος από νερό γύρω από όλη την πόλη και επιπλέον, ολόκληρη η πόλη περιβάλλονταν από ηλεκτρικά καλώδια. Η επόμενη οχύρωση ήταν από *ανιλα*,

μια αεριώδη ουσία. Μετά από αυτό, υπήρχε ένα δίκτυο από αγκαθωτό συρματοπλέγμα κατασκευασμένο από έναν δαίμονα ονόματι Μούρα. Φαίνεται ότι η πόλη ήταν καλά προστατευμένη ακόμα και με όρους της σημερινής επιστημονικής προόδου.

Όταν έφτασε ο Κρίσνα, έκανε όλα τα φρούρια κομμάτια χτυπώντας τα με το ρόπαλό Του και η στρατιωτική δύναμη της πόλης σκόρπισε εδώ κι εκεί από τη συνεχή επίθεση που δεχόταν από τα βέλη του Κρίσνα. Με το φημισμένο Σουντάρσανα-τσάκρα Του εξουδετέρωσε την ηλεκτροφόρα οχύρωση· η υδάτινη τάφρος και η αεριώδης οχύρωση αχρηστεύθηκαν και το ηλεκτροφόρο δίκτυο που είχε κατασκευάσει ο δαίμονας Μούρα έγινε κομμάτια. Με τον ήχο του κοχυλιού Του, έσπασε όχι μόνο τις καρδιές των μεγάλων πολεμιστών, αλλά και τις πολεμικές μηχανές που ήταν εκεί. Παρόμοια, τα τείχη της πόλης έγιναν κομμάτια από το ανίκητο ρόπαλό Του.

Η δόνηση του κοχυλιού Του ήχησε σαν τον κεραυνό την ώρα της διάλυσης όλης της κοσμικής εκδήλωσης. Ο δαίμονας Μούρα άκουσε τη δόνηση του κοχυλιού, ξύπνησε από τον ύπνο του και βγήκε έξω ο ίδιος για να δει τι συμβαίνει. Είχε πέντε κεφάλια και ζούσε πολύ καιρό μέσα στο νερό. Ο δαίμονας Μούρα έλαμπε όσο ο ήλιος την ώρα της διάλυσης της κοσμικής εκδήλωσης και ήταν οξύθυμος σαν φλογισμένη φωτιά. Η λάμψη του σώματός του ήταν τόσο εκτυφλωτική, ώστε ήταν δύσκολο να τον κοιτάξει κανείς με ανοιχτά μάτια. Όταν βγήκε έξω, πήρε πρώτα απ' όλα την τρίαινά του και χύμηξε στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Η επίθεση του δαίμονα Μούρα ήταν σαν να επιτίθεται στον Γκαρούντα ένα μικρό φίδι. Η άγρια διάθεσή του ήταν πολύ έντονη και έμοιαζε έτοιμος να καταβροχθίσει τους τρεις κόσμους. Στην αρχή επιτέθηκε στον μεταφορέα του Κρίσνα, τον Γκαρούντα, περιστρέφοντας την τρίαινά του και δονούμενος με ήχους από τα πέντε κεφάλια του, που ήταν σαν βρυχηθμοί λιονταριού. Οι βρυχηθμοί από τα πέντε κεφάλια του απλώθηκαν στην ατμόσφαιρα, ώσπου επεκτάθηκαν όχι μόνο σε όλο τον κόσμο, αλλά και στο διάστημα, πάνω και κάτω και σε όλες τις δέκα κατευθύνσεις. Με αυτόν τον τρόπο, ο ήχος βροντούσε σε ολόκληρο το σύμπαν, από τη μία άκρη στην άλλη.

Ο Κύριος Κρίσνα είδε ότι η τρίαινα του δαίμονα Μούρα σημάδευε τον μεταφορέα Του, τον Γκαρούντα. Αμέσως, με ένα τέχνασμα του χεριού Του, πήρε δύο βέλη και τα πέταξε προς την τρίαινα, κάνοντάς την κομμάτια. Ταυτόχρονα, χρησιμοποιώντας πολλά βέλη, τρύπησε τα στόματα του Μούρα.

Όταν είδε ότι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας υπερτερούσε, ο Μούρα άρχισε αμέσως να χτυπά τον Κύριο Κρίσνα με μεγάλη οργή με το ρόπαλό

Ο Κύριος Κρίσνα είδε ότι η τρίαινα του δαίμονα Μούρα σημάδευε τον μεταφορέα Του, τον Γκαρούντα..

του. Αλλά ο Κύριος Κρίσνα, με το δικό Του ρόπαλο, έσπασε το ρόπαλο του Μούρα σε κομμάτια πριν μπορέσει να Τον φτάσει. Ο δαίμονας, χωρίς το όπλο του, αποφάσισε να επιτεθεί στον Κρίσνα με τα δυνατά του χέρια, αλλά με τη βοήθεια του Σουντάρσανα-τσάκρα, ο Κρίσνα χώρισε στη στιγμή τα πέντε κεφάλια του Μούρα από το σώμα του. Τότε ο δαίμονας έπεσε στο νερό, όπως η κορυφή ενός βουνού πέφτει στον ωκεανό αφού χτυπηθεί από τους κεραυνούς του Ίντρα.

Αυτός ο δαίμονας, ο Μούρα, είχε επτά γιους, ονόματι Τάμρα, Ανταρίκσα, Σράβανα, Βιμπάβασου, Βάσου, Ναμπασβάν και Αρούνα. Ήταν όλοι τους περήφανοι και με τον θάνατο του πατέρα τους έγιναν πολύ εκδικητικοί, και για να ανταποδώσουν, προετοιμάστηκαν πολύ οργισμένοι να πολεμήσουν με τον Κρίσνα. Εφοδιάστηκαν με τα απαραίτητα όπλα και τοποθέτησαν τον Πίτα, έναν άλλο δαίμονα, στρατιωτικό διοικητή. Με διαταγή του Μπωμασούρα, όλοι μαζί επιτέθηκαν εναντίον του Κρίσνα. Όταν έφτασαν μπροστά στον Κύριο Κρίσνα, άρχισαν να τον σφυροκοπούν με πολλών ειδών όπλα, όπως σπαθιά, ρόπαλα, δόρατα, βέλη και τρίαινες. Δεν γνώριζαν όμως ότι η δύναμη του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας είναι απεριόριστη και ανίκητη. Ο Κρίσνα έκανε κομμάτια με τα βέλη Του όλα τα όπλα των ανδρών του Μπωμασούρα, σαν να ήταν σπόροι. Ύστερα ο Κρίσνα πέταξε τα όπλα Του και ο στρατιωτικός διοικητής του Μπουμάσουρα, ο Πίτα, μαζί με τους βοηθούς του, έπεσαν κάτω, με τις στολές τους σκισμένες και τα κεφάλια τους, τα πόδια τους και τα χέρια τους κομμένα. Όλοι τους στάλθηκαν στον επόπτη του θανάτου, τον Γιαμαράζα.

Ο Μπωμασούρα ήταν γνωστός και ως Νακάσουρα, επειδή έτυχε να είναι ο γιος της προσωποποίησης της γης. Όταν είδε ότι όλοι οι πολεμιστές και οι διοικητές του είχαν σκοτωθεί στο πεδίο της μάχης από τα χτυπήματα του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, θύμωσε υπέρμετρα με τον Κύριο. Βγήκε έξω από την πόλη με έναν μεγάλο αριθμό από ελέφαντες, που είχαν όλοι γεννηθεί και μεγαλώσει στην όχθη της θάλασσας. Ήταν όλοι τους εξαιρετικά μεθυσμένοι. Όταν βγήκαν έξω από την πόλη, είδαν ότι ο Κύριος Κρίσνα και η σύζυγός Του ήταν καθισμένοι πολύ όμορφα ψηλά στο διάστημα, σαν ένα σκουρόχρωμο σύννεφο γύρω από τον ήλιο, που λαμποκοπούσε με φως. Ο δαίμονας Μπωμασούρα εκτόξευσε αμέσως ένα όπλο που ονομαζόταν Σατάγκνι, με το οποίο μπορούσε να σκοτώσει εκατοντάδες πολεμιστές με ένα χτύπημα και ταυτόχρονα όλοι οι βοηθοί του έριξαν και εκείνοι τα όπλα τους στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Ο

Κύριος Κρίσνα εξουδετέρωσε όλα αυτά τα όπλα ρίχνοντας τα φτερωτά Του βέλη. Το αποτέλεσμα αυτής της μάχης ήταν ότι όλοι οι στρατιώτες και οι στρατιωτικοί διοικητές του Μπωμασούρα έπεσαν στο έδαφος, με τα χέρια, τα πόδια και τα κεφάλια τους κομμένα από τον κορμό τους και όλα τα άλογα και οι ελέφαντες έπεσαν και αυτά μαζί τους. Με αυτόν τον τρόπο, όλα τα όπλα που εκτόξευσε ο Μπωμασούρα έγιναν κομμάτια από την αντίδραση των βελών του Κυρίου.

Ο Κύριος πολεμούσε στην πλάτη του Γκαρούντα και ο Γκαρούντα βοηθούσε και αυτός τον Κύριο χτυπώντας τα άλογα και τους ελέφαντες με τα φτερά του και γδέρνοντας τα κεφάλια τους με τα νύχια του και το κοφτερό του ράμφος. Οι ελέφαντες πονούσαν πολύ από τις επιθέσεις του Γκαρούντα εναντίον τους και σκόρπιζαν από το πεδίο της μάχης. Ο Μπωμασούρα απέμεινε μόνος του στο πεδίο της μάχης και πολεμούσε με τον Κρίσνα. Είδε ότι ο μεταφορέας του Κρίσνα, ο Γκαρούντα, προκαλούσε μεγάλη ταραχή στους στρατιώτες του και στους ελέφαντες και χτύπησε τον Γκαρούντα πολύ θυμωμένος με όλη του τη δύναμη, η οποία αψηφούσε τη δύναμη του κεραυνού. Ευτυχώς ο Γκαρούντα δεν ήταν συνηθισμένο πουλί και αισθάνθηκε τα χτυπήματα του Μπωμασούρα όπως ένας ελέφαντας αισθάνεται τη σύγκρουση με μία γιρλάντα από λουλούδια.

Έτσι ο Μπωμασούρα διαπίστωσε ότι κανένα από τα τεχνάσματά του δεν θα είχε αποτέλεσμα με τον Κρίσνα και κατάλαβε πως όλες οι απόπειρές του να σκοτώσει τον Κρίσνα θα ήταν μάταιες. Παρά ταύτα, δοκίμασε για τελευταία φορά, παίρνοντας μία τρίαινα στο χέρι του για να Τον χτυπήσει. Ο Κρίσνα ήταν τόσο επιδέξιος, ώστε πριν ο Μπωμασούρα αγγίξει την τρίαινα, έκοψε το κεφάλι του με το Σουντάρσανα-τσάκρα. Το κεφάλι του, λαμποκοπώντας με τα σκουλαρίκια και την περικεφαλαία, έπεσε στο πεδίο της μάχης. Όταν σκοτώθηκε ο Μπωμασούρα από τον Κύριο Κρίσνα, όλοι οι συγγενείς των δαιμόνων άρχισαν να ουρλιάζουν απογοητευμένοι, ενώ τα άγια πρόσωπα άρχισαν να δοξάζουν τα ιπποτικά κατορθώματα του Κυρίου. Επωφελούμενοι της ευκαιρίας, οι κάτοικοι των ουράνιων πλανητών άρχισαν να ραίνουν τον Κύριο με λουλούδια.

Τότε η προσωποποίηση της Γης παρουσιάστηκε μπροστά στον Κύριο Κρίσνα και Τον χαιρέτησε με μια γιρλάντα από πετράδια *βαϊτζαγιαντι*. Επίσης, επέστρεψε τα σκουλαρίκια της Αντίτι, στολισμένα με πολύτιμα πετράδια και χρυσό. Επέστρεψε επίσης την ομπρέλα του Βαρούνα μαζί με

ένα άλλο πολύτιμο πετράδι, το οποίο πρόσφερε στον Κρίσνα. Μετά από αυτό, η προσωποποίηση της Γης πρόσφερε προσευχές στον Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο και αφέντη του κόσμου, που λατρεύεται πάντοτε από πολύ δοξασμένους ημίθεους. Έπεσε κάτω για να Τον προσκυνήσει και με μεγάλη εκστατική αφοσίωση άρχισε να μιλά.

«Ας προσκυνήσω με σεβασμό τον Κύριο, που είναι πάντοτε παρών με τεσσάρων ειδών σύμβολα, και συγκεκριμένα, με το κοχύλι, τον δίσκο, τον λωτό και το ρόπαλο και που είναι ο Κύριος όλων των ημιθέων. Δέξου Κύριε, σε παρακαλώ, την προσκύνησή μου. Αγαπημένε μου Κύριε, είσαι η Υπέρτατη Ψυχή και προκειμένου να ικανοποιήσεις τις προσδοκίες των αφοσιωμένων υπηρετών Σου, κατέρχεσαι στη Γη στις διάφορες υπερβατικές ενσαρκώσεις Σου, που ανταποκρίνονται στην επιθυμία των αφοσιωμένων υπηρετών για τη λατρεία Σου. Δέξου, σε παρακαλώ, την προσκύνησή μου.

«Αγαπημένε μου Κύριε, το λουλούδι του λωτού φυτρώνει στον αφαλό Σου και είσαι πάντοτε στολισμένος με μια γιρλάντα από λουλούδια λωτού. Τα μάτια Σου απλώνονται πάντα σαν τα πέταλα του λωτού και γι' αυτό είναι τόσο ευχάριστα στα μάτια των άλλων. Τα λωτοειδή Σου πόδια είναι τόσο τρυφερά και λεπτά, ώστε λατρεύονται πάντοτε από τους ανόθευτους αφοσιωμένους υπηρέτες Σου και ηρεμούν τη λωτοειδή καρδιά τους. Γι' αυτό Σε προσκυνώ με σεβασμό ξανά και ξανά.

«Κατέχεις όλων των ειδών τις δυνάμεις, φήμη, πλούτο, γνώση και απάρνηση· είσαι το καταφύγιο όλων των δυνάμεων. Παρόλο που διαπερνάς τα πάντα, έχεις εμφανισθεί ως γιος του Βασουντέβα. Γι' αυτό, Σε παρακαλώ, δέξου την προσκύνησή μου, που Σου προσφέρω με σεβασμό. Είσαι το αρχικό Πρόσωπο της Θεότητας και η υπέρτατη αιτία όλων των αιτιών. Μόνο Εσύ είσαι η πηγή κάθε γνώσης. Ας προσφέρω με σεβασμό την υποταγή μου. Εσύ ο Ίδιος είσαι αγέννητος· είσαι όμως ο πατέρας όλης της κοσμικής εκδήλωσης. Είσαι η δεξαμενή και το καταφύγιο όλων των ενεργειών. Η εκδηλωμένη εμφάνιση αυτού του κόσμου προκαλείται από Εσένα και είσαι ταυτόχρονα η αιτία και το αποτέλεσμα της κοσμικής εκδήλωσης. Γι' αυτό, δέξου Σε παρακαλώ την υποταγή μου, που Σου προσφέρω με σεβασμό.

«Αγαπημένε μου Κύριε, όσο για τους τρεις θεούς –τον Μπράμα, τον Βίσνου και τον Σίβα- ούτε αυτοί είναι ανεξάρτητοι από Εσένα. Όταν προκύπτει η ανάγκη δημιουργίας αυτής της κοσμικής εκδήλωσης, δημιουργείς τον Μπράμα, που εκπροσωπεί το πάθος, και όταν θέλεις να συντηρήσεις τον

κόσμο, επεκτείνεσαι ως Κύριος Βίσνου, η δεξαμενή κάθε αγαθότητας. Κατά τον ίδιο τρόπο, εμφανίζεσαι ως Κύριος Σίβα, ο κύριος της άγνοιας, και έτσι διαλύεις ολόκληρη τη δημιουργία. Η υπερβατική θέση Σου διατηρείται πάντοτε, παρά το ότι δημιουργείς αυτές τις καταστάσεις της υλικής φύσης. Δεν εμπλέκεσαι ποτέ με αυτές τις καταστάσεις της υλικής φύσης, όπως συμβαίνει με τα συνηθισμένα ζωντανά όντα.

«Στην πραγματικότητα, Κύριε, Εσύ είσαι η υλική φύση, Εσύ είσαι ο πατέρας του σύμπαντος και Εσύ είσαι ο αιώνιος χρόνος που έχει προκαλέσει τον συνδυασμό της φύσης και του δημιουργού της. Μολαταύτα, είσαι πάντοτε υπερβατικός ως προς όλες αυτές τις υλικές δραστηριότητες. Αγαπημένε μου Κύριε, Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, γνωρίζω πως γη, νερό, φωτιά, αέρας και ουρανός, τα πέντε αντικείμενα των αισθήσεων, ο νους, οι αισθήσεις και οι θεότητες τους, ο εγωισμός, καθώς και το σύνολο της υλικής ενέργειας – τα πάντα, κινητά και ακίνητα σε αυτόν τον κόσμο των φαινομένων-στηρίζονται σ’ Εσένα. Αφού όλα παράγονται από Εσένα, τίποτε δεν μπορεί να είναι αποχωρισμένο από Εσένα. Και όμως, εφόσον βρίσκεσαι στο υπερβατικό επίπεδο, δεν μπορεί τίποτε το υλικό να ταυτιστεί με το Πρόσωπό Σου. Συνεπώς, όλα είναι ταυτοχρόνως ένα και κάτι το διαφορετικό από Εσένα και οι φιλόσοφοι που προσπαθούν να τα χωρίσουν όλα από Εσένα έχουν ασφαλώς λάθος άποψη.

«Αγαπημένε μου Κύριε, θα ήθελα να Σε πληροφορήσω ότι αυτό το αγόρι, που ονομάζεται Μπαγκαντάττα, είναι ο γιος του γιου μου, του Μπωμασούρα. Έχει επηρεαστεί πάρα πολύ από την αποτρόπαια κατάσταση που δημιουργήθηκε με τον θάνατο του πατέρα του και βρίσκεται σε μεγάλη σύγχυση, φοβούμενος την παρούσα κατάσταση. Γι’ αυτό τον έχω φέρει εδώ, για να εγκαταλειφθεί στα λωτοειδή Σου πόδια. Σου ζητώ να δώσεις καταφύγιο σε αυτό το αγόρι και να το ευλογήσεις με τα λωτοειδή Σου πόδια. Το φέρνω σ’ Εσένα, ώστε να μπορέσει να ανακουφιστεί από τις αντιδράσεις όλων των αμαρτωλών πράξεων του πατέρα του».

Όταν ο Κύριος Κρίσνα άκουσε τις προσευχές της μητέρας Γης, την διαβεβαίωσε αμέσως ότι θα είναι απρόσβλητη από κάθε τρομακτική κατάσταση. Είπε στον Μπαγκαντάττα, «Μη φοβάσαι». Ύστερα μπήκε στο παλάτι του Μπωμασούρα, που ήταν εφοδιασμένο με κάθε είδους χλιδή. Στο παλάτι του Μπωμασούρα ο Κύριος Κρίσνα είδε 16.100 νέες πριγκίπισσες, τις οποίες είχε απαγάγει και κρατούσε εκεί αιχμάλωτες. Όταν οι πριγκίπισσες

είδαν το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, τον Κρίσνα, να μπαίνει στο παλάτι, αιχμαλωτίστηκαν αμέσως από την ομορφιά του Κυρίου και προσευχήθηκαν για το αναίτιο έλεός Του. Μέσα στον νου τους, αποφάσισαν να δεχθούν τον Κύριο Κρίσνα ως σύζυγό τους χωρίς δισταγμό. Άρχισαν όλες τους να προσεύχονται στη θεία πρόνοια για να γίνει ο Κρίσνα σύζυγός τους. Με ειλικρίνεια και σοβαρότητα, πρόσφεραν την καρδιά τους στα λωτοειδή πόδια του Κρίσνα με μια ανόθευτη διάθεση αφοσίωσης. Ως Υπέρτατη Ψυχή μέσα στην καρδιά όλων, ο Κρίσνα κατάλαβε την αμόλυντη επιθυμία τους και συμφώνησε να τις δεχθεί ως συζύγους Του. Έτσι, κανόνισε για ταιριαστά φορέματα και κοσμήματα γι' αυτές, και η κάθε μια τους, καθισμένη πάνω σε ένα σκεπαστό φορείο, στάλθηκε στην πόλη της Ντβάρακα. Ο Κρίσνα πήρε επίσης από το παλάτι απεριόριστα πλούτη μαζί με άρματα, άλογα, πολύτιμα πετράδια και θησαυρούς. Πήρε επίσης πενήντα λευκούς ελέφαντες, που ο καθένας τους είχε τέσσερεις χαυλιόδοντες, και όλα αυτά στάλθηκαν στην Ντβάρακα.

Μετά από αυτό το περιστατικό, ο Κύριος Κρίσνα και η Σατιαμπάμα εισήλθαν στην Αμαράβατι, την πρωτεύουσα του ουράνιου πλανήτη και εισήλθαν αμέσως στο παλάτι του Βασιλιά Ίντρα και της συζύγου του, της Σατσιντέβι, οι οποίοι Τους καλωσόρισαν. Ύστερα ο Κρίσνα πρόσφερε στον Ίντρα τα σκουλαρίκια της Αντίτι.

Όταν ο Κρίσνα και η Σατιαμπάμα επέστρεφαν από την πρωτεύουσα του Ίντρα, η Σατιαμπάμα θυμήθηκε την υπόσχεση του Κρίσνα να της δώσει το λουλούδι *παριτζατα*. Επωφελούμενη της ευκαιρίας που είχαν έλθει στο ουράνιο βασίλειο, ξερίζωσε ένα φυτό *παριτζατα* και το φύλαξε στην πλάτη του Γκαρούντα. Κάποτε ο Νάραντα πήρε ένα λουλούδι *παριτζατα* και το πρόσφερε στην παλαιότερη σύζυγο του Κρίσνα, τη Ρουκμίני-ντέβι. Εξαιτίας αυτού, η Σατιαμπάμα ανέπτυξε ένα σύμπλεγμα κατωτερότητας· ήθελε κι εκείνη ένα λουλούδι από τον Κρίσνα. Ο Κρίσνα καταλάβαινε την ανταγωνιστική γυναικεία φύση των συζύγων Του και χαμογελούσε. Ρώτησε αμέσως τη Σατιαμπάμα, «Γιατί ζητάς μόνο ένα λουλούδι; Θα ήθελα να σου δώσω ένα ολοκληρω δέντρο με λουλούδια *παριτζατα*».

Στην πραγματικότητα, ο Κρίσνα είχε πάρει επίτηδες τη σύζυγό Του Σατιαμπάμα μαζί Του, έτσι ώστε να μπορέσει να πάρει το *παριτζατα* με το ίδιο της το χέρι. Αλλά οι κάτοικοι του ουράνιου πλανήτη, περιλαμβανομένου και του Ίντρα, ενοχλήθηκαν πολύ. Χωρίς την άδεια τους, η Σατιαμπάμα είχε

ξεριζώσει το φυτό *παριτζατα*, το οποίο δεν συναντάται πουθενά στον πλανήτη Γη. Ο Ίνντρα, μαζί με τους υπόλοιπους ημίθεους, πρόβαλε αντιρρήσεις στον Κρίσνα και τη Σατιαμπάμα επειδή πήραν το φυτό, αλλά για να ευχαριστήσει την αγαπημένη Του σύζυγο, τη Σατιαμπάμα, ο Κρίσνα ήταν αποφασισμένος και ανυποχώρητος, οπότε έγινε μάχη μεταξύ των ημιθέων και του Κρίσνα. Ως συνήθως, ο Κρίσνα βγήκε νικητής και έφερε θριαμβευτικά το φυτό *παριτζατα* που διάλεξε η γυναίκα Του στον πλανήτη Γη, στην Ντβάρακα. Μετά από αυτό, το φυτό εγκαταστάθηκε στον κήπο των ανακτόρων της Σατιαμπάμα. Εξαιτίας αυτού του εντυπωσιακού φυτού, ο κήπος της Σατιαμπάμα έγινε ασυνήθιστα όμορφος. Μαζί με το φυτό *παριτζατα*, ήλθε στη Γη και το άρωμα των λουλουδιών του και οι ουράνιοι κύκνοι μετανάστευσαν και εκείνοι στη Γη, αναζητώντας αυτό το άρωμα και το μέλι.

Η συμπεριφορά του Βασιλιά Ίνντρα προς τον Κρίσνα δεν άρεσε καθόλου στους μεγάλους σοφούς, όπως ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι. Από το αναίτιο έλεός Του, ο Κρίσνα είχε πάει στο ουράνιο βασίλειο, στην Αμαράβατι, για να προσφέρει στον Βασιλιά Ίνντρα τα σκουλαρίκια της μητέρας του, τα οποία είχε ο Μπωμασούρα, και ο Ίνντρα χάρηκε πολύ που τα πήρε. Όταν όμως ο Κρίσνα πήρε ένα φυτό με λουλούδια από το ουράνιο βασίλειο, ο Ίνντρα ζήτησε να παλέψει μαζί Του. Αυτό έδειχνε από την πλευρά του Ίνντρα ότι κοιτούσε μόνο το προσωπικό του συμφέρον. Πρόσφερε την προσευχή του, σκύβοντας το κεφάλι του στα λωτοειδή πόδια του Κρίσνα, αλλά αμέσως μόλις πέτυχε τον σκοπό του, έγινε άλλος άνθρωπος. Αυτός είναι ο τρόπος με τον οποίον κάνουν τις δοσοληψίες τους οι υλιστές. Οι υλιστές ενδιαφέρονται πάντοτε για το δικό τους κέρδος. Για τον σκοπό αυτόν μπορούν να προσφέρουν οποιοδήποτε είδος σεβασμού σε οποιονδήποτε, αλλά μόλις το προσωπικό τους συμφέρον τελειώσει, δεν είναι πλέον φίλοι. Αυτή η εγωιστική συμπεριφορά δεν συναντάται μόνο στην πλουσιότερη τάξη ανθρώπων σε αυτόν τον πλανήτη, αλλά είναι παρούσα ακόμα και σε πρόσωπα όπως ο Ίνντρα και άλλοι ημίθεοι. Ο υπερβολικός πλούτος κάνει τον άνθρωπο εγωιστή. Ο εγωιστής άνθρωπος δεν είναι διατεθειμένος να υιοθετήσει τη συνείδηση του Κρίσνα και κατακρίνεται από μεγάλους αφοσιωμένους υπηρέτες όπως ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι. Με άλλα λόγια, η κατοχή υπερβολικού εγκόσμιου πλούτου αποτελεί μειονέκτημα για την πρόοδο στη συνείδηση του Κρίσνα.

Αφού νίκησε τον Ίνντρα, ο Κρίσνα κανόνισε να παντρευτεί τα 16.100 κορίτσια που είχε υπό κράτηση ο Μπωμασούρα. Επεκτεινόμενος σε 16.100

μορφές, τα παντρεύτηκε ταυτόχρονα όλα σε διαφορετικά ανάκτορα σε μία ευοίωνη στιγμή. Έτσι εδραίωσε την αλήθεια ότι ο Κρίσνα και κανένας άλλος είναι το Υπέρτατο Προσωπο της Θεότητας. Τίποτα δεν είναι αδύνατο, γιατί ο Κρίσνα είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας· είναι παντοδύναμος, πανταχού παρών και άφθαρτος και ως εκ τούτου δεν υπάρχει τίποτα το αξιοθαύμαστο σε αυτή τη διασκέδαση. Όλα τα ανάκτορα των περισσότερων από 16.000 βασιλισσών του Κρίσνα ήταν γεμάτα με κατάλληλους κήπους, επίπλωση και άλλα παραφερνάλια, των οποίων δεν υπάρχει προηγούμενο σε αυτόν τον κόσμο. Δεν υπάρχει καμία υπερβολή σε αυτή την ιστορία από τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Οι βασίλισσες του Κρίσνα ήταν όλες επεκτάσεις της θεάς της τύχης, της Λάκσμι. Ο Κρίσνα ζούσε μαζί τους σε διαφορετικά ανάκτορα και τις αντιμετώπιζε με τον ίδιο ακριβώς τρόπο που ένας συνηθισμένος άνθρωπος αντιμετωπίζει τη γυναίκα του.

Θα πρέπει να θυμόμαστε πάντοτε ότι το Υπέρτατο Προσωπο της Θεότητας, ο Κρίσνα, έπαιζε σαν ένα ανθρώπινο ον· μολονότι έδειξε τις ασυνήθιστες δυνάμεις Του νυμφευόμενος ταυτόχρονα περισσότερες από 16.000 γυναίκες σε περισσότερα από 16.000 ανάκτορα, συμπεριφέρθηκε μαζί τους όπως ακριβώς ένας συνηθισμένος άνθρωπος και ακολούθησε αυστηρά τη σχέση μεταξύ των συζύγων που απαιτείται στα συνηθισμένα σπίτια. Γι' αυτό, είναι πολύ δύσκολο να καταλάβει κανείς τα χαρακτηριστικά του Υπερτάτου Μπραμάν, του Προσώπου της Θεότητας. Ακόμα και ημίθεοι όπως ο Μπράμα και άλλοι δεν είναι σε θέση να ερευνήσουν τις υπερβατικές διασκεδάσεις του Κυρίου. Οι γυναίκες του Κρίσνα ήταν τόσο τυχερές που είχαν το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας για σύζυγο, παρόλο που η προσωπικότητα του συζύγου τους ήταν άγνωστη ακόμα και σε ημίθεους όπως ο Μπράμα.

Στις δοσοληψίες τους ως σύζυγοι, ο Κρίσνα κι οι βασίλισσές Του χαμογελούσαν, μιλούσαν, αστειεύονταν, αγκαλιάζονταν και ούτω καθεξής, και η συζυγική τους σχέση αναπτυσσόταν ολοένα αυξανόμενη. Με αυτόν τον τρόπο, ο Κρίσνα και οι βασίλισσες απολάμβαναν υπερβατική ευτυχία στην οικογενειακή τους ζωή. Παρόλο που η κάθε μία από τις βασίλισσες είχε χιλιάδες υπηρέτριες απασχολημένες στην υπηρεσία της, φρόντιζε και υπηρετούσε τον Κρίσνα η ίδια προσωπικά. Η κάθε μία τους υποδεχόταν τον Κρίσνα προσωπικά όταν ερχόταν στο ανάκτορο. Τον έβαζαν να καθίσει αναπαυτικά σε ένα όμορφο ντιβάνι, προσφέροντάς Του κάθε λογής εξαιρετικά πράγματα, πλένοντας τα πόδια Του με νερό του Γάγγη, προσφέροντάς Του καρπούς μπέτελ και κάνοντας μασάζ στα πόδια Του. Με

αυτόν τον τρόπο, Τον ανακούφιζαν από την κούραση που ένιωθε όταν ήταν έξω από το σπίτι. Φρόντιζαν να Του κάνουν αέρα με μεγάλες βεντάλιες, να Του προσφέρουν αρωματικά αιθέρια έλαια, να Τον στολίσουν με γιρλάντες από λουλούδια, να Του περιποιηθούν τα μαλλιά, να Του ζητήσουν να ξαπλώσει για να ξεκουραστεί, να Του κάνουν μπάνιο οι ίδιες και να Τον ταΐσουν με ωραία γευστικά φαγητά. Όλα αυτά τα πράγματα τα έκανε η κάθε βασίλισσα προσωπικά. Δεν περίμεναν τις υπηρέτριες. Με άλλα λόγια, ο Κρίσνα και οι διάφορες βασίλισσές Του φανέρωσαν επί της Γης μία ιδανική οικογενειακή ζωή.

✿ Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Πεντηκοστό Όγδοο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Η σωτηρία του δαίμονα Μπωμασούρα». ✿

59. Συζητήσεις μεταξύ του Κρίσνα και της Ρουκμίני

Μια φορά κι έναν καιρό, ο Κύριος Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο χορηγός κάθε γνώσης σε όλα τα ζωντανά όντα, από τον Μπράμα έως το ασήμαντο μυρμήγκι, καθόταν στο υπνοδωμάτιο της Ρουκμίני, η οποία ήταν στην υπηρεσία του Κυρίου μαζί με τις βοηθούς της υπηρέτριες. Ο Κρίσνα καθόταν στο πλαίσιο του κρεβατιού της Ρουκμίני και οι υπηρέτριες Του έκαναν αέρα με *τσαμαρα* (μεγάλες βεντάλιες φτιαγμένες με τρίχες από την ουρά του γαϊακ, ενός βοοειδούς των Ιμαλαΐων).

Οι δοσοληψίες του Κρίσνα με τη Ρουκμίни ως τέλειου συζύγου είναι μία τέλεια εκδήλωση της υπέρτατης τελειότητας του Προσώπου της Θεότητας. Υπάρχουν πολλοί φιλόσοφοι οι οποίοι διατυπώνουν μία αντίληψη της Απόλυτης Αλήθειας κατά την οποία ο Θεός δεν μπορεί να κάνει αυτό ή το άλλο. Απορρίπτουν την ενσάρκωση του Θεού, δηλαδή της Υπέρτατης Απόλυτης Αλήθειας σε ανθρώπινη μορφή. Αλλά στην πραγματικότητα, ισχύει το αντίθετο: ο Θεός δεν μπορεί να υπόκειται στις ατελείς αισθησιακές μας δραστηριότητες. Είναι το παντοδύναμο, πανταχού παρόν Πρόσωπο της Θεότητας και με την υπέρτατη θέλησή Του, μπορεί όχι απλώς να δημιουργήσει, να συντηρήσει και να εκμηδενίσει την όλη κοσμική εκδήλωση, αλλά μπορεί επίσης να κατέρχεται ως ένα συνηθισμένο ανθρώπινο ον, προκειμένου να εκτελέσει την ύψιστη αποστολή. Όπως αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκίτα*, όποτε υπάρχουν αποκλίσεις στην εκτέλεση των προβλεπόμενων καθηκόντων των ανθρώπων, κατέρχεται. Δεν αναγκάζεται να εμφανισθεί από κάποια εξωτερική αιτία, αλλά κατέρχεται μέσω της δικής Του εσωτερικής δύναμης για να επανεδραιώσει τις πρότυπες λειτουργίες της

ανθρώπινης δράσης, καθώς και για να καταστρέψει ταυτόχρονα τα δυσάρεστα στοιχεία στην προοδευτική πορεία του ανθρώπινου πολιτισμού. Σε συμφωνία με αυτή την αρχή των υπερβατικών διασκεδάσεων του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, κατέρχεται στην αιώνια μορφή του Σρι Κρίσνα, στη δυναστεία των Γιαντού.

Το ανάκτορο της Ρουκμίνι ήταν επιπλωμένο υπέροχα. Υπήρχαν πολλοί θόλοι που κρέμονταν από την οροφή, με δαντέλες στολισμένες με γιρλάντες από μαργαριτάρια και ολόκληρο το ανάκτορο φωτιζόταν από τη λάμψη των πολύτιμων πετραδιών. Υπήρχαν πολλοί ανθόνες με λουλούδια *μπαελα* και *τσαμελι*, τα οποία θεωρούνται τα πιο αρωματικά λουλούδια στην Ινδία. Υπήρχαν πολλές συστάδες με αυτά τα φυτά, με ανθισμένα λουλούδια που αύξαναν την ομορφιά του παλατιού. Και εξαιτίας αυτού του εξάισιου αρώματος των λουλουδιών, μικρές ομάδες από μέλισσες ήταν συγκεντρωμένες βουίζοντας γύρω από τα δέντρα, και τις νύχτες το ευχάριστο φως της σελήνης λαμποκοπούσε μέσα από τα ανοίγματα των παραθύρων. Υπήρχαν πολλά δέντρα *παριτζατα* βαρυφορτωμένα με λουλούδια και το απαλό αεράκι ανακινούσε το άρωμα των λουλουδιών παντού. Μέσα στους τοίχους του παλατιού, έκαιγε αρωματικό θυμίαμα και ο αρωματισμένος καπνός έφευγε από τα παραθυρόφυλλα. Μέσα στο δωμάτιο υπήρχαν στρώματα καλυμμένα με λευκά σεντόνια που θύμιζαν αφρό από γάλα. Σε αυτή την κατάσταση, ο Κύριος Σρι Κρίσνα καθόταν πολύ αναπαυτικά και απολάμβανε την υπηρεσία της Ρουκμίνι, που την βοηθούσαν οι υπηρέτριές της.

Αλλά και η Ρουκμίνι ανυπομονούσε για την ευκαιρία να υπηρετήσει το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας ως σύζυγό της. Γι' αυτό ήθελε να υπηρετήσει τον Κύριο η ίδια και πήρε τη βεντάλια *τσαμαρα* από τα χέρια της υπηρέτριας και άρχισε να Του κάνει αέρα εκείνη. Το χερούλι της βεντάλιας ήταν φτιαγμένο από χρυσάφι, στολισμένο με πετράδια και έγινε ακόμα ομορφότερο όταν το πήρε η Ρουκμίνι, επειδή σε όλα τα δάχτυλά της φορούσε όμορφα δαχτυλίδια με πολύτιμα πετράδια. Τα πόδια της ήταν στολισμένα με πετράδια και κουδουνάκια στους αστραγάλους, που κουδούνιζαν πολύ απαλά ανάμεσα στις πιέτες από το σάρι της. Τα στήτα στήθη της Ρουκμίνι ήταν αλειμμένα με *κουνκουμα* και ζαφορά· έτσι η ομορφιά της αυξανόταν από την αντανάκλαση του κοκκινωπού χρώματος που αναδυόταν από τα καλυμμένα στήθη της. Το υψωμένο κάτω μέρος των οπισθίων της ήταν στολισμένο με μια δαντελωτή ζώνη γεμάτη πετράδια, ενώ ένα μενταγιόν με μεγάλη λάμψη

κρεμόταν από τον λαιμό της. Πάνω απ' όλα, επειδή υπηρετούσε τον Κύριο Κρίσνα και παρόλο που εκείνη την εποχή ήταν αρκετά μεγάλη ώστε να έχει μεγαλώσει γιους, το όμορφο σώμα της δεν μπορούσε να συγκριθεί με κανένα άλλο στους τρεις κόσμους. Αν λάβουμε υπόψη μας το πανέμορφο πρόσωπό της, φαίνεται ότι τα σγουρά μαλλιά στο κεφάλι της, τα όμορφα σκουλαρίκια στα αφτιά της, το χαμογελαστό στόμα της και το χρυσό περιδέραιο στον λαιμό της, όλα συνδυάζονταν για να ρίχνουν βροχή από νέκταρ· και ήταν ασφαλώς απόδειξη ότι η Ρουκμίνι δεν ήταν άλλη παρά η αρχική θεά της τύχης, η οποία υπηρετεί πάντοτε τα λωτοειδή πόδια του Ναράγιανα.

Οι διασκεδάσεις του Κρίσνα και της Ρουκμίνι στην Ντβάρακα είναι αποδεκτές από μεγάλες αυθεντίες ως εκδηλώσεις των διασκεδάσεων του Ναράγιανα και της Λάκσμι, οι οποίες είναι διασκεδάσεις υψηλής χλιδής. Οι διασκεδάσεις του Κρίσνα και της Ράντα στη Βρινντάβανα είναι απλές και ποιμενικές, διακρινόμενες από τα εκλεπτυσμένα αστικά χαρακτηριστικά των διασκεδάσεων της Ντβάρακα. Τα χαρακτηριστικά της Ρουκμίνι ήταν ασυνήθιστα λαμπερά και ο Κρίσνα ήταν εξαιρετικά ικανοποιημένος με τη συμπεριφορά της.

Ο Κρίσνα είχε προσέξει ότι όταν ο σοφός Νάραντα πρόσφερε ένα λουλούδι *παριτζατα* στη Ρουκμίνι, η Σατιαμπάμα ένιωσε ζήλια και ζήτησε αμέσως ένα όμοιο λουλούδι από τον Κρίσνα. Μάλιστα, δεν μπορούσε να ηρεμήσει μέχρι που ο Κρίσνα της υποσχέθηκε ολόκληρο το δέντρο. Ο Κρίσνα το έκανε πράγματι αυτό· έφερε στη Γη αυτό το δέντρο από το ουράνιο βασίλειο. Μετά από αυτό το επεισόδιο, ο Κρίσνα περίμενε ότι επειδή είχε προσφέρει στη Σατιαμπάμα ένα ολόκληρο δέντρο *παριτζατα*, η Ρουκμίνι θα ζητούσε και εκείνη κάτι. Ωστόσο, η Ρουκμίνι δεν ανέφερε καθόλου το επεισόδιο, επειδή ήταν σοβαρή και επειδή ήταν ικανοποιημένη με την υπηρεσία της. Ο Κρίσνα θα ήθελε να την δει λίγο ενοχλημένη και γι' αυτό συνωμότησε για να δει το πανέμορφο πρόσωπο της Ρουκμίνι ενοχλημένο. Παρόλο που ο Κρίσνα είχε περισσότερες από 16.000 γυναίκες, συμπεριφερόταν στην κάθε μία από αυτές με στοργή· δημιουργούσε μία συγκεκριμένη κατάσταση ανάμεσα σε Αυτόν και τη γυναίκα Του, στην οποία η γυναίκα Του Τον κατέκρινε ερεθισμένη από αγάπη και ο Κρίσνα το απολάμβανε. Σε αυτή την περίπτωση, επειδή δεν μπορούσε να βρει κανένα λάθος στη Ρουκμίνι, γιατί ήταν πολύ σπουδαία και Τον υπηρετούσε πάντοτε, ο Κρίσνα χαμογελώντας και με πολλή αγάπη, της μίλησε. Η Ρουκμίνι ήταν η κόρη του Βασιλιά Μπίσμακα, ενός ισχυρού βασιλιά. Έτσι ο Κρίσνα δεν την αποκάλεσε Ρουκμίνι· αυτή τη φορά την

αποκάλεσε πριγκίπισσα. «Αγαπημένη Μου πριγκίπισσα, προκαλεί έκπληξη. Πολλά σπουδαία πρόσωπα της βασιλικής τάξης ήθελαν να σε παντρευτούν. Μολονότι δεν ήταν όλοι τους βασιλιάδες, είχαν όλοι τους βασιλικά πλούτη· ήταν όλοι τους καλοαναθρεμμένοι, μορφωμένοι, φημισμένοι μεταξύ των βασιλιάδων, πολύ όμορφοι και με πολλά προσόντα, γενναιόδωροι, πανίσχυροι και προηγμένοι από κάθε άποψη. Δεν ήταν καθόλου ακατάλληλοι και πάνω απ' όλα, ο πατέρας σου και ο αδελφός σου δεν είχαν αντίρρηση σε αυτούς τους γάμους. Αντίθετα, έδωσαν τον λόγο της τιμής τους ότι θα παντρευτείς με τον Σισουπάλα· ο γάμος είχε επικυρωθεί από τους γονείς σου. Ο Σισουπάλα ήταν περίφημος βασιλιάς και τόσο λάγνος και τρελός για την ομορφιά σου, ώστε αν σε είχε παντρευτεί, πιστεύω πως θα είχε παραμείνει για πάντα μαζί σου σαν πιστός υπηρέτης.

«Σε σύγκριση με τον Σισουπάλα και τα προσόντα του, Εγώ δεν είμαι τίποτα. Και μπορείς να το συνειδητοποιήσεις κι εσύ. Εκπλήσσομαι που απέρριψες τον γάμο με τον Σισουπάλα και δέχθηκες Εμένα, που είμαι κατώτερος σε σύγκριση με τον Σισουπάλα. Πιστεύω πως είμαι εντελώς ακατάλληλος για να είμαι άντρας σου, επειδή είσαι τόσο όμορφη, νηφάλια, σοβαρή και εξυψωμένη. Μπορώ να σε ρωτήσω για τον λόγο που σε έκανε να Με δεχθείς; Τώρα, φυσικά, μπορώ να σε αποκαλώ πανέμορφη γυναίκα Μου, αλλά θα πρέπει παρ' όλα αυτά να σε πληροφορήσω για την πραγματική Μου κατάσταση, ότι δηλαδή είμαι κατώτερος από όλους εκείνους τους πρίγκιπες που ήθελαν να σε παντρευτούν.

«Πρώτα απ' όλα, θα πρέπει να μάθεις ότι φοβόμουν τόσο πολύ τον Τζαράσαντα, ώστε δεν τολμούσα να ζήσω στη στεριά και έτσι έχτισα αυτό το σπίτι μέσα στο θαλασσινό νερό. Δεν έχω λόγο να αποκαλύψω αυτό το μυστικό σε άλλους, αλλά εσύ θα πρέπει να ξέρεις ότι δεν είμαι ήρωας· είμαι ένας δειλός και τους φοβάμαι. Και όμως δεν είμαι ασφαλής, επειδή όλοι οι μεγάλοι βασιλιάδες της χώρας είναι εχθρικοί μαζί Μου. Έχω δημιουργήσει ο Ίδιος αυτά τα εχθρικά αισθήματα, πολεμώντας μαζί τους με πολλούς τρόπους. Ένα άλλο λάθος είναι ότι παρόλο που είμαι στον θρόνο της Ντβάρακα, δεν έχω άμεσα δικαιώματα. Μολονότι απέκτησα ένα βασίλειο όταν σκότωσα τον θείο Μου, τον Κάμσα, το βασίλειο έπρεπε να πάει στον παππού Μου· έτσι, στην πραγματικότητα δεν έχω στην κατοχή Μου κανένα βασίλειο. Εκτός αυτού, δεν έχω σταθερό στόχο στη ζωή Μου. Οι άνθρωποι δεν μπορούν να Με καταλάβουν πολύ καλά. Ποιος είναι ο τελικός σκοπός της ζωής Μου; Γνωρίζουν πολύ καλά ότι ήμουν ένα βοσκόπουλο στη Βρινντάβανα. Οι

άνθρωποι περίμεναν να ακολουθήσω τα βήματα του θετού πατέρα Μου, του Μαχαράζα Νάνντα, και να είμαι πιστός στη Σριμάτι Ρανταράνι και όλες τις φίλες Της στο χωριό της Βριντάβανα. Αλλά εντελώς ξαφνικά τους άφησα. Ήθελα να γίνω διάσημος πρίγκιπας. Όμως δεν μπορούσα να έχω κάποιο βασίλειο ούτε να κυβερνήσω ως πρίγκιπας. Οι άνθρωποι βρίσκονται σε σύγχυση ως προς τον τελικό σκοπό της ζωής Μου· δεν ξέρουν αν είμαι ένα βοσκόπουλο ή ένας πρίγκιπας, αν είμαι γιος του Μαχαράζα Νάνντα ή γιος του Βασουντέβα. Επειδή δεν έχω σταθερό στόχο στη ζωή Μου, οι άνθρωποι μπορούν να Με αποκαλούν αλήτη. Γι' αυτό, εκπλήσσομαι που διάλεξες έναν αλήτη για σύζυγο.

«Εκτός αυτού, δεν είμαι πολύ εκλεπτυσμένος, ακόμα και στην κοινωνική εθιμοτυπία. Θα πρέπει να είναι κανείς ικανοποιημένος με μία γυναίκα, αλλά βλέπεις ότι Εγώ έχω παντρευτεί περισσότερες από 16.000 γυναίκες. Δεν μπορώ να τις ικανοποιήσω όλες ως εκλεπτυσμένος σύζυγος. Η συμπεριφορά Μου με αυτές δεν είναι πολύ καλή και γνωρίζω πως το έχεις υπόψη σου. Μερικές φορές δημιουργώ μία κατάσταση με τις γυναίκες Μου, η οποία δεν είναι πολύ ευχάριστη. Επειδή στην παιδική Μου ηλικία εκπαιδεύτηκα σε ένα χωριό, δεν γνωρίζω πολύ καλά την εθιμοτυπία της ζωής της πόλης. Δεν γνωρίζω τον τρόπο να ευχαριστήσω μία σύζυγο με ωραία λόγια και καλή συμπεριφορά. Και βλέπουμε από την πείρα μας ότι όποια γυναίκα Με ακολουθήσει ή προσελκυσθεί από Εμένα, στο τέλος κλαίει για το υπόλοιπο της ζωής της. Στη Βριντάβανα πολλές γκοπι προσελκύσθηκαν από Εμένα και τώρα τις έχω αφήσει και ναι μεν ζουν, αλλά κλαίνει επειδή είναι αποχωρισμένες από Εμένα. Έχω ακούσει από τον Ακρούρα και τον Ούνταβα ότι αφότου έφυγα από τη Βριντάβανα, όλοι οι φίλοι Μου, τα βοσκόπουλα, οι γκοπι, η Ρανταράνι και ο θετός πατέρας Μου, ο Μαχαράζα Νάνντα, κλαίνει διαρκώς για Μένα. Έφυγα από τη Βριντάβανα για πάντα και τώρα ασχολούμαι με τις βασίλισσες της Ντβάρακα, αλλά δεν συμπεριφέρομαι καλά με καμία από εσάς. Μπορείς, λοιπόν, να καταλάβεις ότι δεν έχω σταθερό χαρακτήρα· δεν είμαι πολύ υπεύθυνος σύζυγος. Το αποτέλεσμα, αν κάποια προσελκυσθεί από Εμένα, είναι να έχει μόνο μία στερημένη ζωή.

«Αγαπημένη Μου πανέμορφη πριγκίπισσα, μάθε ακόμα ότι είμαι πάντοτε απένταρος. Αμέσως μετά τη γέννησή Μου, μεταφέρθηκα απένταρος στο σπίτι του Μαχαράζα Νάνντα και μεγάλωσα σαν βοσκόπουλο. Παρόλο που ο θετός πατέρας Μου είχε στην κατοχή του πολλές εκατοντάδες χιλιάδες αγελάδες, Εγώ δεν είχα δική Μου ούτε μία. Μου είχαν αναθέσει απλώς να τις φροντίζω,

αλλά δεν ήταν δικές Μου. Και εδώ επίσης, δεν έχω τίποτα και είμαι πάντα απένταρος. Δεν υπάρχει λόγος να θρηνώ για αυτή την κατάσταση της ανέχειας· δεν είχα τίποτα στο παρελθόν, οπότε γιατί θα έπρεπε να θρηνώ που δεν κατέχω τίποτα τώρα; Μάθε επίσης ότι οι αφοσιωμένοι υπηρέτες Μου δεν είναι πολύ εύπορα πρόσωπα· είναι και αυτοί πολύ φτωχοί σε εγκόσμια αγαθά. Όσοι είναι πολύ πλούσιοι, κατέχοντας εγκόσμια πλούτη, δεν ενδιαφέρονται για την αφοσίωση σ' Εμένα, δηλαδή για τη συνείδηση του Κρίσνα. Αντίθετα, όταν κάποιος γίνεται απένταρος, είτε δια της βίας είτε από τις περιστάσεις, μπορεί να ενδιαφερθεί για Μένα, αν του δοθεί η κατάλληλη ευκαιρία. Οι άνθρωποι που είναι περήφανοι για τα πλούτη τους, ακόμα και αν τους προσφερθεί η συντροφιά των αφοσιωμένων υπηρετών Μου, δεν επωφελούνται για να αποκτήσουν συνείδηση του Κρίσνα. Με άλλα λόγια, η φτωχότερη τάξη μπορεί να έχει κάποιο ενδιαφέρον για Μένα, αλλά η πλουσιότερη τάξη δεν ενδιαφέρεται. Γι' αυτό πιστεύω ότι η επιλογή σου, δηλαδή Εγώ, δεν ήταν πολύ έξυπνη. Φαίνεσαι πολύ έξυπνη, εκπαιδευμένη από τον πατέρα σου και τον αδελφό σου, αλλά τελικά έχεις κάνει μεγάλο λάθος διαλέγοντας τον σύντροφο της ζωής σου.

«Αλλά δεν πειράζει· κάλλιο αργά παρά ποτέ. Είσαι ελεύθερη να διαλέξεις έναν κατάλληλο σύζυγο, ίσο με εσένα σε δύναμη, οικογενειακή παράδοση, πλούτο, ομορφιά, εκπαίδευση – από κάθε άποψη. Όποια λάθη μπορεί να έχεις κάνει, ας ξεχαστούν. Τώρα μπορείς να σχεδιάσεις τον δικό σου επικερδή δρόμο στη ζωή. Συνήθως δεν δημιουργεί κάποιος μία σχέση με ένα πρόσωπο που είναι είτε ανώτερο είτε κατώτερο από τη θέση του. Αγαπημένη κόρη του Βασιλιά Βιντάρμπα, νομίζω πως δεν σκέφτηκες πολύ μυαλωμένα πριν από τον γάμο σου. Έτσι έκανες λανθασμένη επιλογή διαλέγοντας Εμένα για σύζυγό σου. Άκουσες λάθος για Μένα ότι έχω πολύ εξυψωμένο χαρακτήρα, παρόλο που στην πραγματικότητα δεν ήμουν τίποτα περισσότερο από ένας ζητιάνος. Χωρίς να έχεις δει Εμένα και την πραγματική Μου θέση, ακούγοντας απλώς για Μένα, Με διάλεξες για άντρα σου. Αυτό δεν έγινε πολύ σωστά. Γι' αυτό σε συμβουλεύω, κάλλιο αργά παρά ποτέ· τώρα μπορείς να διαλέξεις έναν από τους σπουδαίους *κσατρία* πρίγκιπες και να τον δεχθείς ως σύντροφο της ζωής σου και να Με απορρίψεις».

Ο Κρίσνα πρότεινε στη Ρουκμίνη να Τον χωρίσει την εποχή που η Ρουκμίνη είχε ήδη πολλά ενήλικα παιδιά. Επομένως η όλη πρόταση του Κρίσνα στη Ρουκμίνη έμοιαζε απροσδόκητη, επειδή σύμφωνα με τη βεδική παιδεία δεν υφίστατο χωρισμός του άντρα από τη γυναίκα με διαζύγιο. Ούτε ήταν δυνατό

στη Ρουκμίνι να κάνει τέτοιο πράγμα σε προχωρημένη ηλικία, όταν είχε πολλούς παντρεμένους γιους. Η κάθε μία από τις προτάσεις του Κρίσνα φαινόταν στη Ρουκμίνι τρελή και είχε μείνει κατάπληκτη που ο Κρίσνα μπορούσε να λέει τέτοια πράγματα. Απλή όπως ήταν, το άγχος της μεγάλωνε όλο και περισσότερο με τη σκέψη του χωρισμού από τον Κρίσνα.

Ο Κρίσνα συνέχισε: «Στο κάτω-κάτω, πρέπει να προετοιμαστείς για την επόμενη ζωή. Γι' αυτό σου συνιστώ να διαλέξεις κάποιον που μπορεί να σε βοηθήσει και σε αυτή τη ζωή και στην επόμενη, γιατί Εγώ είμαι εντελώς ανίκανος να σε βοηθήσω. Αγαπημένη Μου πανέμορφη πριγκίπισσα, γνωρίζεις πως όλα τα μέλη της βασιλικής τάξης, περιλαμβανομένου του Σισουπάλα, του Σάλβα, του Τζαράσαντα, του Ντανταβακρά και ακόμα και του μεγαλύτερου αδελφού σου, του Ρούκμι, είναι εχθροί Μου· δεν Με συμπαθούν καθόλου. Με μισούν από τα βάθη της καρδιάς τους. Όλοι αυτοί οι πρίγκιπες ήταν πολύ επαρμένοι με τα εγκόσμια υπάρχοντά τους και δεν τους ένοιαζε καθόλου για κανέναν από όσους παρουσιάζονταν μπροστά τους. Για να τους δώσω κάποια μαθήματα, συμφώνησα να σε κλέψω σύμφωνα με την επιθυμία σου· ειδάλλως, δεν σε αγαπώ πραγματικά, παρόλο που εσύ Με αγαπούσες ακόμα και πριν από τον γάμο.

«Όπως έχω εξηγήσει προηγουμένως, δεν Με ενδιαφέρει πολύ η συζυγική ζωή ή η αγάπη ανάμεσα σε συζύγους. Από τη φύση Μου, δεν Μου αρέσει πολύ η οικογενειακή ζωή, η σύζυγος, τα παιδιά το σπίτι και τα πλούτη. Όπως οι αφοσιωμένοι υπηρέτες Μου παραμελούν πάντοτε όλα αυτά τα εγκόσμια υπάρχοντα, έτσι είμαι κι Εγώ. Στην πραγματικότητα, ενδιαφέρομαι για την αυτοσυνειδητοποίηση· αυτό είναι που Μου δίνει ευχαρίστηση και όχι η οικογενειακή ζωή». Αφού τελείωσε όσα είχε να πει, ο Κύριος Κρίσνα ξαφνικά σταμάτησε.

Η μεγάλη αυθεντία Σουκαντέβα Γκοσουάμι παρατηρεί πως ο Κρίσνα περνούσε σχεδόν όλο τον χρόνο Του με τη Ρουκμίνι και η Ρουκμίνι ήταν λίγο περήφανη που είχε αυτή την τύχη, δηλαδή να μην την αφήνει ο Κρίσνα μόνη ούτε μία στιγμή. Ο Κρίσνα, εντούτοις, δεν θέλει κανέναν από τους αφοσιωμένους υπηρέτες Του να είναι περήφανος. Μόλις ένας αφοσιωμένος υπηρέτης γίνει περήφανος, ο Κρίσνα με κάποια τακτική κόβει αυτή την περηφάνεια. Σε αυτή την περίπτωση επίσης, ο Κρίσνα είπε πολλά πράγματα που ήταν σκληρά για τη Ρουκμίνι. Έτσι η Ρουκμίνι μπορούσε να συμπεράνει

ότι μολονότι ήταν περήφανη για τη θέση της, ο Κρίσνα μπορούσε να την χωρίσει οποιαδήποτε στιγμή.

Η Ρουκμίни ήξερε ότι ο άντρας της δεν ήταν ένα συνηθισμένο ανθρώπινο ον. Ήταν το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο κύριος των τριών κόσμων. Με τον τρόπο που μιλούσε ο Κρίσνα, η Ρουκμίни φοβόταν μήπως αποχωριστεί τον Κύριο, γιατί δεν είχε ακούσει ποτέ πριν τέτοια σκληρά λόγια από Αυτόν. Έτσι ήταν σαστισμένη με τον φόβο του αποχωρισμού και η καρδιά της άρχισε να τρέμει. Δίχως να απαντήσει ούτε σε μία λέξη του Κρίσνα, έκλαιγε με μεγάλη αγωνία, σαν να πνιγόταν σε έναν ωκεανό από

Το μυαλό και η μνήμη της Ρουκμίνη διαταράχτηκαν και λιποθύμησε.

πόννο. Άρχισε να γρατζουνίζει σιωπηλά το πάτωμα με τα νύχια των ποδιών της, που αντανακλούσαν κοκκινωπό φως. Τα δάκρυα από τα μάτια της ήταν ρόδινα, ανακατεμμένα με τη μαύρη διακοσμητική μάσκα των βλεφαρίδων

της και έσταξαν, ξεπλένοντας το *κουνκουμα* και τη ζαφορά από τα στήθη της. Με κόμπο στον λαιμό από τη μεγάλη αγωνία, ανίκανη να αρθρώσει έστω και μία λέξη, κρατούσε το κεφάλι της σκυμμένο και στεκόταν ακίνητη σαν ραβδί. Λόγω του φόβου και της απελπισίας της που πονούσαν πολύ, έχασε κάθε δύναμη λογικής σκέψης και έγινε τόσο αδύναμη, ώστε το σώμα της έχασε αμέσως τόσο βάρος, που τα βραχιόλια στα χέρια της χαλάρωσαν. Το χερούλι της βεντάλιας *τσαμαρα* με την οποία φρόντιζε τον Κρίσνα έπεσε αμέσως από το χέρι της. Το μυαλό της και η μνήμη της διαταράχτηκαν και λιποθύμησε. Τα όμορφα χτενισμένα μαλλιά της σκόρπισαν εδώ κι εκεί και έπεσε κάτω ίσια, σαν μπανανόδεντρο που το είχε ρίξει ο άνεμος.

Ο Κύριος Κρίσνα κατάλαβε αμέσως ότι η Ρουκμίни δεν είχε αντιμετωπίσει τα λόγια Του με χιούμορ. Τα είχε πάρει πολύ στα σοβαρά και στην έντονη αγωνία της μήπως χωριστεί από Αυτόν αμέσως, βρέθηκε σε αυτή την κατάσταση. Ο Κύριος Σρι Κρίσνα είναι φυσικά πολύ στοργικός με τους αφοσιωμένους υπηρέτες Του και βλέποντας τη Ρουκμίни σε αυτή την κατάσταση, η καρδιά Του μαλάκωσε αμέσως. Έγινε στη στιγμή ευσπλαχνικός με αυτήν. Η σχέση του Κρίσνα με τη Ρουκμίни ήταν η σχέση της Λάκσμι με τον Ναράγιανα· γι' αυτό εμφανίσθηκε μπροστά της με τη μορφή του Ναράγιανα με τα τέσσερα χέρια. Κατέβηκε από το κρεβάτι, την σήκωσε από τα χέρια της και βάζοντας τα δροσερά χέρια Του στο πρόσωπό της, ίσιωσε τα σκόρπια μαλλιά της στο κεφάλι της. Ο Κύριος Κρίσνα στέγνωσε το υγρό στήθος της Ρουκμίни με το χέρι Του. Καταλαβαίνοντας πόσο πολύ Τον αγαπούσε η Ρουκμίни, την αγκάλιασε πάνω στο στήθος Του.

Το Υπέρτατο Πρόσωπο είναι πολύ έμπειρο στο να θέτει ένα ζήτημα λογικά, ώστε να μπορεί κανείς να το καταλάβει, και έτσι προσπάθησε να ανακαλέσει όλα όσα είχε πει προηγουμένως. Είναι η μόνη καταφυγή για όλους τους αφοσιωμένους υπηρέτες και έτσι γνωρίζει πολύ καλά πώς να ικανοποιεί τους αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες Του. Ο Κρίσνα κατάλαβε ότι η Ρουκμίни δεν μπορούσε να παρακολουθήσει τα λόγια που είχε πει αστειευόμενος. Για να διαλύσει τη σύγχυσή της, άρχισε και πάλι να μιλά ως εξής.

«Αγαπημένη κόρη του Βασιλιά Βιντάρμπα, αγαπημένη Μου Ρουκμίни, σε παρακαλώ μη Με παρεξηγείς. Μην είσαι τόσο σκληρόκαρδη μαζί Μου. Ξέρω πως είσαι ειλικρινά και σοβαρά προσκολλημένη σ' Εμένα· είσαι η αιώνια σύντροφός Μου. Τα λόγια που σε πείραξαν τόσο πολύ δεν ήταν πραγματικά. Ήθελα να σε πειράξω λίγο και περίμενα να απαντήσεις σε αυτά τα

πειράγματα. Δυστυχώς, τα πήρες στα σοβαρά· λυπάμαι πολύ γι' αυτό. Ήξερα ότι τα κόκκινα χείλη σου θα έτρεμαν από θυμό ακούγοντας τα λόγια Μου και ότι θα Με μάλωνες λέγοντας πολλά. Ω τελειότητα της αγάπης, ποτέ δεν περίμενα να έλθεις σε αυτή την κατάσταση. Περίμενα να Μου απαντήσεις κοιτάζοντάς Με με μάτια που βλεφαρίζουν, για να μπορέσω να δω το πανέμορφο πρόσωπό σου θυμωμένο.

«Αγαπημένη Μου πανέμορφη γυναίκα, γνωρίζεις ότι είμαστε οικογενειάρχες. Είμαστε πάντα απασχολημένοι με πολλές οικογενειακές υποθέσεις και γι' αυτό λαχταράμε να έχουμε λίγο χρόνο για να αστερευτούμε μεταξύ μας και να το χαρούμε. Αυτό είναι το καλύτερο παιχνίδι στην οικογενειακή ζωή. Πράγματι, οι οικογενειάρχες εργάζονται πολύ σκληρά μέρα-νύχτα, αλλά όλη η κούραση της δουλειάς της ημέρας ελαττώνεται μόλις συναντιούνται ο άντρας και η γυναίκα και χαίρονται τη ζωή με πολλούς τρόπους». Ο Κύριος Κρίσνα ήθελε να παρουσιαστεί ως ένας συνηθισμένος οικογενειάρχης που ευχαριστείται ανταλλάσσοντας αστεία με τη γυναίκα Του. Γι' αυτό ζήτησε από τη Ρουκμίни επανειλημμένως να μην παίρνει αυτά τα λόγια πολύ στα σοβαρά.

Με αυτόν τον τρόπο, όταν ο Κύριος Κρίσνα ηρέμησε τη Ρουκμίни με τα γλυκά Του λόγια, εκείνη κατάλαβε πως όσα είχε πει προηγουμένως δεν τα εννοούσε πραγματικά, αλλά τα είπε για να προκαλέσει μία ευχάριστη ευθυμία μεταξύ τους. Γι' αυτό ηρέμησε ακούγοντας τα λόγια του Κρίσνα. Σιγά-σιγά απαλλάχθηκε από κάθε φόβο χωρισμού από Αυτόν και άρχισε να Τον κοιτά στο πρόσωπο πολύ χαρούμενα, με το φυσικό χαμογελαστό της πρόσωπο. Είπε. «Αγαπημένε μου Κύριε με τα μάτια που μοιάζουν με λωτούς, τα λόγια Σου ότι δεν είμαστε καλός συνδυασμός είναι εντελώς σωστά. Δεν είναι δυνατό σε μένα να έλθω σε ένα ίσο επίπεδο με Σένα, επειδή Εσύ είσαι η δεξαμενή κάθε ιδιότητας, το απεριόριστο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Πώς μπορώ να είμαι κατάλληλο ταίρι για Σένα; Δεν υπάρχει πιθανότητα σύγκρισης με Εσένα που είσαι ο κύριος κάθε μεγαλείου, ο κυρίαρχος των τριών ιδιοτήτων (των γκουνα) και το αντικείμενο της λατρείας σπουδαίων ημιθέων όπως ο Μπράμα και ο Κύριος Σίβα. Όσο για μένα, είμαι προϊόν των τριών καταστάσεων της υλικής φύσης. Οι τρεις καταστάσεις της υλικής φύσης είναι εμπόδιο προς την σταδιακή πρόοδο της υπηρεσίας αφοσίωσης. Πότε και πού μπορώ να είμαι κατάλληλο ταίρι για Σένα; Αγαπημένε μου άντρα, σωστά είπες επίσης ότι φοβισμένος από τους βασιλιάδες, κατέφυγες στο νερό της θάλασσας. Αλλά ποιος είναι ο βασιλιάς αυτού του υλικού

κόσμου; Δεν νομίζω ότι οι λεγόμενες βασιλικές οικογένειες είναι βασιλιάδες του υλικού κόσμου. Οι βασιλιάδες του υλικού κόσμου είναι οι τρεις καταστάσεις της υλικής φύσης. Είναι οι πραγματικοί κυρίαρχοι του υλικού κόσμου. Βρίσκεσαι μέσα στην καρδιά του καθενός, όπου παραμένεις εντελώς απόμακρος από την επαφή με τις τρεις καταστάσεις της υλικής φύσης και γι' αυτό δεν υπάρχει καμία αμφιβολία.

«Λες ότι διατηρείς πάντοτε εχθρότητα με τους εγκόσμιους βασιλιάδες. Αλλά ποιοι είναι οι εγκόσμιοι βασιλιάδες; Νομίζω ότι οι εγκόσμιοι βασιλιάδες είναι οι αισθήσεις. Είναι αξιοθαύμαστες και ελέγχουν τους πάντες. Ασφαλώς και διατηρείς εχθρότητα με αυτές τις υλικές αισθήσεις. Δεν βρίσκεσαι ποτέ κάτω από τον έλεγχο των αισθήσεων· αντίθετα, είσαι ο κυρίαρχος των αισθήσεων, ο Χριστικέςσα. Αγαπημένε μου Κύριε, είπες ότι στερείσαι κάθε βασιλικής εξουσίας και αυτό είναι επίσης σωστό. Όχι μόνο στερείσαι υλικής εγκόσμιας υπεροχής, αλλά ακόμα και οι υπηρέτες Σου, εκείνοι που είναι προσκολλημένοι στα λωτοειδή Σου πόδια, παρατούν και εκείνοι την υλική εγκόσμια υπεροχή, επειδή θεωρούν ότι η υλική θέση είναι η σκοτεινότερη περιοχή, που εμποδίζει την πρόοδο της πνευματικής φώτισης. Οι υπηρέτες Σου δεν θέλουν υλική υπεροχή και, επομένως, τι να πει κανείς για Σένα; Αγαπημένε μου Κύριε, τα λόγια Σου ότι δεν ενεργείς ως ένα συνηθισμένο πρόσωπο με κάποιον συγκεκριμένο στόχο στη ζωή είναι και αυτά τελείως σωστά. Ακόμα και οι μεγάλοι αφοσιωμένοι υπηρέτες Σου, γνωστοί ως μεγάλοι σοφοί και άγιοι, παραμένουν σε μία τέτοια κατάσταση, που δεν έχει την παραμικρή ιδέα για τον στόχο της ζωής τους. Θεωρούνται από την ανθρώπινη κοινωνία τρελοί και κυνικοί. Ο στόχος της ζωής τους παραμένει μυστήριο στα κοινά ανθρώπινα όντα· οι κατώτεροι των ανθρώπων δεν μπορούν να γνωρίζουν ούτε Εσένα ούτε τον υπηρέτη Σου. Ένα μολυσμένο ανθρώπινο ον δεν μπορεί ούτε καν να φανταστεί τις διασκεδάσεις τις δικές Σου και των αφοσιωμένων υπηρετών Σου. Ω άπειρε, όταν οι δραστηριότητες και οι προσπάθειες των αφοσιωμένων υπηρετών Σου παραμένουν μυστήριο στα κοινά ανθρώπινα όντα, πώς μπορούν αυτά να καταλάβουν τα κίνητρα και τις προσπάθειές Σου; Όλων των ειδών οι ενέργειες και οι δυνάμεις Σε υπηρετούν και όμως αναπαύονται, έχοντας καταφύγιο Εσένα.

«Έχεις περιγράψει τον Εαυτό Σου ως απένταρο, αλλά αυτή η κατάσταση δεν είναι φτώχεια. Αφού δεν υπάρχει τίποτε άλλο εκτός από τον Εαυτό Σου, δεν χρειάζεσαι να κατέχεις τίποτε – Εσύ ο Ίδιος είσαι τα πάντα. Αντίθετα με

άλλους, δεν χρειάζεσαι να αγοράσεις τίποτε το περιττό. Με Σένα, όλα τα αντίθετα πράγματα μπορούν να διευθετηθούν, επειδή είσαι Απόλυτος. Δεν κατέχεις τίποτε, αλλά κανείς δεν είναι πλουσιότερος από Εσένα. Στον υλικό κόσμο, κανείς δεν μπορεί να είναι πλούσιος αν δεν κατέχει. Εφόσον Εσύ, Κύριε, είσαι Απόλυτος, μπορείς να προσαρμόσεις την αντίθεση του να μην κατέχεις τίποτε, αλλά ταυτόχρονα να είσαι ο πλουσιότερος. Στις Βέδες αναφέρεται ότι μολοντί δεν έχεις υλικά χέρια και πόδια, δέχεσαι όλα όσα Σου προσφέρουν με αφοσίωση οι αφοσιωμένοι υπηρέτες Σου. Δεν έχεις υλικά μάτια και αφτιά, αλλά μπορείς να βλέπεις τα πάντα παντού και μπορείς να ακούς τα πάντα παντού. Παρόλο που δεν κατέχεις τίποτε, οι μεγάλοι ημίθεοι που δέχονται προσευχές και λατρεία από άλλους, έρχονται και Σε λατρεύουν επιζητώντας το έλεός Σου. Πώς μπορείς να χαρακτηριστείς φτωχός;

«Αγαπημένε μου Κύριε, έχεις αναφέρει επίσης ότι το ευπορότερο τμήμα της ανθρώπινης κοινωνίας δεν Σε λατρεύει. Αυτό είναι επίσης σωστό, επειδή όσοι είναι περήφανοι με τα υλικά τους υπάρχοντα σκέφτονται να χρησιμοποιήσουν την περιουσία τους για αισθησιακές απολαύσεις. Όταν ένας πάμφτωχος άνθρωπος γίνεται πλούσιος, φτιάχνει ένα σχέδιο για την ικανοποίηση των αισθήσεων. Αυτό οφείλεται στην άγνοιά του σχετικά με το πώς να χρησιμοποιήσει τα κερδισμένα με κόπο χρήματά του. Κάτω από τα μάγια της εξωτερικής ενέργειας, πιστεύει πως τα χρήματά του αξιοποιούνται σωστά στην ικανοποίηση των αισθήσεων και έτσι αμελεί να προσφέρει υπερβατική υπηρεσία. Αγαπημένε μου Κύριε, έχεις αναφέρει ότι πρόσωπα που δεν κατέχουν τίποτε Σου είναι πολύ αγαπητά· απαρνούμενος τα πάντα, ο αφοσιωμένος υπηρέτης Σου θέλει μόνο να κατέχει Εσένα. Βλέπω, λοιπόν, ότι ο μέγας σοφός Νάραντα, ο οποίος δεν κατέχει υλική περιουσία, Σου είναι πολύ αγαπητός. Και αυτά τα πρόσωπα δεν ενδιαφέρονται για τίποτε, παρά μόνο για Σένα.

«Αγαπημένε μου Κύριε, έχεις αναφέρει ότι ένας γάμος ανάμεσα σε πρόσωπα ίσης κοινωνικής θέσης, ομορφιάς, πλούτου, δύναμης, επιρροής και απάρνησης μπορεί να είναι ταιριαστός γάμος. Όμως αυτή η κοινωνική θέση είναι δυνατή μόνο με τη χάρη Σου. Εσύ είσαι η υπέρτατη πηγή τελειότητας κάθε πλούτου. Οποιοδήποτε πλούσιο στάδιο στη ζωή μπορεί να έχει κανείς προέρχεται από Εσένα. Όπως περιγράφεται στη *Βενταντα-σουτρα*, *τζανμαντιασια γιαταχα*: Εσύ είσαι η υπέρτατη πηγή από την οποία απορρέουν τα πάντα, η δεξαμενή κάθε ευχαρίστησης. Γι' αυτό, πρόσωπα προικισμένα με γνώση επιθυμούν μόνο να επιτύχουν Εσένα και τίποτε άλλο. Προκειμένου να

επιτύχουν την εύνοιά Σου, εγκαταλείπουν τα πάντα – ακόμα και την υπερβατική συνειδητοποίηση του Μπραμάν. Εσύ είσαι ο υπέρτατος σκοπός της ζωής. Είσαι η δεξαμενή του συμφέροντος όλων των ζωντανών όντων. Όσοι έχουν πράγματι καλά κίνητρα επιθυμούν μόνον Εσένα και γι' αυτόν τον λόγο αφήνουν τα πάντα για να φτάσουν στην επιτυχία. Επομένως, αξίζουν τη συναναστροφή Σου. Στην κοινωνία των υπηρετών και του υπηρετούμενου στη συνείδηση του Κρίσνα, δεν υπόκειται κάποιος στους πόνους και τις χαρές της υλικής κοινωνίας, η οποία λειτουργεί σύμφωνα με τη σεξουαλική έλξη. Συνεπώς, όλοι, άντρες και γυναίκες, θα πρέπει να αποζητούν να συμμετέχουν στην κοινωνία Σου, την κοινωνία των υπηρετών και του υπηρετούμενου. Εσύ είσαι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας· κανείς δεν μπορεί να Σε ξεπεράσει ούτε να έλθει στο ίδιο επίπεδο με Σένα. Το τέλειο κοινωνικό σύστημα είναι εκείνο στο οποίο Εσύ παραμένεις στο κέντρο, υπηρετούμενος ως Υπέρτατος και όλοι οι άλλοι είναι υπηρέτες Σου. Σε μια τέτοια τέλεια δομημένη κοινωνία, όλοι μπορούν να παραμείνουν αιωνίως ευτυχισμένοι και μακάριοι.

«Κύριέ μου, έχεις αναφέρει πως μόνο οι ζητιάνοι υμνούν τις δόξες Σου και αυτό είναι τελείως σωστό. Αλλά ποιοι είναι αυτοί οι ζητιάνοι; Αυτοί οι ζητιάνοι είναι όλοι εξυψωμένοι αφοσιωμένοι υπηρέτες, απελευθερωμένα πρόσωπα και όσοι βρίσκονται στην τάξη της απάρνησης. Είναι όλοι μεγάλες ψυχές και αφοσιωμένοι υπηρέτες που δεν έχουν άλλη δουλειά παρά να Σε δοξάζουν. Αυτές οι μεγάλες ψυχές συγχωρούν ακόμα και τους χειρότερους εγκληματίες. Αυτοί οι υποτιθέμενοι ζητιάνοι προοδεύουν στην πνευματική τους ζωή, υπομένοντας όλων των ειδών τις δοκιμασίες στον υλικό κόσμο. Αγαπημένε μου άντρα, μην πιστέψεις ότι Σε δέχθηκα για άντρα μου λόγω της απειρίας μου· αντίθετα, ακολούθησα όλες αυτές τις μεγάλες ψυχές. Ακολούθησα τον δρόμο αυτών των σπουδαίων ζητιάνων και αποφάσισα να παραδώσω τη ζωή μου στα λωτοειδή Σου πόδια.

«Έχεις πει ότι είσαι απένταρος και αυτό είναι σωστό. Μοιράζεις τον Εαυτό Σου εντελώς σε αυτές τις μεγάλες ψυχές και στους αφοσιωμένους υπηρέτες. Γνωρίζοντας πολύ καλά αυτό το γεγονός, απέρριψα ακόμα και μεγάλες προσωπικότητες όπως ο Κύριος Μπράμα και ο Βασιλιάς Ίντρα. Κύριέ μου, ο μέγας παράγοντας χρόνος ενεργεί υπό τη διεύθυνσή Σου και μόνο. Ο παράγοντας χρόνος είναι τόσο μεγάλος και ισχυρός, ώστε μέσα σε λίγες στιγμές μπορεί να φέρει την ερήμωση οπουδήποτε μέσα στη δημιουργία. Έχοντας υπόψη όλους αυτούς τους παράγοντες, σκέφτηκα ότι ο

Τζαράσαντα, ο Σισουπάλα και άλλοι παρόμοιοι πρίγκιπες που ήθελαν να με παντρευτούν δεν είναι σημαντικότεροι από τα συνηθισμένα έντομα.

«Αγαπημένε μου πανίσχυρε γιε του Βασουντέβα, η δήλωσή Σου ότι βρήκες καταφύγιο μέσα στο νερό του ωκεανού, από φόβο για όλους τους σπουδαίους πρίγκιπες είναι αρκετά ταιριαστή, αλλά η εμπειρία μου με Σένα την αναιρεί. Έχω δει ότι με έκλεψες δια της βίας παρουσία όλων αυτών των πριγκίπων. Την ώρα της γαμήλιας τελετής μου, τραβώντας απλώς τη χορδή του τόξου Σου, έδιωξες πολύ εύκολα τους άλλους μακριά και μου πρόσφερε καταφύγιο στα λωτοειδή Σου πόδια. Θυμάμαι ακόμα ολοζώντανα ότι με έκλεψες με τον ίδιο τρόπο που ένα λιοντάρι παίρνει δια της βίας το μερίδιό του από τη λεία του κυνηγιού, διώχνοντας μακριά όλα τα άλλα μικρά ζώα μέσα σε μία στιγμή.

«Αγαπημένε μου άντρα με τα λωτοειδή μάτια, δεν μπορώ να καταλάβω τη δήλωσή Σου ότι οι γυναίκες και οι άλλοι άνθρωποι που έχουν βρει καταφύγιο κάτω από τα λωτοειδή Σου πόδια περνούν τις μέρες τους σε στέρηση. Από την παγκόσμια ιστορία μπορούμε να δούμε ότι πρίγκιπες όπως ο Άνγκα, ο Πρίτου, ο Μπάρατα, ο Γιαγιάτι και ο Γκάγια ήταν όλοι σπουδαίοι αυτοκράτορες της Γης και δεν είχαν ανταγωνιστές. Αλλά προκειμένου να επιτύχουν την έννοια των λωτοειδών ποδιών Σου, απαρνήθηκαν την υψηλή θέση τους και πήγαν στο δάσος για να ασκηθούν σε πράξεις εξιλέωσης και σε ασκητικότητες. Όταν δέχθηκαν οικειοθελώς αυτή τη θέση, αποδεχόμενοι τα λωτοειδή Σου πόδια ως το παν, σημαίνει μήπως αυτό ότι θρηνούσαν και ήταν στερημένοι;

«Αγαπημένε μου Κύριε, με έχεις συμβουλέψει να διαλέξω κάποιον άλλον από τη βασιλική τάξη και να αποχωριστώ τη συντροφιά Σου. Αλλά, αγαπημένε μου Κύριε, γνωρίζω πολύ καλά ότι Εσύ είσαι η πηγή όλων των καλών ιδιοτήτων. Σπουδαία άγια πρόσωπα όπως ο σοφός Νάραντα δοξάζουν πάντοτε τα υπερβατικά Σου χαρακτηριστικά. Αν κάποιος βρει καταφύγιο σε ένα τέτοιο άγιο πρόσωπο, ελευθερώνεται αμέσως από κάθε υλική μόλυνση. Και η θεά της τύχης, όταν έρχεται σε άμεση επαφή με την υπηρεσία Σου, συμφωνεί να απονείμει όλες τις ευλογίες της. Υπ' αυτές τις συνθήκες, ποια γυναίκα που έχει ακούσει έστω και μία φορά για τις δόξες Σου από έγκυρες πηγές και κατά κάποιο τρόπο έχει γευθεί το νέκταρ των λωτοειδών ποδιών Σου, μπορεί να είναι τόσο ανόητη ώστε να συμφωνήσει να παντρευτεί κάποιον από αυτόν τον υλικό κόσμο, που έχει πάντοτε τον φόβο του θανάτου, της αρρώστιας, των γηρατειών και της επαναγέννησης; Γι' αυτό έχω δεχθεί

τα λωτοειδή Σου πόδια, όχι χωρίς σκέψη, αλλά μετά από ώριμη και συνειδητή απόφαση. Αγαπημένε μου Κύριε, είσαι ο κύριος των τριών κόσμων. Μπορείς να ικανοποιήσεις τις επιθυμίες όλων των αφοσιωμένων υπηρετών Σου σε αυτόν τον κόσμο και στον επόμενο, επειδή είσαι η Υπέρτατη Ψυχή των πάντων. Γι' αυτό Σε έχω διαλέξει για άντρα μου, πιστεύοντας ότι είσαι το μόνο κατάλληλο πρόσωπο. Μπορείς να με πετάξεις σε οποιοδήποτε ζωικό είδος, ανάλογα με την αντίδραση στις πράξεις μου και δεν με νοιάζει καθόλου. Η μοναδική μου φιλοδοξία είναι να παραμένω πάντοτε σταθερή στα λωτοειδή Σου πόδια, επειδή Εσύ μπορείς να ελευθερώσεις τους αφοσιωμένους υπηρέτες Σου από την παραπλανητική υλική ύπαρξη και είσαι πάντοτε έτοιμος να τους δώσεις τον Εαυτό Σου.

«Αγαπημένε μου Κύριε, με έχεις συμβουλέψει να διαλέξω κάποιον από τους πρίγκιπες, όπως ο Σισουπάλα, ο Τζαράσανντα ή ο Ντανταβακρά, αλλά ποια είναι η θέση τους σε αυτόν τον κόσμο; Εργάζονται διαρκώς σκληρά για να συντηρήσουν την οικογενειακή τους ζωή, όπως οι ταύροι που εργάζονται σκληρά μέρα-νύχτα με τη μηχανή του ελαιοτριβείου. Παρομοιάζονται με γαϊδούρια, υποζύγια. Είναι πάντοτε ατιμασμένοι σαν τα σκυλιά και φιλάργυροι όπως οι γάτες. Έχουν ξεπουληθεί όπως οι σκλάβοι στις γυναίκες τους. Όποια άτυχη γυναίκα δεν έχει ακούσει ποτέ για τις δόξες Σου μπορεί να δεχθεί για άντρα της έναν τέτοιο άντρα, αλλά μια γυναίκα που έχει μάθει για Σένα –ότι Σε υμνούν όχι μόνο σε αυτόν τον κόσμο, αλλά και στις αίθουσες των μεγάλων ημιθέων όπως ο Κύριος Μπράμα και ο Κύριος Σίβα- δεν θα δεχθεί κανέναν εκτός από Εσένα για άντρα της. Ένας άντρας στον υλικό κόσμο δεν είναι παρά ένα νεκρό σώμα. Στην πραγματικότητα, επιφανειακά, το ζωντανό ον καλύπτεται από αυτό το σώμα, που δεν είναι παρά ένας δερμάτινος σάκος στολισμένος με γένεια και μουστάκια και τρίχες στο σώμα, νύχια στα δάχτυλα και μαλλιά στο κεφάλι. Μέσα σε αυτόν τον στολισμένο σάκο, υπάρχουν δέσμες από μύες, σωροί από κόκκαλα και λίμνες από αίμα, ανακατεμένα πάντοτε με κόπρανα, ούρα, βλένες, χολή και μολυσμένο αέρα και όλα αυτά τα απολαμβάνουν διάφορα είδη εντόμων και μικροβίων. Μια ανόητη γυναίκα δέχεται ένα τέτοιο νεκρό σώμα ως άντρα της και από καθαρή παρανόηση, τον αγαπά και τον έχει αγαπημένο της σύντροφο. Αυτό είναι δυνατό μόνο επειδή μια τέτοια γυναίκα δεν έχει γευθεί ποτέ την αιωνίως μακάρια γεύση των λωτοειδών Σου ποδιών.

«Αγαπημένε μου άντρα με μάτια σαν λωτούς, είσαι ικανοποιημένος στον Εαυτό Σου. Δεν Σε νοιάζει αν είμαι όμορφη ή άξια. Δεν Σε απασχολεί

καθόλου αυτό. Επομένως, η μη προσκόλλησή Σου σε μένα δεν αποτελεί καθόλου έκπληξη· είναι φυσικό. Δεν μπορείς να προσκολληθείς σε καμία γυναίκα, όσο υψηλή και αν είναι η θέση της και η ομορφιά της. Είτε είσαι προσκολλημένος σε μένα είτε όχι, ας είναι η αφοσίωσή μου και η προσοχή μου πάντα απασχολημένες στα λωτοειδή Σου πόδια. Η υλική κατάσταση του πάθους είναι και αυτή δημιούργημά Σου και, επομένως, όταν με κοιτάξεις με πάθος, το δέχομαι ως το καλύτερο δώρο της ζωής μου. Είμαι φιλόδοξη μόνο για τέτοιες ευοίωνες στιγμές».

Αφού άκουσε τα λόγια της Ρουκμίни και τις διευκρινίσεις της για κάθε λέξη που είχε χρησιμοποιήσει προκαλώντας τον θυμό της αγάπης της γι' Αυτόν, ο Κρίσνα απευθύνθηκε στη Ρουκμίни ως εξής: «Αγαπημένη Μου αγνή γυναίκα, αγαπημένη Μου πριγκίπισσα, περίμενα μια τέτοια εξήγηση από εσένα και μόνο γι' αυτόν τον λόγο είπα όλα αυτά τα λόγια αστειευόμενος, έτσι ώστε να σε ξεγελάσω σχετικά με το πραγματική Μου γνώμη. Τώρα έχω πετύχει τον σκοπό Μου. Η υπέροχη εξήγηση που έδωσες σε κάθε λέξη που είπα είναι εντελώς πραγματική και την επιδοκιμάζω. Ω πανέμορφη Ρουκμίни, είσαι η πολυαγαπημένη Μου σύζυγος. Μου δίνει μεγάλη χαρά να καταλαβαίνω πόσο μεγάλη αγάπη έχεις για Μένα. Σε παρακαλώ, θεώρησέ το δεδομένο πως όποια φιλοδοξία και επιθυμία και αν έχεις και ό,τι και αν περιμένεις από Εμένα, είμαι πάντοτε στην υπηρεσία σου. Και είναι επίσης γεγονός ότι οι αφοσιωμένοι υπηρέτες Μου, οι πολυαγαπημένοι φίλοι και υπηρέτες, είναι πάντοτε ελεύθεροι από την υλική μόλυνση, παρόλο που δεν έχουν την τάση να Μου ζητούν απελευθέρωση. Οι αφοσιωμένοι υπηρέτες Μου δεν επιθυμούν ποτέ τίποτε από Εμένα, εκτός από το να Με υπηρετούν. Αλλά επειδή εξαρτώνται εντελώς από Εμένα, ακόμα και αν συμβεί να Μου ζητήσουν κάτι, αυτό δεν είναι υλικό. Αυτού του είδους οι επιθυμίες και οι φιλοδοξίες, αντί να γίνονται αιτία υλικής δουλείας, γίνονται πηγή απελευθέρωσης από αυτόν τον υλικό κόσμο.

«Αγαπημένη Μου αγνή και ευλαβική γυναίκα, έχω εξετάσει, με μοναδικό κριτήριο την αγνότητα, την αγάπη σου για τον άντρα σου και έχεις περάσει τις εξετάσεις με μεγάλη επιτυχία. Σε αναστάτωσα σκόπιμα λέγοντας πολλά λόγια που δεν είχαν σχέση με τον χαρακτήρα σου, αλλά βλέπω με έκπληξη ότι η αφοσίωσή σου για Μένα δεν έχει ξεφύγει ούτε στο ελάχιστο από τη σταθερή της θέση. Αγαπημένη Μου γυναίκα, Εγώ απονέμω όλες τις ευλογίες, ακόμα και μέχρι το επίπεδο της απελευθέρωσης από τον υλικό κόσμο και μόνο Εγώ μπορώ να σταματήσω τη συνέχιση της υλικής ύπαρξης και να

καλέσω κάποιον να επιστρέψει στο σπίτι, στον Θεό. Κάποιος που η αφοσίωσή του για Μένα είναι νοθευμένη Με λατρεύει για κάποιο υλικό όφελος, για να παραμείνει στον κόσμο της υλικής ευτυχίας, που κορυφώνεται στην ηδονή της σεξουαλικής ζωής. Κάποιος που υποβάλλεται σε αυστηρές πράξεις εξιλέωσης και σε ασκητικότητες για να επιτύχει αυτήν την υλική ευτυχία είναι ασφαλώς κάτω από την πλάνη της εξωτερικής Μου ενέργειας. Όσοι ασχολούνται με την υπηρεσία αφοσίωσης για υλικά κέρδη και ικανοποίηση των αισθήσεων είναι ασφαλώς πολύ ανόητοι. Υλική ευτυχία βασισμένη στη σεξουαλική ζωή διατίθεται ακόμα και στα πιο απεχθή ζωικά είδη, όπως οι χοίροι και οι σκύλοι. Κανείς δεν θα πρέπει να προσπαθεί να Με πλησιάσει για αυτού του είδους την ευτυχία, επειδή αυτή είναι διαθέσιμη ακόμα και σε κάποιον που βρίσκεται σε μια κολασμένη κατάσταση ζωής. Γι' αυτό είναι καλύτερα για όσους επιζητούν απλώς την υλική ευτυχία και όχι Εμένα, να παραμείνουν σε εκείνη την κολασμένη κατάσταση».

Η υλική μόλυνση είναι τόσο ισχυρή, ώστε όλοι εργάζονται πολύ σκληρά μέρα-νύχτα για υλική ευτυχία. Η επίδειξη θρησκευτικότητας, ασκητικότητας, μεταμέλειας, ανθρωπισμού, φιλανθρωπίας, πολιτικής, επιστήμης – όλα στοχεύουν στην πραγματοποίηση κάποιου υλικού κέρδους. Για την άμεση επιτυχία υλικού κέρδους, οι υλιστές λατρεύουν συνήθως τους ημίθεους και κάτω από τα μάγια των υλικών τάσεων υιοθετούν μερικές φορές την υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου. Ορισμένες φορές συμβαίνει να υπηρετεί κάποιος με ειλικρίνεια τον Κύριο και συγχρόνως να διατηρεί υλικές φιλοδοξίες και τότε ο Κύριος, με μεγάλη καλοσύνη, αφαιρεί τις πηγές της υλικής ευτυχίας. Τότε, μη βρίσκοντας καμία πηγή υλικής ευτυχίας, ο αφοσιωμένος υπηρέτης ασχολείται αποκλειστικά με την αγνή υπηρεσία αφοσίωσης.

Ο Κύριος Κρίσνα συνέχισε, «Αγαπημένη Μου καλύτερη από τις βασίλισσες, καταλαβαίνω ξεκάθαρα ότι δεν έχεις καμία υλική φιλοδοξία· ο μόνος σου σκοπός είναι να Με υπηρετείς, και Μου προσφέρεις εδώ και καιρό ανόθευτη υπηρεσία. Υποδειγματική ανόθευτη υπηρεσία αφοσίωσης μπορεί να αποφέρει στον αφοσιωμένο υπηρέτη όχι μόνον απελευθέρωση από τον υλικό κόσμο, αλλά επίσης τον προβιβάζει στον πνευματικό κόσμο για να Με υπηρετεί αιωνίως. Όσοι είναι υπερβολικά εξαρτημένοι από την υλική ευτυχία δεν μπορούν να προσφέρουν τέτοια υπηρεσία. Γυναίκες που η καρδιά τους είναι μολυσμένη και γεμάτη υλικές επιθυμίες επινοούν διάφορους τρόπους

ικανοποίησης των αισθήσεων, ενώ εξωτερικά δείχνουν μεγάλοι αφοσιωμένοι υπηρέτες.

«Αγαπημένη Μου τιμημένη γυναίκα, παρόλο που έχω χιλιάδες γυναίκες, νομίζω ότι καμία από αυτές δεν μπορεί να Με αγαπά περισσότερο από εσένα. Η έμπρακτη απόδειξη της εξαιρετικής σου θέσης είναι ότι δεν Με είχες δει ποτέ πριν από τον γάμο σου· είχες απλώς ακούσει για Μένα από τρίτα πρόσωπα και όμως η πίστη σου σ' Εμένα ήταν τόσο σταθερή, που ακόμα και ενώ ήταν παρόντες πολλοί ικανοί, άξιοι, πλούσιοι και όμορφοι άντρες από τη βασιλική τάξη, εσύ δεν διάλεξες κανέναν από αυτούς για άντρα σου, αλλά επέμεινες να αποκτήσεις Εμένα. Αγνόησες όλους τους παρευρισκόμενους πρίγκιπες και Μου έστειλες πολύ ευγενικά ένα εμπιστευτικό γράμμα που Με καλούσε να σε κλέψω. Καθώς σε έκλεβα, ο μεγαλύτερος αδελφός σου, ο Ρούκμι, εναντιώθηκε βίαια και Με πολέμησε. Ως αποτέλεσμα εκείνης της μάχης, τον νίκησα ανελέητα και παραμόρφωσα το σώμα του. Την ώρα του γάμου του Ανιρούντα, όταν είμασταν όλοι απασχολημένοι παίζοντας σκάκι, υπήρξε άλλη μία μάχη με τον αδελφό σου, τον Ρούκμι, με αφορμή ένα αμφιλεγόμενο προφορικό ζήτημα και ο μεγαλύτερος αδελφός Μου, ο Μπαλαράμα, τελικώς τον σκότωσε. Με κατάπληξη είδα ότι εσύ δεν ξεστόμισες ούτε μία λέξη διαμαρτυρίας σχετικά με αυτό το περιστατικό. Από τη μεγάλη σου αγωνία ότι ίσως αποχωριζόσουν Εμένα, υπέφερες όλες τις συνέπειες χωρίς να λες ούτε λέξη. Ως αποτέλεσμα αυτής της μεγάλης σιωπής, αγαπημένη Μου γυναίκα, Με έχεις αγοράσει για πάντα· είμαι κάτω από τον έλεγχό σου αιωνίως. Έστειλες τον αγγελιοφόρο σου να Με καλέσει να σε κλέψω και όταν διαπίστωσες ότι υπήρξε μία μικρή καθυστέρηση στην άφιξή Μου, είδες ολόκληρο τον κόσμο άδειο. Εκείνη τη στιγμή αποφάσισες ότι το όμορφο σώμα σου δεν έπρεπε να το αγγίζει κανείς· γι' αυτό πιστεύοντας ότι δεν θα έλθω, αποφάσισες να αυτοκτονήσεις και να τελειώσεις αμέσως το σώμα σου. Αγαπημένη Μου Ρουκμίνι, μία τόσο μεγάλη και υψηλή αγάπη για Μένα θα παραμείνει μέσα στην ψυχή Μου για πάντα. Κατά τη γνώμη Μου, η ανόθευτη αφοσίωσή σου σ' Εμένα ξεπερνά κάθε δύναμή Μου να σε ξεπληρώσω».

Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Κρίσνα, δεν έχει ασφαλώς καμία δουλειά να είναι σύζυγος, γιος ή πατέρας κανενός, επειδή όλα Του ανήκουν και όλοι βρίσκονται κάτω από τον έλεγχό Του. Δεν χρειάζεται τη βοήθεια κανενός για την ικανοποίησή Του. Είναι *ατμαραμα*, αυτοϊκανοποιημένος· Μπορεί να αντλήσει κάθε ευχαρίστηση από τον Εαυτό Του, χωρίς τη βοήθεια

κανενός. Όταν ο Κύριος κατέρχεται για να παίξει τον ρόλο ενός ανθρώπινου όντος, παίζει τον ρόλο ενός συζύγου ενός γιου, ενός φίλου, ενός εχθρού, με πλήρη τελειότητα. Επομένως, όταν έπαιζε τον τέλειο σύζυγο των βασιλισσών, και ειδικά της Ρουκμίνι, απολάμβανε τη συζυγική αγάπη με πλήρη τελειότητα.

Σύμφωνα με τη βεδική παιδεία, μολονότι η πολυγαμία επιτρέπεται, καμία από τις συζύγους δεν πρέπει να δέχεται κακομεταχείριση. Με άλλα λόγια, μπορεί κανείς να πάρει πολλές συζύγους μόνο αν είναι ικανός να τις ικανοποιήσει όλες το ίδιο, ως ιδανικός οικογενειάρχης· διαφορετικά, δεν επιτρέπεται. Ο Κύριος Κρίσνα είναι ο δάκαλος του κόσμου· συνεπώς, παρόλο που δεν χρειαζόταν γυναίκα, επεκτάθηκε σε τόσες μορφές όσες και οι γυναίκες Του και έζησε μαζί τους ως ιδανικός οικογενειάρχης, τηρώντας τις ρυθμιστικές αρχές, τους κανόνες και τις υποχρεώσεις Του σύμφωνα με τις βεδικές εντολές, τους κοινωνικούς νόμους και τα έθιμα της κοινωνίας. Για κάθε μία από τις 16.108 γυναίκες Του, συντηρούσε ταυτόχρονα διαφορετικά ανάκτορα, διαφορετικές εγκαταστάσεις και διαφορετικές ατμόσφαιρες. Έτσι ο Κύριος, μολονότι ένας, φανερώθηκε ως 16.108 ιδανικοί οικογενειάρχες.

✽ Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Πεντηκοστό Ένατο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Συζητήσεις μεταξύ του Κρίσνα και της Ρουκμίνι». ✽

60. Ο γενεαλογικός πίνακας της οικογένειας του Κρίσνα

Ο Κρίσνα είχε 16.108 γυναίκες και η κάθε μία από αυτές γέννησε δέκα γιους, που ήταν όλοι τους ίσοι με τον πατέρα τους σε δύναμη, ομορφιά, σοφία, φήμη, πλούτο και απάρνηση. «Κατά μάνα κατά κύρη, κατά γιο και θυγατέρα». Και οι 16.108 γυναίκες του Κρίσνα ήταν πριγκίπισσες και όταν πρόσεξαν ότι ο Κρίσνα ήταν πάντοτε παρών στο αντίστοιχο ανάκτορό της κάθε μιας από αυτές και δεν έφευγε από το σπίτι, πίστεψαν ότι ο Κρίσνα ήταν ένας από εκείνους τους άντρες που τους τραβούν οι γυναίκες τους από τη μύτη. Όλες τους νόμιζαν ότι ο Κρίσνα ήταν ένας πολύ υπάκουος σύζυγος, αλλά στην πραγματικότητα ο Κρίσνα δεν ένιωθε έλξη για καμία από αυτές. Παρόλο που η κάθε μία από αυτές νόμιζε ότι ήταν η μοναδική σύζυγος του Κρίσνα και ότι Του ήταν πολύ, πολύ αγαπητή, ο Κύριος Κρίσνα, εφόσον είναι *ατμαραμα*, αυτάρκης, δεν ήταν ούτε εχθρικός ούτε ιδιαίτερα φιλικός με καμία από αυτές· ήταν ίσος με όλες τις γυναίκες Του και τις αντιμετώπιζε ως τέλειος σύζυγος για να τις ευχαριστήσει. Ο Κρίσνα δεν είχε ανάγκη έστω και μία γυναίκα. Μάλιστα, εφόσον ήταν γυναίκες, δεν μπορούσαν να καταλάβουν την υψηλή θέση του Κρίσνα, ούτε τις αλήθειες τις σχετικές με Αυτόν.

Όλες οι πριγκίπισσες που ήταν γυναίκες του Κρίσνα ήταν ασυνήθιστα όμορφες και όλες τους ένιωθαν έλξη για τα μάτια του Κρίσνα, που ήταν σαν πέταλα λωτού, και το πανέμορφο πρόσωπό Του, τα μακριά μπράτσα Του, τα πλατιά αφτιά Του, το ευχάριστο χαμόγελο, τις πνευματώδεις συζητήσεις και τα γλυκά Του λόγια. Επηρεασμένες από αυτά τα χαρακτηριστικά του Κρίσνα, ντύνονταν όλες πολύ ελκυστικά, επιθυμώντας να προσελκύσουν τον Κρίσνα με τη γυναικεία σωματική γοητεία τους. Φανέρωναν τα γυναικεία τους

χαρακτηριστικά χαμογελώντας και κουνώντας τα φρύδια τους, εκτοξεύοντας έτσι κοφτερά βέλη συζυγικής αγάπης, για να ξυπνήσουν στον Κρίσνα λάγνες επιθυμίες γι' αυτές. Αλλά παρ' όλα αυτά, δεν μπορούσαν να διεγείρουν τον νου του Κρίσνα ή τη σεξουαλική Του όρεξη. Αυτό σημαίνει ότι ο Κρίσνα δεν είχε ποτέ σεξουαλικές σχέσεις με καμία από τις πολλές γυναίκες Του, παρά μόνο για να κάνει παιδιά.

Οι βασίλισσες της Ντβάρακα ήταν τόσο τυχερές, ώστε είχαν τον Κύριο Σρι Κρίσνα σύζυγο και προσωπικό σύντροφό τους, παρόλο που δεν είναι προσιτός ούτε σε εξυπωμένους ημίθεους όπως ο Μπράμα. Παρέμεναν μαζί ως άντρας και γυναίκα, και ο Κρίσνα, ως ιδανικός σύζυγος, τις μεταχειριζόταν με τέτοιο τρόπο, ώστε κάθε στιγμή αύξανε την ευδαιμονία τους στις χαμογελαστές δοσοληψίες τους, στις συζητήσεις τους και στην επαφή τους. Κάθε βασίλισσα είχε χιλιάδες υπηρέτριες και όμως, όταν ο Κρίσνα έμπαινε στα ανάκτορα των χιλιάδων συζύγων Του, κάθε μία από αυτές Τον υποδεχόταν η ίδια προσωπικά, Του πρόσφερε ένα ωραίο κάθισμα, Τον λάτρευε με όλα τα απαραίτητα παραφερνάλια, Του έπλενε η ίδια τα λωτοειδή Του πόδια, Του πρόσφερε καρπούς μπέτελ, του έκανε μαλάξεις στα πόδια για να Τον ανακουφίσει από την κούραση, Του έκανε αέρα με μεγάλες βεντάλιες για να αισθανθεί άνετα, Του πρόσφερε όλων των ειδών τις κρέμες με αρωματισμένο σανδαλόξυλο, λάδια και αρώματα, τοποθετούσε γιρλάντες από λουλούδια στον λαιμό Του, Του έφτιαχνε τα μαλλιά, Τον έκανε να ξαπλώσει στο κρεβάτι και Τον βοηθούσε να κάνει το μπάνιο Του. Έτσι Τον υπηρετούσαν πάντοτε από κάθε άποψη και ιδιαίτερα όταν έτρωγε. Ήταν πάντα απασχολημένες στην υπηρεσία του Κυρίου.

Από τις 16.108 βασίλισσες του Κρίσνα, η κάθε μία από τις οποίες είχε δέκα γιους, υπάρχει ο ακόλουθος κατάλογος με τους γιους των οχτώ πρώτων βασιλισσών. Από τη Ρουκμίνι, ο Κρίσνα είχε δέκα γιους: τον Πραντιούμνα, τον Τσαρουντεσνά, τον Σουντεσνά, τον Τσαρουντεχά, τον Σουτσάρου, τον Τσαρουγκούπτα, τον Μπαντρατσάρου, τον Τσααρουτσάντρα, τον Βιτσάρου και τον Τσάρου. Κανένας από αυτούς δεν υστερούσε σε ιδιότητες από τον θεϊκό πατέρα τους, τον Κύριο Κρίσνα. Παρόμοια, η Σατιαμπάμα είχε δέκα γιους που είχαν τα εξής ονόματα: Μπάνου, Σουμπάνου, Σβαρμπάνου, Πραμπάνου, Μπάνουμαν, Τσαντραμπάνου, Μπριχαντμπάνου, Ατιμπάνου, Σριμπάνου και Πρατιμπάνου. Η επόμενη βασίλισσα, η Τζαμπαβατί, είχε δέκα γιους με επικεφαλής τον Σάμπα. Τα ονόματά τους ήταν τα εξής: Σάμπα, Σουμίτρα, Πουτουτζίτ, Σατατζίτ, Σαχασρατζίτ, Βιτζάγια,

Τσιτρακέτου, Βασουμάν, Ντραβίντα και Κράτου. Ο Κύριος Κρίσνα ήταν ιδιαίτερα στοργικός με τους γιους της Τζαμπαβατί. Από τη γυναίκα Του Σάτια, την κόρη του Βασιλιά Νάγκνατζιτ, ο Κύριος Κρίσνα είχε δέκα γιους, που ήταν οι εξής: ο Βίρα, ο Τσάνντρα, ο Ασβάσενα, ο Τσιτραγκού, ο Βεγκαβάν, ο Βρίσα, ο Άμα, ο Σάνκου, ο Βάσου και ο Κούντι. Από αυτούς, ο Κούντι ήταν πολύ ισχυρός. Ο Κρίσνα είχε δέκα γιους από την Καλίνντι και είναι οι εξής: ο Σρούτα, ο Κάβι, ο Βρίσα, ο Βίρα, ο Σουμπάχου, ο Μπάντρα, ο Σάντι, ο Ντάρσα, ο Πουρνάμασα και ο νεότερος, ο Σομάκα. Για την επόμενη γυναίκα Του, τη Λάκσμανα, κόρη του Βασιλιά της επαρχίας του Μαντράς, γέννησε δέκα γιους, ονόματι Πραγκόσα, Γκατραβάν, Σίμχα, Μπαλά, Πραμπαλά, Ούρντβαγκα, Μαχασάκτι, Σάχα, Ότσα και Απαράτζιτα. Κατά τον ίδιο τρόπο, η επόμενη γυναίκα Του, η Μιτραβίνντι, είχε δέκα γιους και είναι οι εξής: ο Βρίκα, ο Χάρσα, ο Ανίλα, ο Γκρίντρα, ο Βάρντανα, ο Αννάντα, ο Μαχάμσα, ο Πάβανα, ο Βάχνι και ο Κσούντι. Η επόμενη γυναίκα Του, η Μπαντρά, είχε και αυτή δέκα γιους, ονόματι Σανγκράματζιτ, Μπριχατσένα, Σούρα, Πραχαράνα, Αριτζίτ, Τζάγια, Σουμπαντρά, Βάμα, Άγιου και Σατιάκα. Εκτός απ' αυτές τις οχτώ κύριες βασίλισσες, ο Κρίσνα είχε και άλλες 16.100 γυναίκες και όλες είχαν από δέκα γιους η κάθε μια.

Ο μεγαλύτερος γιος της Ρουκμί, ο Πραντιούμνα, ήταν παντρεμένος με τη Μαγιαβάτι από τη γέννησή του, και αργότερα παντρεύτηκε και πάλι τη Ρουκμαβατί, την κόρη του θείου του από την πλευρά της μητέρας του, του Ρούκμι. Από τη Ρουκμαβατί, ο Πραντιούμνα είχε έναν γιο με το όνομα Ανιρούντα. Με αυτόν τον τρόπο, η οικογένεια του Κρίσνα –ο Κρίσνα και οι σύζυγοί Του, μαζί με τους γιους τους, τους εγγονούς τους και τους δισεγγονούς τους- συνδυασμένοι όλοι μαζί περιελάμβαναν σχεδόν ένα δισεκατομμύριο μέλη.

Ο Ρούκμι, ο μεγαλύτερος αδελφός της πρώτης γυναίκας του Κρίσνα, της Ρουκμί, ήταν βαθιά ενοχλημένος και προσβεβλημένος στη μάχη του με τον Κρίσνα, αλλά ύστερα από έκκληση της Ρουκμί, σώθηκε η ζωή του. Από τότε ο Ρούκμι κρατούσε κακία στον Κρίσνα και ήταν πάντα εχθρικός μαζί Του. Παρ' όλα αυτά, η κόρη του ήταν παντρεμένη με τον γιο του Κρίσνα και η εγγονή του ήταν παντρεμένη με τον εγγονό του Κρίσνα, τον Ανιρούντα. Το γεγονός αυτό εντυπωσίασε τον Μαχαράζα Παρίκσιτ όταν το άκουσε από τον Σουκαντέβα Γκοσουάμι. «Εκπλήσσομαι που ο Ρούκμι και ο Κρίσνα, οι οποίοι είχαν τέτοια εχθρότητα μεταξύ τους, μπόρεσαν να ενωθούν και πάλι με οικογενειακές σχέσεις μεταξύ των απογόνων τους». Ο Μαχαράζα Παρίκσιτ

είχε περιέργεια για αυτό το μυστηριώδες γεγονός και γι' αυτό ρώτησε κι άλλο τον Σουκαντέβα Γκοσουάμι. Επειδή ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι ήταν πραγματικός *γιογκι*, τίποτα δεν ήταν κρυφό από την ενόρασή του. Ένας τέλειος *γιογκι* όπως ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι μπορεί να δει παρελθόν, παρόν και μέλλον με κάθε λεπτομέρεια. Συνεπώς, από τέτοιους *γιογκι*, δηλαδή μυστικιστές, τίποτα δεν μπορεί να μείνει κρυφό. Όταν ο Μαχαράζα Παρίκσιτ ρώτησε τον Σουκαντέβα Γκοσουάμι, ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι απάντησε ως εξής.

Ο Πραντιούμνα, ο μεγαλύτερος γιος του Κρίσνα, γεννημένος από τη Ρουκμίνι, ήταν ο ίδιος ο Έρωτας. Ήταν τόσο όμορφος και ελκυστικός, ώστε η κόρη του Ρούκμι, ονόματι Ρουκμαβατί, δεν μπορούσε να διαλέξει κανέναν άντρα εκτός του Πραντιούμνα κατά την τελετή *σβαγιαμβαρα*. Γι' αυτό σε εκείνη τη συνάθροιση επιλογής γαμπρού, στεφάνωσε τον Πραντιούμνα παρουσία όλων των άλλων πριγκίπων. Όταν έγινε μάχη μεταξύ των πριγκίπων, ο Πραντιούμνα βγήκε νικητής και γι' αυτό ο Ρούκμι αναγκάστηκε να προσφέρει την όμορφη κόρη του σ' αυτόν. Παρόλο που η παλιά εχθρότητα έκαίγε πάντοτε στην καρδιά του Ρούκμι, εξαιτίας της προσβολής της απαγωγής της αδελφής του Ρουκμίνι από τον Κρίσνα, όταν η κόρη του διάλεξε τον Πραντιούμνα για άντρα της, ο Ρούκμι δεν μπορούσε παρά να συναινέσει στον γάμο, για να ευχαριστήσει την αδελφή του, τη Ρουκμίνι. Και έτσι ο Πραντιούμνα έγινε ανηψιός του Ρούκμι. Εκτός από τους δέκα γιους που αναφέρθηκαν πιο πάνω, η Ρουκμίνι είχε και μία πανέμορφη κόρη με μεγάλα μάτια, η οποία παντρεύτηκε τον γιο του Κριταβάρμα, που λεγόταν Μπαλί.

Παρόλο που ο Ρούκμι ήταν γνήσιος εχθρός του Κρίσνα, είχε μεγάλη αγάπη για την αδελφή του, τη Ρουκμίνι, και ήθελε να την ευχαριστεί με κάθε τρόπο. Εξαιτίας αυτού, όταν επρόκειτο να παντρευτεί ο εγγονός της Ρουκμίνι, ο Ανιρούντα, ο Ρούκμι πρόσφερε την εγγονή του Ροτσάνα στον Ανιρούντα. Ένας τέτοιος γάμος μεταξύ πρώτων εξαδέλφων δεν επιδοκιμάζεται από τη βεδική παιδεία, αλλά προκειμένου να ευχαριστήσει τη Ρουκμίνι, ο Ρούκμι πρόσφερε την κόρη του και την εγγονή του στον γιο και τον εγγονό του Κρίσνα. Έτσι, όταν οι διαπραγματεύσεις για τον γάμο του Ανιρούντα με τη Ροτσάνα ολοκληρώθηκαν, μία μεγάλη γαμήλια συντροφιά συνόδεψε τον Ανιρούντα και ξεκίνησε από την Ντβάρακα. Ταξίδεψαν μέχρι που έφτασαν στην Μποτζακάτα, την οποία ο Ρούκμι είχε αποικίσει αφού η αδελφή του είχε απαχθεί από τον Κρίσνα. Αυτή η γαμήλια συνοδεία είχε επικεφαλής τον

παππού, τον Κύριο Κρίσνα, συνοδευόμενο από τον Κύριο Μπαλαράμα, καθώς και από την πρώτη σύζυγο του Κρίσνα, τη Ρουκμίνι, τον γιο Του Πραντιούμνα, τον γιο της Τζαμπαβατί Σάμπα και πολλούς άλλους συγγενείς και μέλη της οικογένειας. Έφτασαν στην πόλη της Μποτζακάτα και η γαμήλια τελετή έγινε ειρηνικά.

Ο Βασιλιάς της επαρχίας Καλίνγκα ήταν φίλος του Ρούκμι και του έδωσε την κακή συμβουλή να παίζει με τον Μπαλαράμα και έτσι να Τον νικήσει σε ένα στοίχημα. Μεταξύ των βασιλιάδων *κσατρια*, τα στοιχήματα και ο τζόγος δεν ήταν ασυνήθιστα. Αν κάποιος προκαλούσε έναν φίλο να παίξουν σκάκι, ο φίλος του δεν μπορούσε να αρνηθεί την πρόκληση. Ο Σρι Μπαλαράμα δεν ήταν πολύ έμπειρος παίκτης στο σκάκι και αυτό το γνώριζε ο Βασιλιάς της Καλίνγκα. Έτσι συμβούλεψε τον Ρούκμι να εκδικηθεί την οικογένεια του Κρίσνα, προκαλώντας τον Μπαλαράμα να παίζει σκάκι. Παρόλο που δεν ήταν πολύ έμπειρος παίκτης, ο Σρι Μπαλαράμα είχε μεγάλο ενθουσιασμό για τις αθλητικές δραστηριότητες. Δέχθηκε την πρόκληση του Ρούκμι και κάθισε να παίζει. Τα στοιχήματα ήταν σε χρυσά νομίσματα και ο Μπαλαράμα στοιχημάτισε αρχικά εκατό νομίσματα, ύστερα 1.000 νομίσματα, ύστερα 10.000 νομίσματα. Κάθε φορά, ο Μπαλαράμα έχανε και ο Ρούκμι ήταν νικητής.

Το ότι ο Σρι Μπαλαράμα έχανε στο παιχνίδι ήταν μία καλή ευκαιρία για τον Βασιλιά της Καλίνγκα να κατακρίνει τον Κρίσνα και τον Μπαλαράμα. Έτσι, λοιπόν, ο Βασιλιάς της Καλίνγκα αστειευόταν και έδειχνε επίτηδες τα δόντια του στον Μπαλαράμα. Επειδή ο Μπαλαράμα ήταν ο χαμένος του παιχνιδιού, δεν ήταν πολύ ανεκτικός στα σαρκαστικά αστεία του Βασιλιά. Ήταν λίγο αναστατωμένος και όταν ο Ρούκμι Τον προκάλεσε ξανά να παίξουν, στοιχημάτισε 100.000 χρυσά νομίσματα. Ευτυχώς, αυτή τη φορά ο Μπαλαράμα νίκησε. Αλλά μολονότι ο Μπαλαράμα είχε νικήσει, ο Ρούκμι, εξαιτίας της πονηριάς του, ισχυρίστηκε ότι ο Μπαλαράμα ήταν ο χαμένος και ότι εκείνος είχε νικήσει. Λόγω αυτού του ψέματος, ο Μπαλαράμα εξαγριώθηκε με τον Ρούκμι. Η ταραχή Του ήταν τόσο ξαφνική και μεγάλη, που έμοιαζε με ένα παλιρροϊκό κύμα στον ωκεανό κατά την πανσέληνο. Τα μάτια του Μπαλαράμα είναι κόκκινα από το φυσικό τους, και όταν αναστατώθηκε και εξαγριώθηκε έγιναν ακόμη πιο κόκκινα. Αυτή τη φορά προκάλεσε εκείνος τον Ρούκμι να παίξουν και στοιχημάτισε εκατό εκατομμύρια νομίσματα.

Ο Μπαλαράμα ήταν και πάλι νικητής σύμφωνα με τους κανόνες του σκακιού, αλλά ο Ρούκμι και πάλι ισχυρίστηκε με πονηριά πως εκείνος είχε νικήσει. Ο Ρούκμι επικαλέστηκε τους παρευρισκόμενους πρίγκιπες και

Ο Μπαλαράμα πήρε αμέσως στο χέρι Του ένα ρόπαλο και, χωρίς άλλες κουβέντες, χτύπησε τον Ρούκμι στο κεφάλι.

ανέφερε ειδικά το όνομα του Βασιλιά της Καλίνγκα. Εκείνη τη στιγμή, κατά τη διάρκεια της διένεξης, ακούστηκε μια φωνή στον αέρα, η οποία ανήγγειλε καλοπροαίρετα και έντιμα ότι ο Ρούκμι προσπαθούσε να εξαπατήσει τον Μπαλαράμα, τον πραγματικό νικητή του παιχνιδιού, και ότι ο ισχυρισμός του Ρούκμι πως είχε νικήσει ήταν απολύτως αναληθής.

Παρά την ουράνια θεϊκή φωνή, ο Ρούκμι επέμενε ότι ο Μπαλαράμα είχε χάσει, και με την επιμονή του έμοιαζε να έχει τον θάνατο να κρέμεται πάνω από το κεφάλι του. Φουσκωμένος τεχνητά με περηφάνεια λόγω της κακής συμβουλής του φίλου του, δεν έδωσε μεγάλη σημασία στον χρησμό και άρχισε να κατακρίνει τον Μπαλαράμα. «Αγαπητέ μου Μπαλαράμα», είπε, «Εσείς οι δύο αδελφοί που είστε απλώς βοσκόπουλα, μπορεί να είστε πολύ ικανοί να φροντίζετε τις αγελάδες, αλλά πώς μπορείτε να είστε ικανοί να παίζετε σκάκι ή να ρίχνετε βέλη στο πεδίο της μάχης; Αυτές οι τέχνες είναι γνωστές μόνο στη βασιλική τάξη». Ακούγοντας τέτοιου είδους αιχμηρά λόγια από τον Ρούκμι και τα δυνατά γέλια των υπολοίπων πριγκίπων, ο Κύριος Μπαλαράμα ταραχτηκε και φούντωσε όπως η θράκα που σιγοκαίει. Πήρε αμέσως στο χέρι Του ένα ρόπαλο και, χωρίς άλλες κουβέντες, χτύπησε τον Ρούκμι στο κεφάλι. Από ένα μόνο χτύπημα, ο Ρούκμι έπεσε κάτω στη στιγμή και πέθανε. Έτσι ο Ρούκμι σκοτώθηκε από τον Μπαλαράμα σε εκείνη την ευτυχή περίπτωση του γάμου του Ανιρούντα.

Αυτά τα πράγματα δεν είναι πολύ ασυνήθιστα στην κοινότητα των *κσατρια*, και ο Βασιλιάς της Καλίνγκα, φοβούμενος ότι θα ήταν ο επόμενος που θα δεχόταν επίθεση, εγκατέλειψε τη σκηνή. Εντούτοις, πριν προλάβει να κάνει έστω και λίγα βήματα, ο Μπαλαράμα τον έπιασε αμέσως και, επειδή ο Βασιλιάς έδειχνε τα δόντια του ενώ κατέκρινε τον Μπαλαράμα και τον Κρίσνα, του έσπασε όλα τα δόντια με το ρόπαλό Του. Ο Μπαλαράμα άρπαξε και τους άλλους πρίγκιπες που υποστήριζαν τον Βασιλιά της Καλίνγκα και τον Ρούκμι και τους χτύπησε με το ρόπαλό Του, σπάζοντας τα πόδια και τα χέρια τους. Δεν προσπάθησαν να ανταποδώσουν τα χτυπήματα, αλλά έκριναν προτιμότερο να τρέξουν μακριά από την αιματηρή σκηνή.

Κατά τη διάρκεια αυτής της διαμάχης μεταξύ του Μπαλαράμα και του Ρούκμι, ο Κύριος Κρίσνα δεν άρθρωσε ούτε μία λέξη, επειδή γνώριζε ότι αν υποστήριζε τον Μπαλαράμα, η Ρουκμίνι θα ήταν δυστυχισμένη και αν έλεγε ότι ο σκοτωμός του Ρούκμι ήταν άδικος, τότε ο Μπαλαράμα θα αισθάνονταν

δυστυχισμένος. Γι' αυτό, ο Κύριος Κρίσνα έμεινε σιωπηλός κατά τον θάνατο του συμπεθέρου Του, του Ρούκμι, που συνέβη με την ευκαιρία του γάμου του εγγονού Του. Δεν ενόχλησε τη στοργική σχέση Του ούτε με τον Μπαλαράμα ούτε με τη Ρουκμίνι. Μετά από αυτό, η νύφη και ο γαμπρός κάθισαν με κάθε επισημότητα στο άρμα και ξεκίνησαν για την Ντβάρακα, συνοδευόμενοι από την παρέα του γαμπρού. Η παρέα του γαμπρού προστατευόταν πάντοτε από τον Κύριο Κρίσνα, τον φονιά του δαίμονα Μάντου. Έτσι άφησαν το βασίλειο του Ρούκμι, την Μποτζακάτα, και ξεκίνησαν ευτυχείς για την Ντβάρακα.

• Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Εξηκοστό Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Ο γενεαλογικός πίνακας της οικογένειας του Κρίσνα».

•

61. Η συνάντηση της Ουσά με τον Ανιρούντα

Η συνάντηση του Ανιρούντα και της Ουσά, η οποία προκάλεσε μία μεγάλη μάχη ανάμεσα στον Κύριο Κρίσνα και τον Κύριο Σίβα, είναι πολύ μυστηριώδης και ενδιαφέρουσα. Ο Μαχαράζα Παρίκσιτ ανυπομονούσε να ακούσει ολόκληρη την ιστορία από τον Σουκαντέβα Γκοσουάμι και έτσι ο Σουκαντέβα την αφηγήθηκε. «Αγαπητέ μου Βασιλιά, πρέπει να έχεις ακουστά το όνομα του Βασιλιά Μπαλί. Ήταν μέγας αφοσιωμένος υπηρέτης, ο οποίος έδωσε σε ελεημοσύνη όλα όσα είχε –και συγκεκριμένα, ολόκληρο τον κόσμο- στον Κύριο Βάμανα, την ενσάρκωση του Βίσνου ως νάνου *μπραμανα*. Ο Βασιλιάς Μπαλί είχε εκατό γιους και ο μεγαλύτερος από αυτούς ήταν ο Μπανασούρα».

Αυτός ο μεγάλος ήρωας Μπανασούρα, γεννημένος από τον Μαχαράζα Μπαλί, ήταν μέγας αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου Σίβα και ήταν πάντοτε έτοιμος να του προσφέρει υπηρεσία. Εξαιτίας της αφοσίωσής του, κατάφερε να αποκτήσει σπουδαία κοινωνική θέση και ήταν από κάθε άποψη τιμημένος. Μάλιστα, ήταν πολύ έξυπνος και γενναιόδωρος και τα έργα του είναι αξιέπαινα, επειδή δεν αθετούσε ποτέ τις υποσχέσεις του και τον λόγο της τιμής του· ήταν πολύ ειλικρινής και σταθερός στους όρκους του. Εκείνες τις ημέρες, κυβερνούσε την πόλη της Σονιτάπουρα. Με τη χάρη του Κυρίου Σίβα, ο Μπανασούρα είχε χίλια χέρια και έγινε τόσο ισχυρός, ώστε ακόμα και ημίθεοι όπως ο Βασιλιάς Ίντρα τον υπηρετούσαν ως υπάκουοι υπηρέτες.

Πριν από πολύ καιρό, όταν ο Κύριος Σίβα χόρευε με τον φημισμένο τρόπο του, τον ονομαζόμενο *τανταβα-νριτια*, για τον οποίον είναι γνωστός ως Ναταράτζα, ο Μπανασούρα βοηθούσε τον Κύριο Σίβα στον χορό του, χτυπώντας ρυθμικά τύμπανα με τα χίλια χέρια του. Ο Κύριος Σίβα είναι

γνωστός ως Ασουτόσα, ικανοποιούμενος πολύ εύκολα, και πολύ στοργικός με τους αφοσιωμένους υπηρέτες του. Είναι σπουδαίος προστάτης όσων καταφεύγουν σε αυτόν και είναι ο κύριος όλων των ζωντανών όντων στον υλικό κόσμο. Ευχαριστημένος με τον Μπανασούρα, του είπε, «Μπορείς να έχεις από εμένα ό,τι επιθυμείς, επειδή είμαι πολύ ευχαριστημένος με εσένα». Ο Μπανασούρα απάντησε, «Αγαπημένε μου κύριε, αν έχεις την καλοσύνη, μπορείς να μείνεις στην πόλη μου, για να με προστατέψεις από τα χέρια των εχθρών μου».

Μια φορά κι έναν καιρό, ήλθε στον Κύριο Σίβα για να του προσφέρει τα σέβη του. Αγγίζοντας τα λωτοειδή πόδια του Κυρίου Σίβα με την περικεφαλαία του, η οποία έλαμπε όπως η σφαίρα του ήλιου, του πρόσφερε την υποταγή του. Ενώ προσκυνούσε με σεβασμό τον Κύριο Σίβα, ο Μπανασούρα είπε, «Αγαπημένε μου κύριε, όποιος δεν έχει εκπληρώσει τις φιλοδοξίες του, θα μπορέσει να το κάνει καταφεύγοντας στα λωτοειδή σου πόδια, τα οποία είναι ακριβώς σαν δέντρα της επιθυμίας – μπορεί κανείς να πάρει από αυτά οτιδήποτε επιθυμεί. Αγαπημένε μου κύριε, μου έχεις δώσει χίλια χέρια, αλλά δεν ξέρω τι να κάνω με αυτά. Συγχώρεσέ με, σε παρακαλώ, αλλά φαίνεται ότι δεν μπορώ να τα χρησιμοποιήσω σωστά στη μάχη. Δεν μπορώ να βρω κανέναν άξιο να παλέψει μαζί μου εκτός από εσένα, τον αρχικό πατέρα του υλικού κόσμου. Μερικές φορές έχω μεγάλη διάθεση να παλέψω με τα χέρια μου και βγαίνω έξω για να βρω κάποιον κατάλληλο πολεμιστή. Δυστυχώς, όμως, όλοι φεύγουν, γνωρίζοντας την ασυνήθιστη δύναμή μου. Μπερδεμένος και μη βρίσκοντας ταίρι, ικανοποιώ απλώς τη φαγούρα των χεριών μου χτυπώντας τα στα βουνά. Με αυτόν τον τρόπο, σκίζω πολλά μεγάλα βουνά σε κομμάτια».

Ο Κύριος Σίβα συνειδητοποίησε ότι η ευλογία του είχε γίνει πρόβλημα για τον Μπανασούρα και του είπε, «Ανόητε! Ανυπομονείς να παλέψεις, αλλά αφού δεν έχεις κανέναν να παλέψεις, είσαι στενοχωρημένος. Παρόλο που πιστεύεις ότι δεν υπάρχει κανείς στον κόσμο να σε αντιμετωπίσει εκτός από εμένα, εγώ σου λέω πως τελικά θα βρεις ένα τέτοιο ικανό πρόσωπο. Εκείνη την ώρα οι μέρες σου θα φτάσουν στο τέλος τους και η σημαία της νίκης σου δεν θα κυματίσει ξανά. Τότε θα δεις το ψεύτικο γόητρό σου να γίνεται κομμάτια!».

Αφού άκουσε τα λόγια του Κυρίου Σίβα, ο Μπανασούρα ένιωσε πολύ περήφανος με τη δύναμή του. Ήταν πανευτυχής που θα συναντούσε κάποιον

ο οποίος θα μπορούσε να τον κάνει κομμάτια. Ο Μπανασούρα γύρισε στο σπίτι του ενθουσιασμένος και περίμενε συνεχώς τη μέρα που ο κατάλληλος πολεμιστής θα ερχόταν για να περιορίσει τη δύναμή του. Ήταν τόσο ανόητος δαίμονας. Φαίνεται ότι τα ανόητα δαιμονικά ανθρώπινα όντα, όταν αποκτούν συντριπτικές υλικές δυνάμεις χωρίς να υπάρχει λόγος, θέλουν να επιδεικνύουν αυτές τις δυνάμεις και αυτοί οι ανόητοι αισθάνονται ικανοποίηση όταν αυτές οι δυνάμεις εξαντλούνται. Το ζήτημα είναι ότι δεν γνωρίζουν πώς να ξοδέψουν την ενέργειά τους για χρήσιμους σκοπούς, επειδή αγνοούν το όφελος της συνείδησης του Κρίσνα. Στην πραγματικότητα, υπάρχουν δύο κατηγορίες ανθρώπων – η μία με συνείδηση του Κρίσνα και η άλλη χωρίς συνείδηση του Κρίσνα. Συνήθως, οι άνθρωποι χωρίς συνείδηση του Κρίσνα είναι αφοσιωμένοι στους ημίθεους, ενώ οι άνθρωποι με συνείδηση του Κρίσνα είναι αφοσιωμένοι στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Οι άνθρωποι με συνείδηση του Κρίσνα αξιοποιούν τα πάντα για την υπηρεσία του Κυρίου. Οι άνθρωποι χωρίς συνείδηση του Κρίσνα αξιοποιούν τα πάντα για την ικανοποίηση των αισθήσεων και ο Μπανασούρα είναι ένα τέλειο παράδειγμα ενός τέτοιου προσώπου. Ανυπομονούσε να χρησιμοποιήσει την ασυνήθιστη δύναμή του για τη δική του ικανοποίηση. Μη βρίσκοντας κάποιον να παλέψει, χτύπησε τα δυνατά χέρια του στα βουνά, κάνοντάς τα κομμάτια. Αντίθετα, ο Αρτζούννα κατείχε και εκείνος εξαιρετικές δυνάμεις πολεμιστή, αλλά τις χρησιμοποιούσε μόνο για τον Κρίσνα.

Ο Μπανασούρα είχε μία πανέμορφη κόρη, που λεγόταν Ουσά. Όταν έφτασε σε ηλικία γάμου και κοιμόταν μαζί με τις πολλές φίλες της, ονειρεύτηκε μία νύχτα ότι ο Ανιρούντα ήταν στο πλευρό της και ότι απολάμβανε μία συζυγική σχέση μαζί του, παρόλο που στην πραγματικότητα δεν τον είχε δει ποτέ, ούτε είχε ακούσει γι' αυτόν προηγουμένως. Ξύπνησε από το όνειρό της αναφωνώντας πολύ δυνατά, «Αγαπημένε μου, πού είσαι;» Επειδή αποκαλύφθηκε με αυτόν τον τρόπο στις φίλες της, ένιωσε λίγο ντροπιασμένη. Μία από τις φίλες της Ουσά ήταν η Τσιτραλέκα, που ήταν κόρη του πρωθυπουργού του Μπανασούρα. Η Τσιτραλέκα και η Ουσά ήταν στενές φίλες και από μεγάλη περιέργεια η Τσιτραλέκα ρώτησε, «Αγαπημένη μου πανέμορφη πριγκίπισσα, μέχρι τώρα δεν είσαι παντρεμένη με κανένα νέο αγόρι, ούτε έχεις δει κάποια αγόρια; απορώ, λοιπόν, που φωνάζεις με αυτόν τον τρόπο. Ποιον ψάχνεις; Ποιο είναι το ταίρι σου;».

Ακούγοντας τις ερωτήσεις της Τσιτραλέκα, η Ουσά απάντησε: «Αγαπημένη μου φίλη, είδα στο όνειρό μου έναν όμορφο νέο άντρα, που είναι πολύ, πολύ

όμορφος. Το δέρμα του είναι μελαμψό, τα μάτια του είναι σαν τα πέταλα του λωτού και είναι ντυμένος με κίτρινα ρούχα. Τα χέρια του είναι πολύ μακριά και γενικά, τα σωματικά χαρακτηριστικά του είναι τόσο ευχάριστα, που θα γοήτευαν οποιοδήποτε νέο κορίτσι. Αισθάνομαι πολύ περήφανη που αυτός ο πανέμορφος νεαρός άντρας με φίλησε και απόλαυσα πραγματικά το νέκταρ των φιλιών του. Λυπάμαι να σε πληροφορήσω ότι μετά από αυτό εξαφανίστηκε και εγώ πετάχτηκα στη δίνη της απογοήτευσης. Αγαπημένη μου φίλη, ανυπομονώ να βρω αυτόν τον υπέροχο νεαρό άντρα, τον ποθητό κύριο της καρδιάς μου».

Αφού άκουσε τα λόγια της Ουσά, η Τσιτραλέκα απάντησε αμέσως, «Μπορώ να καταλάβω την απώλειά σου και σε διαβεβαιώνω πως εάν αυτό το αγόρι βρίσκεται μέσα σε αυτούς τους τρεις κόσμους –τα ανώτερα, τα μεσαία και τα κατώτερα πλανητικά συστήματα- θα πρέπει να το βρω για να σε ικανοποιήσω. Αν μπορείς να τον περιγράψεις από το όνειρό σου, θα σου φέρω γαλήνη στον νου. Τώρα, θα ζωγραφίσω μερικές εικόνες για να τις εξετάσεις, και μόλις βρεις την εικόνα του ποθητού συζύγου σου, πες μου. Δεν έχει σημασία πού είναι· γνωρίζω την τέχνη να τον φέρω εδώ. Έτσι, λοιπόν, μόλις τον αναγνωρίσεις, θα κανονίσω αμέσως τα απαραίτητα».

Η Τσιτραλέκα, ενώ μιλούσε, άρχισε να σχεδιάζει πολλές ζωγραφιές των ημιθέων που κατοικούν τους ανώτερους πλανήτες, ύστερα ζωγραφιές των Γκαντάρβα, των Σίνντα, των Τσάρανα, των Παννάγκα, των Νταϊτία, των Βιντιαντάρα και των Γιάκσα, καθώς και πολλών ανθρώπινων όντων. (Όσα αναφέρονται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* και στην υπόλοιπη βεδική γραμματεία αποδεικνύουν οριστικά ότι σε κάθε πλανήτη υπάρχουν ζωντανά όντα σε διάφορες ποικιλίες. Συνεπώς, είναι ανόητο να υποστηρίζει κανείς ότι δεν υπάρχουν άλλα ζωντανά όντα εκτός από αυτά που υπάρχουν στη Γη.) Η Τσιτραλέκα ζωγράφισε πολλές ζωγραφιές. Μεταξύ εκείνων των ανθρώπινων όντων ήταν η δυναστεία των Βρίσνι, που περιελάμβανε τον Βασουντέβα, τον πατέρα του Κρίσνα, τον Σουρασένα, τον παππού του Κρίσνα, τον Σρι Μπαλαράμα, τον Κύριο Κρίσνα και πολλούς άλλους. Όταν η Ουσά είδε τη ζωγραφιά του Πραντιούμνα ντράπηκε λίγο, αλλά όταν είδε τη ζωγραφιά του Ανιρούντα, ντράπηκε τόσο πολύ που χαμήλωσε αμέσως το κεφάλι και χαμογέλασε, έχοντας βρει τον άνθρωπο που έψαχνε. Αναγνώρισε τη ζωγραφιά και είπε στην Τσιτραλέκα ότι ο άντρας της ζωγραφιάς ήταν εκείνος που της είχε κλέψει την καρδιά.

Η Τσιτραλέκα ήταν σπουδαία μυστικίστρια *γιογκινι* (θηλυκός *γιογκι*) και μόλις η Ουσά αναγνώρισε τη ζωγραφιά, παρόλο που καμία από τις δυο τους δεν τον είχε δει ποτέ ούτε είχαν ακούσει το όνομά του, η Τσιτραλέκα κατάλαβε αμέσως ότι η ζωγραφιά έδειχνε τον Ανιρούντα, τον εγγονό του Κρίσνα. Την ίδια εκείνη νύχτα ταξίδεψε στο διάστημα και μέσα σε πολύ λίγο χρόνο έφτασε στην πόλη της Ντβάρακα, η οποία ήταν καλά προστατευμένη από τον Κρίσνα. Μπήκε στο παλάτι και βρήκε τον Ανιρούντα να κοιμάται στο υπνοδωμάτιό του πάνω σε ένα πολυτελές κρεβάτι. Η Τσιτραλέκα, με τη μυστική της δύναμη, έφερε αμέσως τον Ανιρούντα, ενώ ήταν κοιμισμένος, στην πόλη της Σονιτάπουρα, έτσι ώστε η Ουσά να μπορέσει να δει τον ποθητό της σύζυγο. Η Ουσά έλαμψε αμέσως από ευτυχία και άρχισε να απολαμβάνει τη συντροφιά του Ανιρούντα με μεγάλη ικανοποίηση.

Το ανάκτορο στο οποίο ζούσαν η Ουσά και η Τσιτραλέκα ήταν τόσο καλά οχυρωμένο, που ήταν αδύνατο σε οποιοδήποτε αρσενικό είτε να μπει είτε να δει μέσα. Η Ουσά και ο Ανιρούντα ζούσαν μαζί στο παλάτι και κάθε μέρα που περνούσε η αγάπη της Ουσά για τον Ανιρούντα μεγάλωνε τέσσερις φορές περισσότερο. Η Ουσά ικανοποιούσε τον Ανιρούντα με τα πολύτιμα φορέματά της, με λουλούδια, γιρλάντες, αρώματα και θυμιάματα. Δίπλα στο κρεβάτι του, υπήρχε ένα καθιστικό με άλλα παραφερνάλια για οικιακούς σκοπούς – ωραία ποτά, όπως γάλα και σερμπέτι και ωραία φαγώσιμα, που ήταν είτε για μάσημα είτε για κατάποση. Πάνω απ' όλα, τον ευχαριστούσε με γλυκόλογα και με μεγάλη περιποίηση. Η Ουσά λάτρευε τον Ανιρούντα λες και ήταν το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Με την υποδειγματική υπηρεσία της, η Ουσά έκανε τον Ανιρούντα να ξεχάσει το κάθε τι και να είναι σε θέση να στρέψει την προσοχή του και την αγάπη του σε εκείνη, χωρίς παρεκτροπή. Σε μια τέτοια ατμόσφαιρα αγάπης και υπηρεσίας, ο Ανιρούντα ξέχασε ουσιαστικά τον εαυτό του και δεν μπορούσε να θυμηθεί πόσες μέρες ήταν μακριά από το πραγματικό του σπίτι.

Με την πάροδο του χρόνου, η Ουσά παρουσίασε κάποια σωματικά σημάδια, από τα οποία μπορούσε κανείς να καταλάβει ότι είχε σεξουαλική επαφή με έναν αρσενικό φίλο. Τα σημάδια ήταν τόσο φανερά, ώστε οι πράξεις της δεν μπορούσαν πλέον να κρυφτούν από κανέναν. Η Ουσά ήταν πάντα χαρούμενη στη συντροφιά του Ανιρούντα, αλλά δεν γνώριζε τα όρια της ικανοποίησής της. Ο οικονόμος και οι φύλακες του παλατιού μπορούσαν να μαντέψουν πολύ εύκολα ότι είχε σχέσεις με κάποιον αρσενικό φίλο και χωρίς να περιμένουν περαιτέρω εξελίξεις, πληροφόρησαν όλοι τον αφέντη τους, τον

Μπανασούρα. Στον βεδικό πολιτισμό, ένα ανύπαντρο κορίτσι που συναναστρέφεται ένα αρσενικό αποτελεί τη μεγαλύτερη ντροπή για την οικογένεια και έτσι ο επιστάτης ενημέρωσε με προσοχή τον αφέντη του ότι η Ουσά παρουσίαζε σημάδια που φανέρωναν μία ατιμωτική συναναστροφή. Οι

Ο Μπανασούρα είδε ότι η Ουσά και ο Ανιρούντα καθόντουσαν μαζί και συζητΟΥσαν.

υπηρέτες πληροφορήσαν τον αφέντη τους ότι δεν αμελούσαν καθόλου να φυλάνε το παλάτι, ευρισκόμενοι σε επιφυλακή μέρα-νύχτα απέναντι σε όποιον νεαρό μπορεί να επιχειρούσε να μπει. Ήταν τόσο προσεκτικοί, ώστε ένα αρσενικό δεν μπορούσε καν να δει τι γινόταν εκεί και γι' αυτό ήταν πολύ έκπληκτοι που η Ουσά είχε μianθεί. Αφού δεν μπορούσαν να εντοπίσουν τον λόγο γι' αυτό, εξέθεσαν την όλη κατάσταση στον αφέντη τους.

Ο Μπανασούρα συγκλονίστηκε όταν κατάλαβε ότι η κόρη του Ουσά δεν ήταν πια παρθένα κόρη. Αυτό βάρυνε πολύ την καρδιά του και χωρίς καθυστέρηση όρμησε προς το τμήμα του παλατιού όπου ζούσε η Ουσά. Εκεί είδε ότι η Ουσά και ο Ανιρούντα καθόντουσαν μαζί και συζητούσαν. Η Ουσά και ο Ανιρούντα φαίνονταν πολύ όμορφοι μαζί. Άλλωστε ο Ανιρούντα ήταν ο γιος του Πραντιούμνα, που ήταν ο ίδιος ο Έρωτας. Ο Μπανασούρα είδε ότι η κόρη του και ο Ανιρούντα ήταν πολύ ταιριστό ζευγάρι, αλλά παρ' όλα αυτά, για λόγους οικογενειακού γοήτρου, δεν του άρεσε καθόλου αυτός ο συνδυασμός. Ο Μπανασούρα δεν μπορούσε να καταλάβει ποιο ήταν το αγόρι. Εκτίμησε το γεγονός ότι η κόρη του δεν θα μπορούσε να είχε διαλέξει κανέναν πιο όμορφο και στους τρεις κόσμους. Το δέρμα του Ανιρούντα ήταν λαμπερό και μελαμψό. Ήταν ντυμένος με κίτρινα ρούχα και είχε μάτια σαν πέταλα λωτού. Τα χέρια του ήταν πολύ μακριά και είχε όμορφα σγουρά γαλαζωπά μαλλιά. Οι εκθαμβωτικές ακτίνες από τα αστραφτερά σκουλαρίκια του και το πανέμορφο χαμόγελο στα χείλη του οπωσδήποτε αιχμαλώτιζαν. Παρ' όλα αυτά, ο Μπανασούρα ήταν πολύ θυμωμένος.

Όταν τον είδε ο Μπανασούρα, ο Ανιρούντα έπαιζε με την Ουσά. Ο Ανιρούντα ήταν ντυμένος όμορφα και η Ουσά τον είχε στεφανώσει με διάφορα ωραία λουλούδια. Η κοκκινωπή σκόνη *κουνκουμα* που βάζουν οι γυναίκες στο στήθος τους ήταν σκόρπια εδώ κι εκεί στη γιρλάντα με τα λουλούδια, φανερώνοντας ότι η Ουσά τον είχε αγκαλιάσει. Ο Μπανασούρα ήταν κατάπληκτος ότι ακόμα και στην παρουσία του, ο Ανιρούντα καθόταν γαλήνιος δίπλα στην Ουσά. Ωστόσο, ο Ανιρούντα γνώριζε πως ο μέλλων πεθερός του δεν ήταν καθόλου ευχαριστημένος και ότι συγκέντρωνε πολλούς στρατιώτες στο παλάτι για να του επιτεθούν.

Έτσι, μη βρίσκοντας κάποιο άλλο όπλο, ο Ανιρούντα πήρε ένα μεγάλο σιδερένιο ραβδί και στάθηκε μπροστά στον Μπανασούρα και τους στρατιώτες του. Πήρε μια σταθερή στάση που έδειχνε πως αν δεχόταν επίθεση, θα έριχνε όλους τους στρατιώτες κάτω στο έδαφος με το σιδερένιο

ραβδί του. Ο Μπανασούρα και η συνοδεία του είδαν ότι το αγόρι στεκόταν μπροστά τους σαν τον επόπτη του θανάτου με το ανίκητο ραβδί του. Τότε, έπειτα από διαταγή του Μπανασούρα, οι στρατιώτες επιχείρησαν από όλες τις πλευρές να τον πιάσουν και να τον συλλάβουν. Όταν τόλμησαν να έλθουν μπροστά του, ο Ανιρούντα τους χτύπησε με το ραβδί, σπάζοντας τα κεφάλια τους, τα πόδια τους, τα χέρια τους και τους μηρούς τους, και όλοι, ο ένας μετά τον άλλον, άρχισαν να πέφτουν στο έδαφος. Τους σκότωσε όπως ο αρχηγός ενός σμήνους από γεράκια σκοτώνει σκυλιά που γαυγίζουν, το ένα μετά το άλλο. Με αυτόν τον τρόπο, ο Ανιρούντα μπόρεσε να αποδράσει από το παλάτι.

Ο Μπανασούρα ήξερε διάφορες πολεμικές τέχνες και με τη χάρη του Κυρίου Σίβα ήξερε πώς να συλλάβει ένα αντίπαλο με τη χρήση της *ναγκαπασα*, της θηλιάς για φίδια, και έτσι ο Ανιρούντα συνελήφθη καθώς έβγαινε από το παλάτι. Όταν η Ουσά έμαθε τα νέα, ότι ο πατέρας της είχε συλλάβει τον Ανιρούντα, κυριεύθηκε από θλίψη και ταραχή. Δάκρυα άρχισαν να κυλούν από τα μάτια της και αδυνατώντας να ελέγξει τον εαυτό της, άρχισε να κλαίει πολύ δυνατά.

• Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Εξηκοστό Πρώτο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Η συνάντηση της Ουσά με τον Ανιρούντα».

•

62. Ο Κύριος Κρίσνα πολεμάει με τον Μπανασούρα

Όταν οι τέσσερεις μήνες της εποχής των βροχών πέρασαν και ο Ανιρούντα ακόμα δεν είχε γυρίσει στο σπίτι του, όλα τα μέλη της οικογένειας των Γιαντού ήταν πολύ ανήσυχα. Δεν μπορούσαν να καταλάβουν πώς ήταν δυνατό να λείπει. Ευτυχώς, μία μέρα ήλθε ο μεγάλος σοφός Νάραντα και πληροφόρησε την οικογένεια σχετικά με την εξαφάνιση του Ανιρούντα από το παλάτι. Εξήγησε πώς ο Ανιρούντα είχε μεταφερθεί στην πόλη της Σονιτάπουρα, την πρωτεύουσα της αυτοκρατορίας του Μπανασούρα, και πώς ο Μπανασούρα τον είχε συλλάβει με τη *ναγκαπασα*, παρόλο που ο Ανιρούντα είχε νικήσει τους στρατιώτες του. Περιέγραψε τα νέα με λεπτομέρειες και αποκάλυψε όλη την ιστορία. Τότε τα μέλη της δυναστείας Γιαντού, που ένιωθαν όλα τους μεγάλη αγάπη για τον Κρίσνα, προετοιμάστηκαν για να επιτεθούν στην πόλη της Σονιτάπουρα. Ουσιαστικά όλοι οι αρχηγοί της οικογένειας, περιλαμβανομένου του Πραντιούμνα, του Σατιακί, του Γκάντα, του Σάμμπα, του Σάρανα, του Νάνντα, του Ουπανάντα και του Μπάντρα, ενώθηκαν και συγκέντρωσαν δεκαοχτώ μεραρχίες *ακσωχινι* σε στρατιωτικές φάλαγγες. Ύστερα πήγαν όλοι στη Σονιτάπουρα και την περικύκλωσαν με στρατιώτες, ελέφαντες, άλογα και άρματα.

Ο Μπανασούρα άκουσε ότι οι στρατιώτες της δυναστείας των Γιαντού έκαναν επίθεση στην πόλη, γκρεμίζοντας διάφορα τείχη, πύλες και γειτονικούς κήπους. Πολύ θυμωμένος, διέταξε αμέσως τους στρατιώτες του, οι οποίοι ήταν εξίσου ικανοί με τους στρατιώτες των Γιαντού, να πάνε και να τους αντιμετωπίσουν. Ο Κύριος Σίβα ήταν τόσο καλός με τον Μπανασούρα, ώστε ήλθε και ανέλαβε ο ίδιος αρχιστράτηγος του στρατού του, έχοντας τη βοήθεια των ηρωικών γιων του, του Καρτικέγια και του Γκαναπατί.

Καθισμένος πάνω στον αγαπημένο του ταύρο, τον Νανντίσβαρα, ο Κύριος Σίβα οδηγούσε τη μάχη εναντίον του Κυρίου Κρίσνα και του Μπαλαράμα. Μπορούμε να φανταστούμε πόσο σφοδρή ήταν η μάχη – ο Κύριος Σίβα με τους γενναίους γιους του από τη μια και ο Κύριος Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τον μεγαλύτερο αδελφό Του, τον Σρι Μπαλαράμα, από την άλλη. Η μάχη ήταν τόσο σφοδρή, ώστε όσοι την παρακολούθησαν ήταν κατάπληκτοι και οι τρίχες τους σηκώθηκαν όρθιες. Ο Κύριος Σίβα πολεμούσε απευθείας με τον Κύριο Κρίσνα, ο Πραντιούμνα πολεμούσε με τον Καρτικέγια και ο Κύριος Μπαλαράμα πολεμούσε με τον αρχιστράτηγο του Μπανασούρα, τον Κουμμπάνντα, που είχε τη βοήθεια του Κουπακάρνα. Ο Σάμπα, ο γιος του Κρίσνα, πολεμούσε με τον γιο του Μπανασούρα και ο Μπανασούρα πολεμούσε με τον Σατιάκι, τον αρχιστράτηγο της δυναστείας των Γιαντού. Έτσι διεξαγόταν αυτή η μάχη.

Τα νέα της μάχης διαδόθηκαν σε ολόκληρο το σύμπαν. Ημίθεοι όπως ο Κύριος Μπράμα, από τα ανώτερα πλανητικά συστήματα, καθώς και μεγάλοι σοφοί και άγια πρόσωπα, οι Σίντα, οι Τσάρανα και οι Γκανντάρβα -όλοι τους πολύ περίεργοι να δουν τη μάχη μεταξύ του Κυρίου Σίβα, του Κυρίου Κρίσνα και των βοηθών τους- πετούσαν πάνω από το πεδίο της μάχης στα αεροπλάνα τους. Ο Κύριος Σίβα αποκαλείται *μπουτα-νατα*, επικουρούμενος από διάφορα είδη ισχυρών φαντασμάτων και κατοίκων της κόλασης – *μπουτα, πρετα, πραματα, γκουχιακα, ντακινι, πιατασα, κουσμανντα, βεταλα, βιναγιακα και μπραμα-ρακσασα*. (Από όλα τα είδη φαντασμάτων, τα πιο ισχυρά είναι οι *μπραμα-ρακσασα*. Οι *μπραμανα* που μετατίθενται σε ρόλο φαντασμάτων γίνονται *μπραμα-ρακσασα*.)

Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Κύριος Σρι Κρίσνα, έδωξε όλα αυτά τα φαντάσματα μακριά από το πεδίο της μάχης, χτυπώντας τα με το περίφημο τόξο Του, το Σαρνιγκαντάνου. Ο Κύριος Σίβα άρχισε τότε να εκτοξεύει όλα τα εκλεκτά όπλα του στο Πρόσωπο της Θεότητας. Ο Κύριος Σρι Κρίσνα, χωρίς καμία δυσκολία, εξουδετέρωσε όλα αυτά τα όπλα με τα αντίθετά τους. Εξουδετέρωσε το *μπραμαστρα*, παρόμοιο με την ατομική βόμβα, με ένα άλλο *μπραμαστρα*, και ένα όπλο του αέρα με ένα όπλο-βουνό. Όταν Κύριος Σίβα εκτόξευσε ένα συγκεκριμένο όπλο που προκάλεσε έναν βίαιο τυφώνα στο πεδίο της μάχης, ο Κύριος Κρίσνα χρησιμοποίησε το ακριβώς αντίθετο όπλο, ένα όπλο-βουνό, που αναχαίτισε τον τυφώνα στη στιγμή. Παρόμοια, όταν ο Κύριος Σίβα εκτόξευσε το όπλο της καταστροφικής φωτιάς, ο Κρίσνα το εξουδετέρωσε με καταρράκτες βροχής.

Τελικά, όταν ο Κύριος Σίβα εκτόξευσε το προσωπικό του όπλο, το ονομαζόμενο *πασουπατα-σαστρα*, ο Κρίσνα το εξουδετέρωσε αμέσως με το *ναραγιανα-σαστρα*. Τότε ο Κύριος Σίβα αγανάκτησε πολεμώντας με τον Κύριο Κρίσνα. Έτσι ο Κρίσνα βρήκε την ευκαιρία να εκτοξεύσει το όπλο Του που προκαλεί χασμουρητά. Όταν εκτοξευθεί αυτό το όπλο, η αντίθετη πλευρά αισθάνεται κούραση, σταματάει να πολεμά και αρχίζει να χασμουριέται. Κατά συνέπεια, ο Κύριος Σίβα ένιωσε τέτοια κούραση, ώστε αρνήθηκε να πολεμήσει άλλο και άρχισε να χασμουριέται. Τότε ο Κρίνα ήταν σε θέση να στρέψει την προσοχή Του από την επίθεση του Κυρίου Σίβα στις προσπάθειες του Μπανασούρα και άρχισε να σκοτώνει τους στρατιώτες της προσωπικής του φρουράς με ξίφη και ρόπαλα. Στο μεταξύ, ο γιος του Κυρίου Κρίσνα, ο Πραντιούμνα, πολεμούσε μανιασμένα με τον Καρττικέγια, τον αρχιστράτηγο των ημιθέων. Ο Καρττικέγια τραυματίστηκε και το σώμα του αιμορραγούσε ακατάσχετα. Σε αυτή την κατάσταση, άφησε το πεδίο της μάχης και, χωρίς να πολεμά πλέον, ανέβηκε στο παγόني που ήταν ο μεταφορέας του και έφυγε. Κατά τον ίδιο τρόπο, ο Κύριος Μπαλαράμα κατατρόπωσε τον αρχιστράτηγο του Μπανασούρα, τον Κουμπάνντα, με τα χτυπήματα του ροπάλου Του. Ο Κουπακάρνα είχε τραυματιστεί και εκείνος με τον ίδιο τρόπο και μαζί με τον Κουμπάνντα έπεσαν στο πεδίο της μάχης, με τον αρχιστράτηγο να είναι τραυματισμένος θανάσιμα. Χωρίς καθοδήγηση, όλοι οι στρατιώτες του Μπανασούρα σκόρπισαν εδώ κι εκεί.

Όταν ο Μπανασούρα είδε ότι οι στρατιώτες του και οι επιτελείς του είχαν ηττηθεί, η οργή του μεγάλωσε. Σκέφτηκε ότι ήταν φρόνιμο να σταματήσει να πολεμά με τον Σατιάκι, τον αρχιστράτηγο του Κρίσνα, και να επιτεθεί απευθείας στον Κύριο Κρίσνα. Έχοντας τώρα την ευκαρία να χρησιμοποιήσει τα χίλια χέρια του, όρμησε προς τον Κρίσνα, χειριζόμενος ταυτόχρονα 500 τόξα και 2.000 βέλη. Ένα τόσο ανόητο πρόσωπο δεν θα μπορούσε ποτέ να μετρήσει τη δύναμη του Κρίσνα. Αμέσως, χωρίς καμία δυσκολία, ο Κρίσνα έκοψε όλα τα τόξα του Μπανασούρα σε κομμάτια και για να τον εμποδίσει να προχωρήσει περισσότερο, έκανε τα άλογα του άρματός Του να πέσουν στο έδαφος. Τότε το άρμα έσπασε σε κομμάτια. Μετά από αυτό, ο Κρίσνα φύσηξε το κοχύλι Του, το Παντσατζάνια.

Υπήρχε μία θεά ονόματι Κοταρά, την οποία λάτρευε ο Μπανασούρα και της οποίας η σχέση μαζί του ήταν σχέση μάνας και γιου. Η μητέρα Κοταρά στενοχωρήθηκε που η ζωή του Μπανασούρα βρισκόταν σε κίνδυνο και έτσι εμφανίστηκε στη σκηνή. Με το κορμί της γυμνό και τα μαλλιά της σκόρπια, στάθηκε μπροστά στον Κύριο Κρίσνα. Στον Κύριο Κρίσνα δεν άρεσε το

Ο Μπανασούρα όρμησε προς τον Κρίσνα, χειριζόμενος ταυτόχρονα 500 τόξα και 2.000 βέλη.

θέαμα αυτής της γυμνής γυναίκας και, για να αποφύγει να την βλέπει, γύρισε το πρόσωπό Του από την άλλη μεριά. Ο Μπανασούρα, βρίσκοντας την ευκαιρία να αποφύγει την επίθεση του Κρίσνα, έφυγε από το πεδίο της μάχης. Όλες οι χορδές των τόξων του είχαν σπάσει και δεν υπήρχε ούτε άρμα ούτε αρματηλάτης και, επομένως, δεν είχε άλλη λύση παρά να επιστρέψει στην πόλη του. Έχασε τα πάντα στη μάχη.

Πολύ ταλαιπωρημένοι από τα βέλη του Κρίσνα, όλοι οι συνεργάτες του Κυρίου Σίβα, τα τελώνια και τα φαντάσματα *μπουτα*, *πρετα* και *κσατρια*, άφησαν το πεδίο της μάχης. Τότε ο Κύριος Σίβα κατέφυγε στην τελευταία του λύση. Εκτόξευσε το πιο θανατηφόρο όπλο του, το Σίβα-τζβάρα, που καταστρέφει μέσω υπερβολικής θερμοκρασίας. Λέγεται ότι κατά το τέλος της δημιουργίας ο ήλιος θερμαίνεται δώδεκα φορές περισσότερο από το συνηθισμένο. Αυτή η θερμοκρασία που είναι δώδεκα φορές πιο καυτή ονομάζεται Σίβα-τζβάρα. Όταν εκτοξεύθηκε η προσωποποίηση του Σίβα-τζβάρα, είχε τρία κεφάλια και τρία πόδια και καθώς ήλθε προς τον Κρίσνα, φαινόταν ότι έκαιγε τα πάντα σε στάχτες. Ήταν τόσο ισχυρός, ώστε

δημιούργησε φλόγες φωτιάς σε όλες τις κατευθύνσεις, και ο Κρίσνα παρατήρησε ότι ερχόταν ακριβώς προς το μέρος Του.

Όπως υπάρχει το όπλο Σίβα-τζβάρα, έτσι υπάρχει και το όπλο Ναράγιανα-τζβάρα. Το Ναράγιανα-τζβάρα αντιπροσωπεύεται από ακραίο ψύχος. Όταν υπάρχει υπερβολική ζέστη, μπορεί κανείς κατά κάποιον τρόπο να την υπομείνει, αλλά όταν υπάρχει υπερβολικό κρύο, όλα καταρρέουν. Αυτό το δοκιμάζει κανείς κατά την ώρα του θανάτου. Κατά την ώρα του θανάτου, η θερμοκρασία του σώματος στην αρχή ανεβαίνει στους 42 βαθμούς Κελσίου και μετά ολόκληρο το σώμα καταρρέει και γίνεται αμέσως τόσο κρύο όσο ο πάγος. Για να εξουδετερωθεί η καυτή ζέστη του Σίβα-τζβάρα, δεν υπήρχε άλλο όπλο παρά το Ναράγιανα-τζβάρα.

Όταν ο Κύριος Κρίσνα είδε ότι ο Κύριος Σίβα είχε εκτοξεύσει το Σίβα-τζβάρα, δεν είχε άλλη διέξοδο παρά να εκτοξεύσει το Ναράγιανα-τζβάρα. Ο Κύριος Σρι Κρίσνα είναι ο αρχικός Ναράγιανα και ο κύριος του όπλου Ναράγιανα-τζβάρα. Όταν εκτοξεύθηκε το Ναράγιανα-τζβάρα, υπήρξε μια μεγάλη μάχη ανάμεσα στα δύο *τζβαρα*. Όταν η ακραία θερμότητα εξουδετερώνεται από ακραίο ψύχος, είναι φυσικό η υψηλή θερμοκρασία να μειώνεται σταδιακά και αυτό ακριβώς συνέβη στη μάχη μεταξύ του Σίβα-τζβάρα και του Ναράγιανα-τζβάρα. Βαθμιαία, η θερμοκρασία του Σίβα-τζβάρα ελαττώθηκε και το Σίβα-τζβάρα άρχισε να καλεί για βοήθεια από τον Κύριο Σίβα, αλλά ο Κύριος Σίβα δεν ήταν σε θέση να βοηθήσει παρόντος του Ναράγιανα-τζβάρα. Μην μπορώντας να πάρει καμία βοήθεια από τον Κύριο Σίβα, το Σίβα-τζβάρα κατάλαβε ότι δεν είχε άλλον τρόπο να διασωθεί εκτός από την υποταγή στον Ναράγιανα, τον Ίδιο τον Κύριο Κρίσνα. Ο Κύριος Σίβα, ο μέγιστος ημίθεος, δεν μπορούσε να τον βοηθήσει, και φυσικά, πολύ περισσότερο, δεν μπορούσαν να τον βοηθήσουν οι μικρότεροι ημίθεοι, και γι' αυτό το Σίβα-τζβάρα τελικά παραδόθηκε στον Κρίσνα, υποκλινόμενο μπροστά Του και προσφέροντας μία προσευχή, έτσι ώστε να ικανοποιηθεί ο Κύριος και να του προσφέρει προστασία.

Με αυτό το περιστατικό της μάχης μεταξύ των ύστατων όπλων του Κυρίου Σίβα και του Κυρίου Κρίσνα, αποδεικνύεται ότι αν ο Κρίσνα προσφέρει σε κάποιον προστασία, τότε κανείς δεν μπορεί να τον σκοτώσει. Αλλά αν ο Κρίσνα δεν προσφέρει σε κάποιον προστασία, τότε κανείς δεν μπορεί να τον σώσει. Ο Κύριος Σίβα ονομάζεται Μαχαντέβα, ο μέγιστος των ημιθέων, μολονότι μερικές φορές ο Κύριος Μπράμα θεωρείται ο μέγιστος επειδή μπορεί να δημιουργήσει, ενώ ο Κύριος Σίβα μπορεί να καταστρέψει τις

δημιουργίες του Μπράμα. Αλλά και ο Κύριος Μπράμα και Κύριος Σίβα ενεργούν μόνο με μία ιδιότητα. Ο Κύριος Μπράμα μπορεί να δημιουργήσει και ο Κύριος Σίβα μπορεί να καταστρέψει, αλλά κανείς από τους δύο δεν μπορεί να συντηρήσει. Ωστόσο, ο Κύριος Βίσνου όχι μόνο συντηρεί, αλλά επίσης δημιουργεί και καταστρέφει. Στην πραγματικότητα, η δημιουργία δεν πραγματοποιείται από τον Μπράμα, επειδή ο ίδιος ο Μπράμα δημιουργείται από τον Κύριο Βίσνου. Ο Κύριος Σίβα δημιουργείται, γεννιέται, από τον Μπράμα. Έτσι ο Σίβα-τζβάρα κατάλαβε ότι εκτός από τον Κρίσνα, τον Ναράγιανα, κανείς δεν μπορούσε να τον βοηθήσει. Γι' αυτό πολύ σωστά κατέφυγε στον Κύριο Κρίσνα και με διπλωμένα χέρια, προσευχήθηκε ως εξής.

«Αγαπημένε μου Κύριε, Σε προσκυνώ με σεβασμό, επειδή έχεις απεριόριστες δυνάμεις. Κανείς δεν μπορεί να ξεπεράσει τις δυνάμεις Σου και γι' αυτό είσαι ο Κύριος των πάντων. Συνήθως οι άνθρωποι θεωρούν ότι ο Κύριος Σίβα είναι η πιο ισχυρή προσωπικότητα στον υλικό κόσμο, αλλά ο Κύριος Σίβα δεν είναι παντοδύναμος· Εσύ είσαι παντοδύναμος. Αυτό είναι γεγονός. Εσύ είσαι η αρχική συνείδηση ή γνώση. Χωρίς γνώση, δηλαδή συνείδηση, τίποτε δεν μπορεί να είναι ισχυρό. Ένα υλικό πράγμα μπορεί να είναι πολύ ισχυρό, χωρίς όμως το άγγιγμα της γνώσης, της συνείδησης, δεν μπορεί να ενεργήσει. Μία υλική μηχανή μπορεί να είναι τεράστια και θαυμαστή, χωρίς όμως το άγγιγμα κάποιου με συνείδηση και γνώση, η υλική μηχανή είναι άχρηστη για οποιαδήποτε χρήση. Κύριέ μου, είσαι η πλήρης γνώση και δεν υπάρχει ούτε το ελάχιστο ίχνος υλικής μόλυνσης στην προσωπικότητά Σου. Ο Κύριος Σίβα μπορεί να είναι ένας ισχυρός ημίθεος λόγω της συγκεκριμένης του δύναμης να εκμηδενίζει την όλη δημιουργία, και κατά τον ίδιο τρόπο, ο Κύριος Μπράμα μπορεί να είναι πολύ ισχυρός επειδή δημιουργεί ολόκληρο το σύμπαν, αλλά στην πραγματικότητα, ούτε ο Μπράμα ούτε ο Κύριος Σίβα είναι η αρχική αιτία αυτής της κοσμικής εκδήλωσης. Εσύ είσαι η Απόλυτη Αλήθεια, το Υπέρτατο Μπραμάν, και Εσύ είσαι η αρχική αιτία. Η αρχική αιτία της κοσμικής δημιουργίας δεν είναι η λάμψη του απρόσωπου Μπραμάν. Αυτή η λάμψη του απρόσωπου Μπραμάν στηρίζεται στην προσωπικότητά Σου. Όπως βεβαιώνεται στην *Μπαγκαβαντ-γκίτα*, η αιτία του απρόσωπου Μπραμάν είναι ο Κύριος Κρίσνα. Η λάμψη του Μπραμάν παρομοιάζεται με τη λάμψη του ήλιου, η οποία εκπορεύεται από τη σφαίρα του ήλιου. Συνεπώς, το απρόσωπο Μπραμάν δεν είναι η έσχατη αιτία. Η έσχατη αιτία των πάντων είναι η υπέρτατη και αιώνια μορφή του Κρίσνα. Κάθε υλική δράση και αντίδραση λαμβάνει χώρα στο απρόσωπο

Μπραμάν, αλλά στο προσωπικό Μπραμάν, την αιώνια μορφή του Κρίσνα, δεν υφίσταται δράση και αντίδραση. Κύριέ μου, το σώμα Σου είναι, επομένως, πλήρως γαλήνιο, πλήρως μακάριο και χωρίς καμία υλική μόλυνση.

«Στο υλικό σώμα υπάρχουν δράσεις και αντιδράσεις των τριών καταστάσεων της υλικής φύσης. Ο παράγοντας χρόνος είναι το σημαντικότερο στοιχείο και βρίσκεται πάνω από όλα τα άλλα, επειδή η υλική εκδήλωση πραγματοποιείται από την αναταραχή που προκαλεί ο χρόνος. Έτσι γεννιούνται τα φυσικά φαινόμενα και μόλις εμφανισθούν τα φαινόμενα, είναι ορατές οι πράξεις που αποβλέπουν στην απόλαυση. Ως αποτέλεσμα αυτών των πράξεων που αποβλέπουν στην απόλαυση, το ζωντανό ον αποκτά τη δική του μορφή. Αποκτά μία συγκεκριμένη φύση, η οποία είναι συσκευασμένη σε ένα λεπτό και σε ένα χονδροειδές σώμα, σχηματισμένο από τον ζωτικό αέρα, το εγώ, τα δέκα όργανα των αισθήσεων, τον νου και τα πέντε χονδροειδή στοιχεία. Έπειτα αυτά δημιουργούν το είδος του σώματος το οποίο αργότερα γίνεται η ρίζα, δηλαδή η αιτία, διαφόρων άλλων σωμάτων, που αποκτούνται το ένα μετά το άλλο με τη μετενσάρκωση της ψυχής. Όλες αυτές οι φαινομενικές εκδηλώσεις είναι οι συνδυασμένες δράσεις της υλικής Σου ενέργειας. Ανεπηρέαστος από τη δράση και την αντίδραση των διαφόρων στοιχείων, είσαι η αιτία της εξωτερικής ενέργειας και επειδή είσαι υπερβατικός ως προς τους εξαναγκασμούς της υλικής ενέργειας, είσαι η υπέρτατη γαλήνη. Έχεις την τελευταία λέξη ως προς την απελευθέρωση από την υλική μόλυνση. Γι' αυτό καταφεύγω στα λωτοειδή Σου πόδια, εγκαταλείποντας κάθε άλλο καταφύγιο.

«Αγαπημένε μου Κύριε, η εμφάνισή Σου ως γιος του Βασουντέβα στον ρόλο Σου ως ανθρώπινου όντος είναι μία από τις διασκεδάσεις της πλήρους ελευθερίας Σου. Για να ωφελήσεις τους αφοσιωμένους υπηρέτες Σου και να κατατροπώσεις τους μη αφοσιωμένους υπηρέτες, εμφανίζεσαι σε πολλαπλές ενσαρκώσεις. Όλες αυτές οι ενσαρκώσεις κατέρχονται προκειμένου να εκπληρωθεί η υπόσχεσή Σου στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ότι εμφανίζεσαι μόλις υπάρξουν ασυμφωνίες στο σύστημα της ζωής της προόδου. Όταν υπάρχουν αναταραχές εξαιτίας ανώμαλων αρχών, αγαπημένε μου Κύριε, εμφανίζεσαι με την εσωτερική Σου δύναμη. Η κύρια δουλειά Σου είναι να προστατέψεις και να διατηρήσεις τους ημίθεους και τα πρόσωπα που έχουν πνευματική προδιάθεση και να διατηρήσεις τα πρότυπα του υλικού νόμου και της τάξης. Ταυτόχρονη με τη διατήρηση του νόμου και της τάξης, η βία Σου προς τους αχρείους και τους δαίμονες είναι πολύ ταιριαστή. Αυτή δεν είναι η πρώτη

φορά που ενσαρκώθηκες· θα πρέπει να γίνει κατανοητό ότι το έχεις κάνει αυτό τόσο πολλές φορές προηγουμένως.

«Αγαπημένε μου Κύριε, εκλιπαρώ να Σου αναφέρω ότι με την εκτόξευση του Ναράγιανα-τζβάρα τιμωρήθηκα πάρα πολύ. Είναι ασφαλώς πολύ κρύο και συγχρόνως εξαιρετικά επικίνδυνο και ανυπόφορο για όλους μας. Αγαπημένε μου Κύριε, όσο λησμονεί κανείς τη συνείδηση του Κρίσνα, εξωθούμενος από τα μάγια των υλικών επιθυμιών και αγνοώντας το έσχατο καταφύγιο των λωτοειδών Σου ποδιών, δέχεται ένα υλικό σώμα και υποφέρει από τις ενοχλήσεις των τριών άθλιων καταστάσεων της υλικής φύσης. Επειδή δεν εγκαταλείπεται σε Σένα, εξακολουθεί να υποφέρει ακατάπαυστα».

Αφού άκουσε τον Σίβα-τζβάρα, ο Κύριος Κρίσνα απάντησε, «Ω εσύ με τα τρία κεφάλια, τα λόγια σου Με ευχαρίστησαν. Να είσαι βέβαιος ότι δεν θα υπάρξουν άλλα βάσανα για σένα από το Ναράγιανα-τζβάρα. Τώρα, όχι μόνο είσαι ελεύθερος από τον φόβο του Ναράγιανα-τζβάρα, αλλά όποιος ξαναφέρει απλώς στον νου του μελλοντικά αυτή τη μάχη μεταξύ του Σίβα-τζβάρα και του Ναράγιανα-τζβάρα, θα απελευθερώνεται και εκείνος από κάθε είδους φόβο». Αφού άκουσε το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Σίβα-τζβάρα προσκύνησε με σεβασμό τα λωτοειδή Του πόδια και έφυγε.

Στο μεταξύ ο Μπανασούρα συνήλθε κατά κάποιο τρόπο από τις αναποδιές του και με ανανεωμένη ενέργεια, επέστρεψε για να πολεμήσει ξανά. Αυτή τη φορά ο Μπανασούρα παρουσιάστηκε μπροστά στον Κύριο Κρίσνα, που ήταν καθισμένος στο άρμα Του, με διαφορετικά είδη όπλων στα χίλια χέρια του. Ο Μπανασούρα ήταν πολύ αναστατωμένος. Άρχισε να ρίχνει τα διάφορα όπλα του σαν καταρράκτες βροχής πάνω στο σώμα του Κυρίου Κρίσνα. Όταν ο Κύριος Κρίσνα είδε τα όπλα του Μπανασούρα να έρχονται κατά πάνω Του, σαν νερό που τρέχει από ένα σουρωτήρι, πήρε τον κοφτερό δίσκο Σουντάρσана και άρχισε να κόβει τα χίλια χέρια του δαίμονα το ένα μετά το άλλο, όπως ένας κηπουρός ψαλιδίζει τα κλαδάκια ενός δέντρου με έναν μυτερό κόφτη. Όταν ο Κύριος Σίβα είδε ότι ο αφοσιωμένος υπηρέτης του Μπανασούρα δεν μπορούσε να σωθεί ακόμα και με τη δική του παρουσία, ήλθε στα συγκαλά του, πλησίασε ο ίδιος τον Κύριο Κρίσνα και άρχισε να Τον ηρεμεί προσφέροντας τις ακόλουθες προσευχές.

Είπε ο Κύριος Σίβα, «Αγαπημένε μου Κύριε, είσαι το αντικείμενο λατρείας των βεδικών ύμνων. Όποιος δεν Σε γνωρίζει θεωρεί ότι η έσχατη Απόλυτη Αλήθεια είναι το απρόσωπο *μπραματζιοτι*, επειδή δεν γνωρίζει ότι υπάρχουν πίσω από την πνευματική Σου λάμψη, στο αιώνιο τόπο Σου. Αγαπημένε μου

Κύριε, γι' αυτό ονομάζεσαι Παραμπραμάν. Η λέξη αυτή, *παραμπραμαν*, έχει χρησιμοποιηθεί στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* για να προσδιορίσει την ταυτότητά Σου. Τα άγια πρόσωπα που έχουν καθαρίσει πλήρως την καρδιά τους από κάθε υλική μόλυνση μπορούν να συνειδητοποιήσουν την υπερβατική Σου μορφή, παρόλο που διαπερνάς τα πάντα όπως ο ουρανός, ανεπηρέαστος από υλικά πράγματα. Μόνο οι αφοσιωμένοι υπηρέτες Σου μπορούν να Σε συνειδητοποιήσουν, και κανένας άλλος. Στην απρόσωπη αντίληψη της υπέρτατης ύπαρξης, ο ουρανός είναι σαν τον αφαλο Σου, η φωτιά είναι το στόμα Σου και το νερό είναι το σπέρμα Σου. Οι ουράνιοι πλανήτες είναι το κεφάλι Σου, οι κατευθύνσεις είναι τα αφτιά Σου, ο πλανήτης Ουρβί είναι τα λωτοειδή Σου πόδια, η σελήνη είναι ο νους Σου και ο ήλιος είναι το μάτι Σου. Όσο για μένα, ενεργώ ως το εγώ Σου. Ο ωκεανός είναι η κοιλιά Σου και ο Βασιλιάς του ουρανού, ο Ίνντρα, είναι το μπράτσο Σου. Τα δέντρα και τα φυτά είναι οι τρίχες του σώματός Σου, τα σύννεφα είναι τα μαλλιά της κεφαλής Σου και ο Κύριος Μπράμα είναι η νοημοσύνη Σου. Όλοι οι μεγάλοι πρόγονοι, γνωστοί ως Πρατζαπατί, είναι οι συμβολικοί εκπρόσωποί Σου. Η θρησκεία είναι η καρδιά Σου. Με αυτόν τον τρόπο γίνεται αντιληπτό το απρόσωπο γνώρισμα του υπέρτατου σώματός Σου, αλλά σε τελευταία ανάλυση είσαι το Υπέρτατο Πρόσωπο. Το απρόσωπο γνώρισμα του υπέρτατου σώματός Σου είναι μόνο μία μικρή επέκταση της ενέργειάς Σου. Παρομοιάζεσαι με την αρχική φωτιά και οι επεκτάσεις είναι το φως και η θερμότητά Σου».

Ο Κύριος Σίβα συνέχισε: «Αγαπημένε μου Κύριε, μολονότι εκδηλώνεσαι συμπαντικά, τα διάφορα μέρη του σύμπαντος είναι τα διάφορα μέρη του σώματός Σου και με την ασύλληπτη δύναμή Σου μπορείς να είσαι ταυτόχρονα εντοπισμένος και συμπαντικός. Και στην *Μπραμα-σαμχिता* αναφέρεται επίσης ότι μολονότι παραμένεις πάντα στον τόπο Σου, την Γκολόκα Βρινντάβανα, είσαι, παρ' όλα αυτά, παρών παντού. Όπως αναφέρεται στη *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, εμφανίζεσαι για να προστατέψεις τους αφοσιωμένους υπηρέτες Σου, πράγμα το οποίο σημαίνει καλή τύχη για ολόκληρο το σύμπαν. Όλοι οι ημίθεοι κατευθύνουν τις υποθέσεις του σύμπαντος μόνο με τη χάρη Σου. Έτσι τα επτά ανώτερα πλανητικά συστήματα συντηρούνται με τη χάρη Σου. Και στο τέλος της δημιουργίας, όλες οι εκδηλώσεις των ενεργειών Σου, είτε έχουν τη μορφή ημιθέων είτε έχουν τη μορφή ανθρώπινων όντων ή κατώτερων ζώων, εισέρχονται μέσα Σου και όλες οι άμεσες και οι μακρινές αιτίες της κοσμικής εκδήλωσης στηρίζονται σε Σένα, χωρίς χαρακτηριστικά γνωρίσματα ύπαρξης. Εν τέλει, δεν υπάρχει πιθανότητα διαφοράς ανάμεσα

σε Σένα και σε οποιοδήποτε άλλο πράγμα βρίσκεται στο ίδιο επίπεδο με Σένα ή είναι υποδεέστερο. Είσαι ταυτόχρονα η αιτία αυτής της κοσμικής εκδήλωσης και τα συστατικά της. Είσαι το Υπέρτατο Όλο, ο ένας και μοναδικός. Στη φαινομενική εκδήλωση υπάρχουν τρία στάδια: το στάδιο της συνείδησης, το στάδιο της ημισυνείδησης στα όνειρα και το στάδιο της έλλειψης συνείδησης. Όμως Εσύ, Κύριε, είσαι υπερβατικός ως προς όλα αυτά τα υλικά στάδια ύπαρξης. Υπάρχεις, επομένως, σε μία τέταρτη διάσταση και η εμφάνιση, καθώς και η εξαφάνισή Σου, δεν εξαρτώνται από τίποτε πέρα από τον Εαυτό Σου. Εσύ είσαι η υπέρτατη αιτία των πάντων, αλλά για Εσένα δεν υπάρχει αιτία. Εσύ ο Ίδιος είσαι η αιτία της εμφάνισης και της εξαφάνισής Σου. Παρά την υπερβατική θέση Σου, Κύριέ μου, προκειμένου να δείξεις τις έξι υπερβατικές δυνάμεις Σου και να γνωστοποιήσεις τις υπερβατικές ιδιότητές Σου, έχεις εμφανισθεί στις διάφορες ενσαρκώσεις Σου -ψάρι, χελώνα, αγριόχοιρος, Νρισίμχα, Κέσαβα, κλπ.- μέσω της προσωπικής Σου εκδήλωσης· και έχεις εμφανισθεί με τη μορφή διαφόρων ζωντανών όντων μέσω των αποχωρισμένων εκδηλώσεών Σου. Μέσω της εσωτερικής Σου δύναμης, εμφανίζεσαι με τη μορφή των διαφόρων ενσαρκώσεων του Βίσνου και μέσω της εξωτερικής Σου δύναμης, εμφανίζεσαι με τη μορφή του κόσμου των φαινομένων.

«Επειδή στα μάτια των κοινών ανθρώπων είναι μια συννεφιασμένη μέρα, φαίνεται ότι ο ήλιος καλύπτεται. Όμως το γεγονός είναι πως επειδή το ηλιακό φως δημιουργεί το σύννεφο, μολονότι ολόκληρος ο ουρανός είναι συννεφιασμένος, ο ήλιος δεν μπορεί ποτέ να καλυφθεί πραγματικά. Με παρόμοιο τρόπο, οι λιγότερο νοήμονες άνθρωποι ισχυρίζονται ότι δεν υπάρχει Θεός, αλλά όταν είναι ορατή η εκδήλωση των διαφόρων ζωντανών όντων και της δράσης τους, φωτισμένα πρόσωπα Σε βλέπουν παρόντα σε κάθε άτομο, καθώς και μέσω της εξωτερικής και της ενδιάμεσης ενέργειάς Σου. Οι απεριόριστες ενδεχόμενες δραστηριότητές Σου γίνονται αντιληπτές μόνο από τους πιο φωτισμένους αφοσιωμένους υπηρέτες Σου, ενώ όσοι βρίσκονται σε σύγχυση από τα μάγια της εξωτερικής Σου ενέργειας ταυτίζουν τον εαυτό τους με αυτόν τον υλικό κόσμο και προσκολλώνται στην κοινωνία, τη φιλία και την αγάπη. Εναγκαλίζονται έτσι τις τριπλές δυστυχίες της υλικής ύπαρξης και υπόκεινται στις δυαδικότητες της ευχαρίστησης και του πόνου. Μερικές φορές πνίγονται στον ωκεανό της προσκόλλησης και μερικές φορές ανασύρονται από αυτόν.

«Αγαπημένε μου Κύριε, μόνο με το έλεός Σου και τη χάρη Σου μπορεί το ζωντανό ον να αποκτήσει την ανθρώπινη μορφή ζωής, η οποία αποτελεί

ευκαιρία να ξεφύγει από την άθλια κατάσταση της υλικής ύπαρξης. Όποιος, ωστόσο, κατέχει ένα ανθρώπινο σώμα αλλά δεν μπορεί να ελέγξει τις αισθήσεις του, παρασύρεται μακριά από τα κύματα της αισθησιακής απόλαυσης. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να καταφύγει στα λωτοειδή Σου πόδια και έτσι να Σε υπηρετήσει με αφοσίωση. Η ζωή ενός τέτοιου προσώπου είναι πολύ άτυχη και όποιος ζει μία τέτοια ζωή σκότους εξαπατά ασφαλώς τον εαυτό του και, συνεπώς, εξαπατά και τους άλλους. Επομένως, η ανθρώπινη κοινωνία χωρίς συνείδηση του Κρίσνα είναι μια κοινωνία απατεώνων και εξαπατούμενων.

«Κυρίε μου, είσαι πραγματικά η πολυαγαπημένη Υπέρτατη Ψυχή όλων των ζωντανών όντων και ο υπέρτατος κυρίαρχος των πάντων. Το ανθρώπινο ον που βρίσκεται πάντοτε σε πλάνη, φοβάται τον τελικό θάνατο. Ο άνθρωπος που είναι απλώς προσκολλημένος στην αισθησιακή απόλαυση δέχεται οικειοθελώς την ελεεινή υλική ύπαρξη και έτσι περιπλανιέται πίσω από τη χίμαιρα της αισθησιακής ηδονής. Είναι σίγουρα ο πιο ανόητος άνθρωπος, επειδή πίνει δηλητήριο και αφήνει στην άκρη το νέκταρ. Αγαπημένε μου Κύριε, όλοι οι ημίθεοι, περιλαμβανομένου του εαυτού μου και του Κυρίου Μπράμα, καθώς και μεγάλα άγια πρόσωπα και σοφοί που έχουν καθαρίσει την καρδιά τους από την υλική προσκόλληση, έχουν, με τη χάρη Σου, καταφύγει ολόψυχα στα λωτοειδή Σου πόδια. Όλοι μας έχουμε βρει καταφύγιο σ' Εσένα, επειδή Σε έχουμε αποδεχθεί ως Υπέρτατο Κύριο και πολυαγαπημένη ψυχή και ζωή όλων μας. Εσύ είσαι η αρχική αιτία της κοσμικής εκδήλωσης. Εσύ είσαι ο υπέρτατος συντηρητής της και Εσύ είσαι επίσης η αιτία της διάλυσής της. Είσαι ίσος με όλους, ο πιο γαλήνιος, υπέρτατος φίλος όλων των ζωντανών όντων. Είσαι το υπέρτατο αντικείμενο λατρείας για όλους μας. Αγαπημένε μου Κύριε, είτε να βρισκόμαστε πάντοτε στην υπερβατική υπηρεσία αγάπης Σου, έτσι ώστε να μπορέσουμε να απαλλαγούμε από αυτή την υλική περιπλοκή.

«Τέλος, Κυρίε μου, πρέπει να Σε πληροφορήσω ότι αυτός εδώ ο Μπανασούρα μου είναι πολύ αγαπητός. Μου έχει προσφέρει πολύτιμη υπηρεσία· γι' αυτό θέλω να τον βλέπω πάντοτε ευτυχισμένο. Επειδή είμαι ικανοποιημένος μαζί του, τον έχω διαβεβαιώσει για την ασφάλειά του. Προσεύχομαι σ' Εσένα, Κυρίε μου, ότι όπως ήσουν ευχαριστημένος με τους προγόνους του, τον Βασιλιά Πραλάντα και τον Μαχαράζα Μπαλί, θα είσαι ευχαριστημένος και με αυτόν».

Αφού άκουσε την προσευχή του Κυρίου Σίβα, ο Κύριος Κρίσνα τον αποκάλεσε και εκείνον κύριο και είπε, «Αγαπημένε Μου Κύριε Σίβα, δέχομαι όσα Μού είπες, καθώς και την επιθυμία σου για τον Μπανασούρα. Γνωρίζω ότι ο Μπανασούρα είναι ο γιος του Μαχαράζα Μπαλί και γι' αυτό δεν μπορώ να τον σκοτώσω, επειδή αυτή είναι η υπόσχεσή Μου. Έδωσα μία ευλογία στον βασιλιά Πραλάντα, ότι όλοι οι δαίμονες που θα εμφανισθούν στην οικογένειά του δεν θα σκοτωθούν ποτέ από Εμένα. Γι' αυτό, χωρίς να τον σκοτώσω, έκοψα τα χέρια του, για να του στερήσω το ψεύτικο γόητρο. Ο μεγάλος αριθμός στρατιωτών που συντηρούσε είχε γίνει βαρύ φορτίο για τη γη και γι' αυτό τους σκότωσα όλους, για να ελαττώσω αυτό το φορτίο. Τώρα του έχουν απομείνει τέσσερα χέρια και θα παραμείνει αθάνατος, χωρίς να επηρεάζεται από τους υλικούς πόνους και τις υλικές χαρές. Γνωρίζω πως είναι ένας από τους κύριους αφοσιωμένους υπηρέτες σου και γι' αυτό τώρα μπορείς να είσαι βέβαιος ότι από εδώ και στο εξής δεν χρειάζεται να φοβάται τίποτε».

Όταν ο Κύριος Κρίσνα ευλόγησε τον Μπανασούρα με αυτόν τον τρόπο, αυτός ήλθε μπροστά στον Κύριο και Τον προσκύνησε, αγγίζοντας με το κεφάλι του τη γη. Κανόνισε αμέσως να φέρει τον Ανιρούντα μαζί με την κόρη του Ουσά, καθισμένους σε ένα όμορφο άρμα, και τους παρουσίασε στον Κύριο Κρίσνα. Μετά από αυτό, ο Κύριος Κρίσνα ανέλαβε τον Ανιρούντα και την Ουσά, οι οποίοι είχαν γίνει πολύ πλούσιοι από υλική άποψη ύστερα από τις ευλογίες του Κυρίου Σίβα. Έτσι, έχοντας μία στρατιωτική μεραρχία ακσωχινι να προηγείται, ξεκίνησε για την Ντβάρακα. Στο μεταξύ, όλοι οι κάτοικοι της Ντβάρακα, έχοντας ακούσει την είδηση ότι ο Κύριος Κρίσνα επέστρεφε μαζί με τον Ανιρούντα και την Ουσά με μεγάλη χλιδή, στόλισαν κάθε γωνιά της πόλης με σημαίες, διάκοσμους και γιρλάντες. Όλοι οι μεγάλοι δρόμοι και οι διασταυρώσεις καθαρίστηκαν προσεκτικά και ραντίστηκαν με πολύ σανδαλόξυλου αναμεμιγμένου με νερό. Παντού υπήρχε το άρωμα του σανδαλόξυλου. Όλοι οι κάτοικοι, συνοδευόμενοι από τους φίλους τους και τους συγγενείς τους, καλωσόρισαν τον Κύριο Κρίσνα με μεγάλη επισημότητα και αγαλλίαση. Εκείνη την ώρα, υπήρξε ένας θυελλώδης ήχος από κοχύλια, τύμπανα και σάλπιγγες για την υποδοχή του Κυρίου. Με αυτόν τον τρόπο, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας μπήκε στην πρωτεύουσά του, την Ντβάρακα.

Ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι διαβεβαίωσε τον Βασιλιά Παρίκσιτ ότι η αφήγηση της μάχης ανάμεσα στον Κύριο Σίβα και τον Κύριο Κρίσνα δεν είναι καθόλου δυσοίωνη, όπως οι συνηθισμένες μάχες. Αντίθετα, αν κάποιος

θυμάται την αφήγηση αυτής της μάχης ανάμεσα στον Κύριο Κρίσνα και τον Κύριο Σίβα το πρωί και ευχαριστείται με τη νίκη του Κυρίου Κρίσνα, δεν θα δοκιμάσει ποτέ ήττα, σε οποιονδήποτε αγώνα της ζωής του.

Αυτό το επεισόδιο της μάχης του Μπανασούρα με τον Κρίσνα και της κατοπινής σωτηρίας του με τη χάρη του Κυρίου Σίβα είναι επιβεβαίωση της δήλωσης της *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ότι οι λάτρεις των ημιθέων δεν μπορούν να επιτύχουν καμία ευλογία, αν δεν επικυρωθεί από τον Υπέρτατο Κύριο, τον Κρίσνα. Εδώ, σε αυτή την αφήγηση, βλέπουμε ότι παρόλο που ο Μπανασούρα ήταν μέγας αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου Σίβα, όταν αντιμετώπισε τον θάνατο από τον Κρίσνα, ο Κύριος Σίβα δεν μπόρεσε να τον σώσει. Όμως ο Κύριος Σίβα έκανε έκκληση στον Κρίσνα να σώσει τον αφοσιωμένο υπηρέτη του και ο Κύριος το ενέκρινε. Αυτή είναι η θέση του Κυρίου Κρίσνα. Οι ακριβείς λέξεις που χρησιμοποιούνται σε σχέση με αυτό στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* είναι *μαγιαϊβα βιχιταν χι ταν*. Αυτό σημαίνει ότι χωρίς την έγκριση του Υπερτάτου Κυρίου, κανένας ημίθεος δεν μπορεί να απονείμει καμία ευλογία στον λάτρη του.

❧ *Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Εξηκοστό Δεύτερο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Ο Κύριος Κρίσνα μάχεται με τον Μπανασούρα».* ❧

63. Η ιστορία του Βασιλιά Νρίγκα

Κάποτε τα μέλη της οικογένειας του Κυρίου Κρίσνα, όπως ο Σάμπα, ο Πραντιούμνα, ο Τσαρουμπάνου και ο Γκάντα, όλοι τους πρίγκιπες της δυναστείας Γιαντού, έφυγαν για μία μεγάλη εκδρομή στο δάσος κοντά στην Ντβάρακα. Στη διάρκεια της εκδρομής τους, ένιωσαν δίψα και έτσι άρχισαν να ψάχνουν πού υπήρχε διαθέσιμο νερό στο δάσος. Όταν πλησίασαν ένα πηγάδι, διαπίστωσαν ότι δεν είχε νερό, αλλά αντίθετα, μέσα στο πηγάδι ζούσε ένα υπέροχο ζωντανό ον. Ήταν μία μεγάλη σαύρα και όλοι τους έμειναν κατάπληκτοι βλέποντας ένα τόσο θαυμαστό ζώο. Κατάλαβαν ότι το ζώο ήταν παγιδευμένο και δεν μπορούσε να δραπετεύσει από μόνο του, και έτσι, από συμπόνια, προσπάθησαν να βγάλουν τη μεγάλη σαύρα έξω από το πηγάδι. Δυστυχώς, δεν μπορούσαν να την βγάλουν, παρόλο που δοκίμασαν να την βγάλουν με πάρα πολλούς τρόπους.

Όταν οι πρίγκιπες επέστρεψαν στο σπίτι τους αφηγήθηκαν την ιστορία τους στον Κύριο Κρίσνα. Ο Κύριος Κρίσνα είναι ο φίλος όλων των ζωντανών όντων. Γι' αυτό, αφού άκουσε την έκκληση των γιων Του, πήγε ο ίδιος στο πηγάδι και έβγαλε εύκολα έξω τη μεγάλη σαύρα, απλώνοντας το αριστερό Του χέρι. Αμέσως μόλις την άγγιξε το χέρι του Κυρίου Κρίσνα, η μεγάλη σαύρα εγκατέλειψε την προηγούμενη μορφή της και εμφανίσθηκε ως ένας πανέμορφος ημίθεος, κάτοικος των ουράνιων πλανητών. Το δέρμα του άστραφτε σαν λειωμένο χρυσάφι, ήταν στολισμένος με όμορφα ρούχα και φορούσε ακριβή κοσμήματα γύρω από τον λαιμό του.

Το πώς ο ημίθεος είχε υποχρεωθεί να δεχθεί το σώμα μιας σαύρας δεν ήταν μυστικό στον Κύριο Κρίσνα, αλλά παρ' όλα αυτά, για να το μάθουν και οι υπόλοιποι, ο Κύριος ρώτησε, «Αγαπητέ Μου καλότυχε ημίθεε, τώρα βλέπω ότι το σώμα σου είναι τόσο όμορφο και λαμπερό. Ποιος είσαι; Μπορούμε να

υποθέσουμε ότι είσαι ένας από τους καλύτερους ημίθεους στους ουράνιους πλανήτες. Εύχομαι κάθε καλή τύχη σε σένα. Πιστεύω ότι δεν σου ταιριάζει να βρίσκεσαι σε αυτή την κατάσταση. Το ότι τοποθετήθηκες στο ζωικό είδος της σαύρας θα πρέπει να οφείλεται στα αποτελέσματα των προηγούμενων πράξεών σου. Παρ' όλα αυτά, θέλω να ακούσω από εσένα πώς βρέθηκες σε αυτή την κατάσταση. Αν νομίζεις ότι μπορείς να αποκαλύψεις αυτό το μυστικό, τότε πες μας, σε παρακαλώ, την ταυτότητά σου».

Στην πραγματικότητα, εκείνη η μεγάλη σαύρα ήταν ο Βασιλιάς Νρίγκα και όταν ρωτήθηκε από το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, υποκλίθηκε αμέσως μπροστά στον Κύριο, αγγίζοντας το έδαφος με την περικεφαλαία του, η οποία ήταν τόσο εκτυφλωτική όσο και το φως του ήλιου. Με αυτόν τον τρόπο, πρόσφερε πριν από οτιδήποτε άλλο με σεβασμό την υποταγή του στον Υπέρτατο Κύριο. Ύστερα είπε, «Αγαπημένε μου Κύριε, είμαι ο γιος του Βασιλιά Ικσβάκου, ο Βασιλιάς Νρίγκα. Αν ποτέ έχεις λάβει υπόψη Σου όλους τους φιλεύσπλαχνους ανθρώπους, είμαι βέβαιος ότι θα πρέπει να έχεις ακούσει το όνομά μου. Κύριέ μου, είσαι ο μάρτυρας. Γνωρίζεις την παραμικρή πράξη που κάνουν τα ζωντανά όντα – παρελθόν, παρόν και μέλλον. Τίποτε δεν μπορεί να μείνει κρυφό από την αιώνια γνώση και αντίληψή Σου. Και όμως, μου έδωσες εντολή να εξηγήσω την ιστορία μου και γι' αυτό θα αφηγηθώ ολόκληρη την ιστορία».

Ο Βασιλιάς Νρίγκα προχώρησε στην αφήγηση της ιστορίας της ταπείνωσής του, που προκλήθηκε από πράξεις οι οποίες επιζητούσαν την υλική επιτυχία (*καρμα-κανντα*). Ήταν πολύ γενναιόδωρος και φιλεύσπλαχνος και είχε δώσει τόσο πολλές αγελάδες σε ελεημοσύνη, ώστε είπε ότι ο αριθμός τους ήταν ίσος με την ποσότητα της σκόνης στη γη, με τα άστρα στον ουρανό και με τις σταγόνες της βροχής. Σύμφωνα με τις βεδικές ιεροτελεστίες, ένας άνθρωπος που έχει προδιάθεση να προσφέρει ελεημοσύνη προστάζεται να δίνει αγελάδες στους *μπραμανα*. Από τη δήλωση του Βασιλιά Νρίγκα, φαίνεται πως ακολούθησε αυτή την αρχή ειλικρινά. Ωστόσο, ως αποτέλεσμα μιας ελαφράς απόκλισης στη δράση του, υποχρεώθηκε να γεννηθεί ως σαύρα. Γι' αυτό συνιστάται από τον Κύριο στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ότι όποιος έχει προδιάθεση για ελεημοσύνες και επιθυμεί να αντλήσει όφελος από την ελεημοσύνη του, θα πρέπει να προσφέρει τα δώρα του για την ευχαρίστηση του Κρίσνα. Το να δίνεις ελεημοσύνη σημαίνει να εκτελείς ευσεβείς πράξεις. Ως αποτέλεσμα των ευσεβών πράξεων, μπορεί να υψωθεί κανείς στα ουράνια πλανητικά συστήματα· αλλά η προαγωγή στους ουράνιους πλανήτες δεν

αποτελεί εγγύηση ότι δεν θα πέσει κάποιος κάτω ποτέ. Μάλλον, από το παράδειγμα του Βασιλιά Νρίγκα, αποδεικνύεται οριστικά ότι οι πράξεις που

Ο Βασιλιάς Νρίγκα υποχρεώθηκε να γεννηθεί ως σαύρα.

αποβλέπουν στην απόλαυση, ακόμα και αν είναι πολύ ευσεβείς, δεν μπορούν να μας προσφέρουν αιώνια μακάρια ζωή. Όπως αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, το αποτέλεσμα της εργασίας, ευσεβούς ή ασεβούς, είναι βέβαιο ότι δεσμεύει τον άνθρωπο, εκτός αν εκτελείται ως *γιαγκια*, ως θυσία προς το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας.

Ο Βασιλιάς Νρίγκα συνέχισε, λέγοντας ότι οι αγελάδες που είχε δώσει σε ελεημοσύνη δεν ήταν συνηθισμένες αγελάδες. Όλες τους ήταν πολύ νέες και είχαν γεννήσει μόνο ένα μοσχαράκι η κάθε μια. Ήταν γεμάτες γάλα, πολύ ήσυχες και υγιείς. Τις είχε αγοράσει όλες με χρήματα που είχαν προέλθει νόμιμα. Επιπλέον, τα κέρατά τους ήταν επιχρυσωμένα, οι οπλές τους ήταν καλυμμένες με μεταξωτά περιτυλίγματα, που ήταν κεντημένα με μαργαριτάρια και περιδέραια. Είπε πως αυτές οι πολύτιμα στολισμένες αγελάδες δεν είχαν δοθεί σε κάποιο ανάξιο πρόσωπο, αλλά είχαν μοιραστεί σε πρώτης τάξεως *μπραμανα*, τους οποίους είχε επίσης στολίσει με όμορφα ρούχα και χρυσά κοσμήματα. Οι *μπραμανα* ήταν άξιοι, κανένας τους δεν ήταν

εύπορος και τα μέλη των οικογενειών τους είχαν πάντοτε ανάγκη τα προς το ζην. Ένας αληθινός *μπραμανα* δεν μαζεύει ποτέ χρήματα για πολυτελή ζωή, όπως οι *κσατρια* ή οι *βαϊσια*, αλλά διατηρεί τον εαυτό του πάντοτε σε μία κατάσταση φτώχειας, γνωρίζοντας ότι το χρήμα εκτρέπει τον νου σε υλιστικούς τρόπους ζωής. Το να ζει με αυτόν τον τρόπο είναι ο όρκος ενός άξιου *μπραμανα* και όλοι εκείνοι οι *μπραμανα* τηρούσαν σταθερά εκείνον τον τιμημένο όρκο. Είχαν διδαχθεί πολύ καλά τη βεδική γνώση. Εφάρμοζαν στη ζωή τους τις απαραίτητες ασκητικότητες και πράξεις εξιλέωσης και ήταν γενναιόδωροι, ανταποκρινόμενοι στα πρότυπα των άξιων *μπραμανα*. Ήταν εξίσου φιλικοί με όλους· πάνω απ' όλα, ήταν νέοι και γεροί για να συμπεριφέρονται ως άξιοι *μπραμανα*. Εκτός από τις αγελάδες, τους δόθηκε επίσης γη, χρυσάφι, σπίτια, άλογα και ελέφαντες. Σε όσους δεν ήταν παντρεμένοι δόθηκαν σύζυγοι, υπηρέτριες, σιτηρά, ασήμι, μαγειρικά σκεύη, πολύτιμα πετράδια, έπιπλα, άρματα, κλπ. Η ελεημοσύνη αυτή εκτελέστηκε όμορφα, ως θυσία, σύμφωνα με τις βεδικές ιεροτελεστίες. Ο Βασιλιάς είπε ακόμα ότι όχι μόνο είχε δώσει δώρα στους *μπραμανα*, αλλά είχε κάνει και άλλες ευσεβείς πράξεις, όπως το σκάψιμο πηγαδιών, το φύτεμα δέντρων στις άκρες των δρόμων και η κατασκευή τεχνητών λιμνών στους μεγάλους κεντρικούς δρόμους.

Ο Βασιλιάς συνέχισε, «Παρ' όλα αυτά, δυστυχώς μία από τις αγελάδες των *μπραμανα* έτυχε να πάει μαζί με τις άλλες αγελάδες μου. Χωρίς να το γνωρίζω αυτό, την έδωσα ξανά ελεημοσύνη σε κάποιον άλλον *μπραμανα*. Καθώς η αγελάδα έφευγε με τον *μπραμανα*, ο προηγούμενος κύριός της ισχυρίστηκε πως ήταν δική του, αναφέροντας, 'Αυτή η αγελάδα δόθηκε προηγουμένως σε μένα· πώς, λοιπόν, την παίρνεις εσύ;' Έτσι οι δύο *μπραμανα* άρχισαν να τσακώνονται και να λογομαχούν και ήλθαν μπροστά μου κατηγορώντας με ότι πήρα πίσω μία αγελάδα που είχα δώσει προηγουμένως σε ελεημοσύνη». Το να δώσει κανείς κάτι σε κάποιον και μετά να το πάρει πίσω θεωρείται μεγάλη αμαρτία, ειδικά αν το κάνει σε έναν *μπραμανα*. Όταν και οι δύο *μπραμανα* καταλόγισαν στον Βασιλιά την ίδια κατηγορία, εκείνος απόρησε πώς είχε συμβεί αυτό. Τότε, με μεγάλη ταπεινοφροσύνη, ο Βασιλιάς πρόσφερε στον καθένα τους εκατό χιλιάδες αγελάδες σε αντάλλαγμα για τη μία αγελάδα που προκάλεσε τη διαμάχη μεταξύ τους. Τους εκλιπαρούσε λέγοντας ότι ήταν υπηρέτης τους και ότι είχε γίνει κάποιο λάθος. Έτσι, για να το διορθώσει, τους ικέτεψε να είναι πολύ καλοί μαζί του και να δεχθούν την προσφορά του ως αντάλλαγμα της αγελάδας. Ο Βασιλιάς έκανε θερμή έκκληση στους *μπραμανα* να μην προκαλέσουν την πτώση του στην κόλαση

εξαιτίας αυτού του λάθους. Η περιουσία ενός *μπραμανα* ονομάζεται *μπραμα-σβα* και σύμφωνα με τον νόμο του Μάνου, δεν μπορεί να την πάρει ούτε η κυβέρνηση. Και οι δύο *μπραμανα* επέμεναν ότι η αγελάδα ήταν δική τους και ότι δεν μπορούσαν να την στερηθούν σε καμία περίπτωση· κανείς από τους δύο δεν συμφωνούσε να την ανταλλάξει για εκατό χιλιάδες αγελάδες. Διαφωνώντας έτσι με την πρόταση του Βασιλιά, οι δύο *μπραμανα* έφυγαν θυμωμένοι, πιστεύοντας ότι είχε καταπατηθεί ένα έννομο δικαίωμά τους.

Μετά από αυτό το περιστατικό, όταν ήλθε η ώρα να αφήσει το σώμα του ο Βασιλιάς, οδηγήθηκε στον Γιαμαράζα, τον επόπτη του θανάτου. Ο Γιαμαράζα τον ρώτησε αν ήθελε πρώτα να απολαύσει τα αποτελέσματα των ευσεβών πράξεών του ή να υποφέρει τα αποτελέσματα των ασεβών πράξεών του. Ο Γιαμαράζα υπαινίχθηκε επίσης ότι εφόσον ο Βασιλιάς είχε εκτελέσει τόσο πολλές ευσεβείς πράξεις και ελεημοσύνες, τα όρια της απόλαυσης του Νρίγκα του ήταν άγνωστα. Ουσιαστικά, δεν υπήρχε τέλος στη υλική ευτυχία του Βασιλιά, αλλά παρά τον υπαινιγμό αυτόν, ο Βασιλιάς βρισκόταν σε σύγχυση. Αποφάσισε να υποφέρει πρώτα τα αποτελέσματα των ασεβών πράξεών του και μετά να δεχθεί τα αποτελέσματα των ευσεβών πράξεων· γι' αυτό ο Γιαμαράζα τον έκανε αμέσως σαύρα.

Ο Βασιλιάς Νρίγκα είχε παραμείνει μέσα στο πηγάδι ως μία μεγάλη σαύρα για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα. Είπε στο Κύριο Κρίσνα: «Παρά το ότι τοποθετήθηκα σε εκείνη την άθλια κατάσταση ζωής, σκεφτόμουν Εσένα, αγαπημένε μου Κύριε, και η μνήμη μου δεν με εγκατέλειψε ποτέ». Φαίνεται από αυτά τα λόγια του Βασιλιά Νρίγκα ότι όποιοι ακολουθούν τις αρχές της δράσης που αποβλέπει στην απόλαυση και αντλούν ορισμένα υλικά οφέλη δεν είναι πολύ έξυπνοι. Αφού ο επόπτης του θανάτου, ο Γιαμαράζα, του έδωσε την ευκαιρία της επιλογής, ο Βασιλιάς Νρίγκα θα μπορούσε να είχε δεχθεί πρώτα τα αποτελέσματα των ευσεβών πράξεων του. Αντί γι' αυτό, σκέφτηκε πως θα ήταν καλύτερα να δεχθεί πρώτα τα αποτελέσματα των ασεβών πράξεών του και μετά να απολαύσει τα αποτελέσματα των ευσεβών πράξεων του ανενόχλητος. Γενικά, δεν είχε αναπτύξει συνείδηση του Κρίσνα. Όποιος έχει συνείδηση του Κρίσνα αναπτύσσει αγάπη για τον Θεό, τον Κρίσνα, και όχι αγάπη για ευσεβείς ή ασεβείς πράξεις· συνεπώς δεν υπόκειται στα αποτελέσματα αυτής της δράσης. Όπως αναφέρεται στην *Μπραμα-σαμχिता*, ένας αφοσιωμένος υπηρέτης, με τη χάρη του Κυρίου, δεν υπόκειται στις παρεπόμενες αντιδράσεις της δράσης που αποβλέπει στην απόλαυση.

Κατά κάποιον τρόπο, ως αποτέλεσμα των ευσεβών πράξεών του, ο Βασιλιάς Νρίγκα λαχταρούσε να δει τον Κύριο. Συνέχισε, λέγοντας: «Αγαπημένε μου Κύριε, Είχα μεγάλη επιθυμία να μπορέσω μια μέρα να Σε δω ο ίδιος. Πιστεύω πως η τάση μου να τελώ ιεροτελεστίες και να κάνω φιλανθρωπίες, σε συνδυασμό με αυτή τη μεγάλη λαχτάρα να Σε δω ο ίδιος, μου επέτρεψε να διατηρήσω τη ανάμνηση του ποιος ήμουν στην προηγούμενη ζωή μου, παρόλο που έγινα σαύρα. (Ένα τέτοιο πρόσωπο που θυμάται την προηγούμενη ζωή του ονομάζεται *τζατι-σμαρα*.) «Αγαπημένε μου Κύριε, είσαι η Υπέρτατη Ψυχή που είναι καθισμένη στην καρδιά όλων. Υπάρχουν πολλοί μεγάλοι μυστικιστές *γιογκι*, που διαθέτουν μάτια για να Σε βλέπουν μέσω των Βεδών και των *Ουπανισαντ*. Προκειμένου να επιτύχουν την εξυψωμένη θέση της ποιοτικής ισότητας με Σένα, Σε διαλογίζονται πάντοτε μέσα στην καρδιά τους. Παρόλο που αυτά τα εξυψωμένα πρόσωπα μπορεί να Σε βλέπουν διαρκώς μέσα στην καρδιά τους, δεν μπορούν να Σε δουν πρόσωπο με πρόσωπο· γι' αυτό μου κάνει μεγάλη εντύπωση που μπορώ να Σε βλέπω προσωπικά. Ξέρω ότι έκανα τόσο πολλά πράγματα, ειδικά ως βασιλιάς. Παρόλο που ήμουν μέσα στη χλιδή και τα πλούτη και ήμουν τόσο πολύ εκτεθειμένος στην ευτυχία και τη δυστυχία της υλικής ύπαρξης, είμαι τόσο τυχερός που Σε βλέπω προσωπικά. Απ' όσο γνωρίζω, όταν κάποιος απελευθερώνεται από την υλική ύπαρξη, μπορεί να Σε δει με αυτόν τον τρόπο».

Όταν ο Βασιλιάς Νρίγκα επέλεξε να δεχθεί τα αποτελέσματα των ασεβών πράξεών του, του δόθηκε το σώμα μιας σαύρας, εξαιτίας σφάλματος στις ευσεβείς πράξεις του· έτσι δεν μπορούσε να αλλάξει απευθείας σε μία ανώτερη κατάσταση ζωής, όπως π.χ. να γίνει ένας μεγάλος ημίθεος. Ωστόσο, μαζί με τις ευσεβείς πράξεις του, σκεφτόταν τον Κρίσνα και έτσι απελευθερώθηκε γρήγορα από το σώμα της σαύρας και του δόθηκε το σώμα ενός ημίθεου. Λατρεύοντας τον Υπέρτατο Κύριο, όσοι επιθυμούν υλικά πλούτη αποκτούν σώματα ισχυρών ημιθέων. Μερικές φορές αυτοί οι ημίθεοι μπορούν να δουν το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας πρόσωπο με πρόσωπο, αλλά δεν πληρούν ακόμα τις προϋποθέσεις για να εισέλθουν στο πνευματικό βασίλειο, στους πλανήτες Βαϊκούντα. Εντούτοις, αν οι ημίθεοι συνεχίσουν να είναι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου, η επόμενη ευκαιρία που θα έχουν θα είναι να εισέλθουν στους πλανήτες Βαϊκούντα.

Έχοντας αποκτήσει το σώμα ενός ημίθεου, ο Βασιλιάς Νρίγκα, εξακολουθώντας να θυμάται τα πάντα, είπε, «Αγαπημένε μου Κύριε, είσαι ο Υπέρτατος Κύριος και λατρεύεσαι από όλους τους ημίθεους. Δεν είσαι ένα

από τα ζωντανά όντα, αλλά το Υπέρτατο Πρόσωπο, ο Πουρουσότταμα. Είσαι η πηγή κάθε ευτυχίας για όλα τα ζωντανά όντα· γι' αυτό είσαι γνωστός ως Γκοβίντα. Είσαι ο Κύριος όσων ζωντανών όντων έχουν λάβει ένα υλικό σώμα και όσων δεν έχουν λάβει ακόμα υλικό σώμα». (Μεταξύ των ζωντανών όντων που δεν έχουν λάβει υλικό σώμα είναι εκείνα που περιφέρονται στον υλικό κόσμο ως κακά πνεύματα ή που ζουν στην ατμόσφαιρα των φαντασμάτων. Ωστόσο, όσα ζωντανά όντα ζουν στο πνευματικό βασίλειο, στις Βαϊκούντα-λόκα, έχουν σώματα που δεν είναι φτιαγμένα από υλικά στοιχεία.) «Είσαι, Κύριέ μου, αναμάρτητος. Είσαι ο Υπέρτατος, ο πιο αγνός από όλα τα ζωντανά όντα. Ζεις μέσα στην καρδιά όλων. Είσαι το καταφύγιο όλων των ζωντανών όντων, ο Ναράγιανα. Ευρισκόμενος στην καρδιά όλων των ζωντανών όντων, είσαι ο υπέρτατος οδηγός των αισθησιακών δραστηριοτήτων των πάντων· γι' αυτό ονομάζεσαι Χρισικέσα.

«Αγαπημένε μου Υπέρτατε Κύριε Κρίσνα, επειδή μου έχεις δώσει αυτό το σώμα ημίθεου, θα πρέπει να πάω σε κάποιον ουράνιο πλανήτη· επωφελούμαι, λοιπόν, από αυτή την ευκαιρία για να εκλιπαρήσω για το έλεός Σου, να έχω την ευλογία να μην ξεχάσω ποτέ τα λωτοειδή Σου πόδια, ανεξάρτητα από τη μορφή ζωής που θα πάρω ή τον πλανήτη στον οποίο θα μεταφερθώ. Διαπερνάς τα πάντα, παρών παντού ως αιτία και αποτέλεσμα. Είσαι η αιτία όλων των αιτιών και η δύναμή Σου είναι απεριόριστη. Είσαι η Απόλυτη Αλήθεια, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και το Υπέρτατο Μπραμάν. Γι' αυτό Σε προσκυνώ με σεβασμό ξανά και ξανά. Αγαπημένε μου Κύριε, το σώμα Σου είναι πλήρες υπερβατικής ευδαιμονίας και γνώσης και είσαι αιώνιος. Είσαι ο κύριος όλων των μυστικών δυνάμεων· γι' αυτό είσαι γνωστός ως Γιογκέσβαρα. Σε παρακαλώ, δείξε την καλοσύνη να με δεχθείς ως ασήμαντη σκόνη στα λωτοειδή Σου πόδια».

Πριν φύγει για τους ουράνιους πλανήτες, ο Βασιλιάς Νρίγκα βημάτισε κυκλικά γύρω από τον Κύριο. Άγγιξε με την περικεφαλαία του τα λωτοειδή πόδια του Κυρίου και υποκλίθηκε μπροστά Του. Βλέποντας το αεροπλάνο από τους ουράνιους πλανήτες μπροστά του, πήρε την άδεια από τον Κύριο να επιβιβασθεί. Μετά την αναχώρηση του Βασιλιά Νρίγκα, ο Κύριος εξέφρασε την εκτίμησή Του για την αφοσίωση του Βασιλιά στους *μπραμανα*, καθώς και τη φιλανθρωπική του διάθεση και την τέλεση από μέρους του βεδικών ιεροτελεστιών. Επομένως, συνιστάται αν δεν μπορεί κάποιος να γίνει απευθείας αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου, θα πρέπει να ακολουθεί τις βεδικές αρχές της ζωής. Αυτό θα του επιτρέψει μια μέρα να δει τον Κύριο, προβιβαζόμενος είτε άμεσα στο πνευματικό βασίλειο είτε έμμεσα στο

βασίλειο του ουρανού, όπου θα ελπίζει να μεταφερθεί στους πνευματικούς πλανήτες.

Ο Κύριος Κρίσνα βρισκόταν ανάμεσα στους συγγενείς Του, που ήταν μέλη της τάξης των *κσατρια*. Για να τους διδάξει μέσω του υποδειγματικού χαρακτήρα του Βασιλιά Νρίγκα, τους είπε: «Μολονότι ένας βασιλιάς *κσατρια* μπορεί να είναι δυνατός σαν τη φωτιά, δεν μπορεί να σφετεριστεί την περιουσία ενός *μπραμανα* και να την χρησιμοποιήσει για τους δικούς του σκοπούς. Αν είναι έτσι, πώς μπορούν συνηθισμένοι βασιλιάδες, που πιστεύουν εσφαλμένα για τον εαυτό τους ότι είναι τα ισχυρότερα όντα στον υλικό κόσμο, να σφετεριστούν την περιουσία ενός *μπραμανα*; Πιστεύω πως το να πάρει κανείς δηλητήριο δεν είναι τόσο επικίνδυνο όσο το να πάρει την περιουσία ενός *μπραμανα*. Επειδή για τα συνηθισμένα δηλητήρια υπάρχει θεραπεία – μπορεί κανείς να ανακουφιστεί από τα αποτελέσματά τους· αλλά αν κάποιος πει το δηλητήριο της υφαρπαγής της περιουσίας ενός *μπραμανα*, δεν υπάρχει γιατρεία για αυτό το σφάλμα. Ο Βασιλιάς Νρίγκα είναι το τέλειο παράδειγμα. Ήταν πολύ ισχυρός και πολύ ευσεβής, όμως εξαιτίας αυτού του μικρού σφάλματος, του ότι πήρε, δηλαδή, εν αγνοία του την αγελάδα ενός *μπραμανα*, καταδικάστηκε στην απεχθή ζωή μιας σαύρας. Τα συνηθισμένα δηλητήρια επιδρούν μόνο σε όσους τα πίνουν, και μια συνηθισμένη φωτιά μπορεί να σβηστεί ρίχνοντας πάνω της νερό· αλλά η φωτιά *αρανι*, που ανάβει από την πνευματική δύναμη ενός *μπραμανα*, μπορεί να κάνει στάχτη όλη την οικογένεια κάποιου που προκαλεί έναν τέτοιο *μπραμανα*. (Παλιά, οι *μπραμανα* άναβαν τη φωτιά της θυσίας όχι με σπίρτα ή κάποια άλλη εξωτερική φωτιά, αλλά με τα ισχυρά *μαντρα* τους, που ονομάζονταν *αρανι*.) «Αν κάποιος αγγίζει έστω την περιουσία ενός *μπραμανα*, καταστρέφεται για τρεις γενιές. Ωστόσο, αν κάποιος αρπάξει την περιουσία ενός *μπραμανα* δια της βίας, η οικογένειά του, δέκα γενιές πριν και δέκα γενιές μετά, θα υποστεί καταστροφή. Από την άλλη, αν κάποιος γίνει Βαϊσνάβα, δηλαδή αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου, δέκα γενιές της οικογένειάς του πριν από τη γέννησή του και δέκα γενιές μετά από αυτήν θα απελευθερωθούν».

Ο Κύριος Κρίσνα συνέχισε: «Αν κάποιος ανόητος βασιλιάς, περήφανος για τα πλούτη του, το γόητρό του και τη δύναμή του, θελήσει να σφετεριστεί την περιουσία ενός *μπραμανα*, αυτός ο βασιλιάς καθαρίζει τον δρόμο του για την κόλαση· δεν γνωρίζει πόσο πολύ θα πρέπει να υποφέρει για μια τέτοια απερίσκεπτη πράξη. Αν κάποιος αρπάξει την περιουσία ενός πολύ γενναιόδωρου *μπραμανα* που επωμίζεται το βάρος μιας μεγάλης οικογένειας, τότε αυτός ο άρπαγας τοποθετείται στην κόλαση που ονομάζεται

Κουμμπιπάκα· όχι μόνο πηγαίνει σε εκείνη την κόλαση, αλλά και τα μέλη της οικογένειάς του πρέπει και αυτά να υποστούν μία τόσο άθλια κατάσταση ζωής. Κάποιος που παίρνει την περιουσία η οποία είτε έχει δοθεί σε έναν *μπραμανα* είτε έχει παραχωρηθεί από αυτόν, καταδικάζεται να ζήσει για τουλάχιστον 60.000 χρόνια τόσο άθλια όσο ένα έντομο μέσα σε κόπρανα. Γι' αυτό σας συμβουλεύω, όλα τα αγόρια Μου και όλους τους συγγενείς Μου που παρευρίσκονται εδώ, μην πάρετε, έστω και κατά λάθος, τα υπάρχοντα ενός *μπραμανα* και μολύνετε έτσι ολόκληρη την οικογένειά σας. Αν κάποιος απλώς ευχηθεί να αποκτήσει αυτή την περιουσία, και πολύ περισσότερο να την αρπάξει δια της βίας, η διάρκεια της ζωής του θα μειωθεί. Θα ηττηθεί από τους εχθρούς του και αφού στερηθεί το βασιλικό του αξίωμα, όταν αφήσει το σώμα του θα γίνει φίδι. Το φίδι δημιουργεί προβλήματα σε όλα τα άλλα ζωντανά όντα. Αγαπημένα Μου αγόρια και συγγενείς, γι' αυτό σας συμβουλεύω να μην ανταποδώσετε ποτέ, ακόμα και αν ένας *μπραμανα* θυμώσει μαζί σας και σας μιλήσει άσχημα ή σας κόψει. Αντίθετα, θα πρέπει να χαμογελάσετε, να τον ανεχθείτε και να του προσφέρετε τα σέβη σας. Ξέρετε πολύ καλά ότι και Εγώ ο Ίδιος προσφέρω την υποταγή Μου στους *μπραμανα* με μεγάλο σεβασμό τρεις φορές την ημέρα. Θα πρέπει, λοιπόν, να ακολουθήσετε τη συμβουλή και το παράδειγμά Μου. Δεν πρόκειται να συγχωρέσω κανέναν που δεν ακολουθεί αυτά τα δύο και θα τον τιμωρήσω. Θα πρέπει να μάθετε από το παράδειγμα του Βασιλιά Νρίγκα ότι ακόμα και αν κάποιος εν αγνοία του σφετεριστεί την περιουσία ενός *μπραμανα*, υφίσταται ελεεινές συνθήκες ζωής».

Έτσι ο Κύριος Κρίσνα, που εξαγνίζει πάντοτε τα ζωντανά όντα που είναι δέσμια της ύλης, έδωσε οδηγίες όχι μόνο στα μέλη της οικογένειάς Του και στους κατοίκους της Ντβάρακα, αλλά και σε όλα τα μέλη της ανθρώπινης κοινωνίας. Μετά από αυτό, ο Κύριος μπήκε στο ανάκτορό Του.

• Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Εξηκοστό Τρίτο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Η ιστορία του Βασιλιά Νρίγκα». •

64. Ο Κύριος Μπαλαράμα επισκέπτεται τη Βρινντάβανα

Ο Κύριος Μπαλαράμα ανυπομονούσε πολύ να δει τον πατέρα Του και τη μητέρα Του, τον Μαχαράζα Νάνντα και τη Γιασόντα. Ξεκίνησε, λοιπόν, για τη Βρινντάβανα πάνω σε ένα άρμα με μεγάλο ενθουσιασμό. Οι κάτοικοι της Βρινντάβανα ανυπομονούσαν πολύ καιρό να δουν τον Κρίσνα και τον Μπαλαράμα. Όταν ο Κύριος Μπαλαράμα επέστρεψε στη Βρινντάβανα, όλα τα βοσκόπουλα και οι γκοπι είχαν μεγαλώσει· αλλά παρ' όλα αυτά, όταν έφτασε εκεί, όλοι Τον αγκάλιασαν και ο Μπαλαράμα, ανταποδίδοντας, τους αγκάλιασε και Αυτός. Μετά από αυτό, ήλθε μπροστά στον Μαχαράζα Νάνντα και τη Γιασόντα και τους πρόσφερε με σεβασμό την υποταγή Του. Ανταποκρινόμενοι, η μητέρα Γιασόντα και ο Μαχαράζα Νάνντα Του πρόσφεραν τις ευλογίες τους. Τον αποκάλεσαν Τζαγκαντίσβαρα, δηλαδή Κύριο του σύμπαντος ο οποίος συντηρεί τους πάντες. Ο λόγος γι' αυτό ήταν ότι ο Κρίσνα και ο Μπαλαράμα συντηρούν όλα τα ζωντανά όντα, αλλά παρ' όλα αυτά, ο Νάνντα και η Γιασόντα αντιμετώπισαν τόσες δυσκολίες λόγω της απουσίας Τους. Με αυτά τα αισθήματα, αγκάλιασαν τον Μπαλαράμα και, έχοντάς Τον στην αγκαλιά τους, άρχισαν να κλαίνε ασταμάτητα, βρέχοντας τον Μπαλαράμα με τα δάκρυά τους. Τότε ο Κύριος Μπαλαράμα πρόσφερε με σεβασμό την υποταγή Του στους ηλικιωμένους βοσκούς και δέχτηκε την υποταγή των νεότερων βοσκών. Έτσι, ανάλογα με τις διαφορετικές ηλικίες και τις διαφορετικές σχέσεις, ο Κύριος Μπαλαράμα αντάλλαξε αισθήματα φιλίας μαζί τους. Έσφιξε τα χέρια όσων είχαν την ίδια ηλικία με Αυτόν και ήταν φίλοι Του, και με δυνατά γέλια τους αγκάλιασε όλους.

Αφού Τον υποδέχθηκαν οι βοσκοί και τα βοσκόπουλα, οι γκοπι και ο Βασιλιάς Νάνντα με τη Γιασόντα, ο Κύριος Μπαλαράμα κάθισε κάτω

ικανοποιημένος και περιστοιχισμένος απο όλους. Πρώτα απ' όλα, ο Κύριος Μπαλαράμα τους ρώτησε αν ήταν καλά, και ύστερα, επειδή δεν Τον είχαν δει για τόσο πολύ καιρό, άρχισαν να Του κάνουν διάφορες ερωτήσεις. Οι κάτοικοι της Βριντάβανα είχαν θυσιάσει τα πάντα για τον Κρίσνα, αιχμαλωτισμένοι από τα λωτοειδή μάτια του Κυρίου. Εξαιτίας της μεγάλης επιθυμίας τους να αγαπούν τον Κρίσνα, δεν επιθύμησαν ποτέ τίποτε όπως προαγωγή στους ουράνιους πλανήτες ή συγχώνευση μέσα στη λάμψη του Μπραμάν για να γίνουν ένα με την Απόλυτη Αλήθεια. Δεν τους ενδιέφερε καν να απολαύσουν μια ζωή με πλούτη και ήταν ικανοποιημένοι με την απλή ζωή του χωριού ως βοσκοί. Ήταν πάντοτε απορροφημένοι στη σκέψη του Κρίσνα και δεν επιθυμούσαν κανένα προσωπικό όφελος. Τον αγαπούσαν όλοι τους τόσο πολύ, ώστε κατά την απουσία Του, η φωνή τους κόμπιαζε όταν άρχισαν να ρωτούν γι' Αυτόν τον Μπαλαράμα.

Πρώτα ρώτησαν ο Μαχαράζα Νάνντα και η Γιασόντα, «Αγαπημέne μας Μπαλαράμα, οι φίλοι μας, όπως ο Βασουντέβα και άλλοι στην οικογένεια, είναι καλά; Τώρα Εσύ και ο Κρίσνα έχετε μεγαλώσει, είστε παντρεμένοι και έχετε παιδιά. Μέσα στην οικογενειακή σας ευτυχία, θυμόσαστε πότε-πότε τον φτωχό πατέρα Σας και τη μητέρα Σας, τον Μαχαράζα Νάνντα και τη Γιασόντα; Είναι πολύ καλά νέα ότι ο μεγαλύτερος αμαρτωλός, ο Βασιλιάς Κάμσα, έχει σκοτωθεί από Εσάς και ότι οι φίλοι μας, όπως ο Βασουντέβα και οι υπόλοιποι, που είχαν ταλαιπωρηθεί τόσο πολύ από αυτόν, έχουν ξελαφρώσει τώρα από αυτό το βάρος. Είναι επίσης πολύ καλά νέα ότι Εσύ και ο Κρίσνα νικήσατε τον Τζαράσαντα και τον Καλαγιάβανα, που είναι τώρα νεκρός, και ότι τώρα ζείτε σε ένα οχυρωμένο μέρος, την Ντβάρακα».

Όταν έφτασαν οι γκοπι, ο Κύριος Μπαλαράμα τις κοίταξε με μάτια γεμάτα αγάπη. Καταχαρούμενες, οι γκοπι, που ήταν τόσο πολύ καιρό πληγωμένες εξαιτίας της απουσίας του Κρίσνα και του Μπαλαράμα, άρχισαν να ρωτούν αν οι δύο αδελφοί ήταν καλά. Ρώτησαν συγκεκριμένα τον Μπαλαράμα αν ο Κρίσνα απολάμβανε τη ζωή Του περιστοιχισμένος από τις καλλιεργημένες γυναίκες της Ντβάρακα. «Θυμάται μερικές φορές τον πατέρα Του, τον Νάνντα, τη μητέρα Του, τη Γιασόντα, και τους φίλους Του, με τους οποίους είχε τόσο στενή σχέση όσο ήταν στη Βριντάβανα; Σχεδιάζει μήπως να έλθει εδώ να δει τη μητέρα Του, τη Γιασόντα; Θυμάται καθόλου τις γκοπι, που είναι τώρα αξιοθρήνητες επειδή τους λείπει η συντροφιά Του; Ο Κρίσνα μπορεί να μας έχει ξεχάσει ανάμεσα στις μορφωμένες γυναίκες της Ντβάρακα, εμείς όμως Τον θυμόμαστε ακόμα, μαζεύοντας λουλούδια και κεντώντας με αυτά γιρλάντες. Ωστόσο, όταν βλέπουμε ότι δεν έρχεται, περνάμε την ώρα μας

κλαίγοντας. Ας ερχόταν μόνο να δεχθεί τις γιρλάντες που Του έχουμε φτιάξει. Αγαπημένε Κύριε Μπαλαράμα, απόγονε του Ντασάρχα, γνωρίζεις ότι θα αφήναμε τα πάντα για τη φιλία του Κρίσνα. Ακόμα και σε μεγάλη δυστυχία, δεν μπορεί να αφήσει κάποιος τους δεσμούς με τα μέλη της οικογένειας, αλλά παρόλο που μπορεί να είναι αδύνατο για άλλους, εμείς αφήσαμε τους πατέρες μας, τις μητέρες μας, τις αδελφές και όλους τους συγγενείς χωρίς να νοιαζόμαστε καθόλου γι' αυτή την απάρνησή μας. Και τότε, εντελώς ξαφνικά, ο Κρίσνα μας απαρνήθηκε και έφυγε μακριά. Διέκοψε τη στενή σχέση μας χωρίς να το σκεφτεί σοβαρά και έφυγε για μια ξένη χώρα. Ήταν όμως τόσο έξυπνος και πανούργος, που κατασκεύασε πολύ ωραίες λέξεις. Είπε, «Αγαπημένες Μου γκοπι, μη στενοχωριέστε, σας παρακαλώ. Μου είναι αδύνατο να ξεπληρώσω την υπηρεσία που Μου έχετε προσφέρει! Στο κάτω-κάτω, είμαστε γυναίκες, οπότε πώς θα μπορούσαμε να μην Τον πιστέψουμε; Τώρα μπορούμε να καταλάβουμε ότι τα γλυκά Του λόγια ήταν απλώς για να μας ξεγελάσει».

Μία άλλη γκοπι, διαμαρτυρούμενη για την απουσία του Κρίσνα από τη Βρινντάβανα, είπε: «Αγαπημένε μου Μπαλαράμα, είμαστε βέβαια χωριατοπούλες και γι' αυτό ο Κρίσνα μπόρεσε να μας εξαπατήσει με αυτόν τον τρόπο, αλλά τι γίνεται με τις γυναίκες της Ντβάρακα; Μη νομίσεις ότι είναι τόσο ανόητες όσο εμείς. Εμείς οι γυναίκες του χωριού μπορούμε να εξαπατηθούμε από τον Κρίσνα, αλλά οι γυναίκες της πόλης, οι γυναίκες της Ντβάρακα, είναι πολύ έξυπνες και νοήμονες. Γι' αυτό θα μου προξενούσε έκπληξη αν οι γυναίκες της πόλης μπορούν να παρασυρθούν από τον Κρίσνα και να πιστέψουν τα λόγια Του».

Έπειτα μία άλλη γκοπι είπε, «Αγαπημένε μου φίλε, ο Κρίσνα είναι πολύ έξυπνος στη χρήση των λέξεων. Κανείς δεν μπορεί να τον συναγωνιστεί σε αυτή την τέχνη. Μπορεί να κατασκευάσει τόσο εκφραστικές λέξεις και να μιλήσει τόσο γλυκά, που η καρδιά οποιασδήποτε γυναίκας θα παρασυρθεί. Εκτός αυτού, έχει τελειοποιήσει την τέχνη να χαμογελά πολύ ελκυστικά, έτσι ώστε βλέποντας το χαμόγελό Του οι γυναίκες ξετρελαίνονται μαζί Του και Του δίνουνται χωρίς κανέναν δισταγμό».

Μία άλλη γκοπι, αφού τα άκουσε όλα αυτά, είπε, «Αγαπημένες μου φίλες, τι νόημα έχει να μιλάμε για τον Κρίσνα; Αν ενδιαφέρεστε να περνάτε την ώρα σας κουβεντιάζοντας, ας κουβεντιάσουμε για άλλα θέματα, εκτός από Αυτόν. Αν ο σκληρόκαρδος Κρίσνα μπορεί να περνά τον χρόνο Του χωρίς εμάς, γιατί να μην μπορούμε κι εμείς να περνάμε τον χρόνο μας χωρίς τον Κρίσνα;

Βέβαια, ο Κρίσνα περνά τις μέρες Του ευτυχισμένα χωρίς εμάς, αλλά η διαφορά είναι ότι εμείς δεν μπορούμε να περάσουμε τις μέρες μας ευτυχισμένα χωρίς Αυτόν».

Όταν οι γκοπι μιλούσαν με αυτόν τον τρόπο, τα αισθήματά τους για τον Κρίσνα γίνονταν όλο και πιο έντονα και αισθάνονταν το χαμόγελο του Κρίσνα, τα λόγια αγάπης του Κρίσνα τα ελκυστικά χαρακτηριστικά του Κρίσνα και τις αγκαλιές του Κρίσνα. Από τη δύναμη των αισθημάτων έκστασης, τους φάνηκε ότι ο Κρίσνα ήταν προσωπικά παρών και ότι χόρευε μπροστά τους. Λόγω της γλυκιάς θύμησης του Κρίσνα, δεν μπορούσαν να σταματήσουν τα δάκρυά τους και έκλαιγαν χωρίς περίσκεψη.

Φυσικά ο Κύριος Μπαλαράμα κατάλαβε τα εκστατικά αισθήματα των γκοπι και γι' αυτό ήθελε να τις ηρεμήσει. Ήταν πολύ έμπειρος στον τρόπο με τον οποίο ζητούσε κάτι και γι' αυτό φέρθηκε στις γκοπι με μεγάλο σεβασμό. Άρχισε να αφηγείται τις ιστορίες του Κρίσνα με τέτοια διακριτικότητα, ώστε οι γκοπι ικανοποιήθηκαν. Προκειμένου να κρατήσει τις γκοπι στη Βρινντάβανα ικανοποιημένες, ο Κύριος Μπαλαράμα έμεινε εκεί επί δύο μήνες συνεχώς, και συγκεκριμένα, τους μήνες Τσάιτρα (Μάρτιος-Απρίλιος) και Βαϊσάκα (Απρίλιος-Μάιος). Εκείνους τους δύο μήνες έμεινε μαζί με τις γκοπι και πέρασε μαζί τους κάθε νύχτα στο δάσος της Βρινντάβανα, προκειμένου να ικανοποιήσει την επιθυμία τους για συζυγική αγάπη. Έτσι ο Μπαλαράμα απόλαυσε και Εκείνος τον χορό *ρασα* με τις γκοπι κατά τους δύο εκείνους μήνες. Αφού ήταν Άνοιξη, η αύρα στην όχθη του Γιαμούνα φυσούσε πολύ απαλά, μεταφέροντας το άρωμα διαφόρων λουλουδιών και ειδικά των *κωμουντι*. Το φως της σελήνης γέμιζε τον ουρανό και απλωνόταν παντού και έτσι οι όχθες του Γιαμούνα φαινόταν πολύ φωτεινές και ευχάριστες· ο Κύριος Μπαλαράμα απόλαυσε εκεί τη συντροφιά των γκοπι.

Ο ημίθεος Βαρούνα έστειλε την κόρη του Βαρούνι με τη μορφή υγρού μελιού που έσταζε αργά από τα κοιλώματα των δέντρων. Εξαιτίας αυτού του μελιού, ολόκληρο το δάσος μοσχοβολούσε και το γλυκό άρωμα του υγρού μελιού, που ήταν η Βαρούνι, αιχμαλώτισε τον Μπαλαράμα. Η γεύση της Βαρούνι προσέλκυσε πολύ τον Μπαλαράμα και τις γκοπι και έπιναν αυτό το μέλι όλοι μαζί. Ενώ έπιναν αυτό το φυσικό ρόφημα, τη Βαρούνι, οι γκοπι έψελναν τις δόξες του Κυρίου Μπαλαράμα και Εκείνος ήταν πολύ ευτυχισμένος, λες και είχε μεθύσει πίνοντας εκείνο το ρόφημα, τη Βαρούνι. Τα μάτια Του στριφογύριζαν με ευχάριστη διάθεση. Ήταν στολισμένος με

μακριές γιρλάντες από λουλούδια του δάσους, και η όλη κατάσταση έμοιαζε να είναι μια μεγάλη γιορτή ευτυχίας λόγω αυτής της υπερβατικής

Ο Κύριος Μπαλαράμα πέρασε κάθε νύχτα μαζί με τις γκοπι στο δάσος της Βρινντάβανα.

ευδαιμονίας. Ο Κύριος Μπαλαράμα χαμογελούσε με πανέμορφο τρόπο και οι σταγόνες του ιδρώτα που στόλιζαν το πρόσωπό Του έμοιαζαν με καταπραϋντική πρωινή δροσιά.

Όσο ο Μπαλαράμα ήταν σε εκείνη την ευχάριστη διάθεση, θέλησε να απολαύσει τη συντροφιά των γκοπι στα νερά του Γιαμούνα. Γι' αυτό κάλεσε τον Γιαμούνα να έλθει κοντά. Αλλά ο Γιαμούνα αγνόησε την εντολή του Μπαλαράμα, θεωρώντας Τον μεθυσμένο. Ο Κύριος Μπαλαράμα δυσανεκτήθηκε πολύ που ο Γιαμούνα αγνόησε την εντολή Του. Θέλησε αμέσως να ξύσει τη γη κοντά στο ποτάμι με το υνί Του. Ο Κύριος Μπαλαράμα έχει δύο όπλα, ένα υνί και ένα ρόπαλο, και Τον υπηρετούν όταν χρειάζεται. Αυτή τη φορά ήθελε να μεταφέρει τον Γιαμούνα με τη βία και ζήτησε βοήθεια από το υνί Του. Ήθελε να τιμωρήσει τον Γιαμούνα, επειδή δεν ήλθε κοντά Του υπακούοντας στην εντολή Του. Είπε στον Γιαμούνα: «Α, εσύ, άθλιο ποτάμι! Δεν έδωσες σημασία στην εντολή Μου. Τώρα θα σου δώσω ένα μάθημα! Δεν ήλθες σ' Εμένα με τη θέλησή σου, οπότε τώρα θα σε αναγκάσω να έλθεις με τη βοήθεια του υνίου Μου. Θα σε διαιρέσω σε εκατοντάδες σκόρπια ρέματα!».

Όταν ο Γιαμούνα απειλήθηκε με αυτόν τον τρόπο, φοβήθηκε πάρα πολύ τη δύναμη του Μπαλαράμα και ήλθε αμέσως αυτοπροσώπως, πέφτοντας στα λωτοειδή Του πόδια και προσευχόμενος ως εξής: «Αγαπημένε μου Μπαλαράμα, είσαι το δυνατότερο πρόσωπο και ευχάριστος σε όλους. Δυστυχώς, ξέχασα τη δοξασμένη, υψηλή θέση Σου, τώρα όμως έχω συνέλθει και θυμήθηκα ότι κρατάς όλα τα πλανητικά συστήματα στην κεφαλή Σου, μονάχα με τη μερική επέκτασή Σου Σέσα. Εσύ συντηρείς ολόκληρο το σύμπαν. Αγαπημένο μου Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, είσαι πλήρης με έξι δυνάμεις. Επειδή λησμόνησα την παντοδυναμία Σου, έχω εσφαλμένα παραβεί την εντολή Σου και γι' αυτό έχω γίνει μεγάλος υβριστής. Όμως, αγαπημένε μου Κύριε, να γνωρίζεις, Σε παρακαλώ, ότι είμαι ψυχή παραδομένη σ' Εσένα. Είσαι πολύ στοργικός με τους αφοσιωμένους υπηρέτες Σου. Γι' αυτό, Σε παρακαλώ, συγχώρεσε την αναίδεια και τα λάθη μου και, με το αναίτιο έλεός Σου, απάλλαξέ με».

Όταν έδειξε αυτή την υποτακτική συμπεριφορά, ο Κύριος συγχώρεσε τον Γιαμούνα και όταν ήλθε κοντά Του, ο Κύριος Μπαλαράμα θέλησε να έχει την ευχαρίστηση να κολυμπήσει στα νερά του μαζί με τις γκοπι, με τον ίδιο τρόπο που ένας ελέφαντας απολαμβάνει μαζί με τις πολλές ελεφαντίνες του. Μετά από πολλή ώρα, όταν ο Κύριος Μπαλαράμα είχε απολαύσει μέχρι πλήρους ικανοποίησης, βγήκε από το νερό και αμέσως μία θεά της τύχης Του πρόσφερε ωραία γαλάζια ρούχα και ένα πολύτιμο περιδέραιο φτιαγμένο από χρυσάφι. Αφού έκανε το μπάνιο Του στον Γιαμούνα, ο Κύριος Μπαλαράμα, ντυμένος με γαλάζια ρούχα και στολισμένος με χρυσά κοσμήματα, έμοιαζε

σε όλους πολύ ελκυστικός. Το δέρμα του Κυρίου Μπαλαράμα ήταν λευκό και όταν ήταν ντυμένος κατάλληλα, έμοιαζε ακριβώς σαν τον λευκό ελέφαντα του Βασιλιά Ίνντρα στον ουράνιο πλανήτη. Ο ποταμός Γιαμούνα έχει ακόμα πολλούς μικρούς παραπόταμους επειδή τον έξυσε το υνί του Κυρίου Μπαλαράμα. Και όλοι αυτοί οι παραπόταμοι του ποταμού Γιαμούνα δοξάζουν ακόμα την παντοδυναμία του Κυρίου Μπαλαράμα.

Ο Κύριος Μπαλαράμα και οι γκοπι απόλαυσαν υπερβατικές διασκεδάσεις μαζί κάθε νύχτα επί δύο μήνες και ο χρόνος πέρασε τόσο γρήγορα που όλες εκείνες οι νύχτες έμοιαζαν να είναι μόνο μία νύχτα. Όσο ήταν εκεί ο Κύριος Μπαλαράμα, οι γκοπι και όλοι οι κάτοικοι της Βρινντάβανα ήταν τόσο χαρούμενοι όσο ήταν προηγουμένως, όταν ήταν εκεί και οι δύο αδελφοί, ο Κύριος Κρίσνα και ο Κύριος Μπαλαράμα.

❧ Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Εξηκοστό Τέταρτο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Ο Κύριος Μπαλαράμα επισκέπτεται τη Βρινντάβανα». ❧

65. Η σωτηρία του Πώνντρακα και του Βασιλιά του Κάσι

Η ιστορία του Βασιλιά Πώνντρακα είναι πολύ ενδιαφέρουσα, επειδή πάντα υπήρχαν αχρείοι και ανόητοι οι οποίοι θεωρούσαν τον εαυτό τους Θεό. Ακόμα και παρόντος του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, του Κρίσνα, υπήρχε ένας τέτοιος ανόητος. Το όνομά του ήταν Πώνντρακα και ήθελε να ανακηρύξει τον εαυτό του Θεό. Ενώ ο Κύριος Μπαλαράμα απουσίαζε στη Βριντάβανα, αυτός ο Βασιλιάς Πώνντρακα, ο Βασιλιάς της επαρχίας του Καρούσα, όντας ανόητος και περήφανος, έστειλε έναν αγγελιοφόρο στον Κύριο Κρίσνα. Ο Κύριος Κρίσνα είναι αποδεκτός ως Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και ο Βασιλιάς Πώνντρακα προκάλεσε τον Κρίσνα ευθέως μέσω του αγγελιοφόρου, ο οποίος ανέφερε ότι ο Πώνντρακα και όχι ο Κρίσνα ήταν ο Βāsουντέβα. Στη σημερινή εποχή υπάρχουν πολλοί ανόητοι οπαδοί τέτοιων αχρείων. Κατά τον ίδιο τρόπο, στις μέρες του, πολλοί ανόητοι άνθρωποι αποδέχθηκαν τον Πώνντρακα ως Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Επειδή δεν μπορούσε να εκτιμήσει τη δική του θέση, ο Πώνντρακα σκεφτόταν εσφαλμένα ότι ήταν ο Κύριος Βāsουντέβα. Έτσι ο αγγελιοφόρος ανήγγειλε στον Κρίσνα ότι από το αναίτιο έλεός του, ο Βασιλιάς Πώνντρακα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, έχει κατέλθει στη Γη για να σώσει όλα τα δυστυχισμένα άτομα.

Περιτριγυρισμένος από πολλά άλλα ανόητα πρόσωπα, αυτός ο αχρείος, ο Πώνντρακα, είχε καταλήξει πραγματικά στο συμπέρασμα ότι ήταν ο Βāsουντέβα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Αυτού του είδους το συμπέρασμα είναι ασφαλώς παιδαριώδες. Όταν τα παιδιά παίζουν, δημιουργούν μερικές φορές έναν βασιλιά ανάμεσά τους και το παιδί που επιλέγεται για βασιλιάς νομίζει ότι είναι βασιλιάς. Κατά τον ίδιο τρόπο,

πολλά ανόητα πρόσωπα, λόγω άγνοιας, επιλέγουν έναν άλλο ανόητο ως Θεό και μετά αυτός ο αχρείος θεωρεί τον εαυτό του Θεό, λες και ο Θεός θα μπορούσε να δημιουργηθεί με παιδικά παιχνίδια ή με τις ψήφους των ανθρώπων. Κάτω από αυτή την ψευδή εντύπωση, νομίζοντας ότι είναι ο Υπέρτατος Κύριος, ο Πώνντρακα έστειλε τον αγγελιοφόρο του στην Ντβάρακα για να προκαλέσει τη θέση του Κρίσνα. Ο αγγελιοφόρος έφτασε στη βασιλική συνέλευση του Κρίσνα στην Ντβάρακα και μετέφερε το μήνυμα που του είχε δώσει ο αφέντης του, ο Πώνντρακα. Το μήνυμα περιείχε την ακόλουθη δήλωση.

«Είμαι το μόνο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Βāsουντέβα. Δεν υπάρχει άνθρωπος που να μπορεί να με συναγωνισθεί. Έχω κατέλθει ως Βασιλιάς Πώνντρακα, συμπονώντας τις δυστυχισμένες υποκείμενες σε όρους ψυχές, από το άπειρο αναίτιο έλέός μου. Εσύ έχεις πάρει τη θέση του Βāsουντέβα τεχνητά, χωρίς εξουσία, αλλά δεν θα πρέπει να διαδίδεις αυτή την ψεύτικη ιδέα. Πρέπει να εγκαταλείψεις αμέσως τη θέση Σου. Ω απόγονε της δυναστείας των Γιαντού, σε παρακαλώ άφησε όλα τα σύμβολα του Βāsουντέβα που έχεις πάρει με τεχνητό τρόπο. Και αφού αφήσεις αυτή τη θέση, έλα και υποτάξου σε μένα. Αν εξαιτίας του χονδροειδούς θράσους Σου δεν ακούσεις τα λόγια μου, τότε Σε προκαλώ να παλέψεις μαζί μου. Σε προσκαλώ σε μία μάχη στην οποία θα λυθεί το ζήτημα».

Όταν τα μέλη της βασιλικής συνέλευσης, περιλαμβανομένου του Βασιλιά Ουγκρασένα, άκουσαν αυτό το μήνυμα που έστειλε ο Πώνντρακα, γέλασαν πολύ δυνατά για μεγάλο χρονικό διάστημα. Αφού απόλαυσε το δυνατό γέλιο των μελών της συνέλευσης, ο Κρίσνα απάντησε στον αγγελιοφόρο ως εξής: «Ω αγγελιοφόρε του Πώνντρακα, μπορείς να μεταφέρεις το μήνυμά Μου στον αφέντη σου: Είναι ανόητος και παλιάνθρωπος. Τον λέω ευθέως αχρείο και αρνούμαι να ακολουθήσω τις οδηγίες του. Δεν θα εγκαταλείψω ποτέ τα σύμβολα του Βāsουντέβα και ειδικά τον δίσκο Μου. Θα χρησιμοποιήσω αυτόν τον δίσκο για να σκοτώσω όχι μόνο τον Βασιλιά Πώνντρακα, αλλά και τους ανόητους συντρόφους του, οι οποίοι συγκροτούν απλώς μία ένωση απατεώνων και εξαπατούμενων. Όταν αναλάβω δράση, ανόητε Βασιλιά, θα υποχρεωθείς να κρύψεις το πρόσωπό σου από τον εξευτελισμό και όταν το κεφάλι σου κοπεί από το σώμα σου από τον δίσκο Μου, θα το περιστοιχίσουν σαρκοφάγα πουλιά όπως όρνια, γεράκια και αετοί. Εκείνη την ώρα, αντί να γίνεις το καταφύγιό Μου όπως απαιτείς, θα βρεθείς στο έλεος αυτών των απαίσιων πουλιών. Εκείνη την ώρα το σώμα σου θα πεταχτεί στα σκυλιά, που θα το φάνε με μεγάλη ευχαρίστηση».

Ο αγγελιοφόρος μετέφερε τα λόγια του Κυρίου Κρίσνα στον αφέντη του, τον Πώνντρακα, ο οποίος άκουσε με υπομονή όλες αυτές τις προσβολές. Χωρίς να περιμένει περισσότερο, ο Κύριος Σρι Κρίσνα ξεκίνησε αμέσως πάνω στο άρμα Του για να τιμωρήσει τον αχρείο Πώνντρακα. Επειδή εκείνη την εποχή ο Βασιλιάς της επαρχίας Καρούσα ζούσε μαζί με τον φίλο του, τον Βασιλιά του Κάσι, ο Κρίσνα περικύκλωσε όλη την πόλη του Κάσι.

Ο Βασιλιάς Πώνντρακα ήταν σπουδαίος πολεμιστής και μόλις άκουσε για την επίθεση του Κρίσνα, βγήκε έξω από την πόλη με τρεις μεραρχίες *ακσωχινι*. Ο Βασιλιάς του Κάσι ήταν φίλος του Βασιλιά Πώνντρακα και βγήκε και εκείνος από την πόλη με τρεις μεραρχίες *ακσωχινι*. Όταν οι δύο βασιλιάδες ήλθαν μπροστά στον Κύριο Κρίσνα για να Του αντιταχθούν, ο Κρίσνα είδε ότι ο Πώνντρακα είχε στολιστεί με τα σύμβολα του κοχυλιού, του δίσκου, του λωτού και του ροπάλου. Έφερε το τόξο Σάρνγκα και στο στήθος του υπήρχε το έμβλημα του Σριβάτσα. Ο λαιμός του ήταν στολισμένος με ένα ψεύτικο πετράδι Κωστούμπα και φορούσε μία γιρλάντα από λουλούδια, μιμούμενος με ακρίβεια τον Κύριο Βāsουντέβα. Ήταν ντυμένος με μεταξωτά ρούχα βαμμένα κίτρινα και η σημαία στο άρμα του είχε το σύμβολο του Γκαρούντα, αντιγράφοντας ακριβώς τη σημαία του Κρίσνα. Φορούσε μία πολύτιμη περικεφαλαία στο κεφάλι του και τα σκουλαρίκια του, σαν ξιφίας, άστραφταν με λαμπρότητα. Ωστόσο, συνολικά, τα ρούχα του και το μακιγιάζ του ήταν καθαρή απομίμηση. Οποιοσδήποτε μπορούσε να καταλάβει ότι ήταν σαν κάποιον που βρισκόταν στη σκηνή παίζοντας τον ρόλο του Βāsουντεβα με ψεύτικη φορεσιά. Όταν ο Κύριος Κρίσνα είδε τον Πώνντρακα να μιμείται τη στάση Του και τη φορεσιά Του, δεν μπορούσε να σταματήσει τα γέλια Του και έτσι γελούσε με μεγάλη ευχαρίστηση.

Οι στρατιώτες στην πλευρά του Βασιλιά Πώνντρακα άρχισαν να εκτοξεύουν τα όπλα τους εναντίον του Κρίσνα. Τα όπλα αυτά, που περιελάμβαναν διαφόρων ειδών τρίαινες, ρόπαλα, κοντάρια, δόρατα, σπαθιά, στιλέτα και βέλη, έρχονταν κατά κύματα και ο Κρίσνα τα εξουδετέρωνε. Δεν συνέτριψε μόνο τα όπλα, αλλά και τους στρατιώτες και τους βοηθούς του Πώνντρακα, όπως ακριβώς κατά τη διάλυση του σύμπαντος η φωτιά της ερήμωσης κατακαίει τα πάντα και τα κάνει στάχτη. Οι ελέφαντες, τα άρματα, τα άλογα και το πεζικό της αντίθετης πλευράς σκόρπισαν όλα τους από τα όπλα του Κρίσνα. Ολόκληρο το πεδίο της μάχης γέμισε με σκορπισμένα σώματα ζώων και άρματα. Έβλεπε κανείς πεσμένα άλογα, ελέφαντες, άντρες,

όνους και καμήλες. Παρόλο που το αφανισμένο πεδίο της μάχης έμοιαζε με το μέρος όπου ο Κύριος Σίβα χορεύει κατά την ώρα της διάλυσης του κόσμου,

Ο Κρίσνα δεν μπορούσε να σταματήσει τα γέλια Του και έτσι γελούσε με μεγάλη ευχαρίστηση.

οι πολεμιστές που ήταν στην πλευρά του Κρίσνα πήραν πολύ κουράγιο βλέποντας αυτό το θέαμα και πολέμησαν με μεγαλύτερη δύναμη.

Εκείνη την ώρα, ο Κύριος Κρίσνα είπε στον Πώνντρακα, «Πώνντρακα, μου ζήτησες να αφήσω τα σύμβολα του Κυρίου Βίσνου και ειδικά τον δίσκο Μου. Τώρα θα τον αφήσω επάνω σου. Πρόσεχε! Ανακηρύχθηκες ψευδώς Βāsουντέβα, παριστάνοντας Εμένα. Γι' αυτό κανείς δεν είναι μεγαλύτερος ανόητος από εσένα». Από αυτά τα λόγια του Κρίσνα είναι ξεκάθαρο πως όποιος αχρείος διαφημίζεται ως Θεός είναι ο μεγαλύτερος ανόητος μεταξύ των ανθρώπων. Ο Κρίσνα συνέχισε: «Τώρα, Πώνντρακα, θα σε αναγκάσω να παρατήσεις αυτή την ψεύτικη εκπροσώπηση. Ήθελες να παραδοθώ σε σένα. Τώρα είναι η ευκαιρία σου. Θα πολεμήσουμε, και αν ηττηθώ και εσύ είσαι νικητής, θα παραδοθώ οπωσδήποτε σε σένα». Με αυτόν τον τρόπο, αφού μάλωσε τον Πώνντρακα πολύ αυστηρά, τσάκισε το άρμα του σε κομμάτια ρίχνοντας ένα βέλος. Με τη βοήθεια του δίσκου Του έκοψε το κεφάλι του Πώνντρακα από το σώμα του, όπως ο Ίντρα ξυρίζει τις κορυφές των βουνών, χτυπώντας τες με τους κεραυνούς του. Με τον ίδιο τρόπο, σκότωσε και τον Βασιλιά του Κάσι με τα βέλη Του. Ο Κύριος Κρίσνα κανόνισε ειδικά να πετάξει το κεφάλι του Βασιλιά του Κάσι μέσα στην πόλη του Κάσι, έτσι ώστε οι συγγενείς του και τα μέλη της οικογένειάς του να μπορέσουν να το δουν. Αυτό το έκανε ο Κρίσνα όπως ένας τυφώνας μεταφέρει εδώ κι εκεί τα φύλλα του λωτού. Ο Κύριος Κρίσνα σκότωσε τον Πώνντρακα και τον φίλο του Κασιράζα στο πεδίο της μάχης και ύστερα επέστρεψε στην πρωτεύουσά Του, την Ντβάρακα.

Όταν ο Κρίσνα επέστρεψε στην πόλη της Ντβάρακα, όλοι οι Σίντα από τους ουράνιους πλανήτες τραγουδούσαν τις δόξες του Κυρίου. Σε ότι αφορά τον Πώνντρακα, κατά κάποιον τρόπο σκεφτόταν πάντα τον Κύριο Βāsουντέβα αφού ντυνόταν όπως Εκείνος, και γι' αυτό ο Πώνντρακα κατάφερε να επιτύχει τη *σαρουπια*, μία από τις πέντε μορφές απελευθέρωσης, και έτσι προβιβάστηκε στους πλανήτες Βαϊκούντα, όπου οι αφοσιωμένοι υπηρέτες έχουν τα ίδια σωματικά χαρακτηριστικά με τον Βίσνου, με τέσσερα χέρια που κρατούν τα τέσσερα σύμβολα. Πράγματι, ο λογισμός του ήταν συγκεντρωμένος στη μορφή του Βίσνου, αλλά επειδή νόμιζε ότι ήταν ο Κύριος Βίσνου, ήταν ύβρις. Αφού σκοτώθηκε από τον Κρίσνα, ωστόσο, αυτή η ύβρις μετριάστηκε. Έτσι του χορηγήθηκε η απελευθέρωση *σαρουπια* και απέκτησε την ίδια μορφή με τον Κύριο.

Όταν το κεφάλι του Βασιλιά του Κάσι πετάχτηκε από την πύλη της πόλης, οι άνθρωποι συγκεντρώθηκαν εκεί και έμειναν κατάπληκτοι από αυτό το θέαμα. Όταν διαπίστωσαν ότι είχε σκουλαρίκια, κατάλαβαν ότι ήταν το κεφάλι κάποιου. Έκαναν υποθέσεις σχετικά με το ποιος μπορεί να ήταν ο

κάτοχος του κεφαλιού. Μερικοί σκέφτηκαν πως ήταν το κεφάλι του Κρίσνα, επειδή ο Κρίσνα ήταν εχθρός του Κασιράζα και υπολόγισαν ότι ο Βασιλιάς του Κάσι ίσως είχε πετάξει το κεφάλι του Κρίσνα στην πόλη για να χαρούν οι κάτοικοι της πόλης που ο εχθρός είχε σκοτωθεί. Αλλά τελικά αντιλήφθηκαν ότι το κεφάλι δεν ήταν του Κρίσνα, αλλά του ίδιου του Κασιράζα. Όταν το εξακρίβωσαν αυτό, οι βασίλισσες του Βασιλιά του Κάσι ήλθαν αμέσως και άρχισαν να θρηνούν τον θάνατο του άντρα τους. «Αγαπημένε μας κύριε», φώναζαν, «με τον θάνατό σου, έχουμε γίνει νεκρά σώματα».

Ο Βασιλιάς του Κάσι είχε έναν γιο με το όνομα Σουντάκσινα. Αφού τήρησε τις ταφικές ιεροτελεστίες, ορκίστηκε ότι εφόσον ο Κρίσνα ήταν εχθρός του πατέρα του, θα Τον σκότωνε, και με αυτόν τον τρόπο θα ξοφλούσε το χρέος του στον πατέρα του. Γι' αυτό, συνοδευόμενος από έναν μορφωμένο ιερέα, ικανό να τον βοηθήσει, άρχισε να λατρεύει τον Μαχαντέβα, τον Κύριο Σίβα. Ο κύριος του βασιλείου του Κάσι είναι ο Βισβανάτα, δηλαδή ο Κύριος Σίβα. Ο ναός του Κυρίου Βισβανάτα υπάρχει ακόμα στο Βαρανάσι και πολλές χιλιάδες προσκυνητές συγκεντρώνονται ακόμα καθημερινά στον ναό. Ο Κύριος Σίβα ευχαριστήθηκε πολύ με τη λατρεία του Σουντάκσινα και ήθελε να δώσει μία ευλογία στον αφοσιωμένο υπηρέτη του. Ο σκοπός του Σουντάκσινα ήταν να σκοτώσει τον Κρίσνα και γι' αυτό προσευχήθηκε για ένα συγκεκριμένο είδος δύναμης με την οποία θα μπορούσε να Τον σκοτώσει. Ο Κύριος Σίβα συμβούλεψε τον Σουντάκσινα να τελέσει με τη βοήθεια των *μπραμανα* την τελετουργία που συνιστάται για τη θανάτωση ενός εχθρού. Η τελετουργία αυτή αναφέρεται και σε κάποιες από τις *Ταντρα*. Ο Κύριος Σίβα πληροφόρησε τον Σουντάκσινα ότι αν μία τέτοια μαύρη τελετή τελεσθεί κατάλληλα, τότε το κακό πνεύμα που ονομάζεται Ντακσινάγκνι θα εμφανισθεί για να εκτελέσει οποιαδήποτε εντολή του δοθεί. Ωστόσο, θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για να σκοτώσει κάποιον άλλον εκτός από έναν άξιο *μπραμανα*. Σε μία τέτοια περίπτωση, θα συνοδεύεται από τα φαντάσματα που είναι σύντροφοι του Κυρίου Σίβα και η επιθυμία του Σουντάκσινα να σκοτώσει τον εχθρό του θα πραγματοποιηθεί.

Όταν ο Σουντάκσινα ενθαρρύνθηκε από τον Κύριο Σίβα με αυτόν τον τρόπο, ήταν βέβαιος ότι θα μπορούσε να σκοτώσει τον Κρίσνα. Με αποφασιστικό όρκο ασκητισμού, άρχισε να εκτελεί τη μαύρη τέχνη του ψαλσίματος ειδικών *μαντρα* με τη συνδρομή των ιερέων. Μετά από αυτό, μία μεγάλη μορφή ενός δαίμονα βγήκε από τη φωτιά· τα μαλλιά, τα γένια και το μουστάκι του δαίμονα ήταν ακριβώς σαν καυτός χαλκός. Η μορφή αυτή ήταν

πολύ μεγάλη και άγρια. Καθώς ο δαίμονας σηκωνόταν από τη φωτιά, αποκαΐδια της φωτιάς έβγαιναν από τις κόγχες των ματιών του. Ο γιγάντιος πύρινος δαίμονας φαινόταν ακόμα πιο τρομακτικός επειδή κουνούσε συνεχώς τα φρύδια του. Φανέρωσε τα μακριά, κοφτερά δόντια του και βγάζοντας τη μακριά γλώσσα του, έγλειψε και τα δύο χείλη του. Ήταν γυμνός και κρατούσε μία μεγάλη τρίαινα, που ήταν φλογισμένη σαν φωτιά. Αφού εμφανίσθηκε από τη φωτιά της θυσίας, στάθηκε κρατώντας την τρίαινα στα χέρια του. Παρακινούμενος από τον Σουντάκσινα, ο δαίμονας προχώρησε προς την πρωτεύουσα, την Ντβάρακα, μαζί με πολλές εκατοντάδες φαντάσματα να τον συνοδεύουν και έμοιαζε σαν να επρόκειτο να κάψει όλο το απώτερο διάστημα και να το κάνει στάχτες. Η επιφάνεια της γης έτρεμε από τους χτύπους των βημάτων του. Όταν μπήκε στην πόλη της Ντβάρακα, όλοι οι κάτοικοι πανικοβλήθηκαν, όπως πανικοβάλλονται τα ζώα την ώρα που ξεσπάει φωτιά στο δάσος.

Εκείνη την ώρα ο Κρίσνα έπαιζε σκάκι στην αίθουσα συνεδριάσεων της βασιλικής συνέλευσης. Όλοι οι κάτοικοι της Βρινντάβανα Τον πλησιάσαν και Του είπαν: «Αγαπημένε Κύριε των τριών κόσμων, υπάρχει ένας μεγάλος τρομακτικός δαίμονας, έτοιμος να κάψει όλη την πόλη της Ντβάρακα! Σε παρακαλούμε, σώσε μας». Έτσι, αφού πήγαν στον Κρίσνα, οι κάτοικοι της Βρινντάβανα Τον ικέτεψαν να τους προστατέψει από τον πύρινο δαίμονα που είχε εμφανισθεί στην Ντβάρακα για να καταστρέψει ολόκληρη την πόλη.

Ο Κύριος Κρίσνα, ο οποίος προστατεύει ειδικά τους αφοσιωμένους υπηρέτες Του, είδε πως όλος ο πληθυσμός της Ντβάρακα ήταν εξαιρετικά αναστατωμένος από την παρουσία του μεγάλου πύρινου δαίμονα. Άρχισε αμέσως να χαμογελά και τους διαβεβαίωσε, «Μη στενοχωριέστε. Θα σας προστατέψω». Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Κρίσνα, διαπερνά τα πάντα. Βρίσκεται μέσα στην καρδιά όλων και βρίσκεται επίσης και έξω, με τη μορφή της κοσμικής εκδήλωσης. Κατάλαβε ότι ο πύρινος δαίμονας ήταν δημιούργημα του Κυρίου Σίβα και προκειμένου να τον εξολοθρεύσει, πήρε το περίφημο όπλο Του, το Σουντάρσανα-τσάκρα και το διέταξε να πάρει τα απαραίτητα μέτρα. Το Σουντάρσανα-τσάκρα εμφανίσθηκε με τη λάμψη εκατομμυρίων ήλιων και με τόσο μεγάλη θερμοκρασία όσο και η φωτιά που δημιουργείται κατά το τέλος της κοσμικής εκδήλωσης. Με τη λάμψη του, το Σουντάρσανα-τσάκρα φώτισε ολόκληρο το σύμπαν στην επιφάνεια της γης, καθώς και στο διάστημα. Τότε το Σουντάρσανα-τσάκρα άρχισε να παγώνει τον πύρινο δαίμονα που είχε δημιουργήσει ο Κύριος Σίβα. Με αυτόν τον τρόπο, ο πύρινος δαίμονας εμποδίστηκε από το Σουντάρσανα-τσάκρα του

Κυρίου Κρίσνα και έχοντας ηττηθεί στην απόπειρά του να καταστρέψει την πόλη της Ντβάρακα, γύρισε πίσω.

Έχοντας αποτύχει να κάψει την Ντβάρακα, επέστρεψε στο Βαρανάσι, το βασίλειο του Κασιράζα. Ως αποτέλεσμα της επιστροφής του, όλοι οι ιερείς που είχαν βοηθήσει τον Σουντάκσινα να μάθει τα *μαντρα* της μαύρης μαγείας, μαζί με τον εργοδότη τους, έγιναν στάχτη από την εκτυφλωτική λάμψη του πυρίνου δαίμονα. Σύμφωνα με τις μεθόδους των *μαντρα* της μαύρης μαγείας που διδάσκουν οι *Ταντρα*, αν το *μαντρα* αποτύχει να σκοτώσει τον εχθρό, τότε, επειδή είναι υποχρεωμένο να σκοτώσει κάποιον, σκοτώνει τον αρχικό δημιουργό του. Ο Σουντάκσινα ήταν ο δημιουργός και οι ιερείς τον βοήθησαν· γι' αυτό όλοι τους έγιναν στάχτη. Αυτή είναι η θέση των δαιμόνων: δημιουργούν κάτι για να σκοτώσουν τον Θεό, αλλά οι ίδιοι οι δαίμονες σκοτώνονται από αυτό το όπλο.

Ακολουθώντας τον πυρίνο δαίμονα, το Σουντάρσανα-τσάκρα μπήκε και αυτό στο Βαρανάσι. Η πόλη του Βαρανάσι υπήρξε πολύ εύπορη και ξακουστή για μεγάλο χρονικό διάστημα. Ακόμα και τώρα, η πόλη του Βαρανάσι είναι πολύ πλούσια και φημισμένη και μία από τις σημαντικές πόλεις της Ινδίας. Εκείνη την εποχή υπήρχαν πολλά μεγάλα ανάκτορα, κτίρια συγκεντρώσεων, εμπορικά κτίρια και πύλες εισόδου και εξόδου, καθώς και πολύ αξιόλογα επιβλητικά μνημεία κοντά στα ανάκτορα και τις πύλες της πόλης. Σε κάθε διασταύρωση υπήρχαν εξέδρες, που η κάθε μία ήταν βήμα για ομιλητές. Υπήρχε δημόσιο θησαυροφυλάκιο, υπήρχαν ελέφαντες, άλογα, άρματα, σιταποθήκες και χώροι διανομής τροφής. Η πόλη του Βαρανάσι ήταν γεμάτη με όλα αυτά τα υλικά πλούτη για μεγάλο χρονικό διάστημα, αλλά επειδή ο Βασιλιάς του Κάσι και ο γιος του, ο Σουντάκσινα, ήταν εναντίον του Κυρίου Κρίσνα, το Βίσνου-τσάκρα Σουντάρσανα (ο δίσκος-όπλο του κυρίου Κρίσνα) κατέστρεψε ολόκληρη την πόλη, καίγοντας όλα αυτά τα σημαντικά μέρη. Αυτή η εξόρμηση του Σουντάρσανα-τσάκρα ήταν πιο καταστροφική από τους σύγχρονους βομβαρδισμούς. Το Σουντάρσανα-τσάκρα, έχοντας ολοκληρώσει το καθήκον του, επέστρεψε στον Κύριό του, τον Σρι Κρίσνα, στην Ντβάρακα.

Αυτή η αφήγηση της καταστροφής του Βαρανάσι από τον δίσκο-όπλο του Κρίσνα, το Σουντάρσανα-τσάκρα, είναι υπερβατική και ευοίωνη. Όποιος αφηγηθεί αυτή την ιστορία ή όποιος την ακούσει με πίστη και προσοχή θα απαλλαγεί αμέσως από κάθε αντίδραση σε αμαρτωλές πράξεις. Αυτή είναι η

διαβεβαίωση του Σουκαντέβα Γκοσουάμι, ο οποίος αφηγήθηκε αυτή την ιστορία στον Μαχαράζα Παρίκσιτ.

• Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Εξηκοστό Πέμπτο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Η σωτηρία του Πώνντρακα και του Βασιλιά του Κάσι». •

66. Η σωτηρία του γορίλλα Ντβίβιντα

Ενώ ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι συνέχιζε να μιλά για τις υπερβατικές διασκεδάσεις του Κυρίου Κρίσνα, Ο Βασιλιάς Παρίκσιτ, ακούγοντάς τον, ενθουσιαζόταν όλο και πιο πολύ και ήθελε να ακούει κι άλλο. Ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι αφηγήθηκε έπειτα την ιστορία του Ντβίβιντα, του γορίλλα που σκοτώθηκε από τον Κύριο Μπαλαράμα.

Αυτός ο γορίλλας ήταν πολύ φίλος του Μπωμασούρα ή Νακασούρα, που είχε σκοτωθεί από τον Κρίσνα σε σχέση με την απαγωγή εκ μέρους Του δεκαέξι χιλιάδων πριγκιπισσών από όλο τον κόσμο. Ο Ντβίβιντα ήταν υπουργός του Βασιλιά Σουγκρίβα. Ο αδελφός του, ο Μάινντα, ήταν κι εκείνος πολύ δυνατός γορίλλας βασιλιάς. Όταν ο γορίλλας Ντβίβιντα άκουσε την ιστορία του σκοτωμού του φίλου του Μπωμασούρα από τον Κύριο Κρίσνα, σχεδίασε να κάνει κακό σε όλη τη χώρα για να εκδικηθεί τον θάνατο του Μπωμασούρα. Η πρώτη δουλειά που έκανε ήταν να βάλει φωτιά σε χωριά, πόλεις, βιομηχανικά μέρη και ορυχεία, καθώς και σε κατοικημένες περιοχές εμπορών, οι οποίοι ήταν απασχολημένοι με τα βουστάσια τους και με την προστασία των αγελάδων. Μερικές φορές ξερίζωνε μεγάλα βουνά και τα έκανε κομμάτια. Με αυτόν τον τρόπο δημιούργησε μεγάλη αναταραχή σε όλη τη χώρα και ειδικά στην επαρχία του Κατβάρ. Η πόλη της Ντβάρακα βρισκόταν στην επαρχία του Κατβάρ και επειδή ο Κύριος Κρίσνα ζούσε σε αυτή την πόλη, ο Ντβίβιντα την έκανε ιδιαίτερο στόχο της αναταραχής που δημιούργησε.

Ο Ντβίβιντα ήταν δυνατός όσο 10.000 ελέφαντες. Μερικές φορές πήγαινε στην παραλία και με τα δυνατά χέρια του προκαλούσε τόσο μεγάλη αναταραχή στη θάλασσα, που αυτή πλημμύριζε τις γειτονικές πόλεις και τα χωριά. Πήγαινε συχνά στα ερημητήρια σπουδαίων αγίων και σοφών και

προξενούσε μεγάλη αναστάτωση, καταστρέφοντας τους όμορφους κήπους τους και τα περιβόλια τους. Δεν προκαλούσε απλώς αναταραχή με αυτόν τον τρόπο, αλλά μερικές φορές ουρούσε και εκκένωνε στους ιερούς χώρους των θυσιών τους. Μόλυνε έτσι όλη την ατμόσφαιρα. Επίσης, απήγαγε άντρες και γυναίκες από τα σπίτια τους και τους πήγαινε στις σπηλιές των βουνών. Αφού τους έβαζε μέσα στις σπηλιές, έκλεινε τις εισόδους με ογκώδεις βράχους, όπως το έντομο *μπρινγκι*, το οποίο πιάνει πολλές μύγες και άλλα έντομα και τα μεταφέρει στις τρύπες των δέντρων όπου ζει. Έτσι αψηφούσε συστηματικά τον νόμο και την τάξη της χώρας. Και δεν ήταν μόνο αυτό, αλλά μερικές φορές μόλυνε τα θηλυκά μέλη πολλών αριστοκρατικών οικογενειών, βιάζοντάς τα με ζόρι.

Ενώ προκαλούσε τόσο μεγάλη αναταραχή σε ολόκληρη τη χώρα, μερικές φορές άκουγε πολύ γλυκούς μουσικούς ήχους από το βουνό Ραϊβατάκα και πήγαινε σε εκείνη την ορεινή περιοχή. Εκεί έβλεπε τον Κύριο Μπαλαράμα να είναι ανάμεσα σε πολλά όμορφα νέα κορίτσια, απολαμβάνοντας τη συντροφιά τους ενώ τραγουδούσε και χόρευε. Αιχμαλωτιζόταν από τα πανέμορφα χαρακτηριστικά του σώματος του Κυρίου Μπαλαράμα, κάθε μέρος του οποίου ήταν πανέμορφο, καθώς ήταν στολισμένος με γιρλάντες από λουλούδια λωτού. Παρόμοια, όλα τα νέα κορίτσια που ήταν εκεί, στολισμένα και εκείνα με γιρλάντες από λουλούδια, φανέρωναν πολλή ομορφιά. Ο Κύριος Μπαλαράμα φαινόταν εντελώς μεθυσμένος από το ποτό Βαρούνι και τα μάτια Του έμοιαζαν να γυρνάνε εδώ κι εκεί σε κατάσταση μέθης. Ο Κύριος Μπαλαράμα έμοιαζε με βασιλιά ελεφάντων ανάμεσα σε πολλούς θηλυκούς ελέφαντες.

Αυτός ο γορίλλας που ονομαζόταν Ντβίβιντα μπορούσε να σκαρφαλώνει στα δέντρα και να πηδά από το ένα κλαδί στο άλλο. Μερικές φορές τίνιζε τα κλαδιά, δημιουργώντας έναν συγκεκριμένο τύπο ήχου, «Κίλα, κίλα», με αποτέλεσμα η προσοχή του Κυρίου Μπαλαράμα να αποσπάται από την ευχάριστη ατμόσφαιρα. Μερικές φορές ο Ντβίβιντα ερχόταν μπροστά στις γυναίκες και έκανε διαφόρων ειδών καρικατούρες. Από τη φύση τους, οι νέες γυναίκες έχουν την τάση να απολαμβάνουν τα πάντα με γέλια και αστεία και όταν ο γορίλλας ερχόταν μπροστά τους δεν τον έπαιρναν στα σοβαρά, αλλά απλώς γελούσαν με αυτόν. Ωστόσο ο γορίλλας ήταν τόσο αναιδής που ακόμα και μπροστά στον Μπαλαράμα έδειχνε τα χαμηλότερα μέρη του σώματός του στις γυναίκες και μερικές φορές ερχόταν κοντά τους για να τους δείξει τα δόντια του ενώ κουνούσε τα φρύδια του. Έδειχνε ασέβεια στις γυναίκες ακόμα και μπροστά στον Μπαλαράμα. Το όνομα του Κυρίου Μπαλαράμα

υπονοεί ότι δεν είναι απλώς πολύ δυνατός, αλλά και ότι ευχαριστείται να δείχνει την ασυνήθιστη δύναμή Του. Πήρε, λοιπόν, μία πέτρα και την πέταξε στον Ντβίβιντα. Ωστόσο ο γορίλλας απέφυγε επιδέξια την πέτρα και για να προσβάλει τον Μπαλαράμα, πήρε το πήλινο δοχείο όπου φύλαγαν τη Βαρούνι. Τότε ο Ντβίβιντα, σε κατάσταση μέθης, άρχισε με την περιορισμένη δύναμή του να σκίζει τα πολύτιμα ρούχα που φορούσε ο Μπαλαράμα και τα νεαρά κορίτσια που Τον συνόδευαν. Ήταν τόσο περήφανος που νόμιζε ότι ο Μπαλαράμα δεν μπορούσε να κάνει τίποτα για να τον τιμωρήσει και συνέχισε να προσβάλει τον Μπαλαράμα και τις συντρόφους Του.

Όταν ο Κύριος Μπαλαράμα είδε ο Ίδιος τις ταραχές που δημιουργούσε ο γορίλλας και άκουσε ότι είχε ήδη κάνει και πολλές άλλες κακές πράξεις σε ολόκληρη τη χώρα, θύμωσε πολύ και αποφάσισε να τον σκοτώσει. Πήρε αμέσως το ρόπαλο στα χέρια Του και ο γορίλλας κατάλαβε ότι τώρα ο Μπαλαράμα επρόκειτο να του επιτεθεί. Προκειμένου να εξουδετερώσει τον Μπαλαράμα, ξερίζωσε αμέσως μία βελανιδιά και με μεγάλη δύναμη χτύπησε τον Κύριο Μπαλαράμα στο κεφάλι. Ωστόσο ο Κύριος Μπαλαράμα άρπαξε αμέσως το μεγάλο δέντρο και παρέμεινε ατάραχος σαν μεγάλο βουνό. Για να ανταποδώσει το χτύπημα, πήρε το ρόπαλό Του που ονομαζόταν Σουνάνντα και άρχισε να χτυπά με αυτό τον γορίλλα. Το κεφάλι του γορίλλα τραυματίστηκε βαριά. Αίμα κυλούσε ασταμάτητα από το κεφάλι του με μεγάλη δύναμη, αλλά αυτό το αίμα μεγάλωνε την ομορφιά του, όπως ένα ρυάκι από υγρό μαγγάνιο που πηγάζει από ένα μεγάλο βουνό ομορφαίνει με τους χρωματισμούς του το βουνό. Τα χτυπήματα από το ρόπαλο του Μπαλαράμα δεν τον ενόχλησαν ούτε στο ελάχιστο. Αντίθετα, ξερίζωσε αμέσως μία άλλη μεγάλη βελανιδιά και αφού έκοψε όλα τα φύλλα της, άρχισε να χτυπά το κεφάλι του Μπαλαράμα με αυτήν. Αλλά ο Μπαλαράμα, με τη βοήθεια του ροπάλου Του, έσκισε το δέντρο σε κομμάτια. Επειδή ο γορίλλας ήταν πολύ θυμωμένος, πήρε ένα άλλο δέντρο στα χέρια του και άρχισε να χτυπά τον Κύριο Μπαλαράμα στο σώμα. Και πάλι ο Κύριος Μπαλαράμα έσκισε το δέντρο σε κομμάτια και η μάχη συνεχίστηκε. Κάθε φορά που ο γορίλλας έφερνε ένα μεγάλο δέντρο για να χτυπήσει τον Μπαλαράμα, ο Κύριος Μπαλαράμα έσκισε το δέντρο σε κομμάτια χτυπώντας το με το ρόπαλό Του. Ο γορίλλας Ντβίβιντα έπιανε σφιχτά ένα άλλο δέντρο από κάποιο άλλο σημείο και επετίθετο ξανά στον Κύριο Μπαλαράμα με τον ίδιο τρόπο. Ως αποτέλεσμα αυτής της συνεχούς μάχης, το δάσος απέμεινε χωρίς δέντρα. Όταν δεν υπήρχαν πλέον διαθέσιμα άλλα δέντρα, ο Ντβίβιντα πήρε βοήθεια από τους λόφους, πετώντας μεγάλα κομμάτια από πέτρες, σαν βροχή,

πάνω στο σώμα του Μπαλαράμα. Ο Κύριος Μπαλαράμα, που ήταν κι Εκείνος σε πολύ ριψοκίνδυνη διάθεση, άρχισε να σπάει εκείνα τα μεγάλα κομμάτια από πέτρες και να τα κάνει χαλίκια. Ο γορίλλας, μένοντας χωρίς δέντρα και χωρίς μεγάλες πέτρες, στάθηκε τώρα μπροστά Του και κουνούσε απειλητικά τις δυνατές γροθιές του. Τότε, με μεγάλη δύναμη, άρχισε να χτυπάει με αυτές το στήθος του Κυρίου Μπαλαράμα. Αυτή τη φορά ο Κύριος Μπαλαράμα θύμωσε περισσότερο. Αφού ο γορίλλας Τον χτυπούσε με τα χέρια του, δεν θα ανταπέδιδε τα χτυπήματα με τα όπλα Του, τι ρόπαλο και το υνί. Άρχισε να χτυπάει την κλειδα του γορίλλα μόνο με τις γροθιές Του. Αυτά τα χτυπήματα αποδείχτηκαν μοιραία για τον Ντβίβιντα, που αμέσως άρχισε να ξερνάει αίμα και έπεσε λιπόθυμος στο έδαφος. Όταν ο γορίλλας έπεσε, φάνηκε σαν όλοι οι λόγοι και όλα τα δάση να παρέβαιαν.

Μετά από αυτό το φρικτό περιστατικό, όλοι οι Σίντα, οι μεγάλοι σοφοί και τα άγια πρόσωπα από το ανώτερο πλανητικό σύστημα άρχισαν να ραίνουν με λουλούδια το πρόσωπο Κυρίου Μπαλαράμα και ήχοι που δόξαζαν την υπεροχή Του δονούσαν την ατμόσφαιρα. Άρχισαν όλοι τους να ψέλνουν, «Δόξα στον Κύριο Μπαλαράμα! Ας προσκυνήσουμε τα λωτοειδή Σου πόδια. Σκοτώνοντας αυτόν τον μεγάλο δαίμονα, τον Ντβίβιντα, εγκαινιάζεις μία ευοίωνη εποχή για τον κόσμο». Όλο τέτοιοι χαρούμενοι και εορταστικοί επινίκιοι ήχοι ακούγονταν από το διάστημα. Αφού σκότωσε τον μεγάλο δαίμονα Ντβίβιντα και αφού λατρεύτηκε με βροχή από λουλούδια και δοξασμένους επινίκιους ύμνους, ο Μπαλαράμα επέστρεψε στην πρωτεύουσά Του, την Ντβάρακα.

✠ Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Εξηκοστό Έκτο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Η σωτηρία του γορίλλα Ντβίβιντα». ✠

67. Ο γάμος του Σάμπα

Ο Ντουριόντανα, ο γιος του Ντριταράστρα, είχε μία κόρη της παντρειάς που λεγόταν Λάκσμανα. Ήταν ένα πολύ αξιόλογο κορίτσι της δυναστείας των Κούρου και πολλοί πρίγκιπες ήθελαν να την παντρευτούν. Σε τέτοιες περιπτώσεις, οργανώνεται η τελετή *σβαγιαμβαρα*, ώστε το κορίτσι να διαλέξει εκείνο τον σύζυγο της επιλογής του. Στη συνάθροιση για την τελετή *σβαγιαμβαρα* της Λάκσμανα, όταν ήταν έτοιμη να διαλέξει τον άντρα της, εμφανίστηκε ο Σάμπα. Ήταν ένας από τους γιους του Κρίσνα από τη Τζαμπαβατί, μία από τις κύριες συζύγους του Κυρίου Κρίσνα. Αυτός ο γιος ονομάστηκε Σάμπα επειδή ήταν πολύ κακό παιδί και ζούσε πάντοτε πολύ κοντά στη μητέρα του. Το όνομα Σάμπα δηλώνει έναν γιο που είναι χαϊδεμένος από τη μητέρα του. *Αμπα* σημαίνει «μητέρα» και *σα* σημαίνει «με». Του δόθηκε, λοιπόν, ειδικά αυτό το όνομα επειδή ήταν πάντοτε με τη μητέρα του. Ήταν γνωστός και με το όνομα Τζαμπαβατισούτα (ο γιος της Τζαμπαβατί), για τον ίδιο λόγο. Όπως εξηγήθηκε προηγουμένως, όλοι οι γιοι του Κρίσνα ήταν άξιοι όπως ο σπουδαίος πατέρας τους, ο Κύριος Κρίσνα. Ο Σάμπα ήθελε την κόρη του Ντουριόντανα, τη Λάκσμανα, παρόλο που αυτή δεν έδειχνε ενδιαφέρον γι' αυτόν. Γι' αυτό ο Σάμπα έκλεψε τη Λάκσμανα με τη βία από τη συνέλευση *σβαγιαμβαρα*.

Επειδή ο Σάμπα πήρε τη Λάκσμανα από τη συνέλευση με τη βία, όλα τα μέλη της δυναστείας των Κούρου, και συγκεκριμένα, ο Ντριταράστρα, ο Μπίσμα, ο Βιντούρα, ο Ουτζαχάν και ο Αρτζούνα, το θεώρησαν προσβολή στην οικογενειακή τους παράδοση ότι ο νεαρός Σάμπα μπόρεσε να διανοηθεί να απαγάγει την κόρη τους. Όλοι τους γνώριζαν ότι η Λάκσμανα δεν ενδιαφερόταν καθόλου να τον διαλέξει για άντρα της και ότι δεν της δόθηκε η ευκαιρία να διαλέξει η ίδια τον άντρα της· αντίθετα, την πήρε βίαια

αυτό το αγόρι. Αποφάσισαν, λοιπόν, ότι έπρεπε να τιμωρηθεί. Διακήρυξαν ομόφωνα ότι ο Σάμπα ήταν εξαιρετικά θρασύς και ότι είχε εξευτελίσει την οικογενειακή παράδοση των Κούρου. Γι' αυτό όλοι τους, με τη συμβουλή των ηλικιωμένων μελών της οικογένειας, αποφάσισαν να συλλάβουν το αγόρι, αλλά να μη το σκοτώσουν. Κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι το κορίτσι δεν θα μπορούσε να παντρευτεί κάποιον άλλον εκτός από τον Σάμπα, εφόσον την είχε ήδη αγγίξει. (Σύμφωνα με το βεδικό σύστημα, αν ένα κορίτσι χρησιμοποιηθεί από κάποιο αγόρι, δεν μπορεί να παντρευτεί ή να δοθεί σε κανένα άλλο αγόρι. Ούτε θα δεχόταν κάποιος να παντρευτεί ένα κορίτσι το οποίο είχε ήδη έλθει σε επαφή με ένα άλλο αγόρι.) Τα ηλικιωμένα μέλη της οικογένειας, όπως ο Μπίσμα, ήθελαν να τον συλλάβουν. Όλα τα μέλη της δυναστείας των Κούρου, και ιδιαίτερα οι μεγάλοι πολεμιστές, ενώθηκαν για να του δώσουν ένα μάθημα, και ο Κάρνα διορίστηκε αρχιστράτηγος γι' αυτή τη μικρή μάχη.

Ενώ σχεδίαζαν πώς να συλλάβουν τον Σάμπα, οι Κούρου έλεγαν μεταξύ τους ότι τα μέλη της δυναστείας των Γιαντού θα εξαгриώνονταν μαζί τους. Ήταν πολύ πιθανό ότι οι Γιαντού θα αποδέχονταν την πρόκληση και θα πολεμούσαν μαζί τους. Σκέφτηκαν όμως επίσης, «Αν έλθουν εδώ να μας πολεμήσουν, τι θα μπορούσαν να κάνουν; Τα μέλη της οικογένειας των Γιαντού δεν θα μπορούσαν να εξισωθούν με τα μέλη της οικογένειας των Κούρου, επειδή οι βασιλείς της δυναστείας των Κούρου ήταν αυτοκράτορες, ενώ οι βασιλείς της δυναστείας των Γιαντού ήταν σε θέση να απολαύσουν μόνο τη γη τους». Οι Κούρου σκέφτηκαν, «Αν έλθουν εδώ να μας προκαλέσουν επειδή έχει συλληφθεί ο γιος τους, θα δεχθούμε την πρόκληση. Θα τους δώσουμε ένα μάθημα, έτσι ώστε υπό πίεση θα υποταχθούν αυτομάτως, όπως οι αισθήσεις υποτάσσονται με τη μυστικιστική μέθοδο του *γιογκα*, την *πραναγιαμα*». (Στο μηχανικό σύστημα του μυστικιστικού *γιογκα*, τα διαφορα είδη αέρα μέσα στο σώμα ελέγχονται και οι αισθήσεις υποτάσσονται και εμποδίζονται να ασχοληθούν με κάτι άλλο, εκτός από τον διαλογισμό πάνω στον Κύριο Βίσνου.)

Αφού συσκέφθηκαν και αφού πήραν την άδεια από τα ηλικιωμένα μέλη της δυναστείας των Κούρου, όπως ο Μπίσμα και ο Ντριταράστρα, έξι σπουδαίοι πολεμιστές -ο Κάρνα, ο Σάλα, ο Μπουρίσραβα, ο Γιαγκιακέτου και ο Ντουριόντανα, ο πατέρας του κοριτσιού- όλοι τους *μαχα-ρατι* καθοδηγούμενοι από τον μεγάλο πολεμιστή Μπισμαντέβα, αποπειράθηκαν να συλλάβουν τον νεαρό Σάμπα. Υπάρχουν διάφορων βαθμίδων πολεμιστές, που περιλαμβάνουν *μαχα-ρατι*, *εκα-ρατι* και *ρατι*, και

ταξινομούνται ανάλογα με την ικανότητά τους στη μάχη. Οι *μαχα-ρατι* μπορούσαν να πολεμήσουν μόνοι τους εναντίον πολλών χιλιάδων ανδρών. Όλοι αυτοί οι *μαχα-ρατι* ενώθηκαν για να συλλάβουν τον Σάμπα. Ο Σάμπα ήταν κι εκείνος *μαχα-ρατα*, αλλά ήταν μόνος του και έπρεπε να αντιμετωπίσει έξι *μαχα-ρατι*. Παρ' όλα αυτά, δεν αποθαρρύνθηκε όταν είδε όλους τους μεγάλους πολεμιστές της δυναστείας των Κούρου που έρχονταν πίσω του για να τον συλλάβουν.

Μόνος του, γύρισε προς το μέρος τους, πήρε το όμορφο τόξο του και στήθηκε όπως στήνεται το λιοντάρι όταν μένει αμετακίνητο μπροστά στα άλλα ζώα. Ο Κάρνα οδηγούσε την ομάδα των Κούρου και προκάλεσε τον Σάμπα, «Γιατί φεύγεις; Στάσου και θα σου δώσουμε ένα μάθημα!». Όταν προκαλείται από έναν άλλον *κσατρια* να μείνει και να πολεμήσει, ένας *κσατρια* δεν μπορεί να φύγει· πρέπει να πολεμήσει. Γι' αυτό, αμέσως μόλις ο Σάμπα αποδέχθηκε την πρόκληση και στάθηκε μόνος του μπροστά τους, κατακλύστηκε από βροχή από βέλη, που του έριχναν όλοι οι μεγάλοι πολεμιστές. Όπως το λιοντάρι δεν φοβάται ποτέ να το κυνηγήσουν λύκοι και τσακάλια, παρόμοια, ο Σάμπα, ο δοξασμένος γιος της δυναστείας των Γιαντού, προικισμένος με ασύλληπτες δυνάμεις ως γιος του Κυρίου Κρίσνα, εξαγριώθηκε πολύ με τους πολεμιστές της δυναστείας των Κούρου, επειδή χρησιμοποιούσαν εναντίον του βέλη με ανάρμοστο τρόπο. Τους πολέμησε με μεγάλη επιδεξιότητα. Πρώτα απ' όλα, χτύπησε τους έξι ηνίοχους με έξι διαφορετικά βέλη. Σκότωσε τα άλογα των αρμάτων τους χρησιμοποιώντας άλλα τέσσερα βέλη για το κάθε άρμα. Χρησιμοποίησε ένα βέλος για να σκοτώσει τον οδηγό του άρματος και ένα βέλος για τον Κάρνα, καθώς και για τους υπόλοιπους φημισμένους πολεμιστές. Ενώ ο Σάμπα πολεμούσε μόνος του τόσο φιλότιμα με έξι σπουδαίους πολεμιστές, όλοι τους εκτίμησαν την ασύλληπτη δύναμη του αγοριού. Ακόμα και στη μέση της μάχης, παραδέχθηκαν με ειλικρίνεια ότι αυτό το αγόρι, ο Σάμπα, ήταν υπέροχο. Αλλά η μάχη διεξαγόταν με το πνεύμα των *κσατρια* και έτσι όλοι μαζί, μολονότι δεν ήταν σωστό, υποχρέωσαν τον Σάμπα να κατέβει από το άρμα του, που τώρα ήταν σπασμένο σε κομμάτια. Από τους έξι πολεμιστές, οι τέσσερεις φρόντισαν να σκοτώσουν τα τέσσερα άλογα του Σάμπα και ένας τους κατάφερε να κόψει τη χορδή του τόξου του Σάμπα, έτσι ώστε δεν μπορούσε πλέον να πολεμήσει μαζί τους. Με αυτόν τον τρόπο, με μεγάλη δυσκολία και ύστερα από σκληρή μάχη, ο Σάμπα έμεινε χωρίς το άρμα του και έτσι μπόρεσαν να τον συλλάβουν. Έτσι, οι πολεμιστές της δυναστείας των Κούρου χάρηκαν τη μεγάλη νίκη τους και πήραν την κόρη τους, τη

Λάκσμανα, μακριά από τον Σάμπα. Μετά από αυτό γύρισαν στην πόλη της Χαστινάπουρα θριαμβευτικά.

Ο μεγάλος σοφός Νάραντα μετέφερε αμέσως τα νέα στη δυναστεία των Γιαντού, ότι δηλαδή ο Σάμπα είχε συλληφθεί και τους είπε ολόκληρη την ιστορία. Τα μέλη της δυναστείας των Γιαντού θύμωσαν πολύ με τη σύλληψη του Σάμπα και μάλιστα με απρεπή τρόπο από έξι πολεμιστές. Τώρα, με την άδεια του επικεφαλής της δυναστείας, του Βασιλιά Ουγκρασένα, προετοιμάστηκαν να επιτεθούν στην πρωτεύουσα της δυναστείας των Κούρου.

Παρόλο που ο Κύριος Μπαλαράμα γνώριζε πολύ καλά ότι στην εποχή του Κάλι οι άνθρωποι είναι έτοιμοι να καβγαδίσουν ο ένας με τον άλλον για τον πιο ασήμαντο λόγο, δεν του άρεσε η ιδέα να πολεμήσουν μεταξύ τους οι δύο περίφημες δυναστείες, η δυναστεία των Κούρου και η δυναστεία των Γιαντού, παρά την επίδραση της Κάλι-γιούγκα. «Αντί να πολεμήσουμε μαζί τους», σκέφτηκε πολύ συνετά, «ας πάω εκεί να δω την κατάσταση και να δω αν η διαμάχη μπορεί να τακτοποιηθεί με αμοιβαία συνεννόηση». Η ιδέα του Μπαλαράμα ήταν ότι αν η δυναστεία των Κούρου μπορούσε να πεισθεί να ελευθερώσει τον Σάμπα και τη γυναίκα του, τη Λάκσμανα, τότε η μάχη θα μπορούσε να αποφευχθεί. Γι' αυτό κανόνισε αμέσως να ετοιμαστεί ένα ωραίο άρμα για να πάει στη Χαστινάπουρα, συνοδευόμενος από μορφωμένους ιερείς και *μπραμνα*, καθώς και από ορισμένα ηλικιωμένα μέλη της δυναστείας των Γιαντού. Ήταν σίγουρος πως τα μέλη της δυναστείας των Κούρου θα συμφωνούσαν με αυτόν τον γάμο και θα απέφευγαν τη μάχη ανάμεσά τους. Καθώς ο Κύριος Μπαλαράμα προχωρούσε προς τη Χαστινάπουρα στο άρμα Του, συνοδευόμενος από τους μορφωμένους *μπραμνα* και τα ηλικιωμένα μέλη της δυναστείας των Γιαντού, έμοιαζε με τη σελήνη που έλαμπε στον καθαρό ουρανό ανάμεσα στα αστραφτερά άστρα. Όταν ο Κύριος Μπαλαράμα έφτασε στα περίχωρα της πόλης της Χαστινάπουρα, δεν προχώρησε, αλλά αποφάσισε να στρατοπεδεύσει έξω από την πόλη σε ένα μικρό σπίτι, στον κήπο που βρισκόταν έξω από την πόλη. Ύστερα ζήτησε από τον Ούνταβα να δει τους αρχηγούς της δυναστείας των Κούρου και να τους ρωτήσει αν ήθελαν να πολεμήσουν με τη δυναστεία των Γιαντού ή να κάνουν έναν διακανονισμό. Ο Ούνταβα πήγε να δει τους αρχηγούς της δυναστείας των Κούρου και συνάντησε όλα τα σημαντικά μέλη της οικογένειας, περιλαμβανομένων του Μπισμαντέβα, του Ντριταράστρα, του Ντρονατσάρια, του Μπαλί, του Ντουριόντανα και του Μπαχλίκα. Αφού

τους πρόσφερε τον οφειλόμενο σεβασμό, τους πληροφόρησε πως ο Κύριος Μπαλαράμα είχε ήδη φτάσει στον κήπο, έξω από την είσοδο της πόλης.

Οι αρχηγοί της δυναστείας των Κούρου, και ιδιαίτερα ο Ντριταράστρα και ο Ντουριόντανα, ήταν πολύ χαρούμενοι, επειδή γνώριζαν πολύ καλά ότι ο Κύριος Μπαλαράμα ήθελε το καλό της οικογένειάς τους. Η χαρά τους δεν είχε όρια όταν άκουσαν τα νέα και έτσι καλωσόρισαν αμέσως τον Ούνταβα. Προκειμένου να δεχθούν τον Κύριο Μπαλαράμα κατάλληλα, πήραν όλοι τους ευοίωνα παραφερνάλια στα χέρια τους για την υποδοχή Του και πήγαν να Τον δουν έξω από την είσοδο της πόλης. Ανάλογα με την αντίστοιχη θέση τους, καλωσόρισαν τον Κύριο Μπαλαράμα δίνοντάς Του δώρο όμορφες αγελάδες και *αργκα* (μία ποικιλία από αντικείμενα όπως νερό *αρατρικα*, γλυκά από μέλι, βούτυρο, κλπ., λουλούδια και γιρλάντες αρωματισμένες με κρέμα.) Επειδή όλοι τους γνώριζαν την υψηλή θέση του Κυρίου Μπαλαράμα ως Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, υποκλίθηκαν με το κεφάλι τους μπροστά στον Κύριο με μεγάλο σεβασμό. Αντάλλαξαν λόγια καλωσορίσματος, ρωτώντας ο ένας τον άλλον πώς ήταν, και όταν αυτές οι τυπικότητες τελείωσαν, ο Κύριος Μπαλαράμα, με δυνατή φωνή και πολλή υπομονή, τους υπέβαλε τα ακόλουθα λόγια για να τα σκεφτούν. «Αγαπημένοι Μου φίλοι, αυτή τη φορά έχω έλθει σε σας ως αγγελιοφόρος με εντολή του παντοδύναμου Βασιλιά Ουγκρασένα. Γι' αυτό, σας παρακαλώ, ακούστε αυτή την εντολή με τη δέουσα προσοχή και πολύ υπεύθυνα. Δίχως να σπαταλήσετε ούτε στιγμή, προσπαθήστε να εφαρμόσετε την εντολή. Ο Βασιλιάς Ουγκρασένα γνωρίζει πολύ καλά ότι εσείς οι πολεμιστές της δυναστείας των Κούρου πολεμήσατε ανάρμοστα με τον ευσεβή Σάμπα, που ήταν μόνος του, και ότι με μεγάλη δυσκολία και τέχνη τον έχετε συλλάβει. Όλοι μας έχουμε ακούσει αυτά τα νέα, αλλά δεν είμαστε πολύ αναστατωμένοι, επειδή έχουμε πολύ στενή σχέση μεταξύ μας. Δεν νομίζω ότι θα πρέπει να χαλάσουμε την καλή μας σχέση· θα πρέπει να συνεχίσουμε τη φιλία μας χωρίς περιττές διαμάχες. Γι' αυτό, σας παρακαλώ, ελευθερώστε αμέσως τον Σάμπα και φέρτε τον μαζί με τη γυναίκα του, τη Λάκσμανα, σε Μένα».

Όταν ο Κύριος Μπαλαράμα μίλησε με επιβλητική φωνή γεμάτη ηρωική αξίωση, υπεροχή και γενναιότητα, οι αρχηγοί της δυναστείας των Κούρου δεν εκτίμησαν τα λόγια Του. Αντίθετα, όλοι τους αναστατώθηκαν και είπαν πολύ θυμωμένοι: «Τι; Αυτά τα λόγια είναι πολύ εντυπωσιακά, αλλά ταιριάζουν με την εποχή του Κάλι· διαφορετικά, πώς θα μπορούσε ο Μπαλαράμα να μιλήσει τόσο επικριτικά; Η γλώσσα και ο τόνος της φωνής του Μπαλαράμα ήταν προσβλητικά, και εξαιτίας της επίδρασης αυτής της εποχής, φαίνεται πως

σηκώθηκαν τα πόδια να χτυπήσουν το κεφάλι. Συνδεόμαστε με τη δυναστεία των Γιαντού με γάμο και εξαιτίας αυτού τους έχει δοθεί η ευκαιρία να έλθουν να ζήσουν μαζί μας, να δειπνήσουν μαζί μας και να κοιμηθούν μαζί μας· τώρα επωφελούνται από αυτά τα προνόμια. Δεν είχαν ουσιαστικά καμία θέση πριν τους δώσουμε ένα τμήμα του βασιλείου μας να κυβερνούν, και τώρα επιχειρούν να μας διατάζουν. Έχουμε επιτρέψει στη δυναστεία των Γιαντού να χρησιμοποιεί τα βασιλικά διακριτικά, όπως το φτερό, τη βεντάλια, το κοχύλι, τη λευκή ομπρέλα, το στέμμα, τον βασιλικό θρόνο, το κάθισμα, το πλαίσιο του κρεβατιού και όλα όσα ταιριάζουν στη βασιλική τάξη. Δεν θα έπρεπε να χρησιμοποιήσουν αυτά τα βασιλικά παραφερνάλια μπροστά μας, δεν τους εμποδίσουμε όμως, λόγω των οικογενειακών μας σχέσεων. Τώρα έχουν το θράσος να μας διατάζουν και να μας λένε τι να κάνουμε. Λοιπόν, αρκετά με την αναίδειά τους! Δεν μπορούμε να τους επιτρέψουμε άλλο να κάνουν αυτά τα πράγματα ούτε να χρησιμοποιούν αυτά τα βασιλικά διακριτικά. Θα είναι καλύτερα να τους πάρουμε πίσω όλα αυτά τα πράγματα· δεν είναι σωστό να ταΐζεις ένα φίδι με γάλα, αφού τέτοιου είδους ελεημοσύνη αυξάνει απλώς το δηλητήριό του. Η δυναστεία των Γιαντού προσπαθεί τώρα να πάει εναντίον εκείνων που την έχουν ταΐσει τόσο καλά. Η ακμή και η ευημερία τους οφείλεται στα δώρα μας και στην ευσπλαχνική μας συμπεριφορά, αλλά παρ' όλα αυτά είναι τόσο ξεδιάντροποι που επιχειρούν να μας διατάζουν. Πόσο λυπηρά είναι όλα αυτά τα πράγματα! Κανένας στον κόσμο δεν μπορεί να απολαύσει τίποτα αν τα μέλη της δυναστείας των Κούρου, όπως ο Μπίσμα, ο Ντρονατσάρια και ο Αρτζούνα δεν τους το επιτρέψει. Όπως ακριβώς ένα αρνί δεν μπορεί να απολαύσει τη ζωή μπροστά σε ένα λιοντάρι, χωρίς τη θέλησή μας δεν είναι δυνατό ούτε στους ημίθεους του ουρανού, με επικεφαλής τους τον Βασιλιά Ίνντρα, να βρουν απόλαυση στη ζωή, και πολύ περισσότερο στα συνηθισμένα ανθρώπινα όντα!». Τα μέλη της δυναστείας των Κούρου ήταν πράγματι πολύ επαρμένα εξαιτίας του πλούτου τους, του βασιλείου τους, της αριστοκρατικής θέσης τους, της οικογενειακής παράδοσης, των μεγάλων πολεμιστών, των μελών της οικογένειας και της τεράστιας έκτασης της αυτοκρατορίας τους. Δεν τηρούσαν ακόμα και τις συνηθισμένες τυπικότητες της πολιτισμένης κοινωνίας, και μπροστά στον Μπαλαράμα ξεστόμισαν προσβλητικά λόγια για τη δυναστεία των Γιαντού. Μιλώντας με αυτόν τον ανάγωγο τρόπο, επέστρεψαν στην πόλη τους, τη Χαστινάπουρα.

Παρόλο που ο Μπαλαράμα άκουσε με υπομονή τα προσβλητικά λόγια τους και παρατηρούσε απλώς την αγενή συμπεριφορά τους, ήταν φανερό από την

όψη Του ότι έβραζε από θυμό και σκεφτόταν να ανταποδώσει πολύ εκδικητικά. Τα χαρακτηριστικά του σώματός Του ταραχτήκαν τόσο πολύ, που ήταν δύσκολο σε οποιονδήποτε ακόμα και να Τον κοιτάξει. Γέλασε πολύ δυνατά και είπε: «Είναι αλήθεια πως αν κάποιος άνθρωπος γίνει πολύ περήφανος εξαιτίας της οικογένειάς του, του πλούτου του, της ομορφιάς του και της υλικής του προόδου, δεν θέλει πλέον μία ειρηνική ζωή, αλλά γίνεται επιθετικός με όλους τους άλλους. Είναι ανώφελο να δώσει κανείς σε ένα τέτοιο πρόσωπο καλές συμβουλές για ευγενική συμπεριφορά και ειρηνική ζωή, αλλά αντίθετα, θα πρέπει να αναζητήσει τους τρόπους και τα μέσα για να το τιμωρήσει». Συνήθως, εξαιτίας υλικού πλούτου, γίνεται κανείς ακριβώς σαν ζώο. Να δώσει κανείς σε ένα ζώο συμβουλές για ειρηνική συμπεριφορά είναι ανώφελο, και ο μόνος τρόπος είναι *argumentum vaculum**. Με άλλα λόγια, ο μόνος τρόπος να επιβάλει κανείς τάξη στα ζώα είναι η ράβδος. «Δείτε πόσο αναιδή είναι τα μέλη της δυναστείας των Κούρου! Ήθελα να κάνω έναν ειρηνικό διακανονισμό, παρά την οργή όλων των άλλων μελών της δυναστείας των Γιαντού, περιλαμβανομένου του Ίδιου του Κυρίου Κρίσνα. Ήταν έτοιμοι να επιτεθούν σε όλο το βασίλειο της δυναστείας των Κούρου, αλλά τους ηρέμησα και ανέλαβα τον κόπο να έλθω εδώ για να τακτοποιήσω το ζήτημα χωρίς τσακωμούς. Και όμως, αυτοί οι αχρείοι συμπεριφέρονται με αυτόν τον τρόπο! Είναι φανερό ότι δεν επιθυμούν έναν ειρηνικό διακανονισμό, αλλά είναι πραγματικά πολεμοχαρείς. Με πρόσβαλαν επανειλημμένως με μεγάλη περηφάνεια, χρησιμοποιώντας για τη δυναστεία των Γιαντού άσχημες λέξεις.

«Ακόμα και ο Βασιλιάς του ουρανού, ο Ίντρα, συμμορφώνεται με τις εντολές της δυναστείας των Γιαντού· και εσείς θεωρείτε ότι ο Βασιλιάς Ουγκρασένα, ο επικεφαλής των Μπότζα, των Βρίσνι, των Ανντάκα και των Γιάνταβα, είναι αρχηγός μιας μικρής στρατιωτικής φάλαγγας! Το συμπέρασμά σας είναι υπέροχο! Δεν σας νοιάζει για τον Ουγκρασένα, στου οποίου τις διαταγές υπακούει ακόμα και ο Βασιλιάς Ίντρα, Σκεφτείτε την υψηλή θέση της δυναστείας των Γιαντού. Έχουν πάρει δια της βίας το κτίριο του κοινοβουλίου και το δέντρο *παριτζατα* από τον ουράνιο πλανήτη, αλλά παρ' όλα αυτά εσείς νομίζετε ότι δεν μπορούν να δώσουν διαταγές σε σας. Δεν πιστεύετε ούτε ότι ο Κύριος Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, μπορεί να καθίσει στον υψηλό βασιλικό θρόνο και διατάξει τους

* *argumentum (ad) vaculum*: λατινικός όρος, που σημαίνει κυριολεκτικά «επίκληση στη ράβδο». Παραπλανητικό λογικό επιχείρημα, το οποίο μπορεί να αποδοθεί στα Ελληνικά με τη γνωστή παροιμία « όπου δεν πίπτει λόγος πίπτει ράβδος». (Σημ. του μετ.)

πάντες; Εντάξει! Αν σκέφτεστε έτσι, τότε σας αξίζει να πάρετε ένα πολύ καλό μάθημα. Θεωρήσατε σωστό να μη χρησιμοποιούνται από τη δυναστεία των Γιαντού τα βασιλικά εμβλήματα, όπως το φτερό, η βεντάλια, η λευκή ομπρέλα, ο βασιλικός θρόνος και τα υπόλοιπα βασιλικά παραφερνάλια. Αυτό σημαίνει ότι ακόμα και ο Κύριος Κρίσνα, ο Κύριος ολόκληρης της δημιουργίας και σύζυγος της θεάς της τύχης, δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει αυτά τα βασιλικά παραφερνάλια; Η σκόνη των ποδιών του Κρίσνα λατρεύεται από όλους τους μεγάλους ημίθεους. Το νερό του Γάγγη πλημμυρίζει ολόκληρο τον κόσμο και αφού αναβλύζει από τα λωτοειδή Του πόδια, οι όχθες του έχουν μετατραπεί σε σπουδαίους τόπους προσκυνήματος. Οι κύριες θεότητες όλων των πλανητών Τον υπηρετούν και θεωρούν τον εαυτό τους πολύ τυχερό που παίρνουν τη σκόνη των λωτοειδών ποδιών του Κρίσνα και την βάζουν πάνω στις περικεφαλαίες τους. Μεγάλοι ημίθεοι όπως ο Κύριος Μπράμα, ο Κύριος Σίβα και ακόμα και η θεά της τύχης και Εγώ, δεν είμαστε παρά πλήρη τμήματα της πνευματικής Του ταυτότητας, αλλά εσείς παρ' όλα αυτά νομίζετε ότι δεν είναι κατάλληλος να χρησιμοποιήσει τα βασιλικά εμβλήματα ή έστω να καθίσει στον βασιλικό θρόνο; Αλίμονο, πόσο θλιβερό είναι ότι αυτοί οι ανόητοι θεωρούν ότι εμείς, τα μέλη της δυναστείας των Γιαντού, είμαστε τα πόδια και ότι οι ίδιοι είναι το κεφάλι. Είναι ξεκάθαρο τώρα ότι αυτοί οι αρχηγοί της δυναστείας των Κούρου είναι ξετρελαμένοι με τα εγκόσμια υπάρχοντά τους και τα πλούτη τους. Όλα όσα είπαν δεν ήταν παρά τρελές προτάσεις. Θα έπρεπε να τους είχα μαλώσει αμέσως και να τους είχα συνεφέρει. Αν δεν πάρω μέτρα εναντίον τους, θα είναι ανάρμοστο εκ μέρους Μου. Γι' αυτό, σήμερα κιόλας, θα απαλλάξω ολόκληρο τον κόσμο από κάθε ίχνος της δυναστείας των Κούρου. Θα τους τελειώσω στη στιγμή!». Καθώς μιλούσε με αυτόν τον τρόπο, ο Κύριος Μπαλαράμα έμοιαζε τόσο εξαγριωμένος, που έδειχνε ότι θα μπορούσε να κάψει ολόκληρη την κοσμική δημιουργία σε στάχτες. Σηκώθηκε σταθερά και παίρνοντας το υνί Του στο χέρι Του, άρχισε να χτυπάει με αυτό τη γη. Με αυτόν τον τρόπο ολόκληρη η πόλη της Χαστινάπουρα αποχωρίστηκε από τη γη. Ο Κύριος Μπαλαράμα άρχισε τότε να σέρνει την πόλη προς το τρεχούμενο νερό του ποταμού Γάγγη. Εξαιτίας αυτού, υπήρξε μία μεγάλη δόνηση απ' άκρη σ' άκρη στη Χαστινάπουρα, σαν να είχε γίνει σεισμός, και φαινόταν ότι ολόκληρη η πόλη θα διαλυθεί.

Όταν όλα τα μέλη της δυναστείας των Κούρου είδαν ότι η πόλη τους ήταν έτοιμη να πέσει στα νερά του Γάγγη και όταν άκουσαν τους κατοίκους να ουρλιάζουν με μεγάλη αγωνία, ήλθαν αμέσως στα συγκαλά τους και

κατάλαβαν τι συνέβαινε. Έτσι χωρίς να περιμένουν ούτε δευτερόλεπτο, έφεραν την κόρη τους Λάκσμανα, καθώς και τον Σάμπα, που είχε προσπαθήσει να την πάρει δια της βίας. Είχαν τον Σάμπα μπροστά και τη Λάκσμανα από πίσω του. Όλα τα μέλη της δυναστείας των Κούρου παρουσιάστηκαν μπροστά στον Κύριο Μπαλαράμα με διπλωμένα χέρια για να εκλιπαρήσουν τη συγχώρεση του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Εμφανιζόμενοι τώρα λογικοί, είπαν: «Ω Κύριε Μπαλαράμα, είσαι η δεξαμενή κάθε ευχαρίστησης. Συντηρείς και στηρίζεις ολόκληρη την κοσμική κατάσταση. Δυστυχώς, αγνοούσαμε όλοι μας τις ασύλληπτες δυνάμεις Σου. Αγαπημένε Κύριε, Σε παρακαλούμε, θεώρησέ μας πολύ ανόητους. Η νοημοσύνη μας βρισκόταν σε σύγχυση και σε αταξία. Γι' αυτό έχουμε έλθει μπροστά Σου για να εκλιπαρήσουμε τη συγχώρεσή Σου. Σε παρακαλούμε, συγχώρεσέ μας. Είσαι ο αρχικός δημιουργός, που συντηρείς και εκμηδενίζεις ολόκληρη την κοσμική εκδήλωση και όμως η θέση Σου παραμένει πάντοτε υπερβατική. Ω Παντοδύναμε Κύριε, οι μεγάλοι σοφοί μιλούν για Σένα. Είσαι ο αρχικός κουκλοπαίκτης και τα πάντα στον κόσμο είναι παιχνίδια Σου. Ω απεριόριστε, κρατάς γερά τα πάντα, και σαν παιδικό παιχνίδι κρατάς όλα τα πλανητικά συστήματα στο κεφάλι Σου. Όταν έρχεται η ώρα της διάλυσης, κλείνεις ολόκληρη την κοσμική δημιουργία μέσα Σου. Εκείνη την ώρα δεν απομένει τίποτα παρά μόνον Εσύ, ξαπλωμένος στον Ωκεανό της Αιτίας ως Μάχα-Βίσνου. Αγαπημένε μας Κύριε, έχεις εμφανισθεί στη Γη με το υπερβατικό σώμα Σου για τη συντήρηση της κοσμικής κατάστασης. Είσαι πάνω από κάθε θυμό, φθόνο και εχθρότητα. Ό,τι κι αν κάνεις, ακόμα και με τη μορφή τιμωρίας, είναι ευοίωνα για ολόκληρη την υλική ύπαρξη. Σε προσκυνούμε με σεβασμό, επειδή είσαι το άφθαρτο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, η δεξαμενή κάθε πλούτου και κάθε δύναμης. Ω δημιουργέ αναρίθμητων συμπάντων, ας πέσουμε κάτω να Σε προσκυνήσουμε με σεβασμό, ξανά και ξανά. Είμαστε τώρα εντελώς παραδομένοι σε Σένα. Γι' αυτό, Σε παρακαλούμε να είσαι ευσπλαχνικός μαζί μας και να μας προσφέρεις την προστασία Σου». Όταν τα εξέχοντα μέλη της δυναστείας των Κούρου, αρχής γενομένης από τον παππού Μπίσμα και μέχρι τον Αρτζούνα και τον Ντουριόντανα, πρόσφεραν με σεβασμό τις προσευχές τους με αυτόν τον τρόπο, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Κύριος Μπαλαράμα, μαλάκωσε αμέσως και τους διαβεβαίωσε πως δεν υπήρχε λόγος να φοβούνται και να στενοχωριούνται.

Κατά κανόνα, ήταν συνήθεια στους βασιλείς *κσατρια* να ξεκινούν κάποιου είδους μάχη μεταξύ των δύο πλευρών της νύφης και του γαμπρού πριν από

τον γάμο. Όταν ο Σάμπα πήρε δια της βίας τη Λάκσμανα, τα ηλικιωμένα μέλη της δυναστείας των Κούρου χάρηκαν βλέποντας ότι ήταν πράγματι το κατάλληλο ταίρι γι' αυτήν. Ωστόσο, για να διαπιστώσουν την δύναμή του, πολέμησαν μαζί του και χωρίς να σεβαστούν καθόλου τους κανόνες της μάχης, τον συνέλαβαν. Όταν η δυναστεία των Γιαντού αποφάσισε να ελευθερώσει τον Σάμπα από την κράτηση που του είχαν επιβάλει οι Κούρου, ο Κύριος Μπαλαράμα ήλθε ο Ίδιος για να τακτοποιήσει το ζήτημα, και ως ισχυρός *κσατρια*, τους διέταξε να ελευθερώσουν τον Σάμπα αμέσως. Οι Κώραβα φαινομενικά εθίγησαν από την διαταγή Του και έτσι προκάλεσαν τη δύναμη του Κυρίου Μπαλαράμα. Ήθελαν απλώς να Τον δουν να επιδεικνύει την ασύλληπτη δύναμή Του. Έτσι με μεγάλη χαρά παρέδωσαν την κόρη τους στον Σάμπα και το όλο ζήτημα τακτοποιήθηκε. Ο Ντουριόντανα, έχοντας μεγάλη αγάπη για την κόρη του Λάκσμανα, την πάντρεψε με τον Σάμπα με μεγαλοπρέπεια. Για προίκα, της έδωσε κατ' αρχάς 1.200 ελέφαντες, ο καθένας από τους οποίους ήταν τουλάχιστον εξήντα ετών, ύστερα της έδωσε 10.000 όμορφα αλογα, 6.000 άρματα, τα οποία ήταν εκθαμβωτικά όπως το φως του ήλιου, και 1.000 υπηρέτριες, οι οποίες ήταν στολισμένες με χρυσά κοσμήματα. Ο Κύριος Μπαλαράμα, το πιο λαμπρό μέλος της δυναστείας των Γιαντού, εκτέλεσε χρέη κηδεμόνα για τον γαμπρό, τον Σάμπα, και με μεγάλη χαρά δέχθηκε την προίκα. Ο Μπαλαράμα ήταν πολύ ικανοποιημένος μετά τη σπουδαία υποδοχή από το μέρος των Κούρου και συνοδευόμενος από το νιόπαντρο ζευγάρι, ξεκίνησε για την πρωτεύουσά Του, την πόλη της Ντβάρακα.

Ο Κύριος Μπαλαράμα έφτασε στην Ντβάρακα θριαμβευτικά και εκεί συνάντησε πολλούς πολίτες που ήταν όλοι αφοσιωμένοι υπηρέτες και φίλοι. Όταν συγκεντρώθηκαν όλοι, ο Κύριος Μπαλαράμα αφηγήθηκε ολόκληρη την ιστορία του γάμου και όλοι έμειναν κατάπληκτοι ακούγοντας πώς ο Μπαλαράμα είχε κάνει την πόλη της Χαστινάπουρα να τρέμει. Βεβαιώνεται από τον Σουκαντέβα Γκοσουάμι ότι η τοποθεσία της Χαστινάπουρα είναι τώρα γνωστή ως Νέο Δελχί και ο ποταμός που κυλά μέσα από την πόλη ονομάζεται Γιαμούνα, παρόλο που εκείνες τις μέρες ήταν γνωστός ως Γάγγης. Από αυθεντίες όπως ο Τζίβα Γκοσουάμι βεβαιώνεται επίσης ότι ο Γάγγης και ο Γιαμούνα είναι το ίδιο ποτάμι που ρέει σε διαφορετικές διαδρομές. Το τμήμα του Γάγγη που κυλά μέσα από τη Χαστινάπουρα προς την περιοχή της Βρινντάβανα ονομάζεται Γιαμούνα, επειδή έχει αγιαστεί από τις υπερβατικές διασκεδάσεις του Κυρίου Κρίσνα. Το τμήμα της Χαστινάπουρα που κατηγορίζει προς τον Γιαμούνα πλημμυρίζει κατά την περίοδο των βροχών

και θυμίζει σε όλους την απειλή του Κυρίου Μπαλαράμα να ρίξει την πόλη στον Γάγγη.

• Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Εξηκοστό Έβδομο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Ο γάμος του Σάμπα». •

68. Ο μέγας σοφός Νάραντα επισκέπτεται τα διάφορα σπίτια του Κυρίου Κρίσνα

Ο μέγας σοφός Νάραντα άκουσε ότι ο Κύριος Κρίσνα είχε παντρευτεί 16.000 γυναίκες αφού σκότωσε τον δαίμονα Ναρακάσουρα, που μερικές φορές τον έλεγαν Μπωμασούρα. Ο Νάραντα έμεινε κατάπληκτος που ο Κύριος Κρίσνα είχε επεκταθεί σε 16.000 μορφές και παντρεύτηκε αυτές τις γυναίκες ταυτόχρονα σε διάφορα ανάκτορα. Έχοντας περιέργεια για το πώς τα κατάφερνε ο Κρίσνα στις οικογενειακές Του υποθέσεις με τόσο πολλές γυναίκες, ο Νάραντα θέλησε να δει αυτές τις διασκεδάσεις και έτσι ξεκίνησε για να επισκεφθεί τα διάφορα σπίτια του Κρίσνα. Όταν ο Νάραντα έφτασε στην Ντβάρακα, είδε ότι οι κήποι και τα πάρκα ήταν γεμάτοι με διάφορα λουλούδια διαφόρων χρωμάτων και με περιβόλια φορτωμένα με μεγάλη ποικιλία φρούτων. Πανέμορφα πουλιά τιτίβιζαν και παγώνια έκραζαν ευχαριστημένα. Υπήρχαν λίμνες και δεξαμενές γεμάτες με γαλάζιους και κόκκινους λωτούς, και κάποια από αυτά τα μέρη ήταν γεμάτα με ποικιλίες από νούφαρα. Οι λίμνες ήταν γεμάτες με όμορφους κύκνους και πελαργούς, που οι φωνές τους αντηχούσαν παντού. Στην πόλη υπήρχαν 900.000 μεγάλα ανάκτορα, χτισμένα από πρώτης τάξεως μάρμαρο, με πύλες και πόρτες φτιαγμένες από ασήμι. Οι στύλοι των σπιτιών και των ανακτόρων ήταν στολισμένοι με πολύτιμα πετράδια, όπως ζαφείρια, σμαράγδια και φιλοσοφικοί λίθοι, και τα πατώματα ανέδιδαν μία πανέμορφη λάμψη. Οι λεωφόροι, τα στενά, οι δρόμοι, οι διασταυρώσεις και οι αγορές ήταν όλα όμορφα στολισμένα. Ολόκληρη η πόλη ήταν γεμάτη με κατοικίες, κτίρια συναθροίσεων και ναούς, όλα τους με διαφορετική αρχιτεκτονική ομορφιά. Όλα αυτά έκαναν την Ντβάρακα μία αστραφτερή πόλη. Οι μεγάλες λεωφόροι, οι διασταυρώσεις, τα στενά, οι δρόμοι και τα κατώφλια όλων των

σπιτιών ήταν πολύ καθαρά. Και στις δύο πλευρές των δρόμων υπήρχαν μεγάλα δέντρα που πρόσφεραν τη σκιά τους, έτσι ώστε το φως του ήλιου δεν ενοχλούσε τους περαστικούς.

Σε αυτή την τόσο όμορφη πόλη της Ντβάρακα, ο Κύριος Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, είχε πολλές κατοικίες. Οι μεγάλοι βασιλιάδες και πρίγκιπες της γης επισκέπτονταν αυτά τα ανάκτορα για να Τον λατρέψουν. Τα αρχιτεκτονικά σχέδια είχαν γίνει από τον ίδιο τον Βισβακάρμα, τον μηχανικό των ημιθέων, που στην κατασκευή των ανακτόρων έδειξε όλα τα ταλέντα του και την ιδιοφυΐα του. Η Ντβάρακα αριθμούσε περισσότερα από 16.000 ανάκτορα και η κάθε βασίλισσα του Κρίσνα κατοικούσε σε ένα από αυτά. Ο μέγας σοφός Νάραντα μπήκε σε μία από αυτές τις κατοικίες και είδε ότι οι κολόνες ήταν φτιαγμένες από κοράλλια και τα ταβάνια ήταν στολισμένα με πολύτιμα πετράδια. Οι τοίχοι και οι ανίδρες ανάμεσα στις κολόνες έλαμπαν, επειδή είχαν στολιστεί με διάφορα είδη ζαφειριών. Παντού στα ανάκτορα υπήρχαν πολλά στέγαστρα φτιαγμένα από τον Βισβακάρμα, τα οποία ήταν στολισμένα με σειρές από μαργαριτάρια. Οι καρέκλες, καθώς και τα υπόλοιπα έπιπλα, ήταν φτιαγμένες από ελεφαντόδοντο, στολισμένο με χρυσάφι και διαμάντια, και λάμπες στολισμένες με πετράδια έδωχναν το σκοτάδι μέσα στο ανάκτορο. Υπήρχε τόσο πολύ θυμίαμα και αρωματισμένη μαστίχα που καίγονταν, ώστε οι μοσχομυριστές αναθυμιάσεις έβγαιναν έξω από τα παράθυρα. Τα παγώνια, καθισμένα στα σκαλιά, είχαν παραισθήσεις από τους καπνούς, νομίζοντας ότι είναι σύννεφα, και άρχιζαν να χορεύουν χαρούμενα. Υπήρχαν πολλές υπηρέτριες, όλες τους στολισμένες με χρυσά περιδέραια, βραχιόλια και πανέμορφα σάρι. Υπήρχαν επίσης πολλοί αρσενικοί υπηρέτες, οι οποίοι ήταν ντυμένοι όμορφα με μανδύες και τουρμπάνια και σκουλαρίκια με πετράδια. Όμορφοι καθώς ήταν, οι υπηρέτες είχαν όλοι διάφορες οικιακές ασχολίες.

Ο Νάραντα είδε ότι ο Κύριος Κρίσνα καθόταν με τη Ρουκμίνη ντέβι, την αρχόντισσα εκείνου του συγκεκριμένου ανακτόρου, που κρατούσε το χέρι μιας μεγάλης βεντάλιας *τσαμαρα*. Παρόλο που υπήρχαν πολλές χιλιάδες υπηρέτριες, εξίσου όμορφες και ικανές και στην ίδια ηλικία, η Ρουκμίνη ντέβι έκανε αέρα η ίδια στον Κύριο Κρίσνα. Ο Κρίσνα είναι το Υπέρτατο Προσωπο της Θεότητας, που Τον λατρεύει ακόμα και ο Νάραντα, αλλά παρ' όλα αυτά, μόλις είδε τον Νάραντα να μπαίνει στο παλάτι, ο Κρίσνα κατέβηκε αμέσως από το κρεβάτι της Ρουκμίνη και σηκώθηκε για να τον τιμήσει. Ο Κύριος Κρίσνα είναι ο δάσκαλος όλου του κόσμου και προκειμένου να διδάξει σε όλους πώς να σέβονται ένα άγιο πρόσωπο όπως ο σοφός Νάραντα,

ο Κρίσνα γονάτισε, αγγίζοντας με την περικεφαλαία Του το πάτωμα. Ο Κρίσνα όχι μόνο γονάτισε, αλλά άγγιξε επίσης τα πόδια του Νάραντα, και με τα χέρια Του σε στάση προσευχής του ζήτησε να καθίσει στο κάθισμά Του. Ο Κύριος Κρίσνα είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, που λατρεύεται από όλους τους αφοσιωμένους υπηρέτες. Είναι ο πιο λατρευτός πνευματικός δάσκαλος όλων. Το νερό του Γάγγη, που πηγάζει από τα πόδια Του, καθαγιάζει τους τρεις κόσμους. Όλοι οι άξιοι *μπραμανα* Τον λατρεύουν και γι' αυτό ονομάζεται *μπραμανια-ντεβα*.

Μπραμανια σημαίνει «κάποιος που κατέχει πλήρως τις αρετές του *μπραμανα*», οι οποίες λέγεται πως είναι οι εξής: ειλικρίνεια, αυτοέλεγχος, αγνότητα, κυριαρχία στις αισθήσεις, απλότητα, πλήρης γνώση με πρακτική εφαρμογή και ενασχόληση με την υπηρεσία αφοσίωσης. Ο Κύριος Κρίσνα διαθέτει ο Ίδιος αυτές τις ιδιότητες και λατρεύεται από πρόσωπα που διαθέτουν και τα ίδια αυτές τις ιδιότητες. Υπάρχουν εκατομμύρια ονόματα του Κυρίου Κρίσνα -*Βισνου-σαχασρα-ναμα*- και όλα αποδίδονται σε Αυτόν εξαιτίας των υπερβατικών ιδιοτήτων Του.

Ο Κύριος Κρίσνα στην Ντβάρακα απολάμβανε τις διασκεδάσεις ενός τέλει ανθρώπινου όντος. Όταν, λοιπόν, έπλυνε τα πόδια του σοφού Νάραντα και έριξε το νερό στο κεφάλι Του, ο Νάραντα δεν έφερε αντίρρηση, γνωρίζοντας καλά πως ο Κύριος το έκανε για να διδάξει τους πάντες πώς να σέβονται τα άγια πρόσωπα. Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Κρίσνα, ο οποίος είναι ο αρχικός Ναράγιανα και ο αιώνιος φίλος όλων των ζωντανών όντων, λάτρεψε έτσι τον σοφό Νάραντα σύμφωνα με τις βεδικές ρυθμιστικές αρχές. Τον καλωσόρισε με γλυκά σαν νέκταρ λόγια και τον αποκάλεσε *μπαγκαβαν*, δηλαδή κάποιον που είναι αυτάρκης και που διαθέτει κάθε είδους γνώση, απάρνηση, δύναμη, φήμη, ομορφιά και παρόμοια άλλα πλούτη. Ρώτησε συγκεκριμένα τον Νάραντα, «Πώς μπορώ να σε υπηρετήσω;».

Ο Νάραντα απάντησε, «Αγαπημένε μου Κύριε, αυτού του είδους η συμπεριφορά από Εσένα δεν εκπλήσσει, επειδή είσαι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και κύριος όλων των ειδών των ζωντανών όντων. Είσαι ο υπέρτατος φίλος όλων των ζωντανών όντων, αλλά ταυτόχρονα, είσαι ο υπέρτατος τιμωρός των αχρείων και των φθονερών. Γνωρίζω ότι έχεις κατέλθει σε αυτή τη γη για τη σωστή συντήρηση ολόκληρου του σύμπαντος. Συνεπώς, δεν Σε υποχρεώνει κάτι άλλο να εμφανισθείς. Μόνο με τη γλυκιά Σου θέληση, αποφασίζεις να εμφανισθείς και να εξαφανισθείς. Είναι μεγάλη τύχη για μένα που μπόρεσα να δω σήμερα τα λωτοειδή Σου πόδια. Όποιος

προσκολλάται στα λωτοειδή Σου πόδια εξυψώνεται στην υπέρτατη θέση της ουδετερότητας και είναι αμόλυντος από τις υλικές καταστάσεις της φύσης. Κύριέ μου, είσαι απεριόριστος· δεν υπάρχει όριο στα πλούτη Σου. Μεγάλοι ημίθεοι όπως ο Κύριος Μπράμα και ο Κύριος Σίβα είναι πάντοτε απασχολημένοι να Σε βάζουν στην καρδιά τους και να διαλογίζονται πάνω σ' Εσένα. Οι υποκείμενες σε όρους ψυχές, που τώρα έχουν τοποθετηθεί στο σκοτεινό πηγάδι της υλικής ύπαρξης, μπορούν να ξεφύγουν από αυτή την αιώνια αιχμαλωσία μόνο αν αποδεχθούν τα λωτοειδή Σου πόδια. Έτσι, είσαι το μοναδικό καταφύγιο όλων των υποκείμενων ψυχών, των ψυχών που είναι δέσμιες της ύλης. Αγαπημένε μου Κύριε, είχες την καλοσύνη να με ρωτήσεις τι μπορείς να κάνεις για μένα. Η απάντηση είναι ότι ζητώ απλώς να μη λησμονήσω ποτέ τα λωτοειδή Σου πόδια. Δεν με νοιάζει πού θα είμαι, αλλά προσεύχομαι να μου επιτρέπεται πάντοτε να θυμάμαι διαρκώς τα λωτοειδή Σου πόδια».

Η ευλογία που ζήτησε ο σοφός Νάραντα από τον Κύριο είναι η ιδανική προσευχή όλων των αγνών αφοσιωμένων υπηρετών. Ένας αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης δεν ζητά ποτέ κανενός είδους υλική ή πνευματική ευλογία από τον Κύριο, αλλά η μοναδική του προσευχή είναι να μπορεί να μην ξεχνά τα λωτοειδή πόδια του Κυρίου σε καμία κατάσταση της ζωής. Ένας αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης δεν νοιάζεται αν βρίσκεται στον παράδεισο ή την κόλαση· είναι ικανοποιημένος οπουδήποτε, αρκεί να μπορεί να θυμάται διαρκώς τα λωτοειδή πόδια του Κυρίου. Ο Κύριος Τσετάνια δίδαξε και Αυτός την ίδια μέθοδο προσευχής στη *Σικσαστακα Του*, στην οποία λέει καθαρά ότι το μόνο που ήθελε ήταν η υπηρεσία αφοσίωσης, σε κάθε γέννηση. Ένας αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης δεν θέλει καν να σταματήσει την επανάληψη της γέννησης και του θανάτου. Ο αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης δεν νοιάζεται αν θα γεννηθεί ξανά στα διάφορα ζωικά είδη. Η μοναδική του φιλοδοξία είναι να μπορεί να μην ξεχνά τα λωτοειδή πόδια του Κυρίου σε κάθε κατάσταση της ζωής.

Αφού αναχώρησε από το παλάτι της Ρουκμίνι, ο Νάραντα ήθελε να δει τα έργα της εσωτερικής δύναμης του Κυρίου Κρίσνα, της *γιογκαμαγια*· έτσι, μπήκε στο παλάτι μιας άλλης βασίλισσας. Εκεί είδε τον Κύριο Κρίσνα να παίζει σκάκι μαζί με την αγαπημένη Του σύζυγο και τον Ούνταβα. Ο Κύριος σηκώθηκε αμέσως από το κάθισμά Του και κάλεσε τον Νάραντα να καθίσει στο προσωπικό Του κάθισμα. Ο Κύριος τον λάτρεψε ξανά με τόσο πολλά παραφερνάλια υποδοχής όπως και στο παλάτι της Ρουκμίνι. Αφού τον

Αυτή τη φορά ο Νάραντα είδε ότι ο Κύριος Κρίσνα, ως ένας στοργικός πατέρας, αγκάλιαζε και χαίδευε τα μικρά παιδιά Του.

λάτρευε κατάλληλα, ο Κύριος Κρίσνα συμπεριφέρθηκε σαν να μη γνώριζε τι είχε γίνει στο παλάτι της Ρουκμίνι. Γι' αυτό είπε στον Νάραντα, «Αγαπημένε Μου σοφέ, όταν έρχεται εδώ η αγιότητά σου, είσαι πλήρης αφ' εαυτού. Παρόλο που εμείς είμαστε οικογενειάρχες και έχουμε πάντα ανάγκες, εσύ δεν

χρειάζεσαι τη βοήθεια κανενός, επειδή είσαι ικανοποιημένος στον εαυτό σου. Υπ' αυτές τις συνθήκες, τι υποδοχή μπορούμε να σου προσφέρουμε και τι θα μπορούσαμε ενδεχομένως να σου δώσουμε; Αλλά παρ' όλα αυτά, αφού η αγιότητά σου είναι *μπραμανα*, είναι χρέος μας να σου προσφέρουμε κάτι, όσο είναι αυτό δυνατό. Γι' αυτό, σε ικετεύω να με προστάξεις. Τι μπορώ να κάνω για σένα;».

Ο Νάραντα γνώριζε τα πάντα σχετικά με τις διασκεδάσεις του Κυρίου και έτσι χωρίς περισσότερα λόγια, έφυγε από το παλάτι αθόρυβα, πολύ έκπληκτος για τα έργα του Κυρίου. Ύστερα μπήκε σε ένα άλλο ανάκτορο. Αυτή τη φορά ο Νάραντα είδε ότι ο Κύριος Κρίσνα, ως ένας στοργικός πατέρας, αγκάλιαζε και χαίδευε τα μικρά παιδιά Του. Από εκεί, πήγε σε ένα άλλο ανάκτορο και είδε τον Κύριο Κρίσνα να ετοιμάζεται να κάνει το μπάνιο Του. Με αυτόν τον τρόπο, ο άγιος Νάραντα πήγε σε όλα τα δεκαέξι χιλιάδες ανάκτορα των βασιλισσών του Κυρίου Κρίσνα και στο καθένα από αυτά βρήκε τον Κρίσνα να κάνει διαφορετικά πράγματα.

Σε ένα μέρος βρήκε τον Κρίσνα να προσφέρει αφιερώματα στη θυσιαστήρια φωτιά και να τελεί τις βεδικές ιεροτελεστίες, όπως ορίζονται για τους οικογενειάρχες. Σε ένα άλλο ανάκτορο, βρήκε τον Κρίσνα να τελεί τη θυσία *παντσα-γιαγκια*, η οποία είναι υποχρεωτική για τους οικογενειάρχες. Αυτή η *γιαγκια* είναι επίσης γνωστή ως *παντσα-σουνα*. Εν γνώσει τους ή εν αγνοία τους, όλοι, και ιδιαίτερα οι οικογενειάρχες, διαπράττουν πέντε ειδών αμαρτωλές πράξεις. Όταν δεχόμαστε νερό από μία κανάτα, σκοτώνουμε πολλά μικρόβια που βρίσκονται μέσα σε αυτό. Παρόμοια, όταν χρησιμοποιούμε μία μηχανή αλέσματος ή όταν δεχόμαστε τροφή, σκοτώνουμε πολλά μικρόβια. Όταν σκουπίζουμε το πάτωμα ή όταν ανάβουμε φωτιά, σκοτώνουμε πολλά μικρόβια και όταν περπατάμε στον δρόμο, σκοτώνουμε πολλά μυρμήγκια και άλλα έντομα. Συνειδητά ή ασυνείδητα, σε όλες τις δραστηριότητές μας, σκοτώνουμε. Γι' αυτό, είναι καθήκον κάθε οικογενειάρχη να τελεί τη θυσία *παντσα-σουνα* για να απαλλαγεί από τις αντιδράσεις σε αυτές τις αμαρτωλές δραστηριότητες.

Σε ένα ανάκτορο βρήκε τον Κύριο Κρίσνα να προσφέρει φαγητό σε κάποιους *μπραμανα*, μετά την τέλεση θυσιαστηρίων τελετών. Σε κάποιο άλλο ανάκτορο, ο Νάραντα βρήκε τον Κρίσνα να ψέλνει σιωπηλά το *μαντρα* Γκαγιάτρι και σε ένα τρίτο Τον βρήκε να ασκείται στην πάλη με ξίφος και ασπίδα. Σε ορισμένα ανάκτορα ο Κύριος Κρίσνα ίππευε άλογα ή ελέφαντες ή άρματα και περιφερόταν εδώ κι εκεί. Σε κάποια άλλα ανάκτορα Τον βρήκε

να είναι ξαπλωμένος στο κρεβάτι Του και να ξεκουράζεται και κάπου αλλού Τον βρήκε να κάθεται στην καρέκλα Του, υμνούμενος με τις προσευχές των διαφόρων αφοσιωμένων υπηρετών Του. Σε κάποια άλλα ανάκτορα Τον είδε να συζητά με τους υπουργούς Του, όπως ο Ούνταβα και άλλοι, για σημαντικά θέματα. Σε ένα ανάκτορο Τον είδε περιτριγυρισμένο από νεαρά αριστοκρατικά κορίτσια, απολαμβάνοντας σε μία πισίνα. Σε ένα άλλο ανάκτορο Τον είδε να δίνει όμορφα στολισμένες αγελάδες ως ελεημοσύνη στους *μπραμανα* και σε κάποιο άλλο Τον είδε να ακούει τις αφηγήσεις των *Πουρανα*, δηλαδή των ιστοριών, όπως η *Μαχαμπατα*, οι οποίες είναι συμπληρωματική γραμματεία για τη διάδοση της βεδικής γνώσης στους κοινούς ανθρώπους, μέσω της αφήγησης σημαντικών περιστατικών της ιστορίας του σύμπαντος. Κάπου αλλού, βρήκε τον Κύριο Κρίσνα να απολαμβάνει τη συντροφιά μιας συζύγου Του, ανταλλάσσοντας μαζί της αστεία. Κάπου αλλού Τον είδε να ασχολείται με τη σύζυγό Του με θρησκευτικές ιεροτελεστίες. Εφόσον είναι απαραίτητο για τους οικογενειάρχες να αυξάνουν τα περιουσιακά τους στοιχεία για τα διάφορα έξοδά τους, είδε τον Κρίσνα σε κάποιο άλλο ανάκτορο να ασχολείται με ζητήματα οικονομικής ανάπτυξης. Κάπου αλλού, Τον είδε να απολαμβάνει την οικογενειακή ζωή σύμφωνα με τις ρυθμιστικές αρχές των *σαστρα*.

Σε κάποιο ανάκτορο Τον είδε να κάθεται και να διαλογίζεται, σαν να συγκέντρωνε τον νου Του στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, το οποίο βρίσκεται πέρα από αυτά τα υλικά σύμπαντα. Ο διαλογισμός, όπως συνιστάται στις αυθεντικές γραφές, έχει σκοπό τη συγκέντρωση του νου στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, τον Βίσνου. Ο Ίδιος ο Κύριος Κρίσνα είναι ο αρχικός Βίσνου, αλλά επειδή έπαιζε τον ρόλο ενός ανθρώπινου όντος, μας δίδαξε οριστικά με την προσωπική Του συμπεριφορά ποια είναι η σημασία του διαλογισμού. Κάπου αλλού, ο Κύριος Κρίσνα ικανοποιούσε κάποια ανώτερα ηλικιωμένα πρόσωπα, προμηθεύοντάς τους πράγματα που χρειάζονταν. Κάπου αλλού, ο Νάραντα είδε τον Κύριο Κρίσνα να συζητά για πολεμικά θέματα και κάπου αλλού να συμφιλιώνεται με εχθρούς. Και κάπου είδε τον Κύριο Κρίσνα να συζητά με τον μεγαλύτερο αδελφό Του, τον Κύριο Μπαλαράμα, σχετικά με την υπέρτατη αίσια δραστηριότητα για ολόκληρη την ανθρώπινη κοινωνία. Ο Νάραντα είδε τον Κύριο Κρίσνα να παντρεύει, με την πάροδο του χρόνου, τους γιους και τις κόρες Του με τις κατάλληλες νύφες και τους κατάλληλους γαμπρούς και οι γαμήλιες τελετές τελέστηκαν με μεγαλοπρέπεια. Σε ένα ανάκτορο Τον είδε να αποχαιρετά τις κόρες Του και σε ένα άλλο, Τον είδε να υποδέχεται μία από τις νύφες Του. Οι άνθρωποι

σε ολόκληρη την πόλη έβλεπαν με κατάπληξη τέτοια επισημότητα και τέτοιες τελετές.

Ο Νάραντα είδε κάπου τον Κύριο να τελεί διαφόρων ειδών θυσίες για να ικανοποιήσει τους ημίθεους, που είναι απλώς επεκτάσεις των ιδιοτήτων Του. Κάπου αλλού Τον είδε να ασχολείται με δημόσιες κοινωνικές δραστηριότητες, εγκαινιάζοντας βαθιά πηγάδια για προμήθεια νερού, κέντρα ανάπαυσης και κήπους για άγνωστους επισκέπτες και μεγάλα μοναστήρια και ναούς για τα άγια πρόσωπα. Αυτά είναι ορισμένα από τα καθήκοντα που ορίζουν οι Βέδες για τους οικογενειάρχες, προκειμένου να μπορούν να ικανοποιούν τις υλικές επιθυμίες τους. Κάπου αλλού ο Νάραντα είδε τον Κρίσνα ως έναν *κσατρια* βασιλιά να κυνηγά ζώα στο δάσος και να ιππεύει μερικά πανέμορφα άλογα *σινντι*. Σύμφωνα με τους βεδικούς κανονισμούς, στους *κσατρια* επιτρεπόταν να σκοτώνουν κάποια συγκεκριμένα ζώα σε ορισμένες περιπτώσεις, είτε για να διατηρήσουν την ειρήνη στο δάσος είτε για να προσφέρουν τα ζώα στη θυσιαστήρια φωτιά. Στους *κσατρια* επιτρέπεται να ασκούν αυτή την τέχνη του φόνου, επειδή είναι υποχρεωμένοι να σκοτώνουν τους εχθρούς τους ανελέητα για να διατηρούν την ειρήνη στη κοινωνία. Σε μία περίπτωση, ο μέγας σοφός Νάραντα είδε τον Κύριο Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και κύριο των μυστικών δυνάμεων, να ενεργεί ως κατάσκοπος, αλλάζοντας τη συνηθισμένη Του ενδυμασία προκειμένου να κατανοήσει τα κίνητρα διαφόρων κατοίκων της πόλης και των ενοίκων των ανακτόρων.

Ο άγιος Νάραντα είδε όλες αυτές τις δραστηριότητες του Κυρίου, ο οποίος είναι η Υπέρτατη Ψυχή όλων των ζωντανών όντων, αλλά έπαιζε τον ρόλο ενός συνηθισμένου ανθρώπινου όντος, προκειμένου να φανερώσει τα έργα της εσωτερικής Του δύναμης. Χαμογελώντας μέσα του, απευθύνθηκε στον Κύριο ως εξής: «Αγαπημένε μου Κύριε όλων των μυστικών δυνάμεων, αντικείμενο του διαλογισμού των μεγάλων μυστικιστών, ο βαθμός των μυστικών δυνάμεών Σου είναι ασφαλώς ασύλληπτος, ακόμα και για μυστικιστές όπως ο Κύριος Μπράμα και ο Κύριος Σίβα. Αλλά με το έλεός Σου, επειδή υπηρετώ πάντοτε με υπερβατική υπηρεσία αγάπης τα λωτοειδή Σου πόδια, είχες την καλοσύνη να μου αποκαλύψεις τις δραστηριότητες της εσωτερικής Σου δύναμης. Αγαπημένε μου Κύριε, είσαι άξιος λατρείας από τους πάντες, και οι ημίθεοι, καθώς και οι κυρίαρχες θεότητες των δεκατεσσάρων πλανητικών συστημάτων έχουν πλήρη επίγνωση της υπερβατικής φήμης Σου. Τώρα δώσε μου, Σε παρακαλώ, τις ευλογίες Σου,

ώστε να μπορώ να ταξιδεύω σε όλα τα σύμπαντα, τραγουδώντας τις δόξες των υπερβατικών έργων Σου».

Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Κύριος Κρίσνα, απάντησε στον Νάραντα ως εξής: «Αγαπημένε Μου Νάραντα, ω σοφέ μεταξύ των ημιθέων, γνωρίζεις πως είμαι ο υπέρτατος δάσκαλος και ο τέλειος οπαδός των θρησκευτικών αρχών, καθώς και το υπέρτατο όργανο επιβολής αυτών των αρχών. Επομένως, εκτελώ προσωπικά αυτές τις θρησκευτικές αρχές, προκειμένου να μάθω σε όλο τον κόσμο πώς να φέρεται. Αγαπημένε Μου γιε, δεν θέλω να σου προκαλούν σύγχυση αυτές οι επιδείξεις της εσωτερικής Μου ενέργειας».

Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας ασχολείτο με τις υποτιθέμενες οικογενειακές Του υποθέσεις, προκειμένου να μάθει στους ανθρώπους πώς μπορεί να καθαγιάσει κανείς την οικογενειακή του ζωή, παρόλο που μπορεί να είναι προσκολλημένος στην κάθειρξη της υλικής ύπαρξης. Στην πραγματικότητα, υποχρεώνεται κανείς να συνεχίσει τη θητεία του στην υλική ύπαρξη εξαιτίας της οικογενειακής ζωής. Αλλά ο Κύριος, επειδή είναι πολύ καλός με τους οικογενειάρχες, έδειξε τον δρόμο του καθαγιασμού της συνηθισμένης οικογενειακής ζωής. Επειδή ο Κρίσνα είναι το κέντρο όλων των δραστηριοτήτων, η ζωή ενός οικογενειάρχη με συνείδηση του Κρίσνα είναι υπερβατική ως προς τις βεδικές εντολές και είναι αυτομάτως καθαγιασμένη.

Έτσι ο Νάραντα είδε έναν μοναδικό Κρίσνα να ζει σε δεκαέξι χιλιάδες ανάκτορα μέσω των πλήρων επεκτάσεών Του. Εξαιτίας της ασύλληπτης ενέργειάς Του, ήταν ορατός σε κάθε ανάκτορο της κάθε βασιλίσσας Του. Ο Κύριος Κρίσνα έχει απεριόριστη δύναμη και η έκπληξη του Νάραντα ήταν κι αυτή απεριόριστη όταν παρατηρούσε ξανά και ξανά την επίδειξη της εσωτερικής ενέργειας του Κρίσνα. Ο Κύριος Κρίσνα, με το προσωπικό Του παράδειγμα, συμπεριφέρθηκε σαν να ήταν πολύ προσκολλημένος στις τέσσερις αρχές της πολιτισμένης ζωής, και συγκεκριμένα, στη θρησκευτικότητα, την οικονομική ανάπτυξη, την ικανοποίηση των αισθήσεων και τη σωτηρία. Αυτές οι τέσσερις αρχές της υλικής ύπαρξης είναι απαραίτητες για την πνευματική πρόοδο της ανθρώπινης κοινωνίας, και παρόλο που ο Κύριος Κρίσνα δεν είχε ανάγκη να το κάνει, φανέρωσε τις οικογενειακές Του δραστηριότητες, έτσι ώστε οι άνθρωποι να ακολουθήσουν ενδεχομένως τα βήματά Του για το δικό τους συμφέρον. Ο Κύριος Κρίσνα ικανοποίησε τον σοφό Νάραντα από κάθε άποψη. Ο Νάραντα ήταν πολύ

ευχαριστημένος βλέποντας τις δραστηριότητες του Κυρίου στην Ντβάρακα και έτσι αναχώρησε.

Εξιστορώντας τα έργα του κυρίου Κρίσνα στην Ντβάρακα, ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι εξήγησε στον Βασιλιά Παρίκσιτ πώς ο Κύριος Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, κατέρχεται σε αυτό το υλικό σύμπαν μέσω της εσωτερικής Του δύναμης και επιδεικνύει προσωπικά εκείνες τις αρχές, τις οποίες αν ακολουθήσει κανείς μπορεί να επιτύχει τον ύψιστο στόχο της ζωής. Όλες οι βασίλισσες της Ντβάρακα, περισσότερες από δεκαέξι χιλιάδες, χρησιμοποιούσαν τα ελκυστικά γυναικεία χαρακτηριστικά τους στην υπερβατική υπηρεσία του Κυρίου χαμογελώντας και υπηρετώντας, και ο Κύριος ήταν ευχαριστημένος να συμπεριφέρεται μαζί τους σαν ένας τέλειος σύζυγος που απολαμβάνει την οικογενειακή ζωή. Θα πρέπει να γνωρίζει κανείς χωρίς αμφιβολία ότι τέτοιου είδους διασκεδάσεις δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν από κανέναν άλλον εκτός από τον Κύριο Σρι Κρίσνα. Ο Κύριος Σρι Κρίσνα είναι η αρχική αιτία της δημιουργίας, της συντήρησης και της διάλυσης ολόκληρης της κοσμικής εκδήλωσης. Όποιος ακούει προσεκτικά τις αφηγήσεις των διασκεδάσεων του Κυρίου στην Ντβάρακα ή στηρίζει έναν κήρυκα της κίνησης της συνείδησης του Κρίσνα θα διασχίσει πολύ εύκολα τον δρόμο της απελευθέρωσης και θα γευθεί το νέκταρ των λωτοειδών ποδιών του Κυρίου Κρίσνα. Και έτσι θα βρεθεί με αφοσίωση στην υπηρεσία Του.

• Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Εξηκοστό Όγδοο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Ο μέγας σοφός Νάραντα επισκέπτεται τα διάφορα σπίτια του Κυρίου Κρίσνα». •

69. Οι καθημερινές δραστηριότητες του Κυρίου Κρίσνα

Από τα βεδικά *μαντρα* μαθαίνουμε ότι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας δεν έχει να κάνει τίποτα: *να τασια καριαμ κранаμ τσα βιντιατε*. Αν ο Υπέρτατος Κύριος δεν έχει να κάνει τίποτα, τότε πώς μπορούμε να μιλάμε για τις δραστηριότητες του Υπερτάτου Κυρίου; Από το προηγούμενο κεφάλαιο είναι ξεκάθαρο πως κανείς δεν μπορεί να ενεργήσει με τον τρόπο που ενεργεί ο Κύριος Κρίσνα. Θα πρέπει να σημειώσουμε σαφώς αυτό το γεγονός: θα πρέπει να ακολουθούμε τις πράξεις του Κυρίου, αλλά δεν μπορούμε να τις μιμηθούμε. Για παράδειγμα, θα πρέπει να ακολουθεί κανείς την ιδανική ζωή του Κρίσνα ως οικογενειάρχη, αλλά αν θελήσει να μιμηθεί την επέκταση του Κρίσνα σε πολλές μορφές, αυτό δεν είναι δυνατό. Συνεπώς, θα πρέπει να θυμόμαστε πάντοτε ότι ο Κύριος Κρίσνα, παρόλο που παίζει τον ρόλο ενός ανθρώπινου όντος, διατηρεί ταυτόχρονα τη θέση του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Μπορούμε να ακολουθήσουμε τις δοσοληψίες του Κυρίου Κρίσνα με τις γυναίκες Του όταν παίζει τον ρόλο ενός συνηθισμένου ανθρώπινου όντος, αλλά τις δοσοληψίες του με περισσότερες από δεκαέξι χιλιάδες γυναίκες συγχρόνως δεν μπορούμε να τις μιμηθούμε. Το συμπέρασμα είναι ότι για να γίνουμε ιδανικοί οικογενειάρχες, θα πρέπει να ακολουθούμε τα βήματα του Κυρίου Κρίσνα όπως φανώθηκαν στις καθημερινές Του δραστηριότητες, δεν μπορούμε όμως να Τον μιμηθούμε σε κανένα στάδιο της ζωής μας.

Ο Κύριος Κρίσνα ξάπλωνε με τις δεκαέξι χιλιάδες γυναίκες Του, αλλά σηκωνόταν από το κρεβάτι πολύ νωρίς το πρωί, τρεις ώρες πριν ξημερώσει.

Η φύση τα έχει κανονίσει έτσι ώστε όταν λαλούν οι πετεινοί ειδοποιούν για την ώρα *μπραμα-μουχουρτα*. Δεν υπάρχει λόγος για ξυπνητήρια· μόλις οι πετεινοί λαλήσουν νωρίς το πρωί, καταλαβαίνουμε ότι είναι ώρα να σηκωθούμε από το κρεβάτι. Ακούγοντας αυτόν τον ήχο, ο Κρίσνα σηκωνόταν από το κρεβάτι, αλλά στις γυναίκες Του δεν άρεσε πολύ αυτό το πρωινό ξύπνημα. Οι γυναίκες του Κρίσνα ήταν τόσο πολύ προσκολλημένες σ' Εκείνον, που ξάπλωναν στο κρεβάτι και Τον αγκάλιαζαν, αλλά μόλις λαλούσαν οι πετεινοί ήταν πολύ λυπημένες και κατηγορούσαν αμέσως τους πετεινούς.

Στον κήπο, μέσα στον περίβολο κάθε ανακτόρου, υπήρχαν λουλούδια *παριτζατα*. Το λουλούδι *παριτζατα* δεν είναι τεχνητό. Θυμόμαστε ότι ο Κρίσνα έφερε τα δέντρα *παριτζατα* από τους ουράνιους πλανήτες και τα φύτεψε σε όλα τα ανάκτορά Του. Νωρίς το πρωί, μια γλυκιά αύρα μετέφερε το άρωμα του λουλουδιού *παριτζατα* και ο Κρίσνα το μύριζε μόλις σηκωνόταν από το κρεβάτι. Λόγω αυτού του αρώματος, οι μέλισσες άρχιζαν το βουητό τους και τα πουλιά άρχιζαν κι εκείνα τα γλυκά τους τιτιβίσματα. Όλα αυτά μαζί ακούγονταν σαν το τραγούδι επαγγελματιών τραγουδιστών που πρόσφεραν προσευχές στον Κρίσνα. Παρόλο που η Σριμάτι Ρουκμίני-ντέβι, η πρώτη βασίλισσα του Κρίσνα, γνώριζε ότι η *μπραμα-μουχουρτα* είναι η πιο ευοίωνη ώρα ολόκληρης της μέρας, αισθανόταν απέχθεια για την εμφάνιση της *μπραμα-μουχουρτα*, επειδή δεν της άρεσε να φεύγει ο Κρίσνα από το κρεβάτι τους. Παρά την απέχθεια της Ρουκμίני-ντέβι, ο Κύριος Κρίσνα σηκωνόταν αμέσως από το κρεβάτι, ακριβώς όταν ερχόταν η *μπραμα-μουχουρτα*. Ένας ιδανικός οικογενειάρχης θα πρέπει να μάθει από τη συμπεριφορά του Κυρίου Κρίσνα πώς να σηκώνεται νωρίς το πρωί, όσο άνετα και αν είναι ξαπλωμένος στο κρεβάτι, στην αγκαλιά της γυναίκας του.

Αφού σηκωνόταν από το κρεβάτι, ο Κρίσνα έπλενε το στόμα, τα χέρια και τα πόδια Του και καθόταν αμέσως κάτω για να διαλογισθεί πάνω στον Εαυτό Του. Αυτό δεν σημαίνει, εντούτοις, ότι θα πρέπει και εμείς να καθόμαστε κάτω και να διαλογιζόμαστε πάνω στον εαυτό μας. Εμείς πρέπει να διαλογιζόμαστε πάνω στον Κρίσνα, στους Ράντα-Κρίσνα. Αυτός είναι πραγματικός διαλογισμός, ο Κρίσνα είναι ο Ίδιος ο Κρίσνα· γι' αυτό μας μαθαίνει ότι η *μπραμα-μουχουρτα* θα πρέπει να αξιοποιείται για τον διαλογισμό πάνω στους Ράντα-Κρίσνα. Αν το κάνουμε αυτό, ο Κρίσνα θα αισθάνεται πολύ ικανοποιημένος και παρόμοια και εμείς θα αισθανόμαστε υπερβολικά ευχαριστημένοι και ικανοποιημένοι αν αξιοποιούμε την περίοδο της *μπραμα-μουχουρτα* για να διαλογιζόμαστε πάνω στη Ράντα και τον

Κρίσνα και αν σκεφτόμαστε πώς η Σρι Ρουκμίνι-ντέβι και ο Κρίσνα ενεργούσαν ως ιδανικοί οικογενειάρχες, για να μάθουν σε όλους τους ανθρώπους πώς να σηκώνονται νωρίς το πρωί και να ασχολούνται αμέσως με τη συνείδηση του Κρίσνα. Δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ του διαλογισμού πάνω στις αιώνιες μορφές των Ράντα-Κρίσνα και του ψαλσίματος του *μαχαμαντρα*, του Χάρε Κρίσνα. Όσο για τον διαλογισμό του Κρίσνα, δεν έχει άλλη επιλογή παρά να διαλογίζεται πάνω στον Εαυτό Του. Το αντικείμενο του διαλογισμού είναι το Μπραμάν, η Παραμάτμα και το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, αλλά ο Ίδιος ο Κρίσνα είναι και τα τρία αυτά: Είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Μπαγκαβάν· η εντοπισμένη Υπέρτατη Ψυχή (Παραμάτμα) είναι η πλήρης επέκτασή Του, το πλήρες τμήμα Του· και η λάμψη του Μπραμάν που διαπερνά τα πάντα είναι οι ακτίνες του υπερβατικού σώματός Του. Συνεπώς ο Κρίσνα είναι πάντοτε ένα, και γι' Αυτόν δεν υπάρχει διαφοροποίηση. Αυτή είναι η διαφορά μεταξύ ενός συνηθισμένου ζωντανού όντος και του Κρίσνα. Για ένα συνηθισμένο ζωντανό ον υπάρχουν πολλές διαφορές. Ένα συνηθισμένο ζωντανό ον διαφέρει από το σώμα του και διαφέρει επίσης από τα άλλα είδη ζωντανών όντων. Ένα ανθρώπινο ον διαφέρει από τα άλλα ανθρώπινα όντα και διαφέρει και από τα ζώα. Ακόμα και στο ίδιο του το σώμα, υπάρχουν διάφορα μέλη αυτού του σώματος. Διαθέτουμε τα χέρια μας και τα πόδια μας, αλλά τα χέρια μας διαφέρουν από τα πόδια μας. Το χέρι δεν μπορεί να ενεργήσει όπως το πόδι, ούτε το πόδι μπορεί να ενεργήσει όπως το χέρι. Τα μάτια δεν μπορούν να ακούσουν όπως τα αφτιά, ούτε τα αφτιά μπορούν να δουν όπως τα μάτια. Ο τεχνικός όρος όλων αυτών των διαφορών είναι *σβατζτιγια-βιτζτιγια*.

Ο σωματικός περιορισμός δια του οποίου ένα μέρος του σώματος δεν μπορεί να ενεργήσει ως κάποιο άλλο μέρος απουσιάζει παντελώς στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ του σώματός Του και του Ιδίου. Είναι εντελώς πνευματικός και συνεπώς δεν υφίσταται υλική διαφορά μεταξύ του σώματός Του και της ψυχής Του. Κατά τον ίδιο τρόπο, δεν διαφέρει από τα εκατομμύρια των ενσαρκώσεων και των πλήρων επεκτάσεών Του. Ο Μπαλαντέβα είναι η πρώτη επέκταση του Κρίσνα και από τον Μπαλαντέβα επεκτείνεται ο Σανκάρσανα, ο Βāsουντέβα, ο Πραντιούμνα και ο Ανιούρντα. Από τον Σανκάρσανα υπάρχει ξανά μία επέκταση του Ναράγιανα και από τον Ναράγιανα υπάρχει μία δεύτερη τετραπλή επέκταση του Σανκάρσανα, του Βāsουντέβα, του Πραντιούμνα και του Ανιούρντα. Κατά τον ίδιο τρόπο, υπάρχουν αμέτρητες επεκτάσεις του Κρίσνα, αλλά όλες τους είναι ένα. Ο Κρίσνα έχει πολλές ενσαρκώσεις, όπως

ο Κύριος Νρισίμχα, ο Κύριος Αγριόχοιρος, ο Κύριος Ιχθύς και ο Κύριος Χελώνα, αλλά δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ της αρχικής μορφής του Κρίσνα με τα δύο χέρια, σαν εκείνης ενός ανθρώπινου όντος, και αυτών των ενσαρκώσεων με μορφές γιγαντιαίων ζώων. Ούτε υπάρχει διαφορά μεταξύ της δράσης ενός μέρους του σώματός Του και της δράσης κάποιου άλλου μέρους. Τα χέρια Του μπορούν να ενεργήσουν ως πόδια Του, τα μάτια Του μπορούν να ενεργήσουν ως αφτιά Του ή η μύτη Του μπορεί να ενεργήσει ως κάποιο άλλο μέρος του σώματός Του. Η όσφρηση, η γεύση και η ακοή του Κρίσνα είναι όλες το ίδιο. Εμείς, τα περιορισμένα ζωντανά όντα, πρέπει να χρησιμοποιήσουμε ένα συγκεκριμένο μέρος του σώματός μας για έναν συγκεκριμένο σκοπό, αλλά στον Κρίσνα δεν υφίσταται τέτοια διάκριση. Στην *Μπραμα-σαμχίτα* λέγεται, *ανγκανι γιασια σακαλεντριγια-βριττι*: Μπορεί να εκτελέσει τις δραστηριότητες ενός μέλους του σώματός Του με ένα άλλο μέλος. Έτσι με αναλυτική μελέτη του Κρίσνα και του προσώπου Του, συμπεραίνεται ότι Αυτός είναι το πλήρες όλο. Επομένως, όταν διαλογίζεται, διαλογίζεται πάνω στον Εαυτό Του. Ο αυτοδιαλογισμός συνηθισμένων ανθρώπων, οριζόμενος στα Σανσκριτικά ως *σο 'χαμ*, είναι απλώς μίμηση. Ο Κρίσνα μπορεί να διαλογίζεται πάνω στον Εαυτό Του, επειδή είναι το πλήρες όλο, όμως εμείς δεν μπορούμε να Τον μιμηθούμε και να διαλογιζόμαστε πάνω στον εαυτό μας. Το σώμα μας είναι ένας προσδιορισμός· το σώμα του Κρίσνα δεν είναι προσδιορισμός. Το σώμα του Κρίσνα είναι και αυτό ο Κρίσνα. Στον Κρίσνα δεν υφίσταται ύπαρξη οτιδήποτε αλλότριου. Οτιδήποτε υπάρχει στον Κρίσνα είναι και αυτό ο Κρίσνα. Συνεπώς ο Κρίσνα είναι η υπέρτατη, άφθαρτη, πλήρης ύπαρξη, δηλαδή η υπέρτατη αλήθεια.

Η ύπαρξη του Κρίσνα δεν είναι σχετική ύπαρξη. Οτιδήποτε άλλο πλην του Κρίσνα είναι σχετική αλήθεια, ενώ ο Κρίσνα είναι η Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια. Ο Κρίσνα δεν εξαρτάται από τίποτε άλλο εκτός από τον Εαυτό Του για την ύπαρξή Του. Εντούτοις, η δική μας ύπαρξη είναι σχετική. Για παράδειγμα, μόνο όταν υπάρχει το φως του ήλιου ή της σελήνης ή το ηλεκτρικό φως μπορούμε να δούμε. Επομένως η όρασή μας είναι σχετική, καθώς και το φως του ήλιου, της σελήνης και το ηλεκτρικό φως είναι και αυτά σχετικά· τα θεωρούμε φωτιστικά, μόνο επειδή εμείς τα βλέπουμε ως τέτοια. Εξάρτηση και σχετικότητα δεν υφίστανται στον Κρίσνα. Οι δραστηριότητές Του δεν εξαρτώνται από την αναγνώριση κανενός, ούτε εξαρτάται από τη βοήθεια κάποιου. Βρίσκεται πέραν της ύπαρξης του περιορισμένου χρόνου και χώρου, και επειδή είναι υπερβατικός ως προς τον χρόνο και τον χώρο, δεν μπορεί να καλυφθεί από την πλάνη της *μαγιά*, της οποίας οι δραστηριότητες

είναι περιορισμένες. Στη βεδική γραμματεία βλέπουμε ότι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας έχει πολλαπλές δυνάμεις. Εφόσον όλες αυτές οι δυνάμεις εκπορεύονται από Αυτόν, δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ Αυτού και των δυνάμεών Του. Ωστόσο, ορισμένοι φιλόσοφοι ισχυρίζονται ότι όταν ο Κρίσνα έρχεται στον υλικό κόσμο δέχεται ένα υλικό σώμα. Αλλά ακόμα και αν γίνει δεκτό ότι όταν έρχεται στον υλικό κόσμο δέχεται ένα υλικό σώμα, θα πρέπει να συμπεράνει κανείς επίσης ότι επειδή η υλική ενέργεια δεν διαφέρει από Αυτόν, αυτό το σώμα δεν ενεργεί υλικά. Γι' αυτό στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* αναφέρεται ότι εμφανίζεται μέσω της δικής Του εσωτερικής δύναμης, της *ατμα-μαγιά*.

Ο Κρίσνα ονομάζεται Υπέρτατο Μπραμάν επειδή είναι η αιτία της δημιουργίας, η αιτία της συντήρησης και η αιτία της διάλυσης. Ο Κύριος Μπράμα, ο Κύριος Βίσνου και ο Κύριος Σίβα είναι διάφορες επεκτάσεις αυτών των υλικών ιδιοτήτων. Όλες αυτές οι υλικές ιδιότητες μπορούν να ενεργήσουν στις υποκείμενες σε όρους ψυχές, αλλά δεν υφίσταται τέτοιου είδους δράση και αντίδραση πάνω στον Κρίσνα, επειδή αυτές οι ιδιότητες είναι όλες ταυτόχρονα ένα με Αυτόν, αλλά και διαφορετικές. Ο Ίδιος ο Κρίσνα είναι απλώς *σατς-τσιτ-ανανντα-βιγκραχα*, η αιώνια μορφή ευδαιμονίας και γνώσης, και εξαιτίας της ασύλληπτης μεγαλοσύνης Του, ονομάζεται Υπέρτατο Μπραμάν. Ο διαλογισμός Του πάνω στο Μπραμάν ή την Παραμάτμα ή τον Μπαγκαβάν είναι διαλογισμός μόνο πάνω στον Εαυτό Του και όχι σε κάτι άλλο πέρα από τον Εαυτό Του. Το συνηθισμένο ζωντανό ον δεν μπορεί να μιμηθεί αυτό τον διαλογισμό.

Μετά τον διαλογισμό Του, ο Κύριος έκανε τακτικά μπάνιο νωρίς το πρωί με καθαρό αγιασμένο νερό. Ύστερα άλλαζε και φορούσε φρέσκα ρούχα, σκεπαζόταν με μία ρόμπα και ασχολείτο με τα καθημερινά θρησκευτικά Του καθήκοντα. Από τα πολλά θρησκευτικά καθήκοντα, το πρώτο ήταν να κάνει προσφορές στη θυσιαστήρια φωτιά και να ψάλει σιωπηλά το *μαντρα* Γκαγιάτρι. Ο Κύριος Κρίσνα, ως ιδανικός οικογενειάρχης, εκτελούσε όλα τα θρησκευτικά Του καθήκοντα χωρίς παρέκκλιση. Όταν ξημέρωνε ο Κύριος πρόσφερε ειδικές προσευχές στον θεό του ήλιου. Ο θεός του ήλιου και άλλοι ημίθεοι που αναφέρονται στις βεδικές γραφές περιγράφονται ως διάφορα μέλη του σώματος του Κυρίου Κρίσνα και είναι χρέος των οικογενειάρχων να προσφέρουν τα σέβη τους στους ημίθεους και τους μεγάλους σοφούς, καθώς και στους προγόνους.

Όπως λέγεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, ο Κύριος δεν έχει να εκτελέσει συγκεκριμένο καθήκον σε αυτόν τον κόσμο και παρ' όλα αυτά ενεργεί σαν ένας συνηθισμένος άνθρωπος, ζώντας μία ιδανική ζωή στον υλικό κόσμο. Σε συμφωνία με τις βεδικές τελετουργικές αρχές, ο Κύριος πρόσφερε τον σεβασμό Του στους ημίθεους. Οι ρυθμιστικές αρχές βάσει των οποίων λατρεύονται οι ημίθεοι και οι πρόγονοι ονομάζονται *ταρπανα*, που σημαίνει κάτι το ευχάριστο. Οι πρόγονοι κάποιου μπορεί να πρέπει να δεχθούν ένα σώμα σε κάποιον άλλον πλανήτη, αλλά με την τέλεση του συστήματος *ταρπανα*, γίνονται πολύ ευτυχισμένοι όπου κι αν είναι. Είναι χρέος του οικογενειάρχη να κάνει τα μέλη της οικογένειάς του ευτυχισμένα και ακολουθώντας αυτό το σύστημα *ταρπανα* μπορεί να κάνει ευτυχισμένους και τους προγόνους του. Ως τέλειος και υποδειγματικός οικογενειάρχης, ο Κύριος Σρι Κρίσνα τηρούσε αυτό το σύστημα *ταρπανα* και πρόσφερε με σεβασμό την υποταγή Του στους ηλικιωμένους, τα ανώτερα μέλη της οικογένειάς Του.

Το επόμενο καθήκον Του ήταν να προσφέρει αγελάδες στους *μπραμανα* ως ελεημοσύνη. Ο Κύριος Κρίσνα συνήθιζε να δίνει 13.084 αγελάδες. Η κάθε μία ήταν στολισμένη με ένα μεταξωτό κάλυμμα και με ένα περιδέραιο από μαργαριτάρια, τα κέρατά τους ήταν σκεπασμένα με επίστρωση χρυσού και οι οπλές τους με επίστρωση από ασήμι. Ήταν όλες γεμάτες γάλα, επειδή είχαν μαζί τους τα εξαιρετικά μοσχαρακια τους και ήταν πολύ εξημερωμένες και γαλήνιες. Όταν οι *μπραμανα* έπαιρναν ως ελεημοσύνη τις αγελάδες, έπαιρναν επίσης και όμορφα μεταξωτά ρούχα, καθώς και από ένα δέρμα ελαφιού και αρκετή ποσότητα από σπόρους σουσαμιού. Ο Κύριος είναι συνήθως γνωστός ως *γκο-μπραμανα-χιταγια τσα*, που σημαίνει πως το πρώτο καθήκον Του είναι να φροντίζει για το καλό των αγελάδων και των *μπραμανα*. Έτσι έδινε αγελάδες στους *μπραμανα* ως ελεημοσύνη μαζί με πλούσια στολίδια και άλλα παραφερνάλια. Έπειτα, ευχόμενος το καλό όλων των ζωντανών όντων, άγγιζε ευοίωνα αντικείμενα, όπως γάλα, μέλι, γκι (βούτυρο καθαρισμένο από τα κατάλοιπα του γάλακτος), χρυσάφι, πολύτιμα πετράδια και φωτιά. Μολονότι ο Κύριος είναι από τη φύση Του πανέμορφος, λόγω του τέλειου σχήματος του υπερβατικού σώματός Του, ντυνόταν με κίτρινα ρούχα και φορούσε ένα περιδέραιο με πετράδια *κωστουμπα*. Έφερε γιρλάντες από λουλούδια, άλειφε το σώμα Του με κρέμα από σανδαλόξυλο και στολιζόταν με άλλα παρόμοια καλλυντικά και κοσμήματα. Λέγεται ότι τα ίδια τα κοσμήματα γινόντουσαν όμορφα όταν τα έβαζε στο υπερβατικό σώμα Του ο Κύριος. Αφού στολιζόταν με αυτόν τον τρόπο, ο Κύριος κοίταζε αγάλματα από μάρμαρο που έδειχναν αγελάδες και μοσχαρακια και μετά επισκεπτόταν ναούς του Θεού και των

ημιθέων όπως ο Κύριος Σίβα. Υπήρχαν πολλοί *μπραμανα* που έρχονταν καθημερινά να δουν τον Υπέρτατο Κύριο πριν πάρουν το πρωινό τους· ανυπομονούσαν να Τον δουν και Αυτός τους καλωσόριζε.

Το επόμενο καθήκον Του ήταν να ευχαριστήσει στην πόλη αλλά και μέσα στον περίβολο του ανακτόρου όλων των ειδών τους ανθρώπους που ανήκαν σε διαφορετικές κάστες. Τους έκανε ευτυχισμένους ικανοποιώντας τις διάφορες επιθυμίες τους και όταν ο Κύριος τους έβλεπε ευτυχισμένους, ευχαριστιόταν πολύ κι Εκείνος. Ο Κύριος μοίραζε αμέσως τις γιρλάντες από λουλούδια, τους καρπούς μπέτελ, τον πολτό από σανδαλόξυλο και άλλα αρωματικά διακοσμητικά αντικείμενα που Του πρόσφεραν, πρώτα στους *μπραμανα* και τα ηλικιωμένα μέλη της οικογένειας, έπειτα στις βασίλισσες, έπειτα στους υπουργούς και αν περίσσευε τίποτα, το χρησιμοποιούσε ο Ίδιος. Όταν ο Κύριος τέλειωνε με όλα αυτά τα καθημερινά καθήκοντα, ο ηνίοχός Του, ο Ντάρουκα, ερχόταν με το υπέροχο άρμα Του και στεκόταν μπροστά στον Κύριο με διπλωμένα χέρια, γνωστοποιώντας ότι το άρμα ήταν έτοιμο, και ο Κύριος ερχόταν από το ανάκτορο για να ανέβει στο άρμα και να φύγει. Τότε ο Κύριος, συνοδευόμενος από τον Ούνταβα και τον Σατιάκι, ανέβαινε στο άρμα όπως ο θεός του ήλιου ανεβαίνει στο άρμα του το πρωί, εμφανιζόμενος μαζί με τις φλεγόμενες ακτίνες του στην επιφάνεια της γης. Όταν ο Κύριος επρόκειτο να φύγει από τα ανάκτορά Του, όλες οι βασίλισσες Τον κοίταζαν κάνοντας γυναικείες κινήσεις και χειρονομίες. Ο Κύριος ανταποκρινόταν στους χαιρετισμούς τους με χαμόγελα, προσελκύοντας τις καρδιές τους τόσο πολύ, που τις έκανε να νιώθουν έντονο αποχωρισμό από Αυτόν.

Έπειτα ο Κύριος πήγαινε στο κτίριο των συναθροίσεων, γνωστό ως Σουντάρμα. Ίσως θυμόμαστε ότι το κτίριο Σουντάρμα μεταφέρθηκε και μετεγκαταστάθηκε στην πόλη της Ντβάρακα από τον ουράνιο πλανήτη. Η ιδιαίτερη σημασία αυτού του κτιρίου ήταν ότι όποιος έμπαινε σε αυτό ελευθερωνόταν από τα έξι είδη υλικών πόνων, και συγκεκριμένα, από την πείνα, τη δίψα, τους θρήνους, την πλάνη, τα γηρατειά και τον θάνατο. Αυτά είναι τα δίκτυα της υλικής ύπαρξης και όσο παρέμενε κάποιος μέσα σε εκείνο το κτίριο συναθροίσεων, το Σουντάρμα, δεν μπορούσε να προσβληθεί από αυτά τα έξι υλικά δίκτυα. Ο Κύριος αποχαιρετούσε τα δεκαέξι χιλιάδες ανάκτορα και γινόταν και πάλι ένας και έμπαινε στο κτίριο των συναθροίσεων Σουντάρμα σε πομπή, μαζί με τα υπόλοιπα μέλη της δυναστείας Γιαντού. Αφού έμπαινε στο κτίριο των συναθροίσεων, καθόταν στον υψωμένο βασιλικό θρόνο και Τον έβλεπαν να εκπέμπει φλογισμένες

ακτίνες υπερβατικής λάμψης. Ανάμεσα σε όλους τους μεγάλους ήρωες της δυναστείας Γιαντού, ο Κρίσνα έμοιαζε με την πανσέληνο στον ουρανό, περιστοιχισμένη από πολλά φωτεινά σώματα. Στο κτίριο των συναθροίσεων υπήρχαν επαγγελματίες γελωτοποιοί, χορευτές, μουσικοί και μπαλαρίνες και μόλις ο Κύριος καθόταν στον θρόνο Του, άρχιζαν ο καθένας τη δουλειά του για να ευχαριστήσουν τον Κύριο και να Του φτιάξουν τη διάθεση. Στην αρχή, οι γελωτοποιοί μιλούσαν με τέτοιο τρόπο που ο Κύριος και οι σύντροφοί Του απολάμβαναν το χιούμορ τους, που φρεσκάριζε την πρωινή τους διάθεση. Έπειτα οι δραματικοί ηθοποιοί έπαιζαν τους ρόλους τους και οι μπαλαρίνες έκαναν επίδειξη των καλλιτεχνικών τους κινήσεων. Όλες αυτές οι δραστηριότητες συνοδεύονταν από τους χτύπους τυμπάνων *μριντανγκα* και τους ήχους που έκαναν διάφορες *βινα*, φλογέρες και κουδουνάκια, καθώς και *πακβατζ*, ένα άλλο είδος τυμπάνου. Σε αυτούς τους μουσικούς ήχους, προσθέτονταν και οι ήχοι από κοχύλια. Οι επαγγελματίες τραγουδιστές που ονομάζονταν *σουτα* και *μαγκαντα* τραγουδούσαν και κάποιοι άλλοι έδειχναν την χορευτική τους τέχνη. Με αυτόν τον τρόπο, ως αφοσιωμένοι υπηρέτες, πρόσφεραν με σεβασμό τις προσευχές τους στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Μερικές φορές οι μορφωμένοι *μπραμανα* που ήταν παρόντες σε εκείνη τη συνάθροιση έψαλαν βεδικούς ύμνους και τους εξηγούσαν στο ακροατήριο όσο καλύτερα μπορούσαν και μερικές φορές κάποιοι από αυτούς απήγγειλαν παλιές ιστορικές αφηγήσεις των έργων περίφημων βασιλιάδων. Ο Κύριος, συνοδευόμενος από τους συντρόφους Του, χαιρόταν πολύ να τους ακούει.

Μια φορά κι έναν καιρό, ένα πρόσωπο έφτασε στην πύλη του κτιρίου των συναθροίσεων και το πρόσωπο αυτό ήταν άγνωστο σε όλα τα μέλη της συνάθροισης, αλλά με την άδεια του Κυρίου Κρίσνα ο φύλακας το άφησε να περάσει. Ο φύλακας διατάχθηκε να το παρουσιάσει στον Κύριο και έτσι ο άνθρωπος αυτός εμφανίσθηκε και πρόσφερε με σεβασμό την υποταγή του στον Κύριο με διπλωμένα χέρια σε στάση προσευχής. Όταν ο Βασιλιάς Τζαράσαντα κατέκτησε όλα τα άλλα βασίλεια συνέβη πολλοί βασιλιάδες να μην υποκλιθούν μπροστά στον Τζαράσαντα και ως αποτέλεσμα όλοι τους, είκοσι χιλιάδες τον αριθμό, συνελήφθησαν και οδηγήθηκαν στη φυλακή. Ο άνθρωπος που παρουσιάστηκε στον Κύριο Κρίσνα από τον φύλακα ήταν εκπρόσωπος και αγγελιοφόρος όλων εκείνων των φυλακισμένων βασιλιάδων. Αφού παρουσιάστηκε όπως έπρεπε στον Κύριο, ο άνθρωπος άρχισε να εξηγεί την κατάσταση ως εξής:

«Αγαπητέ μου Κύριε, είσαι η αιώνια μορφή της υπερβατικής ευδαιμονίας και γνώσης. Συνεπώς, βρίσκεσαι πέρα από το πεδίο των διανοητικών εικασιών και της δυνατότητας περιγραφής των υλιστών αυτού του κόσμου. Ένα μικρό μέρος της δόξας Σου μπορεί να γίνει γνωστό από πρόσωπα που έχουν παραδοθεί πλήρως στα λωτοειδή Σου πόδια και μόνο με τη χάρη Σου αυτά τα πρόσωπα ελευθερώνονται από όλες τις υλικές αγωνίες. Αγαπητέ μου Κύριε, δεν είμαι μία από αυτές τις παραδομένες ψυχές· βρίσκομαι ακόμα μέσα στη δυαδικότητα και την πλάνη της υλικής ύπαρξης. Γι' αυτό έχω έλθει να βρω καταφύγιο στα λωτοειδή Σου πόδια, επειδή φοβάμαι τον κύκλο της γέννησης και του θανάτου. Αγαπητέ μου Κύριε, νομίζω ότι υπάρχουν πολλά ζωντανά όντα όπως εγώ, που είναι μπλεγμένα αιωνίως σε πράξεις που αποβλέπουν στην απόλαυση και στις επακόλουθες αντιδράσεις που αυτές επισύρουν. Δεν ενδιαφέρονται ποτέ να ακολουθήσουν τις οδηγίες Σου προσφέροντας υπηρεσία αφοσίωσης, παρόλο που είναι ευχάριστη στην καρδιά και πολύ ευοίωνη για την ύπαρξη. Αντίθετα, είναι εναντίον του δρόμου της συνείδησης του Κρίσνα και περιπλανώνται στους τρεις κόσμους, ωθούμενοι από την παραπλανητική ενέργεια της υλικής ύπαρξης.

«Αγαπητέ μου Κύριε, ποιος μπορεί να υπολογίσει το έλεός Σου και τα γεμάτα δύναμη έργα Σου; Είσαι παρών πάντοτε ως η ανυπέρβλητη δύναμη του αιώνιου χρόνου, προκαλώντας σύγχυση στις ακούραστες επιθυμίες των υλιστών, οι οποίοι βρίσκονται έτσι μονίμως μπερδεμένοι και απογοητευμένοι. Γι' αυτό Σε προσκυνώ με σεβασμό στη μορφή Σου του αιώνιου χρόνου. Αγαπητέ μου Κύριε, είσαι ο ιδιοκτήτης όλων των κόσμων και έχεις ενσαρκωθεί μαζί με την πλήρη επέκτασή Σου, τον Κύριο Μπαλαράμα. Λέγεται ότι η εμφάνισή Σου σε αυτή την ενσάρκωση έχει σκοπό την προστασία των πιστών και την καταστροφή των αχρείων. Υπ' αυτές τις συνθήκες, πώς είναι δυνατό αχρείοι όπως ο Τζαράσαντα να μπορούν να μας κρατούν σε τόσο ελεεινές συνθήκες ζωής εναντίον της εξουσίας Σου; Παραξενευόμαστε με αυτή την κατάσταση και δεν μπορούμε να καταλάβουμε πώς είναι δυνατό. Ίσως έχει ανατεθεί στον Τζαράσαντα να μας ταλαιπωρεί εξαιτίας προηγούμενων παραπτωμάτων μας, αλλά έχουμε ακούσει από τις εξ αποκαλύψεως γραφές ότι όποιος εγκαταλείπεται στα λωτοειδή Σου πόδια αποκτά αμέσως ανοσία στις αντιδράσεις της αμαρτωλής ζωής. Γι' αυτό μου έχει ανατεθεί από όλους τους φυλακισμένους βασιλιάδες να Σου πω ότι προσφέρουμε ολόκαρδα τον εαυτό μας σ' Εσένα και ελπίζουμε ότι τώρα θα μας προστατέψεις πλήρως. Τώρα έχουμε φτάσει στο αληθινό συμπέρασμα της ζωής μας. Η βασιλική θέση μας δεν είναι τίποτε άλλο παρά

η ανταμοιβή μας για προηγούμενες ευσεβείς πράξεις, ακριβώς όπως και ο πόνος της φυλάκισής μας από τον Τζαράσανντα είναι και αυτός αποτέλεσμα προηγούμενων ασεβών πράξεων. Τώρα καταλαβαίνουμε ότι οι αντιδράσεις και στις ευσεβείς και στις ασεβείς πράξεις είναι προσωρινές και ότι δεν μπορούμε να είμαστε ποτέ ευτυχισμένοι σε αυτή την υποκείμενη σε όρους ζωή. Το υλικό σώμα μας απονέμεται από τις καταστάσεις της υλικής φύσης και εξαιτίας αυτού είμαστε γεμάτοι αγωνίες. Η υλική συνθήκη ζωής συνεπάγεται την ανοχή του βάρους αυτού του νεκρού σώματος. Έτσι, ως αποτέλεσμα της δράσης που αποβλέπει στην απόλαυση, έχουμε γίνει υποζύγια αυτών των σωμάτων και εξαναγκασμένοι από την υπό όρους ζωή, έχουμε εγκαταλείψει την ευχάριστη ζωή της συνείδησης του Κρίσνα. Τώρα συνειδητοποιούμε ότι είμαστε τα πιο ανόητα πρόσωπα. Έχουμε μπλεχτεί στα δίκτυα των υλικών αντιδράσεων εξαιτίας της άγνοιάς μας. Γι' αυτό έχουμε έλθει τώρα στο καταφύγιο των λωτοειδών ποδιών Σου, που μπορούν να σβήσουν στη στιγμή όλα τα αποτελέσματα της δράσης που έχει στόχο την απόλαυση και έτσι να μας ελευθερώσουν από τη μόλυνση των υλικών πόνων και των υλικών απολαύσεων.

«Αγαπητέ Κύριε, επειδή τώρα είμαστε ψυχές παραδομένες στα λωτοειδή Σου πόδια, μπορείς να μας ανακουφίσεις από την παγίδα της δράσης που αποσκοπεί στην απόλαυση, η οποία γίνεται δυνατή από τη μορφή του Τζαράσανντα. Αγαπητέ Κύριε, Σου είναι γνωστό ότι ο Τζαράσανντα έχει τη δύναμη δέκα χιλιάδων ελεφάντων και με αυτή τη δύναμη μας έχει φυλακίσει, όπως ένα λιοντάρι υπνωτίζει ένα κοπάδι πρόβατα. Αγαπητέ μου Κύριε, έχεις ήδη πολεμήσει με τον Τζαράσανντα δεκαοχτώ φορές διαδοχικά, από τις οποίες τον έχεις νικήσει δεκαεφτά φορές ξεπερνώντας την ασυνήθιστη δύναμή του. Αλλά την δέκατη όγδοη φορά έδειξες την ανθρώπινη συμπεριφορά Σου και έτσι φάνηκε ότι ηττήθηκες. Αγαπητέ μου Κύριε, γνωρίζουμε πολύ καλά ότι ο Τζαράσανντα δεν μπορεί να Σε νικήσει ποτέ, επειδή η δύναμή Σου, οι πηγές Σου και η εξουσία Σου είναι απεριόριστα. Κανείς δεν μπορεί να είναι ίσος Σου ή να Σε ξεπεράσει. Αυτό που φαίνεται σαν ήττα από τον Τζαράσανντα στη δέκατη όγδοη μάχη δεν είναι παρά η επίδειξη ανθρώπινης συμπεριφοράς. Δυστυχώς, ο ανόητος Τζαράσανντα δεν μπορούσε να καταλάβει τα τεχνάσματά Σου και έχει γίνει από τότε περήφανος για την υλική του δύναμη και το γόητρό του. Συγκεκριμένα, μας έχει συλλάβει και φυλακίσει, γνωρίζοντας πολύ καλά πως ως αφοσιωμένοι υπηρέτες Σου, είμαστε υποταγμένοι στην εξουσία Σου.

Τώρα έχω εξηγήσει τη φρικτή θέση μας και Εσύ μπορείς να κρίνεις και να κάνεις ό,τι θέλεις. Ως αγγελιοφόρος και εκπρόσωπος όλων αυτών των φυλακισμένων βασιλιάδων, έχω υποβάλει τα λόγια μου Σε Σένα και Σου έχω προσφέρει τις προσευχές μας. Όλοι οι βασιλιάδες ανυπομονούν να Σε δουν, έτσι ώστε να να μπορέσουν να εγκαταλειφθούν οι ίδιοι στα λωτοειδή Σου πόδια. Αγαπητέ μου Κύριε, δείξε τους το έλεός Σου και δώσε τους καλή τύχη».

Ο Κύριος Κρίσνα σηκώθηκε αμέσως μαζί με τους υπουργούς και τους γραμματείς Του για να υποδεχθεί τον μεγάλο σοφό Νάραντα.

Την ίδια στιγμή που ο αγγελιοφόρος των φυλακισμένων βασιλιάδων παρουσίαζε την έκκλησή του στον Κύριο, έφτασε εκεί και ο μέγας σοφός Νάραντα. Επειδή ήταν μεγάλος άγιος, τα μαλλιά του ήταν εκθαμβωτικά σαν χρυσάφι και όταν μπήκε στο κτίριο της συνάθροισης έμοιαζε σαν να ήταν παρών ο ίδιος ο θεός του ήλιου στο μέσο της συνάθροισης. Ο Κύριος Κρίσνα είναι ο λατρευτός κύριος ακόμα και του Κυρίου Μπράμα και του Κυρίου Σίβα, αλλά παρ' όλα αυτά, αμέσως μόλις είδε ότι είχε φτάσει ο σοφός Νάραντα, σηκώθηκε αμέσως μαζί με τους υπουργούς και τους γραμματείς Του για να υποδεχθεί τον μεγάλο σοφό και να του προσφέρει με σεβασμό την

υποταγή Του, κλίνοντας το κεφάλι Του. Ο μεγάλος σοφός Νάραντα κάθισε αναπαυτικά και ο Κύριος Κρίσνα τον λάτρεψε με όλα τα απαραίτητα παραφερνάλια, όπως απαιτείται για τη σωστή υποδοχή ενός άγιου προσώπου. Ενώ προσπαθούσε να ικανοποιήσει τον Νάραντα, ο Κύριος Κρίσνα είπε τα ακόλουθα λόγια με τη φυσική γλυκιά φωνή Του.

«Αγαπημένε Μου μεγάλε σοφέ μεταξύ των ημιθέων, νομίζω ότι τώρα όλα είναι καλά στους τρεις κόσμους. Πληροίς όλες τις προϋποθέσεις για να ταξιδεύεις παντού στο διάστημα, στα ανώτερα, τα μεσαία και τα κατώτερα πλανητικά συστήματα αυτού του σύμπαντος. Ευτυχώς, όταν σε συναντούμε μπορούμε εύκολα να πάρουμε πληροφορίες από την αγιότητά σου για όλα τα νέα των τριών κόσμων· μέσα σε αυτή την κοσμική εκδήλωση του Υπερτάτου Κυρίου δεν υπάρχει τίποτε που να μένει κρυφό από εσένα. Γνωρίζεις τα πάντα και γι' αυτό επιθυμώ να σου κάνω μερικές ερωτήσεις. Οι Πάνταβα είναι καλά; Ποιο είναι τώρα το σχέδιο του Βασιλιά Γιουντιστίρα; Έχεις την καλοσύνη να Μου πεις τι θέλουν να κάνουν τώρα;».

Ο μεγάλος σοφός Νάραντα μίλησε ως εξής: «Αγαπημένε μου Κύριε, μίλησες για την κοσμική εκδήλωση που δημιούργησε ο Υπέρτατος Κύριος, αλλά γνωρίζω πως Εσύ είσαι ο δημιουργός που διαπερνά τα πάντα. Οι ενέργειές Σου είναι τόσο εκτεταμένες και ασύλληπτες, ώστε ακόμα και ισχυρά πρόσωπα όπως ο Μπράμα, ο κύριος αυτού του συγκεκριμένου σύμπαντος, δεν μπορεί να υπολογίσει την ασύλληπτη δύναμή Σου. Αγαπημένε μου Κύριε, με την ασύλληπτη δύναμή Σου είσαι παρών ως Υπέρτατη Ψυχή στην καρδιά όλων, ακριβώς όπως η φωτιά που είναι παρούσα μέσα σε όλους, αλλά που κανείς δεν μπορεί να την δει απευθείας. Στην υπό όρους ζωή, κάθε ζωντανό ον βρίσκεται στη δικαιοδοσία των τριών καταστάσεων της υλικής φύσης. Συνεπώς, δεν είναι σε θέση να δουν την πανταχού παρουσία Σου με τα υλικά μάτια τους. Ωστόσο με τη χάρη Σου, έχω δει πολλές φορές τη δράση της ασύλληπτης δύναμής Σου και γι' αυτό, όταν με ρωτάς για τα νέα των Πάνταβα, τα οποία δεν Σου είναι καθόλου άγνωστα, δεν με εκπλήσσουν οι ερωτήσεις Σου. Αγαπημένε μου Κύριε, με τις ασύλληπτες δυνάμεις Σου δημιουργείς αυτή τη κοσμική εκδήλωση, την συντηρείς και ξανά την διαλύεις. Οφείλεται αποκλειστικά στην ασύλληπτη δύναμή Σου το ότι αυτός ο υλικός κόσμος, μολονότι είναι μία σκιώδης αναπαράσταση του πνευματικού κόσμου, μοιάζει να είναι πραγματικός. Κανείς δεν μπορεί να καταλάβει τι σχεδιάζεις να κάνεις στο μέλλον. Η υπερβατική θέση Σου είναι πάντοτε ασύλληπτη σε όλους. Όσο για μένα, μπορώ απλώς να Σε προσκυνώ με σεβασμό ξανά και ξανά. Στη σωματική

αντίληψη της γνώσης, όλοι ωθούνται από υλικές επιθυμίες και έτσι όλοι αναπτύσσουν καινούργια υλικά σώματα το ένα μετά το άλλο στον κύκλο της γέννησης και του θανάτου. Απορροφημένος κάποιος σε μία τέτοια αντίληψη ύπαρξης, δεν γνωρίζει πώς να ξεφύγει από αυτόν τον εγκλωβισμό του υλικού σώματος. Από το αναίτιο έλεός Σου, Κύριέ μου, κατέρχεσαι για να δείξεις τις υπερβατικές διασκεδάσεις Σου, οι οποίες είναι διαφωτιστικές και δοξασμένες. Γι' αυτό δεν έχω άλλη επιλογή από το να Σε προσκυνώ με σεβασμό. Αγαπημένε μου Κύριε, Εσύ είσαι το Υπέρτατο Παραμπραμάν, και οι διασκεδάσεις Σου ως ένας συνηθισμένος άνθρωπος είναι άλλη μία τακτική επινόηση, ακριβώς σαν ένα θεατρικό έργο στη σκηνή, στο οποίο ο ηθοποιός παίζει ρόλους διαφορετικούς από τον εαυτό του. Με ρώτησες σχετικά με τους εξαδέλφους Σου, τους Πάννταβα, στον ρόλο κάποιου που θέλει το καλό τους, και γι' αυτό θα Σου κάνω γνωστές τις προθέσεις τους. Τώρα άκουσέ με, Σε παρακαλώ. Πρώτα απ' όλα, μπορώ να Σου πω ότι ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα έχει όλα τα υλικά πλούτη που είναι δυνατό να επιτύχει κανείς στο ανώτατο πλανητικό σύστημα, την Μπραμαλόκα. Δεν υπάρχει υλικός πλούτος που να θέλει να αποκτήσει και όμως, θέλει να τελέσει τις θυσίες Ρατζασούγια μόνο και μόνο για να έχει τη συντροφιά Σου και να Σε ευχαριστήσει.

Ο Νάραντα πληροφόρησε τον Κύριο Κρίσνα, «Ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα είναι τόσο πλούσιος που έχει αποκτήσει όλα τα πλούτη της Μπραμαλόκα σε αυτόν εδώ τον πλανήτη Γη. Είναι πλήρως ικανοποιημένος και δεν χρειάζεται πλέον τίποτε περισσότερο. Είναι πλήρης στα πάντα, αλλά τώρα θέλει να Σε λατρέψει για να επιτύχει το αναίτιο έλεός Σου και θέλω να Σε ικετέψω να εκπληρώσεις τις επιθυμίες του. Αγαπημένε μου Κύριε, σε αυτές τις μεγάλες θυσιαστήριες τελετές του Βασιλιά Γιουντιστίρα θα γίνει συνάθροιση όλων των ημιθέων και όλων των διάσημων βασιλιάδων της γης.

«Αγαπημένε μου Κύριε, Εσύ είσαι το Υπέρτατο Μπραμάν, το Πρόσωπο της Θεότητας. Όποιος Σε υπηρετεί με αφοσίωση με τις καθορισμένες μεθόδους του ακούσματος, του ψαλσίματος και της ενθύμησης ασφαλώς εξαγνίζεται από τη μόλυνση των καταστάσεων της υλικής φύσης και πολύ περισσότερο όσοι έχουν την ευκαιρία να Σε δουν και να Σε αγγίξουν απευθείας. Αγαπημένε μου Κύριε, είσαι το σύμβολο όλων των ευοίωνων πραγμάτων. Το υπερβατικό όνομά Σου και η φήμη Σου έχουν διαδοθεί σε όλο το σύμπαν, στα ανώτερα, τα μεσαία και τα κατώτερα πλανητικά συστήματα. Το υπερβατικό νερό που πλένει τα λωτοειδή Σου πόδια είναι γνωστό στο ανώτερο πλανητικό σύστημα ως Μαντακίνι, στο κατώτερο πλανητικό σύστημα ως Μπογκαβατί και σε αυτό το γήινο πλανητικό σύστημα ως Γάγγης. Αυτό το ιερό, υπερβατικό νερό

κυλάει απ' άκρη σ' άκρη σε ολόκληρο το σύμπαν, εξαγνίζοντας οποιοδήποτε μέρος στο οποίο κυλά».

Λίγο πριν φτάσει ο σοφός Νάραντα στο κτίριο των συναθροίσεων Σουντάρμα στην Νιβάρακα, ο Κύριος Κρίσνα, οι υπουργοί Του και οι γραμματείς Του σκέφτονταν πώς να επιτεθούν στο βασίλειο του Τζαράσαντα. Επειδή σκέφτονταν το ζήτημα σοβαρά, η πρόταση του Νάραντα να πάει ο Κύριος Κρίσνα στη Χαστινάπουρα για τη μεγάλη θυσία Ρατζασούγια του Μαχαράζα Γιουντιστίρα δεν τους άρεσε. Ο Κύριος Κρίσνα κατάλαβε τις προθέσεις των συντρόφων Του, επειδή είναι κυβερνήτης ακόμα και του Κυρίου Μπράμα. Γι' αυτό, προκειμένου να τους ηρεμήσει, είπε χαμογελώντας στον Ούνταβα, «Αγαπημένε Μου Ούνταβα, θέλεις πάντοτε το καλό Μου και είσαι έμπιστος φίλος Μου. Γι' αυτό θέλω να δω τα πάντα μέσα από εσένα, επειδή πιστεύω πως οι συμβουλές σου είναι πάντα σωστές. Πιστεύω πως καταλαβαίνεις την όλη κατάσταση τέλεια. Γι' αυτό ζητώ τη γνώμη σου. Τι πρέπει να κάνω; Σου έχω εμπιστοσύνη και γι' αυτό θα κάνω ό,τι Μου πεις». Ήταν γνωστό στον Ούνταβα ότι παρόλο που ο Κύριος Κρίσνα ενεργούσε σαν ένας συνηθισμένος άνθρωπος, γνώριζε τα πάντα – παρελθόν, παρόν και μέλλον. Εντούτοις, επειδή ο Κύριος προσπαθούσε να τον συμβουλευθεί, ο Ούνταβα, για να προσφέρει στον Κύριο υπηρεσία, άρχισε να μιλά.

• Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Εξηκοστό Ένατο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Οι καθημερινές δραστηριότητες του Κυρίου Κρίσνα». •

70. Ο Κύριος Κρίσνα στην πόλη της Ιντραπράστα

Παρουσία του μεγάλου σοφού Νάραντα και όλων των άλλων συντρόφων του Κυρίου Κρίσνα, ο Ούνταβα σκέφτηκε την κατάσταση και ύστερα μίλησε ως εξής: «Αγαπημένε μου Κύριε, πρώτα απ' όλα, πρέπει να πω ότι ο μεγάλος σοφός Νάραντα Σου έχει ζητήσει να πας στη Χαστινάπουρα για να ευχαριστήσεις τον Βασιλιά Γιουντιστίρα, τον εξάδελφό Σου, ο οποίος ετοιμάζεται να τελέσει μία μεγάλη θυσία γνωστή ως Ρατζασούγια. Πιστεύω, λοιπόν, ότι θα πρέπει να πας αμέσως εκεί για να βοηθήσεις τον Βασιλιά σε αυτό το μεγάλο εγχείρημα. Ωστόσο, μολονότι το να δεχθείς την πρόσκληση του σοφού Νάραντα ως πρωταρχικό μέλημα είναι σωστό, συγχρόνως, Κύριέ μου, είναι καθήκον Σου να προστατέψεις τις παραδομένες ψυχές. Και οι δύο σκοποί μπορούν να εξυπηρετηθούν αν κατανοήσουμε την όλη κατάσταση. Αν δεν νικήσουμε όλους του βασιλιάδες, κανείς δεν μπορεί να τελέσει αυτή τη θυσία Ρατζασούγια. Με άλλα λόγια, πρέπει να γίνει κατανοητό ότι ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα δεν μπορεί να τελέσει αυτή τη σπουδαία θυσία χωρίς να νικήσει τον εχθρικό Βασιλιά Τζαράσανντα. Η θυσία Ρατζασούγια μπορεί να τελεστεί μόνο από κάποιον που έχει καταγάγει νίκη σε όλες τις κατευθύνσεις. Επομένως, για να εξυπηρετήσουμε και τους δύο σκοπούς, πρέπει πρώτα απ' όλα να σκοτώσουμε τον Τζαράσανντα. Πιστεύω πως αν μπορέσουμε με κάποιο τρόπο να νικήσουμε τον Τζαράσανντα, τότε αυτομάτως, θα πραγματοποιηθούν όλοι οι σκοποί μας. Οι φυλακισμένοι βασιλιάδες θα αφεθούν ελεύθεροι και με μεγάλη ευχαρίστηση θα απολαύσουμε τη διάδοση της υπερβατικής φήμης Σου, επειδή θα έχεις σώσει τους αθώους βασιλιάδες, τους οποίους έχει φυλακίσει ο Τζαράσανντα.

«Αλλά ο Βασιλιάς Τζαράσαντα δεν είναι ένας συνηθισμένος άνθρωπος. Έχει αποδειχθεί εμπόδιο ακόμα και σε σπουδαίους πολεμιστές, επειδή η σωματική του δύναμη είναι ίση με τη δύναμη 10.000 ελεφάντων. Αν κάποιος μπορεί να νικήσει αυτόν τον βασιλιά, δεν είναι άλλος από τον Μπιμασένα, επειδή και αυτός έχει τη δύναμη 10.000 ελεφάντων. Το καλύτερο θα ήταν να πολεμήσει μαζί του μόνος του ο Μπιμασένα. Σε αυτή την περίπτωση δεν θα υπήρχε αχρείαστος σκοτωμός πολλών στρατιωτών. Πράγματι, θα είναι πολύ δύσκολο να νικηθεί ο Τζαράσαντα όταν στέκεται με τις μεραρχίες *ακσωχινι* των στρατιωτών του. Μπορούμε, συνεπώς, να υιοθετήσουμε μία πολιτική ευνοϊκότερη γι' αυτή την κατάσταση. Γνωρίζουμε ότι ο Βασιλιάς Τζαράσαντα είναι πολύ αφοσιωμένος στους *μπραμανα*. Είναι πολύ γενναιόδωρος μαζί τους· δεν αρνείται ποτέ κανένα αίτημα από *μπραμανα*. Πιστεύω, λοιπόν, ότι ο Μπιμασένα θα πρέπει να πλησιάσει τον Τζαράσαντα ντυμένος σαν *μπραμανα*, να ζητήσει από αυτόν ελεημοσύνη και μετά να παλέψει μαζί του. Και για να εξασφαλίσουμε τη νίκη του Μπιμασένα, νομίζω πως θα πρέπει να τον συνοδέψεις Εσύ, Κύριε. Αν η μάχη γίνει μπροστά Σου, είμαι βέβαιος ότι ο Μπιμασένα θα βγει νικητής, επειδή με την παρουσία Σου κάθε τι αδύνατο γίνεται δυνατό, όπως ακριβώς ο Κύριος Μπράμα δημιουργεί αυτό το σύμπαν και ο Κύριος Σίβα το καταστρέφει απλώς μέσω της επίδρασής Σου.

«Στην πραγματικότητα, Εσύ δημιουργείς και καταστρέφεις όλη την κοσμική εκδήλωση· ο Κύριος Μπράμα και ο Κύριος Σίβα είναι μόνο οι επιφανειακές ορατές αιτίες· Στην πραγματικότητα, η δημιουργία και η καταστροφή τελούνται από τον αόρατο παράγοντα χρόνο, ο οποίος είναι η απρόσωπη εκπροσώπησή Σου. Τα πάντα βρίσκονται κάτω από τον έλεγχο αυτού του παράγοντα χρόνου. Αν ο αόρατος παράγοντας χρόνος μπορεί να κάνει τόσο θαυμαστά έργα μέσω του Κυρίου Μπράμα και του Κυρίου Σίβα, δεν θα βοηθήσει η προσωπική Σου παρουσία τον Μπιμασένα να νικήσει τον Τζαράσαντα; Αγαπημένε μου Κύριε, όταν ο Τζαράσαντα σκοτωθεί, τότε οι βασίλισσες όλων των φυλακισμένων βασιλιάδων θα είναι τόσο χαρούμενες με την αποφυλάκιση των συζύγων τους, που θα έχει γίνει χάρη στο έλεός Σου, ώστε θα αρχίσουν όλες να τραγουδούν τις δόξες Σου. Θα είναι τόσο ευχαριστημένες όσο ήταν οι *γκοπι* όταν ελευθερώθηκαν από τα χέρια του Σανκάσουρα. Όλοι οι μεγάλοι σοφοί, ο Βασιλιάς των ελεφάντων, ο Γκαντζέντρα, η θεά της τύχης, η Σίτα, και ακόμα και ο πατέρας Σου και η μητέρα Σου, σώθηκαν όλοι από το αναίτιο έλεός Σου. Και εμείς έχουμε σωθεί

με αυτόν τον τρόπο και τραγουδούμε πάντοτε τις υπερβατικές δόξες των έργων Σου.

«Γι' αυτό, νομίζω ότι αν αναλάβουμε πρώτα τη θανάτωση του Τζαράσαντα, αυτό θα λύσει αυτομάτως πολλά άλλα προβλήματα. Όσο για τη θυσία Ρατζασούγια, που έχει προγραμματισθεί στη Χαστινάπουρα, θα πραγματοποιηθεί, είτε λόγω των ευσεβών πράξεων των φυλακισμένων βασιλιάδων είτε λόγω των ασεβών πράξεων του Τζαράσαντα.

«Κύριέ μου, φαίνεται πως και Εσύ προσωπικά θα πας στη Χαστινάπουρα να τελέσεις αυτή η σπουδαία θυσία, έτσι ώστε οι δαιμονικοί βασιλιάδες όπως ο Τζαράσαντα και ο Σισουπάλα να νικηθούν, οι ευλαβικοί φυλακισμένοι βασιλιάδες να ελευθερωθούν και ταυτόχρονα να τελεστεί η μεγάλη θυσία Ρατζασούγια. Λαμβάνοντας υπόψη όλα αυτά τα θέματα, νομίζω ότι θα πρέπει να ξεκινήσεις αμέσως για τη Χαστινάπουρα».

Όλοι όσοι ήταν παρόντες σε εκείνη τη συνάθροιση εκτίμησαν τη συμβουλή του Ούνταβα και όλοι θεώρησαν ότι αν ο Κύριος Κρίσνα πήγαινε στη Χαστινάπουρα θα ήταν ευεργετικό από κάθε άποψη. Ο μεγάλος σοφός Νάραντα, τα ηλικιωμένα πρόσωπα της δυναστείας Γιαντού και το Υπέρτατο Προσωπο της Θεότητας, ο Ίδιος ο Κρίσνα, όλοι υποστήριζαν τα λεγόμενα του Ούνταβα. Τότε ο Κύριος Κρίσνα πήρε την άδεια από τον πατέρα Του Βασουντέβα και τον παππού Του Ουγκρασένα και έδωσε εντολή αμέσως στους υπηρέτες Του Ντάρουκα και Τζάιτρα να κανονίσουν το ταξίδι για τη Χαστινάπουρα. Όταν όλα ήταν έτοιμα, ο Κύριος Κρίσνα αποχαιρέτησε ιδιαίτερα τον Μπαλαράμα και τον Βασιλιά των Γιαντού, τον Ουγκρασένα, και αφού έστειλε μπροστά πρώτα τις βασίλισσες μαζί με τα παιδιά τους, καθώς και τις απαραίτητες αποσκευές τους, ανέβηκε στο άρμα Του, το οποίο έφερε τη σημαία με το σύμβολο του Γκαρούντα.

Πριν ξεκινήσει η πομπή, ο Κύριος Κρίσνα ικανοποίησε τον μεγάλο σοφό Νάραντα προσφέροντάς του διάφορα είδη λατρευτικών αντικειμένων. Ο Νάραντα ήθελε να πέσει στα λωτοειδή πόδια του Κρίσνα, αλλά επειδή ο Κύριος έπαιζε τον ρόλο ενός ανθρώπινου όντος, του πρόσφερε απλώς τα σέβη του νοερά και έχοντας σταθερά την υπερβατική μορφή του Κυρίου στην καρδιά του, έφυγε από το μέγαρο της συνάθροισης αεροπορικώς. Συνήθως ο σοφός Νάραντα δεν περπατάει ποτέ στη επιφάνεια της γης, αλλά ταξιδεύει στο διάστημα. Μετά την αναχώρηση του Νάραντα, ο Κύριος Κρίσνα απευθύνθηκε στον αγγελιοφόρο που είχαν στείλει οι φυλακισμένοι βασιλιάδες. Του είπε ότι δεν θα πρέπει να στενοχωριούνται. Θα κανόνιζε

πολύ σύντομα να σκοτώσει τον Βασιλιά της Μαγκάντα, τον Τζαράσανντα. Έτσι ευχήθηκε καλή τύχη σε όλους τους φυλακισμένους βασιλιάδες και στον αγγελιοφόρο. Αφού πήρε τη διαβεβαίωση του Κυρίου Κρίσνα, ο αγγελιοφόρος επέστρεψε στους φυλακισμένους βασιλιάδες και τους πληροφόρησε για τα καλά νέα της επικείμενης επίσκεψης του Κυρίου. Όλοι οι βασιλιάδες ήταν χαρούμενοι με τα νέα και περίμεναν με ανυπομονησία τον ερχομό του Κυρίου.

Το άρμα του Κυρίου Κρίσνα άρχισε να προχωρά, συνοδευόμενο από πολλά άλλα άρματα, μαζί με ελέφαντες, ιππικό, πεζικό και παρόμοια βασιλικά παραφερνάλια. Σάλπιγγες, τύμπανα, τρομπέτες, κοχύλια, κόρνες και άλλα πνευστά δημιουργούσαν έναν δυνατό αίσιο ήχο, ο οποίος αντηχούσε σε όλες τις κατευθύνσεις. Οι 16.000 βασίλισσες, με επικεφαλής τη θεά της τύχης Ρουκμίνη ντέβι, την ιδανική σύζυγο του Κυρίου Κρίσνα, και συνοδευόμενες από τους γιους τους, ακολουθούσαν πίσω από τον Κύριο Κρίσνα. Ήταν ντυμένες με ακριβά ρούχα και κοσμήματα και τα σώματά τους ήταν αλειμμένα με κρέμα σανδαλόξυλου και στεφανωμένα με αρωματικά λουλούδια. Ταξιδεύοντας πάνω σε σκεπαστά φορεία τα οποία ήταν στολισμένα όμορφα με μεταξωτά υφάσματα, σημαίες και χρυσές δαντέλες, ακολουθούσαν τον δοξασμένο σύζυγό τους, τον Κύριο Κρίσνα. Οι στρατιώτες του πεζικού έφεραν ασπίδες, ξίφη και δόρατα στα χέρια τους και λειτουργούσαν ως βασιλικοί σωματοφύλακες για όλες τις βασίλισσες. Στο τέλος της πομπής ήταν οι γυναίκες και τα παιδιά όλων των άλλων αυλικών και ακολουθούσαν επίσης και πολλά αριστοκρατικά κορίτσια. Πολλά υποζύγια όπως ταύροι, βουβάλια, όνοι και ημίονοι μετέφεραν τις σκηνές, τα στρωσίδια και τα χαλιά και οι γυναίκες που ακολουθούσαν ήταν καθισμένες σε χωριστά σκεπαστά φορεία στις πλάτες των καμηλών. Αυτή η μεγάλη και εντυπωσιακή πομπή συνοδευόταν από τις φωνές των ανθρώπων και ήταν μια παρέλαση από σημαίες διαφόρων χρωμάτων, ομπρέλες και μαντήλια και διάφορες ποικιλίες από όπλα, φορέματα, κοσμήματα, περικεφαλαίες και αρματωσιές. Η πομπή, που αντανακλούσε στο φως του ήλιου, έμοιαζε με έναν ωκεανό με μεγάλα κύματα και καρχαρίες.

Με αυτό τον τρόπο η πομπή του Κυρίου Κρίσνα προχώρησε προς τη Χαστινάπουρα (το Νέο Δελχί) και σταδιακά πέρασε από τα βασίλεια Ανάρτα (η επαρχία Γκουτζαράτ), Σωβίρα (Σωρέτ), τη μεγάλη έρημο του Ρατζαστάν και ύστερα το Κουρουκσέτρα. Ανάμεσα σε αυτά τα βασίλεια υπήρχαν πολλά βουνά, ποτάμια, πόλεις, χωριά, λιβάδια και ορυχεία. Η πομπή πέρασε από όλα αυτά τα μέρη καθώς προχωρούσε. Στον δρόμο Του για τη Χαστινάπουρα, ο

Κύριος διέσχισε δύο μεγάλα ποτάμια, τον Ντρισβατί και τον Σαρασβατί. Ύστερα διέσχισε την επαρχία Παντσάλα και την επαρχία Ματσία. Με αυτόν τον τρόπο, έφτασε τελικά στην Ινντραπράστα (τη Χαστινάπουρα).

Η ακρόαση του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας δεν είναι κάτι πολύ συνηθισμένο. Γι' αυτό, όταν ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα άκουσε ότι ο Κύριος Κρίσνα είχε ήδη φτάσει στην πρωτεύουσά του, τη Χαστινάπουρα, ήταν τόσο χαρούμενος που όλες οι τρίχες του σώματός του σηκώθηκαν από μεγάλη έκσταση και βγήκε αμέσως έξω από την πόλη για να Τον υποδεχθεί κατάλληλα. Έδωσε εντολή να παίξουν διάφορα μουσικά όργανα και να τραγουδήσουν, ενώ οι μορφωμένοι *μπραμανα* της πόλης άρχισαν να ψέλνουν βεδικούς ύμνους πολύ δυνατά. Ο Κύριος Κρίσνα είναι γνωστός ως Χρισικέσα, αφέντης των αισθήσεων, και ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα έσπευσε να Τον συναντήσει, ακριβώς όπως οι αισθήσεις συναντούν τη συνείδηση της ζωής. Ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα ήταν ο μεγαλύτερος εξάδελφος του Κρίσνα. Είχε φυσικά μεγάλη αγάπη για τον Κύριο και μόλις Τον είδε η καρδιά του πλημμύρισε από στοργή και αγάπη. Δεν είχε δει τον Κύριο για πολλές ημέρες και γι' αυτό αισθάνθηκε πολύ τυχερός που Τον έβλεπε μπροστά του. Γι' αυτό ο Βασιλιάς αγκάλιασε τον Κύριο Κρίσνα ξανά και ξανά με μεγάλη στοργή.

Η αιώνια μορφή του Κυρίου Κρίσνα είναι η παντοτινή κατοικία της θεάς της τύχης. Μόλις ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα Τον αγκάλιασε, ελευθερώθηκε από όλη τη μόλυνση της υλικής ύπαρξης. Αισθάνθηκε αμέσως υπερβατική ευδαιμονία και βυθίστηκε σε έναν ωκεανό ευτυχίας. Είχε δάκρυα στα μάτια και το σώμα του έτρεμε από έκσταση. Ξέχασε εντελώς ότι ζούσε στον υλικό κόσμο. Μετά από αυτό, ο Μπιμασένα, ο δεύτερος αδελφός από τους Πάννταβα, χαμογέλασε και αγκάλιασε τον Κύριο Κρίσνα, θεωρώντας Τον εξάδελφό του από την πλευρά της μητέρας του, και έτσι βυθίστηκε σε μεγάλη έκσταση. Ο Μπιμασένα, βυθισμένος σε έκσταση, ξέχασε και αυτός προς το παρόν την υλική του ύπαρξη. Τότε ο Ίδιος ο Κύριος Σρι Κρίσνα αγκάλιασε τους άλλους τρεις Πάννταβα, τον Αρτζούνα, τον Νακούλα και τον Σαχαντέβα. Τα μάτια των τριών αδελφών πλημμύρισαν με δάκρυα και ο Αρτζούνα αγκάλιασε τον Κρίσνα ξανά και ξανά, επειδή ήταν στενοί φίλοι. Οι δύο νεότεροι από τους αδελφούς Πάννταβα, αφού τους αγκάλιασε ο Κύριος Κρίσνα, έπεσαν στα λωτοειδή Του πόδια για να προσφέρουν τον σεβασμό τους. Μετά από αυτά ο Κύριος Κρίσνα πρόσφερε τον σεβασμό Του στους παρευρισκόμενους *μπραμανα*, καθώς και στα ηλικιωμένα μέλη της δυναστείας των Κούρου, όπως ο Μπίσμα, ο Ντρόνα και ο Ντριταράστρα. Υπήρχαν πολλοί βασιλιάδες διαφόρων επαρχιών, όπως οι επαρχίες Κούρου,

Σριντζάγια και Κεκάγια, και ο Κύριος Κρίσνα ανταπόδωσε όπως έπρεπε σε αυτούς τους χαιρετισμούς και τα σέβη Του. Οι επαγγελματίες αφηγητές, όπως οι *σουτα*, οι *μαγκαντα* και οι *βανντινα*, συνοδευόμενοι από τους *μπραμανα*, πρόσφεραν προσευχές με σεβασμό στον Κύριο. Καλλιτέχνες και μουσικοί όπως οι Γκανντάρβα, καθώς και οι γελωτοποιοί της αυλής, άρχισαν να παίζουν τύμπανα, κοχύλια, *βινα*, *μριντανγκα* και σάλπιγγες και έκαναν επίδειξη της χορευτικής τους τέχνης για να ευχαριστήσουν τον Κύριο. Έτσι το πασίγνωστο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Κύριος Κρίσνα, μπήκε στη σπουδαία πόλη της Χαστινάπουρα, η οποία ήταν άμπλουτη από κάθε άποψη. Ενώ ο Κύριος Κρίσνα έμπαινε στην πόλη, όλοι μίλούσαν μεταξύ τους για τις δόξες του Κυρίου, υμνώντας το υπερβατικό Του όνομα, τις ιδιότητες, τη μορφή Του, κλπ.

Οι δρόμοι, οι λεωφόροι και τα στενά της Χαστινάπουρα είχαν ραντιστεί με αρωματικό νερό από τις προβοσκίδες μεθυσμένων ελεφάντων. Σε διάφορα μέρη της πόλης υπήρχαν πολύχρωμοι διάκοσμοι και σημαίες που στόλιζαν τα σπίτια και τους δρόμους. Σε σημαντικές διασταυρώσεις υπήρχαν πύλες με χρυσή διακόσμηση, και στις δύο πλευρές της κάθε πύλης υπήρχαν δοχεία με νερό. Αυτοί οι πανέμορφοι διάκοσμοι δόξαζαν τον πλούτο της πόλης. Συμμετέχοντας σε αυτή τη μεγάλη γιορτή, όλοι κάτοικοι της πόλης συγκεντρώνονταν εδώ κι εκεί, ντυμένοι με καινούργια πολύχρωμα ρούχα, στολισμένοι με κοσμήματα, γιρλάντες από λουλούδια και αρώματα που μοσχοβολούσαν. Κάθε σπίτι φωτιζόταν από χιλιάδες λάμπες, τοποθετημένες σε διάφορες γωνιές των γύψινων της οροφής, στους τοίχους, τους στύλους, τις βάσεις των σπιτιών, τα γείσα, κλπ., και από μακριά οι ακτίνες από τις λάμπες έμοιαζαν με τη γιορτή του Ντιπαβαλί (τη γιορτή της Πρωτοχρονιάς του ημερολογίου των Ινδουιστών). Μέσα στους τοίχους των σπιτιών έκαιγε αρωματικό λιβάνι και ο καπνός έβγαινε από τα παράθυρα, κάνοντας την όλη ατμόσφαιρα πολύ ευχάριστη. Στις κορυφές των σπιτιών ανέμιζαν σημαίες, και τα χρυσά δοχεία του νερού που ήταν στις σκεπές άστραφταν εκτυφλωτικά.

Έτσι μπήκε στην πόλη των Πάννταβα ο Κύριος Κρίσνα, απολαμβάνοντας την όμορφη ατμόσφαιρα και προχωρώντας αργά. Όταν τα νέα κορίτσια σε όλα τα σπίτια άκουσαν ότι ο Κύριος Κρίσνα, το μόνο πράγμα που αξίζει να δει κανείς, περνούσε στον δρόμο, ανυπομονούσαν να δουν αυτό το πασίγνωστο πρόσωπο. Τα μαλλιά τους και τα σφιχτά σάρι τους χαλάρωσαν, επειδή έτρεχαν με βιασύνη να Τον δουν. Άφησαν τις σπιτικές υποχρεώσεις τους και όσες ήταν ξαπλωμένες με τον άντρα τους τον άφησαν αμέσως και

ήλθαν κατευθείαν κάτω στον δρόμο για να δουν τον Κύριο Κρίσνα. Η πομπή από ελέφαντες, άλογα, άρματα και πεζικό ήταν γεμάτη κόσμο· μερικά κορίτσια, μην μπορώντας να δουν καλά λόγω του πλήθους, ανέβηκαν στις στέγες των σπιτιών. Χαίρονταν να βλέπουν τον Κύριο Σρι Κρίσνα να περνά μαζί με τις χιλιάδες γυναίκες Του. Άρχισαν να πετάνε λουλούδια στην πομπή και αγκάλιαζαν τον Κύριο Κρίσνα νοερά, προσφέροντάς Του εγκάρδια υποδοχή. Όταν Τον είδαν ανάμεσα στις πολλές βασίλισσές Του, σαν τη σελήνη που βρίσκεται ανάμεσα σε πολλά φωτεινά σώματα, άρχισαν να μιλούν μεταξύ τους.

Ένα κορίτσι είπε σε ένα άλλο, «Αγαπημένη μου φίλη, είναι πολύ δύσκολο να φανταστεί κανείς τι είδους ευσεβείς πράξεις έχουν κάνει αυτές οι βασίλισσες για να απολαμβάνουν διαρκώς το χαμογελαστό πρόσωπο και τις ερωτικές ματιές του Κρίσνα». Ενώ ο Κύριος Κρίσνα περνούσε στον δρόμο, κατά διαστήματα ορισμένοι κάτοικοι, που ήταν όλοι πλούσιοι, αξιοσέβαστοι και ελευθερωμένοι από αμαρτωλές πράξεις, παρούσιάζαν στον Κύριο ευοίωνα πράγματα, για να Τον υποδεχθούν στην πόλη τους. Έτσι Τον λάτρεψαν ως ταπεινοί υπηρέτες.

Όταν ο Κύριος Κρίσνα μπήκε στο ανάκτορο, όλες οι κυρίες που ήταν εκεί κυριεύθηκαν από στοργή βλέποντάς Τον. Υποδέχθηκαν αμέσως τον Κύριο Κρίσνα με μάτια που γυάλιζαν, εκφράζοντας την αγάπη και τη στοργή τους γι' Αυτόν, και ο Κύριος Κρίσνα χαμογέλασε και δέχθηκε τα αισθήματά και τις χειρονομίες της υποδοχής τους. Όταν η Κούντι, η μητέρα των Πάννταβα, είδε τον ανηψιό της, τον Κύριο Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, κατακλύστηκε από αγάπη και στοργή. Σηκώθηκε αμέσως από το ανάκλιντρό της και παρουσιάστηκε μπροστά Του μαζί με τη νύφη της, την Ντρώπαντι, και Τον αγκάλιασε με μητρική αγάπη και στοργή. Όπως οδηγούσε τον Κρίσνα μέσα στο ανάκτορο, ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα βρέθηκε σε τέτοια σύγχυση από τη χαρά του, ώστε ξέχασε τι έπρεπε να κάνει εκείνη την ώρα για να υποδεχθεί και να λατρέψει τον Κρίσνα σωστά. Ο Κύριος Κρίσνα πρόσφερε με μεγάλη χαρά τα σέβη Του και την υποταγή Του στην Κούντι και τις υπόλοιπες ηλικιωμένες κυρίες του ανακτόρου. Η νεότερη αδελφή Του, η Σουμπαντρά, στεκόταν και αυτή εκεί μαζί με την Ντρώπαντι και πρόσφεραν και οι δύο με σεβασμό την υποταγή τους στα λωτοειδή πόδια του Κυρίου. Ύστερα από νεύμα της πεθεράς της, η Ντρώπαντι έφερε ρουχισμό, κοσμήματα και γιρλάντες, και με αυτά τα παραφερνάλια υποδέχθηκαν τις βασίλισσες Ρουκμίни, Σατιαμπάμα, Μπαντρά, Τζαμπαβατί, Καλίντι, Μιτραβίντα, Λάκσμανα και την αφοσιωμένη Σάτια. Υποδέχθηκαν πρώτα

αυτές τις κύριες βασίλισσες του Κυρίου Κρίσνα και μετά υποδέχθηκαν κατάλληλα και τις υπόλοιπες βασίλισσες. Ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα κανόνισε για την ανάπαυση του Κρίσνα και φρόντισε και για όλους όσους είχαν έλθει μαζί Του, συγκεκριμένα, για τις βασίλισσες, τους στρατιώτες Του, τους υπουργούς Του και τους γραμματείς Του, να φιλοξενηθούν αναπαυτικά. Είχε κανονίσει να βλέπουν καθημερινά ένα νέο γνώρισμα της φιλοξενίας των Πάννταβα για όσο διάστημα έμεναν εκεί.

Ήταν εκείνο το διάστημα που ο Κύριος Κρίσνα, με τη βοήθεια του Αρτζούνα, για να ικανοποιήσει τον θεό της φωτιάς, τον Άγκνι, του επέτρεψε να καταβροχθίσει με τις φλόγες του το δάσος Κάννταβα. Κατά τη διάρκεια εκείνης της πυρκαγιάς, ο Κρίσνα έσωσε τον δαίμονα Μαγιάσουρα, ο οποίος κρυβόταν στο δάσος. Μόλις σώθηκε, ο Μαγιάσουρα αισθάνθηκε υποχρεωμένος στους Πάννταβα και τον Κύριο Κρίσνα και κατασκεύασε ένα υπέροχο μέγαρο συνελεύσεων μέσα στην πόλη της Χαστινάπουρα. Με αυτόν τον τρόπο, ο Κύριος Κρίσνα, για να ευχαριστήσει τον Βασιλιά Γιουντιστίρα, έμεινε στην πόλη της Χαστινάπουρα αρκετούς μήνες. Στη διάρκεια της παραμονής Του, απόλαυσε να πηγαίνει περίπατο εδώ κι εκεί. Οδηγούσε άρματα μαζί με τον Αρτζούνα, ακολουθούμενος από πολλούς πολεμιστές και στρατιώτες.

✽ Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Εβδομηκοστό Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Ο Κύριος Κρίσνα στην πόλη της Ιντραπράστα». ✽

71. Η απελευθέρωση του Βασιλιά Τζαράσαντα

Στη μεγάλη συνέλευση αξιοσέβαστων προσώπων -κατοίκων της Χαστινάπουρα, φίλων, συγγενών, *μπραμανα, κσατρια και βαϊσια*- ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα, παρουσία όλων, περιλαμβανομένων των αδελφών του, απευθύνθηκε απευθείας στον Κύριο Κρίσνα ως εξής: «Αγαπημένε μου Κύριε Κρίσνα, η θυσία Ρατζασούγια πρόκειται να τελεστεί από τον Αυτοκράτορα και θεωρείται ο βασιλιάς όλων των θυσιών. Τελώντας αυτή τη θυσία, επιθυμώ να ικανοποιήσω όλους τους ημίθεους, οι οποίοι είναι οι εξουσιοδοτημένοι εκπρόσωποί Σου στον υλικό κόσμο και εύχομαι να έχεις την καλοσύνη να με βοηθήσεις σε αυτή τη μεγάλη περιπέτεια, έτσι ώστε να εκτελεστεί με επιτυχία. Όσον αφορά στους Πάνταβα, δεν έχουμε να ζητήσουμε τίποτε από τους ημίθεους. Είμαστε πλήρως ικανοποιημένοι που είμαστε αφοσιωμένοι υπηρέτες Σου. Όπως λες Εσύ στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, «Πρόσωπα που βρίσκονται σε σύγχυση λόγω υλικών επιθυμιών λατρεύουν τους ημίθεους», αλλά ο σκοπός μας είναι διαφορετικός. Θέλω να τελέσω αυτή τη θυσία Ρατζασούγια και να καλέσω τους ημίθεους, για να τους δείξω ότι δεν έχουν δύναμη ανεξάρτητη από Εσένα. Είναι όλοι υπηρέτες Σου και Εσύ είσαι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Ανόητοι άνθρωποι με περιορισμένη γνώση Σε θεωρούν ένα συνηθισμένο ανθρώπινο ον. Μερικές φορές προσπαθούν να βρουν σ' Εσένα λάθος και μερικές φορές Σε δυσφημούν. Γι' αυτό εύχομαι να τελέσω αυτή τη θυσία Ρατζασούγια. Επιθυμώ να καλέσω όλους τους ημίθεους, αρχίζοντας από τον Κύριο Μπράμα, τον Κύριο Σίβα και άλλους επιφανείς αρχηγούς των ουράνιων πλανητών και σε εκείνη τη μεγάλη συνάθροιση ημιθέων από όλα τα μέρη του σύμπαντος, θέλω να τεκμηριώσω ότι Εσύ είσαι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και ότι όλοι είναι υπηρέτες Σου.

«Αγαπημένε μου Κύριε, όσοι έχουν διαρκώς συνείδηση του Κρίσνα και σκέφτονται τα λωτοειδή Σου πόδια ή τα υποδήματά Σου ελευθερώνονται σίγουρα από κάθε μόλυνση της υλικής ζωής. Πρόσωπα που Σε υπηρετούν με πλήρη συνείδηση του Κρίσνα, που διαλογίζονται πάνω σ' Εσένα και μόνο ή που προσεύχονται σ' Εσένα, είναι εξαγνισμένες ψυχές. Όντας διαρκώς απασχολημένοι σε κάποια υπηρεσία με συνείδηση του Κρίσνα, αυτά τα πρόσωπα ελευθερώνονται από τον κύκλο των επανειλημμένων γεννήσεων και θανάτων. Δεν επιθυμούν καν να ελευθερωθούν από την υλική ύπαρξη ή να απολαύσουν υλικά πλούτη· οι επιθυμίες τους ικανοποιούνται από τις δραστηριότητες της συνείδησης του Κρίσνα. Όσο για μας, έχουμε εγκαταλειφθεί πλήρως στα λωτοειδή Σου πόδια και με τη χάρη Σου έχουμε την τύχη να Σε βλέπουμε προσωπικά. Γι' αυτό, δεν έχουμε φυσικά επιθυμία για υλικά πλούτη. Η ετυμηγορία της βεδικής σοφίας είναι ότι Εσύ είσαι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Θέλω να εδραιώσω αυτό το γεγονός και θέλω επίσης να δείξω στον κόσμο τη διαφορά μεταξύ της αποδοχής Σου ως Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας και της αποδοχής Σου ως ενός συνηθισμένου ισχυρού ιστορικού προσώπου. Θέλω να δείξω στον κόσμο ότι μπορεί κάποιος να φτάσει στην ύψιστη τελειότητα της ζωής καταφεύγοντας απλώς στα λωτοειδή Σου πόδια, ακριβώς όπως κάποιος μπορεί να ικανοποιήσει τα κλαδιά, τα βλαστάρια, τα φύλλα και τα άνθη ενός ολόκληρου δέντρου ποτίζοντας απλώς τη ρίζα του. Έτσι, αν κάποιος αναπτύξει έλξη για τη συνείδηση του Κρίσνα, η ζωή του ικανοποιείται και από υλική και από πνευματική άποψη.

«Αυτό δεν σημαίνει ότι μεροληπτείς με τα πρόσωπα που έχουν συνείδηση του Κρίσνα και ότι είσαι αδιάφορος για τα πρόσωπα που δεν έχουν αυτή τη συνείδηση. Είσαι ίσος με όλους· αυτό διακηρύσσεις. Δεν μπορείς να μεροληπτείς με κάποιον και να αδιαφορείς για τους άλλους, επειδή κάθεσαι μέσα στην καρδιά όλων ως Υπέρτατη Ψυχή και προσφέρεις σε όλους τα αντίστοιχα αποτελέσματα των πράξεών τους. Δίνεις σε κάθε ζωντανό ον την ευκαιρία να απολαύσει αυτόν τον υλικό κόσμο όπως επιθυμεί. Ως Υπέρτατη Ψυχή, κάθεσαι μέσα στο σώμα μαζί με το ζωντανό ον, προσφέροντάς του τα αποτελέσματα των δικών του πράξεων, καθώς και τις ευκαιρίες να στραφεί προς την υπηρεσία αφοσίωσης σ' Εσένα, αναπτύσσοντας τη συνείδηση του Κρίσνα. Δηλώνεις ανοιχτά ότι θα πρέπει να εγκαταλειφθεί κανείς σ' Εσένα, αφήνοντας όλες τις άλλες δεσμεύσεις και ότι Εσύ θα τον αναλάβεις, ανακουφίζοντάς τον από τις αντιδράσεις όλων των αμαρτιών του. Είσαι σαν το δέντρο της επιθυμίας στους ουράνιους πλανήτες, που απονέμει ευλογίες

σύμφωνα με τις επιθυμίες κάποιου. Όλοι είναι ελεύθεροι να επιτύχουν την ύψιστη τελειότητα, αλλά αν κάποιος δεν το επιθυμεί, τότε το ότι του απονέμεις μικρότερες ευλογίες δεν οφείλεται σε μεροληψία».

Όταν άκουσε τα λόγια του Βασιλιά Γιουντιστίρα, ο Κύριος Κρίσνα απάντησε ως εξής: «Αγαπημένε Μου Βασιλιά Γιουντιστίρα, εξολοθρευτή των εχθρών, προσωποποίηση της ιδανικής δικαιοσύνης, υποστηρίζω πλήρως την απόφασή σου να τελέσεις τη θυσία Ρατζασούγια. Τελώντας αυτή τη μεγάλη θυσία, το καλό σου όνομα θα καθιερωθεί για πάντα στην ιστορία του ανθρώπινου πολιτισμού. Αγαπημένε Μου Βασιλιά, επέτρεψέ Μου να σε πληροφορήσω πως είναι επιθυμία όλων των μεγάλων σοφών, των προγόνων σου, των ημιθέων και των συγγενών και των φίλων σου, καθώς και δική Μου, να τελέσεις αυτή τη θυσία και νομίζω ότι θα ικανοποιήσει όλα τα ζωντανά όντα. Αλλά επειδή είναι απαραίτητο, σου ζητώ πρώτα απ' όλα να κυριεύσεις όλους τους βασιλιάδες του κόσμου και να συγκεντρώσεις τα αναγκαία παραφερνάγια για την τέλεση αυτής της μεγάλης θυσίας. Αγαπημένε Μου Βασιλιά Γιουντιστίρα, οι τέσσερεις αδελφοί σου είναι απευθείας εκπρόσωποι σημαντικών ημιθέων όπως ο Βαρούνα, ο Ίντρα, κλπ. (Λέγεται ότι ο Μπίμα γεννήθηκε από τον ημίθεο Βαρούνα, ο Αρτζούνα γεννήθηκε από τον ημίθεο Ίντρα και ο ίδιος ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα γεννήθηκε από τον ημίθεο Γιαμαράζα.) Οι αδελφοί σου είναι μεγάλοι ήρωες και εσύ είσαι ο πιο ευσεβής και αυτοκυριαρχούμενος βασιλιάς και γι' αυτό είσαι γνωστός ως Νταρμαράζα. Όλοι σας είστε τόσο άξιοι στην υπηρεσία αφοσίωσης σ' Εμένα, ώστε αυτομάτως έχετε γίνει αντάξιοί Μου».

Ο Κύριος Κρίσνα είπε στον Βασιλιά Γιουντιστίρα ότι κατακτιέται από κάποιον που έχει κατακτήσει τις αισθήσεις του. Όποιος δεν έχει κατακτήσει τις αισθήσεις του δεν μπορεί να κατακτήσει το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Αυτό είναι το μυστικό της υπηρεσίας αφοσίωσης. Να κατακτήσεις τις αισθήσεις σημαίνει να τις απασχολείς διαρκώς στην υπηρεσία του Κυρίου. Το ιδιαίτερο προσόν όλων των αδελφών Πάννταβα ήταν ότι απασχολούσαν πάντοτε τις αισθήσεις τους στην υπηρεσία του Κυρίου. Όποιος απασχολεί τις αισθήσεις του με αυτόν τον τρόπο εξαγνίζεται, και με εξαγνισμένες αισθήσεις μπορεί να προσφέρει πραγματικά υπηρεσία στον Κύριο. Έτσι ο Κύριος μπορεί να κατακτηθεί από τον αφοσιωμένο υπηρέτη με υπερβατική υπηρεσία αγάπης.

Ο Κύριος Κρίσνα συνέχισε: «Δεν υπάρχει κανείς στους τρεις κόσμους του σύμπαντος, περιλαμβανομένων των ισχυρών ημιθέων, που μπορεί να

ξεπεράσει τους αφοσιωμένους υπηρέτες Μου σε κανένα από τα έξι πλούτη, και συγκεκριμένα, σε ευμάρεια, δύναμη, υπόληψη, ομορφιά, γνώση και απάρνηση. Επομένως, αν θέλεις να κατακτήσεις τους βασιλιάδες του κόσμου, δεν υπάρχει πιθανότητα να βγουν νικητές».

Όταν ο Κύριος Κρίσνα ενθάρρυνε με αυτόν τον τρόπο τον Βασιλιά Γιουντιστίρα, το πρόσωπο του Βασιλιά φωτίστηκε σαν ένα λουλούδι που ανθίζει, εξαιτίας υπερβατικής ευτυχίας και έτσι διέταξε τους νεότερους αδελφούς του να κατακτήσουν όλους τους βασιλιάδες του κόσμου σε όλες τις κατευθύνσεις. Ο Κύριος Κρίσνα εξουσιοδότησε τους Πάννταβα να εκτελέσουν τη μεγάλη αποστολή Του, να τιμωρήσουν τους άπιστους αχρείους αυτού του κόσμου και να προσφέρουν προστασία στους πιστούς αφοσιωμένους υπηρέτες Του. Γι' αυτό στη μορφή Του του Βίσνου, ο Κύριος φέρει τεσσάρων ειδών όπλα στα τέσσερα χέρια Του. Φέρει ένα λουλούδι λωτού και ένα θαλασσινό κοχύλι στα δύο χέρια και στα άλλα δύο χέρια φέρει ένα ρόπαλο και έναν δίσκο. Το ρόπαλο και ο δίσκος προορίζονται για τους μη αφοσιωμένους υπηρέτες, αλλά επειδή ο Κύριος είναι ο Υπέρτατος Απόλυτος, η επακόλουθη δράση όλων των όπλων Του είναι μία και η αυτή. Με το ρόπαλο και τον δίσκο τιμωρεί τους αχρείους, έτσι ώστε να έλθουν στα σύγκαλά τους και να καταλάβουν ότι δεν είναι το παν. Πάνω από αυτούς υπάρχει ο Υπέρτατος Κύριος. Και σαλπίζοντας το κοχύλι Του και προσφέροντας ευλογίες με το λουλούδι του λωτού, διαβεβαιώνει πάντοτε τους αφοσιωμένους υπηρέτες ότι κανείς δεν μπορεί να τους νικήσει, ακόμα και μέσα στη μεγαλύτερη συμφορά. Ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα, έχοντας έτσι τη διαβεβαίωση των ενδείξεων που του έδωσε ο Κύριος Κρίσνα, διέταξε τον νεότερο αδελφό του, τον Σαχαντέβα, συνοδευόμενο από στρατιώτες της φυλής Σριντζάγια, να κατακτήσει τις νότιες χώρες. Κατά τον ίδιο τρόπο, διέταξε τον Νακούλα, συνοδευόμενο από τους στρατιώτες της φυλής της Ματσία-ντέσα, να κατακτήσει τους βασιλιάδες της δυτικής πλευράς. Έστειλε τον Αρτζούννα, συνοδευόμενο από τους στρατιώτες του Κεκάγια-ντέσα, να κατακτήσει τους βασιλιάδες της βόρειας πλευράς και τον Μπιμασένα, συνοδευόμενο από τους στρατιώτες του Μαντραντέσα (του Μαντράς), τον διέταξε να κατακτήσει τους βασιλιάδες της ανατολικής πλευράς.

Αξίζει να σημειωθεί ότι αποστέλλοντας τους νεότερους αδελφούς του να κατακτήσουν σε διάφορες κατευθύνσεις, ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα δεν είχε πρόθεση να κηρύξει τον πόλεμο σε αυτούς τους βασιλιάδες. Στην παραγματικότητα, οι αδελφοί ξεκίνησαν για διάφορες κατευθύνσεις για να πληροφορήσουν τους βασιλιάδες του κόσμου σχετικά με την πρόθεση του

Βασιλιά Γιουντιστίρα να τελέσει τη θυσία Ρατζασούγια. Έτσι οι βασιλιάδες πληροφορήθηκαν ότι έπρεπε να πληρώσουν φόρους για την τέλεση της θυσίας. Αυτή η πληρωμή φόρων στον Αυτοκράτορα Γιουντιστίρα σήμαινε πως οι βασιλιάδες δέχονταν ότι ήταν υποταγμένοι σε αυτόν. Στην περίπτωση που κάποιος βασιλιάς αρνιόταν να συμμορφωθεί, υπήρχε σίγουρα μάχη. Έτσι με την επιρροή τους και τη δύναμή τους, οι αδελφοί κατέκτησαν όλους τους βασιλιάδες σε διάφορες κατευθύνσεις και μπόρεσαν να φέρουν μαζί τους αρκετούς φόρους και δώρα. Αυτά όλα τα παρουσίασαν οι αδελφοί του στον Βασιλιά Γιουντιστίρα.

Ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα, ωστόσο, ανυπομονούσε όταν άκουσε ότι ο Βασιλιάς Τζαράσανντα της Μαγκάντα δεν αποδέχθηκε την κυριαρχία του. Βλέποντας την αγωνία του Βασιλιά Γιουντιστίρα, ο Κύριος Κρίσνα τον πληροφόρησε για το σχέδιο του Ούνταβα για την κατάκτηση και υποταγή του Βασιλιά Τζαράσανντα. Ο Μπιμασένα, ο Αρτζούνα και ο Κύριος Κρίσνα ξεκίνησαν τότε μαζί για την Γκιριβράτζα, την πρωτεύουσα του Τζαράσανντα, ντυμένοι με ρούχα *μπράμανα*. Αυτό ήταν το σχέδιο που σκέφτηκε ο Ούνταβα πριν ξεκινήσει ο Κύριος Κρίσνα για τη Χαστινάπουρα και τώρα το εφαρμόζαν στην πράξη.

Ο Βασιλιάς Τζαράσανντα ήταν πολύ ευσυνειδήτος οικογενειάρχης και είχε μεγάλο σεβασμό για τους *μπράμανα*. Ήταν σπουδαίος πολεμιστής, βασιλιάς *κασατρια*, αλλά δεν παραμελούσε ποτέ τις βεδικές εντολές. Σύμφωνα με τις βεδικές εντολές, οι *μπράμανα* θεωρούνται πνευματικοί δάσκαλοι όλων των άλλων τάξεων. Ο Κύριος Κρίσνα, ο Αρτζούνα και ο Μπιμασένα ήταν *κασατρια*, αλλά ντύθηκαν *μπράμανα*, και την ώρα που ο Βασιλιάς Τζαράσανντα επρόκειτο να δώσει ελεημοσύνη στους *μπράμανα* και να τους υποδεχθεί ως καλεσμένους, τον πλησίασαν.

Ο Κύριος Κρίσνα, ντυμένος σαν *μπράμανα*, είπε στον Βασιλιά: «Σου ευχόμαστε να είσαι δοξασμένος, Μεγαλειότητα. Είμαστε τρεις επισκέπτες στο βασιλικό σου ανάκτορο και ερχόμαστε από μεγάλη απόσταση. Έχουμε έλθει να σου ζητήσουμε ελεημοσύνη και ελπίζουμε ότι θα έχεις την καλοσύνη να μας δώσεις ό,τι σου ζητήσουμε. Γνωρίζουμε για τις καλές σου ιδιότητες. Όποιος είναι ανεκτικός είναι πάντοτε έτοιμος να ανεχθεί οτιδήποτε, ακόμα και αν προκαλεί θλίψη ή οδύνη. Όπως ένας εγκληματίας μπορεί να κάνει τις πιο απαίσιες πράξεις, έτσι και ένα τόσο ευσπλαχνικό πρόσωπο όπως εσύ μπορεί να δώσει οτιδήποτε και όλα όσα του ζητήσουν. Για μία σπουδαία προσωπικότητα όπως εσύ, δεν υπάρχει διαφορά ανάμεσα σε συγγενείς και

ξένους. Ένας φημισμένος άνθρωπος ζει για πάντα, ακόμα και μετά τον θάνατό του· επομένως, όποιος είναι εντελώς κατάλληλος και ικανός να εκτελέσει πράξεις οι οποίες θα διαιωνήσουν το καλό όνομα και τη φήμη του και παρ' όλα αυτά δεν το κάνει, γίνεται απεχθής στα μάτια των σπουδαίων προσώπων. Δεν υπάρχει αρκετά μεγάλη καταδίκη για ένα τέτοιο πρόσωπο και η άρνησή του να δώσει ελεημοσύνη είναι αξιοθρήνητη και το συνοδεύει σε όλη τη διάρκεια της ζωής του. Η Μεγαλειότητά Σου θα πρέπει να έχει ακούσει τα ένδοξα ονόματα ευσπλαχνικών προσώπων όπως ο Χαριστσάνντρα, ο Ραντιντέβα και ο Μουντγκάλα, οι οποίοι ζούσαν μόνο με δημητριακά που μάζευαν από τους αγρούς, και το όνομα του σπουδαίου Μαχαράζα Σίμπι, ο οποίος έσωσε τη ζωή ενός περιστεριού δίνοντάς του να φάει σάρκα από το σώμα του. Αυτές οι μεγάλες προσωπικότητες έχουν αποκτήσει αιώνια φήμη θυσιάζοντας απλώς αυτό το εφήμερο και φθαρτό σώμα». Έτσι ο Κύριος Κρίσνα, με τη φορεσιά ενός *μπραμανα*, πληροφόρησε τον Τζαράσανντα ότι η φήμη είναι άφθαρτη, ενώ το σώμα είναι φθαρτό. Αν μπορεί κάποιος να αποκτήσει άφθαρτο όνομα και φήμη θυσιάζοντας το φθαρτό σώμα του, γίνεται μία πολύ αξιοσέβαστη μορφή στην ιστορία του ανθρώπινου πολιτισμού.

Ενώ ο Κύριος Κρίσνα μιλούσε ντυμένος σαν *μπραμανα* μαζί με τον Αρτζούνα και τον Μπίμα, ο Τζαράσανντα πρόσεξε πως και οι τρεις τους δεν έμοιαζαν με πραγματικούς *μπραμανα*. Υπήρχαν σημάδια στα σώματά τους από τα οποία ο Τζαράσανντα μπορούσε να καταλάβει ότι ήταν *κσατρία*. Οι ώμοι τους ήταν σημαδεμένοι με αποτυπώματα από τα τόξα τους· είχαν όμορφη σωματική κατασκευή και οι φωνές τους ήταν στιβαρές και επιτακτικές. Έτσι συμπέρανε πέρα από κάθε αμφιβολία ότι δεν ήταν *μπραμανα*, αλλά *κσατρία*. Σκεφτόταν επίσης ότι τους είχε δει προηγουμένως κάπου αλλού. Παρόλο που αυτά τα τρία πρόσωπα ήταν *κσατρία*, είχαν έλθει στην πόρτα του ζητώντας ελεημοσύνη όπως οι *μπραμανα*. Γι' αυτό αποφάσισε να ικανοποιήσει την επιθυμία τους, παρά το ότι ήταν *κσατρία*. Σκέφτηκε με αυτόν τον τρόπο επειδή η θέση τους είχε ήδη μικρύνει, αφού εμφανίσθηκαν μπροστά του ως επαίτες. «Υπ' αυτές τις συνθήκες», σκέφτηκε, «είμαι έτοιμος να τους δώσω οτιδήποτε. Ακόμα και αν ζητήσουν το σώμα μου, δεν θα διστάσω να τους το προσφέρω». Σε σχέση με αυτό, άρχισε να σκέφτεται τον Μαχαράζα Μπάλι. Ο Κύριος Βίσνου παρουσιάστηκε μπροστά στον Μπάλι ντυμένος σαν *μπραμανα* και με αυτόν τον τρόπο άρπαξε όλα τα πλούτη του και το βασίλειό του. Το έκανε αυτό για το όφελος του Ίνντρα, ο οποίος, έχοντας ηττηθεί από τον Μαχαράζα Μπάλι, είχε στερηθεί το βασίλειό

του. Παρόλο που ο Μαχαράζα Μπάλι είχε εξαπατηθεί, η υπόληψή του ως μεγάλου αφοσιωμένου υπηρέτη, ο οποίος ήταν ικανός να δώσει οτιδήποτε και τα πάντα σε ελεημοσύνη, δοξάζεται ακόμα απ' άκρου εις άκρον και στους τρεις κόσμους. Ο Μαχαράζα Μπάλι μπορούσε να υποθέσει ότι ο *μπραμανα* ήταν ο Ίδιος ο Κύριος Βίσνου και ότι είχε έλθει σε αυτόν για να πάρει το πλούσιο βασίλειό του για λογαριασμό του Ίντρα. Ο πνευματικός δάσκαλος του Μπάλι και οικογενειακός ιερέας, ο Σουκρατσάρια, τον είχε προειδοποιήσει επανειλημμένως σχετικά με αυτό, αλλά παρ' όλα αυτά, ο Μπάλι δεν δίστασε να δώσει σε ελεημοσύνη ό,τι ήθελε ο *μπραμανα* και κατέληξε να του δώσει τα πάντα. «Είμαι πολύ αποφασισμένος», σκέφτηκε ο Τζαράσαντα, «ότι αν μπορώ να επιτύχω αθάνατη φήμη θυσιάζοντας αυτό το φθαρτό σώμα, πρέπει να ενεργήσω γι' αυτόν τον σκοπό· η ζωή ενός *κσατρια* που δεν ζει για το όφελος των *μπραμανα* είναι οπωσδήποτε καταδικασμένη».

Ο Βασιλιάς Τζαράσαντα ήταν πολύ γενναιόδωρος με την ελεημοσύνη που έδινε στους *μπραμανα* και έτσι πληροφόρησε τον Κύριο Κρίσνα, τον Μπίμα και τον Αρτζούνα: «Αγαπητοί μου *μπραμανα*, μπορείτε να μου ζητήσετε ό,τι σας αρέσει. Αν το θέλετε, μπορείτε να πάρετε και το κεφάλι μου. Είμαι έτοιμος να το δώσω».

Μετά από αυτό, ο Κύριος Κρίσνα απευθύνθηκε στον Τζαράσαντα ως εξής: «Αγαπητέ Μου Βασιλιά, σε παρακαλώ λάβε υπόψη σου ότι δεν είμαστε πραγματικά *μπραμανα* ούτε έχουμε έλθει για να ζητήσουμε τρόφιμα ή σιτηρά. Είμαστε όλοι *κσατρια* και έχουμε έλθει για να σου ζητήσουμε να μονομαχήσουμε. Ευχόμαστε να συμφωνήσεις με αυτή την πρόταση. Σημείωσε ότι εδώ βρίσκεται ο δεύτερος γιος του Βασιλιά Πάνντου, ο Μπιμασένα, και ο τρίτος γιος του Πάνντου, ο Αρτζούνα. Όσο για Μένα, μάθε ότι είμαι ο παλιός εχθρός σου, ο Κρίσνα, ο εξάδελφος των Πάννταβα».

Όταν ο Κύριος Κρίσνα αποκάλυψε τη μεταμφίεσή τους, ο Βασιλιάς Τζαράσαντα άρχισε να γελάει πολύ δυνατά και ύστερα, πολύ θυμωμένος και με σοβαρή φωνή, φώναξε, «Ανόητοι! Αν θέλετε να πολεμήσετε μαζί μου, θα ικανοποιήσω αμέσως το αίτημά σας. Αλλά, Κρίσνα, γνωρίζω ότι είσαι δειλός. Αρνούμαι να πολεμήσω μαζί Σου, επειδή σαστίζεις πολύ όταν βλέπεις το πρόσωπό μου στη μάχη. Από φόβο για μένα έφυγες από την πόλη Σου, τη Ματούρα, και τώρα έχεις βρεις καταφύγιο στη θάλασσα· γι' αυτό θα πρέπει να αρνηθώ να πολεμήσω μαζί Σου. Όσο για τον Αρτζούνα, γνωρίζω πως είναι νεότερος από μένα και δεν είναι ισάξιος αντίπαλος. Αρνούμαι να πολεμήσω μαζί του, επειδή δεν είναι ισάξιος αντίπαλος από καμία άποψη. Όσο για τον

Μπιμασένα, νομίζω ότι είναι κατάλληλος αντίπαλος για να πολεμήσει μαζί μου». Αφού μίλησε με αυτόν τον τρόπο, ο Βασιλιάς Τζαράσανντα έδωσε αμέσως ένα πολύ βαρύ ρόπαλο στον Μπιμασένα και πήρε ένα άλλο και ο ίδιος, και έτσι όλοι τους πήγαν έξω από τα τείχη της πόλης για τη μάχη.

Ο Μπιμασένα και ο Βασιλιάς Τζαράσανντα πολέμησαν και με τα ρόπαλά τους, που ήταν δυνατά σαν κεραυνοί, χτυπούσαν ο ένας τον άλλο άγρια, λαχταρώντας και οι δύο αυτή τη μάχη. Ήταν και οι δύο πολύ έμπειροι πολεμιστές με τα ρόπαλα και η τεχνική των χτυπημάτων τους ήταν τόσο όμορφη, που έμοιαζαν με δύο δραματικούς καλλιτέχνες που χόρευαν στη σκηνή. Όταν τα ρόπαλα του Τζαράσανντα και του Μπιμασένα συγκρούονταν δυνατά, ηχούσαν σαν να συγκρούονταν οι χαυλιόδοντες δύο ελεφάντων ή σαν κεραυνός σε μία φανταχτερή ηλεκτρική καταιγίδα. Όταν δύο ελέφαντες μαλώνουν σε έναν αγρό με ζαχαροκάλαμα, παίρνει ο καθένας τους από ένα ζαχαροκάλαμο και, πιάνοντάς το σφιχτά με την προβοσκίδα του, χτυπάει τον άλλον. Ο καθένας από τους ελέφαντες χτυπάει με δύναμη τους ώμους του εχθρού του, τα χέρια, τα κλείδες, το στήθος, τους μηρούς, τη μέση και τα πόδια, και με αυτόν τον τρόπο τα ζαχαροκάλαμα σπάνε και γίνονται κομμάτια. Κατά τον ίδιο τρόπο, όλα τα ρόπαλα που χρησιμοποίησαν ο Τζαράσανντα και ο Μπιμασένα έσπασαν και έτσι οι δύο εχθροί ετοιμάστηκαν να παλαίψουν με τα γερά χέρια τους και τις γροθιές τους. Ο Τζαράσανντα και ο Μπιμασένα ήταν πολύ θυμωμένοι και άρχισαν να χτυπούν δυνατά ο ένας τον άλλο με γροθιές. Τα χτυπήματα από τις γροθιές τους ηχούσαν σαν τα χτυπήματα σιδερένιων ράβδων ή σαν τους ήχους των κεραυνών και έμοιαζαν σαν δύο ελέφαντες που παλεύουν. Δυστυχώς, εντούτοις, κανένας τους δεν μπορούσε να νικήσει τον άλλον, επειδή ήταν και οι δύο πολύ έμπειροι πολεμιστές, ίσοι σε δύναμη και είχαν την ίδια τεχνική. Ούτε ο Τζαράσανντα ούτε ο Μπιμασένα κουράστηκαν, ούτε τους κατέβαλε η μάχη, παρόλο που χτυπούσαν ο ένας τον άλλο συνεχώς. Στο τέλος μιας μέρας μάχης, πέρασαν τη νύχτα σαν φίλοι στο ανάκτορο του Τζαράσανντα και την επόμενη μέρα πολέμησαν ξανά. Με αυτόν τον τρόπο πέρασαν είκοσι επτά μέρες πολεμώντας.

Την εικοστή όγδοη μέρα, ο Μπιμασένα είπε στον Κρίσνα, «Αγαπημένε μου Κρίσνα, θα πρέπει να παραδεχθώ με ειλικρίνεια ότι δεν μπορώ να νικήσω τον Τζαράσανντα». Ο Κύριος Κρίσνα, ωστόσο, γνώριζε το μυστικό της γέννησης του Τζαράσανντα. Ο Τζαράσανντα είχε γεννηθεί σε δύο διαφορετικά τμήματα από δύο διαφορετικές μητέρες. Όταν ο πατέρας του είδε ότι το βρέφος ήταν άχρηστο, πέταξε τα δύο κομμάτια στο δάσος, όπου αργότερα βρέθηκαν από

μία γυναίκα με μαύρη καρδιά, που λεγόταν Τζάρα. Κατάφερε να ενώσει τα δύο κομμάτια του βρέφους από την κορυφή έως το κάτω μέρος. Επειδή το γνώριζε αυτό ο Κύριος Κρίσνα, γνώριζε, επομένως, και πώς να τον σκοτώσει. Υπαινίχθηκε στον Μπιμασένα ότι αφού ο Τζαράσανντα ήλθε στη ζωή με την ένωση των δύο μερών του σώματός του, θα μπορούσε να σκοτωθεί με τον χωρισμό αυτών των δύο μερών. Έτσι ο Κύριος Κρίσνα μετέφερε τη δύναμή Του στο σώμα του Μπιμασένα και τον πληροφόρησε για το τέχνασμα με το οποίο θα μπορούσε να σκοτωθεί ο Τζαράσανντα. Ο Κύριος Κρίσνα πήρε αμέσως ένα κλαδί από ένα δέντρο και κρατώντας το στο χέρι Του, το διχοτόμησε. Με αυτόν τον τρόπο υπαινίχθηκε στον Μπιμασένα πώς θα μπορούσε να σκοτωθεί ο Τζαράσανντα. Ο Κύριος Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, είναι παντογνώστης, και αν θελήσει να σκοτώσει κάποιον, κανείς δεν μπορεί να σώσει αυτό το πρόσωπο. Παρόμοια, αν θελήσει να σώσει κάποιον, κανείς δεν μπορεί να τον σκοτώσει.

Κατατοπισμένος από τις νύξεις του Κυρίου Κρίσνα, ο Μπιμασένα έπιασε αμέσως τα πόδια του Τζαράσανντα και τον πέταξε στο έδαφος. Όταν ο Τζαράσανντα έπεσε στο έδαφος, ο Μπιμασένα πίεσε αμέσως το ένα πόδι του Τζαράσανντα στο έδαφος και έπιασε το άλλο πόδι με τα δύο χέρια του. Πιάνοντας τον Τζαράσανντα με αυτόν τον τρόπο, έσκισε το σώμα του στα δύο, αρχίζοντας από τον πρωκτό και έως την κεφαλή. Όπως ένας ελέφαντας σπάζει τα κλαδιά ενός δέντρου στα δύο, έτσι και ο Μπιμασένα χώρισε το σώμα του Τζαράσανντα. Το κοινό που στεκόταν κοντά είδε ότι το σώμα του Τζαράσανντα ήταν τώρα διαιρεμένο σε δύο μισά, με τρόπο που το κάθε μισό είχε ένα πόδι, ένα μηρό, έναν όρχι, ένα στήθος, μισή σπονδυλική στήλη, μισό στέρνο, μία κλείδα, ένα μπράτσο, ένα μάτι, ένα αφτί και μισό πρόσωπο.

Μόλις ανακοινώθηκαν τα νέα του θανάτου του Τζαράσανντα, όλοι οι κάτοικοι της Μαγκάντα άρχισαν να φωνάζουν, «Αλίμονο, αλίμονο», ενώ ο Κύριος Κρίσνα και ο Αρτζούνα αγκάλιαζαν τον Μπιμασένα για να τον συγχαρούν. Παρόλο που ο Τζαράσανντα είχε σκοτωθεί, ούτε ο Κρίσνα ούτε οι δύο Αδελφοί Πάννταβα πρόβαλαν κάποια διεκδίκηση για τον θρόνο. Ο σκοπός της θανάτωσης του Τζαράσανντα ήταν να τον σταματήσουν να δημιουργεί φασαρίες εναντίον της σωστής εφαρμογής της παγκόσμιας ειρήνης. Οι δαίμονες πάντα δημιουργούν φασαρίες, ενώ οι ημίθεοι πάντα προσπαθούν να διατηρήσουν την ειρήνη στον κόσμο. Η αποστολή του Κυρίου Κρίσνα είναι να προσφέρει προστασία στους ενάρετους και να σκοτώνει τους δαίμονες, οι οποίοι διαταράσσουν μία ειρηνική κατάσταση. Γι' αυτό ο Κύριος Κρίσνα κάλεσε αμέσως τον γιο του Τζαράσανντα, που λεγόταν

Σαχαντέβα, και με τις επιβαλλόμενες ιεροτελεστίες του ζήτησε να καταλάβει τον θρόνο του πατέρα του και να βασιλέψει στο βασίλειο ειρηνικά. Ο Κύριος Κρίσνα είναι ο κύριος όλης της κοσμικής δημιουργίας και θέλει όλους να ζουν ειρηνικά και να εφαρμόζουν τη συνείδηση του Κρίσνα. Αφού ενθρόνισε τον Σαχαντέβα, ελευθέρωσε όλους τους βασιλιάδες και τους πρίγκιπες που είχαν φυλακιστεί χωρίς λόγο από τον Τζαράσανντα.

✪ Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Εβδομηκοστό Πρώτο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Η απελευθέρωση του Βασιλιά Τζαράσανντα». ✪

72. Ο Κύριος Κρίσνα επιστρέφει στην πόλη της Χαστινάπουρα

Οι βασιλιάδες και οι πρίγκιπες που απελευθέρωσε ο Κύριος Κρίσνα μετά τον θάνατο του Τζαράσαντα ήταν κυβερνήτες σε διάφορα μέρη του κόσμου. Ο Τζαράσαντα ήταν τόσο ισχυρός σε στρατιωτική δύναμη που είχε κατακτήσει όλους αυτούς τους πρίγκιπες και του βασιλιάδες, που αριθμούσαν 20.800. Ήταν όλοι έγκλειστοι σε μία σπηλιά βουνού, ειδικά κατασκευασμένη σαν φρούριο, και βρίσκονταν σε αυτή την κατάσταση για μεγάλο χρονικό διάστημα. Όταν ελευθερώθηκαν με τη χάρη του Κρίσνα, έδειχναν όλοι πολύ δυστυχισμένοι, τα ρούχα τους ήταν πολύ φτωχικά και τα πρόσωπά τους είχαν σχεδόν ξεραθεί από έλλειψη κατάλληλης σωματικής φροντίδας. Ήταν πολύ αδύναμοι εξαιτίας της πείνας και τα πρόσωπά τους είχαν χάσει κάθε ομορφιά και λάμψη. Λόγω της μακράς φυλάκισής τους από τον βασιλιά, όλα τα μέρη του σώματός τους είχαν χαλαρώσει και αχρηστευθεί. Αλλά παρόλο που υπέφεραν σε εκείνη την άθλια κατάσταση, είχαν την ευκαιρία να σκεφτούν σχετικά με το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, τον Βίσνου.

Τώρα είδαν μπροστά τους το χρώμα του υπερβατικού σώματος του Κυρίου Κρίσνα, που είχε ακριβώς την απόχρωση ενός νέου σύννεφου, που έχει μόλις εμφανισθεί στον ουρανό. Παρουσιάστηκε μπροστά τους καλοντυμένος, με κίτρινα μεταξωτά ρούχα, με τέσσερα χέρια όπως ο Βίσνου και μεταφέροντας τα διάφορα σύμβολα, δηλαδή το ρόπαλο, το κοχύλι, τον δίσκο και το λουλούδι λωτού. Υπήρχαν σημάδια χρυσών γραμμών στο στήθος Του, και οι ρώγες του στήθους Του έμοιαζαν με τη σπείρα ενός άνθους λωτού. Τα μάτια Του έμοιαζαν να απλώνονται σαν τα πέταλα ενός άνθους λωτού και το χαμογελαστό πρόσωπό Του ήταν το σύμβολο αιώνιας ειρήνης και ευημερίας.

Τα αστραφτερά σκουλαρίκια Του ήταν βαλμένα πολύ όμορφα και η περικεφαλαία Του ήταν στολισμένη με πολύτιμα πετράδια. Το περιδέραιο από μαργαριτάρια και τα βραχιόλια του Κυρίου, που ήταν τοποθετημένα όμορφα στο σώμα Του, λαμποκοπούσαν με υπερβατική ομορφιά. Το πετράδι *κωστουμπα* που κρεμόταν στο στήθος Του άστραφτε με μεγάλη λάμψη και ο Κύριος φορούσε μία πανέμορφη γιρλάντα από λουλούδια. Μετά από τόσο μεγάλη δυστυχία, όταν οι βασιλιάδες και οι πρίγκιπες είδαν τον Κύριο Κρίσνα με τα πανέμορφα υπερβατικά χαρακτηριστικά Του, Τον κοιτούσαν όσο λαχταρούσε η καρδιά τους, σαν να έπιναν νέκταρ με τα μάτια τους, σαν να έγλειφαν το σώμα Του με τη γλώσσα τους, σαν να μύριζαν το άρωμα του κορμιού Του με τη μύτη τους και σαν να Τον αγκάλιαζαν με τα χέρια τους. Επειδή ήταν μπροστά στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, όλες οι αντιδράσεις στις αμαρτωλές πράξεις τους ξεπλύθηκαν. Γι' αυτό, χωρίς επιφυλάξεις, εγκαταλείφθηκαν στα λωτοειδή πόδια του Κυρίου. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* αναφέρεται ότι αν δεν απαλλαγεί κάποιος από όλων των ειδών τις αμαρτωλές αντιδράσεις, δεν μπορεί να εγκαταλειφθεί ολοκληρωτικά στα λωτοειδή πόδια του Κυρίου. Όλοι οι πρίγκιπες που είδαν τον Κύριο Κρίσνα ξέχασαν όλες τις προηγούμενες ταλαιπωρίες τους. Με χέρια σε στάση προσευχής και με μεγάλη αφοσίωση, άρχισαν να προσφέρουν προσευχές στον Κύριο Κρίσνα, ως εξής.

«Αγαπημένε Κύριε, Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, κύριε όλων των ημιθέων, μπορείς να αφαιρέσεις αμέσως όλους τους πόνους των αφοσιωμένων υπηρετών Σου, επειδή οι αφοσιωμένοι υπηρέτες Σου είναι πλήρως εγκαταλελειμμένοι σ' Εσένα. Ω αγαπημένε Κύριε Κρίσνα, ω αιώνια Θεότητα υπερβατικής ευδαιμονίας και γνώσης, είσαι άφθαρτος και προσκυνούμε με σεβασμό τα λωτοειδή Σου πόδια. Οφείλεται στο αναίτιο έλεός Σου ότι ελευθερωθήκαμε από τη φυλακή του Τζαράσανντα, αλλά τώρα προσευχόμαστε σ' Εσένα για να μας ελευθερώσεις από τη φυλακή της παραπλανητικής ενέργειας της υλικής ύπαρξης. Γι' αυτό, Σε παρακαλούμε, σταμάτησε τον αέναο κύκλο της γέννησης και του θανάτου. Τώρα έχουμε αρκετή πείρα της άθλιας υλικής κατάστασης ζωής στην οποία είμαστε πλήρως απορροφημένοι και έχοντας δοκιμάσει την πικρή γεύση της, έχουμε έλθει για να βρούμε καταφύγιο κάτω από τα λωτοειδή Σου πόδια. Αγαπημένε Κύριε, εξολοθρευτή του δαίμονα Μάντου, τώρα μπορούμε να δούμε καθαρά ότι ο Τζαράσανντα δεν έφταιγε καθόλου· στην πραγματικότητα οφείλεται στο αναίτιο έλεός Σου ότι στερηθήκαμε τα βασίλειά μας, επειδή είμασταν πολύ περήφανοι που μας αποκαλούσαν κυβερνήτες και βασιλιάδες. Όποιος

κυβερνήτης ή βασιλιάς γίνεται πολύ περήφανος, με ψεύτικο γόητρο και δύναμη, δεν αποκτά την ευκαιρία να κατανοήσει την αληθινή καταστατική του θέση και την αιώνια ζωή. Τέτοιοι ανόητοι δήθεν κυβερνήτες και βασιλιάδες γίνονται ανυπόστατα περήφανοι για τη θέση τους υπό την επίδραση της παραπλανητικής Σου ενέργειας· είναι σαν τον ανόητο που θεωρεί ότι ο αντικατοπτρισμός στην έρημο είναι πηγή νερού. Οι ανόητοι πιστεύουν ότι τα υλικά υπάρχουντά τους θα τους προστατέψουν και όσοι ασχολούνται με την ικανοποίηση των αισθήσεων αποδέχονται εσφαλμένα αυτόν τον υλικό κόσμο ως έναν τόπο αιώνιας απόλαυσης. Ω Κύριε, ω Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, πρέπει να παραδεχθούμε ότι πριν από αυτό είμασταν επαρμένοι με τα υλικά πλούτη μας. Επειδή είμασταν όλοι φθονεροί ο ένας με τον άλλον και θέλαμε να επιβληθούμε ο ένας στον άλλον, πολεμούσαμε για υπεροχή, ακόμα και με κόστος τη θυσία της ζωής πολλών πολιτών».

Αυτή είναι η αρρώστια της πολιτικής δύναμης. Μόλις κάποιος βασιλιάς ή κάποιο έθνος γίνει πλούσιο σε υλικά πλούτη, θέλει να επιβληθεί σε άλλα έθνη με στρατιωτική επιθετικότητα. Κατά τον ίδιο τρόπο, οι έμποροι θέλουν να μονοπωλήσουν ένα συγκεκριμένο είδος δουλειάς και να ελέγχουν τις υπόλοιπες εμπορικές ομάδες. Παρακμασμένη από το ψεύτικο γόητρο και ξεμυαλισμένη από τα υλικά πλούτη, η ανθρώπινη κοινωνία, αντί να μοχθεί για συνείδηση του Κρίσνα, δημιουργεί χάος και διαταράσσει την ειρηνική ζωή. Έτσι οι άνθρωποι λησμονούν φυσικά τον αληθινό σκοπό της ζωής: να αποκτήσουν την εύνοια του Κυρίου Βίσνου, του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας.

Οι βασιλιάδες συνέχισαν: «Ω Κύριε, μας απασχολούσε μόνο η αισχρή δουλειά να σκοτώνουμε πολίτες και να τους παρασύρουμε στον θάνατο χωρίς να χρειάζεται, μόνο και μόνο για να ικανοποιούμε τα πολιτικά μας καπρίτσια. Δεν σκεφτήκαμε ότι Εσύ, ο Κύριος, είσαι πάντοτε παρών μπροστά μας με τη μορφή του σκληρού θάνατου. Είμασταν τόσο ανόητοι, ώστε γίναμε η αιτία θανάτου για άλλους, λησμονώντας τον δικό μας επικείμενο θάνατο. Αλλά αγαπημένε Κύριε, τα αντίποινα του στοιχείου του χρόνου, ο οποίος είναι εκπρόσωπός Σου, είναι ασφαλώς ανυπέρβλητα. Το στοιχείο του χρόνου είναι τόσο ισχυρό που κανείς δεν μπορεί να αποφύγει την επίδρασή του· γι' αυτό έχουμε δεχθεί τις αντιδράσεις των φρικτών πράξεών μας και είμαστε τώρα στερημένοι από όλα τα πλούτη μας και στεκόμαστε μπροστά Σου σαν ζητιάνοι. Πιστεύουμε ότι η κατάστασή μας είναι το αναίτιο, ανόθευτο έλεός Σου επάνω μας, επειδή τώρα μπορούμε να καταλάβουμε ότι είμασταν

περήφανοι εσφαλμένα και ότι τα υλικά πλούτη μας μπορούσαν να αποσυρθούν από εμάς μέσα σε ένα δευτερόλεπτο με τη θέλησή Σου. Μόνο χάρη στο αναίτιο έλεός Σου, μπορούμε τώρα να σκεφτόμαστε τα λωτοειδή Σου πόδια. Αυτό είναι το μεγαλύτερο κέρδος μας. Αγαπημένε Κύριε, είναι γνωστό σε όλους ότι το σώμα είναι χώρος ανάπτυξης ασθενειών. Τώρα είμαστε αρκετά μεγάλοι σε ηλικία και αντί να καμαρώνουμε για τη σωματική μας δύναμη, γινόμαστε όλο και πιο αδύναμοι κάθε μέρα. Δεν ενδιαφερόμαστε πλέον για την ικανοποίηση των αισθήσεων ή για την ψεύτικη ευτυχία που πηγάζει από το υλικό σώμα. Με τη χάρη Σου, έχουμε φτάσει τώρα στο συμπέρασμα ότι η λαχτάρα για αυτή την υλική ευτυχία είναι σαν να ψάχνει κανείς για νερό στον αντικατοπτρισμό της ερήμου. Δεν μας ενδιαφέρουν πλέον τα αποτελέσματα των ευσεβών πράξεων, όπως η τέλεση μεγάλων θυσιών για να υψωθούμε στους ουράνιους πλανήτες. Τώρα καταλαβαίνουμε ότι μια τέτοια ύψωση σε ένα ανώτερο επίπεδο υλικής ζωής στους ουράνιους πλανήτες μπορεί να ακούγεται πολύ απολαυστική, αλλά στην πραγματικότητα δεν μπορεί να υπάρξει ευτυχία μέσα στον υλικό κόσμο. Προσευχόμαστε να μας ευλογήσεις, Κύριε, μαθαίνοντάς μας πώς να υπηρετούμε τα λωτοειδή Σου πόδια με υπερβατική υπηρεσία αγάπης, έτσι ώστε να μη λησμονούμε ποτέ την αιώνια σχέση μας μαζί Σου. Δεν θέλουμε απελευθέρωση από την περιπλοκή της υλικής ύπαρξης. Με τη θέλησή Σου, μπορεί να γεννηθούμε σε οποιοδήποτε ζωικό είδος· δεν πειράζει. Προσευχόμαστε για να μην λησμονήσουμε ποτέ τα λωτοειδή Σου πόδια σε οποιοδήποτε περιστάσεις. Αγαπημένε Κύριε, τώρα εγκαταλειπόμαστε στα λωτοειδή Σου πόδια προσκυνώντας Σε, επειδή Εσύ είσαι ο Υπέρτατος Κύριος, το Πρόσωπο της Θεότητας, ο γιος του Βασουντέβα. Είσαι η Υπέρτατη Ψυχή μέσα στην καρδιά όλων και ο Κύριος Χαρί, που μπορεί να διώξει όλες τις τρισάθλιες καταστάσεις της υλικής ύπαρξης. Αγαπημένε Κύριε, το όνομά Σου είναι Γκοβίντα, η δεξαμενή κάθε ευχαρίστησης. Όποιος ικανοποιεί τις αισθήσεις Σου ικανοποιεί αυτομάτως και τις δικές του αισθήσεις και γι' αυτό είσαι γνωστός ως Γκοβίντα. Αγαπημένε Κύριε, είσαι πάντα φημισμένος, επειδή μπορείς να βάλεις τέλος σε όλες τις δυστυχίες των αφοσιωμένων υπηρετών Σου».

Αφού άκουσε τις προσευχές των βασιλιάδων που ελευθερώθηκαν από τη φυλακή του Τζαράσαντα, ο Κύριος Κρίσνα, που είναι πάντοτε ο προστάτης των εγκαταλελειμμένων ψυχών και ο ωκεανός του ελέους για τους αφοσιωμένους υπηρέτες, τους απάντησε ως εξής με τη γλυκιά υπερβατική φωνή Του, που ήταν σοβαρή και γεμάτη νόημα. «Αγαπημένοι Μου

βασιλιάδες», είπε, «Σας δίνω τις ευλογίες Μου. Από αυτή την ημέρα και στο εξής θα είστε οπωσδήποτε προσκολλημένοι στην υπηρεσία Μου με αφοσίωση. Σας δίνω αυτή την ευλογία, όπως το επιθυμήσατε. Να γνωρίζετε ότι είμαι πάντοτε καθισμένος στην καρδιά σας ως Υπέρτατη Ψυχή και επειδή έχετε στρέψει τα πρόσωπά σας προς Εμένα, Εγώ, ως κύριος των πάντων, θα σας δίνω πάντοτε καλές συμβουλές, έτσι ώστε να μην Με ξεχνάτε ποτέ και έτσι να επιστρέψετε σιγά-σιγά στο σπίτι, να επιστρέψετε στον Θεό. Αγαπημένοι Μου βασιλιάδες, η απόφασή σας να εγκαταλείψετε κάθε εκδοχή υλικής απόλαυσης και να στραφείτε προς την υπηρεσία αφοσίωσης, είναι πραγματικά το σημάδι της καλής σας τύχης. Από εδώ και πέρα θα έχετε πάντοτε την ευλογία της μακάριας ζωής. Σας βεβαιώνω πως όλα όσα είπατε σχετικά μ' Εμένα στις προσευχές σας είναι αληθινά. Είναι γεγονός ότι η θέση της υλικής χλιδής κάποιου που δεν έχει πλήρη συνείδηση του Κρίσνα είναι η αιτία της πτώσης του και της θυματοποίησής του από την παραπλανητική ενέργεια. Στο παρελθόν, υπήρξαν πολλοί ανυπόταχτοι βασιλιάδες, όπως ο Χαϊχάγια, ο Ναχούσα, ο Βένα, ο Ράβανα και ο Ναρακάσουρα. Ορισμένοι από αυτούς ήταν ημίθεοι και ορισμένοι ήταν δαίμονες, αλλά εξαιτίας της λανθασμένης αντίληψης της θέσης τους, έπεσαν από αυτές τις υψηλές θέσεις και έτσι δεν παρέμειναν βασιλιάδες στα βασίλειά τους.

«Ενώ είστε χαμένοι στη βία της υπο όρους ζωής, όλοι σας πρέπει να καταλάβετε πως οτιδήποτε υλικό έχει αρχή, ανάπτυξη, διάρκεια, επέκταση, επιδείνωση και τελικά εξαφάνιση. Όλα τα υλικά σώματα υπόκεινται σε αυτές τις έξι συνθήκες και οποιαδήποτε σχετικά αποκτήματα έχουν συσσωρευθεί από αυτό το σώμα υπόκεινται και αυτά οπωσδήποτε σε τελική καταστροφή. Γι' αυτό, κανείς δεν θα πρέπει να είναι προσκολλημένος σε φθαρτά πράγματα. Όσο παραμένει κανείς σε αυτό το υλικό σώμα, θα πρέπει να είναι πολύ προσεκτικός με τις εγκόσμιες δοσοληψίες. Ο τελειότερος δρόμος ζωής στον υλικό κόσμο είναι να είναι κανείς αφοσιωμένος στην υπερβατική υπηρεσία αγάπης σ' Εμένα και να εκτελεί έντιμα τα καθορισμένα καθήκοντα της συγκεκριμένης θέσης του στη ζωή. Όσο για σας, ανήκετε όλοι σε οικογένειες *κσατρία*. Θα πρέπει, επομένως, να ζείτε τίμια, σύμφωνα με τα καθορισμένα καθήκοντα που αρμόζουν στη βασιλική τάξη και θα πρέπει να κάνετε τους πολίτες σας ευτυχισμένους από κάθε άποψη. Παραμείνετε στα πρότυπα της ζωής των *κσατρία*. Μην κάνετε παιδιά για την ικανοποίηση των αισθήσεων, αλλά να είστε υπεύθυνοι για το καλό των ανθρώπων. Όλοι γεννιούνται στον υλικό κόσμο λόγω των μολυσμένων επιθυμιών της προηγούμενης ζωής τους και έτσι υπόκεινται στους άκαμπτους νόμους της

φύσης, όπως η γέννηση και ο θάνατος, η δυστυχία και η ευτυχία, το κέρδος και η απώλεια. Δεν θα πρέπει να ενοχλείται κάποιος από τη δυαδικότητα, αλλά να είναι πάντοτε σταθεροποιημένος στην υπηρεσία Μου και να παραμένει έτσι ισορροπημένος στον νου και ικανοποιημένος σε όλες τις περιστάσεις, θεωρώντας ότι όλα τα πράγματα προσφέρονται από Εμένα· θα πρέπει, επομένως, να παραμένει κανείς αμετακίνητος στην υπηρεσία αφοσίωσης και έτσι μπορεί να ζήσει μία πολύ ευτυχισμένη και ειρηνική ζωή, ακόμα και στην υλική κατάσταση. Με άλλα λόγια, θα πρέπει να είναι κανείς πραγματικά ασυγκίνητος με το υλικό σώμα και τα υποπροϊόντα του και να παραμένει ανεπηρέαστος από αυτά. Θα πρέπει να είναι πλήρως ευχαριστημένος με τα ενδιαφέροντα της πνευματικής ψυχής και να υπηρετεί την Υπέρτατη Ψυχή. Θα πρέπει να συγκεντρώνει κανείς τον νου του μόνο σ' Εμένα, να γίνει αφοσιωμένος υπηρέτης Μου, να Με λατρεύει και να προσκυνά με σεβασμό μόνο Εμένα. Με αυτόν τον τρόπο, μπορεί να διασχίσει κανείς τον ωκεανό της άγνοιας πολύ εύκολα και στο τέλος μα επιστρέψει σ' Εμένα. Συμπερασματικά, η ζωή σας θα πρέπει να είναι διαρκώς απασχολημένη στην υπηρεσία Μου».

Αφού έδωσε τις οδηγίες Του στους βασιλιάδες και τους πρίγκιπες, ο Κύριος Κρίσνα κανόνισε αμέσως για την άνετη διαμονή τους και ζήτησε από πολλούς υπηρέτες και υπηρέτριες να τους φροντίσουν. Ο Κύριος Κρίσνα ζήτησε από τον Σαханτέβα, τον γιο του Βασιλιά Τζαράσαντα να προμηθεύσει τους βασιλιάδες με όλα τα αναγκαία και του ζήτησε ακόμα να τους δείξει κάθε σεβασμό και τιμή. Ακολουθώντας την εντολή του Κυρίου Κρίσνα, ο Σαханτέβα τους τίμησε πολύ και τους πρόσφερε κοσμήματα, ρούχα, γιρλάντες και άλλα παραφερνάλια. Αφού έκαναν το μπάνιο τους και ντύθηκαν πολύ όμορφα, οι βασιλιάδες έμοιαζαν χαρούμενοι και ήρεμοι. Έπειτα τους πρόσφεραν ωραία φαγώσιμα. Ο Κύριος Κρίσνα προμήθευσε τα πάντα για την άνεσή τους, όπως ταίριαζε στη βασιλική τους θέση. Αφού ο Κύριος Κρίσνα τους φέρθηκε με τόσο έλεος, αισθάνθηκαν μεγάλη ευτυχία, και τα ζωντανά πρόσωπά τους φαίνονταν σαν τα άστρα στον ουρανό μετά το τέλος της εποχής των βροχών. Ήταν όλοι ντυμένοι και στολισμένοι όμορφα και τα σκουλαρίκια τους άστραφταν. Ύστερα κάθισαν ο καθένας τους σε ένα άρμα διακοσμημένο με χρυσάφι και πολύτιμα πετράδια που το έσερναν στολισμένα άλογα. Αφού είδε ότι τους φρόντιζαν όλους, ο Κύριος Κρίσνα, με γλυκιά φωνή, τους ζήτησε να επιστρέψουν στα βασίλεια τους. Με την εξαιρετικά γενναιοδωρή συμπεριφορά Του, απaráμιλλη στην παγκόσμια ιστορία, ο Κύριος Κρίσνα απελευθέρωσε όλους τους βασιλιάδες που είχαν πέσει στα χέρια του

Τζαράσαντα και πολύ ευχαριστημένοι, οι βασιλιάδες αυτοί άρχισαν να ψέλνουν το άγιο όνομά Του, να σκέφτονται την άγια μορφή Του και να δοξάζουν τις υπερβατικές διασκεδάσεις Του ως Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Απασχολημένοι με αυτόν τον τρόπο, επέστρεψαν στα βασίλειά τους. Οι πολίτες στα βασίλειά τους ήταν πολύ ευχαριστημένοι που τους είδαν να γυρίζουν και όταν άκουσαν για την ευγενική συμπεριφορά του Κυρίου Κρίσνα, ήταν πολύ χαρούμενοι. Οι βασιλιάδες άρχισαν να διευθύνουν τις υποθέσεις των βασιλείων τους σύμφωνα με τις οδηγίες του Κυρίου Κρίσνα και όλοι εκείνοι οι βασιλιάδες και οι υπήκοοί τους περνούσαν τις μέρες τους πολύ ευτυχισμένα. Αυτό είναι ένα ζωντανό παράδειγμα μιας κοινωνίας με συνείδηση του Κρίσνα. Αν οι άνθρωποι της γης διαιρέσουν όλη την κοινωνία με βάση τις υλικές τους ιδιότητες σε τέσσερις τάξεις για υλική και πνευματική πρόοδο, με επίκεντρο τον Κρίσνα και ακολουθήσουν τις οδηγίες του Κρίσνα όπως αναφέρονται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, ολόκληρη η ανθρώπινη κοινωνία θα είναι χωρίς αμφιβολία ευτυχισμένη. Αυτό είναι το μάθημα που πρέπει να μάθουμε από αυτό το περιστατικό.

Αφού προκάλεσε την καταστροφή του Τζαράσαντα από τον Μπιμάσενα με αυτόν τον τρόπο και αφού τον τίμησε κατάλληλα ο Σαχαντέβα, ο γιος του Τζαράσαντα, ο Κύριος Κρίσνα, συνοδευόμενος από τον Μπιμάσενα και τον Αρτζούνα, επέστρεψε στην πόλη της Χαστινάπουρα. Όταν έφτασαν στα περίχωρα της Χαστινάπουρα σάλπισαν τα κοχύλια τους και ακούγοντας οι κάτοικοι τον ήχο των κοχυλιών και καταλαβαίνοντας ότι είχαν φτάσει, όλοι έγιναν αμέσως χαρούμενοι. Αλλά οι εχθροί του Κρίσνα, ακούγοντας τα κοχύλια λυπήθηκαν πολύ. Οι κάτοικοι της Ιντραπράστα αισθάνθηκαν τις καρδιές τους χαρούμενες ακούγοντας απλώς τον ήχο του κοχυλιού του Κρίσνα, επειδή καταλάβαιναν ότι ο Τζαράσαντα είχε σκοτωθεί. Τώρα η τέλεση της θυσίας Ρατζασούγια από τον Βασιλιά Γιουντιστίρα ήταν σχεδόν βέβαιη. Ο Μπιμάσενα, ο Αρτζούνα και ο Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, έφτασαν μπροστά στον Βασιλιά Γιουντιστίρα και του πρόσφεραν τα σέβη τους. Ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα άκουσε με προσοχή τη διήγησή τους για τον θάνατο του Τζαράσαντα και την απελευθέρωση των βασιλιάδων. Άκουσε επίσης και για την τακτική που εφάρμοσε ο Κρίσνα για να σκοτώσει τον Τζαράσαντα. Ο Βασιλιάς ήταν φυσικά στοργικός με τον Κρίσνα, αλλά αφού άκουσε αυτή την ιστορία, δέθηκε ακόμα περισσότερο με αγάπη με τον Κρίσνα· δάκρυα έκστασης κύλησαν από τα μάτια του και ήταν τόσο κατάπληκτος που ήταν σχεδόν αδύνατο να μιλήσει.

• Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Εβδομηκοστό Δεύτερο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Ο Κύριος Κρίσνα επιστρέφει στην πόλη της Χαστινάπουρα». •

73. Η σωτηρία του Σισουπάλα

Ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα ήταν πολύ χαρούμενος όταν άκουσε τις λεπτομέρειες του επεισοδίου με τον Τζαράσαντα και μίλησε ως εξής: «Αγαπημένε μου Κρίσνα, αιώνια μορφή μακαριότητας και γνώσης, όλοι οι υψηλά ιστάμενοι διευθυντές των υποθέσεων του υλικού κόσμου, περιλαμβανομένου του Κυρίου Μπράμα, του Κυρίου Σίβα και του Βασιλιά Ίντρα, ανυπομονούν πάντοτε να δεχθούν και να φέρουν σε πέρας τις εντολές Σου και όποτε είναι αρκετά τυχεροί ώστε να δεχθούν τέτοιες εντολές, τις παίρνουν αμέσως και τις φυλάνε στην καρδιά τους. Ω Κρίσνα, είσαι απεριόριστος και παρόλο που μερικές φορές νομίζουμε ότι είμαστε βασιλιάδες ή κυβερνήτες του κόσμου και περηφανευόμαστε για τις ασήμαντες θέσεις μας, είμαστε πολύ φτωχοί στην καρδιά. Στην πραγματικότητα, μας αξίζει να μας τιμωρήσεις, αλλά το αξιοπερίεργο είναι πως αντί να μας τιμωρήσεις, Εσύ δέχεσαι τις εντολές μας με τόση καλοσύνη και ευσπλαχνία και τις φέρεις σε πέρας κατάλληλα. Άλλοι άνθρωποι εκπλήσσονται που μπορείς να παίζεις τον ρόλο ενός ανθρώπινου όντος, αλλά εμείς καταλαβαίνουμε ότι εκτελείς αυτές τις δραστηριότητες όπως ένας θεατρικός καλλιτέχνης. Η αληθινή Σου θέση είναι πάντοτε υψηλή, ακριβώς όπως η θέση του ήλιου, ο οποίος έχει διαρκώς την ίδια θερμοκρασία στη διάρκεια και της ανατολής και της δύσης. Παρόλο που εμείς αισθανόμαστε διαφορά στη θερμοκρασία μεταξύ της ανατολής και της δύσης του ήλιου, η θερμοκρασία του ήλιου δεν μεταβάλλεται ποτέ. Είσαι πάντοτε υπερβατικά ισορροπημένος και έτσι δεν είσαι ούτε ευχαριστημένος ούτε ενοχλημένος από καμία κατάσταση των υλικών υποθέσεων. Είσαι το Υπέρτατο Μπραμάν, το Πρόσωπο της Θεότητας, και για Σένα δεν υφίστανται σχετικότητες. Αγαπημένε μου Μάνταβα, δεν ηττάσαι ποτέ από κανέναν. Οι υλικές

διακρίσεις –‘Αυτός είμαι εγώ’, ‘αυτός είσαι εσύ’, ‘αυτό είναι δικό μου’, ‘αυτό είναι δικό σου’- λάμπουν όλες δια της απουσίας τους από Εσένα. Αυτές οι διακρίσεις είναι ορατές στη ζωή όλων, ακόμα και των ζώων, αλλά όσοι είναι αγνοί αφοσιωμένοι υπηρέτες είναι απαλλαγμένοι από αυτές τις ψευδείς διακρίσεις. Αφού αυτές οι διακρίσεις απουσιάζουν στους αφοσιωμένους υπηρέτες Σου, δεν είναι δυνατό να είναι παρούσες σ’ Εσένα».

Αφού ικανοποίησε τον Κρίσνα με αυτόν τον τρόπο, ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα κανόνισε να τελέσει τη θυσία Ρατζασούγια. Προσκάλεσε όλους του άξιους *μπραμανα* και σοφούς να συμμετάσχουν και τους διόρισε σε διάφορες θέσεις ως ιερείς υπεύθυνους για τον χώρο της θυσίας. Προσκάλεσε τους πιο ικανούς *μπραμανα* και σοφούς που ονομάζονταν Κρίσνα-ντβαϊπάγιανα Βιασαντέβα, Μπαραντβάτζα, Σουμάντου, Γκωτάμα, Ασίτα, Βασίστα, Τσιάβανα, Κάνβα, Μαϊτρέγια, Καβάσα, Τρίτα, Βισβαμίτρα, Βαμαντέβα, Σουματί, Τζάιμινι, Κράτου, Πάιλα, Παρασάρα, Γκάργκα, Βαϊσαμπάγιανα, Ατάρβα, Κασιάπα, Ντώμια, Παρασουράμα, Σουκρατσάρια, Ασούρι, Βιτιχότρα, Μαντουτσάνντα, Βιράσενα και Ακριτάβρανα. Εκτός από όλους αυτούς τους *μπραμανα* και σοφούς, προσκάλεσε αξιοσέβαστους γέροντες όπως ο Ντρονατσάρια, ο Μπίσμα (ο παππούς των Κούρου), ο Κριπατσάρια και ο Ντριταράστρα. Προσκάλεσε επίσης όλους τους γιους του Ντριταράστρα, με επικεφαλής τον Ντουριόντανα, καθώς και τον σπουδαίο αφοσιωμένο υπηρέτη Βιντούρα. Ήταν επίσης καλεσμένοι βασιλιάδες από διάφορα μέρη του κόσμου, μαζί με τους υπουργούς και τους γραμματείς τους, για να δουν τη μεγάλη θυσία που θα τελούσε ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα, και οι πολίτες, αποτελούμενοι από μορφωμένους *μπραμανα*, γενναίους *κσατρια*, εύπορους *βαϊσία* και πιστούς *σουντρα*, πήγαν όλοι την τελετή.

Οι ιερείς *μπραμανα* και οι σοφοί που ήταν υπεύθυνοι για τη θυσιαστήρια τελετή προετοίμασαν τον χώρο της θυσίας ως συνήθως με ένα χρυσό άροτρο και εκπαίδευσαν τον Βασιλιά Γιουντιστίρα ως εκτελεστή της μεγάλης θυσίας, σύμφωνα με τις βεδικές τελετουργίες. Πολλά χρόνια πριν, όταν ο Βαρούνα τέλεσε μία παρόμοια θυσία, όλα τα σύνεργα της θυσίας ήταν φτιαγμένα από χρυσάφι. Κατά τον ίδιο τρόπο, στη θυσία Ρατζασούγια του Βασιλιά Γιουντιστίρα, όλα τα σύνεργα που χρειάζονταν για τη θυσία ήταν χρυσά.

Όλοι οι μεγάλοι ημίθεοι, όπως ο Κύριος Μπράμα, ο Κύριος Σίβα και ο Ίντρα, ο Βασιλιάς του ουρανού, συνοδευόμενοι από τους συντρόφους τους, καθώς και από τις επικρατούσες θεότητες των ανώτερων πλανητικών συστημάτων, όπως η Γκαντάρβα-λόκα, η Σίντα-λόκα, η Τζάνο-λόκα, η

Τάπο-λόκα, η Νάγκα-λόκα, η Γιάκσα-λόκα, η Ρακσάσα-λόκα, η Πάκσι-λόκα και η Τσάρανα-λόκα, καθώς και φημισμένοι βασιλιάδες με τις βασίλισσές τους, ήταν όλοι παρόντες, προσκεκλημένοι του Βασιλιά Γιουντιστίρα για να συμμετάσχουν στη μεγάλη θυσία. Όλοι οι αξιοσέβαστοι σοφοί, βασιλιάδες και ημίθεοι που συγκεντρώθηκαν εκεί συμφώνησαν ομόφωνα ότι ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα ήταν άξιος να έχει την ευθύνη της τέλεσης της θυσίας Ρατζασούγια· κανείς δεν διαφωνούσε με αυτό το γεγονός. Όλοι τους γνώριζαν πολύ καλά τη θέση του Βασιλιά Γιουντιστίρα· επειδή ήταν μέγας αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου Κρίσνα, κανένα επίτευγμα δεν ήταν ακατόρθωτο γι' αυτόν. Οι μορφωμένοι *μπραμανα* και οι ιερείς φρόντισαν ώστε η θυσία του Μαχαράζα Γιουντιστίρα να τελεστεί με τον ίδιο ακριβώς τρόπο που γινόταν και στις προηγούμενες εποχές από τον ημίθεο Βαρούνα. Σύμφωνα με το βεδικό σύστημα, όποτε οργανώνεται μία θυσία, όσοι συμμετέχουν στη θυσία πίνουν τον χυμό του φυτού *σομα*. Ο χυμός του φυτού *σομα* είναι ένα είδος ζωογόνου ροφήματος. Την ημέρα της εκχύλισης του χυμού *σομα*, ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα δέχθηκε με μεγάλο σεβασμό τον ειδικό ιερέα που είχε την ευθύνη του εντοπισμού οποιουδήποτε λάθους στο τυπικό μέρος της διαδικασίας της θυσίας. Το ζήτημα είναι ότι τα βεδικά *μαντρα* πρέπει να αρθρώνονται τέλεια και να ψάλλονται με τη σωστή προφορά· αν οι ιερείς που έχουν αναλάβει αυτή την ευθύνη κάνουν οποιοδήποτε λάθος, ο ιερέας που τους ελέγχει διορθώνει αμέσως τη διαδικασία και έτσι οι ιεροτελεστίες τελούνται τέλεια. Αν η θυσία δεν τελεστεί τέλεια, δεν μπορεί να αποφέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα. Αυτή την εποχή του Κάλι δεν υπάρχουν διαθέσιμοι τέτοιοι μορφωμένοι *μπραμανα* ή ιερείς· γι' αυτό όλες αυτές οι θυσίες είναι απαγορευμένες. Η μόνη θυσία που συνιστάται στις γραφές (τις *σαστρα*) γι' αυτή την εποχή είναι η ψαλμωδία του *μαντρα* Χάρε Κρίσνα.

Μία άλλη σημαντική διαδικασία είναι ότι στη συνάθροιση μιας τέτοιας θυσιαστήριας τελετουργίας λατρεύεται πρώτα η πλέον εξέχουσα προσωπικότητα. Αφού είχαν κανονιστεί όλα τα απαραίτητα για τη θυσία του Γιουντιστίρα, το επόμενο ζήτημα ήταν ποιος θα έπρεπε να λατρευτεί πρώτος κατά την τελετή. Αυτή η συγκεκριμένη τελετή ονομάζεται *Αγκραπούτζα*. *Αγκρα* σημαίνει πρώτος και *πουτζα* σημαίνει λατρεία. Η *Αγκραπούτζα* είναι παρόμοια με την εκλογή προέδρου. Σε εκείνη τη θυσιαστήρια συνάθροιση, όλα τα μέλη της ήταν πολύ διακεκριμένα. Ορισμένοι πρότειναν ένα πρόσωπο για να εκλεγεί ως τέλειος υποψήφιος να δεχθεί την *Αγκραπούτζα* και ορισμένοι άλλοι πρότειναν κάποιον άλλον.

Όταν το ζήτημα παρέμεινε ανεπίλυτο, ο Σαχαντέβα άρχισε να μιλά υπέρ του Κυρίου Κρίσνα. Είπε, «Ο Κύριος Κρίσνα, ο άριστος των μελών της δυναστείας των Γιαντού και προστάτης των αφοσιωμένων υπηρετών Του, είναι η πλέον διαπρεπής προσωπικότητα σε αυτή τη συνάθροιση. Γι' αυτό πιστεύω πως θα πρέπει χωρίς αντίρρηση να Του αποδοθεί η τιμή να λατρευτεί πρώτος. Παρόλο που ημίθεοι όπως ο Κύριος Μπράμα, ο Κύριος Σίβα, ο Ίντρα, ο Βασιλιάς των ουράνιων πλανητών, και πολλές άλλες διακεκριμένες προσωπικότητες είναι παρούσες σε αυτή τη συνάθροιση, κανείς δεν μπορεί να είναι ίσος ή μεγαλύτερος από τον Κρίσνα, όσον αφορά στον χρόνο, τον χώρο, τη δύναμη, την υπόληψη, τη σοφία, την απάρνηση ή οποιονδήποτε άλλο παράγοντα. Οτιδήποτε θεωρείται πλούσιο είναι παρόν αρχικά στον Κρίσνα. Όπως η ατομική ψυχή είναι η βασική αρχή της ανάπτυξης του υλικού σώματος, κατά τον ίδιο τρόπο ο Κρίσνα είναι η Υπέρτατη Ψυχή αυτής της κοσμικής εκδήλωσης. Ο σκοπός όλων των βεδικών ιεροτελεστιών, όπως οι θυσίες, οι προσφορές στη φωτιά, η ψαλμωδίες βεδικών ύμνων και το μυστικιστικό *γιογκα*, είναι η συνειδητοποίηση του Κρίσνα. Είτε ακολουθεί κανείς τον δρόμο της δράσης που αποβλέπει στην απόλαυση είτε ακολουθεί τον δρόμο των φιλοσοφικών εικασιών, ο έσχατος προορισμός είναι ο Κρίσνα· όλες οι γνήσιες μέθοδοι αυτοσυνειδητοποίησης έχουν σκοπό την κατανόηση του Κρίσνα. Κυρίες και κύριοι, είναι περιττό να μιλάμε για τον Κρίσνα, επειδή όλοι εσείς, διαπρεπείς προσωπικότητες, γνωρίζετε το Υπέρτατο Μπραμάν, τον Κύριο Κρίσνα, για τον οποίον δεν υπάρχουν υλικές διαφορές μεταξύ του σώματος και της ψυχής, μεταξύ ενέργειας και ενεργούντος ή μεταξύ ενός μέρους του σώματος και κάποιου άλλου. Αφού ο καθένας είναι κομμάτι του Κρίσνα, δεν υπάρχει ποιοτική διαφορά μεταξύ του Κρίσνα και των ζωντανών όντων. Όλα πηγάζουν από τις ενέργειες του Κρίσνα, τις υλικές και τις πνευματικές ενέργειες. Οι ενέργειες του Κρίσνα είναι σαν τη θερμότητα και το φως της φωτιάς· δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ της ιδιότητας της θερμότητας και του φωτός αφενός και της φωτιάς αφετέρου.

«Επίσης, ο Κρίσνα μπορεί να κάνει οτιδήποτε θέλει με οποιοδήποτε μέρος του σώματός Του. Εμείς μπορούμε να εκτελέσουμε μία συγκεκριμένη πράξη με τη βοήθεια ενός συγκεκριμένου μέρους του σώματός μας, αλλά Εκείνος μπορεί να κάνει οτιδήποτε και τα πάντα με οποιοδήποτε μέρος του σώματός Του. Και επειδή το υπερβατικό σώμα Του είναι γεμάτο γνώση και μακαριότητα αιωνίως, δεν υφίσταται τα έξι είδη υλικών μεταβολών – τη γέννηση, την ύπαρξη, την ανάπτυξη, τη δράση, την ελάττωση και την εξαφάνιση. Χωρίς εξαναγκασμό από καμία εξωτερική ενέργεια, Αυτός είναι

η υπέρτατη αιτία της δημιουργίας, της συντήρησης και της διάλυσης όλων όσα υπάρχουν. Με τη χάρη του Κρίσνα και μόνο, όλοι ασχολούνται με τη άσκηση θρησκευτικότητας, με την οικονομική ανάπτυξη, με την ικανοποίηση των αισθήσεων και, τελικώς, με την επίτευξη απελευθέρωσης από την υλική δουλεία. Αυτές οι τέσσερις αρχές προόδου στη ζωή μπορούν να πραγματοποιηθούν μόνο με το έλεος του Κρίσνα. Γι' αυτό θα έπρεπε να Του αποδοθεί η πρώτη λατρεία αυτής της μεγάλης θυσίας και κανείς δεν θα πρέπει να διαφωνήσει. Όπως με το πότισμα της ρίζας, το πότισμα των κλαδιών, των φύλλων και των λουλουδιών επιτυγχάνεται αυτομάτως, ή όπως με την προμήθεια τροφής στο στομάχι, η θρέψη και ο μεταβολισμός όλων των μελών του σώματος πραγματοποιείται χωρίς άλλη διαδικασία, έτσι και με την προσφορά της πρώτης λατρείας στον Κρίσνα, όλοι οι παρευρισκόμενοι σε αυτή τη συνάντηση, περιλαμβανομένων των μεγάλων ημιθέων, θα είναι ικανοποιημένοι. Αν κάποιος είναι διατεθειμένος να κάνει αγαθοεργίες, αν είναι δηλαδή μεγαλόψυχος, θα είναι πολύ καλό γι' αυτόν να κάνει αγαθοεργίες μόνο στον Κρίσνα, ο οποίος είναι η Υπέρτατη Ψυχή όλων, ανεξάρτητα από το συγκεκριμένο σώμα του ή την ατομική προσωπικότητά του. Ο Κρίσνα είναι παρών ως Υπέρτατη Ψυχή σε κάθε ζωντανό ον και αν μπορέσουμε να Τον ικανοποιήσουμε, τότε αυτομάτως όλα τα ζωντανά όντα είναι ικανοποιημένα».

Ο Σαχαντέβα είχε την τύχη να γνωρίζει όλες τις δόξες του Κρίσνα και αφού τις περιέγραψε εν συντομία, σταμάτησε να μιλάει. Μετά το τέλος της ομιλίας του, όλα τα παρευρισκόμενα μέλη σε εκείνη τη μεγάλη θυσιαστήρια συνάθροιση επευφήμησαν, επιβεβαιώνοντας συνεχώς τα λόγια της ομιλίας και λέγοντας, «Όλα όσα είπες είναι τέλεια. Όλα όσα είπες είναι τέλεια». Ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα, αφού άκουσε τις επιδοκimasίες των παρόντων, ιδιαίτερα των *μπραμανα* και των μεγάλων σοφών, λάτρεψε τον Κύριο Κρίσνα σύμφωνα με τις ρυθμιστικές αρχές των βεδικών εντολών. Πρώτα απ' όλα, ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα -μαζί με τους αδελφούς του, τις συζύγους τους, τα παιδιά τους, τους υπόλοιπους συγγενείς και τους υπουργούς- έπλυναν τα λωτοειδή πόδια του Κυρίου Κρίσνα και με το νερό ράντισαν τα κεφάλια τους. Μετά από αυτό, στον Κύριο Κρίσνα προσφέρθηκαν διάφορων ειδών μεταξωτά ρούχα κίτρινου χρώματος και Του δόθηκαν δώρο σωροί από πολύτιμους λίθους και κοσμήματα.

Ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα αισθάνθηκε τέτοια έκσταση τιμώντας τον Κρίσνα, ο οποίος ήταν το μοναδικό αντικείμενο της αγάπης του, που δάκρυα κύλησαν από τα μάτια του και παρόλο που ήθελε, δεν μπορούσε να δει τον Κρίσνα

πολύ καλά. Έτσι λάτρεψε τον Κύριο Κρίσνα ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα. Τότε όλα τα παρευρισκόμενα μέλη εκείνης της συνάθροισης σηκώθηκαν όρθια και με τα χέρια τους σε στάση προσευχής άρχισαν να ψέλνουν, «*Τζαγια! Τζαγια! Ναμαχα! Ναμαχα!*». Όταν όλοι μαζί προσκύνησαν με σεβασμό τον Κρίσνα, βροχή από λουλούδια έπεσαν από τον ουρανό.

Σε εκείνη τη συνάθροιση ήταν παρών και ο Βασιλιάς Σισουπάλα. Ήταν ορκισμένος εχθρός του Κρίσνα για πολλούς λόγους, ιδιαίτερα επειδή ο Κρίσνα είχε κλέψει τη Ρουκμίνη από τη γαμήλια τελετή της· γι' αυτό δεν μπορούσε να ανεχθεί τόσες τιμές στον Κρίσνα και τόσα εγκώμια των χαρακτηριστικών Του. Αντί να χαρεί ακούγοντας τις δόξες του Κυρίου, θύμωσε πολύ. Όταν όλοι σηκώθηκαν για να προσφέρουν τα σέβη τους στον Κρίσνα, ο Σισουπάλα παρέμεινε στο κάθισμά του, αλλά όταν εξαγριώθηκε βλέποντας τις τιμές στον Κρίσνα, σηκώθηκε ξαφνικά και, με σηκωμένο το χέρι του, άρχισε να μιλά πολύ έντονα και χωρίς φόβο εναντίον του Κυρίου Κρίσνα. Μιλούσε με τέτοιο τρόπο, που ο Κύριος Κρίσνα μπορούσε να τον ακούει πολύ καθαρά.

«Κυρίες και κύριοι, μπορώ να εκτιμήσω τη δήλωση των Βεδών ότι εν τέλει, ο κυρίαρχος παράγοντας είναι ο χρόνος. Παρ' όλες τις προσπάθειες για το αντίθετο, το στοιχείο του χρόνου εκτελεί το σχέδιό του χωρίς αντίσταση. Για παράδειγμα, μπορεί κάποιος να κάνει ό,τι περνάει από το χέρι του για να ζήσει, αλλά όταν φτάσει ο χρόνος του θανάτου, κανείς δεν μπορεί να τον εμποδίσει. Βλέπω εδώ ότι παρόλο που παρευρίσκονται πολλές ρωμαλέες προσωπικότητες σε αυτή τη συνάθροιση, η επίδραση του χρόνου είναι τόσο ισχυρή, ώστε έχουν παρασυρθεί από τα λόγια ενός νεαρού που μίλησε ανόητα σχετικά με τον Κρίσνα. Είναι παρόντες πολλοί μορφωμένοι σοφοί και ηλικιωμένα πρόσωπα, που όμως δέχθηκαν τα λόγια ενός ανόητου νεαρού. Αυτό σημαίνει ότι με την επίδραση του χρόνου, ακόμα και η ευφυΐα τόσο τιμημένων προσώπων όσο αυτά που παρευρίσκονται σε αυτή τη συνάθροιση μπορεί να αποπροσανατολιστεί. Συμφωνώ απόλυτα με τα αξιοσέβαστα πρόσωπα που είναι παρόντα, ότι είναι αρκετά ικανά να επιλέξουν το πρόσωπο που μπορεί να λατρευτεί πρώτο, αλλά δεν μπορώ να συμφωνήσω με τη δήλωση ενός νεαρού όπως ο Σαχαντέβα, ο οποίος μίλησε με τόσο θερμά λόγια για τον Κρίσνα και πρότεινε να δεχθεί ο Κρίσνα την πρώτη λατρεία αυτής της θυσίας. Μπορώ να δω ότι σε αυτή τη συνάθροιση υπάρχουν πολλά πρόσωπα που έχουν υποστεί μεγάλες ασκητικότητες, που είναι εξόχως μορφωμένα και που έχουν κάνει πολλές πράξεις μετάνοιας. Με τη γνώση τους και την καθοδήγησή τους, μπορούν να σώσουν πολλά πρόσωπα που υποφέρουν από

τα δίχτυα της υλικής ύπαρξης. Υπάρχουν εδώ μεγάλοι ρισι, των οποίων η γνώση δεν έχει όρια, καθώς και πολλά αυτοσυνειδητοποιημένα πρόσωπα και *μπραμανα* και γι' αυτό πιστεύω ότι οποιοσδήποτε από αυτούς θα μπορούσε να έχει επιλεγεί για αυτή την πρώτη λατρεία, επειδή είναι άξιοι λατρείας ακόμα και από τους μεγάλους ημίθεους, βασιλιάδες και αυτοκράτορες. Δεν μπορώ να καταλάβω πώς μπορέσατε να επιλέξετε αυτό το βοσκόπουλο, τον Κρίσνα, και να παραλείψετε όλες αυτές τις σπουδαίες προσωπικότητες. Νομίζω ότι ο Κρίσνα δεν είναι καλύτερος από ένα κοράκι – πώς μπορεί να είναι κατάλληλος να δεχθεί την πρώτη λατρεία σε αυτή τη μεγάλη θυσία;

«Δεν μπορούμε καν να εξακριβώσουμε μέχρι τώρα σε ποια κάστα ανήκει αυτός ο Κρίσνα ή ποιο είναι το επιβεβλημένο καθήκον Του». Στην πραγματικότητα, ο Κρίσνα δεν ανήκει σε καμία κάστα, ούτε πρέπει να εκτελέσει κάποιο επιβεβλημένο καθήκον. Αναφέρεται στις Βέδες ότι ο Υπέρτατος Κύριος δεν έχει τίποτε να εκτελέσει ως επιβεβλημένο καθήκον. Οτιδήποτε πρέπει να εκτελεστεί από την πλευρά Του, εκτελείται από τις διάφορες ενέγειές Του.

Ο Σισουπάλα συνέχισε: «Ο Κρίσνα δεν ανήκει σε κάποια υψηλή οικογένεια. Είναι τόσο ανεξάρτητος που κανείς δεν γνωρίζει τις θρησκευτικές Του αρχές. Φαίνεται ότι βρίσκεται πέρα από τη δικαιοδοσία όλων των θρησκευτικών αρχών. Ενεργεί πάντοτε ανεξάρτητα, χωρίς να νοιάζεται για τις βεδικές εντολές και τις ρυθμιστικές αρχές. Γι' αυτό δεν έχει καθόλου καλές ιδιότητες». Ο Σισουπάλα εμμέσως εγκωμίασε τον Κρίσνα λέγοντας ότι δεν βρίσκεται εντός της δικαιοδοσίας των βεδικών εντολών. Αυτό είναι αλήθεια, επειδή είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Το ότι δεν έχει ιδιότητες σημαίνει ότι δεν έχει υλικές ιδιότητες και επειδή είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ενεργεί ανεξάρτητα, χωρίς να νοιάζεται για συμβάσεις ή για κοινωνικές ή θρησκευτικές αρχές.

Ο Σισουπάλα συνέχισε: «Υπ' αυτές τις συνθήκες, πώς μπορεί να είναι κατάλληλος να δεχθεί την πρώτη λατρεία στη θυσία; Ο Κρίσνα είναι τόσο ανόητος που άφησε τη Ματούρα, η οποία κατοικείται από πολύ υψηλού επιπέδου πρόσωπα που ακολουθούν τη βεδική παιδεία, και έχει καταφύγει στον ωκεανό, όπου δεν συζητούν καν για τις Βέδες. Αντί να ζει ανοιχτά, έχτισε ένα φρούριο μέσα στο νερό και ζει σε μία ατμόσφαιρα όπου δεν συζητείται καθόλου η βεδική γνώση. Και όποτε βγαίνει από το φρούριο, δημιουργεί απλώς ανησυχία στους πολίτες σαν ένας ληστής, κλέφτης ή απατεώνας».

Ο Σισουπάλα συνέχισε να προσβάλλει τον Κρίσνα και ο Κύριος Κρίσνα τον άκουγε υπομονετικά, χωρίς να διαμαρτύρεται.

Ο Σισουπάλα τρελάθηκε επειδή ο Κρίσνα εκλέχτηκε ως το υπέρτατο, άξιο της πρώτης λατρείας πρόσωπο σε εκείνη τη συνάθροιση και μίλησε τόσο

ανεύθυνα, ώστε φάνηκε πως είχε χάσει όλη την καλή του τύχη. Σκοτεινιασμένος από την κακοτυχία, ο Σισουπάλα συνέχισε να προσβάλει τον Κρίσνα κι άλλο, και ο Κύριος Κρίσνα τον άκουγε υπομονετικά, χωρίς να διαμαρτύρεται. Όπως ακριβώς ένα λιοντάρι δεν νοιάζεται όταν ένα κοπάδι από τσακάλια ουρλιάζει, έτσι και ο Κύριος Κρίσνα παρέμεινε σιωπηλός και απρόσβλητος στις προσβολές. Ο Κρίσνα δεν απάντησε έστω και σε μία κατηγορία που έκανε ο Σισουπάλα, αλλά όλα τα παρευρισκόμενα μέλη της συνάθροισης, εκτός από κάποιους που συμφωνούσαν με τον Σισουπάλα, ταραχτήκαν πολύ, επειδή είναι χρέος ενός σεβαστού προσώπου να μην ανέχεται βλασφημίες εναντίον του Θεού ή του αφοσιωμένου υπηρέτη Του. Ορισμένοι από αυτούς, οι οποίοι πίστευαν ότι δεν θα μπορούσαν να αναλάβουν την κατάλληλη δράση εναντίον του Σισουπάλα, έφυγαν από τη συνάθροιση σε ένδειξη διαμαρτυρίας, σκεπάζοντας τα αφτιά τους με τα χέρια τους, για να μην ακούσουν και άλλες κατηγορίες. Έφυγαν έτσι από τη συνάθροιση, καταδικάζοντας την ενέργεια του Σισουπάλα. Αποτελεί βεδική εντολή ότι όποτε υπάρχει βλασφημία του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, πρέπει κανείς να φύγει αμέσως. Αν δεν το κάνει, στερείται τα αποτελέσματα των ευσεβών πράξεών του και υποβαθμίζεται στην κατώτατη κατάσταση ζωής.

Όλοι οι παρόντες βασιλιάδες που ανήκαν στις δυναστείες Κούρου, Κέκαγια και Σριντζάγια εξαγριώθηκαν και πήραν αμέσως τα ξίφη και τις ασπίδες τους για να σκοτώσουν τον Σισουπάλα. Ο Σισουπάλα ήταν τόσο ανόητος που δεν ταραχτήκε καθόλου, παρόλο που όλοι οι παρόντες βασιλιάδες ήταν έτοιμοι να τον σκοτώσουν. Δεν νοιάστηκε να λάβει υπόψη του τα υπέρ και τα κατά της ανόητης ομιλίας του και όταν είδε ότι όλοι οι βασιλιάδες ήταν έτοιμοι να τον σκοτώσουν, αντί να σταματήσει, στάθηκε να πολεμήσει μαζί τους και πήρε το ξίφος και την ασπίδα του. Όταν ο Κύριος Κρίσνα είδε ότι ήταν έτοιμοι να πολεμήσουν στον χώρο της ευοίωνης θυσίας Ρατζασούγια, τους ηρέμησε ο Ίδιος προσωπικά. Από το αναίτιο έλεός Του, αποφάσισε να σκοτώσει τον Σισουπάλα. Όταν ο Σισουπάλα έβριζε τους βασιλιάδες που ήταν έτοιμοι να του επιτεθούν, ο Κύριος Κρίσνα πήρε τον δίσκο Του, που ήταν κοφτερός σαν λεπίδα ξυραφιού, και χώρισε αμέσως το κεφάλι του Σισουπάλα από το σώμα του.

Όταν ο Σισουπάλα σκοτώθηκε με αυτόν τον τρόπο, μια μεγάλη βουή και ένα μεγάλο ουρλιαχτό σηκώθηκε από το πλήθος εκείνης της συνάθροισης. Επωφελούμενοι από αυτή την ταραχή, οι λιγοστοί βασιλιάδες που ήταν υποστηριχτές του Σισουπάλα έφυγαν γρήγορα από τη συνάθροιση, από φόβο

για τη ζωή τους. Αλλά παρ' όλα αυτά, η πνευματική ψυχή του καλότυχου Σισουπάλα συγχωνεύθηκε αμέσως στο σώμα του Κυρίου Κρίσνα, παρουσία όλων των παρευρισκομένων, ακριβώς όπως ένας φλεγόμενος μετεωρίτης πέφτει στην επιφάνεια της γήινης σφαίρας. Η συγχώνευση της ψυχής του Σισουπάλα στο υπερβατικό σώμα του Κρίσνα μας θυμίζει την ιστορία του Τζάγια και του Βιτζάγια, που έπεσαν στον υλικό κόσμο από τους πλανήτες Βαϊκούντα επειδή τους καταράστηκαν οι τέσσερις Κουμάρα. Για την επιστροφή τους στον κόσμο των Βαϊκούντα, κανονίστηκε ότι και οι δύο, για τρεις συνεχόμενες γεννήσεις θα ενεργούσαν ως θανάσιμοι εχθροί του Κυρίου και στο τέλος αυτών των ζωών θα επέστρεφαν και πάλι στον κόσμο των Βαϊκούντα και θα υπηρετούσαν τον Κύριο και τους συντρόφους Του.

Παρόλο που ο Σισουπάλα ενήργησε ως εχθρός του Κρίσνα, δεν ήταν ούτε στιγμή εκτός της συνείδησης του Κρίσνα. Ήταν πάντοτε απορροφημένος σε σκέψεις του Κρίσνα και έτσι απέκτησε πρώτα τη σωτηρία *σαγιουτζια-μουκτι*, συγχωνευόμενος στην ύπαρξη του Υπερτάτου, και τελικώς επαναφέρθηκε στην αρχική του θέση της προσωπικής υπηρεσίας. Η *Μπαγκαβαντ-γκιτα* επιβεβαιώνει το γεγονός ότι αν κάποιος είναι απορροφημένος στη σκέψη του Υπερτάτου Κυρίου την ώρα του θανάτου, εισέρχεται αμέσως στο βασίλειο του Θεού αφού αφήσει το υλικό σώμα του. Μετά τη σωτηρία του Σισουπάλα, ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα αντάμειψε όλα τα μέλη της θυσιαστήριας συνάθροισης. Αντάμειψε όπως έπρεπε τους ιερείς και τους μορφωμένους σοφούς για την ενασχόλησή τους με την τέλεση της θυσίας και αφού εκτέλεσε όλο το πρόγραμμα, έκανε το λουτρό του. Αυτό το λουτρό στο τέλος της θυσίας είναι μέρος της τυπικής διαδικασίας. Ονομάζεται λουτρό *αβαμπριτα*.

Έτσι ο Κύριος Κρίσνα έδωσε τη δυνατότητα να ολοκληρωθεί με επιτυχία η τέλεση της θυσίας Ρατζασούγια που είχε οργανώσει ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα και, επειδή Του ζητήθηκε από τους εξαδέλφους Του και τους υπόλοιπους συγγενείς Του, έμεινε στη Χαστινάπουρα για μερικούς μήνες ακόμα. Παρόλο που ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα και οι αδελφοί του δεν ήθελαν να φύγει ο Κρίσνα από τη Χαστινάπουρα, ο Κρίσνα κανόνισε να πάρει την άδεια του Βασιλιά για να επιστρέψει στην Ντβάρακα και έτσι γύρισε στο σπίτι Του μαζί με τις βασίλισσες και τους υπουργούς Του.

Η ιστορία της πτώσης του Τζάγια και του Βιτζάγια από τους πλανήτες Βαϊκούντα στον υλικό κόσμο περιγράφεται στο Έβδομο Κεφάλαιο της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Ο φόνος του Σισουπάλα είναι άμεσα συνδεδεμένος με την αφήγηση του Τζάγια και του Βιτζάγια, αλλά η πιο σημαντική οδηγία

που αποκομίζουμε από αυτό το περιστατικό είναι ότι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, όντας απόλυτο, μπορεί να δώσει σωτηρία σε όλους, είτε ενεργεί κάποιος ως εχθρός Του είτε ενεργεί ως φίλος Του. Είναι, επομένως, εσφαλμένη αντίληψη ότι ο Κύριος συμπεριφέρεται με κάποιον με σχέση φίλου και με κάποιον άλλο με σχέση εχθρού. Η εχθρότητα ή η φιλία Του βρίσκονται πάντοτε στο απόλυτο επίπεδο. Δεν υφίσταται υλική διάκριση.

Αφού ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα έκανε το λουτρό του μετά τη θυσία και στάθηκε ανάμεσα σε όλους τους μορφωμένους σοφούς και *μπραμανα*, έμοιαζε ακριβώς σαν τον Βασιλιά του ουρανού και έτσι έδειχνε πολύ όμορφος. Ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα αντάμειψε όπως έπρεπε όλους τους ημίθεους που συμμετείχαν στη θυσία, και όντας πολύ ικανοποιημένοι, όλοι τους έφυγαν εγκωμιάζοντας τα έργα του Βασιλιά και δοξάζοντας τον Κύριο Κρίσνα.

Όταν ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι διηγείτο αυτά τα περιστατικά του φόνου του Σισουπάλα από τον Κρίσνα και περιέγραφε την επιτυχημένη τέλεση της θυσίας Ρατζασούγια από τον Μαχαράζα Γιουντιστίρα, επεσήμανε επίσης ότι μετά τον επιτυχημένο τερματισμό της *γιαγκια*, υπήρχε ένα μόνο πρόσωπο που δεν ήταν ευτυχισμένο. Ήταν ο Ντουριόντανα. Ο Ντουριόντανα απο τη φύση του ήταν πολύ φθονερός εξαιτίας της αμαρτωλής ζωής του και εμφανίσθηκε στη δυναστεία των Κούρου σαν προσωποποίηση μιας χρόνιας ασθένειας για την καταστροφή ολόκληρης της οικογένειας.

Ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι διαβεβαίωσε τον Μαχαράζα Παρίκσιτ ότι οι διασκεδάσεις του Κυρίου Κρίσνα -ο φόνος του Σισουπάλα και του Τζαράσαντα και η απελευθέρωση των φυλακισμένων βασιλιάδων- είναι όλα υπερβατικοί ήχοι και όποιος ακούσει αυτές τις αφηγήσεις από εξουσιοδοτημένα πρόσωπα θα ελευθερωθεί αμέσως από όλες τις αντιδράσεις των αμαρτωλών πράξεών του.

• Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Εβδομηκοστό Τρίτο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Η σωτηρία του Σισουπάλα». •

74. Γιατί ο Ντουριόντανα αισθάνθηκε προσβεβλημένος στο τέλος της θυσίας Ρατζασούγια

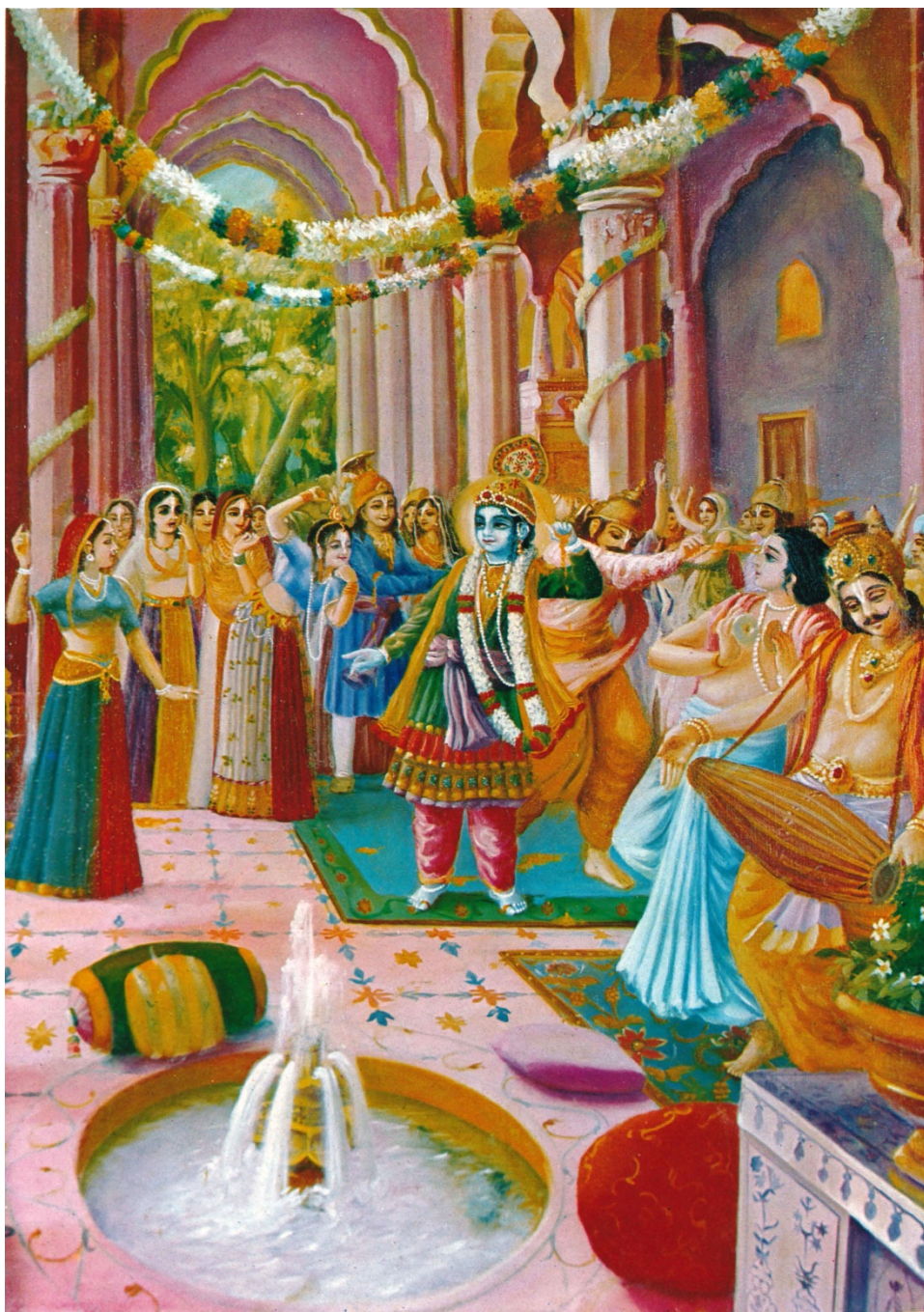
Ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα ήταν γνωστός ως *ατζατασατρου*, κάποιος που δεν έχει εχθρούς. Γι' αυτό όταν όλοι, άνθρωποι, ημίθεοι, βασιλιάδες, σοφοί και άγιοι, είδαν την επιτυχημένη λήξη της *γιαγκια* Ρατζασούγια που τέλεσε ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα, ήταν πολύ χαρούμενοι. Το ότι μόνο ο Ντουριόντανα δεν ήταν χαρούμενος προκάλεσε κατάπληξη στον Μαχαράζα Παρίκσιτ και γι' αυτό ζήτησε από τον Σουκαντέβα Γκοσουάμι να το εξηγήσει.

Ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι είπε, «Αγαπημένε μου Βασιλιά Παρίκσιτ, ο παππούς σου, ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα, ήταν μεγάλη ψυχή. Η ευχάριστη διάθεσή του είλκυε όλους ως φίλους του και γι' αυτό ήταν γνωστός ως *ατζατασατρου*, κάποιος που δεν δημιουργεί ποτέ εχθρούς. Απασχόλησε όλα τα μέλη της δυναστείας των Κούρου, αναθέτοντάς τους την ευθύνη διαφόρων τομέων της οργάνωσης της θυσίας Ρατζασούγια. Για παράδειγμα, ο Μπιμάσεννα ανέλαβε την ευθύνη της κουζίνας· ο Ντουριόντανα ανέλαβε την ευθύνη του θησαυροφυλακίου· ο Σαχαντέβα ανέλαβε τον τομέα της υποδοχής· ο Νακούλα ανέλαβε τον τομέα της αποθήκης και ο Αρτζούνα ανέλαβε τη φροντίδα των ηλικιωμένων. Το πιο εκπληκτικό ήταν ότι ο Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ανέλαβε να πλένει τα πόδια όλων των εισερχόμενων επισκεπτών. Η Βασίλισσα, η θεά της τύχης Ντρώπαντι, είχε την ευθύνη της διανομής φαγητού, και επειδή ο Κάρνα ήταν διάσημος για τις αγαθοεργίες του, ανέλαβε τον τομέα της ελεημοσύνης. Κατά τον ίδιο τρόπο, ο Σατιάκι, ο Βικάρνα, ο Χαρντίκια, ο Βιντούρα, ο Μπουρίσραβα και ο Σανταρντάνα, ο γιος του Μπαχλίκια, είχαν αναλάβει όλοι διάφορους τομείς

των υποθέσεων της θυσίας Ρατζασούγια. Είχαν όλοι τέτοιο δέσιμο και αγάπη και στοργή για τον Βασιλιά Γιουντιστίρα, ώστε ήθελαν απλώς να τον ευχαριστήσουν.

Αφού ο Σισουπάλα είχε πεθάνει με το έλεος του Κυρίου Κρίσνα και είχε συγχωνευθεί στην πνευματική ύπαρξη, και μετά το τέλος της *γιαγκια* Ρατζασούγια, όταν όλοι οι φίλοι, οι καλεσμένοι και οι ευχέτες είχαν τιμηθεί και ανταμειφθεί δεόντως, ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα πήγε να κάνει το μπάνιο του στον Γάγγη. Η πόλη της Χαστινάπουρα βρίσκεται σήμερα στην όχθη του Γιαμούνα και επομένως η αναφορά της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* ότι ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα πήγε να κάνει μπάνιο στον Γάγγη δείχνει ότι στην εποχή των Πάννταβα, ο ποταμός Γιαμούνα ήταν και αυτός γνωστός ως Γάγγης. Ενώ ο Βασιλιάς έκανε το μπάνιο *αβαμπριτα*, έπαιζαν διάφορα μουσικά όργανα, όπως *μριντανγκα*, κοχύλια, τύμπανα και σάλπιγγες, ενώ κουδούνιζαν και τα κουδουνάκια που φορούσαν στους αστραγάλους τους τα κορίτσια που χόρευαν. Πολλές ομάδες από επαγγελματίες τραγουδιστές έπαιζαν *βινα*, φλογέρες, σήμαντρα και κύμβαλα και έτσι ένας εκκωφαντικός ήχος δονούσε τον ουρανό. Οι βασιλικοί καλεσμένοι από πολλά βασίλεια, όπως η Σριντζάγια, η Καμμπότζα, η Κούρου, η Κέκαγια και η Κόσαλα, ήταν παρόντες με τις διάφορες σημαίες τους και τους υπέροχα στολισμένους ελέφαντες, τα άρματα, τα άλογα και τους στρατιώτες. Περνούσαν όλοι σε πομπή με τον Βασιλιά Γιουντιστίρα επικεφαλής. Τα ανώτερα πρόσωπα, όπως οι ιερείς, οι θρησκευτικοί αρχηγοί και οι *μπραμανα*, τελούσαν μία θυσία και έψελναν όλοι δυνατά τους βεδικούς ύμνους. Οι ημίθεοι, οι κάτοικοι της Πίτρι-λόκα και της Γκανντάρβα-λόκα, καθώς και πολλοί σοφοί, έριχναν άνθη από τον ουρανό. Οι άντρες και οι γυναίκες της Χαστινάπουρα, της Ινντραπράστα, με τα σώματά τους αλειμμένα με αρώματα και αιθέρια έλαια, ήταν ντυμένοι όμορφα με πολύχρωμα ρούχα και στολισμένοι με γιρλάντες, πολύτιμους λίθους και κοσμήματα. Απολάμβαναν όλοι την τελετή και πετούσαν ο ένας στον άλλον υγρά, όπως νερό, λάδι, γάλα, βούτυρο και γιαούρτι. Ορισμένοι άλειβαν με αυτά ο ένας τον άλλον. Με αυτόν τον τρόπο, απολάμβαναν αυτή την εκδήλωση. Οι επαγγελματίες πόρνες συμμετείχαν και αυτές, αλείβοντας χαρούμενα αυτά τα υγρά στα σώματα των αντρών και οι άντρες ανταποκρίνονταν με τον ίδιο τρόπο. Όλα τα υγρά είχαν αναμειχθεί με κιτρινόριζα και ζαφορά και το χρώμα τους ήταν στιλπνό κίτρινο.

Προκειμένου να παρακολουθήσουν τη μεγάλη τελετή, πολλές γυναίκες των ημιθέων είχαν έλθει με διάφορα αεροπλάνα που φαίνονταν στον ουρανό. Παρόμοια, οι βασίλισσες της βασιλικής οικογένειας έφτασαν στολισμένες

Απολάμβαναν όλοι την τελετή και πετούσαν ο ένας στον άλλον υγρά.

υπέροχα και καθισμένες σε σκεπαστά φορεία, περιστοιχισμένες από σωματοφύλακες. Ο Κύριος Κρίσνα, ο εξάδελφος των Πάννταβα, και ο στενός φίλος Του, ο Αρτζούνα, πετούσαν και οι δύο υγρά στα σώματα των

βασιλισσών. Οι βασίλισσες ντρέπονταν, αλλά συγχρόνως, τα πανέμορφα χαμόγελά τους φώτιζαν τα πρόσωπά τους. Λόγω των υγρών που είχαν πεταχτεί στα σώματά τους, τα σάρι που τις κάλυπταν ήταν τελείως βρεγμένα. Τα διάφορα μέρη των πανέμορφων σωμάτων τους, και ειδικά τα στήθη τους και η μέση τους, μισοφαίνονταν λόγω των υγρών υφασμάτων. Οι βασίλισσες έφεραν κι εκείνες κουβάδες με υγρά και τα ράντιζαν στα σώματα των κουνιάδων τους. Καθώς έπαιρναν μέρος σε τέτοιες χαρούμενες δραστηριότητες, τα μαλλιά τους χαλάρωσαν και τα λουλούδια που στόλιζαν τα σώματά τους άρχισαν να πέφτουν. Όταν ο Κύριος Κρίσνα, ο Αρτζούνα και οι βασίλισσες ήταν απασχολημένοι τόσο χαρούμενα, κάποιοι που δεν ήταν καθαροί στην καρδιά τους αναστατώθηκαν από λάγνες επιθυμίες. Με άλλα λόγια, αυτή η συμπεριφορά ανάμεσα σε αγνά αρσενικά και θηλυκά είναι απολαυστική, αλλά υλικά μολυσμένα πρόσωπα γίνονται λάγνα.

Ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα, σε ένα υπέροχο άρμα ζευγμένο σε εξαιρετικά άλογα, ήταν παρών με τις βασίλισσές του, περιλαμβανομένης της Ντρώπαντι και άλλων. Οι εορταστικές εκδηλώσεις για τη θυσία ήταν τόσο όμορφες, που φαινόταν σαν η Ρατζασούγια να στεκόταν εκεί προσωπικά μαζί με τις θυσιαστήριες τελετές.

Τη θυσία Ρατζασούγια διαδεχόταν ένα άλλο βεδικό τελετουργικό καθήκον, γνωστό ως *πατνισαμιατζα*. Αυτή η θυσία ετελείτο από κάποιον με τη συνοδεία της γυναίκας του και την έκαναν όπως έπρεπε οι ιερείς του Βασιλιά Γιουντιστίρα. Όταν η Βασίλισσα Ντρώπαντι και ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα έκαναν το λουτρό *αβαμπριτα*, οι κάτοικοι της Χαστινάπουρα, καθώς και οι ημίθεοι, άρχισαν να χτυπούν τύμπανα και να φυσούν τις τρομπέτες τους από αισθήματα ευτυχίας, ενώ έπεφταν βροχή τα λουλούδια από τον ουρανό. Όταν ο Βασιλιάς και η Βασίλισσα τέλειωσαν το μπάνιο τους στον Γάγγη, όλοι οι άλλοι πολίτες, αποτελούμενοι από όλες τις *βαρνα* ή κάστες -τους *μπραμανα*, τους *κσατρια*, τους *βαϊσια* και τους *σουντρα*- έκαναν και αυτοί το μπάνιο τους στον Γάγγη. Το μπάνιο στον Γάγγη συνιστάται στη βεδική γραμματεία, επειδή με το μπάνιο αυτό ελευθερώνεται κανείς από τις αντιδράσεις στις αμαρτίες του. Αυτό συμβαίνει ακόμα στην Ινδία, ιδιαίτερα σε συγκεκριμένες ευοίωνες στιγμές. Σε τέτοιες περιστάσεις, εκατομμύρια άνθρωποι κάνουν μπάνιο στον Γάγγη.

Αφού έκανε το μπάνιο του, ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα φόρεσε καινούργια μεταξωτά ρούχα και μία ρόμπα και στολίστηκε με πολύτιμα κοσμήματα. Ο Βασιλιάς δεν ντύθηκε απλώς ο ίδιος, αλλά πρόσφερε επίσης ρούχα και

κοσμήματα σε όλους τους ιερείς και σε όλους όσοι είχαν συμμετάσχει στις *γιαγκια*. Με αυτόν τον τρόπο, ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα τους λάτρεψε όλους. Λάτρευε διαρκώς τους φίλους του, τα μέλη της οικογένειάς του, τους συγγενείς του, τους ευχέτες του και όλους τους παρευρισκόμενους, και επειδή ήταν μέγας αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου Ναράγιανα, επειδή δηλαδή ήταν Βαϊσνάβα, γνώριζε πώς να συμπεριφέρεται καλά σε όλους. Η προσπάθεια των φιλοσόφων Μαγιαβάντι να τους δουν όλους ως Θεό είναι ένας τεχνητός τρόπος προς την ενότητα, ενώ ο Βαϊσνάβα, δηλαδή ο αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου Ναράγιανα βλέπει κάθε ζωντανό ον ως κομμάτι του Υπερτάτου Κυρίου. Επομένως, η συμπεριφορά του Βαϊσνάβα στα άλλα ζωντανά όντα βρίσκεται στο απόλυτο επίπεδο. Αφού δεν μπορεί κανείς να συμπεριφερθεί σε ένα μέρος του σώματός του διαφορετικά από ότι σε ένα άλλο, επειδή ανήκουν όλα στο ίδιο σώμα, ο Βαϊσνάβα δεν βλέπει ένα ανθρώπινο ον διαφορετικά από ένα ζώο, επειδή βλέπει να κάθονται μαζί και στα δύο η ψυχή και η Υπέρτατη Ψυχή.

Αφού είχαν όλοι δροσιστεί μετά το μπάνιο τους, ντύθηκαν με μεταξωτά ρούχα, έβαλαν σκουλαρίκα με πολύτιμα πετράδια, γιρλάντες από λουλούδια, τουρμπάνια, μακριές ρόμπες και περιδέραια με μαργαριτάρια, και έμοιαζαν όλοι μαζί σαν ημίθεοι από τον ουρανό. Αυτό ήταν ιδιαίτερα αληθινό για τις γυναίκες, οι οποίες ήταν ντυμένες πολύ όμορφα. Φορούσαν όλες μία χρυσή ζώνη γύρω από τη μέση τους και χαμογελούσαν. Στίγματα από *τιλακα* και τούφες από σγουρά μαλλιά ήταν σκόρπια εδώ κι εκεί και αυτός ο συνδυασμός ήταν πολύ ελκυστικός.

Όσοι είχαν συμμετάσχει στη θυσία Ρατζασούγια -περιλαμβανομένων των πλέον μορφωμένων ιερέων, των *μπραμανα* οι οποίοι είχαν βοηθήσει στην τέλεση της θυσίας, των μελών όλων των *βαρνα*, των βασιλιάδων, των ημιθέων, των σοφών, των αγίων και των κατοίκων της Πίτρι-λόκα- ήταν όλοι πολύ ικανοποιημένοι με τη συμπεριφορά του Βασιλιά Γιουντιστίρα και στο τέλος αναχώρησαν χαρούμενοι για τον τόπο της διαμονής τους. Ενώ επέστρεφαν στα σπίτια τους, συζητούσαν για τη συμπεριφορά του Βασιλιά Γιουντιστίρα και ακόμα και μετά από συνεχείς συζητήσεις για το μεγαλείο του δεν ήταν χορτασμένοι, όπως ακριβώς κάποιος που πίνει νέκταρ ξανά και ξανά και ποτέ δεν ξεδιψά. Αφού είχαν αναχωρήσει όλοι οι άλλοι, ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα κράτησε τους πιο στενούς φίλους του, περιλαμβανομένου του Κυρίου Κρίσνα, και δεν τους επέτρεψε να φύγουν. Ο Κύριος Κρίσνα δεν μπορούσε να πει όχι στην απαίτηση του Βασιλιά. Γι' αυτό έστειλε πίσω όλους τους ήρωες της δυναστείας των Γιαντού, όπως τον Σάμπα και άλλους, οι

οποίοι επέστρεψαν στην Ντβάρακα, ενώ ο Ίδιος έμεινε, για να ευχαριστήσει τον Βασιλιά.

Στον υλικό κόσμο, όλοι έχουν ένα συγκεκριμένο είδος επιθυμίας να ικανοποιηθούν, αλλά δεν μπορεί κάποιος να εκπληρώσει τις επιθυμίες του πλήρως. Ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα όμως, επειδή είχε ακλόνητη αφοσίωση στον Κρίсна, μπόρεσε να ικανοποιήσει όλες τις επιθυμίες του με επιτυχία με την τέλεση της θυσίας Ρατζασούγια. Από την περιγραφή αυτής της θυσίας φαίνεται πως η δημόσια αυτή τελετή είναι ένας ωκεανός από πλούσιες επιθυμίες. Δεν είναι δυνατό σε έναν κοινό άνθρωπο να διασχίσει έναν τέτοιο ωκεανό· εντούτοις, με τη χάρη του Κυρίου Κρίсна, ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα μπόρεσε να τον διασχίσει πολύ εύκολα και έτσι απαλλάχθηκε από κάθε αγωνία.

Όταν ο Ντουριόντανα είδε ότι ο Μαχαράζα Γιουντιστίρα είχε γίνει πολύ διάσημος μετά την τέλεση της γιαγκια Ρατζασούγια και ότι ήταν πλήρως ικανοποιημένος από κάθε άποψη, άρχισε να τον κατακαίει η φωτιά του φθόνου, επειδή ο νους του ήταν πάντοτε δηλητηριώδης. Πρώτα απ' όλα, ζήλευε το αυτοκρατορικό ανάκτορο που είχε χτίσει ο δαίμονας Μάγια για τους Πάννταβα. Το ανάκτορο αυτό ήταν εξαιρετικό ως προς την περίπλοκη καλλιτεχνική του μαστοριά και ταίριαζε σε μεγάλους πρίγκιπες, βασιλιάδες ή στους αρχηγούς των δαιμόνων. Σε εκείνο το μεγάλο ανάκτορο, οι Πάννταβα ζούσαν με τα μέλη της οικογένειάς τους, και η Βασίλισσα Ντρώπαντι υπηρετούσε τους άντρες της πολύ ειρηνικά. Και επειδή εκείνες τις μέρες ο Κύριος Κρίсна ήταν και Αυτός εκεί, το ανάκτορο ήταν στολισμένο επίσης με τις χιλιάδες βασίλισσές Του. Όταν οι βασίλισσες, με τα μεγάλα στήθη και τη λεπτή μέση τους, κινούνταν μέσα στο ανάκτορο και τα κουδουνάκια στους αστραγάλους τους κουδούνιζαν μελωδικά με τις κινήσεις τους, όλο το ανάκτορο έμοιαζε πιο πλούσιο από τα βασίλεια του ουρανού. Επειδή ένα τμήμα από τα στήθη τους ήταν ραντισμένο με σκόνη ζαφοράς, τα μαργαριταρένια περιδέραια στα στήθη τους φαίνονταν κοκκινωπά. Με τα μεγάλα σκουλαρίκια τους και τα μαλλιά τους να ανεμίζουν, οι βασίλισσες έδειχναν πανέμορφες. Αφού είδε τόσες ομορφιές στο ανάκτορο του Βασιλιά Γιουντιστίρα, ο Ντουριόντανα ένιωσε φθόνο. Ένιωσε ιδιαίτερο φθόνο και λαγνεία όταν είδε την ομορφιά της Ντρώπαντι, επειδή έτρεφε ενδόμυχα μία ιδιαίτερη έλξη γι' αυτήν από την αρχή του γάμου της με τους Πάννταβα. Στη συνάθροιση για την επιλογή γαμπρού της Ντρώπαντι, ήταν παρών και ο Ντουριόντανα και μαζί με άλλους πρίγκιπες τον είχε αιχμαλωτίσει η ομορφιά της Ντρώπαντι, πλην όμως είχε αποτύχει να την κατακτήσει.

Μια φορά κι έναν καιρό, ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα καθόταν στον χρυσό θρόνο του ανακτόρου που είχε κατασκευάσει ο δαίμονας Μάγια. Οι τέσσερις αδελφοί του και άλλοι συγγενείς, καθώς και ο μέγας ευχέτης του, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Κρίσνα, ήταν παρόντες, και ο υλικός πλούτος του Βασιλιά Γιουντιστίρα έμοιαζε όχι λιγότερος από του Κυρίου Μπράμα. Ενώ ήταν καθισμένος στον θρόνο και οι απαγγέλλοντες βεδικούς ύμνους του πρόσφεραν προσευχές με τη μορφή όμορφων τραγουδιών, ο Ντουριόντανα με τον νεότερο αδελφό του ήλθαν στο ανάκτορο. Ο Ντουριόντανα φορούσε περικεφαλαία και κρατούσε στο χέρι του σπαθί. Βρίσκονταν πάντοτε σε φθονερή και άγρια διάθεση και γι' αυτό, για ασήμαντη αφορμή, μίλησε έντονα με τους φύλακες της πύλης του ανακτόρου και θύμωσε. Είχε εκνευριστεί επειδή απέτυχε να ξεχωρίσει το νερό από τη στεριά. Εξαιτίας της μαστοριάς και της τέχνης του δαίμονα Μάγια, το ανάκτορο ήταν διακοσμημένο με τέτοιο τρόπο σε ορισμένα σημεία, ώστε κάποιος που δεν γνώριζε τα τεχνάσματα που είχαν χρησιμοποιηθεί, θα νόμιζε ότι το νερό ήταν στεριά και η στεριά νερό. Ο Ντουριόντανα ξεγελάστηκε και εκείνος από την τέχνη του Μάγια και καθώς διέσχιζε το νερό νομίζοντας ότι είναι στεριά, έπεσε κάτω. Όταν ο Ντουριόντανα, από την ανοησία του, έπεσε κάτω, οι βασίλισσες απόλαυσαν το περιστατικό γελώντας. Ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα μπορούσε να καταλάβει τα αισθήματα του Ντουριόντανα και προσπάθησε να συγκρατήσει τις βασίλισσες για να μη γελάνε, αλλά ο Κύριος Κρίσνα του έκανε νόημα να μην τις εμποδίσει να απολαύσουν το περιστατικό. Ο Κρίσνα θέλησε να γελοιοποιηθεί ο Ντουριόντανα με αυτόν τον τρόπο και να διασκεδάσουν όλοι με την ανόητη συμπεριφορά του. Όταν όλοι γελούσαν, ο Ντουριόντανα αισθάνθηκε πολύ προσβεβλημένος και τα μαλλιά του σηκώθηκαν όρθια από τον θυμό του. Προσβεβλημένος με αυτόν τον τρόπο, έφυγε αμέσως από το ανάκτορο, σκύβοντας το κεφάλι. Ήταν σιωπηλός και δεν είπε τίποτα. Όταν ο Ντουριόντανα έφυγε με τόσο άγρια διάθεση, όλοι μετάνιωσαν γι' αυτό το επεισόδιο και ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα λυπήθηκε και εκείνος πολύ. Αλλά παρ' όλα αυτά, ο Κρίσνα παρέμεινε σιωπηλός. Δεν είπε τίποτα ούτε εναντίον ούτε υπέρ. Φαινόταν σαν να είχε πέσει ο Ντουριόντανα σε πλάνη από την υπέρτατη θέληση του Κυρίου Κρίσνα και αυτή ήταν η αρχή της εχθρότητας μεταξύ των δύο ομάδων της δυναστείας των Κούρου. Φαινόταν ότι ήταν μέρος του σχεδίου του Κρίσνα στην αποστολή Του για τη μείωση του βάρους της γης.

Ο Βασιλιάς Παρίκσιτ είχε ρωτήσει τον Σουκαντέβα Γκοσουάμι γιατί ο Ντουριόντανα δεν ήταν ικανοποιημένος μετά το τέλος της μεγάλης θυσίας Ρατζασούγια και ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι το εξήγησε με αυτόν τον τρόπο.

✿ Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Εβδομηκοστό Τέταρτο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Γιατί ο Ντουριόντανα αισθάνθηκε προσβεβλημένος στο τέλος της θυσίας Ρατζασούγια». ✿

75. Η μάχη μεταξύ του Σάλβα και της δυναστείας των Γιαντού

Ενώ ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι εξιστορούσε τα διάφορα έργα του Κυρίου Κρίσνα που έπαιζε τον ρόλο ενός συνηθισμένου ανθρώπινου όντος, αφηγήθηκε και την ιστορία της μάχης μεταξύ της δυναστείας Γιαντού και ενός δαίμονα ονόματι Σάλβα, ο οποίος είχε καταφέρει να έχει ένα υπέροχο αερόπλοιο που λεγόταν Σώμπα. Ο Βασιλιάς Σάλβα ήταν μεγάλος φίλος του Σισουπάλα. Όταν ο Σισουπάλα πήγε να παντρευτεί τη Ρουκμίνι, ο Σάλβα ήταν ένα από τα μέλη της ομάδας του γαμπρού. Όταν έγινε μάχη μεταξύ των στρατιωτών της δυναστείας των Γιαντού και των βασιλιάδων της αντίπαλης πλευράς, ο Σάλβα ηττήθηκε από τους στρατιώτες της δυναστείας των Γιαντού. Αλλά, παρά την ήττα του, υποσχέθηκε μπροστά σε όλους τους βασιλιάδες ότι στο μέλλον θα απάλλασσε ολόκληρη τη γη από τα μέλη της δυναστείας των Γιαντού. Αφότου ηττήθηκε στη μάχη που έγινε στον γάμο της Ρουκμίνι, διατήρησε χαραγμένο στη μνήμη τον φθόνο του για τον Κύριο Κρίσνα και ήταν ανόητος, επειδή υποσχέθηκε να σκοτώσει τον Κρίσνα.

Συνήθως τέτοιοι ανόητοι δαίμονες βρίσκουν καταφύγιο σε κάποιον ημίθεο όπως ο Κύριος Σίβα για να πετύχουν τους απώτερους στόχους τους και έτσι ο Σάλβα, για να βρει τη δύναμή του, κατέφυγε στα λωτοειδή πόδια του Κυρίου Σίβα. Υποβλήθηκε σε σκληρές ασκητικότητες στη διάρκεια των οποίων δεν έτρωγε περισσότερο από μια χούφτα στάχτες ημερησίως. Ο Κύριος Σίβα, ο σύζυγος της Παρβάτι, είναι γενικά ευσπλαχνικός και ικανοποιείται πολύ γρήγορα αν κάποιος υποβληθεί σε αυστηρές ασκητικότητες για να τον ευχαριστήσει. Έτσι μετά από συνεχόμενες

ασκητικότητες από τον Σάλβα επί έναν χρόνο, ο Κύριος Σίβα ευχαριστήθηκε μαζί του και του ζήτησε να του πει ποια επιθυμία του ήθελε να εκπληρώσει.

Ο Σάλβα ικέτευε τον Κύριο Σίβα να του χαρίσει ένα αεροπλάνο που θα ήταν τόσο δυνατό, ώστε δεν θα μπορούσε να καταστραφεί από κανέναν ημίθεο, δαίμονα, ανθρώπινο ον, Γκανντάρβα, Νάγκα ή ακόμα και από Ρακσάσα. Επιπλέον, ήθελε να μπορεί να πετάει το αεροπλάνο οπουδήποτε θα επιθυμούσε να πάει και να είναι ιδιαίτερα επικίνδυνο και τρομακτικό για τη δυναστεία των Γιαντού. Ο Κύριος Σίβα συμφώνησε αμέσως να του δώσει αυτή την ευλογία και ο Σάλβα δέχθηκε βοήθεια από τον δαίμονα Μάγια για να κατασκευάσει αυτό το σιδερένιο αεροπλάνο, το οποίο ήταν τόσο δυνατό και αξιοθαύμαστο που κανένας δεν μπορούσε να το συντρίψει. Ήταν πολύ μεγάλο μηχάνημα, σχεδόν όσο και μία πόλη και μπορούσε να πετάει τόσο ψηλά και με τόσο μεγάλη ταχύτητα, ώστε ήταν σχεδόν αδύνατο να δεις πού βρισκόταν και, επομένως, δεν ετίθετο θέμα κατάρριψής του. Παρόλο που έξω μπορεί να ήταν σκοτάδι, ο πιλότος του μπορούσε να το κατευθύνει οπουδήποτε. Έχοντας αποκτήσει ένα τόσο υπέροχο αεροπλάνο, ο Σάλβα πέταξε στην πόλη της Ντβάρακα, επειδή ο κύριος στόχος του όταν απέκτησε αυτό το αεροπλάνο ήταν να επιτεθεί στην πόλη των Γιαντού, εναντίον των οποίων διατηρούσε διαρκή αισθήματα εχθρότητας.

Έτσι ο Σάλβα όχι μόνο επιτέθηκε εναντίον της πόλης της Ντβάρακα από τον ουρανό, αλλά περικύκλωσε την πόλη με έναν μεγάλο αριθμό στρατιωτών. Οι στρατιώτες άρχισαν να επιτίθενται στα όμορφα σημεία της πόλης. Άρχισαν να καταστρέφουν τα λουτρά, τις πύλες της πόλης, τα ανάκτορα και τα πολυόροφα κτίρια, τα ψηλά τείχη της πόλης και τα πανέμορφα μέρη όπου οι κάτοικοι συγκεντρώνονταν για αναψυχή. Ενώ οι στρατιώτες επιτίθεντο στη γη, το αεροπλάνο άρχισε να ρίχνει μεγάλα κομμάτια πέτρες, κορμούς δέντρων, κεραυνούς, δηλητηριώδη φίδια και πολλά άλλα επικίνδυνα πράγματα. Ο Σάλβα κατάφερε επίσης να δημιουργήσει έναν ισχυρό ανεμοστρόβιλο μέσα στην πόλη, έτσι ώστε ολόκληρη Ντβάρακα σκοτείνιασε, εξαιτίας της σκόνης που κάλυψε την πόλη. Το αεροπλάνο του Σάλβα προκάλεσε αναταραχή σε ολόκληρη την πόλη της Ντβάρακα, ίση με εκείνη που προκάλεσαν στη γη οι ενέργειες του Τριπουρασούρα πολύ, πολύ παλιά. Οι κάτοικοι του Ντβάρακα Πούρι ταραχτήκαν τόσο πολύ, που δεν μπορούσαν να είναι ήρεμοι ούτε στιγμή.

Οι μεγάλοι ήρωες της πόλης της Ντβάρακα, με επικεφαλής τους στρατιωτικούς διοικητές όπως ο Πραντιούμνα, αντεπιτέθηκαν στους

στρατιώτες και στο αεροπλάνο του Σάλβα. Όταν είδε την πολύ έντονη δυστυχία των κατοίκων, ο Πραντιούμνα παρέταξε αμέσως τους στρατιώτες του και ο ίδιος ανέβηκε σε ένα άρμα, ενθαρρύνοντας τους κατοίκους και διαβεβαιώνοντάς τους για την ασφάλειά τους. Ακολουθώντας το παράδειγμά του, πολλοί πολεμιστές όπως ο Σάτιακι, ο Τσαρούντεσνα και ο Σάμπα, όλοι τους νεότεροι αδελφοί του Πραντιούμνα, καθώς και ο Ακρούρα, ο Κριταβάρμα, ο Μπανουβίντα, ο Γκάντα, ο Σούκα και ο Σάρανα – όλοι βγήκαν έξω από την πόλη για να πολεμήσουν με τον Σάλβα. Όλοι τους ήταν σπουδαίοι πολεμιστές· ο καθένας τους μπορούσε να πολεμήσει με χιλιάδες άντρες. Όλοι ήταν πλήρως εξοπλισμένοι με τα απαραίτητα όπλα και είχαν τη βοήθεια χιλιάδων αρμάτων, ελεφάντων, αλόγων και στρατιωτών. Σφοδρή μάχη άρχισε ανάμεσα στα δύο μέρη, ακριβώς όπως είχε συμβεί παλιά ανάμεσα στους ημίθεους και τους δαίμονες. Η μάχη ήταν τόσο βίαιη, ώστε όποιος την παρατηρούσε αισθανόταν τις τρίχες του να σηκώνονται.

Ο Πραντιούμνα εξουδετέρωσε αμέσως τη μυστικιστική επίδειξη που προκάλεσε το αεροπλάνο του Σάλβα, του Βασιλιά της Σώμπα. Με τη μυστικιστική δύναμη του αεροπλάνου, ο Σάλβα είχε δημιουργήσει σκοτάδι πυκνό όπως η νύχτα, αλλά ο Πραντιούμνα εμφανίστηκε ξαφνικά όπως ο ήλιος που ανατέλλει. Όπως με την ανατολή του ήλιου το σκοτάδι της νύχτας σκορπίζει αμέσως, έτσι και η εμφάνιση του Πραντιούμνα ακύρωσε τη δύναμη που φανέρωσε ο Σάλβα. Όλα τα βέλη του Πραντιούμνα είχαν ένα χρυσό φτερό στο πίσω μέρος τους και στο μπροστινό μέρος της ράβδου ήταν εφαρμοσμένη μία κοφτερή σιδερένια άκρη. Εκτοξεύοντας είκοσι πέντε τέτοια βέλη, ο Πραντιούμνα τραυμάτισε σοβαρά τον αρχιστράτηγο του Σάλβα. Ύστερα εκτόξευσε άλλα εκατό βέλη προς το σώμα του Σάλβα. Μετά από αυτό, τρύπησε κάθε στρατιώτη με ένα βέλος και σκότωσε τους αρματηλάτες, ρίχνοντας δέκα βέλη στον καθέναν από αυτούς. Οι μεταφορείς, όπως οι οδηγοί των αλόγων και των ελεφάντων, σκοτώθηκαν από τρία βέλη που δέχθηκε ο καθένας από αυτούς. Όταν όλοι όσοι βρίσκονταν στο πεδίο της μάχης είδαν αυτό το θαυμαστό κατόρθωμα του Πραντιούμνα, οι μεγάλοι πολεμιστές και από τις δύο πλευρές επαινούσαν τα γεμάτα ανδρεία έργα του.

Αλλά παρ' όλα αυτά, το αεροπλάνο του Σάλβα ήταν πολύ μυστηριώδες. Ήταν τόσο εκπληκτικό, που μερικές φορές έμοιαζε να υπάρχουν πολλά αεροπλάνα στον ουρανό και άλλες φορές έμοιαζε να μην υπάρχει κανένα αεροπλάνο. Μερικές φορές ήταν ορατό και μερικές φορές δεν ήταν, και έτσι οι πολεμιστές της δυναστείας των Γιαντού ήταν απορημένοι σχετικά με τη θέση του αλλόκοτου αεροπλάνου. Μερικές φορές έβλεπαν το αεροπλάνο στο

έδαφος και μερικές φορές το έβλεπαν να πετάει στον ουρανό. Μερικές φορές το έβλεπαν να αναπαύεται στην κορυφή ενός λόφου και μερικές φορές να επιπλέει στον αέρα. Το θαυμαστό αυτό αεροπλάνο πετούσε στον ουρανό σαν μία πυγολαμπίδα στον άνεμο – δεν σταματούσε ούτε στιγμή. Αλλά παρά τους μυστηριώδεις ελιγμούς του αεροπλάνου, οι διοικητές και οι στρατιώτες της δυναστείας των Γιαντού έτρεχαν αμέσως με ορμή προς τον Σάλβα, όπου και αν βρισκόταν με το αεροπλάνο του και τους στρατιώτες του. Τα βέλη που εκτοξεύονταν από τον στρατό των Γιαντού ήταν τόσο λαμπρά όσο και ο ήλιος και τόσο επικίνδυνα όσο και οι γλώσσες των φιδιών. Όλοι οι στρατιώτες του Σάλβα σύντομα αναστατώθηκαν από τα βέλη που έπεφταν ασταμάτητα εναντίον τους από τους ήρωες της δυναστείας των Γιαντού και ο ίδιος ο Σάλβα λιποθύμισε λόγω αυτής της επίθεσης με βέλη.

Οι στρατιώτες και οι πολεμιστές του Σάλβα ήταν κι εκείνοι πολύ δυνατοί και τα βέλη τους ταλαιπωρούσαν τους ήρωες της δυναστείας των Γιαντού. Οι Γιαντού όμως ήταν τόσο δυνατοί και αποφασισμένοι, που δεν μετακινήθηκαν καθόλου από τις στρατηγικές τους θέσεις. Οι ήρωες της δυναστείας των Γιαντού ήταν αποφασισμένοι ή να πεθάνουν στο πεδίο της μάχης ή να νικήσουν. Ήταν πεπεισμένοι για το γεγονός ότι αν πέθαιναν στη μάχη, θα πήγαιναν σε κάποιον ουράνιο πλανήτη και αν επρόκειτο να αναδειχθούν νικητές, θα απολάμβαναν τη γη. Ο αρχιστράτηγος του Σάλβα ονομαζόταν Ντιουμάν. Ήταν πολύ δυνατός και παρόλο που είχε τρυπηθεί από είκοσι πέντε βέλη του Πραντιούμνα, επιτέθηκε ξαφνικά στον Πραντιούμνα με το θηριώδες ρόπαλό του και τον χτύπησε τόσο δυνατά, που ο Πραντιούμνα έχασε τις αισθήσεις του. Αμέσως δημιουργήθηκε μεγάλη βουή. «Τώρα είναι νεκρός! Τώρα είναι νεκρός!». Το χτύπημα στο στήθος του Πραντιούμνα ήταν τόσο δυνατό, που θα μπορούσε να κάνει το στήθος ενός συνηθισμένου ανθρώπου κομμάτια.

Το άρμα του Πραντιούμνα είχε οδηγό τον γιο του Ντάρουκα. Σύμφωνα με τις βεδικές στρατιωτικές αρχές, ο οδηγός του άρματος και ο ήρωας πάνω στο άρμα πρέπει να συνεργάζονται στη διάρκεια της μάχης. Επομένως, ήταν καθήκον του οδηγού του άρματος να φροντίζει τον ήρωα του άρματος όσο διαρκούσε η επικίνδυνη και αβέβαιη μάχη. Έτσι ο γιος του Ντάρουκα απομάκρυνε το σώμα του Πραντιούμνα από το πεδίο της μάχης. Δύο ώρες αργότερα, σε ένα ήσυχο μέρος, ο Πραντιούμνα ανέκτησε τις αισθήσεις του και όταν είδε ότι δεν βρισκόταν στο πεδίο της μάχης, απευθύνθηκε στον οδηγό του και τον κατέκρινε λέγοντας:

«Ω, έχεις κάνει κάτι φριχτό! Γιατί με απομάκρυνες από το πεδίο της μάχης; Αγαπητέ μου ηνίοχε, δεν έχω ακουστά κανέναν από την οικογένειά σου να τον έχουν απομακρύνει από το πεδίο της μάχης. Κανένας τους δεν άφησε το πεδίο της μάχης ενώ πολεμούσε. Με αυτή την απομάκρυνση με έχεις καταδικάσει σε μεγάλο διασυρμό. Θα λένε ότι άφησα το πεδίο της μάχης ενώ η μάχη συνεχιζόταν. Αγαπητέ μου ηνίοχε, είμαι υποχρεωμένος να σε κατηγορήσω ότι είσαι δειλός και ευνουχισμένος! Πες μου, πώς θα μπορέσω να παρουσιαστώ μπροστά στον θείο μου, τον Μπαλαράμα και μπροστά στον πατέρα μου, τον Κρίσνα, και τι θα τους πω; Όλοι θα μιλάνε για μένα και θα λένε ότι έφυγα από το πεδίο της μάχης και αν με ρωτάνε γι' αυτό, τι θα τους απαντώ; Οι νύφες μου θα αστειεύονται εις βάρος μου ειρωνικά: 'Αγαπητέ μου ήρωα, πώς έγινες τόσο δειλός; Πώς έγινες τόσο ευνουχισμένος; Πώς έπεσες τόσο χαμηλά στα μάτια των αντιπάλων σου;'. Νομίζω, αγαπητέ μου ηνίοχε, ότι διέπραξες μεγάλη προσβολή απομακρύνοντάς με από το πεδίο της μάχης».

Ο ηνίοχος του Πραντιούμνα απάντησε, «Αγαπητέ μου κύριε, σου εύχομαι μακροζωία. Πιστεύω πως δεν έκανα κάποιο λάθος, αφού είναι καθήκον του ηνίοχου να βοηθάει τον πολεμιστή στο άρμα όταν βρεθεί σε επικίνδυνη κατάσταση. Αγαπητέ μου κύριε, είσαι πολύ άξιος στο πεδίο της μάχης. Είναι αμοιβαία υποχρέωση του ηνίοχου και του πολεμιστή να προστατεύουν ο ένας τον άλλον σε μία αβέβαιη κατάσταση. Είχα πλήρη επίγνωση των ρυθμιστικών αρχών της μάχης και έκανα το καθήκον μου. Ο εχθρός σε χτύπησε ξαφνικά με το ρόπαλό του τόσο δυνατά, που έχασες τις αισθήσεις σου. Ήσουν σε επικίνδυνη θέση, περικυκλωμένος από εχθρούς. Γι' αυτό, ήμουν υποχρεωμένος να κάνω ό,τι έκανα».

✠ Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Εβδομηκοστό Πέμπτο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Η μάχη μεταξύ του Σάλβα και της δυναστείας των Γιαντού». ✠

76. Η σωτηρία του Σάλβα

Αφού συνομίλησε με τον ηνίοχό του, τον γιο του Ντάρουκα, ο Πραντιούμνα κατάλαβε τις αληθινές περιστάσεις και γι' αυτό δροσίστηκε πλένοντας το στόμα και τα χέρια του. Οπλισμένος καλά με τόξα και βέλη, ζήτησε από τον ηνίοχό του να τον οδηγήσει κοντά στο μέρος που στεκόταν ο αρχιστράτηγος του Σάλβα. Στη διάρκεια της σύντομης απουσίας του Πραντιούμνα από το πεδίο της μάχης, ο Ντιουμάν, ο αρχιστράτηγος του Σάλβα, είχε πάρει τον έλεγχο των θέσεων των στρατιωτών της δυναστείας των Γιαντού. Μόλις εμφανίστηκε στο πεδίο της μάχης, ο Πραντιούμνα τον σταμάτησε αμέσως και τον χτύπησε με οχτώ βέλη. Με τα τέσσερα βέλη σκότωσε τα τέσσερα άλογά του, με ένα βέλος τον αρματηλάτη του, με ένα άλλο βέλος έκοψε στα δύο το τόξο του, με ένα άλλο βέλος έσκισε τη σημαία του σε κομμάτια και με το τελευταίο βέλος έκοψε το κεφάλι του από το σώμα του.

Στα άλλα μέτωπα, ήρωες όπως ο Γκαντά, ο Σατιακί και ο Σάμπα σκότωναν τους στρατιώτες του Σάλβα. Οι στρατιώτες που βρίσκονταν με τον Σάλβα στο αεροπλάνο σκοτώθηκαν και αυτοί στη μάχη και έπεσαν στον ωκεανό. Η κάθε πλευρά χτυπούσε τώρα την άλλη με μεγάλη σφοδρότητα. Η μάχη ήταν άγρια και επικίνδυνη και συνεχιζόταν επί είκοσι εφτά ημέρες χωρίς σταματημό.

Ενώ η μάχη συνεχιζόταν στην πόλη της Ντβάρακα, ο Κρίσνα έμενε στην Ιντραπράστα μαζί με τους Πάννταβα και τον Βασιλιά Γιουντιστίρα. Αυτή η μάχη με τον Σάλβα έλαβε χώρα αφού ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα είχε τελέσει τη θυσία Ρατζασούγια και μετά τη θανάτωση του Σισουπάλα. Όταν ο Κύριος Κρίσνα κατάλαβε ότι η πόλη της Ντβάρακα διέτρεχε μεγάλο κίνδυνο, πήρε την άδεια από τα ηλικιωμένα μέλη της οικογένειας των Πάννταβα, και ιδιαίτερα από τη θεία Του Κούντι, και έφυγε αμέσως για την Ντβάρακα.

Ο Κύριος Κρίσνα σκεφτόταν ότι καθώς έφτανε στη Χαστινάπουρα με τον Μπαλαράμα μετά τον θάνατο του Σισουπάλα, οι άντρες του Σισουπάλα θα πρέπει να είχαν επιτεθεί στην Ντβάρακα. Φτάνοντας στην Ντβάρακα, ο Κύριος Κρίσνα είδε ότι ολόκληρη η πόλη βρισκόταν σε μεγάλο κίνδυνο. Τοποθέτησε τον Μπαλαράμα σε ένα στρατηγικό σημείο για την προστασία της πόλης και ο Ίδιος είπε στον ηνίοχό Του, τον Ντάρουκα, να ετοιμαστεί να ξεκινήσει. Είπε, «Ντάρουκα, σε παρακαλώ, πήγαινε Με αμέσως εκεί που είναι ο Σάλβα. Να ξέρεις ότι αυτός ο Σάλβα είναι πολύ δυνατός, πολύ μυστηριώδης άνθρωπος. Αλλά μην τον φοβηθείς καθόλου». Μόλις πήρε τις εντολές του από τον Κύριο Κρίσνα, ο Ντάρουκα, με τον Κρίσνα καθισμένο στο άρμα, οδήγησε το άρμα πολύ γρήγορα προς τον Σάλβα.

Το άρμα του Κυρίου Κρίσνα είχε σημάδι του τη σημαία με το έμβλημα του Γκαρούντα και μόλις οι πολεμιστές της δυναστείας των Γιαντού είδαν αυτή τη σημαία, κατάλαβαν ότι ο Κύριος Κρίσνα βρισκόταν στο πεδίο της μάχης. Μέχρι εκείνη την ώρα, όλοι σχεδόν οι στρατιώτες του Σάλβα είχαν σκοτωθεί, αλλά όταν ο Σάλβα είδε ότι ο Κρίσνα είχε έλθει στο πεδίο της μάχης, εκτόξευσε ένα μεγάλο, ισχυρό όπλο το οποίο πέταξε διέσχισε τον ουρανό με μεγάλο θόρυβο σαν ογκώδης μετεωρίτης. Ήταν τόσο φωτεινό, ώστε ολόκληρος ο ουρανός φωτίστηκε από την παρουσία του. Μόλις όμως εμφανίστηκε ο Κύριος Κρίσνα, έσκισε αυτό το μεγάλο όπλο σε χιλιάδες κομμάτια εκτοξεύοντας το δικό Του βέλος.

Ο Κύριος Κρίσνα χτύπησε τον Σάλβα με δεκαέξι βέλη και κάλυψε το αεροπλάνο με βροχή από βέλη, όπως ακριβώς σε έναν καθαρό ουρανό ο ήλιος καλύπτει ολόκληρο τον ουρανό με έναν άπειρο αριθμό από μόρια ηλιακού φωτός. Ο Σάλβα χτύπησε δυνατά τον Κρίσνα στην αριστερή πλευρά, εκεί που ο Κύριος κρατούσε το τόξο Του, το Σάρνγκα, και ως αποτέλεσμα το τόξο Σάρνγκα έπεσε από το χέρι του Κυρίου Κρίσνα. Αυτό το πέσιμο του τόξου ήταν πράγματι αξιοθαύμαστο. Μεγάλες προσωπικότητες και ημίθεοι που παρακολουθούσαν τη μάχη μεταξύ του Σάλβα και του Κρίσνα ταραχτήκαν πολύ από αυτό και άρχισαν να αναφωνούν, «Αλίμονο! Αλίμονο!».

Ο Σάλβα πίστεψε πως είχε νικήσει και με έναν βρυχηθμό απευθύνθηκε στον Κύριο Κρίσνα ως εξής: «Ανόητε Κρίσνα! Έκλεψες τη Ρουκμίνη δια της βίας μπροστά μας. Έφερες σε αμηχανία τον φίλο μου, τον Σισουπάλα, και παντρεύτηκες τη Ρουκμίνη ο Ίδιος. Και στη μεγάλη συνάθροιση για τη θυσία Ρατζασούγια του βασιλιά Γιουντιστίρα, ενώ ο φίλος μου Σισουπάλα ήταν λίγο αφηρημένος, Εσύ βρήκες την ευκαιρία να τον σκοτώσεις. Όλοι νομίζουν ότι

είσαι σπουδαίος πολεμιστής και ότι κανένας δεν μπορεί να Σε υποτάξει. Τώρα όμως θα πρέπει να αποδείξεις τη δύναμή Σου. Νομίζω ότι αν σταθείς μπροστά μου για πολύ ακόμα, θα Σε στείλω με τα κοφτερά βέλη μου σε ένα μέρος απ' όπου δεν θα επιστρέψεις ποτέ».

Σε αυτά ο Κύριος Κρίσνα απάντησε, «Ανότητε Σάλβα, μιλάς παράλογα. Δεν γνωρίζεις ότι η στιγμή του θανάτου βρίσκεται ήδη πάνω από το κεφάλι σου. Όσοι είναι πραγματικά ήρωες δεν μιλάνε πολύ. Αποδεικνύουν την ανδρεία τους με έμπρακτη επίδειξη γενναίων έργων». Αφού μίλησε έτσι, ο Κύριος Κρίσνα, πολύ οργισμένος, χτύπησε με το ρόπαλό Του τον Σάλβα στην κλείδα τόσο άσχημα, που εκείνος άρχισε να αιμορραγεί εσωτερικά και να τρέμει, σαν να επρόκειτο να καταρρεύσει από βαρύ κρυολόγημα. Πριν, ωστόσο, προλάβει ο Κρίσνα να τον χτυπήσει ξανά, ο Σάλβα έγινε αόρατος με τη μυστική του δύναμη.

Μέσα σε λίγες στιγμές, ένας μυστηριώδης άγνωστος άνδρας παρουσιάστηκε μπροστά στον Κρίσνα. Κλαίγοντας δυνατά, προσκύνησε τα λωτοειδή πόδια του Κυρίου και Του είπε, «Εφόσον είσαι ο πιο αγαπητός γιος του πατέρα Σου, του Βασουντέβα, η μητέρα Σου, η Ντεβάκι, με έχει στείλει για να Σε ειδοποιήσω για τα δυσάρεστα νέα· ο πατέρας Σου έχει συλληφθεί από τον Σάλβα και έχει απαχθεί δια της βίας. Ο Σάλβα τον πήρε όπως ένας χασάπης παίρνει άσπλαχνα ένα ζώο». Όταν ο Κύριος Κρίσνα άκουσε αυτά τα δυσάρεστα νέα από τον άγνωστο άνδρα, στην αρχή ταραχτηκε πολύ, σαν ένας συνηθισμένος άνθρωπος. Το πρόσωπό Του έδειξε σημάδια λύπης και άρχισε να φωνάζει με αξιοθρήνητη φωνή, «Πώς μπόρεσε να συμβεί αυτό; Ο αδελφός Μου, ο Κύριος Μπαλαράμα, είναι εκεί και είναι αδύνατο σε οποιονδήποτε να νικήσει τον Μπαλαράμα. Έχει αναλάβει την ευθύνη της Ντβάρακα και ξέρω ότι είναι άγρυπνος. Πώς μπόρεσε ο Σάλβα να μπει στην πόλη και να συλλάβει τον πατέρα Μου με αυτόν τον τρόπο; Ό,τι κι αν έγινε, η δύναμη του Σάλβα είναι περιορισμένη και, επομένως, πώς είναι δυνατό να υποτάξει τη δύναμη του Μπαλαράμα και να πάρει τον πατέρα Μου, συλλαμβάνοντάς τον όπως περιέγραψε αυτός ο άνθρωπος; Αλίμονο! Τελικώς το πεπρωμένο είναι πολύ δυνατό».

Ενώ ο Σρι Κρίσνα σκεφτόταν με αυτόν τον τρόπο, ο Σάλβα έφερε μπροστά Του με συνοδεία έναν άνθρωπο που έμοιαζε ακριβώς με τον Βασουντέβα, τον πατέρα Του. Όλα αυτά ήταν δημιουργήματα της μυστικής δύναμης του Σάλβα.

Ο Σάλβα απευθύνθηκε στο Κύριο Κρίσνα, «Ανόητε Κρίσνα! Κοίτα. Αυτός είναι ο πατέρας που Σε γέννησε και που χάρη στο έλεός του ζεις ακόμα. Δες τώρα πώς τον σκότωσα. Αν έχεις καθόλου δύναμη, προσπάθησε να τον σώσεις». Ο μυστικιστής ταχυδακτυλουργός Σάλβα, μιλώντας με αυτόν τον τρόπο στον Κύριο Κρίσνα, έκοψε αμέσως το κεφάλι του ψεύτικου Βασουντέβα. Χωρίς δισταγμό, πήρε το νεκρό σώμα και μπήκε στο αεροπλάνο του. Ο Κύριος Κρίσνα είναι το αυτάρκες Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, αλλά παρ' όλα αυτά, επειδή έπαιζε τον ρόλο ενός ανθρώπινου όντος, αισθάνθηκε μεγάλη θλίψη για μία στιγμή, σαν να είχε χάσει πραγματικά τον πατέρα Του. Αλλά την επόμενη στιγμή κατάλαβε ότι η σύλληψη και η θανάτωση του πατέρα του ήταν επίδειξη των μυστικιστικών δυνάμεων που ο Σάλβα είχε μάθει από τον δαίμονα Μάγια. Ερχόμενος στη σωστή κατάσταση συνείδησης, είδε ότι δεν υπήρχε ούτε αγγελιοφόρος ούτε κεφάλι του πατέρα Του, αλλά ότι απλούστατα ο Σάλβα είχε φύγει με το αεροπλάνο του που πετούσε στον ουρανό. Άρχισε τότε να σκέφτεται να σκοτώσει τον Σάλβα.

Η αντίδραση του Κρίσνα είναι ένα αμφιλεγόμενο ζήτημα μεταξύ των μεγάλων αυθεντιών και των αγίων προσώπων. Πώς μπόρεσε ο Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, η πηγή κάθε δύναμης και γνώσης, να πέσει σε τέτοια σύγχυση; Ο θρήνος, η θλίψη και η σύγχυση είναι χαρακτηριστικά προσώπων που είναι δέσμια της ύλης, αλλά πώς μπορεί αυτά τα πράγματα να επηρεάσουν το πρόσωπο του Υπερτάτου, που είναι πλήρης γνώσης, δύναμης και κάθε πλούτου; Στην πραγματικότητα, είναι παντελώς αδύνατο να παραπλανήθηκε ο Κύριος Κρίσνα από τις μυστικιστικές ταχυδακτυλουργίες του Σάλβα. Έδειχνε τη διασκέδασή Του παίζοντας τον ρόλο ενός ανθρώπινου όντος. Σπουδαία άγια πρόσωπα και σοφοί που υπηρετούν με αφοσίωση τα λωτοειδή πόδια του Κυρίου Κρίσνα και που έχουν έτσι επιτύχει την ανώτατη τελειότητα της αυτοσυνειδητοποίησης έχουν υπερβεί τη σύγχυση που προκαλεί η σωματική αντίληψη της ζωής. Ο Κύριος Κρίσνα είναι ο ύψιστος στόχος της ζωής τέτοιων αγίων προσώπων. Πώς θα μπορούσε τότε ο Κρίσνα να έχει περιέλθει σε σύγχυση από τις μυστικιστικές ταχυδακτυλουργίες του Σάλβα; Το συμπέρασμα είναι ότι η σύγχυση του Κυρίου Κρίσνα ήταν άλλο ένα από τα πλούτη της υπέρτατης προσωπικότητάς Του.

Όταν ο Σάλβα πίστεψε ότι ο Κρίσνα είχε έλθει σε σύγχυση από τις μυστικιστικές του αναπαραστάσεις, αναθάρρησε και άρχισε να επιτίθεται στον Κύριο με μεγαλύτερη δύναμη και ενέργεια, εκτοξεύοντας τεράστιες ποσότητες από βέλη εναντίον Του. Αλλά ο ενθουσιασμός του Σάλβα μπορεί

Ο Κύριος Κρίσνα έκοψε το κεφάλι του Σάλβα, και το κεφάλι, μαζί με τα σκουλαρίκια και την περικεφαλαία, έπεσε στο έδαφος.

να παρομοιασθεί με τη γρήγορη πτήση των εντόμων προς τη φωτιά. Ο Κύριος Κρίσνα, εξαπολύοντας τα βέλη Του με ανυπολόγιστη δύναμη, τραυμάτισε τον Σάλβα, του οποίου η πανοπλία, το τόξο και η στολισμένη με πετράδια περικεφαλαία σκορπίστηκαν όλα σε κομμάτια. Με ένα συντριπτικό χτύπημα

από το ρόπαλο του Κρίσνα, το θαυμαστό αεροπλάνο του Σάλβα ανατινάχθηκε σε κομμάτια και έπεσε στη θάλασσα. Ο Σάλβα ήταν πολύ προσεκτικός και αντί να συντριβεί μαζί με το αεροπλάνο, κατάφερε να πηδήσει στη στεριά και όρμησε ξανά εναντίον του Κυρίου Κρίσνα. Όταν ο Σάλβα έτρεξε γρήγορα για να επιτεθεί στον Κρίσνα με το ρόπαλό του, ο Κύριος Κρίσνα έκοψε το χέρι του, που έπεσε στο έδαφος μαζί με το ρόπαλο. Αποφασίζοντας τελικά να τον σκοτώσει, ο Κύριος πήρε τον υπέροχο δίσκο Του, ο οποίος έλαμπε όπως ο λαμπρός ήλιος την ώρα της διάλυσης της υλικής δημιουργίας. Όταν ο Κύριος Σρι Κρίσνα στάθηκε με τον δίσκο Του για να σκοτώσει τον Σάλβα, έμοιαζε με τον κόκκινο ήλιο που ανατέλλει πάνω από ένα βουνό. Τότε ο Κύριος Κρίσνα έκοψε το κεφάλι του Σάλβα, και το κεφάλι, μαζί με τα σκουλαρίκια και την περικεφαλαία, έπεσε στο έδαφος. Έτσι ο Σάλβα σκοτώθηκε με τον ίδιο τρόπο που σκοτώθηκε ο Βριτάσουρα από τον Ίντρα, τον Βασιλιά του ουρανού.

Όταν ο Σάλβα σκοτώθηκε, όλοι οι στρατιώτες του και οι ακόλουθοί του άρχισαν να φωνάζουν, «Αλίμονο! Αλίμονο!». Ενώ οι άντρες του Σάλβα φώναζαν με αυτόν τρόπο, οι ημίθεοι από τους ουράνιους πλανήτες έρραιναν τον Κρίσνα με λουλούδια και ανήγγειλαν τη νίκη Του, χτυπώντας τύμπανα και φυσώντας σάλπιγγες. Εκείνη ακριβώς τη στιγμή, κάποιοι άλλοι φίλοι του Σισουπάλα, όπως ο Ντανταβακρά, εμφανίστηκαν επί σκηνής για να πολεμήσουν με τον Κρίσνα και να εκδικηθούν τον θάνατο του Σισουπάλα. Όταν ο Ντανταβακρά παρουσιάστηκε μπροστά στον Κρίσνα, ήταν υπερβολικά θυμωμένος.

• Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Εβδομηκοστό Έκτο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Η σωτηρία του Σάλβα». •

77. Ο θάνατος του Ντανταβακρά, του Βιντουρατά και του Ρομαχάρσανα

Μετά τον θάνατο του Σισουπάλα, του Σάλβα και του Πώνντρα, ένας άλλος ανόητος και δαιμονικός βασιλιάς ονόματι Ντανταβακρά ήθελε να σκοτώσει τον Κρίσνα για να εκδικηθεί τον θάνατο του φίλου του Σάλβα. Αναστατώθηκε τόσο πολύ, ώστε παρουσιάστηκε ο ίδιος στο πεδίο της μάχης χωρίς κατάλληλα όπλα και πολεμοφόδια και χωρίς καν άρμα. Το μόνο του όπλο ήταν ο μεγάλος θυμός του, που τον έκανε να βράζει. Κρατούσε μόνο ένα ρόπαλο στο χέρι του, αλλά ήταν τόσο δυνατός που όταν περπατούσε, όλοι ένιωθαν τη γη να τρέμει. Όταν ο Κύριος Κρίσνα τον είδε να πλησιάζει με πολύ ηρωική διάθεση, κατέβηκε αμέσως από το άρμα Του, επειδή ήταν κανόνας της στρατιωτικής εθιμοτυπίας ότι η μάχη θα έπρεπε να λαμβάνει χώρα μόνο μεταξύ ίσων. Γνωρίζοντας ότι ο Ντανταβακρά ήταν μόνος και οπλισμένος μόνο με ένα ρόπαλο, ο Κύριος Κρίσνα ανταποκρίθηκε με παρόμοιο τρόπο και ετοιμάστηκε να πάρει το ρόπαλο στο χέρι Του. Όταν ο Κρίσνα παρουσιάστηκε μπροστά του, η ηρωική προέλαση του Ντανταβακρά σταμάτησε αμέσως, όπως τα οργισμένα κύματα του ωκεανού σταματούν στην ακτή.

Τότε ο Ντανταβακρά, που ήταν ο Βασιλιάς της Καρούσα, στάθηκε σταθερά με το ρόπαλο στο χέρι του και μίλησε στον Κύριο Κρίσνα ως εξής: «Είναι μεγάλη ευχαρίστηση και ευτυχής συγκυρία, Κρίσνα, το ότι αντιμετωπίζουμε ο ένας τον άλλον πρόσωπο με πρόσωπο. Αγαπητέ μου Κρίσνα, στο κάτω-κάτω είσαι ο αιώνιος εξάδελφός μου και δεν θα έπρεπε να Σε σκοτώσω με αυτόν τον τρόπο, αλλά δυστυχώς έχεις κάνει ένα μεγάλο λάθος σκοτώνοντας τον φίλο μου τον Σάλβα. Επιπλέον, δεν είσαι ικανοποιημένος που σκότωσες

τον φίλο μου, αλλά θέλεις να σκοτώσεις κι εμένα. Εξαιτίας της αποφασιστικότητάς Σου, θα πρέπει να Σε σκοτώσω κάνοντάς Σε κομμάτια με το ρόπαλό μου. Κρίσνα, παρόλο που είσαι συγγενής μου, είσαι ανόητος. Είσαι ο μεγαλύτερος εχθρός μας και γι' αυτό θα πρέπει να Σε σκοτώσω σήμερα, όπως αφαιρεί κανείς ένα απόστημα από το σώμα του με χειρουργική επέμβαση. Αισθάνομαι πάντοτε υποχρεωμένος στους φίλους μου και γι' αυτό θεωρώ τον εαυτό μου υποχρεωμένο στον αγαπημένο μου φίλο Σάλβα. Μπορώ να εξοφλήσω το χρέος μου σε εκείνον μόνο αν Σε σκοτώσω».

Όπως ο φροντιστής του ελέφαντα προσπαθεί να ελέγξει το ζώο χτυπώντας το με την τρίαينά του, έτσι και ο Ντανταβακρά προσπάθησε να ελέγξει τον Κρίσνα λέγοντας απλώς έντονα λόγια. Αφού τελείωσε τη λοιδορία του, χτύπησε τον Κρίσνα στο κεφάλι με το ρόπαλό του και έβγαλε έναν βρυχηθμό σαν λιοντάρι. Παρόλο που είχε χτυπηθεί δυνατά από το ρόπαλο του Ντανταβακρά, ο Κρίσνα δεν μετακινήθηκε ούτε εκατοστό, ούτε ένιωσε πόνο. Παίρνοντας το ρόπαλο Κωμαντάκι και κινούμενος πολύ επιδέξια, ο Κρίσνα χτύπησε το στήθος του Ντανταβακρά τόσο μανιασμένα, που η καρδιά του Ντανταβακρά άνοιξε στα δύο. Ως αποτέλεσμα, ο Ντανταβακρά άρχισε να ξερνάει αίμα, οι τρίχες του σκόρπισαν και έπεσε στο έδαφος, με απλωμένα τα χέρια και τα πόδια του. Μέσα σε λίγα μόνο λεπτά, το μόνο που είχε απομείνει από τον Ντανταβακρά ήταν ένα νεκρό σώμα στο έδαφος. Μετά τον θάνατο του Ντανταβακρά, όπως και κατά την ώρα του θανάτου του Σισουπάλα, παρουσία όλων των προσώπων που ήταν εκεί, ένα μικρό σωματίδιο πνευματικής λάμψης βγήκε έξω από το σώμα του δαίμονα και με πολύ υπέροχο τρόπο συγχωνεύθηκε μέσα στο σώμα του Κυρίου Κρίσνα.

Ο Ντανταβακρά είχε έναν αδελφό που τον έλεγαν Βιντουρατά και ο οποίος κυριεύθηκε από θλίψη με τον θάνατο του Ντανταβακρά. Από τη λύπη και τον θυμό του, ο Βιντουρατά ανέπνεε πολύ βαριά, και για να εκδικηθεί τον θάνατο του αδελφού του παρουσιάστηκε και αυτός στον Κύριο Κρίσνα με ένα ξίφος και μία ασπίδα στα χέρια του. Ήθελε να σκοτώσει τον Κρίσνα αμέσως. Όταν ο Κύριος Κρίσνα κατάλαβε ότι ο Βιντουρατά έψαχνε την ευκαιρία να Τον χτυπήσει με το σπαθί του, πήρε το Σουντάρσανα τσάκρα, τον δίσκο Του, που ήταν κοφτερός σαν ξυράφι, και χωρίς καθυστέρηση έκοψε το κεφάλι του Βιντουρατά, με την περικεφαλαία και τα σκουλαρίκια του.

Με αυτόν τον τρόπο, αφού σκότωσε τον Σάλβα και κατέστρεψε το υπέροχο αεροπλάνο του και αφού σκότωσε τον Ντανταβακρά και τον Βιντουρατά, ο Κύριος Κρίσνα μπήκε επιτέλους στην πόλη Του, την Ντβάρακα. Δεν ήταν

δυνατό σε κανέναν εκτός από τον Κρίσνα να σκοτώσει αυτούς τους σπουδαίους ήρωες και γι' αυτό όλοι οι ημίθεοι από τον ουρανό και τα ανθρώπινα όντα στην επιφάνεια της γης Τον δόξαζαν. Μεγάλοι σοφοί και ασκητές, οι κάτοικοι των πλανητών Σίντα και Γκανντάρβα, οι ημίθεοι οι γνωστοί ως Βιντιάνταρα, ο Βασούκι και οι Μαχανάγκα, οι πανέμορφοι άγγελοι, οι κάτοικοι της Πιτριλόκα, οι Γιάκσα, οι Κιννάρα και οι Τσάρανα, άρχισαν όλοι να Τον ραίνουν με λουλούδια και να τραγουδούν τα τραγούδια της νίκης Του με μεγάλη αγαλλίαση. Στολίζοντας ολόκληρη την πόλη πολύ εορταστικά, οι κάτοικοι της Ντβάρακα έκαναν μία μεγάλη γιορτή και όταν ο Κύριος Κρίσνα πέρασε μέσα από την πόλη, όλα τα μέλη της δυναστείας των Βρίσνι και οι ήρωες της δυναστείας των Γιαντού Τον ακολούθησαν με μεγάλο σεβασμό. Αυτές είναι μερικές από τις υπερβατικές διασκεδάσεις του Κυρίου Κρίσνα, που είναι ο κύριος κάθε μυστικής δύναμης και ο Κύριος όλων των κοσμικών εκδηλώσεων. Όσοι είναι ανόητοι, όσοι είναι σαν ζώα, σκέφτονται μερικές φορές ότι ο Κρίσνα έχει ηττηθεί, αλλά στην πραγματικότητα, είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και κανείς δεν μπορεί να Τον νικήσει. Παραμένει πάντοτε νικητής έναντι όλων. Είναι ο μοναδικός Θεός και όλοι οι άλλοι είναι υποτακτικοί εντολοδόχοι.

Μια φορά κι έναν καιρό, ο Κύριος Μπαλαράμα άκουσε ότι είχε κανονιστεί να γίνει μία μάχη μεταξύ των δύο αντίπαλων ομάδων της δυναστείας των Κούρου, της μίας με επικεφαλής τον Ντουριόντανα και της άλλης με τους Πάννταβα. Δεν Του άρεσε η ιδέα να είναι απλώς ένας μεσολαβητής για να σταματήσει τη μάχη. Επειδή Του ήταν ανυπόφορο να μην πάρει ενεργό μέρος στη μάχη με μία από τις δύο πλευρές, έφυγε από την Ντβάρακα με πρόσχημα να επισκεφθεί διάφορα άγια μέρη προσκυνήματος. Πρώτα απ' όλα επισκέφθηκε τον τόπο προσκυνήματος τον γνωστό ως Πραμπασακσέτρα. Εκεί έκανε το λουτρό Του, κατεύνασε τους ντόπιους *μπραμανα* και έκανε προσφορές στους ημίθεους, τους *πιτα*, τους μεγάλους σοφούς και τους ανθρώπους γενικά, σύμφωνα με τις βεδικές ιεροτελεστίες. Αυτή είναι η βεδική μέθοδος επίσκεψης αγίων τόπων. Μετά από αυτό, συνοδευόμενος από μερικούς αξιοσέβαστους *μπραμανα*, αποφάσισε να επισκεφθεί διάφορα μέρη στην όχθη του ποταμού Σαρασβατί. Επισκέφθηκε σταδιακά τα μέρη Πριτουντάκα, Μπινντουσάρα, Τριτακούπα, Σουντάρσανα-τίρτα, Βισάλα-τίρτα, Μπράμα-τίρτα και Τσάκρα-τίρτα. Εκτός από αυτά, επισκέφθηκε και όλα τα άγια μέρη στην όχθη του ποταμού Σαρασβατί με κατεύθυνση προς ανατολάς. Έπειτα επισκέφθηκε όλα τα σημαντικά άγια μέρη στην όχθη του

Γιαμούνα και στην όχθη του Γάγγη. Έτσι έφτασε σιγά-σιγά στο άγιο μέρος Ναϊμισαράνια.

Το άγιο αυτό μέρος, το Ναϊμισαράνια, υπάρχει ακόμα στην Ινδία και στους αρχαίους καιρούς χρησιμοποιόταν ιδιαίτερα για τις συναντήσεις μεγάλων σοφών και αγίων προσώπων με σκοπό την κατανόηση της πνευματικής ζωής και της αυτοσυνειδητοποίησης. Όταν επισκέφθηκε εκείνο το μέρος ο Κύριος Μπαλαράμα γινόταν μία μεγάλη θυσία από μία μεγάλη συνάθροιση υπερβατιστών. Τέτοιου είδους συγκεντρώσεις σχεδιάζονταν για να διαρκέσουν χιλιάδες χρόνια. Όταν έφτασε ο Κύριος Μπαλαράμα, όλοι οι συμμετέχοντες στη συνάντηση -μεγάλοι σοφοί, ασκητές, *μπραμανα* και μορφωμένοι λόγιοι- σηκώθηκαν αμέσως από τη θέση τους και Τον καλωσόρισαν με μεγάλες τιμές και σεβασμό. Κάποιοι Τον προσκύνησαν και όσοι ήταν ηλικιωμένοι σοφοί και *μπραμανα* σηκώθηκαν όρθιοι και Τον ευλόγησαν. Μετά από αυτές τις τυπικότητες, προσφέρθηκε στον Κύριο Μπαλαράμα ένα κατάλληλο κάθισμα και όλοι οι παρόντες Τον λάτρεψαν. Όλοι οι παρευρισκόμενοι σηκώθηκαν όρθιοι παρουσία του Μπαλαράμα, επειδή γνώριζαν ότι είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Εκπαίδευση ή μόρφωση σημαίνει να κατανοείς το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας· συνεπώς, παρόλο που ο Κύριος Μπαλαράμα εμφανίστηκε στη γη ως *κσατρια*, όλοι οι *μπραμανα* και οι σοφοί σηκώθηκαν όρθιοι, επειδή γνώριζαν ποιος ήταν ο Κύριος Μπαλαράμα.

Δυστυχώς, αφού λατρεύτηκε και κάθισε στη θέση Του, ο Κύριος Μπαλαράμα είδε τον Ρομαχάρσανα, τον μαθητή του Βιασαντέβα (της φιλολογικής ενσάρκωσης του Θεού), να παραμένει καθισμένος στη *βιασασανα*. Ούτε σηκώθηκε από τη θέση του ούτε Του πρόσφερε τα σέβη του. Επειδή καθόταν στη *βιασασανα*, πίστεψε ανοήτως ότι ήταν ανώτερος από τον Κύριο· γι' αυτό δεν κατέβηκε από τη θέση του ούτε υποκλίθηκε στον Κύριο. Τότε ο Κύριος Μπαλαράμα σκέφτηκε την ιστορία του Ρομαχάρσανα: είχε γεννηθεί σε οικογένεια *σουτα*, δηλαδή μικτή οικογένεια, από γυναίκα *μπραμανα* και άνδρα *κσατρια*. Γι' αυτό, παρόλο που ο Ρομαχάρσανα θεωρούσε τον Μπαλαράμα *κσατρια*, δεν θα έπρεπε να μείνει καθισμένος σε ψηλότερο κάθισμα. Ο Κύριος Μπαλαράμα θεώρησε πως ο Ρομαχάρσανα, σύμφωνα με τη θέση του λόγω γέννησης, δεν θα έπρεπε να δεχθεί την ψηλότερη θέση, επειδή υπήρχαν παρόντες πολλοί μορφωμένοι *μπραμανα* και σοφοί. Παρατήρησε επίσης ότι ο Ρομαχάρσανα όχι μόνο δεν κατέβηκε από την υψηλή θέση του, αλλά δεν σηκώθηκε καν για να προσφέρει τα σέβη του όταν ο Κύριος Μπαλαράμα ήλθε στον χώρο της συνάθροισης. Στον Κύριο

Μπαλαράμα δεν άρεσε η αναίδεια του Ρομαχάρσανα και θύμωσε πολύ μαζί του.

Όταν κάποιος κάθεται στη *βιασασανα*, συνήθως δεν χρειάζεται να σηκωθεί για να υποδεχθεί κάποιο συγκεκριμένο πρόσωπο που έρχεται στη συνάθροιση, αλλά αυτή η περίπτωση ήταν διαφορετική, επειδή ο Κύριος Μπαλαράμα δεν είναι ένα συνηθισμένο ανθρώπινο ον. Επομένως, παρόλο που ο Ρομαχάρσανα Σούτα είχε επιλεγεί για τη *βιασασανα* από όλους τους *μπραμανα*, θα έπρεπε να είχε ακολουθήσει τη συμπεριφορά των άλλων μορφωμένων σοφών και *μπραμανα* που ήταν παρόντες και θα έπρεπε να γνωρίζει πως ο Κύριος Μπαλαράμα είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Πρέπει πάντα να Του αποδίδονται τιμές, παρόλο που αυτές οι τιμές μπορούν να αποφεύγονται στην περίπτωση ενός συνηθισμένου ανθρώπου. Οι εμφανίσεις του Κρίσνα και του Μπαλαράμα έχουν σκοπό ειδικά την επανεδραίωση των θρησκευτικών αρχών. Όπως αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, η ύψιστη θρησκευτική αρχή είναι η υποταγή στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Βεβαιώνεται επίσης στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* ότι η ύψιστη τελειότητα της θρησκευτικότητας είναι η υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου.

Όταν ο Κύριος Μπαλαράμα είδε ότι ο Ρομαχάρσανα Σούτα δεν κατάλαβε την ύψιστη αρχή θρησκευτικότητας, παρόλο που είχε μελετήσει όλες τις Βέδες, δεν μπορούσε ασφαλώς να στηρίξει τη θέση του. Ο Ρομαχάρσανα Σούτα είχε την ευκαιρία να γίνει τέλειος *μπραμανα*, αλλά εξαιτίας της άρρωστης συμπεριφοράς του στη σχέση του με το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, γινόταν αμέσως φανερό η χαμηλή γέννησή του. Στον Ρομαχάρσανα Σούτα είχε δοθεί η θέση ενός *μπραμανα*, αλλά δεν είχε γεννηθεί στην οικογένεια ενός *μπραμανα*· είχε γεννηθεί σε μία οικογένεια *πρατιλομα*. Σύμφωνα με τη βεδική αντίληψη, υπάρχουν δύο ειδών περιβάλλοντα μικτών οικογενειών. Ονομάζονται *ανουλομα* και *πρατιλομα*. Όταν ένας άνδρας ενώνεται με μία γυναίκα κατώτερης κάστας, το παιδί ονομάζεται *ανουλομα*· αλλά όταν ένας άνδρας ενώνεται με μία γυναίκα ανώτερης κάστας, το παιδί ονομάζεται *πρατιλομα*. Ο Ρομαχάρσανα Σούτα ανήκε σε οικογένεια *πρατιλομα*, επειδή ο πατέρας του ήταν *κσατρια* και η μητέρα του *μπραμανα*. Επειδή η υπερβατική συνειδητοποίηση του Ρομαχάρσανα δεν ήταν τέλεια, ο Κύριος Μπαλαράμα θυμήθηκε την *πρατιλομα* κληρονομιά του. Το θέμα είναι ότι οποιοσδήποτε άνθρωπος μπορεί να έχει την ευκαιρία να γίνει *μπραμανα*, αλλά αν χρησιμοποιήσει τη θέση του *μπραμανα* με ακατάλληλο τρόπο, χωρίς

πραγματική συνειδητοποίηση, τότε η ανάδειξή του στη θέση του *μπραμανα* δεν ισχύει.

Αφού είδε την ανεπαρκή συνειδητοποίηση του Ρομαχάρσανα Σούτα, ο Κύριος Μπαλαράμα αποφάσισε να τον τιμωρήσει για την έπαρσή του. Γι' αυτό ο Κύριος Μπαλαράμα είπε, «Αυτός ο άνθρωπος είναι εκτεθειμένος στη θανατική ποινή, επειδή παρόλο που διαθέτει το προσόν να είναι μαθητής του Κυρίου Βιασαντέβα και παρόλο που έχει σπουδάσει όλη τη βεδική γραμματεία από αυτή τη μεγάλη προσωπικότητα, δεν ήταν ταπεινός μπροστά στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας». Όπως αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, όποιος είναι πράγματι *μπραμανα* και είναι πολύ μορφωμένος πρέπει να είναι αυτομάτως και πολύ ευγενής. Στην περίπτωση του Ρομαχάρσανα Σούτα, μολονότι ήταν πολύ μορφωμένος και του είχε δοθεί η ευκαιρία να γίνει *μπραμανα*, δεν είχε γίνει ευγενής. Από αυτό μπορούμε να καταλάβουμε ότι όταν κάποιος είναι περήφανος και επαρμένος για υλικά αποκτήματα, δεν μπορεί να αποκτήσει την ευγενική συμπεριφορά που ταιριάζει σε έναν *μπραμανα*. Η μόρφωση ενός τέτοιου προσώπου είναι τόσο καλή όσο κι ένα πολύτιμο πετράδι που στολίζει το κεφάλι ενός φιδιού. Παρά το πολύτιμο πετράδι στο κεφάλι του, το φίδι αυτό παραμένει φίδι και είναι εξίσου τρομακτικό με ένα συνηθισμένο φίδι. Αν κάποιος δεν γίνει πράος και ταπεινός, όλες οι σπουδές των Βεδών και των *Πουρανα* και η τεράστια γνώση των *σαστρα* γίνονται απλώς ένα εξωτερικό ένδυμα, όπως το κουστούμι ενός θεατρικού καλλιτέχνη που χορεύει πάνω στη σκηνή. Ο Κύριος Μπαλαράμα άρχισε να σκέφτεται ως εξής: «Έχω εμφανισθεί με σκοπό να τιμωρώ τα κάλπικα πρόσωπα που εσωτερικά είναι ακάθαρτα, αλλά εξωτερικά παριστάνουν τους πολύ μορφωμένους και τους πολύ θρήσκους. Το να σκοτώνω αυτά τα πρόσωπα είναι ο κατάλληλος τρόπος να εμποδιστούν να κάνουν περισσότερες αμαρτωλές πράξεις».

Ο Κύριος Μπαλαράμα είχε αποφύγει να πάρει μέρος στη μάχη του Κουρουκσέτρα, αλλά παρ' όλα αυτά, λόγω της θέσης Του, η επανεδραίωση των θρησκευτικών αρχών ήταν το πρωταρχικό Του καθήκον. Λαμβάνοντας υπόψη Του αυτά τα ζητήματα, σκότωσε τον Ρομαχάρσανα Σούτα χτυπώντας τον απλώς με ένα άχυρο *κουσα*, που δεν ήταν τίποτε άλλο παρά ένα κομμάτι χόρτο. Αν κάποιος απορήσει πώς ο Κύριος Μπαλαράμα μπόρεσε να σκοτώσει τον Ρομαχάρσανα Σούτα χτυπώντας τον απλώς με ένα χορταράκι *κουσα*, η απάντηση δίνεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* με τη χρήση της λέξης *πραμπου* (κύριος). Η θέση του Κυρίου είναι πάντοτε υπερβατική και επειδή είναι παντοδύναμος, μπορεί να ενεργήσει όπως Του αρέσει, χωρίς να δεσμεύεται

Ο Κύριος Μπαλαράμα σκότωσε τον Ρομαχάρσανα Σούτα χτυπώντας τον απλώς με ένα χορταράκι.

από τους υλικούς νόμους και τις υλικές αρχές. Έτσι ήταν σε θέση να σκοτώσει τον Ρομαχάρσανα Σούτα χτυπώντας τον απλώς με ένα χορταράκι *κουσα*.

Με τον θάνατο του Ρομαχάρσανα Σούτα, όλοι οι παρόντες λυπήθηκαν πολύ και ακούστηκαν βουητά και κραυγές. Παρόλο που όλοι οι παρευρισκόμενοι

μπραμανα και σοφοί γνώριζαν ότι ο Κύριος Μπαλαράμα ήταν το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, δεν δίστασαν να διαμαρτυρηθούν για την πράξη του Κυρίου και είπαν ταπεινά τα εξής, «Αγαπητέ μας Κύριε, πιστεύουμε ότι η πράξη Σου δεν ευθυγραμμίζεται με τις θρησκευτικές αρχές. Αγαπητέ Κύριε Γιαντουνάνντανα, θέλουμε να Σε πληροφορήσουμε ότι εμείς οι *μπραμανα* τοποθετήσαμε τον Ρομαχάρσανα Σούτα σε αυτή την ηψηλή θέση όσο διαρκεί αυτή η μεγάλη θυσία. Καθόταν στη *βιασασανα* μετά από δική μας επιλογή, και όταν κάποιος κάθεται στη *βιασασανα*, δεν είναι σωστό να σηκώνεται για να υποδεχθεί κάποιον. Επιπλέον, του απονείμαμε μία αδιατάραχτη διάρκεια ζωής. Υπ' αυτές τις συνθήκες, αφού Εσύ Κύριε τον σκότωσες χωρίς να γνωρίζεις αυτά τα γεγονότα, νομίζουμε ότι η πράξη Σου είναι το ίδιο με τον φόνο ενός *μπραμανα*. Αγαπητέ Κύριε, σωτήρα όλων των πεσμένων ψυχών, γνωρίζουμε ασφαλώς ότι είσαι γνώστης όλων των βεδικών αρχών. Είσαι ο κύριος όλων των μυστικών δυνάμεων· επομένως, οι συνηθισμένες βεδικές εντολές δεν ισχύουν για το πρόσωπό Σου. Αλλά Σου ζητούμε να δείξεις το αναίτιο έλεός Σου στους άλλους, ως εξιλέωση για τον φόνο του Ρομαχάρσανα Σούτα. Δεν θα Σου υποδείξουμε, ωστόσο, με ποιον τρόπο θα πρέπει να εξιλεωθείς για τον φόνο του· προτείνουμε απλώς να εφαρμόσεις κάποια μέθοδο εξιλέωσης, έτσι ώστε οι άλλοι να μιμηθούν την πράξη Σου. Ό,τι κάνει μία μεγάλη προσωπικότητα το μιμούνται οι κοινοί άνθρωποι».

Ο Κύριος απάντησε, «Ναι, πρέπει να εξιλεωθώ γι' αυτή την πράξη, η οποία μπορεί να ήταν σωστή για Μένα, αλλά ανάρμοστη για άλλους· γι' αυτό, νομίζω πως είναι χρέος Μου να κάνω μία ταριαστή πράξη εξιλέωσης, από αυτές που εντέλλονται οι αυθεντικές γραφές. Συγχρόνως, μπορώ επίσης να ξαναδώσω στον Ρομαχάρσανα Σούτα ζωή με μεγάλη διάρκεια, με αρκετή δύναμη και με πλήρη δύναμη των αισθήσεών του. Και όχι μόνο αυτό, αλλά αν το επιθυμείτε, θα του χορηγήσω μετά χαράς οτιδήποτε άλλο ζητήσετε. Θα είναι χαρά Μου να χορηγήσω όλα αυτά τα δώρα για να ικανοποιήσω τις επιθυμίες σας».

Αυτά τα λόγια του Κυρίου Μπαλαράμα βεβαιώνουν οριστικά ότι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι ελεύθερο να ενεργήσει με οποιονδήποτε τρόπο. Παρόλο που μπορεί να θεωρηθεί ότι ο φόνος του Ρομαχάρσανα Σούτα ήταν ανάρμοστος, μπόρεσε να εξουδετερώσει αμέσως αυτή την πράξη με μεγαλύτερο όφελος για όλους. Συνεπώς, δεν πρέπει να μιμείται κάποιος τις πράξεις του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας· πρέπει να ακολουθεί απλώς τις οδηγίες του Κυρίου. Όλοι οι παρευρισκόμενοι μεγάλοι σοφοί συνειδητοποίησαν ότι παρόλο που θεώρησαν την πράξη του

Κυρίου Μπαλαράμα ανάρμοστη, ο Κύριος ήταν σε θέση να τους αποζημιώσει όλους με μεγαλύτερα οφέλη. Χωρίς να θέλουν να μειώσουν την αποστολή του Κυρίου λόγω του φόνου του Ρομαχάρσανα Σούτα, όλοι τους προσευχήθηκαν, «Αγαπημένε μας Κύριε, η ασυνήθιστη χρήση του χόρτου *κουσα* ως όπλου για να σκοτώσεις τον Ρομαχάρσανα Σούτα ας παραμείνει όπως είναι· λόγω της επιθυμίας Σου να τον σκοτώσεις, δεν θα πρέπει να επανέλθει στη ζωή. Όμως συγχρόνως, ας θυμηθείς Κύριε ότι εμείς οι σοφοί και οι *μπραμανα* του δώσαμε μακρά διάρκεια ζωής· επομένως, αυτή η ευλογία δεν θα πρέπει να μηδενιστεί». Έτσι το αίτημα όλων των μορφωμένων *μπραμανα* σε εκείνη τη συγκέντρωση ήταν διφορούμενο, επειδή ήθελαν να κρατήσουν άθικτη την ευλογία που έδωσαν στον Ρομαχάρσανα Σούτα να συνεχίσει να ζει μέχρι το τέλος της μεγάλης και μακροχρόνιας θυσίας, αλλά ταυτόχρονα δεν ήθελαν να ανατρέψουν τον φόνο του από τον Μπαλαράμα.

Γι' αυτό, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας έλυσε το πρόβλημα με τρόπο που ταίριαζε στην υψηλή θέση Του και είπε, «Επειδή ο γιος παράγεται από το σώμα του πατέρα, οι Βέδες αποφαινόνται ότι ο γιος είναι εκπρόσωπος του πατέρα. Γι' αυτό λέω πως ο Ουγκρασράβα Σούτα, ο γιος του Ρομαχάρσανα Σούτα, θα πρέπει από τώρα και στο εξής να πάρει τη θέση του πατέρα του και να συνεχίσει τις ομιλίες για τις *Πουрана*, και επειδή θέλατε να έχει ο Ρομαχάρσανα μακρά διάρκεια ζωής, αυτή η ευλογία μπορεί να μεταφερθεί στον γιο του. Γι' αυτό ο γιος, ο Ουγκρασράβα, θα έχει όλες τις δυνατότητες που προσφέρατε στον πατέρα του – μακρά διάρκεια ζωής σε ένα καλό και υγιές σώμα, χωρίς διαταραχές και με πλήρη δύναμη όλων των αισθήσεων».

Τότε ο Κύριος Μπαλαράμα θερμοπαρακάλεσε όλους τους σοφούς και τους *μπραμανα* να Του ζητήσουν οποιαδήποτε άλλη ευλογία, εκτός από την ευλογία που πρόσφερε στον γιο του Ρομαχάρσανα, και ήταν διατεθειμένος να την εκπληρώσει αμέσως. Έτσι ο Κύριος τοποθετήθηκε στη θέση ενός συνηθισμένου *κσατρια* και πληροφόρησε τους σοφούς ότι δεν ήξερε με ποιον τρόπο θα μπορούσε να εξιλεωθεί για τον φόνο του Ρομαχάρσανα, αλλά θα ήταν ευτυχής να δεχθεί οτιδήποτε πρότειναν εκείνοι.

Οι *μπραμανα* κατάλαβαν τον σκοπό του Κυρίου και έτσι Του πρότειναν να εξιλεωθεί για την πράξη Του με τρόπο ο οποίος θα ήταν επωφελής για τους ίδιους. Είπαν, «Αγαπημένε μας Κύριε, υπάρχει ένας δαίμονας ονόματι Μπαλβαλά. Είναι γιος του Ιλβαλά και είναι πολύ ισχυρός δαίμονας· επισκέπτεται αυτόν τον ιερό τόπο θυσίας κάθε δεκαπενθήμερο, τη βραδιά που

έχει πανσέληνο και τις βραδιές που δεν έχει φεγγάρι και δημιουργεί μεγάλη αναστάτωση στην εκτέλεση των καθηκόντων μας κατά τη θυσία. Ω απόγονε της οικογένειας Ντασάρχα, Σου ζητούμε όλοι μας να σκοτώσεις αυτόν τον δαίμονα. Νομίζουμε ότι αν έχεις την καλοσύνη να τον σκοτώσεις, αυτή θα είναι για μας η εξιλέωσή Σου. Αυτός ο δαίμονας έρχεται εδώ πότε-πότε και ρίχνει επάνω μας μεγάλες ποσότητες από μολυσμένα, ακάθαρτα πράγματα, όπως πύον, αίμα, κόπρανα, ούρα και κρασί, και μολύνει αυτόν τον ιερό τόπο ρίχνοντας αυτές τις βρομιές επάνω μας. Αφού σκοτώσεις τον Μπαλβαλά, μπορείς να συνεχίσεις να περιοδεύεις σε όλους αυτούς τους άγιους τόπους προσκυνήματος για δώδεκα μήνες, και με αυτόν τον τρόπο θα απαλλαγείς εντελώς από κάθε μόλυνση. Αυτή είναι η πρότασή μας».

✚ Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Εβδομηκοστό Έβδομο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Ο θάνατος του Ντανταβακρά, του Βιντουρατά και του Ρομαχάρσανα». ✚

78. Η απελευθέρωση του Μπαλβαλά και η περιοδεία του Κυρίου Μπαλαράμα στα άγια μέρη

Ο Κύριος Μπαλαράμα ετοιμάστηκε να συναντήσει τον δαίμονα Μπαλβαλά. Την ώρα που συνήθως ο δαίμονας έκανε επίθεση στον άγιο τόπο, εμφανίστηκε μία μεγάλη χαλαζόπτωση, ολόκληρος ο ουρανός σκεπάστηκε με σκόνη και η ατμόσφαιρα επιβαρύνθηκε με μία σιχαμερή μυρωδιά. Αμέσως μετά, ο κακός δαίμονας Μπαλβαλά άρχισε να ρίχνει καταρράκτες από κόπρανα και ούρα και άλλες ακάθαρτες ουσίες στον χώρο της θυσίας. Μετά από αυτή την επίθεση, εμφανίστηκε ο ίδιος ο δαίμονας με μια μεγάλη τρίαйна στο χέρι. Ήταν γιγαντιαίο πρόσωπο και το μαύρο σώμα του ήταν σαν μία τεράστια μάζα από κάρβουνο. Τα μαλλιά του, τα γένια του και το μουστάκι του έδειχναν κοκκινωπά σαν χαλκός και εξαιτίας των μεγάλων γενιών και του μουστακιού του, το στόμα του έδειχνε πολύ πολύ επικίνδυνο και άγριο. Μόλις είδε τον δαίμονα, ο Κύριος Μπαλαράμα ετοιμάστηκε να του επιτεθεί. Πρώτα σκέφτηκε πώς θα μπορούσε να κάνει τον δαίμονα κομμάτια. Ο Κύριος Μπαλαράμα κάλεσε το υνί και το ρόπαλό Του και αυτά παρουσιάστηκαν αμέσως μπροστά Του. Ο δαίμονας Μπαλβαλά πετούσε στον ουρανό και με την πρώτη ευκαιρία ο Κύριος Μπαλαράμα τον άρπαξε και τον κατέβασε κάτω με το υνί Του και οργισμένος τσάκισε το κεφάλι του δαίμονα με το ρόπαλό Του. Με το χτύπημα του Μπαλαράμα, το μέτωπο του δαίμονα έσπασε. Το αίμα κυλούσε άφθονο από το μέτωπό του και άρχισε να ουρλιάζει δυνατά. Με αυτόν τον τρόπο ο δαίμονας, που ήταν τόσο μεγάλη αναστάτωση για τους ευσεβείς *μπραμανα*, έπεσε στο έδαφος. Η πτώση του ήταν σαν να χτυπήθηκε από κεραυνό ένα μεγάλο βουνό με κοκκινωπή, οξειδωμένη κορυφή και να συντρίφτηκε στο έδαφος.

Με την πρώτη ευκαιρία ο Κύριος Μπαλαράμα τον άρπαξε και τον κατέβασε κάτω με το υνί Του.

Οι κάτοικοι του Ναϊμισαράνια, μορφωμένοι σοφοί και *μπραμανα*, χάρηκαν πολύ βλέποντάς το και πρόσφεραν με σεβασμό στον Κύριο Μπαλαράμα τις προσευχές τους. Πρόσφεραν στον Κύριο τις εγκάρδιες ευλογίες τους και όλοι

συμφώνησαν ότι οποιαδήποτε απόπειρα του Κυρίου Μπαλαράμα να κάνει κάτι δεν θα αποτύγχανε ποτέ. Έπειτα οι σοφοί και οι *μπραμανα* έκαναν ένα τελετουργικό λουτρό στον Κύριο Μπαλαράμα, όπως οι ημίθεοι λούζουν τον Βασιλιά Ίνντρα όταν επιστρέφει νικητής από τις μάχες με τους δαίμονες. Οι *μπραμανα* και οι σοφοί τίμησαν τον Κύριο Μπαλαράμα προσφέροντάς Του πρώτης τάξεως καινούργια ρούχα και κοσμήματα και τη γιρλάντα της νίκης με λουλούδια λωτού, την πηγή κάθε ομορφιάς, που δεν επρόκειτο να ξεραθεί ποτέ, έχοντας αιώνια ύπαρξη.

Μετά από αυτό το περιστατικό, ο Κύριος Μπαλαράμα πήρε την άδεια από τους *μπραμανα* που είχαν συγκεντρωθεί στο Ναϊμισαράνια και, συνοδευόμενος από άλλους *μπραμανα*, πήγε στις όχθες του ποταμού Κωσίκι. Αφού έκανε το μπάνιο Του στο άγιο μέρος, προχώρησε προς τον ποταμό Σαραγιού και επισκέφθηκε την πηγή του ποταμού. Άρχισε να ταξιδεύει δίπλα στην όχθη του ποταμού Σαραγιού και σιγά-σιγά έφτασε στο Πραγιάγκα, όπου συμβάλλουν τρεις ποταμοί, ο Γάγγης, ο Γιαμούνα και ο Σαρασβατί. Εδώ έκανε επίσης το μπάνιο Του και λάτρεψε τους τοπικούς ναούς που είναι αφιερωμένοι στον Θεό και, όπως είναι εντολή της βεδικής γραμματείας, έκανε προσφορές στους προγόνους και τους σοφούς. Σιγά-σιγά έφτασε στο *ασραμα* του σοφού Πουλάχα και από εκεί πήγε στο Γκανντακί, στον ποταμό Γκομάτι. Μετά από αυτό, έκανε το μπάνιο Του στον ποταμό Βιπασά. Ύστερα έφτασε σιγά-σιγά στις όχθες του ποταμού Σόνα. (Ο ποταμός Σόνα κυλάει ακόμα και είναι ένας από τους μεγάλους ποταμούς της επαρχίας Μπεχάρ.) Έκανε και εκεί το μπάνιο Του και τις βεδικές ιεροτελεστίες. Συνέχισε το ταξίδι Του και σιγά-σιγά έφτασε στην πόλη προσκυνήματος Γκάγια, όπου υπάρχει ένας φημισμένος ναός του Βίσνου. Σύμφωνα με τη συμβουλή του πατέρα Του, του Βασουντέβα, έκανε προσφορές στους προγόνους σε αυτόν τον ναό του Βίσνου. Από εδώ ταξίδεψε στο δέλτα του Γάγγη, όπου ο ιερός ποταμός Γάγγης ενώνεται με τον κόλπο της Βεγγάλης. Αυτό το ιερό μέρος ονομάζεται Γκανγκασάγκαρα και στα τέλη του Ιανουαρίου κάθε έτους γίνεται ακόμα και σήμερα μεγάλη συγκέντρωση αγίων προσώπων και ευλαβικών ανθρώπων, όπως γίνεται συγκέντρωση αγίων προσώπων κάθε χρόνο στο Πραγιάγκα, η οποία ονομάζεται Γιορτή του Μαγκ Μέλα.

Αφού τέλειωσε το μπάνιο Του και τις ιεροτελεστίες στο Γκανγκασάγκαρα, ο Κύριος Μπαλαράμα προχώρησε προς το όρος Μαχένντρα Πάρβατα. Σε αυτό το μέρος συνάντησε τον Παρασουράμα, την ενσάρκωση του Κυρίου Κρίσνα, και Του πρόσφερε τον σεβασμό Του υποκλινόμενος μπροστά του. Μετά από αυτό, γύρισε σταδιακά προς τη νότια Ινδία και επισκέφθηκε τις

όχθες του ποταμού Γκονταβάρι. Αφού έκανε το μπάνιο Του στον ποταμό Γκονταβάρι και έκανε τις απαραίτητες τελετουργίες, επισκέφθηκε και τους άλλους ποταμούς – τον Βένα, τον Πάμπα και τον Μπιμαρατί. Στις όχθες του ποταμού Μπιμαρατί υπάρχει η θεότητα που ονομάζεται Σουάμι Καρτικέγια. Αφού επισκέφθηκε τον Καρτικέγια, ο Κύριος Μπαλαράμα πήγε στη Σαΐλαπούρα, μία πόλη προσκυνήματος στην επαρχία της Μαχαράστρα. Η Σαΐλαπούρα είναι μία από μεγαλύτερες περιοχές στην επαρχία Μαχαράστρα. Ύστερα προχώρησε προς το Ντραβίντα-ντέσα. Η νότια Ινδία διαιρείται σε πέντε μέρη, που ονομάζονται Παντσαντραβίντα. Η βόρεια Ινδία διαιρείται και αυτή σε πέντε μέρη, που ονομάζονται Παντσαγκώρα. Όλοι οι σημαντικοί *ατσαρια* της σύγχρονης εποχής, και συγκεκριμένα ο Σανκαρατσάρια, ο Ραμανουτζατσάρια, ο Βισνουσουάμι και ο Νιμμπάρκα, κατέβηκαν σε αυτές τις επαρχίες Ντραβίντα. Ο Κύριος Τσετάνια εμφανίσθηκε στη Βεγγάλη, η οποία είναι τμήμα των πέντε Γκώρα-ντέσα.

Ο σημαντικότερος τόπος προσκυνήματος στη νότια Ινδία, την Ντραβίντα, είναι η Βενκατάτσαλα, κοινώς γνωστή ως Μπαλατζί. Αφού επισκέφθηκε αυτό το μέρος ο Κύριος Μπαλαράμα προχώρησε προς το Βισνουκαντσί και από εκεί προχώρησε δίπλα στις όχθες του Καβερί. Έκανε το μπάνιο Του στον ποταμό Καβερί και μετά έφτασε στο Ρανγκακσέτρα. Στο Ρανγκακσέτρα υπάρχει ο μεγαλύτερος ναός του κόσμου και η εκεί Θεότητα του Βίσνου λατρεύεται ως Ρανγκανάτα. Ένας ναός παρόμοιος με του Ρανγκανάτα βρίσκεται στη Βρινντάβανα, μολονότι όχι τόσο μεγάλος όσο ο ναός του Ρανγκακσέτρα.

Ενώ πήγαινε στο Βισνουκαντσί, ο Κύριος Μπαλαράμα επισκέφθηκε επίσης το Σιβακαντσί. Αφού επισκέφθηκε το Ρανγκακσέτρα, προχώρησε προς τη Ματούρα, γνωστή συνήθως ως Ματούρα της νότιας Ινδίας. Αφού επισκέφθηκε αυτό το μέρος, προχώρησε προς τη Σετουμπάνντα. Η Σετουμπάνντα είναι το μέρος όπου ο Κύριος Ραματσάνντρα κατασκεύασε την πέτρινη γέφυρα από την Ινδία στη Λάνκα (την Κεϋλάνη). Σε αυτόν τον ιδιαίτερα ιερό τόπο, ο Κύριος Μπαλαράμα μοίρασε δέκα χιλιάδες αγελάδες στους ντόπιους ιερείς *μπραμανα*. Είναι βεδικό έθιμο όταν κάποιος πλούσιος επισκέπτης πηγαίνει σε κάποιον τόπο προσκυνήματος, δίνει δώρα σπίτια, αγελάδες, κοσμήματα και ρούχα ως ελεημοσύνη στους ντόπιους ιερείς. Αυτό το σύστημα επίσκεψης των τόπων προσκυνήματος και της προσφοράς στους ντόπιους ιερείς *μπραμανα* των αναγκαίων προς το ζην έχει χειροτερέψει πολύ σε αυτή την εποχή του Κάλι. Το πλουσιότερο τμήμα του πληθυσμού, εξαιτίας του υποβιβασμού της βεδικής παιδείας, δεν ελκύεται πλέον από

αυτούς τους τόπους προσκυνήματος και οι ιερείς *μπραμανα* που εξαρτώντο από αυτούς τους επισκέπτες έχουν και αυτοί χειροτερέψει ως προς το καθήκον τους να βοηθούν τους επισκέπτες. Αυτοί οι ιερείς *μπραμανα* στους τόπους προσκυνήματος ονομάζονται *πανντα* ή *πανντιτ*. Αυτό σημαίνει ότι παλιά ήταν πολύ μορφωμένοι *μπραμανα* και εξηγούσαν στους επισκέπτες με κάθε λεπτομέρεια τον σκοπό της επίσκεψης σε αυτούς τους τόπους, με αποτέλεσμα να οφελούνται από την αμοιβαία συνεργασία και οι επισκέπτες και οι ιερείς.

Είναι σαφές από την περιγραφή της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* ότι όταν ο Κύριος Μπαλαράμα επισκέφθηκε τους διάφορους τόπους προσκυνήματος, ακολούθησε σωστά το βεδικό σύστημα. Αφού μοίρασε αγελάδες στη Σετουμπάνντα, ο Κύριος Μπαλαράμα προχώρησε προς τους ποταμούς Κριταμάλα και Ταμραπαρνί. Αυτοί οι δύο ποταμοί είναι φημισμένοι ως ιεροί ποταμοί και ο Κύριος Μπαλαράμα έκανε μπάνιο και στους δύο. Έπειτα προχώρησε προς τον λόφο Μαλάγια. Αυτός ο λόφος Μαλάγια είναι πολύ μεγάλος και λέγεται ότι είναι μία από τις επτά κορυφές που ονομάζονται λόφοι Μαλάγια. Εκεί ζούσε ο μέγας σοφός Αγκάστια και ο Κύριος Μπαλαράμα τον επισκέφθηκε και του πρόσφερε τα σέβη Του υποκλινόμενος μπροστά του. Αφού δέχθηκε τις ευλογίες του σοφού, ο Κύριος Μπαλαράμα, με την άδεια του σοφού, προχώρησε προς τον Ινδικό Ωκεανό.

Στο σημείο του ακρωτηρίου υπάρχει ένας μεγάλος ναός της θεάς Ντούργκα, όπου είναι γνωστή ως Κανιακουμάρι. Ο Κύριος Μπαλαράμα επισκέφθηκε και τον ναό της Κανιακουμάρι και θα πρέπει επομένως να γίνει κατανοητό ότι ο ναός υπάρχει επί εκατομμύρια χρόνια. Από εκεί, ο Κύριος Μπαλαράμα προχώρησε για να επισκεφθεί την πόλη προσκυνήματος Παλγκούνα-τίρτα, που βρίσκεται στην ακτή του Ινδικού Ωκεανού, δηλαδή του Νότιου Ωκεανού. Η Παλγκούνα-τίρτα είναι φημισμένη επειδή εκεί βρίσκεται ο Κύριος Βίσνου στην ενσάρκωσή Του Ανάντα. Από την Παλγκούνα-τίρτα, ο Κύριος Μπαλαράμα επισκέφθηκε ένα άλλο σημείο προσκυνήματος, το Παντσαπσαράσα. Εκεί έκανε μπάνιο σύμφωνα με τις ρυθμιστικές αρχές και τήρησε τις τελετουργίες. Αυτή η τοποθεσία φημίζεται επίσης ως ιερό του Κυρίου Βίσνου· γι' αυτό ο Κύριος Μπαλαράμα μοίρασε δέκα χιλιάδες αγελάδες στους τοπικούς ιερείς *μπραμανα*.

Από το Ακρωτήρι Κομαρίν ο Κύριος Μπαλαράμα γύρισε προς την Κεράλα. Η χώρα της Κεράλα υπάρχει ακόμα στη νότια Ινδία με το όνομα Νότια Κεράλα. Αφού επισκέφθηκε αυτό το μέρος, ήλθε στη Γκοκάρνα-τίρτα, όπου

λατρεύεται μονίμως ο Κύριος Σίβα. Ο Κύριος Μπαλαράμα επισκέφθηκε τον ναό της Αριαντέβι, ο οποίος είναι περιτριγυρισμένος εντελώς από νερό. Από εκείνο το νησί, πήγε σε ένα μέρος που είναι γνωστό ως Σουρπάρακα. Μετά από αυτό έκανε μπάνιο στους ποταμούς Τάπι, Παγιόσνι και Νιρβίνντια και ήλθε στο δάσος του Ντανντακαράνια. Πρόκειται για το ίδιο δάσος Ντανντακαράνια όπου ο Κύριος Ραματσάνντρα έζησε ενώ ήταν εξόριστος. Ο Κύριος Μπαλαράμα πήγε έπειτα στις όχθες του ποταμού Ναρμάντα, του μεγαλύτερου ποταμού της κεντρικής Ινδίας. Στην όχθη αυτού του ιερού ποταμού Ναρμάντα βρίσκεται ένα σημείο προσκυνήματος, γνωστό ως Μαχισματί Πούρι. Αφού έκανε μπάνιο εκεί, σύμφωνα με τις ρυθμιστικές αρχές, ο Κύριος Μπαλαράμα επέστρεψε στο Πραμπάσα-τίρτα, από όπου είχε αρχίσει το ταξίδι Του.

Όταν ο Κύριος Μπαλαράμα επέστρεψε στο Πραμπάσα-τίρτα άκουσε από τους *μπραμανα* ότι οι περισσότεροι *κσατρια* στη μάχη του Κουρουκσέτρα είχαν σκοτωθεί. Ο Μπαλαράμα αισθάνθηκε ανακουφισμένος όταν άκουσε ότι το βαρύ φορτίο του κόσμου είχε ελαττωθεί. Ο Κύριος Κρίσνα και ο Μπαλαράμα εμφανίστηκαν στη Γη για να μειώσουν το φορτίο της στρατιωτικής δύναμης που είχαν δημιουργήσει οι φιλόδοξοι *κσατρια* βασιλείς. Αυτός είναι ο δρόμος της υλιστικής ζωής: επειδή δεν είναι ικανοποιημένοι με τα απολύτως αναγκαία, οι άνθρωποι δημιουργούν από φιλοδοξία πρόσθετες ανάγκες και οι παράνομες επιθυμίες τους εμποδίζονται από τους νόμους της φύσης, τους νόμους του Θεού, που εμφανίζονται ως λιμός, πόλεμος, επιδημίες και άλλες παρόμοιες καταστροφές. Ο Κύριος Μπαλαράμα άκουσε πως μολονότι οι περισσότεροι από τους *κσατρια* είχαν σκοτωθεί, οι Κούρου πολεμούσαν ακόμη. Γι' αυτό επέστρεψε στο πεδίο της μάχης ακριβώς την ημέρα που μονομαχούσαν ο Μπιμασένα και ο Ντουριόντανα. Επειδή ήθελε το καλό και των δύο, ο Κύριος Μπαλαράμα ήθελε να σταματήσουν, αλλά μάταια.

Όταν ο Κύριος Μπαλαράμα εμφανίστηκε στη σκηνή, ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα και οι νεότεροι αδελφοί του, ο Νακούλα και Σαχαντέβα, ο Κύριος Κρίσνα και ο Αρτζούνα, Του πρόσφεραν αμέσως με σεβασμό την υποταγή τους, αλλά δεν είπαν τίποτα. Ο λόγος που ήταν σιωπηλοί ήταν ότι ο Κύριος Μπαλαράμα ήταν κάπως στοργικός με τον Ντουριόντανα και ο Ντουριόντανα είχε μάθει από τον Μπαλαράμα την τέχνη της μάχης με ρόπαλο. Έτσι όταν η μάχη συνεχιζόταν, ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα και οι υπόλοιποι σκέφτηκαν ότι ο Μπαλαράμα ίσως είχε έλθει εκεί για να πει κάτι προς όφελος του Ντουριόντανα και γι' αυτό παρέμειναν σιωπηλοί. Ο

Ντουριόντανα και ο Μπιμασένα ήταν ενθουσιασμένοι που πολεμούσαν με ρόπαλα ανάμεσα σε πολλούς θεατές, προσπαθώντας και οι δύο με μεγάλη επιδεξιότητα να χτυπήσουν ο ένας τον άλλον, και ενώ το έκαναν αυτό έμοιαζαν σαν να χορεύουν. Αλλά παρόλο που έμοιαζαν σαν να χορεύουν, ήταν ξεκάθαρο πως και οι δύο ήταν πολύ θυμωμένοι.

Ο Κύριος Μπαλαράμα, θέλοντας να σταματήσει τη μάχη, είπε, «Αγαπητέ μου Βασιλιά Ντουριόντανα και αγαπητέ μου Μπιμασένα, ξερω ότι και οι δύο είσαστε σπουδαίοι πολεμιστές και πασίγνωστοι σε όλο τον κόσμο ως μεγάλοι ήρωες, αλλά παρ' όλα αυτά νομίζω πως ο Μπιμασένα είναι ανώτερος του Ντουριόντανα σε σωματική δύναμη. Από την άλλη μεριά, ο Ντουριόντανα είναι ανώτερος στην τέχνη της μάχης με ρόπαλο. Λαμβάνοντας υπόψη αυτά, η γνώμη Μου είναι ότι κανείς από τους δύο δεν είναι κατώτερος από τον άλλο στη μάχη. Υπ' αυτές τις συνθήκες, υπάρχει πολύ μικρή πιθανότητα να ηττηθεί ο ένας από σας από τον άλλο. Γι' αυτό σας ζητώ να μη χάνετε τον χρόνο σας πολεμώντας με αυτόν τον τρόπο. Θα ήθελα να σταματήσετε αυτή την ανώφελη μάχη».

Η καλή συμβουλή που έδωσε ο Κύριος Μπαλαράμα στον Μπιμασένα και τον Ντουριόντανα είχε σκοπό να ωφελήσει εξίσου και τους δύο. Αλλά αυτοί ήταν τόσο πολύ κυριευμένοι από θυμό ο ένας εναντίον του άλλου, που δεν μπορούσαν να σκεφτούν τίποτε άλλο παρά τη μακροχρόνια προσωπική έχθρα τους. Ο καθένας τους σκεφτόταν μόνο πώς θα σκοτώσει τον άλλον και δεν έδωσαν μεγάλη σημασία στη συμβουλή του Κυρίου Μπαλαράμα. Έγιναν και οι δύο σαν τρελοί με τη θύμηση των υβριστικών κατηγοριών και της άσχημης συμπεριφοράς που είχαν ανταλλάξει μεταξύ τους. Ο Κύριος Μπαλαράμα, καταλαβαίνοντας το πεπρωμένο που τους περίμενε, δεν επιθυμούσε να συνεχίσει αυτό το ζήτημα. Γι' αυτό, αντί να μείνει, αποφάσισε να επιστρέψει στην πόλη της Ντβάρακα.

Όταν επέστρεψε στην πόλη της Ντβάρακα, έγινε δεκτός με μεγάλο ενθουσιασμό από συγγενείς και φίλους, με επικεφαλής τον Βασιλιά Ουγκρασένα και άλλα ηλικιωμένα πρόσωπα· όλοι ήλθαν μπροστά για να καλωσορίσουν τον Κύριο Μπαλαράμα. Μετά από αυτό, πήγε και πάλι στον άγιο τόπο προσκυνήματος του Ναϊμισαράνια και οι σοφοί, τα άγια πρόσωπα και οι *μπραμανα* Τον υποδέχθηκαν όλοι σηκωνόμενοι από τη θέση τους. Κατάλαβαν ότι ο Κύριος Μπαλαράμα, μολονότι *κσατρία*, είχε αποσυρθεί τώρα από την ενασχόληση με τον πόλεμο. Οι *μπραμανα* και οι σοφοί, που ήθελαν πάντα ειρήνη και ηρεμία, ήταν πολύ ευχαριστημένοι με αυτό. Όλοι

τους αγκάλιασαν τον Μπαλαράμα με μεγάλη στοργή και Τον ανάγκασαν να τελέσει διαφόρων ειδών θυσίες σε εκείνο το ιερό σημείο του Ναϊμισαράνια. Στην πραγματικότητα, ο Κύριος Μπαλαράμα δεν είχε λόγο να τελέσει τις θυσίες που συνιστώνται για τα συνηθισμένα ανθρώπινα όντα· είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και συνεπώς Αυτός ο Ίδιος είναι ο απολαμβάνων όλες αυτές τις θυσίες. Κατά συνέπεια, η υποδειγματική Του πράξη τέλεσης θυσιών ήταν μόνο για να δώσει ένα μάθημα στον κοινό άνθρωπο για το πώς θα πρέπει να συμμορφώνεται κανείς με τις εντολές των Βεδών.

Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας Μπαλαράμα δίδαξε στους σοφούς και στα άγια πρόσωπα του Ναϊμισαράνια το θέμα της σχέσης των ζωντανών όντων με την κοσμική εκδήλωση, το πώς θα πρέπει να δέχεται κανείς ολόκληρο το σύμπαν και το πώς θα πρέπει να σχετίζεται κανείς με τη δημιουργία, προκειμένου να επιτύχει τον ύψιστο στόχο της τελειοποίησης, την κατανόηση ότι ολόκληρη η κοσμική δημιουργία στηρίζεται στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και ότι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας διαπερνά επίσης τα πάντα, ακόμα και τα πιο μικροσκοπικά άτομα της ύλης, μέσω της λειτουργίας του γνωρίσματός Του Παραμάτμα.

Έπειτα ο Κύριος Μπαλαράμα πλύθηκε παίρνοντας το λουτρό *αβαμπριτα*, το οποίο γίνεται αφού τελειώσει κάποιος τις θυσιαστήριες τελετές. Αφού πήρε το λουτρό Του, ντύθηκε και στολίστηκε με όμορφα πετράδια ανάμεσα στους συγγενείς και τους φίλους Του. Έμοιαζε με λαμπερή πανσέληνο ανάμεσα σε φωτεινά σώματα στον ουρανό. Ο Κύριος Μπαλαράμα είναι το ίδιο το Πρόσωπο της Θεότητας Ανάντα· συνεπώς βρίσκεται πέρα από το πεδίο της κατανόησης με τον νου, τη νοημοσύνη ή το σώμα. Κατήλθε ως ανθρώπινο ον και συμπεριφέρθηκε με αυτόν τον τρόπο για τον δικό Του σκοπό· μπορούμε μόνο να ερμηνεύσουμε τα έργα Του ως διασκεδάσεις του Κυρίου. Κανείς δεν μπορεί να υπολογίσει ούτε καν την έκταση των απεριόριστων επιδείξεων των διασκεδάσεών Του, επειδή είναι παντοδύναμος. Ο Κύριος Μπαλαράμα είναι ο αρχικός Βίσνου· επομένως, όποιος θυμάται αυτές τις διασκεδάσεις του Κυρίου Μπαλαράμα το πρωί και το βράδυ θα γίνει οπωσδήποτε σπουδαίος αφοσιωμένος υπηρέτης του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας και έτσι η ζωή του θα είναι επιτυχημένη από κάθε αποψη.

• Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον

Κρίσνα) για το Εβδομηκοστό Όγδοο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Η απελευθέρωση του Μπαλβαλά και η περιοδεία του Κυρίου Μπαλαράμα στα άγια μέρη». ❷

79. Η συνάντηση του Κυρίου Κρίσνα με τον μπραμανα Σουντάμα

Ο Βασιλιάς Παρίκσιτ άκουγε τις αφηγήσεις των διασκεδάσεων του Κυρίου Κρίσνα και του Κυρίου Μπαλαράμα από τον Σουκαντέβα Γκοσουάμι. Όλες αυτές οι διασκεδάσεις είναι υπερβατικά ευχάριστες να τις ακούει κανείς και ο Μαχαράζα Παρίκσιτ απευθύνθηκε στον Σουκαντέβα Γκοσουάμι ως εξής: «Αγαπητέ μου κύριε, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Κρίσνα, είναι ο χορηγός της απελευθέρωσης και της αγάπης για τον Θεό ταυτόχρονα. Όποιος γίνεται αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου επιτυγχάνει αυτομάτως την απελευθέρωση χωρίς να χρειάζεται να κάνει ξεχωριστή προσπάθεια. Ο Κύριος είναι απεριόριστος και, συνεπώς, οι διασκεδάσεις και οι δραστηριότητές Του για τη δημιουργία, τη συντήρηση και την καταστροφή όλης της κοσμικής εκδήλωσης είναι απεριόριστες. Γι' αυτό επιθυμώ να ακούσω για τις άλλες διασκεδάσεις Του, για τις οποίες μπορεί να μην έχεις μιλήσει ακόμα. Αγαπητέ μου δάσκαλε, οι υποκείμενες σε όρους ψυχές του υλικού κόσμου έχουν απογοητευθεί αναζητώντας την ευχαρίστηση της ευτυχίας που προέρχεται από την ικανοποίηση των αισθήσεων. Αυτές οι επιθυμίες για υλικές απολαύσεις σκίζουν πάντοτε την καρδιά των υποκείμενων σε όρους ψυχών. Αλλά εγώ βιώνω πραγματικά πώς τα υπερβατικά θέματα των διασκεδάσεων του Κυρίου Κρίσνα μπορούν να ανακουφίσουν κάποιον από την κατάσταση της επίδρασης αυτών των υλικών πράξεων που αποσκοπούν στην ικανοποίηση των αισθήσεων. Νομίζω ότι κανένας ευφυής άνθρωπος δεν μπορεί να απορρίψει αυτή τη μέθοδο του ακούσματος των υπερβατικών διασκεδάσεων του Κυρίου ξανά και ξανά· ακούγοντας απλώς, μπορεί κανείς να παραμείνει πάντοτε εμποτισμένος με

υπερβατική ευχαρίστηση. Έτσι δεν θα προσελκύεται από την υλική ικανοποίηση των αισθήσεων».

Σε αυτή τη δήλωση, ο Μαχαράζα Παρίκσιτ έχει χρησιμοποιήσει δύο σημαντικές λέξεις: *βισανναχ* και *βισεσαγκιαχ*. *Βισανναχ* σημαίνει «σκυθρωπός». Οι υλιστές επινοούν πολλούς τρόπους και μέσα για να είναι πλήρως ικανοποιημένοι, παραμένουν όμως σκυθρωποί. Μπορεί να τεθεί το ζήτημα ότι μερικές φορές και οι υπερβατιστές είναι σκυθρωποί. Ωστόσο, ο Μαχαράζα Παρίκσιτ χρησιμοποίησε και τη λέξη *βισεσαγκιαχ*. Υπάρχουν δύο ειδών υπερβατιστές, και συγκεκριμένα, οι ιμπερσοναλιστές και οι περσοναλιστές. Η λέξη *βισεσαγκιαχ* αναφέρεται στους περσοναλιστές, οι οποίοι ενδιαφέρονται για την υπερβατική ποικιλοχρωμία. Οι αφοσιωμένοι υπηρέτες είναι χαρούμενοι ακούγοντας τις περιγραφές των προσωπικών έργων του Υπερτάτου Κυρίου, ενώ οι ιμπερσοναλιστές, οι οποίοι προσελκύονται περισσότερο από το απρόσωπο γνώρισμα του Κυρίου, προσελκύονται μόνον επιφανειακά από τα προσωπικά έργα του Κυρίου. Συνεπώς, παρά το ότι έρχονται σε επαφή με τις διασκεδάσεις του Κυρίου, οι ιμπερσοναλιστές δεν συνειδητοποιούν πλήρως το όφελος που μπορεί να αντλήσει κανείς και έτσι παραμένουν στην ίδια ακριβώς σκυθρωπή θέση με τους υλιστές, που είναι σκυθρωποί εξαιτίας της δράσης που αποβλέπει στην απόλαυση.

Ο Βασιλιάς Παρίκσιτ συνέχισε: «Η ικανότητα της ομιλίας μπορεί να τελειοποιηθεί μόνο περιγράφοντας τις υπερβατικές ιδιότητες του Κυρίου. Η ικανότητα της χειρονακτικής εργασίας μπορεί να είναι επιτυχημένη μόνο όταν κάποιος υπηρετεί με τα ίδια χέρια τον Κύριο. Παρόμοια, ο νους μπορεί να γαληνέψει μόνον όταν σκέφτεται τον Κρίσνα με πλήρη συνείδηση του Κρίσνα. Αυτό δεν σημαίνει ότι πρέπει να είναι κανείς πολύ στοχαστικός, αλλά να κατανοήσει απλώς ότι ο Κρίσνα, η Απόλυτη Αλήθεια, διαπερνά τα πάντα μέσω της εντοπισμένης πλευράς Του ως Παραμάτμα. Αν απλώς μπορεί κανείς να σκέφτεται ότι ο Κρίσνα, ως Παραμάτμα, είναι παντού, ακόμα και μέσα στο άτομο της ύλης, τότε μπορεί να τελειοποιήσει τις λειτουργίες της σκέψης, της αίσθησης και της βούλησης του νου του. Ο τέλειος αφοσιωμένος υπηρέτης δεν βλέπει τον υλικό κόσμο όπως φαίνεται στα υλικά μάτια, αλλά βλέπει παντού την παρουσία του λατρευτού του Κυρίου στο γνώρισμά Του Παραμάτμα.

Ο Μαχαράζα Παρίκσιτ συνέχισε να λέει ότι η λειτουργία του αφτιού μπορεί να τελειοποιηθεί ακούγοντας απλώς τα υπερβατικά έργα του Κυρίου. Είπε

ακόμα ότι η λειτουργία της κεφαλής μπορεί να αξιοποιηθεί πλήρως όταν η κεφαλή υποκλίνεται μπροστά στον Κύριο και τον εκπρόσωπό Του. Το ότι ο Κύριος εκπροσωπείται μέσα στην καρδιά όλων είναι γεγονός και γι' αυτό ο άκρως προχωρημένος αφοσιωμένος υπηρέτης προσφέρει τον σεβασμό του σε κάθε ζωντανό ον, θεωρώντας το σώμα ναό του Κυρίου. Δεν είναι όμως δυνατό σε όλους τους ανθρώπους να φτάσουν σε αυτό το στάδιο της ζωής αμέσως, επειδή αυτό το στάδιο είναι για τον αφοσιωμένο υπηρέτη πρώτης τάξης. Ο αφοσιωμένος υπηρέτης δεύτερης τάξης μπορεί να θεωρεί τους Βαϊσνάβα, δηλαδή τους αφοσιωμένους υπηρέτες του Κυρίου, εκπροσώπους του Κυρίου και ο αφοσιωμένος υπηρέτης που μόλις αρχίζει, ο νεοφώτιστος ή ο τρίτης τάξης αφοσιωμένος υπηρέτης, μπορεί να υποκλίνεται με το κεφάλι του μπροστά στη Θεότητα του ναού και μπροστά στον πνευματικό δάσκαλο, που είναι η άμεση εκδήλωση του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Στο στάδιο του νεοφώτιστου, στο ενδιάμεσο στάδιο ή στο πλήρως προχωρημένο στάδιο τελειότητας, μπορεί κανείς να τελειοποιήσει τη λειτουργία του κεφαλιού υποκλινόμενος μπροστά στον Κύριο ή τον εκπρόσωπό Του. Κατά τον ίδιο τρόπο, μπορεί να τελειοποιήσει τη λειτουργία των ματιών του βλέποντας τον Κύριο και τον εκπρόσωπό Του. Με αυτόν τον τρόπο, όλοι μπορούν να εξυψώσουν τις λειτουργίες των διαφόρων μερών του σώματός τους έως το ύψιστο στάδιο τελειότητας, απασχολώντας τα απλώς στην υπηρεσία του Κυρίου ή του εκπροσώπου Του. Αν κάποιος δεν μπορεί να κάνει κάτι περισσότερο, μπορεί να υποκλίνεται μπροστά στον Κύριο και τον εκπρόσωπό Του και να πίνει την *τσαραναμριτα*, το νερό που έχει πλύνει τα λωτοειδή πόδια του Κυρίου ή του αφοσιωμένου υπηρέτη Του.

Ακούγοντας αυτά τα λόγια του Μαχαράζα Παρίκσιτ, ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι κυριεύθηκε από έκσταση αφοσίωσης εξαιτίας της υψηλού επιπέδου κατανόησης της φιλοσοφίας των Βαϊσνάβα από τον Μαχαράζα Παρίκσιτ. Ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι περιέγραφε ήδη τις δραστηριότητες του Κυρίου και όταν του ζήτησε ο Μαχαράζα Παρίκσιτ να τις περιγράψει κι άλλο, συνέχισε με μεγάλη χαρά να αφηγείται τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*.

Υπήρχε ένας πολύ καλός *μπραμανα*, φίλος του Κυρίου Κρίσνα. Ως τέλειος *μπραμανα*, ήταν πολύ εξυψωμένος στην υπερβατική γνώση και λόγω αυτής της γνώσης, δεν ήταν καθόλου προσκολλημένος στις υλικές απολαύσεις. Γι' αυτό ήταν πολύ γαλήνιος και είχε επιτύχει υπέρτατο έλεγχο πάνω στις αισθήσεις του. Αυτό σημαίνει ότι ο *μπραμανα* ήταν τέλειος αφοσιωμένος υπηρέτης, επειδή αν δεν είναι κανείς τέλειος αφοσιωμένος υπηρέτης, δεν μπορεί να φτάσει στο ύψιστο επίπεδο γνώσης. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*

αναφέρεται ότι όποιος έχει φτάσει στο σημείο της τελειότητας της γνώσης εγκαταλείπεται στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Με άλλα λόγια, όποιος έχει εγκαταλείψει τη ζωή του για την υπηρεσία του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας έχει φτάσει στο σημείο της τέλειας γνώσης. Το αποτέλεσμα της τέλειας γνώσης είναι ότι αποδεσμεύεται κανείς από τον υλιστικό τρόπο ζωής. Αυτή η αποδέσμευση σημαίνει πλήρη έλεγχο των αισθήσεων, οι οποίες ελκύονται πάντοτε από τις υλικές απολαύσεις. Οι αισθήσεις του αφοσιωμένου υπηρέτη εξαγνίζονται και σε αυτό το στάδιο του εξαγνισμού απασχολούνται στην υπηρεσία του Κυρίου. Αυτό είναι το πλήρες πεδίο της υπηρεσίας αφοσίωσης.

Παρόλο που ο *μπραμανα* φίλος του Κυρίου Κρίσνα ήταν οικογενειάρχης, δεν ασχολείτο με τη συσσώρευση πλούτου για μία πολύ άνετη ζωή· ήταν, λοιπόν, ικανοποιημένος με το εισόδημα που ερχόταν σε αυτόν αυτομάτως σύμφωνα με το πεπρωμένο του. Αυτό είναι το σημάδι της τέλειας γνώσης. Ο άνθρωπος που βρίσκεται σε τέλεια γνώση γνωρίζει ότι δεν μπορεί κάποιος να είναι πιο ευτυχισμένος από όσο προορίζεται να είναι. Στον υλικό κόσμο όλοι προορίζονται να υποφέρουν μία συγκεκριμένη ποσότητα δυστυχίας και να απολαύσουν μία συγκεκριμένη ποσότητα ευτυχίας. Η ποσότητα ευτυχίας και δυστυχίας είναι ήδη προκαθορισμένη για κάθε ζωντανό ον. Κανείς δεν μπορεί αν αυξήσει ή να μειώσει την ευτυχία του υλιστικού τρόπου ζωής. Γι' αυτό ο *μπραμανα* δεν αγωνιζόταν για περισσότερη υλική ευτυχία, αλλά χρησιμοποιούσε τον χρόνο του για να σημειώσει πρόοδο στη συνείδηση του Κρίσνα. Εξωτερικά έδειχνε πολύ φτωχός, επειδή δεν είχε ακριβά ρούχα και δεν μπορούσε να προσφέρει πολύ ακριβό φόρεμα στη γυναίκα του. Επειδή από υλική άποψη δεν ήταν ευκατάστατοι, δεν είχαν αρκετή τροφή να φάνε, με αποτέλεσμα και αυτός και η γυναίκα του να είναι πολύ αδύνατοι. Η γυναίκα του δεν αγωνιούσε για την προσωπική της άνεση, αλλά στενοχωριόταν πολύ για τον άντρα της, που ήταν τόσο ευσεβής *μπραμανα*. Λόγω της αδυναμίας της έτρεμε και παρόλο που δεν ήθελε να υπαγορεύει στον άντρα της τι να κάνει, μίλησε ως εξής:

«Αγαπημένε μου κύριε, γνωρίζω ότι ο Κύριος Κρίσνα, που είναι ο σύζυγος της θεάς της τύχης, είναι προσωπικός σου φίλος. Είσαι επίσης και αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου Κρίσνα και είναι πάντοτε έτοιμος να βοηθήσει τον αφοσιωμένο υπηρέτη Του. Ακόμα και αν πιστεύεις ότι δεν προσφέρεις καθόλου υπηρεσία αφοσίωσης στον Κύριο, είσαι εγκαταλελειμμένος σε Αυτόν και ο Κύριος είναι ο προστάτης της εγκαταλελειμμένης ψυχής. Επιπλέον, γνωρίζω ότι ο Κύριος Κρίσνα είναι το

ιδανικό πρόσωπο του βεδικού πολιτισμού. Είναι πάντοτε υπέρ της παιδείας των *μπραμανα* και είναι πολύ καλός με τους άξιους *μπραμανα*. Είσαι ο πιο τυχερός άνθρωπος, επειδή έχεις φίλο σου το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Ο Κύριος Κρίσνα είναι το μοναδικό καταφύγιο για πρόσωπα όπως εσύ, επειδή είσαι πλήρως εγκαταλελειμμένος σε Αυτόν. Είσαι άγιος, μορφωμένος και με πλήρη έλεγχο των αισθήσεών σου. Κάτω από αυτές τις συνθήκες, ο Κύριος Κρίσνα είναι το μοναδικό καταφύγιο σου. Σε παρακαλώ, λοιπόν, πήγαινε σε Αυτόν. Είμαι βέβαιη ότι θα καταλάβει αμέσως τη φτωχή σου θέση. Είσαι οικογενειάρχης· επομένως, χωρίς καθόλου χρήματα είσαι σε δυσχερή θέση. Αλλά μόλις καταλάβει τη θέση σου, θα σου δώσει ασφαλώς αρκετά πλούτη για να μπορείς να ζεις άνετα. Ο Κύριος Κρίσνα είναι τώρα ο Βασιλιάς των δυναστειών Μπότζα, Βρίσνι και Ανντάκα και έχω ακούσει ότι δεν φεύγει ποτέ από την πρωτεύουσά Του, την Ντβάρακα. Ζει εκεί χωρίς εξωτερικές δεσμεύσεις. Είναι τόσο καλός και γενναιόδωρος που δίνει αμέσως τα πάντα, ακόμα και τον ίδιο τον Εαυτό Του, σε όποιον εγκαταλείπεται σε Αυτόν. Αν είναι διατεθειμένος να δώσει τον ίδιο τον Εαυτό Του στον αφοσιωμένο υπηρέτη Του, τότε δεν υπάρχει κάτι το αξιοθαύμαστο στο να δώσει κάποια υλικά πλούτη. Βέβαια, δεν δίνει πολλά υλικά πλούτη στον αφοσιωμένο υπηρέτη Του αν ο αφοσιωμένος υπηρέτης δεν είναι πολύ σταθερός, αλλά νομίζω ότι στην περίπτωσή σου γνωρίζει τέλεια πόσο σταθερός είσαι στην υπηρεσία αφοσίωσης. Γι' αυτό δεν θα διστάσει να σου δώσει κάποιες υλικές απολαβές για τα στοιχειώδη».

Με αυτόν τον τρόπο, η γυναίκα του *μπραμανα* του ζήτησε ξανά και ξανά, με μεγάλη ταπεινοφροσύνη και υπακοή, να πάει στον Κύριο Κρίσνα. Ο *μπραμανα* σκεφτόταν ότι δεν υπήρχε λόγος να ζητήσει υλικά οφέλη από τον Κύριο Σρι Κρίσνα, αλλά πείστηκε από τα επανειλημμένα αιτήματα της γυναίκας του. Επιπλέον σκέφτηκε, «Αν πάω εκεί, θα μπορέσω να δω τον Κύριο προσωπικά. Αυτή θα είναι μεγάλη ευκαιρία, ακόμα και αν δεν ζητήσω κάποιο υλικό όφελος από Αυτόν». Όταν αποφάσισε να πάει στον Κρίσνα, ρώτησε τη γυναίκα του αν υπήρχε τίποτα στο σπίτι τους που θα μπορούσε να προσφέρει στον Κρίσνα, επειδή έπρεπε να προσφέρει κάποιο δώρο στον φίλο του. Η γυναίκα του μάζεψε αμέσως τέσσερεις χούφτες σπασμένο ρύζι από τις γειτόνισσες, το έδεσε σε ένα κομμάτι ύφασμα, σαν μαντήλι, και το έδωσε στον άντρα της για να το προσφέρει στον Κρίσνα. Χωρίς να περιμένει περισσότερο, ο *μπραμανα* πήρε το δώρο και άρχισε να περπατά προς την Ντβάρακα για να δει τον Κύριο. Ενώ προχωρούσε προς την Ντβάρακα, ήταν

απορροφημένος στη σκέψη πώς θα μπορούσε να δει τον Κύριο Κρίσνα. Δεν είχε άλλη σκέψη στην καρδιά του από τη σκέψη του Κρίσνα.

Φυσικά ήταν πολύ δύσκολο να πλησιάσει κανείς τα ανάκτορα των βασιλιάδων της δυναστείας των Γιαντού, αλλά στους *μπραμανα* επιτρεπόταν να τα επισκέπτονται. Όταν ο *μπραμανα* φίλος του Κυρίου Κρίσνα πήγε εκεί, έπρεπε να περάσει μαζί με άλλους *μπραμανα* μέσα από τρία στρατόπεδα. Σε κάθε στρατόπεδο υπήρχαν μεγάλες πύλες μέσα από τις οποίες έπρεπε να περάσει. Μετά τις πύλες και τα στρατόπεδα, υπήρχαν δεκαέξι χιλιάδες μεγάλα ανάκτορα, οι κατοικίες των δεκαέξι χιλιάδων βασιλισσών του Κυρίου Κρίσνα. Ο *μπραμανα* μπήκε σε ένα ανάκτορο που ήταν στολισμένο υπέροχα. Όταν μπήκε σε εκείνο το πανέμορφο ανάκτορο, αισθάνθηκε ότι κολυμπούσε στον ωκεανό της υπερβατικής ευχαρίστησης. Αισθάνθηκε τον εαυτό του να βυθίζεται και να αναδύεται σε εκείνον τον υπερβατικό ωκεανό.

Εκείνη την ώρα, ο Κύριος Κρίσνα καθόταν στο ανάκλιντρο της Βασίλισσας Ρουκμίνι. Ακόμα και από μεγάλη απόσταση μπόρεσε να δει τον *μπραμανα* να έρχεται στο σπίτι Του και αναγνώρισε τον φίλο Του. Ο Κύριος Κρίσνα σηκώθηκε αμέσως από το κάθισμά Του και πλησίασε για να υποδεχθεί τον *μπραμανα* φίλο Του και όταν τον έφτασε, τον αγκάλιασε και με τα δύο Του χέρια. Ο Κύριος Κρίσνα είναι η δεξαμενή κάθε υπερβατικής ευχαρίστησης και παρ' όλα αυτά ένιωσε ο Ίδιος μεγάλη ευχαρίστηση αγκαλιάζοντας τον φτωχό *μπραμανα*, επειδή συνάντησε τον πολύ αγαπητό Του φίλο. Ο Κύριος Κρίσνα τον έβαλε να καθίσει στο δικό Του ανάκλιντρο και έφερε ο Ίδιος κάθε είδους φρούτα και ποτά για να του προσφέρει, όπως είναι το σωστό όταν υποδέχεται κανείς έναν άξιο λατρείας επισκέπτη. Ο Κύριος Σρι Κρίσνα είναι ο υπέρτατα αγνός, αλλά επειδή έπαιζε τον ρόλο ενός συνηθισμένου ανθρώπινου όντος, έπλυνε αμέσως τα πόδια του *μπραμανα* και, για τον δικό Του εξαγνισμό, ράντισε με το νερό το κεφάλι Του. Μετά από αυτό ο Κύριος άλειψε το σώμα του *μπραμανα* με διαφόρων ειδών αρωματικές κρέμες, όπως κρέμα σανδαλόξυλου, *αγκουρου* και κρέμα από ζαφορά. Έκαψε αμέσως διαφόρων ειδών αρωματικά θυμιάματα και, όπως συνηθίζεται, του πρόσφερε *αρατρικα* με λάμπες που έκαιγαν. Αφού του πρόσφερε έτσι κατάλληλο καλωσόρισμα και αφού ο *μπραμανα* έφαγε και ήπιε, ο Κύριος Κρίσνα είπε, «Αγαπημένε Μου φίλε, είναι μεγάλη τύχη που ήλθες εδώ».

Ο *μπραμανα*, επειδή ήταν πολύ φτωχός, δεν ήταν ντυμένος όμορφα· τα ρούχα του ήταν σκισμένα και βρόμικα και το σώμα του ήταν κι αυτό πολύ λιγνό και ισχνό. Φαινόταν να μην είναι πολύ καθαρός και εξαιτίας του

Οι γυναίκες του ανακτόρου ήταν κατάπληκτες βλέποντας ότι ο *μπραμανα* καθόταν στο ανάκλιτρο του Κυρίου Κρίσνα.

αδύνατου σώματός του, τα κόκκαλά του ήταν ευδιάκριτα. Η θεά της τύχης, Ρουκμίני-ντέβι, άρχισε η ίδια να του κάνει αέρα με μια βεντάλια *τσαμαρα*, αλλά οι άλλες γυναίκες του ανακτόρου έμειναν κατάπληκτες με τη συμπεριφορά του Κυρίου Κρίσνα όταν υποδέχτηκε τον *μπραμανα* με αυτόν

τον τρόπο. Ήταν έκπληκτες βλέποντας πόσο πρόθυμος ήταν ο Κύριος Κρίσνα να καλωσορίσει αυτόν τον συγκεκριμένο *μπραμανα*. Άρχισαν να αναρωτιούνται πώς μπορούσε ο Κύριος Κρίσνα να υποδεχθεί ο Ίδιος έναν *μπραμανα* που ήταν φτωχός, όχι τόσο καθарός ή περιποιημένος και ντυμένος φτωχικά· αλλά ταυτόχρονα συνειδητοποίησαν ότι ο *μπραμανα* δεν ήταν ένα συνηθισμένο ζωντανό ον. Γνώριζαν ότι θα πρέπει να είχε κάνει πολλές ευσεβείς πράξεις· διαφορετικά γιατί να τον φροντίζει τόσο πολύ ο Κύριος Κρίσνα, ο σύζυγος της θεάς της τύχης; Απόρησαν ακόμα περισσότερο βλέποντας ότι ο *μπραμανα* καθόταν στο ανάκλιντρο του Κυρίου Κρίσνα. Ήταν ιδιαίτερα έκπληκτες βλέποντας ότι ο Κύριος Κρίσνα τον είχε αγκαλιάσει ακριβώς όπως αγκάλιαζε τον μεγαλύτερο αδελφό Του, τον Μπαλαράμα, επειδή ο Κύριος Κρίσνα αγκάλιαζε μόνο τη Ρουκμίни και τον Μπαλαράμα και κανέναν άλλον.

Αφού υποδέχθηκε τον *μπραμανα* όμορφα και τον έβαλε να καθίσει στο δικό Του αναπαυτικό ανάκλιντρο, ο Κύριος Κρίσνα είπε, «Αγαπημένε Μου φίλε *μπραμανα*, είσαι εξαιρετικά έξυπνος άνθρωπος και γνωρίζεις πολύ καλά τις αρχές της θρησκευτικής ζωής. Πιστεύω ότι αφού τελείωσες την εκπαίδευσή σου στο σπίτι του δασκάλου μας και αφού τον αντάμειψες αρκετά, θα πρέπει να επέστρεψες στο σπίτι σου και να πήρες μία ταιριαστή σύζυγο. Γνωρίζω πολύ καλά ότι από την αρχή δεν ήσουν καθόλου προσκολλημένος στον υλιστικό τρόπο ζωής, ούτε επιθυμούσες να είσαι πολύ πλούσιος από υλική άποψη και γι' αυτό χρειάζεσαι χρήματα. Σε αυτόν τον υλικό κόσμο, πολύ δύσκολα συναντά κανείς πρόσωπα που δεν είναι προσκολλημένα στα υλικά πλούτη. Αυτά τα ελεύθερα πρόσωπα δεν έχουν την παραμικρή επιθυμία να αποκτήσουν πλούτη και ευημερία για την ικανοποίηση των αισθήσεων, αλλά μερικές φορές τα βλέπει κανείς να μαζεύουν χρήματα μόνο και μόνο για να επιδείξουν μία υποδειγματική ζωή οικογενειάρχη. Δείχνουν πώς με τη σωστή διανομή του πλούτου μπορεί κανείς να γίνει ιδανικός οικογενειάρχης και ταυτόχρονα να γίνει μέγας αφοσιωμένος υπηρέτης. Θα πρέπει να θεωρείται ότι αυτοί οι ιδανικοί οικογενειάρχες ακολουθούν τα βήματά Μου. Ελπίζω, αγαπημένε Μου φίλε *μπραμανα*, να θυμάσαι όλες εκείνες τις μέρες της σχολικής μας ζωής, όταν ζούσαμε μαζί στο οικοτροφείο. Στην πραγματικότητα, ό,τι γνώση δεχθήκαμε στη ζωή μας την αποκτήσαμε στη σπουδαστική μας ζωή.

«Αν ένας άνθρωπος μορφωθεί αρκετά στη μαθητική του ζωή υπό την καθοδήγηση ενός κατάλληλου δασκάλου, τότε η ζωή του γίνεται επιτυχημένη στο μέλλον. Μπορεί πολύ εύκολα να διασχίσει τον ωκεανό της άγνοιας και

δεν υπόκειται στην επίδραση της παραπλανητικής ενέργειας. Αγαπημένε Μου φίλε, όλοι θα πρέπει να θεωρούν τον πατέρα τους ως τον πρώτο τους δάσκαλο, επειδή αποκτούν το σώμα τους χάρη στο έλεος του πατέρα τους. Συνεπώς ο πατέρας είναι ο φυσικός πνευματικός δάσκαλος. Ο επόμενος πνευματικός μας δάσκαλος είναι εκείνος που μας μυεί στην υπερβατική γνώση και θα πρέπει να λατρεύεται όσο κι Εγώ. Πνευματικοί δάσκαλοι μπορεί να είναι περισσότεροι από έναν. Ο πνευματικός δάσκαλος που καθοδηγεί τους μαθητές του σχετικά με πνευματικά ζητήματα ονομάζεται *σικσα-γκουρου* και ο πνευματικός δάσκαλος που μυεί τον μαθητή ονομάζεται *ντικσα-γκουρου*. Και οι δύο είναι εκπρόσωποί Μου. Μπορεί να υπάρχουν πολλοί πνευματικοί δάσκαλοι που καθοδηγούν, αλλά ο μυητής πνευματικός δάσκαλος είναι ένας. Ένα ανθρώπινο ον που επωφελείται από αυτούς τους πνευματικούς δασκάλους και, λαμβάνοντας από αυτούς σωστή γνώση, διασχίζει τον ωκεανό της υλικής ύπαρξης, έχει χρησιμοποιήσει κατάλληλα την ανθρώπινη μορφή ζωής. Έχει έμπρακτη γνώση ότι το ύψιστο συμφέρον στη ζωή, που μπορεί να κερδηθεί μόνο στην ανθρώπινη μορφή, είναι να επιτύχει κανείς πνευματική τελειότητα και έτσι να μεταφερθεί πίσω στο σπίτι μας, να επιστρέψει στον Θεό.

«Αγαπημένε Μου φίλε, είμαι η Υπέρτατη Ψυχή (Παραμάτμα), παρούσα στην καρδιά όλων και είναι ευθεία εντολή Μου ότι η ανθρώπινη κοινωνία πρέπει να ακολουθεί τις αρχές των *βαρνα* και των *ασραμα*. Όπως έχω αναφέρει στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, η ανθρώπινη κοινωνία θα πρέπει να διαιρείται, σύμφωνα με τις ιδιότητες και τη δράση, σε τέσσερεις *βαρνα*. Κατά τον ίδιο τρόπο, όλοι θα πρέπει να διαιρούν τη ζωή τους σε τέσσερα μέρη. Θα πρέπει να αξιοποιεί κανείς το πρώτο μέρος της ζωής για να γίνει γνήσιος σπουδαστής, δεχόμενος αρκετή γνώση και τηρώντας τον όρκο του *μπραματσαρι*, έτσι ώστε να μπορεί να αφιερώσει πλήρως τη ζωή του στην υπηρεσία του πνευματικού δασκάλου, χωρίς να ενδίδει στην ικανοποίηση των αισθήσεων. Ο προορισμός του *μπραματσαρι* είναι να ζήσει μία ζωή ασκητικότητας και μετάνοιας. Ο προορισμός του οικογενειάρχη είναι να ζήσει μια ζωή ικανοποίησης των αισθήσεων βάσει ρυθμίσεων, αλλά κανείς δεν θα πρέπει να παραμένει οικογενειάρχης για το τρίτο στάδιο της ζωής. Σε εκείνο το στάδιο, πρέπει να επιστρέψει κανείς στις ασκητικότητες και τις πράξεις εξιλέωσης που εφάρμοσε προηγουμένως στη ζωή του *μπραματσαρι* και έτσι να ανακουφιστεί από την προσκόλληση στην οικογενειακή ζωή. Αφού ανακουφιστεί από τις προσκολλήσεις του στον υλιστικό τρόπο ζωής, μπορεί κανείς να προσχωρήσει στην τάξη του *σαννιασα*.

«Ως Υπέρτατη Ψυχή των ζωντανών όντων, καθισμένος στην καρδιά όλων, παρατηρώ τις δραστηριότητες όλων σε κάθε στάδιο και σε κάθε τάξη της ζωής. Ανεξάρτητα από το στάδιο που βρίσκεται κάποιος, όταν βλέπω ότι κάποιος ασχολείται σοβαρά και ειλικρινά με την εκτέλεση των καθηκόντων που έχει διατάξει ο πνευματικός δάσκαλος και έτσι αφιερώνει τη ζωή του στην υπηρεσία του πνευματικού δασκάλου, αυτό το πρόσωπο γίνεται πολύ αγαπητό σ' Εμένα. Όσον αφορά στη ζωή του *μπραματσαρια*, αν κάποιος μπορεί να συνεχίσει τη ζωή του *μπραματσαρι* υπό την καθοδήγηση ενός πνευματικού δασκάλου, αυτό είναι εξαιρετικά καλό· αλλά αν στη ζωή του *μπραματσαρι* αισθάνεται σεξουαλικές παρορμήσεις, τότε θα πρέπει να φύγει μακριά από τον πνευματικό του δάσκαλο, αφού τον ικανοποιήσει σύμφωνα με την επιθυμία του *γκουρου*. Σύμφωνα με το βεδικό σύστημα, στον πνευματικό δάσκαλο προσφέρεται ένα δώρο, το οποίο ονομάζεται *γκουρου-ντακσινα*. Τότε ο μαθητής θε πρέπει να προσχωρήσει στην οικογενειακή ζωή και να δεχθεί μία σύζυγο σύμφωνα με τις θρησκευτικές ιεροτελεστίες».

Αυτές οι συμβουλές που έδωσε ο Κύριος Κρίσνα ενώ μιλούσε με τον φίλο Του, τον μορφωμένο *μπραμανα*, είναι πολύ καλές για την καθοδήγηση της ανθρώπινης κοινωνίας. Ένα σύστημα ανθρώπινου πολιτισμού που δεν προάγει τις *βαρνα* και τα *ασραμα* δεν είναι τίποτε άλλο παρά μία κοινωνία αστραφτερών ζώων. Η παράδοση στο σεξ από έναν άγαμο άντρα ή μία άγαμη γυναίκα δεν είναι ποτέ αποδεκτή στην ανθρώπινη κοινωνία. Ο άντρας θα πρέπει είτε να ακολουθεί αυστηρά τις αρχές της ζωής του *μπραματσαρι* είτε, με την άδεια του πνευματικού δασκάλου, να νυμφευθεί. Ζωή αγαμίας με άνομο σεξ είναι ζωή ζώων. Για τα ζώα δεν υπάρχει ο θεσμός του γάμου.

Η σύγχρονη κοινωνία δεν στοχεύει στην εκπλήρωση της αποστολής της ανθρώπινης ζωής. Η αποστολή της ανθρώπινης ζωής είναι η επιστροφή στο σπίτι μας, η επιστροφή στον Θεό. Για την εκπλήρωση αυτής της αποστολής, πρέπει να τηρείται το σύστημα των *βαρνα* και των *ασραμα*. Όταν το σύστημα αυτό τηρείται αυστηρά και συνειδητά, εκπληρώνει την αποστολή της ζωής. Όταν τηρείται έμμεσα, χωρίς καθοδήγηση από κάποια ανώτερη αρχή, δημιουργεί απλώς συνθήκες αναστάτωσης στην ανθρώπινη κοινωνία, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει ειρήνη και ευημερία.

Ο Κρίσνα συνέχισε να συζητάει με τον *μπραμανα* φίλο Του: «Αγαπημένε Μου φίλε, πιστεύω ότι θυμάσαι τα έργα μας τις μέρες που ζούσαμε ως σπουδαστές. Ίσως θυμάσαι ότι κάποτε πήγαμε να μαζέψουμε καύσιμα από το δάσος με εντολή της γυναίκας του *γκουρου*. Ενώ μαζεύαμε ξερά ξύλα,

μπήκαμε τυχαία στο πυκνό δάσος και χαθήκαμε. Έγινε μία αναπάντεχη αμμοθύελλα και ύστερα είδαμε σύννεφα και αστραπές στον ουρανό και ακούσαμε τον εκκωφαντικό ήχο του κεραυνού. Έπειτα ήλθε το ηλιοβασίλεμα και χαθήκαμε στη σκοτεινή ζούγκλα. Μετά από αυτό, άρχισε να βρέχει καταρρακτωδώς· όλο το έδαφος πλημμύρισε με νερό και δεν μπορούσαμε να βρούμε τον δρόμο για να επιστρέψουμε στο *ασραμα* του *γκουρου*. Ίσως θυμάσαι ότι η δυνατή βροχή δεν ήταν στην πραγματικότητα βροχή, αλλά ένα είδος καταστροφής. Εξαιτίας της αμμοθύελλας και της δυνατής βροχής, αρχίσαμε να νιώθουμε πολύ καταπονημένοι και σε όποια κατεύθυνση και αν στρεφόμασταν, σαστίζαμε. Σε εκείνη την επικίνδυνη κατάσταση, πιάσαμε το χέρι ο ένας του άλλου και προσπαθούσαμε να βρούμε τρόπο διαφυγής. Περάσαμε όλη τη νύχτα με αυτόν τον τρόπο και νωρίς το πρωί, όταν ο *γκουρουνεβα* έμαθε για την απουσία μας, έστειλε τους υπόλοιπους μαθητές του να ψάξουν να μας βρουν. Ήλθε και ο ίδιος μαζί τους και όταν μας βρήκαν στη ζούγκλα είδαν ότι είμασταν πολύ αναστατωμένοι.

«Με μεγάλη συμπόνια, ο *γκουρουντεβα* μας είπε, «Αγαπημένα μου παιδιά, είναι υπέροχο ότι υποφέρατε τόσο πολύ για μένα. Όλοι προτιμούν να σκέφτονται πρώτα το σώμα τους, αλλά εσείς οι δύο είστε τόσο καλοί και πιστοί στον *γκουρου* σας, που χωρίς να νοιάζεστε για τη σωματική σας άνεση, αντιμετώπισατε τόσα προβλήματα για μένα. Είμαι επίσης πολύ ευχαριστημένος που βλέπω ότι γνήσιοι σπουδαστές όπως εσείς μπορείτε να υποστείτε οποιοδήποτε πρόβλημα για να ικανοποιήσετε τον πνευματικό δάσκαλο. Αυτός είναι ο τρόπος να ξεπληρώσει το χρέος του στον πνευματικό δάσκαλο ο γνήσιος μαθητής. Είναι καθήκον του μαθητή να αφιερώσει τη ζωή του στην υπηρεσία του πνευματικού δασκάλου. Αγαπημένοι μου, άριστοι μεταξύ των διπλογεννημένων, είμαι εξαιρετικά ευχαριστημένος με τις πράξεις σας και σας δίνω την ευλογία μου: είτε να εκπληρωθούν όλες οι επιθυμίες και οι φιλοδοξίες σας. Είθε η κατανόηση των Βεδών που έχετε μάθει από εμένα να παραμένει για πάντα στη μνήμη σας, έτσι ώστε κάθε στιγμή να μπορείτε να θυμόσαστε τα διδάγματα των Βεδών και να αναφέρετε τις οδηγίες τους χωρίς δυσκολία. Έτσι δεν θα είσαστε ποτέ απογοητευμένοι σε αυτή τη ζωή ή στην επόμενη».

Ο Κρίσνα συνέχισε: «Αγαπημένε Μου φίλε, ίσως θυμάσαι ότι πολλά τέτοια περιστατικά συνέβησαν όσο είμασταν στο *ασραμα* του πνευματικού δασκάλου. Μπορούμε και οι δύο να συνειδητοποιήσουμε ότι χωρίς τις ευλογίες του πνευματικού δασκάλου κανείς δεν μπορεί να είναι ευτυχισμένος. Με το έλεος και τις ευλογίες του πνευματικού δασκάλου, μπορεί κανείς να

επιτύχει ειρήνη και ευημερία και να είναι σε θέση να εκπληρώσει την αποστολή της ανθρώπινης ζωής».

Ακούγοντας αυτά τα λόγια, ο μορφωμένος *μπραμανα* απάντησε, «Αγαπημένε μου Κρίσνα, είσαι ο Υπέρτατος Κύριος και ο υπέρτατος πνευματικός δάσκαλος όλων και αφού ήμουν τόσο τυχερός να ζήσω μαζί Σου στο σπίτι του *γκουρου* μας, πιστεύω ότι δεν έχω κάτι άλλο να κάνω σχετικά με τα καθορισμένα βεδικά καθήκοντα. Αγαπημένε μου Κύριε, οι βεδικοί ύμνοι, οι ιεροτελεστίες, οι θρησκευτικές δραστηριότητες και όλα τα άλλα αναγκαία για την τελειοποίηση της ανθρώπινης ζωής, συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής ανάπτυξης, της ικανοποίησης των αισθήσεων και της απελευθέρωσης, όλα αντλούνται από μία πηγή: την υπέρτατη προσωπικότητά Σου. Όλες οι μέθοδοι της ζωής έχουν σκοπό σε τελευταία ανάλυση την κατανόηση της προσωπικότητάς Σου. Με άλλα λόγια, είναι τα διάφορα μέρη της υπερβατικής μορφής Σου. Και παρ' όλα αυτά έπαιξες τον ρόλο ενός σπουδαστή και έζησες μαζί μας στο σπίτι του *γκουρου*. Αυτό σημαίνει ότι αποδέχθηκες όλες αυτές τις διασκεδάσεις για την ευχαρίστησή Σου και μόνο· διαφορετικά, δεν υπήρχε λόγος να παίζεις τον ρόλο ενός ανθρώπινου όντος».

❧ *Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Εβδομηκοστό Ένατο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Η συνάντηση του Κυρίου Κρίσνα με τον μπραμανα Σουντάμα».* ❧

80. Ο Κύριος Κρίσνα ευλογεί τον μπραμανα Σουντάμα

Ο Κύριος Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, η Υπέρτατη Ψυχή όλων των ζωντανών όντων, γνωρίζει πολύ καλά την καρδιά όλων. Ενδιαφέρεται ιδιαίτερα για τους αφοσιωμένους υπηρέτες *μπραμανα*. Ο Κύριος Κρίσνα ονομάζεται και *μπραμανιαντεβα*, που σημαίνει ότι λατρεύεται από τους *μπραμανα*. Καταλαβαίνουμε, επομένως, ότι ένας αφοσιωμένος υπηρέτης που είναι πλήρως εγκαταλελειμμένος στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας έχει αποκτήσει ήδη τη θέση του *μπραμανα*. Χωρίς να γίνει *μπραμανα*, δεν μπορεί κάποιος να πλησιάσει το Υπέρτατο Μπραμάν, τον Κύριο Κρίσνα. Ο Κρίσνα ενδιαφέρεται ιδιαίτερα να διώξει τον πόνο των αφοσιωμένων υπηρέτων και είναι το μοναδικό καταφύγιο των αγνών αφοσιωμένων υπηρέτων.

Ο Κύριος Κρίσνα μιλούσε με τον Σουντάμα Βίπρα πολύ ώρα για την προηγούμενη επαφή τους. Τότε, για να ευχαριστηθεί τη συντροφιά ενός παλιού φίλου, ο Κύριος Κρίσνα χαμογέλασε και ρώτησε, «Αγαπημένε Μου φίλε, τι Μου έχεις φέρει; Σου έχει δώσει η γυναίκα σου κάποιο ωραίο φαγώσιμο για Μένα;». Ενώ απευθυνόταν στον φίλο Του, ο Κύριος Κρίσνα τον κοιτούσε και χαμογελούσε με μεγάλη αγάπη. Συνέχισε, «Αγαπημένε Μου φίλε, πρέπει να έχεις φέρει κάποιο δώρο για Μένα από το σπίτι σου».

Ο Κύριος Κρίσνα γνώριζε ότι ο Σουντάμα δίσταζε να Του προσφέρει το ευτελές σπασμένο ρύζι που ήταν πράγματι αταίριαστο γι' Αυτόν και καταλαβαίνοντας τον νου του Σουντάμα Βίπρα, ο Κύριος είπε, «Αγαπημένε Μου φίλε, ασφαλώς δεν χρειάζομαι τίποτα, αλλά αν ο αφοσιωμένος υπηρέτης Μου Μού προσφέρει κάτι με αγάπη, ακόμα και αν είναι ασήμαντο, το δέχομαι

με μεγάλη ευχαρίστηση. Από την άλλη μεριά, αν κάποιος δεν είναι αφοσιωμένος υπηρέτης, ακόμα και αν Μου προσφέρει πολύτιμα πράγματα, δεν Μου αρέσει να τα δέχομαι. Δέχομαι μόνο πράγματα που Μου έχουν προσφερθεί με αφοσίωση και αγάπη· διαφορετικά, όσο πολύτιμο και αν είναι κάτι, δεν το δέχομαι. Αν ο αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης Μου Μού προσφέρει ακόμα και τα πιο ασήμαντα πράγματα -ένα λουλουδάκι, ένα φυλλαράκι, λίγο νερό- αλλά μουσκέψει την προσφορά του με αφοσίωση και αγάπη, τότε όχι μόνο δέχομαι αυτή την προσφορά με χαρά, αλλά και την τρώω με μεγάλη ευχαρίστηση».

Ο Κύριος Κρίσνα διαβεβαίωσε τον Σουντάμα Βίπρα ότι θα δεχόταν το σπασμένο ρύζι που είχε φέρει από το σπίτι του μετά χαράς, αλλά ο Σουντάμα Βίπρα, από μεγάλη ντροπή, δίσταζε να το προσφέρει στον Κύριο. Σκεφτόταν, «Πώς μπορώ να προσφέρω ένα τόσο ασήμαντο πράγμα στον Κρίσνα;» και απλώς υποκλίθηκε.

Ο Κύριος Κρίσνα, η Υπέρτατη Ψυχή, γνωρίζει το κάθε τι μέσα στην καρδιά όλων. Γνωρίζει την αποφασιστικότητα και τις ανάγκες όλων. Γνώριζε, επομένως, τον λόγο για τον οποίον Τον επισκέφθηκε ο Σουντάμα. Γνώριζε ότι, οδηγημένος από μεγάλη φτώχεια, είχε πάει εκεί ύστερα από απαίτηση της γυναίκας του. Θεωρώντας τον Σουντάμα πολύ αγαπητό συμμαθητή Του, γνώριζε ότι η αγάπη του Σουντάμα γι' Αυτόν ως φίλο του δεν ήταν ποτέ σπλωμένη από επιθυμία για υλικό όφελος. Ο Κρίσνα σκέφτηκε, «Ο Σουντάμα δεν έχει έλθει να ζητήσει κάτι από Εμένα, αλλά επειδή υποχρεώθηκε να έλθει από απαίτηση της γυναίκας του, έχει έλθει να Με δει για να την ικανοποιήσει». Γι' αυτό ο Κύριος Κρίσνα αποφάσισε να δώσει στον Σουντάμα Βίπρα περισσότερα πλούτη από όσα θα μπορούσε να φανταστεί ο Βασιλιάς του ουρανού.

Αρπαξε τότε το δεμάτι με το σπασμένο ρύζι που κρεμόταν από τον ώμο του φτωχού *μπραμανα*, συσκευασμένο σε μια άκρη στο πανωφόρι του, και είπε, «Τι είναι αυτό; Αγαπημένε Μου φίλε Μου έχεις φέρει ωραίο, νόστιμο σπασμένο ρύζι!». Ενθάρρυνε τον Σουντάμα Βίπρα, λέγοντας, «Πιστεύω ότι αυτή η ποσότητα σπασμένου ρυζιού δεν θα ικανοποιήσει μόνο Εμένα, αλλά θα ικανοποιήσει ολόκληρη τη δημιουργία». Από αυτά τα λόγια καταλαβαίνουμε ότι ο Κρίσνα, όντας η αρχική πηγή των πάντων, είναι η ρίζα της όλης δημιουργίας. Όπως το πότισμα της ρίζας του δέντρου διανέμει αμέσως το νερό σε κάθε μέρος του δέντρου, έτσι και κάτι που προσφέρεται στον Κρίσνα ή οποιαδήποτε πράξη που γίνεται για τον Κρίσνα, θα πρέπει να

θεωρείται ύψιστη κοινωφελής εργασία για όλους, επειδή το όφελος από μία τέτοια προσφορά διανέμεται από τη μία άκρη της δημιουργίας στην άλλη. Η αγάπη για τον Κρίσνα διανέμεται σε όλα τα ζωντανά όντα.

Ενώ ο Κύριος Κρίσνα μιλούσε στον Σουντάμα Βίπρα, έφαγε ένα κομματάκι σπασμένο ρύζι από το δέμα του και όταν επιχείρησε να φάει και δεύτερο κομμάτι, η Ρουκμίни-ντέβι, που είναι η ίδια η θεά της τύχης, εμπόδισε τον Κύριο, πιάνοντας το χέρι Του. Αφού έπιασε το χέρι του Κρίσνα, η Ρουκμίни είπε, «Αγαπημένε μου Κύριε, αυτό το ένα κομματάκι σπασμένο ρύζι είναι αρκετό για να κάνει όποιον το πρόσφερε να γίνει πολύ πλούσιος σε αυτή τη ζωή και να συνεχίσει με αυτόν τον πλούτο και στην επόμενη. Κύριέ μου, είσαι τόσο καλός με τους αφοσιωμένους υπηρέτες Σου που ακόμα και αυτό το ένα κομματάκι σπασμένο ρύζι Σε ευχαριστεί πολύ και η ευχαρίστησή Σου εγγυάται τα πλούτη του αφοσιωμένου υπηρέτη σε αυτή τη ζωή και στην επόμενη». Αυτό δείχνει ότι όταν προσφέρεται στον Κύριο Κρίσνα τροφή με αγάπη και αφοσίωση και ευχαριστιέται και την δέχεται από τον αφοσιωμένο υπηρέτη, η Ρουκμίни-ντέβι, η θεά της τύχης, αισθάνεται τόσο υποχρεωμένη στον αφοσιωμένο υπηρέτη, που πρέπει να πάει η ίδια στο σπίτι του αφοσιωμένου υπηρέτη για να το μετατρέψει στο πιο πλούσιο σπίτι του κόσμου. Αν κάποιος ταΐζει πλουσιοπάροχα τον Ναράγιανα, η θεά της τύχης, η Λάκσμι, γίνεται αυτομάτως καλεσμένη στο σπίτι του, πράγμα που σημαίνει ότι το σπίτι του γίνεται πλούσιο. Ο μορφωμένος *μπραμανα*, ο Σουντάμα πέρασε τη νύχτα στο σπίτι του Κυρίου Κρίσνα και όσο ήταν εκεί αισθάνθηκε ότι ζούσε στη Βαϊκούντα, επειδή εκεί που ζει ο Κρίσνα, ο αρχικός Ναράγιανα, και η Ρουκμίни-ντέβι, η θεά της τύχης, δεν διαφέρει από τον πνευματικό πλανήτη, τη Βαϊκούντα-λόκα.

Ο μορφωμένος *μπραμανα* Σουντάμα δεν φάνηκε να παίρνει κάτι ουσιαστικό από τον Κύριο Κρίσνα όσο ήταν στο σπίτι Του, αλλά παρ' όλα αυτά δεν ζήτησε τίποτα από τον Κύριο. Το επόμενο πρωινό ξεκίνησε να πάει στο σπίτι του, με τη σκέψη του πάντοτε στον τρόπο που τον υποδέχθηκε ο Κρίσνα και έτσι βυθίστηκε σε υπερβολική ευδαιμονία. Σε όλο τον δρόμο για το σπίτι του θυμόταν μόνο τις δοσοληψίες του με τον Κρίσνα και αισθανόταν πολύ ευτυχισμένος που είχε δει τον Κύριο.

Ο *μπραμανα* σκεφτόταν ως εξής, «Είναι τόσο ευχάριστο να βλέπεις τον Κύριο Κρίσνα, που είναι τόσο αφοσιωμένος στους *μπραμανα*. Πόσο μεγάλος εραστής της παιδείας των *μπραμανα* είναι! Αυτός ο Ίδιος είναι το Υπέρτατο Μπραμάν, το Υπέρτατο Πνεύμα, και όμως έχει αμοιβαία σχέση με τους

μπραμανα. Σέβεται επίσης τους *μπραμανα* τόσο πολύ, που πήρε αγκαλιά στο στήθος Του, ένα φτωχό *μπραμανα* όπως εγώ, παρόλο που δεν αγκαλιάζει ποτέ στο στήθος Του κανέναν, εκτός από τη θεά της τύχης. Πώς μπορεί να γίνει οποιαδήποτε σύγκριση ανάμεσα σε μένα, έναν φτωχό αμαρτωλό *μπραμανα* και τον Υπέρτατο Κύριο Κρίσνα, που είναι το μοναδικό καταφύγιο της θεάς της τύχης; Και όμως, θεωρώντας με *μπραμανα*, με αγκάλιασε με εγκάρδια ευχαρίστηση με τα δύο υπερβατικά Του μπράτσα. Ο Κύριος Κρίσνα ήταν τόσο καλός μαζί μου που με άφησε να καθίσω στο ίδιο ανάκλιτρο που ξαπλώνει η θεά της τύχης. Με θεωρούσε αληθινό αδελφό Του. Πώς μπορώ να εκτιμήσω την υποχρέωσή μου σ' αυτόν; Όταν ήμουν κουρασμένος, η Σριμάτι Ρουκμίני-ντέβι, η θεά της τύχης, μου έκανε αέρα, κρατώντας τη βεντάλια *τσαμαρα* στο χέρι της. Δεν σκέφτηκε ποτέ την υψηλή θέση της, της πρώτης βασίλισσας του Κυρίου Κρίσνα. Με υπηρέτησε το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, επειδή έχει σε μεγάλη υπόληψη τους *μπραμανα*, και πλένοντας τα πόδια μου και δίνοντάς μου να φάω με τα ίδια Του τα χέρια, ουσιαστικά με λάτρεψε! Λαχταρώντας προαγωγή στους ουράνιους πλανήτες ή απελευθέρωση ή όλων των ειδών τα υλικά πλούτη ή τελειοποίηση των μυστικών δυνάμεων του *γιονγκα* – όλοι, από τη μία άκρη του σύμπαντος στην άλλη, λατρεύουν τα λωτοειδή πόδια του Κυρίου Κρίσνα, Και όμως ο Κύριος ήταν τόσο καλός με μένα, που δεν μου έδωσε ούτε δεκάρα, γνωρίζοντας πολύ καλά ότι επειδή είμαι πάμφτωχος, αν αποκτήσω λίγα χρήματα, μπορεί να γίνω περήφανος και τρελός για υλικά πλούτη και έτσι να Τον ξεχάσω».

Η σκέψη του *μπραμανα* Σουντάμα είναι σωστή. Ένας συνηθισμένος άνθρωπος που είναι πολύ φτωχός και προσεύχεται στον Κύριο για ευλογία σε υλικό πλούτο και που κατά κάποιον τρόπο γίνεται πλουσιότερος, ξεχνά αμέσως την υποχρέωσή του στον Κύριο. Γι' αυτό ο Κύριος δεν προσφέρει πλούτη στον αφοσιωμένο υπηρέτη Του, εκτός αν ο αφοσιωμένος υπηρέτης είναι εντελώς άπορος. Αντίθετα, αν ο νεοφώτιστος αφοσιωμένος υπηρέτης υπηρετεί τον Κύριο με μεγάλη ειλικρίνεια και ταυτόχρονα θέλει υλικό πλούτο, ο Κύριος τον εμποδίζει να τον αποκτήσει.

Σκεφτόμενος με αυτόν τον τρόπο, ο μορφωμένος *μπραμανα* έφτασε σιγά-σιγά στο σπίτι του. Φτάνοντας όμως εκεί, είδε ότι όλα είχαν αλλάξει με υπέροχο τρόπο. Είδε ότι εκεί που ήταν το σπιτάκι του υπήρχαν μεγάλα ανάκτορα φτιαγμένα από πολύτιμα πετράδια και διαμάντια, που έλαμπαν όπως ο ήλιος, η σελήνη και οι ακτίνες της φωτιάς. Όχι μόνο υπήρχαν μεγάλα ανάκτορα, αλλά κάθε τόσο υπήρχαν πανέμορφα στολισμένα πάρκα, στα οποία έκαναν το περίπατό τους πολλοί όμορφοι άντρες και γυναίκες. Στα

πάρκα εκείνα υπήρχαν όμορφες λίμνες, γεμάτες με λωτούς και πανέμορφα κρίνα και σμήνη από πολύχρωμα πουλιά. Βλέποντας την υπέροχη μετατροπή του πατρικού του σπιτιού, ο *μπραμανα* σκέφτηκε μέσα του, «Πώς γίνεται να βλέπω όλες αυτές τις αλλαγές; Αυτό το μέρος ανήκει σε μένα ή σε κάποιον άλλον; Αν πρόκειται για το ίδιο μέρος όπου ζούσα, τότε πώς έχει αλλάξει τόσο υπέροχα;».

Ενώ ο μορφωμένος *μπραμανα* έκανε αυτές τις σκέψεις, μία ομάδα από όμορφους άντρες και γυναίκες με χαρακτηριστικά που έμοιαζαν με εκείνα των ημιθέων, συνοδευόμενοι από τραγουδιστές, τον πλησίασαν για να τον καλωσορίσουν. Όλοι τραγουδούσαν ευοίωνα τραγούδια. Η γυναίκα του *μπραμανα* χάρηκε πολύ όταν έμαθε τα μαντάτα του ερχομού του άντρα της και με μεγάλη βιασύνη βγήκε κι εκείνη έξω από το παλάτι. Η γυναίκα του *μπραμανα* φαινόταν τόσο όμορφη, που έμοιαζε σαν να είχε έλθει να τον υποδεχθεί ή ίδια η θεά της τύχης. Μόλις είδε τον άντρα της μπροστά της, δάκρυα χαράς άρχισαν να τρέχουν από τα μάτια της και η φωνή της κόμπιασε τόσο πολύ που δεν μπορούσε να μιλήσει στον άντρα της. Μόνο έκλεισε τα μάτια της εκστατικά. Αλλά με μεγάλη αγάπη και στοργή, υποκλίθηκε μπροστά στον άντρα της και μέσα της σκέφτηκε να τον αγκαλιάσει. Ήταν στολισμένη με ένα χρυσό περιδέрайο και κοσμήματα και καθώς στεκόταν ανάμεσα στις υπηρέτριες, έμοιαζε σαν γυναίκα ημίθεου που κατεβαίνει από το αεροπλάνο της. Ο *μπραμανα* ξαφνιάστηκε βλέποντας τη γυναίκα του τόσο όμορφη και με μεγάλη στοργή και χωρίς να πει λέξη μπήκε στο παλάτι με τη γυναίκα του.

Όταν ο *μπραμανα* μπήκε στα προσωπικά του διαμερίσματα, είδε ότι δεν ήταν διαμερίσματα, αλλά η κατοικία του Βασιλιά του ουρανού. Το ανάκτορο ήταν περιστοιχισμένο από πολλούς κίονες από διαμάντια. Τα ντιβάνια και τα ανάκλιντρα ήταν φτιαγμένα από ελεφαντόδοντο, στολισμένα με χρυσό και πετράδια και τα στρωσίδια ήταν λευκά σαν τον αφρό του γάλακτος και μαλακά σαν λουλούδια λωτού. Υπήρχαν πολλές βεντάλιες κρεμασμένες από χρυσά χερούλια και πολλοί χρυσοί θρόνοι με μαξιλάρια μαλακά όσο και τα λουλούδια λωτού. Σε διάφορα μέρη υπήρχαν βελούδινα και μεταξωτά στέγαστρα με δαντέλες από μαργαριτάρια να κρέμονται παντού γύρω. Η κατασκευή του κτιρίου στεκόταν σε πρώτης τάξεως διάφανο μάρμαρο, με χαρακτηριστικά φτιαγμένα από σμαράγδια. Όλες οι γυναίκες του ανακτόρου μετέφεραν λάμπες φτιαγμένες από πολύτιμα πετράδια. Οι φλόγες και τα πετράδια συνδυάζονταν για να δημιουργήσουν ένα υπέροχα λαμπρό φως. Όταν ο *μπραμανα* είδε τη θέση του να αλλάζει ξαφνικά σε κατάσταση

πλούτου και μην μπορώντας να προσδιορίσει την αιτία αυτής της ξαφνικής αλλαγής, άρχισε να σκέφτεται πολύ σοβαρά πώς συνέβη αυτό.

Έτσι σκέφτηκε, «Από την αρχή της ζωής μου ήμουν εξαιρετικά φτωχός και, επομένως, ποια θα μπορούσε να είναι η αιτία ενός τόσο μεγάλου και ξαφνικού πλούτου; Δεν βρίσκω άλλη αιτία εκτός από την πανεύσπλαχνη και πανοικτίρμονα ματιά του φίλου μου, του Κυρίου Κρίσνα, του αρχηγού της δυναστείας των Γιαντού. Ασφαλώς αυτά είναι δώρα του αναίτιου ελέους του Κυρίου Κρίσνα. Ο Κύριος είναι αυτάρκης, σύζυγος της θεάς της τύχης, και έτσι είναι πάντοτε πλήρης με έξι ειδών πλούτη. Μπορεί να καταλάβει τον νου του αφοσιωμένου υπηρέτη Του και εκπληρώνει πλουσιοπάροχα τις επιθυμίες του. Όλα αυτά είναι έργα του φίλου μου, του Κυρίου Κρίσνα. Ο πανέμορφος σκουρόχρωμος φίλος μου Κρίσνα είναι πολύ πιο γενναιόδωρος από το σύννεφο που μπορεί να γεμίσει τον μεγάλο ωκεανό με νερό. Χωρίς να ενοχλεί τον καλλιεργητή με βροχή την ημέρα, το σύννεφο φέρνει άφθονη βροχή τη νύχτα για να τον ικανοποιήσει. Και παρ' όλα αυτά, όταν ο καλλιεργητής ξυπνήσει την ημέρα, νομίζει ότι δεν έχει βρέξει αρκετά. Κατά τον ίδιο τρόπο, ο Κύριος εκπληρώνει την επιθυμία όλων σύμφωνα με τη θέση τους και όμως, όποιος δεν έχει συνείδηση του Κρίσνα θεωρεί όλα τα δώρα του Κυρίου λιγότερα από όσα επιθυμούσε. Από την άλλη μεριά, όταν ο Κύριος δέχεται ένα μικρό πράγμα από τον αφοσιωμένο υπηρέτη Του με αγάπη και στοργή, το θεωρεί σπουδαίο και πολύτιμο δώρο. Ζωντανό παράδειγμα είμαι εγώ. Του πρόσφερα απλώς λίγο σπασμένο ρύζι και σε αντάλλαγμα μου έδωσε πλούτη μεγαλύτερα από τα πλούτη του Βασιλιά του ουρανού».

Ο Κύριος δεν χρειάζεται ό,τι Του προσφέρει ο αφοσιωμένος υπηρέτης, επειδή είναι αυτάρκης. Αν ο αφοσιωμένος υπηρέτης προσφέρει κάτι στον Κύριο, αυτό ενεργεί για το δικό του καλό, επειδή οτιδήποτε προσφέρει ένας αφοσιωμένος υπηρέτης στον Κύριο επιστρέφει σε μια ποσότητα εκατομμύρια φορές μεγαλύτερη από την προσφορά. Όποιος προσφέρει κάτι στον Κύριο δεν είναι χαμένος, αλλά κερδισμένος εκατομμύρια φορές.

Ο *μπραμανα*, αισθανόμενος μεγάλη υποχρέωση στον Κρίσνα, σκέφτηκε, «Προσεύχομαι να έχω τη φιλία του Κυρίου Κρίσνα και να Τον υπηρετώ και να εγκαταλείπομαι σε Αυτόν πλήρως με αγάπη και στοργή, σε κάθε μου ζωή. Δεν θέλω πλούτη. Θέλω μόνο να μην ξεχνώ την υπηρεσία Του. Εύχομαι μόνο να μπορώ να είμαι σε επαφή με τους αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες Του. Είθε ο νους μου και οι πράξεις μου να είναι πάντοτε στην υπηρεσία Του. Το αγέννητο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Κρίσνα, γνωρίζει ότι πολλές

μεγάλες προσωπικότητες έχουν πέσει από τη θέση τους εξαιτίας υπερβολικού πλούτου. Γι' αυτό, ακόμα και αν ο αφοσιωμένος υπηρέτης Του ζητήσει λίγα πλούτη, μερικές φορές ο Κύριος δεν δίνει. Είναι πολύ προσεκτικός με τους αφοσιωμένους υπηρέτες Του. Επειδή ένας αφοσιωμένος υπηρέτης που βρίσκεται σε ανώριμη θέση στην υπηρεσία αφοσίωσης μπορεί, αν του δοθούν μεγάλα πλούτη, να πέσει από τη θέση του, αφού βρίσκεται στον υλικό κόσμο, ο Κύριος δεν του προσφέρει πλούτη. Αυτή είναι άλλη μία εκδήλωση του αναίτιου ελέους του Κυρίου στον αφοσιωμένο υπηρέτη Του. Το πρώτο μέλημά Του είναι να μην πέσει ο αφοσιωμένος υπηρέτης. Είναι ακριβώς όπως ένας πατέρας που θέλει το καλό του ανώριμου γιου του και γι' αυτό δεν του δίνει πολλά χρήματα, αλλά όταν ο γιος μεγαλώσει και γνωρίζει πώς να ξοδεύει τα χρήματα, του δίνει όλο το ταμείο του σπιτιού.

Έτσι ο μορφωμένος *μπραμανα* συμπέρανε πως όσα πλούτη είχε δεχθεί από τον Κύριο δεν θα έπρεπε να χρησιμοποιηθούν για υπερβολική ικανοποίηση των αισθήσεων, αλλά για την υπηρεσία του Κυρίου. Ο *μπραμανα* δέχθηκε τα πρόσφατα αποκτημένα πλούτη του, αλλά το έκανε με πνεύμα απάρνησης, αποδεσμευμένος από την ικανοποίηση των αισθήσεων, και έτσι έζησε πολύ ειρηνικά με τη γυναίκα του, απολαμβάνοντας όλες τις ανέσεις του πλούτου ως *πρασανταμ*, έλεος του Κυρίου. Απολάμβανε ποικιλίες τροφίμων, που πρόσφερε πρώτα στον Κύριο και μετά έτρωγε ως *πρασανταμ*. Κατά τον ίδιο τρόπο, αν με τη χάρη του Κυρίου αποκτήσουμε τέτοια υλικά πλούτη, φήμη, δύναμη, εκπαίδευση και ομορφιά, είναι καθήκον μας να σκεφτούμε πως είναι όλα δώρα του Κυρίου και θα πρέπει να τα χρησιμοποιήσουμε στην υπηρεσία Του και όχι για την αισθησιακή μας απόλαυση. Ο μορφωμένος *μπραμανα* παρέμεινε σε αυτή τη θέση και αντί να χειροτερεύει λόγω του μεγάλου πλούτου, η αγάπη και η στοργή του για τον Κρίσνα αυξάνονταν μέρα με τη μέρα. Ο υλικός πλούτος μπορεί να είναι αιτία εξαχρείωσης και επίσης αιτία ανόδου, ανάλογα με τον σκοπό για τον οποίον χρησιμοποιείται. Αν ο πλούτος χρησιμοποιείται για την ικανοποίηση των αισθήσεων, είναι η αιτία εξαχρείωσης και αν χρησιμοποιείται για την υπηρεσία του Κυρίου, είναι η αιτία ανόδου.

Είναι φανερό από τις δοσοληψίες του Κυρίου Κρίσνα με τον Σουντάμα Βίπρα ότι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι πάρα πολύ ευχαριστημένο με όποιον έχει τις ιδιότητες ενός *μπραμανα*. Ένας άξιος *μπραμανα* όπως ο Σουντάμα Βίπρα είναι φυσικά αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου. Γι' αυτό λέγεται, *μπραμανο βαϊσναβαχ*: ένας *μπραμανα* είναι Βαϊσνάβα. Ή μερικές φορές λέγεται, *μπραμαναχ παννιταχ*. Παννιτα

σημαίνει εξαιρετικά μορφωμένο πρόσωπο. Ένας *μπραμανα* δεν μπορεί να είναι ανόητος ή αμόρφωτος. Υπάρχουν, συνεπώς, δύο κατηγορίες *μπραμανα*, και συγκεκριμένα, οι Βαϊσνάβα και οι *πανντιτα*. Όσοι είναι απλώς μορφωμένοι είναι *πανντιτα*, αλλά όχι ακόμα αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου, δηλαδή Βαϊσνάβα. Ο Κύριος Κρίσνα δεν είναι ιδιαίτερα ευχαριστημένος με αυτούς. Μόνο το προσόν του μορφωμένου *μπραμανα* δεν είναι αρκετό για να προσελκύσει το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Ένας *μπραμανα* πρέπει να είναι άξιος όχι μόνο σύμφωνα με τις απαιτήσεις που αναφέρονται στις γραφές όπως η *Σριμαντ Μπαγκαβαντ-γκιτα* και η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, αλλά θα πρέπει συγχρόνως να είναι αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου Κρίσνα. Ζωντανό παράδειγμα είναι ο Σουντάμα Βίπρα. Ήταν άξιος *μπραμανα*, αδέσμευτος από κάθε είδους υλική αισθησιακή απόλαυση, και συγχρόνως μέγας αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου Κρίσνα. Ο Κύριος Κρίσνα, ο δικαιούχος της απόλαυσης όλων των θυσιών και των πράξεων εξιλέωσης, αγαπάει πολύ έναν *μπραμανα* όπως ο Σουντάμα Βίπρα και είδαμε από τη συμπεριφορά του Κυρίου Κρίσνα πόσο πολύ λατρεύει έναν τέτοιο *μπραμανα*. Επομένως, το ιδανικό στάδιο της ανθρώπινης τελειότητας είναι να γίνει κανείς ένας *μπραμανα-βαϊσναβα* όπως ο Σουντάμα Βίπρα.

Ο Σουντάμα Βίπρα συνειδητοποίησε ότι παρόλο που ο Κύριος Κρίσνα είναι απόρθητος, συμφωνεί παρ' όλα αυτά να κατακτηθεί από τους αφοσιωμένους υπηρέτες Του. Συνειδητοποίησε πόσο καλός ήταν ο Κύριος Κρίσνα μαζί του και βρισκόταν πάντοτε σε έκσταση, σκεφτόμενος συνεχώς τον Κρίσνα. Μέσω αυτής της συνεχούς επαφής με τον Κύριο Κρίσνα, οτιδήποτε σκοτάδι υλικής μόλυνσης είχε απομείνει μέσα στην καρδιά του καθαρίστηκε εντελώς και πολύ γρήγορα μεταφέρθηκε στο πνευματικό βασίλειο, το οποίο είναι ο στόχος όλων των αγίων προσώπων στο στάδιο της τελειότητας της ζωής.

Ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι έχει αναφέρει ότι όλα τα πρόσωπα που ακούν αυτή την ιστορία του Σουντάμα Βίπρα και του Κυρίου Κρίσνα θα γνωρίσουν πόσο στοργικός είναι ο Κύριος Κρίσνα με τους *μπραμανα* αφοσιωμένους υπηρέτες όπως ο Σουντάμα. Επομένως, όποιος ακούει αυτή την ιστορία γίνεται σταδιακά άξιος όπως ο Σουντάμα Βίπρα και μεταφέρεται έτσι στο πνευματικό βασίλειο του Κυρίου Κρίσνα.

• Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Ογδοηκοστό Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο

Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο *«Ο Κύριος Κρίσνα ευλογεί τον μπραμανα Σουντάμα»*. ॥

81. Ο Κύριος Κρίσνα και ο Μπαλαράμα συναντούν τους κατοίκους της Βρινντάβανα

Μια φορά κι έναν καιρό, ενώ ο Κύριος Κρίσνα και ο Μπαλαράμα ζούσαν ειρηνικά στη μεγάλη πόλη Τους, την Ντβάρακα, έλαβε χώρα μία σπάνια περίπτωση ολικής ηλιακής έκλειψης, όπως εκείνη που συμβαίνει στο τέλος κάθε *καλπα*, δηλαδή μίας ημέρας του Μπράμα. Στο τέλος κάθε *καλπα* ο ήλιος καλύπτεται από ένα μεγάλο σύννεφο, και αδιάκοπη βροχή καλύπτει τα κατώτερα πλανητικά συστήματα έως τη Σβαργκαλόκα. Με αστρονομικούς υπολογισμούς, οι άνθρωποι ενημερώνονταν σχετικά με τη μεγάλη έκλειψη πριν λάβει χώρα και, συνεπώς, όλοι, άντρες και γυναίκες, αποφάσισαν να συγκεντρωθούν στον άγιο τόπο του Κουρουκσέτρα, γνωστού ως Σαμάντα-πάντσακα.

Ο τόπος προσκυνήματος Σαμάντα-πάντσακα είναι φημισμένος, επειδή ο Κύριος Παρασουράμα τέλεσε εκεί μεγάλες θυσίες αφού σκότωσε όλους τους *κσατρια* της γης είκοσι μία φορές. Ο Κύριος Παρασουράμα σκότωσε όλους τους *κσατρια* και το συγκεντρωμένο αίμα τους κυλούσε σαν ποτάμι. Ο Κύριος Παρασουράμα έσκαψε πέντε μεγάλες λίμνες στο Σαμάντα-πάντσακα και τις γέμισε με αυτό το αίμα. Ο Κύριος Παρασουράμα είναι *βισνου-ταττβα*. Όπως αναφέρεται στην *Ισοπανισαντ*, η *βισνου-ταττβα* δεν μπορεί να μολυνθεί από καμία αμαρτωλή πράξη. Και παρ' όλα αυτά, παρόλο που ο Κύριος Παρασουράμα είναι πανίσχυρος και αμόλυντος, προκειμένου να δείξει ιδανικό χαρακτήρα, τέλεσε μεγάλες θυσίες στο Σαμάντα-πάντσακα για να εξιλεωθεί για τον δήθεν αμαρτωλό σκοτωμό των *κσατρια*. Με το παράδειγμά Του, ο Κύριος Παρασουράμα απέδειξε ότι η τέχνη της θανάτωσης, μολοντί μερικές φορές απαραίτητη, δεν είναι καλή. Ο Κύριος Παρασουράμα θεώρησε

τον Εαυτό Του υπαίτιο για τον αμαρτωλό σκοτωμό των *κσατρία*· επομένως, πόσο περισσότερο υπαίτιοι είμαστε εμείς για τέτοιες απεχθείς και όχι εγκεκριμένες πράξεις; Έτσι, η θανάτωση ζωντανών όντων είναι απαγορευμένη από αρχαιοτάτων χρόνων σε όλο τον κόσμο.

Επωφελούμενοι από την περίπτωση της ηλιακής έκλειψης, όλα τα σημαντικά πρόσωπα επισκέφθηκαν τον άγιο τόπο προσκυνήματος. Μεταξύ των ηλικιωμένων προσώπων ήταν ο Ακρούρα, ο Βασουντέβα και ο Ουγκρασένα· από τη νεότερη γενιά ήταν ο Γκάντα, ο Πραντιούμνα, ο Σάμμπα και πολλά άλλα μέλη της δυναστείας των Γιαντού, που είχαν έλθει εκεί σκοπεύοντας να εξιλεθούν για αμαρτωλές πράξεις που είχαν συσσωρευθεί στη διάρκεια της τέλεσης των καθηκόντων τους. Επειδή όλα σχεδόν τα μέλη της δυναστείας των Γιαντού πήγαν στο Κουρουκσέτρα, ορισμένα σημαντικά πρόσωπα, όπως ο Ανιρούντα, ο γιος του Πραντιούμνα, και ο Κριταβαρμά, ο αρχιστράτηγος της δυναστείας των Γιαντού, μαζί με τον Σουτσάνντρα, τον Σούκα και τον Σάρανα, παρέμειναν στην Ντβάρακα για να προστατεύσουν την πόλη.

Όλα τα μέλη της δυναστείας των Γιαντού ήταν φυσικά πολύ όμορφα, ωστόσο σε αυτή την περίπτωση, όταν εμφανίσθηκαν στολισμένα κατάλληλα με χρυσά περιδέραια και γιρλάντες από λουλούδια, ντυμένοι με πολύτιμα ρούχα και οπλισμένοι με τα όπλα τους, η φυσική τους ομορφιά και η προσωπικότητά τους βελτιώθηκαν εκατό φορές. Τα μέλη της δυναστείας των Γιαντού ήλθαν στο Κουρουκσέτρα πάνω στα υπέροχα στολισμένα άρματά τους που έμοιαζαν με τα αεροπλάνα των ημιθέων και που τα έσερναν μεγάλα άλογα με κινήσεις που θύμιζαν τα κύματα του ωκεανού και ορισμένοι από αυτούς καβαλούσαν στιβαρούς, εύρωστους ελέφαντες, οι οποίοι κινούνταν σαν τα σύννεφα στον ουρανό. Τις γυναίκες τους τις μετέφεραν πάνω σε πανέμορφα σκεπαστά φορεία ωραίοι άντρες που τα χαρακτηριστικά τους έμοιαζαν με εκείνα των Βιντιανάρα. Ολόκληρη η συνάθροιση φαινόταν πανέμορφη, σαν συνάθροιση των ημιθέων του ουρανού.

Αφού έφτασαν στο Κουρουκσέτρα, τα μέλη της δυναστείας των Γιαντού έκαναν το μπάνιο τους με κάθε επισημότητα, με αυτοέλεγχο, όπως είναι η εντολή των γραφών, και τήρησαν τη νηστεία για όλη την περίοδο της έκλειψης, προκειμένου να αναιρέσουν τις αντιδράσεις των αμαρτωλών πράξεών τους. Εφόσον είναι βεδικό έθιμο να δίνει κανείς σε ελεημοσύνη όσο το δυνατό περισσότερα κατά τη διάρκεια της έκλειψης, τα μέλη της δυναστείας των Γιαντού μοίρασαν πολλές εκατοντάδες αγελάδες ως

ελεημοσύνη στους *μπραμανα*. Όλες αυτές οι αγελάδες ήταν πλήρως στολισμένες με ωραία φορέματα και κοσμήματα. Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό αυτών των αγελάδων ήταν ότι είχαν χρυσά κουδουνάκια στους αστραγάλους τους και γιρλάντες από λουλούδια στον λαιμό τους.

Όλα τα μέλη της δυναστείας των Γιαντού έκαναν ξανά μπάνιο στις λίμνες που είχε φτιάξει ο Κύριος Παρασουράμα. Μετά από αυτό πρόσφεραν πλουσιοπάροχη τροφή στους *μπραμανα* με πρώτης τάξεως φαγητά, μαγειρεμένα με βούτυρο. Σύμφωνα με το βεδικό σύστημα, υπάρχουν δύο κατηγορίες φαγητών. Η μία ονομάζεται ωμή τροφή και η άλλη ονομάζεται μαγειρευμένη τροφή. Η ωμή τροφή δεν περιλαμβάνει ωμά λαχανικά και ωμούς σπόρους, αλλά φαγητό βρασμένο σε νερό· ενώ το μαγειρευμένο φαγητό είναι φτιαγμένο με γκι, δηλαδή με βούτυρο καθαρισμένο από τα κατάλοιπα του γάλακτος. Τα *τσαπάτι*, το *νταλ**, το ρύζι και τα συνηθισμένα λαχανικά ονομάζονται ωμή τροφή, όπως είναι τα φρούτα και οι σαλάτες. Αλλά τα *πουρι*, τα *κατσωρι*, τα *σανγκοσα* ή *σαμοσα*, τα γλυκίσματα (κυρίως αυτά με σιρόπι), κλπ., ονομάζονται μαγειρευμένες τροφές. Όλους τους *μπραμανα* που ήταν καλεσμένοι γι' αυτή την περίσταση από τα μέλη της δυναστείας των Γιαντού τους τάισαν πλουσιοπάροχα με μαγειρευμένη τροφή.

Οι επίσημες τελετές και δεξιώσεις που τέλεσαν τα μέλη της δυναστείας των Γιαντού θύμιζαν φαινομενικά τις τελετουργίες που τελούσαν οι *καρμι*. Όταν ένας *καρμι* τελεί κάποιες ιεροτελεστίες, φιλοδοξία του είναι η ικανοποίηση των αισθήσεων – καλή θέση, καλή σύζυγος, καλό σπίτι, καλά παιδιά ή καλά πλούτη· η φιλοδοξία όμως των μελών της δυναστείας των Γιαντού ήταν διαφορετική. Η φιλοδοξία τους ήταν να προσφέρουν αδιάκοπη πίστη και αφοσίωση στον Κρίσνα. Όλα τα μέλη της δυναστείας των Γιαντού ήταν μεγάλοι αφοσιωμένοι υπηρέτες. Συνεπώς, ύστερα από πολλές γεννήσεις συσσωρευμένων ευσεβών πράξεων, τους δόθηκε η ευκαιρία να συναναστραφούν με τον Κύριο Κρίσνα. Πηγαίνοντας να κάνουν το μπάνιο τους στον τόπο προσκυνήματος Κουρουκσέτρα, τηρώντας τις ρυθμιστικές αρχές κατά την έκλειψη του ηλίου ή ταίζοντας τους *μπραμανα* -σε όλες τις δραστηριότητές τους- είχαν στο μυαλό τους μόνο την αφοσίωση στον Κρίσνα. Ο ιδανικός λατρευτός τους Κύριος ήταν ο Κρίσνα και κανένας άλλος.

* *νταλ*: όρος που χρησιμοποιείται στην Ινδία για όσπρια όπως όλων των ειδών οι φακές, τα μικρά ξερά πράσινα φασόλια, τα ξερά μπιζέλια, η φάβα, κλπ. Από τα σημαντικότερα βασικά είδη διατροφής σε όλες τις χώρες της νότιας Ασίας. (Σημ. του μετ.)

Αφού ο οικοδεσπότης ταΐσει τους *μπραμανα*, το έθιμο είναι να φάει με την άδειά τους και ο ίδιος *πρασανταμ*. Έτσι, με την άδεια των *μπραμανα*, όλα τα μέλη της δυναστείας των Γιαντού έφαγαν μεσημεριανό. Έπειτα διάλεξαν κάποια μέρη για ανάπαυση κάτω από μεγάλα σκιερά δέντρα και όταν

Όλα τα μέλη της δυναστείας των Γιαντού έκαναν ξανά μπάνιο στις λίμνες που είχε φτιάξει ο Κύριος Παρασουράμα.

ξεκουράστηκαν αρκετά, ετοιμάστηκαν να υποδεχθούν επισκέπτες, μεταξύ των οποίων υπήρχαν συγγενείς και φίλοι, καθώς και πολλοί υποτελείς βασιλιάδες και κυβερνήτες. Υπήρχαν οι κυβερνήτες των επαρχιών Ματσία, Ουσίναρα, Κόσαλα, Βιντάρμπα, Κούρου, Σριντζάγια, Καμππότζα, Κέκαγια και πολλών άλλων επαρχιών και χωρών. Μερικοί από τους κυβερνήτες ανήκαν σε αντίπαλες παρατάξεις και μερικοί ήταν φίλοι. Αλλά πάνω απ' όλα, οι επισκέπτες από τη Βρινντάβανα ήταν οι πιο εξέχοντες. Οι κάτοικοι της Βρινντάβανα, με επικεφαλής τον Μαχαράζα Νάνντα, ζούσαν σε μεγάλη αγωνία λόγω του αποχωρισμού τους από τον Κρίσνα και τον Μπαλαράμα. Επωφελούμενοι από την ηλιακή έκλειψη, ήλθαν όλοι να δουν τη ζωή και την ψυχή τους, τον Κρίσνα και τον Μπαλαράμα.

Οι κάτοικοι της Βρινντάβανα ήταν στενοί φίλοι της δυναστείας των Γιαντού και ήθελαν το καλό της. Η συνάντηση αυτή των δύο πλευρών μετά από μακρύ αποχωρισμό ήταν ένα πολύ συγκινητικό περιστατικό. Και οι Γιαντού και οι κάτοικοι της Βρινντάβανα αισθάνθηκαν τόσο μεγάλη χαρά που συναντήθηκαν και μιλούσαν μαζί, ώστε ήταν μία μοναδική σκηνή. Επειδή συναντήθηκαν μετά από μακρύ αποχωρισμό, ήταν όλοι χαρούμενοι· οι καρδιές τους χτυπούσαν δυνατά και τα πρόσωπά τους έμοιαζαν με ολόφρεσκα, ανθισμένα λουλούδια λωτού. Σταγόνες δακρύων έτρεχαν από τα μάτια τους, οι τρίχες τους είχαν σηκωθεί, και λόγω της μεγάλης έκστασης, έμειναν προσωρινά άφωνοι. Με άλλα λόγια, βυθίστηκαν στον ωκεανό της ευτυχίας.

Ενώ λοιπόν οι άντρες αντάμωναν έτσι, οι γυναίκες συναντούσαν και εκείνες η μία την άλλη με τον ίδιο τρόπο. Αγκάλιαζαν η μία την άλλη πολύ φιλικά, με γλυκά χαμόγελα και κοιτώντας η μία την άλλη πολύ στοργικά. Όταν έπαιρναν η μία την άλλη στην αγκαλιά τους, η ζαφορά και η κόκκινη πούδρα *κουνκουμα* που ήταν αλειμμένες στα στήθη τους περνούσαν από τη μία στην άλλη και ένιωθαν όλες ουράνια έκσταση. Επειδή αγκαλιάζονταν τόσο εγκάρδια, καταρράκτες δακρύων γλιστρούσαν στα μάγουλά τους. Οι νεότερες πρόσφεραν τα σέβη τους στις μεγαλύτερες και οι μεγαλύτερες πρόσφεραν τις ευλογίες τους στις νεότερες. Καλωσόριζαν έτσι η μία την άλλη και ρωτούσαν η μία την άλλη αν είναι καλά. Εντούτοις, τελικά, όλες οι συζητήσεις τους ήταν μόνο για τον Κρίσνα. Όλοι οι γείτονες και οι συγγενείς συνδέονταν με τις διασκεδάσεις του Κυρίου Κρίσνα σε αυτόν τον κόσμο και συνεπώς ο Κρίσνα ήταν το κέντρο όλων των δραστηριοτήτων τους. Οτιδήποτε δραστηριότητες έκαναν -κοινωνικές, πολιτικές, θρησκευτικές ή συμβατικές- ήταν υπερβατικές.

Η αληθινή εξύψωση της ανθρώπινης ζωής στηρίζεται στη γνώση και την απάρνηση. Όπως αναφέρεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, στο Πρώτο Άσμα, η υπηρεσία αφοσίωσης που προσφέρεται στον Κρίσνα παράγει αυτομάτως τέλεια γνώση και απάρνηση. Τα μέλη της οικογένειας της δυναστείας των Γιαντού και οι βοσκοί της Βριντάβανα είχαν τον νου τους σταθερά στον Κρίσνα. Αυτό είναι το σημάδι όλης της γνώσης, και επειδή ο νους τους ήταν πάντα στον Κρίσνα, ήταν αυτομάτως απελευθερωμένοι από κάθε υλική δραστηριότητα. Αυτό το στάδιο της ζωής ονομάζεται *γιουκτα-βαϊραγκια*, όπως διατυπώθηκε από τον Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι. Επομένως, γνώση και απάρνηση δεν σημαίνουν ανιαρές και άνυδρες εικασίες και απάρνηση της δράσης. Αντίθετα, πρέπει να μιλά και να ενεργεί κανείς μόνο σε σχέση με τον Κρίσνα.

Σε αυτή τη συνάντηση στο Κουρουκσέτρα, η Κούντι-ντέβι και ο Βασουντέβα, που ήταν αδέρφια, συναντήθηκαν μετά από μεγάλη περίοδο αποχωρισμού, μαζί με τους γιους τους και τις νύφες τους, τις συζύγους τους, τα παιδιά και τα άλλα μέλη της οικογένειας. Μιλώντας μεταξύ τους, σύντομα ξέχασαν όλες τις περασμένες στενοχώριες τους. Ιδιαίτερα η Κούντι-ντέβι απευθύνθηκε στον αδελφό της ως εξής: «Αγαπημένε μου αδελφέ, είμαι πολύ τυχερή, επειδή ούτε μία από τις επιθυμίες μου δεν έχει εκπληρωθεί ποτέ· διαφορετικά, πώς θα μπορούσε να συμβεί ότι παρόλο που έχω έναν τέτοιο άγιο αδελφό σαν εσένα, τέλειο από κάθε άποψη, δεν με ρώτησες πώς περνούσα τις μέρες μου σε μία περίοδο δυστυχίας». Φαίνεται ότι η Κούντι θυμόταν τις άθλιες ημέρες, όταν είχε εξοριστεί μαζί με τους γιους της βάσει κακόβουλων σχεδίων του Ντριταράστρα και του Ντουριόντανα. Συνέχισε: «Αγαπημένε μου αδελφέ, καταλαβαίνω ότι όταν η πρόνοια πηγαίνει εναντίον κάποιου, ακόμα και οι κοντινότεροι συγγενείς του τον ξεχνούν. Σε μία τέτοια κατάσταση, ακόμα και ο πατέρας ή η μητέρα ή τα παιδιά κάποιου θα τον ξεχάσουν. Γι' αυτό, αγαπημένε μου αδελφέ, δεν σε κατηγορώ».

Ο Βασουντέβα απάντησε στην αδελφή του, «Αγαπημένη μου αδελφή, μη λυπάσαι και μη με κατηγορείς με αυτόν τον τρόπο. Θα πρέπει να θυμόμαστε πάντοτε ότι είμαστε όλοι μας απλώς παιχνίδια στα χέρια της πρόνοιας. Όλοι βρίσκονται κάτω από τον έλεγχο του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Κάτω από τον έλεγχό Του και μόνο συμβαίνουν όλων των ειδών οι πράξεις που αποσκοπούν στην απόλαυση και οι επακόλουθες αντιδράσεις. Αγαπημένη μου αδελφή, γνωρίζεις ότι ταλαιπωρηθήκαμε πολύ από τον Βασιλιά Κάμσα, και από τις διώξεις του είμασταν σκορπισμένοι εδώ κι εκεί.

Είμασταν πάντα γεμάτοι αγωνίες και μόνο τις τελευταίες λίγες μέρες επιστρέψαμε στα σπίτια μας, με τη χάρη του Θεού».

Μετά από αυτή τη συνομιλία, ο Βασουντέβα και ο Ουγκρασένα δέχθηκαν τους βασιλιάδες που είχαν έλθει να τους δουν και τους καλωσόρισαν όλους. Βλέποντας τον Κύριο Κρίσνα παρόντα εκεί, όλοι οι επισκέπτες αισθάνθηκαν υπερβατική ευχαρίστηση και έγιναν πολύ γαλήνιοι. Ορισμένοι από τους επιφανείς επισκέπτες ήταν οι εξής: ο Μπισμαντέβα, ο Ντρονατσάρια, ο Ντουριόντανα και η Γκανντάρι μαζί με τους γιους της· ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα μαζί με τη σύζυγό του και οι Πάννταβα μαζί με την Κούντι· ο Σριντζάγια, ο Βιντούρα, ο Κριπατσάρια, ο Κουντιμπότζα, ο Βιράτα, ο Βασιλιάς Ναγκνατζίτ, ο Πούρουτζιτ, ο Ντρούπαντα, ο Σάλια, ο Ντριστακέτου, ο Βασιλιάς του Κάσι, Ο Νταμαγκόσα, ο Βισαλάκσα, ο Βασιλιάς της Μιτιλά, ο Βασιλιάς του Μαντράς (παλαιότερα γνωστό ως Μαντρά), ο Βασιλιάς της Κέκαγια, ο Γιουντάμανιου, ο Σουσάρμα, ο Μπαχλίκα μαζί με τους γιους του και πολλοί άλλοι κυβερνήτες, υποτελείς στον Βασιλιά Γιουντιστίρα.

Όταν είδαν τον Κύριο Κρίσνα με τις χιλιάδες βασίλισσές Του, ικανοποιήθηκαν πλήρως με το θέαμα τέτοιας ομορφιάς και υπερβατικού πλούτου. Όλοι όσοι ήταν εκεί επισκέφθηκαν προσωπικά τον Κύριο Μπαλαράμα και τον Κρίσνα και επειδή ο Κύριος τους καλωσόρισε, δόξασαν τα μέλη της δυναστείας των Γιαντού, και ιδιαίτερα τον Κρίσνα και τον Μπαλαράμα. Επειδή ήταν ο Βασιλιάς των Μπότζα, ο Ουγκρασένα εθεωρείτο ο σημαντικότερος Γιαντού και γι' αυτό οι επισκέπτες τον προσφώνησαν ειδικά ως εξής: «Μεγαλειότατε Ουγκρασένα, Βασιλιά των Μπότζα, οι Γιαντού είναι τα μόνα πρόσωπα σε αυτόν τον κόσμο που είναι πραγματικά τέλεια από κάθε άποψη. Είθε να είστε δοξασμένοι! Είθε να είστε δοξασμένοι! Ο συγκεκριμένος λόγος της τελειότητάς σας είναι ότι βλέπετε πάντοτε τον Κύριο Κρίσνα, τον οποίον αποζητούν πολλοί μυστικιστές *γιογκι*, οι οποίοι υποβάλλονται σε αυστηρές ασκητικότητες και πράξεις μετάνοιας επί πολλά χρόνια. Εσείς είστε όλοι σας σε άμεση επαφή με τον Κύριο Κρίσνα κάθε στιγμή.

«Όλοι οι βεδικοί ύμνοι δοξάζουν το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, τον Κρίσνα. Το νερό του Γάγγη θεωρείται καθαγιασμένο, επειδή είναι το νερό που χρησιμοποιείται για να πλένει τα λωτοειδή πόδια του Κρίσνα. Η βεδική γραμματεία δεν είναι παρά οι εντολές του Κυρίου Κρίσνα. Ο σκοπός της μελέτης όλων των Βεδών είναι να γνωρίσει κανείς τον Κρίσνα· γι' αυτό, τα

λόγια του Κρίσνα και το μήνυμα των διασκεδάσεών Του είναι πάντοτε εξαγνιστικά. Με την επίδραση του χρόνου και των περιστάσεων, όλα τα πλούτη αυτού του κόσμου είχαν αφανιστεί σχεδόν εντελώς, αλλά αφότου ο Κρίσνα εμφανίσθηκε σε αυτόν τον πλανήτη, όλα τα ευοίωνα χαρακτηριστικά έχουν εμφανισθεί ξανά, εξαιτίας του αγγίγματος των λωτοειδών ποδιών Του. Εξαιτίας της παρουσίας Του, όλες οι φιλοδοξίες και οι επιθυμίες μας βαθμηδόν εκπληρώνονται. Μεγαλειότητα, Βασιλιά των Μπότζα, συνδέεσαι με τη δυναστεία των Γιαντού με γαμήλια σχέση, αλλά και με σχέση αίματος. Ως αποτέλεσμα, βρίσκεσαι πάντα σε επαφή με τον Κύριο Κρίσνα και δεν σου είναι δύσκολο να Τον δεις οποιαδήποτε ώρα. Ο Κύριος Κρίσνα κινείται μαζί σου, συζητάει μαζί σου, κάθεται μαζί σου, αναπαύεται μαζί σου και δειπνεί μαζί σου. Οι Γιαντού φαίνονται να είναι πάντα απασχολημένοι με εγκόσμιες υποθέσεις, οι οποίες θεωρούνται ότι οδηγούν στη βασιλική οδό για την κόλαση, αλλά εξαιτίας της παρουσίας του Κυρίου Κρίσνα, του αρχικού Προσώπου της Θεότητας της κατηγορίας Βίσνου, ο οποίος είναι παντογνώστης, πανταχού παρών και παντοδύναμος, όλοι εσείς έχετε απαλλαγεί πραγματικά από κάθε υλική μόλυνση και βρίσκεστε στην υπερβατική κατάσταση της απελευθέρωσης και της χαρούμενης ύπαρξης στο Μπραμάν».

Όταν άκουσαν ότι ο Κρίσνα θα είναι παρών στο Κουρουκσέτρα εξαιτίας της ηλιακής έκλειψης, οι κάτοικοι της Βρινντάβανα, με επικεφαλής τον Μαχαράζα Νάνντα, αποφάσισαν και εκείνοι να πάνε εκεί και γι' αυτό παρευρίσκονταν όλα τα μέλη της δυναστείας των Γιαντού. Ο Βασιλιάς Νάνντα, συνοδευόμενος από τους βοσκούς του, είχε φορτώσει όλα τα απαραίτητα παραφερνάλια σε κάρα που τα έσερναν ταύροι και όλοι οι κάτοικοι της Βρινντάβανα είχαν έλθει στο Κουρουκσέτρα για να δουν τους αγαπημένους τους γιους, τον Κύριο Μπαλαράμα και τον Κύριο Κρίσνα. Όταν οι βοσκοί της Βρινντάβανα έφτασαν στο Κουρουκσέτρα, όλα τα μέλη της δυναστείας των Γιαντού ευχαριστήθηκαν πολύ. Αμέσως μόλις είδαν τους κατοίκους της Βρινντάβανα, σηκώθηκαν για να τους καλωσορίσουν και φάνηκε ότι είχαν ξαναβρεί τη ζωή τους. Και οι δύο πλευρές ήθελαν πολύ να συναντηθούν και έτσι όταν πλησίασαν και συναντήθηκαν, αγκάλιασαν ο ένας τον άλλον όσο λαχταρούσε η καρδιά τους και έμειναν αγκαλιασμένοι για πολλή ώρα.

Μόλις ο Βασουντέβα είδε τον Μαχαράζα Νάνντα, πετάχτηκε από τη χαρά του και έτρεξε σε αυτόν, αγκαλιάζοντάς τον πολύ στοργικά. Ο Βασουντέβα άρχισε να διηγείται την περασμένη ιστορία του – πώς είχε φυλακιστεί από

τον Βασιλιά Κάμσα, πώς τα βρέφη του είχαν σκοτωθεί και πώς αμέσως μετά τη γέννηση του Κρίσνα Τον είχε μεταφέρει στον τόπο του Μαχαράζα Νάνντα και πώς ο Κρίσνα και ο Μπαλαράμα είχαν ανατραφεί από τον Μαχαράζα Νάνντα και τη βασίλισσά του, τη Γιασόντα, σαν δικά τους παιδιά. Κατά τον ίδιο τρόπο, ο κύριος Μπαλαράμα και ο Κρίσνα αγκάλιασαν κι εκείνοι τον Βασιλιά Νάνντα και τη μητέρα Γιασόντα και ύστερα πρόσφεραν τον σεβασμό Τους στα λωτοειδή τους πόδια, προσκυνώντας τους. Λόγω των αισθημάτων στοργής που είχαν για τον Νάνντα και τη Γιασόντα, ο Κύριος Κρίσνα και ο Μπαλαράμα πνίγηκαν, και για μερικά δευτερόλεπτα δεν μπορούσαν να μιλήσουν. Ο εξαιρετικά καλότυχος Βασιλιάς Νάνντα και η μητέρα Γιασόντα πήραν τους γιους τους στην αγκαλιά τους και Τους αγκάλιασαν μέχρι να ευχαριστηθούν πολύ. Λόγω του αποχωρισμού από τον Κρίσνα και τον Μπαλαράμα, ο Βασιλιάς Νάνντα και η Γιασόντα είχαν βυθιστεί σε μεγάλη θλίψη για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα. Τώρα, αφού Τους συνάντησαν και Τους αγκάλιασαν, ο πόνος τους μετριάστηκε.

Μετά από αυτό, η μητέρα του Κρίσνα, η Ντεβάκι, και η μητέρα του Μπαλαράμα, η Ροχίνι, αγκάλιασαν τη μητέρα Γιασόντα. Είπαν, «Αγαπημένη Βασίλισσα Γιασόντα-ντέβι, και εσύ και ο Μαχαράζα Νάνντα είσασταν σπουδαίοι φίλοι για εμάς και όταν σας θυμόμαστε, μας κυριεύουν αμέσως οι σκέψεις των φιλικών σας πράξεων. Είμαστε τόσο υποχρεωμένοι σε σας, που ακόμα και αν επρόκειτο να ανταποδώσουμε την ευλογία σας προσφέροντάς σας τα πλούτη του Βασιλιά του ουρανού, δεν θα ήταν αρκετά να ξεπληρώσουν τη φιλική σας συμπεριφορά. Δεν θα ξεχάσουμε ποτέ την ευγενική συμπεριφορά σας σε εμάς. Όταν γεννήθηκαν ο Κρίσνα και ο Μπαλαράμα, σας ανατέθηκε η φροντίδα Τους ακόμα και πριν δουν τους αληθινούς Τους γονείς, και εσείς τους μεγαλώσατε σαν δικά σας παιδιά, αναθρέφοντάς Τους όπως τα πουλιά φροντίζουν τα μωρά τους στη φωλιά. Τους ταΐσατε, τους θρέψατε και Τους αγαπήσατε και τελέσατε πολλές ευοίωνες θρησκευτικές τελετές για το καλό Τους.

«Στην πραγματικότητα, δεν είναι δικοί μας γιοι· ανήκουν σε σας. Εσύ και ο Μαχαράζα Νάνντα είσαστε οι αληθινοί γονείς του Κρίσνα και του Μπαλαράμα. Όσο βρίσκονταν στη φροντίδα σας, δεν συναντούσαν την παραμικρή δυσκολία. Όσο Τους προστατεύατε εσείς, όλων των ειδών οι φόβοι ήταν εντελώς απόμεροι. Αυτή η ξεχωριστή στοργική φροντίδα που Τους προσφέρατε ταιριάζει τελείως με την υψηλή θέση σας. Τα εξαιρετικά ευγενή πρόσωπα δεν κάνουν διακρίσεις ανάμεσα στους δικούς τους γιους και

τους γιους των άλλων και δεν μπορεί να υπάρχουν πρόσωπα πιο ευγενή από τον Μαχαράζα Νάνντα και εσένα».

Όσον αφορά στις γκοπι της Βρινντάβανα, από την αρχή της ζωής τους δεν γνώριζαν τίποτα πέρα από τον Κρίсна. Ο Κρίсна και ο Μαλαράμα ήταν η ζωή και η ψυχή τους. Οι γκοπι ήταν τόσο προσκολλημένες στον Κρίсна, που δεν μπορούσαν να υπομείνουν να μην Τον δουν έστω και μία στιγμή, όταν οι βλεφαρίδες τους ανοιγόκλειναν και εμποδίζαν την όρασή τους. Κατηγορούσαν τον Μπράμα, τον δημιουργό του σώματος, επειδή έφτιαξε τις βλεφαρίδες να ανοιγοκλείνουν ανοήτως και να τις εμποδίζουν να βλέπουν τον Κρίсна. Επειδή είχαν αποχωριστεί από τον Κρίсна τόσο πολλά χρόνια, οι γκοπι, που είχαν έλθει μαζί με τον Μαχαράζα Νάνντα και τη μητέρα Γιασόντα, αισθάνθηκαν έντονη έκσταση βλέποντας τον Κρίсна. Κανείς δεν μπορεί ούτε να φανταστεί πόσο ανυπομονούσαν οι γκοπι να δουν τον Κρίсна ξανά. Μόλις ο Κρίсна έγινε ορατός σε αυτές, Τον πήραν μέσα στην καρδιά τους μέσω των ματιών τους και Τον αγκάλιασαν όσο λαχταρούσαν. Μολονότι αγκάλιαζαν τον Κρίсна μόνο νοητικά, κυριεύθηκαν τόσο πολύ από έκσταση και χαρά, ώστε προσωρινά ξέχασαν εντελώς τον εαυτό τους. Η έκσταση που πέτυχαν αγκαλιάζοντας μόνο μέσα στο μυαλό τους τον Κρίсна είναι αδύνατο να επιτευχθεί ακόμα και από μεγάλους γιογκι, που διαλογίζονται διαρκώς το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Ο Κρίсна κατάλαβε ότι οι γκοπι ήταν συνεπαρμένες από έκσταση αγκαλιάζοντάς Τον μέσα στο μυαλό τους, και γι' αυτό, αφού βρίσκεται στην καρδιά όλων, ανταπόδωσε το αγκάλιασμα από μέσα τους.

Ο Κρίсна καθόταν με τη μητέρα Γιασόντα και τις άλλες μητέρες Του, την Ντεβάκι και τη Ροχίνι, αλλά όταν οι μητέρες άρχισαν να συζητάνε, βρήκε την ευκαιρία να πάει σε ένα απομονωμένο μέρος και να συναντήσει τις γκοπι. Μόλις πλησίασε τις γκοπι ο Κύριος χαμογέλασε και αφού τις αγκάλιασε και ρώτησε αν είναι καλά, άρχισε να τις ενθαρρύνει λέγοντας, «Αγαπημένες Μου φίλες, γνωρίζετε ότι ο Μπαλαράμα και Εγώ αφήσαμε τη Βρινντάβανα για να ευχαριστήσουμε τους συγγενείς Μας και τα μέλη της οικογένειάς Μας. Έτσι για μεγάλο χρονικό διάστημα πολεμούσαμε τους εχθρούς Μας και υποχρεωθήκαμε να σας ξεχάσουμε, εσάς που είσασταν τόσο προσκολλημένες σ' Εμένα με αγάπη και στοργή. Καταλαβαίνω ότι με αυτό που έκανα, να φύγω από τη Βρινντάβανα, στάθηκα αγνώμονας σε εσάς, και όμως γνωρίζω ότι εσείς είσαστε πιστές σ' Εμένα. Μπορώ να σας ρωτήσω αν Μας σκεφτόσασταν, παρόλο που Εμείς έπρεπε να σας αφήσουμε πίσω; Αγαπημένες Μου γκοπι, τώρα πια δυσανασχετείτε όταν Με θυμόσατε,

πιστεύοντας ότι ήμουν αχάριστος σε σας; Θεωρείτε την απρεπή συμπεριφορά Μου σε σας πολύ σοβαρή;

«Στο κάτω-κάτω, θα έπρεπε να γνωρίζετε ότι δεν είχα πρόθεση να σας αφήσω· ο αποχωρισμός μας είχε οριστεί από την Θεία Πρόνοια, η οποία είναι εν τέλει ο υπέρτατος κυρίαρχος και κάνει όπως επιθυμεί. Προκαλεί την ανάμιξη διαφόρων προσώπων και μετά τα σκορπίζει ξανά όπως επιθυμεί. Μερικές φορές βλέπουμε ότι εξαιτίας της παρουσίας των σύννεφων και δυνατού αέρα, μικροσκοπικά σωματίδια σκόνης και σπασμένα κομμάτια βαμβακιού αναμειγνύονται μαζί και αφού ο δυνατός αέρας κοπάσει, όλα τα σωματίδια της σκόνης και του βαμβακιού χωρίζονται ξανά, σκορπισμένα σε διάφορα μέρη. Με παρόμοιο τρόπο, ο Υπέρτατος Κύριος είναι ο δημιουργός των πάντων. Τα αντικείμενα που βλέπουμε είναι διαφορετικές εκδηλώσεις της ενέργειάς Του. Με την υπέρτατη θέλησή Του είμαστε μερικές φορές ενωμένοι και μερικές φορές χωρισμένοι. Μπορούμε, λοιπόν, να συμπεράνουμε ότι σε τελική ανάλυση είμαστε απολύτως εξαρτώμενοι από τη θέλησή Του.

«Ευτυχώς, εσείς έχετε αναπτύξει αγάπη και στοργή για Εμένα, πράγμα που είναι ο μόνος τρόπος για να επιτύχει κανείς την υπερβατική θέση της συναναστροφής με Εμένα. Οποιοδήποτε ζωντανό ον αναπτύσσει τέτοια ανόθευτη στοργή και αφοσίωση για Εμένα ασφαλώς στο τέλος επιστρέφει στο σπίτι, στον Θεό. Με άλλα λόγια, η ανόθευτη υπηρεσία αφοσίωσης και η αγάπη για Εμένα είναι η αιτία της υπέρτατης απελευθέρωσης.

«Αγαπημένες Μου φίλες γκοπι, γνωρίζετε ίσως από Εμένα ότι μόνο οι ενέργειές Μου δρουν παντού. Πάρτε για παράδειγμα ένα πήλινο δοχείο. Δεν είναι τίποτε άλλο παρά ένας συνδυασμός γης, νερού, αέρα, φωτιάς και ουρανού. Έχει πάντοτε την ίδια φυσική σύνθεση, είτε είναι στην αρχή του είτε είναι στη διάρκεια της ύπαρξής του είτε μετά την καταστροφή του. Όταν δημιουργείται, το πήλινο δοχείο είναι φτιαγμένο από γη, νερό, φωτιά, αέρα και ουρανό· ενόσω υφίσταται, έχει την ίδια σύνθεση· και όταν είναι σπασμένο και κατεστραμμένο, τα διάφορα συστατικά του διατηρούνται σε διάφορα μέρη της υλικής ενέργειας. Κατά τον ίδιο τρόπο, κατά τη δημιουργία της κοσμικής εκδήλωσης, στη διάρκεια της συντήρησής της και μετά τη διάλυσή της, όλα είναι μία διαφορετική εκδήλωση της ενέργειάς Μου. Και επειδή η ενέργεια δεν είναι ξεχωριστή από Εμένα, γίνεται κατανοητό πως Εγώ υπάρχω στα πάντα.

«Κατά τον ίδιο τρόπο, το σώμα του ζωντανού όντος δεν είναι παρά μία σύνθεση των πέντε στοιχείων, ενώ το ζωντανό ον το ενσαρκωμένο στην υλική κατάσταση είναι και αυτό κομμάτι Μου, συστατικό μέρος Μου. Το ζωντανό ον είναι φυλακισμένο στην υλική κατάσταση εξαιτίας της λανθασμένης αντίληψης του εαυτού του ως υπέρτατου δικαιούχου της απόλαυσης. Αυτό το λανθασμένο εγώ του ζωντανού όντος είναι η αιτία της κάθειρξής του στην υλική ύπαρξη. Ως Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια, είμαι υπερβατικός ως προς το ζωντανό ον, καθώς και ως προς την υλική του ενσάρκωση. Οι δύο ενέργειες, υλική και πνευματική, ενεργούν κάτω από τον υπέρτατο έλεγχο Μου. Αγαπημένες Μου *γκοπι*, σας ζητώ αντί να είσαστε τόσο θλιμμένες, προσπαθείστε να δέχεστε τα πάντα με φιλοσοφική διάθεση. Τότε θα καταλάβετε ότι είστε πάντοτε μαζί Μου και ότι δεν υπάρχει λόγος για θρήνους επειδή είμαστε χωρισμένοι ο ένας από τον άλλον».

Αυτή η σημαντική οδηγία του Κυρίου Κρίσνα στις *γκοπι* μπορεί να χρησιμοποιηθεί από όλους τους αφοσιωμένους υπηρέτες με συνείδηση του Κρίσνα. Η όλη φιλοσοφία εξετάζεται στη βάση της ασύλληπτης, ταυτόχρονης ενότητας και διαφοράς. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ο Κύριος λέει ότι είναι παρών παντού με το απρόσωπο γνώρισμά Του. Τα πάντα υπάρχουν σε Αυτόν, αλλά Αυτός δεν είναι αυτοπροσώπως παρών παντού. Η κοσμική αυτή εκδήλωση δεν είναι παρά η επίδειξη της ενέργειας του Κρίσνα και επειδή η ενέργεια δεν διαφέρει από τον ενεργούντα, τίποτα δεν είναι διαφορετικό από τον Κρίσνα. Όταν αυτή η απόλυτη συνείδηση, η συνείδηση του Κρίσνα, είναι απύσχα, είμαστε χωρισμένοι από τον Κρίσνα· αλλά ευτυχώς, αν αυτή η συνείδηση του Κρίσνα είναι παρούσα, τότε δεν είμαστε χωρισμένοι από τον Κρίσνα. Η μέθοδος της υπηρεσίας αφοσίωσης είναι η αναβίωση της συνείδησης του Κρίσνα και αν ο αφοσιωμένος υπηρέτης είναι αρκετά τυχερός ώστε να κατανοήσει πως η υλική ενέργεια δεν είναι χωρισμένη από τον Κρίσνα, τότε μπορεί να αξιοποιήσει την υλική ενέργεια και τα προϊόντα της στην υπηρεσία του Κυρίου. Όμως αν η συνείδηση του Κρίσνα απουσιάζει, το επιλήσμον ζωντανό ον, μολονότι κομμάτι του Κρίσνα, τοποθετεί λανθασμένα τον εαυτό του στη θέση του δικαιούχου της απόλαυσης του υλικού κόσμου και, όντας έτσι παρασυρμένο στην υλική περιπλοκή, αναγκάζεται από την υλική ενέργεια να συνεχίσει την υλική του ύπαρξη. Αυτό βεβαιώνεται και στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*. Παρόλο που το ζωντανό ον εξαναγκάζεται να ενεργήσει από την υλική ενέργεια, πιστεύει εσφαλμένα ότι είναι το παν και ο υπέρτατος δικαιούχος της απόλαυσης.

Αν ο αφοσιωμένος υπηρέτης γνωρίζει τέλεια ότι η *αρτσα-βιγκραχα*, δηλαδή η Θεότητα του Κυρίου Κρίσνα στον ναό, είναι η ίδια ακριβώς *σατς-τσιντ-ανανντα-βιγκραχα* που είναι ο Ίδιος ο Κρίσνα, τότε η υπηρεσία του στη Θεότητα του ναού γίνεται απευθείας υπηρεσία στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Κατά τον ίδιο τρόπο, ο ίδιος ο ναός, τα παραφερνάλια του ναού και η τροφή που προσφέρεται στη Θεότητα, και αυτά επίσης δεν είναι αποχωρισμένα από τον Κρίσνα. Πρέπει να ακολουθεί κανείς τους κανόνες και τις ρυθμίσεις που έχουν ορίσει οι *ατσαρια*, και έτσι, κάτω από ανώτερη καθοδήγηση, η συνειδητοποίηση του Κρίσνα είναι πλήρως δυνατή, ακόμα και σε αυτή την υλική ύπαρξη.

Οι *γκοπι*, έχοντας διδαχθεί από τον Κρίσνα αυτή τη φιλοσοφία της ταυτόχρονης ενότητας και διαφοράς, παρέμειναν πάντα σε συνείδηση του Κρίσνα και έτσι απελευθερώθηκαν από κάθε υλική μίανση. Η συνείδηση του ζωντανού όντος που παρουσιάζεται λανθασμένα ως ο δικαιούχος της απόλαυσης του υλικού κόσμου ονομάζεται *τζίβα-κοσα*, που σημαίνει φυλάκιση από το λανθασμένο, το ψευδές εγώ. Όχι μόνο οι *γκοπι*, αλλά οποιοσδήποτε ακολουθεί αυτές τις οδηγίες του Κρίσνα απελευθερώνεται αμέσως από τη φυλάκιση *τζίβα-κοσα*. Το πρόσωπο με πλήρη συνείδηση του Κρίσνα είναι πάντοτε απελευθερωμένο από τον ψεύτικο εγωισμό· αξιοποιεί τα πάντα για την υπηρεσία του Κρίσνα και δεν είναι ποτέ χωρισμένος από τον Κρίσνα.

Γι' αυτό οι *γκοπι* προσευχήθηκαν στον Κρίσνα, «Αγαπημένε Κρίσνα, από τον αφαλό Σου αναδύθηκε το αρχικό λουλούδι λωτού, που είναι ο γενέθλιος τόπος του Μπράμα, του δημιουργού. Κανείς δεν μπορεί να υπολογίσει τις δόξες Σου ή τα πλούτη Σου, τα οποία παραμένουν, επομένως, πάντοτε μυστήριο, ακόμα και για τους πιο στοχαστικούς ανθρώπους, τους κύριους κάθε μυστικιστικής γιογκικής δύναμης. Ωστόσο, η υποκείμενη σε όρους ψυχή, πεσμένη μέσα στο σκοτεινό πηγάδι της υλικής ύπαρξης, μπορεί πολύ εύκολα να βρει καταφύγιο στα λωτοειδή πόδια του Κυρίου Κρίσνα. Έτσι η σωτηρία είναι εγγυημένη». Οι *γκοπι* συνέχισαν: «Αγαπημένε Κρίσνα, είμαστε πάντοτε απασχολημένες στις οικογενειακές υποθέσεις μας. Γι' αυτό Σου ζητούμε να παραμείνεις μέσα στις καρδιές μας σαν ανατέλλων ήλιος και αυτό θα είναι η μεγαλύτερη ευλογία Σου».

Οι *γκοπι* είναι πάντοτε απελευθερωμένες ψυχές, επειδή έχουν πλήρη συνείδηση του Κρίσνα. Απλώς προσποιήθηκαν ότι ήταν μπλεγμένες με οικογενειακές υποθέσεις στη Βριντάβανα. Παρά τον μακρύ αποχωρισμό

τους, οι κάτοικοι της Βρινντάβανα, οι γκοπι, δεν ενδιαφέρονταν να πάνε με τον Κρίσνα στην πρωτεύουσά Του, την Ντβάρακα. Ήθελαν να παραμείνουν απασχολημένες στη Βρινντάβανα και να αισθάνονται έτσι την παρουσία του Κρίσνα σε κάθε βήμα της ζωής τους. Προσκάλεσαν αμέσως τον Κρίσνα να επιστρέψει στη Βρινντάβανα. Αυτή η υπερβατική συναισθηματική ύπαρξη των γκοπι είναι η βασική αρχή της διδασκαλίας του Κυρίου Τσετάνια. Το φεστιβάλ *Ρατα-γιατρα* που τηρούσε ο Κύριος Τσετάνια είναι η συναισθηματική διαδικασία της μεταφοράς του Κρίσνα πίσω στη Βρινντάβανα. Η Σριμάτι Ρανταράνι αρνήθηκε να πάει με τον Κρίσνα στην Ντβάρακα και να απολαύσει τη συντροφιά Του σε ατμόσφαιρα βασιλικής χλιδής· ήθελε να απολαύσει τη συντροφιά Του στην αυθεντική ατμόσφαιρα της Βρινντάβανα. Ο Κύριος Κρίσνα, όντας βαθιά προσκολλημένος στις γκοπι, δεν φεύγει ποτέ από τη Βρινντάβανα, και οι γκοπι, όπως και οι υπόλοιποι κάτοικοι της Βρινντάβανα, παραμένουν πάντοτε πλήρως ικανοποιημένοι με συνείδηση του Κρίσνα.

✿ *Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Ογδοηκοστό Πρώτο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Ο Κύριος Κρίσνα και ο Μπαλαράμα συναντούν τους κατοίκους της Βρινντάβανα».* ✿

82. Η Ντρώπαντι συναντά τις Βασίλισσες του Κρίσνα

Υπήρχαν πολλοί επισκέπτες που είχαν έλθει να δουν τον Κρίσνα και ανάμεσά τους ήταν και οι Πάννταβα, με επικεφαλής τον Βασιλιά Γιουντιστίρα. Αφού μίλησε με τις γκοπι και τους έδωσε τη μεγαλύτερη ευλογία, ο Κύριος Κρίσνα ήλθε να καλωσορίσει τον Βασιλιά Γιουντιστίρα και τους υπόλοιπους συγγενείς που είχαν έλθει να Τον δουν. Πρώτα απ' όλα τους ρώτησε αν η κατάστασή τους ήταν ευοίωνη. Στην πραγματικότητα, δεν τίθεται θέμα κακής τύχης για όποιον βλέπει τα λωτοειδή πόδια του Κυρίου Κρίσνα, αλλά παρ' όλα αυτά, όταν ο Κύριος Κρίσνα, για λόγους εθιμοτυπικούς, ρώτησε τον Βασιλιά Γιουντιστίρα αν είναι καλά, ο Βασιλιάς χάρηκε πολύ με αυτή την υποδοχή και απευθύνθηκε στον Κύριο ως εξής: «Αγαπημένε μου Κύριε Κρίσνα, σπουδαίες προσωπικότητες και αφοσιωμένοι υπηρέτες με πλήρη συνείδηση του Κρίσνα σκέφτονται πάντοτε τα λωτοειδή Σου πόδια και παραμένουν πλήρως ικανοποιημένοι πίνοντας το νέκταρ της υπερβατικής ευδαιμονίας. Το νέκταρ που πίνουν διαρκώς μερικές φορές βγαίνει από το στόμα τους και ραντίζει τους άλλους ως αφήγηση των υπερβατικών έργων Σου. Το νέκταρ αυτό που αναβλύζει από το στόμα ενός αφοσιωμένου υπηρέτη είναι τόσο ισχυρό που αν κάποιος είναι αρκετά τυχερός και έχει την ευκαιρία να το πιει, απελευθερώνεται αμέσως από το αδιάκοπο ταξίδι της γέννησης και του θανάτου. Η υλική μας ύπαρξη έχει αιτία της τη λησμονιά της προσωπικότητάς Σου, αλλά ευτυχώς, το σκοτάδι της λήθης διαλύεται αμέσως αν κάποιος έχει το προνόμιο να ακούσει για τις δόξες Σου. Γι' αυτό, Κύριέ μου, τι πιθανότητα κακοτυχίας υπάρχει για όποιον ακούει συνεχώς για τα δοξασμένα έργα Σου;

«Αφού είμαστε εντελώς εγκαταλελειμμένοι σ' Εσένα και δεν έχουμε άλλο καταφύγιο εκτός από τα λωτοειδή Σου πόδια, είμαστε πάντοτε σίγουροι για την καλή μας τύχη. Αγαπημένε μου Κύριε, είσαι ο ωκεανός απεριόριστης γνώσης και υπερβατικής ευδαιμονίας. Το αποτέλεσμα της δράσης των διανοητικών επινοήσεων είναι η ύπαρξη στις τρεις εφήμερες φάσεις της υλικής ζωής – την εγρήγορση, τον ύπνο και τον βαθύ ύπνο. Όμως αυτές οι συνθήκες δεν μπορούν να υπάρξουν στη συνείδηση του Κρίσνα. Όλες αυτές οι αντιδράσεις ακυρώνονται με τη μέθοδο της συνείδησης του Κρίσνα. Είσαι ο έσχατος προορισμός όλων των απελευθερωμένων προσώπων. Μόνον εξαιτίας της ανεξάρτητης βούλησής Σου, έχεις κατέλθει σε αυτή τη γη, χρησιμοποιώντας την εσωτερική Σου ενέργεια, τη *γιογκαμαγια*, και προκειμένου να επανεδραιώσεις τις βεδικές αρχές της ζωής, έχεις εμφανισθεί σαν ένα συνηθισμένο ανθρώπινο ον. Συνεπώς, εφόσον είσαι το Υπέρτατο Πρόσωπο, δεν μπορεί να υπάρξει καμία κακοτυχία για όποιον έχει εγκαταλειφθεί εντελώς σ' Εσένα».

Ενώ ο Κύριος Κρίσνα ήταν απασχολημένος συναντώντας διαφόρων ειδών επισκέπτες και ενώ εκείνοι πρόσφεραν προσευχές στον Κύριο, τα θηλυκά μέλη της δυναστείας των Κούρου και της δυναστείας των Γιαντού βρήκαν την ευκαιρία να συναντηθούν μεταξύ τους και να συζητήσουν για τις υπερβατικές διασκεδάσεις του Κυρίου Κρίσνα. Η πρώτη ερώτηση έγινε από την Ντρώπαντι στις συζύγους του Κυρίου Κρίσνα. Τους είπε: «Αγαπημένες μου Ρουκμίни, Μπαντρά, Τζαμπαβατί, Σάτια, Σατιαμπάμα, Κάλιντι, Σάμπια, Λάκσμανα, Ροχίни και όλες οι άλλες γυναίκες του Κυρίου Κρίσνα, θα μας πείτε, σας παρακαλώ, πώς ο Κύριος Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, σας δέχθηκε ως συζύγους Του και σας παντρεύτηκε ακολουθώντας τις γαμήλιες τελετές των συνηθισμένων ανθρώπινων όντων;».

Σε αυτή την ερώτηση, η σημαντικότερη βασίλισσα, η Ρουκμίни-ντέβι, απάντησε, «Αγαπημένη μου Ντρώπαντι, ήταν ουσιαστικά κανονισμένο ζήτημα ότι πρίγκιπες όπως ο Τζαράσαντα και άλλοι ήθελαν να παντρευτώ τον Βασιλιά Σισουπάλα και, όπως συνήθως, όλοι οι πρίγκιπες που ήταν παρόντες στη γαμήλια τελετή ήταν προετοιμασμένοι με την πανοπλία και τα όπλα τους να πολεμήσουν με οποιονδήποτε αντίζηλο θα τολμούσε να σταματήσει τον γάμο. Αλλά το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας με απήγαγε όπως ένα λιοντάρι παίρνει μακριά ένα πρόβατο από το κοπάδι. Αυτό δεν ήταν, ωστόσο, πολύ θαυμαστή πράξη του Κυρίου Κρίσνα, επειδή οποιοσδήποτε ισχυρίζεται ότι είναι σπουδαίος ήρωας ή βασιλιάς σε αυτόν τον κόσμο είναι υποδεέστερος από τα λωτοειδή πόδια του Κυρίου. Όλοι οι βασιλιάδες άγγιξαν

με τις περικεφαλαίες τους τα λωτοειδή πόδια του Κυρίου Κρίσνα. Αγαπημένη μου Ντρώπαντι, είναι αιώνια επιθυμία μου να υπηρετώ σε κάθε μου ζωή τον Κύριο Κρίσνα, που είναι η δεξαμενή κάθε χαράς και ομορφιάς. Αυτή είναι η μόνη μου επιθυμία και φιλοδοξία στη ζωή».

Μετά από αυτό, μίλησε η Σατιαμπάμα. Είπε, «Αγαπημένη μου Ντρώπαντι, ο πατέρας μου ήταν πολύ θλιμμένος με τον θάνατο του αδελφού του, του Πράσενα, και κατηγορήσε λανθασμένα τον Κύριο Κρίσνα ότι σκότωσε τον αδελφό του και έκλεψε το πετράδι Σιαμαντακά, το οποίο είχε πάρει στην πραγματικότητα ο Τζαμπαβάν. Ο Κύριος Κρίσνα, για να αποδείξει τον ακέραιο και αγνό χαρακτήρα Του, πολέμησε με τον Τζαμπαβάν και πήρε το πετράδι Σιαμαντακά, το οποίο αργότερα παραδόθηκε στον πατέρα μου. Ο πατέρας μου ντράπηκε και λυπήθηκε πολύ που κατηγορήσε τον Κύριο Κρίσνα για τον θάνατο του αδελφού του. Αφού πήρε πίσω το πετράδι Σιαμαντακά, σκέφτηκε ότι ήταν σωστό να διορθώσει το λάθος του και έτσι, παρόλο που είχε υποσχεθεί το χέρι μου σε άλλους για γάμο, παρέδωσε το πετράδι και εμένα στα λωτοειδή πόδια του Κρίσνα και έτσι έγινα δεκτή ως υπηρέτις και γυναίκα Του».

Μετά από αυτό, απάντησε στην ερώτηση της Ντρώπαντι η Τζαμπαβατί. Είπε. «Αγαπημένη μου Ντρώπαντι, όταν ο Κύριος Κρίσνα επιτέθηκε στον πατέρα μου, τον Τζαμπαβάν, τον Βασιλιά των ρικσα, ο πατέρας μου δεν γνώριζε ότι ο Κύριος Κρίσνα ήταν ο προηγούμενος κύριός του, ο Κύριος Ραματσάντρα, ο σύζυγος της Σίτα. Μη γνωρίζοντας την ταυτότητα του Κυρίου Κρίσνα, ο πατέρας μου πολεμούσε συνεχώς με Αυτόν επί είκοσι εφτά ημέρες. Μετά από αυτό το διάστημα, όταν κουράστηκε και εξαντλήθηκε πολύ, κατάλαβε ότι αφού κανείς εκτός από τον Κύριο Ραματσάντρα δεν μπορούσε να τον νικήσει, ο αντίπαλός του, ο Κύριος Κρίσνα, πρέπει να είναι ο ίδιος Κύριος Ραματσάντρα. Έτσι ήλθε στα συγκαλά του και όχι μόνο επέστρεψε το πετράδι Σιαμαντακά, αλλά για να ικανοποιήσει τον Κύριο, με πρόσφερε σε Αυτόν για γυναίκα Του. Με αυτόν τον τρόπο, παντρεύτηκα τον Κύριο και έτσι η επιθυμία μου να παραμείνω σε κάθε μου ζωή στην υπηρεσία του Κρίσνα εκπληρώθηκε».

Μετά από αυτό η Κάλιντι είπε, «Αγαπημένη μου Ντρώπαντι, έκανα μεγάλες ασκητικότητες και πράξεις εξιλέωσης για να αποκτήσω τον Κύριο Κρίσνα σύζυγό μου. Όταν ο Κύριος Κρίσνα το κατάλαβε, ήλθε σε μένα πολύ ευγενικά μαζί με τον φίλο Του Αρτζούνα και με δέχθηκε για γυναίκα Του. Τότε ο Κύριος Κρίσνα με πήρε μακριά από την όχθη του Γιαμούνα και από

τότε υπηρετώ στο σπίτι του Κυρίου Κρίσνα ως καθαρίστρια. Και ο Κύριος μου φέρεται σαν γυναίκα Του».

Μετά από αυτό είπε η Μιτραβίνντα, «Αγαπημένη μου Ντρώπαντι, στην τελετή *σβαγιαμβαρα* που έγινε για μένα είχαν συγκεντρωθεί πολλοί πρίγκιπες. Σε εκείνη τη συνάθροιση ήταν παρών και ο Κύριος Κρίσνα και με δέχθηκε ως υπηρέτιδά Του, νικώντας όλους τους πρίγκιπες που ήταν παρόντες. Με πήρε αμέσως μαζί Του στην Ντβάρακα, όπως ακριβώς ένα λιοντάρι παίρνει ένα ελάφι από μία αγέλη σκύλων. Όταν ο Κύριος Κρίσνα με πήρε μακριά με αυτόν τον τρόπο, οι αδελφοί μου ήθελαν να πολεμήσουν μαζί Του και αργότερα ηττήθηκαν. Έτσι η επιθυμία μου να γίνω υπηρέτης του Κρίσνα σε κάθε μου ζωή εκπληρώθηκε».

Μετά από αυτό, απευθύνθηκε στην Ντρώπαντι η Σάτια, λέγοντας τα εξής: «Αγαπημένη μου Ντρώπαντι, ο πατέρας μου κανόνισε μία συνάθροιση για τη *σβαγιαμβαρα*, την προσωπική επιλογή συζύγου, και για να δοκιμάσει τη δύναμη και τον ηρωισμό των υποψήφιων γαμπρών, όρισε να παλέψει ο καθένας τους με τους εφτά θηριώδεις τάυρους του, οι οποίοι είχαν μακριά, ελικοειδή κέρατα. Πολλοί ηρωικοί υποψήφιοι γαμπροί προσπάθησαν να νικήσουν τους τάυρους, αλλά δυστυχώς χτυπήθηκαν όλοι άσχημα και γύρισαν στα σπίτια τους ως ηττημένοι και ανάπηροι. Όταν ο Κύριος Κρίσνα ήλθε και πάλεψε με τους τάυρους, ήταν σαν παιχνιδάκια γι' Αυτόν. Άρπαξε τους τάυρους και τους έδεσε όλους από τα ρουθούνια τους. Έτσι τους έλεγξε εύκολα, όπως ελέγχονται εύκολα από τα παιδιά τα μικρά μωρά της κατσίκας. Ο πατέρας μου χάρηκε πολύ και με πάντρεψε με τον Κύριο Κρίσνα με μεγαλοπρέπεια, δίνοντας προίκα πολλές μεραρχίες στρατιωτών, αλόγων, αρμάτων και ελεφάντων, μαζί με χιλιάδες υπηρέτιδες. Έτσι ο Κύριος Κρίσνα με έφερε στην πρωτεύουσά Του, την Ντβάρακα. Στον δρόμο της επιστροφής Τού επιτέθηκαν πολλοί πρίγκιπες, αλλά ο Κύριος Κρίσνα τους νίκησε όλους και έτσι έχω το προνόμιο να υπηρετώ τα λωτοειδή Του πόδια ως υπηρέτης».

Ύστερα μίλησε η Μπαντρά. Αυτή είπε, «Αγαπημένη μου Ντρώπαντι, ο Κύριος Κρίσνα είναι γιος του θείου μου από την πλευρά της μητέρας μου. Ευτυχώς, ένιωσα έλξη για τα λωτοειδή Του πόδια. Όταν ο πατέρας μου κατάλαβε τα αισθήματά μου, κανόνισε ο ίδιος τον γάμο μου, προσκαλώντας τον Κύριο Κρίσνα να με παντρευτεί και προσφέροντάς Του προίκα μία *ακσωχινι*, δηλαδή μία μεραρχία ενόπλων δυνάμεων, μαζί με πολλές υπηρέτιδες και άλλα βασιλικά παραφερνάλια. Δεν γνωρίζω αν θα μπορώ να έχω το καταφύγιο του Κυρίου Κρίσνα σε κάθε μου ζωή, προσεύχομαι όμως

στον Κύριο ότι οπουδήποτε γεννηθώ, να μην ξεχάσω τη σχέση μου με τα λωτοειδή Του πόδια».

Έπειτα μίλησε η Λάκσμανα και είπε, «Αγαπημένη μου Βασίλισσα, έχω ακούσει πολλές φορές τον μεγάλο σοφό Νάραντα να δοξάζει τις διασκεδάσεις του Κυρίου Κρίσνα. Αισθάνθηκα έλξη για τα λωτοειδή πόδια του Κρίσνα όταν άκουσα τον Νάραντα να λέει ότι η θεά της τύχης, η Λάκσμι, ένιωθε και εκείνη έλξη για τα λωτοειδή Του πόδια. Από τότε Τον σκεφτόμουν πάντοτε και έτσι η έλξη μου γι' Αυτόν έχει αυξηθεί. Αγαπημένη μου Βασίλισσα, ο πατέρας μου ήταν πολύ στοργικός με μένα. Όταν κατάλαβε ότι ένιωθα έλξη για τον Κρίσνα, μηχανεύτηκε ένα σχέδιο. Το σχέδιό του ήταν σαν το σχέδιο που επινόησε ο πατέρας σου· στη διάρκεια της *σβαγιαμβαρα*, οι υποψήφιοι γαμπροί έπρεπε να τρυπήσουν τα μάτια ενός ψαριού με τα βέλη τους. Η διαφορά μεταξύ του αγώνα στη δική σου *σβαγιαμβαρα* και στη δική μου ήταν ότι στη δική σου περίπτωση το ψάρι κρεμόταν φανερά από το ταβάνι, σε κοινή θέα, ενώ στη δική μου περίπτωση, το ψάρι ήταν σκεπασμένο με ένα ύφασμα και μπορούσε να το δει κανείς μόνο από την αντανάκλαση του υφάσματος σε ένα δοχείο νερού. Αυτό ήταν το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της δικής μου *σβαγιαμβαρα*.

«Τα νέα αυτού του τεχνάσματος διαδόθηκαν σε όλο τον κόσμο και όταν οι πρίγκιπες τα άκουσαν, έφτασαν στην πρωτεύουσα του πατέρα μου από όλες τις κατευθύνσεις, εξοπλισμένοι πλήρως με αρματωσιές και καθοδηγούμενοι από τους στρατιωτικούς τους εκπαιδευτές. Όλοι τους ήθελαν να με κερδίσουν για γυναίκα τους, και ο ένας μετά τον άλλον σήκωναν το τόξο και το βέλος που υπήρχαν εκεί για να τρυπήσουν το ψάρι. Πολλοί δεν μπορούσαν καν να ενώσουν τη χορδή του τόξου με τις δύο άκρες του και χωρίς να επιχειρήσουν να τρυπήσουν το ψάρι, άφηναν απλώς το τόξο όπως ήταν και έφευγαν. Ορισμένοι από αυτούς κατάφερναν με μεγάλη δυσκολία να τραβήξουν τη χορδή του τόξου από τη μία άκρη στην άλλη, αλλά ανήμποροι να δέσουν την άλλη άκρη, έπεφταν ξαφνικά κάτω από το σαν ελατήριο τόξο. Αγαπημένη μου Βασίλισσα, θα εκπλαγείς αν μάθεις ότι στη συνάθροιση της *σβαγιαμβαρα* μου ήταν παρόντες πολλοί φημισμένοι βασιλιάδες και ήρωες. Ήρωες όπως ο Τζαράσαντα, ο Αμμπάστα, ο Σισουπάλα, ο Μπιμασένα, ο Ντουριόντανα και ο Κάρβα μπόρεσαν ασφαλώς να περάσουν τη χορδή στο τόξο, αλλά δεν μπόρεσα να τρυπήσουν το ψάρι, επειδή ήταν καλυμμένο και δεν μπορούσαν να το εντοπίσουν από την αντανάκλασή του. Ο φημισμένος ήρωας των Πάννταβα, ο Αρτζούνα, μπόρεσε να δει την αντανάκλαση του ψαριού στο νερό, αλλά παρόλο που εντόπισε με μεγάλη προσοχή τη θέση του ψαριού και

έριξε το βέλος, δεν τρύπησε το ψάρι στο σωστό σημείο. Τουλάχιστον το βέλος του άγγιξε το ψάρι και έτσι αποδείχθηκε καλύτερος από τους άλλους πρίγκιπες.

«Όλοι οι πρίγκιπες που προσπάθησαν να τρυπήσουν τον στόχο ήταν απογοητευμένοι και αμήχανοι, και ορισμένοι υποψήφιοι έφυγαν από το παλάτι χωρίς να προσπαθήσουν, αλλά όταν στο τέλος ο Κυριος Κρίσνα πήρε το τόξο, μπόρεσε να δέσει τη χορδή του πολύ εύκολα, όπως ένα παιδί παίζει με ένα παιχνίδι. Τοποθέτησε το τόξο στη σωστή θέση και κοιτώντας μόνο μία φορά στην αντανάκλαση του ψαριού στο νερό, έριξε το βέλος και το τρυπημένο ψάρι έπεσε αμέσως κάτω. Αυτή η νίκη του Κυρίου Κρίσνα επιτεύχθηκε το μεσημέρι, ακριβώς τη στιγμή που ονομάζεται *αμπιτζιτ*, η οποία θεωρείται από αστρονομική άποψη ευοίωνη. Τότε η ηχητική δόνηση ‘*Τζαγια! Τζαγια!*’ ακούστηκε σε όλο τον κόσμο και από τον ουρανό έφτασαν ήχοι τυμπάνων που τα χτυπούσαν οι ημίθεοι του ουρανού. Μεγάλοι ημίθεοι κυριεύθηκαν από χαρά και άρχισαν να ραίνουν με λουλούδια τη γη.

«Τότε, μπήκα στον χώρο του αγώνα και τα κουδουνάκια των ποδιών μου ηχούσαν πολύ μελωδικά καθώς περπατούσα. Ήμουν ντυμένη όμορφα με καινούργια μεταξωτά ρούχα, με λουλούδια να στολίζουν τα μαλλιά μου και εξαιτίας της νίκης του Κυρίου Κρίσνα, βρισκόμουν σε εκστατική χαρά και χαμογελούσα πολύ ευχάριστα. Έφερα στα χέρια μου ένα χρυσό περιδέрайιο στολισμένο με πολύτιμα πετράδια, το οποίο κατά διαστήματα άστραφτε. Τα σγουρά μαλλιά μου στεφάνωναν το πρόσωπό μου, το οποίο έλαμπε με μία φωτεινή λάμψη που οφειλόταν στην αντανάκλαση των διαφόρων δαχτυλιδιών που φορούσα. Τα μάτια μου τρεμόπαιζαν και πρώτα απ’ όλα παρατήρησα όλους τους παρευρισκόμενους πρίγκιπες. Όταν έφτασα στον Κύριό μου, πέρασα πολύ αργά το χρυσό περιδέрайιο στον λαιμό Του. Όπως σε έχω ήδη πληροφορήσει, ο Κύριος Κρίσνα είχε προσελκύσει τον νου μου από την αρχή και έτσι θεώρησα το στεφάνωμα του Κυρίου με τη γιρλάντα μου μεγάλη νίκη. Μόλις τοποθέτησα τη γιρλάντα μου στον λαιμό του Κυρίου, άρχισαν αμέσως να ηχούν συνδυασμένα *μριντανγκα*, *παταλα*, *κοχύλια*, *τύμπανα* και άλλα μουσικά όργανα, προκαλώντας εκκωφαντικό ήχο και ενώ έπαιζε η μουσική, έμπειροι χορευτές και χορεύτριες άρχισαν να χορεύουν και τραγουδιστές άρχισαν να τραγουδούν γλυκά.

«Αγαπημένη μου Ντρώπαντι, όταν δέχθηκα τον Κύριο Κρίσνα ως λατρευτό μου σύζυγο και Εκείνος με δέχθηκε επίσης ως υπηρέτιδά Του, υπήρξε ένας ταραχώδης βρυχηθμός ανάμεσα στους απογοητευμένους πρίγκιπες. Όλοι

τους ήταν πολύ ταραγμένοι εξαιτίας των λάγνων επιθυμιών τους, αλλά χωρίς να νοιάζεται γι' αυτούς, ο σύζυγός μου, στη μορφή του τετράχειρα Ναράγιανα, με έβαλε αμέσως πάνω στο άρμα Του, που το έσερναν τέσσερα έξοχα άλογα. Περιμένοντας αντίσταση από τους πρίγκιπες, αρματώθηκε και πήρε το τόξο Του που ονομάζεται Σάρνγκα, αλλά ο φημισμένος αρματηλάτης μας, ο Ντάρουκα, οδήγησε το πανέμορφο άρμα χωρίς ούτε μιας στιγμής καθυστέρηση προς την πόλη της Ντβάρακα. Έτσι, παρουσία όλων των πριγκίπων, με πήρε μακριά πολύ γρήγορα, ακριβώς όπως το λιοντάρι παίρνει μακριά από το κοπάδι ένα ελάφι. Μερικοί από τους πρίγκιπες, ωστόσο, ήθελαν να εμποδίσουν την πορεία μας και έτσι, εφοδιασμένοι με τα κατάλληλα όπλα, μας αντιτάχθηκαν, όπως τα σκυλιά προσπαθούν να αντιταχθούν στην πορεία ενός λιονταριού. Εκείνη την ώρα, λόγω των βελών που εκτοξεύθηκαν από το τόξο Σάρνγκα του Κυρίου Κρίσνα, μερικοί από αυτούς τους πρίγκιπες κόπηκαν στο αριστερό χέρι τους, μερικοί έχασαν το πόδι τους και μερικοί έχασαν το κεφάλι τους και τη ζωή τους και άλλοι έφυγαν από το πεδίο της μάχης.

«Τότε το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας μπήκε στην πιο δοξασμένη πόλη του σύμπαντος, την Ντβάρακα, και καθώς έμπαινε στην πόλη, έμοιαζε σαν τον λαμπερό ήλιο. Ολόκληρη η πόλη της Ντβάρακα ήταν πλούσια στολισμένη για την περίπτωση. Υπήρχαν τόσο πολλές σημαίες και διάκοσμοι και πύλες σε όλη την πόλη της Ντβάρακα, που το φως του ήλιου δεν μπορούσε να μπει στην πόλη. Σου έχω ήδη πει ότι ο πατέρας μου ήταν πολύ στοργικός μαζί μου και έτσι όταν είδε ότι η επιθυμία μου είχε εκπληρωθεί αποκτώντας τον Κύριο Κρίσνα για σύζυγο, πολύ ευτυχισμένος άρχισε να μοιράζει σε φίλους και συγγενείς διαφόρων ειδών δώρα, όπως πολύτιμα ρούχα, κοσμήματα, ανάκλιντρα και χαλιά. Ο Κύριος Κρίσνα είναι πάντοτε αυτάρκης, αλλά παρ' όλα αυτά ο πατέρας μου, με τη θέλησή του, πρόσφερε στον σύζυγό μου προίκα που αποτελείτο από πλούτη, στρατιώτες, ελέφαντες, άρματα, άλογα και πολλά σπάνια και πολύτιμα όπλα. Τα πρόσφερε όλα αυτά στον Κύριο με μεγάλο ενθουσιασμό. Αγαπημένη μου Βασίλισσα, εκείνη την ώρα μπορούσα να υποθέσω ότι στην προηγούμενη ζωή μου θα πρέπει να είχα τελέσει ορισμένες υπέροχες ευσεβείς πράξεις και ως αποτέλεσμα, μπορώ σε αυτή τη ζωή να είμαι μία από τις υπηρέτιδες στο σπίτι του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας».

Όταν όλες οι κύριες βασίλισσες του Κυρίου Κρίσνα είχαν τελειώσει τη διήγησή τους, η Ροχίνι, ως εκπρόσωπος των άλλων δεκαέξι χιλιάδων βασιλισσών, διηγήθηκε το περιστατικό του πώς έγιναν γυναίκες του Κρίσνα.

«Αγαπημένη μου Βασίλισσα, όταν ο Μπωμάσουρα κατακτούσε ολόκληρο τον κόσμο, συγκέντρωνε όπου αυτό ήταν δυνατό όλες τις όμορφες κόρες των βασιλιάδων και τις κρατούσε αιχμάλωτες μέσα στο παλάτι του. Όταν τα νέα της φυλάκισής μας έφτασαν στον Κύριο Κρίσνα, πολέμησε με τον Μπωμάσουρα και μας ελευθέρωσε. Ο Κύριος Κρίσνα σκότωσε τον Μπωμάσουρα και όλους τους στρατιώτες του, και παρόλο που δεν είχε ανάγκη να δεχθεί έστω και μία σύζυγο, ύστερα από παράκλησή μας, παντρεύτηκε όλες τις δεκαέξι χιλιάδες από εμάς. Αγαπημένη μου Βασίλισσα, το μοναδικό προσόν μας ήταν ότι σκεφτόμασταν διαρκώς τα λωτοειδή πόδια του Κυρίου Κρίσνα, πράγμα το οποίο είναι ο τρόπος για να απαλλαγεί κανείς από τη δουλεία των επανειλημμένων γεννήσεων και θανάτων. Αγαπημένη μου Βασίλισσα Ντρώπαντι, σε παρακαλώ πιστεψέ μας ότι δεν επιδιώκουμε πλούτη όπως βασιλεία, αυτοκρατορίες ή κάποια θέση ουράνιας απόλαυσης. Δεν θέλουμε να απολαύσουμε τέτοια υλικά πλούτη, ούτε επιθυμούμε να επιτύχουμε τις γιογκικές τελειότητες ή την υψηλή θέση του Κυρίου Μπράμα. Ούτε θέλουμε κάποιο από τα διάφορα είδη απελευθέρωσης – *σαλοκια*, *σαρσι*, *σαμιπια* ή *σαγιουτζια*. Δεν μας ελκύουν καθόλου όλα αυτά τα πλούτη. Η μόνη μας φιλοδοξία είναι να φέρουμε στο κεφάλι μας σε κάθε μας ζωή τα σωματίδια σκόνης που είναι κολλημένα στα λωτοειδή πόδια του Κυρίου Κρίσνα. Η θεά της τύχης θέλει και εκείνη να κρατά αυτή τη σκόνη στο στήθος της μαζί με αρωματική ζαφορά. Επιθυμούμε απλώς αυτή τη σκόνη, η οποία συσσωρεύεται κάτω από τα λωτοειδή πόδια του Κρίσνα καθώς ταξιδεύει στη γη της Βριντάβανα ως βοσκόπουλο. Ειδικά οι *γκοπι*, αλλά και οι βοσκοί και οι γυναίκες της φυλής των αυτοχθόνων, επιθυμούν πάντοτε να γίνουν χορτάρια και άχυρα στους δρόμους της Βριντάβανα, για να πατηθούν από τα λωτοειδή πόδια του Κρίσνα. Αγαπημένη μου Βασίλισσα, επιθυμούμε να παραμείνουμε έτσι σε κάθε μας ζωή, χωρίς καμία άλλη επιθυμία».

• Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Ογδοηκοστό Δεύτερο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Η Ντρώπαντι συναντά τις Βασίλισσες του Κρίσνα». •

83. Οι θυσιαστήριες τελετές του Βασουντέβα

Μεταξύ των γυναικών που ήταν παρούσες στο Κουρουκσέτρα κατά την ηλιακή έκλειψη ήταν η Κούντι, η Γκανντάρι, η Ντρώπαντι, η Σουμπαντρά και οι βασίλισσες πολλών άλλων βασιλιάδων, καθώς και οι γκοπι από τη Βρινντάβανα. Όταν οι διάφορες βασίλισσες του Κυρίου Κρίσνα εξιστορούσαν πώς παντρεύτηκαν τον Κύριο Κρίσνα και πώς ο Κύριος Κρίσνα τις δέχθηκε για γυναίκες Του, όλα τα θηλυκά μέλη της δυναστείας των Κούρου έμειναν κατάπληκτα. Ήταν γεμάτες θαυμασμό για το πώς όλες οι βασίλισσες του Κρίσνα ήταν προσκολλημένες σε Αυτόν με στοργή και αγάπη. Όταν άκουσαν για την ένταση της αγάπης και της στοργής που είχαν οι βασίλισσες για τον Κρίσνα, δεν μπορούσαν να εμποδίσουν τα μάτια τους να γεμίσουν δάκρυα.

Ενώ οι γυναίκες συζητούσαν μεταξύ τους και οι άντρες έκαναν το ίδιο, έφτασαν εκεί όλοι σχεδόν οι μεγάλοι σοφοί και ασκητές από όλες τις κατευθύνσεις, οι οποίοι είχαν έλθει για να δουν τον Κρίσνα και τον Μπαλαράμα. Σημαντικότεροι από τους σοφούς ήταν ο Κρίσνα-ντβαϊπάγιανα Βιάσα, ο μέγας σοφός Νάραντα, ο Τσιάβανα, ο Ντεβάλα, ο Ασίτα, ο Βισβαμίτρα, ο Σατανάντα, ο Μπαρναντβάτζα, ο Γκωτάμα και ο Κύριος Παρασουράμα μαζί με τους μαθητές του· ο Βασίστα, ο Γκάλαβα, ο Μπρίγκου, ο Πουλάστια, ο Κασιαπά, ο Άτρι, ο Μαρκαντέγια, ο Μπριχασπατί, ο Ντβίτα, ο Τρίτα, ο Εκάτα· οι τέσσερις Κουμάρ γιοι του Μπράμα, ο Σανάκα, ο Σανάνντανα, ο Σανάτανα, και ο Σανάντ-κουμάρ· ο Ανγκίρα, και ο Αγκάστια, ο Γιαγκιαβάλκια και ο Βαμαντέβα.

Μόλις έφτασαν οι σοφοί και οι ασκητές, όλοι οι βασιλιάδες, περιλαμβανομένου του Μαχαράζα Γιουντιστίρα, των Πάννταβα, του Κυρίου Κρίσνα και του Μπαλαράμα, σηκώθηκαν αμέσως από τις θέσεις τους και

πρόσφεραν τον σεβασμό τους υποκλινόμενοι στους παγκοσμίως αξιοσέβαστους σοφούς. Μετά από αυτό, καλωσόρισαν τους σοφούς κατάλληλα, προσφέροντάς τους καθίσματα και νερό για να πλύνουν τα πόδια τους. Τους πρόσφεραν γευστικά φρούτα, γιρλάντες με λουλούδια, λιβάνι και κρέμα σανδαλόξυλου και όλοι οι βασιλιάδες, με επικεφαλής τους Κρίσνα και Μπαλαράμα, λάτρεψαν τους σοφούς σύμφωνα με τους βεδικούς κανόνες και κανονισμούς. Όταν όλοι οι σοφοί κάθησαν αναπαυτικά, ο Κύριος Κρίσνα, που κατήλθε για την προστασία της θρησκείας, απευθύνθηκε σε αυτούς εκ μέρους όλων των βασιλιάδων. Όταν ο Κρίσνα άρχισε να μιλάει, όλοι εισώπησαν, λαχταρώντας να ακούσουν και να κατανοήσουν τα λόγια με τα οποία θα καλωσόριζε τους σοφούς.

Ο Κύριος Κρίσνα μίλησε ως εξής: «Δόξα στους παρευρισκόμενους σοφούς και ασκητές! Σήμερα αισθανόμαστε όλοι ότι οι ζωές μας είναι επιτυχημένες. Σήμερα έχουμε επιτύχει τον επιθυμητό στόχο της ζωής, επειδή τώρα βλέπουμε πρόσωπο με πρόσωπο όλους τους υψηλούς απελευθερωμένους σοφούς και ασκητές, τους οποίους επιθυμούν να δουν ακόμα και οι μεγάλοι ημίθεοι στους ουρανούς. Πρόσωπα νεοφώτιστα στην υπηρεσία αφοσίωσης, που προσκυνούν απλώς με σεβασμό τη Θεότητα στον ναό, αλλά δεν μπορούν να συνειδητοποιήσουν ότι ο Κύριος βρίσκεται στην καρδιά όλων, και εκείνοι που λατρεύουν απλώς διάφορους ημίθεους για εκπλήρωση των δικών τους λάγνων επιθυμιών, δεν είναι σε θέση να κατανοήσουν τη σημασία αυτών των σοφών. Δεν μπορούν να επωφεληθούν καλωσορίζοντας αυτούς τους σοφούς και κοιτάζοντάς τους με τα μάτια τους, αγγίζοντας τα λωτοειδή πόδια τους, ρωτώντας σχετικά με το καλό τους και λατρεύοντάς τους επιμελώς».

Οι νεοφώτιστοι αφοσιωμένοι υπηρέτες ή θρησκευόμενοι δεν μπορούν να κατανοήσουν τη σημασία των μεγάλων *μαχατμα*. Πηγαίνουν στον ναό για λόγους τυπικούς και προσκυνούν με σεβασμό τη Θεότητα. Αλλά όταν κάποιος προαχθεί στο επόμενο επίπεδο υπερβατικής συνείδησης, μπορεί να κατανοήσει τη σημασία των *μαχατμα* και των αφοσιωμένων υπηρετών και σε εκείνο το επίπεδο ο αφοσιωμένος υπηρέτης προσπαθεί να τους ευχαριστήσει. Γι' αυτό, ο Κύριος Κρίσνα είπε ότι ο νεοφώτιστος δεν μπορεί να κατανοήσει τη σημασία των μεγάλων σοφών, αφοσιωμένων υπηρετών και ασκητών.

Ο Κρίσνα συνέχισε, «Δεν μπορεί να εξαγνισθεί κάποιος ταξιδεύοντας σε άγια μέρη προσκυνήματος και κάνοντας μπάνιο εκεί ή βλέποντας τις Θεότητες στους ναούς. Αν όμως τύχει να συναντήσει έναν μεγάλο αφοσιωμένο υπηρέτη, έναν *μαχατμα* που είναι εκπρόσωπος του Προσώπου

της Θεότητας, εξαγνίζεται αμέσως. Για να εξαγνισθεί κανείς υπάρχει η εντολή να λατρέψει τη φωτιά, τον ήλιο, τη σελήνη, τη γη, το νερό, τον αέρα, τον ουρανό και τον νου. Λατρεύοντας όλα τα στοιχεία και τις κυρίαρχες θεότητες αυτών των στοιχείων, μπορεί να ελευθερωθεί κανείς από την επίδραση του φθόνου, αλλά όλες οι αμαρτίες ενός φθονερού προσώπου μπορούν να αναιρεθούν αμέσως, υπηρετώντας απλώς μία μεγάλη ψυχή. Αγαπητοί Μου σεβαστοί σοφοί και αξιοσέβαστοι βασιλείς, πιστέψτε Με: κάποιος ο οποίος δέχεται αυτό το υλικό σώμα, το φτιαγμένο από τρία στοιχεία -βλέννες, χολή και αέρα- ως εαυτό του, ο οποίος θεωρεί την οικογένειά του και τους συγγενείς του ως δικούς του και ο οποίος δέχεται υλικά πράγματα ως άξια λατρείας ή επισκέπτεται άγια μέρη προσκυνήματος μόνο και μόνο για να κάνει εκεί μπάνιο, αλλά δεν συναναστρέφεται ποτέ με μεγάλες προσωπικότητες, σοφούς και *μαχατμα* – ένα τέτοιο πρόσωπο, ακόμα και με τη μορφή ανθρώπινου όντος, δεν είναι τίποτε άλλο παρά ζώο, όπως ο γάιδαρος».

Όταν η υπέρτατη αυθεντία, ο Κύριος Κρίσνα, μιλούσε έτσι με μεγάλη σοβαρότητα, όλοι οι σοφοί και οι ασκητές παρέμειναν σε νεκρική σιωπή. Έμειναν κατάπληκτοι ακούγοντάς Τον να διατυπώνει την απόλυτη φιλοσοφία της ζωής με τόσο περιεκτικό τρόπο. Αν δεν είναι κάποιος πολύ προχωρημένος σε γνώση, πιστεύει ότι το σώμα είναι ο εαυτός, ότι τα μέλη της οικογένειάς του είναι οι συγγενείς και οι φίλοι του και ότι ο τόπος της γέννησής του είναι άξιος λατρείας. Από αυτή την αντίληψη της ζωής, έχει βλαστήσει η σύγχρονη ιδεολογία του εθνικισμού. Ο Κύριος Κρίσνα καταδίκασε τέτοιες ιδέες και καταδίκασε τα πρόσωπα που μπαίνουν στον κόπο να πάνε στα άγια μέρη προσκυνήματος μόνο και μόνο για να κάνουν μπάνιο και να επιστρέψουν χωρίς να βρουν την ευκαιρία να έλθουν σε επαφή με τους μεγάλους αφοσιωμένους υπηρέτες και τους *μαχατμα* που ζουν εκεί. Τέτοιου είδους πρόσωπα παρομοιάζονται με το πλέον ανόητο ζώο, τον γάιδαρο. Όλοι όσοι άκουσαν συλλογίστηκαν τον λόγο του Κυρίου Κρίσνα για ένα διάστημα και συμπέραναν ότι ο Κύριος Κρίσνα ήταν πραγματικά το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, που έπαιζε τον ρόλο ενός συνηθισμένου ανθρώπινου όντος, το οποίο αναγκάζεται να δεχθεί έναν συγκεκριμένο τύπο σώματος ως αποτέλεσμα των αντιδράσεων στις περασμένες πράξεις του. Αναλάμβανε αυτή τη διασκέδαση ως ένα συνηθισμένος άνθρωπος για να διδάξει στους ανθρώπους πώς θα πρέπει να ζουν για την τελειοποίηση της ανθρώπινης αποστολής.

Έχοντας συμπεράνει ότι ο Κρίσνα ήταν το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, οι σοφοί απευθύνθηκαν σε Αυτόν ως εξής: «Αγαπημένε Κύριε, εμείς, οι ηγέτες της ανθρώπινης κοινωνίας, υποτίθεται ότι κατέχουμε τη σωστή φιλοσοφία της ζωής και όμως βρισκόμαστε σε σύγχυση από τα μάγια της εξωτερικής Σου ενέργειας. Μας προκαλεί έκπληξη η συμπεριφορά Σου, η οποία είναι σαν τη συμπεριφορά ενός συνηθισμένου ανθρώπινου όντος και η οποία κρύβει την αληθινή Σου ταυτότητα του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας· γι' αυτό θεωρούμε τις διασκεδάσεις Σου άξιες θαυμασμού.

«Αγαπημένε μας Κύριε, με τη δική Σου ενέργεια δημιουργείς, συντηρείς και καταστρέφεις ολόκληρη την κοσμική εκδήλωση διαφόρων ονομάτων και μορφών, με τον ίδιο τρόπο που η γη δημιουργεί πολλές μορφές από πέτρα, δέντρα και άλλες ποικιλίες ονομάτων και μορφών και όμως παραμένει η ίδια. Παρόλο που δημιουργείς ποικιλίες εκδηλώσεων μέσω της ενέργειάς Σου, μένεις ανεπηρέαστος από όλες αυτές τις δράσεις. Αγαπημένε μας Κύριε, είμαστε απλώς κατάπληκτοι βλέποντας τις θαυμαστές δράσεις Σου. Παρόλο που είσαι υπερβατικός ως προς όλη αυτή την υλική δημιουργία και είσαι ο Υπέρτατος Κύριος και η Υπέρτατη Ψυχή όλων των ζωντανών όντων, εμφανίζεσαι σε αυτή τη γη μέσω της εσωτερικής Σου ενέργειας για να προστατέψεις τους αφοσιωμένους υπηρέτες Σου και να καταστρέψεις τους αχρείους. Με αυτή την εμφάνιση επανεδραιώνεις τις αρχές της αιώνιας θρησκείας, τις οποίες η ανθρώπινη κοινωνία λησμονεί μέσω της μακράς επαφής με την υλική ενέργεια. Αγαπημένε μας Κύριε, είσαι ο δημιουργός των κοινωνικών τάξεων και των πνευματικών σταδίων της ανθρώπινης κοινωνίας σύμφωνα με τις ιδιότητες και την εργασία, και όταν αυτές οι τάξεις παραπλανώνται από ανήθικα και αδίστακτα πρόσωπα, Εσύ εμφανίζεσαι και τις διορθώνεις.

«Αγαπημένε Κύριε, η βεδική γνώση είναι η εκπροσώπηση της αγνής καρδιάς Σου. Ασκητισμός, μελέτη των Βεδών και εκστάσεις διαλογισμού οδηγούν σε διαφορετικές συνειδητοποιήσεις του Εαυτού Σου στις εκδηλωμένες και ανεκδήλωτες πλευρές Σου. Ολόκληρος ο φαινομενικός κόσμος είναι εκδήλωση της απρόσωπης ενέργειάς Σου, αλλά Εσύ ο Ίδιος, ως αρχικό Πρόσωπο της Θεότητας, δεν εκδηλώνεσαι εκεί. Είσαι η Υπέρτατη Ψυχή, το Υπέρτατο Μπραμάν. Συνεπώς, πρόσωπα που διαθέτουν την παιδεία των *μπραμανα* κατανοούν την αλήθεια σχετικά με την υπερβατική μορφή Σου. Έτσι έχεις πάντοτε σεβασμό για τους *μπραμανα* και θεωρείσαι ο κορυφαίος από όλους τους οπαδούς της παιδείας των *μπραμανα*. Γι' αυτό είσαι γνωστός ως *μπραμανια-ντεβα*. Αγαπημένε μας Κύριε, είσαι η τελευταία

λέξη στην καλοτυχία και το τελευταίο καταφύγιο όλων των αγίων προσώπων· γι' αυτό όλοι πιστεύουμε πως συναντώντας Εσένα, έχουμε επιτύχει την τελειότητα στη ζωή μας, στην εκπαίδευση, στον ασκητισμό και στην απόκτηση υπερβατικής γνώσης. Στην πραγματικότητα, Εσύ είσαι ο ύψιστος στόχος όλων των υπερβατικών επιτευγμάτων.

«Αγαπημένε μας Κύριε, δεν υπάρχει τέλος στην απεριόριστη γνώση σου. Η μορφή Σου είναι υπερβατική και υφίσταται αιωνίως σε πλήρη ευδαιμονία και γνώση. Είσαι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, το Υπέρτατο Μπραμάν και η Υπέρτατη Ψυχή. Καλυμμένος από τα μάγια της εσωτερικής Σου δύναμης, της *γιογκαμαγια*, κρύβεις τώρα προσωρινά τις απεριόριστες δυνάμεις Σου, μπορούμε όμως να καταλάβουμε την υψηλή θέση Σου και γι' αυτό όλοι μας Σε προσκυνούμε με σεβασμό. Αγαπημένε Κύριε, απολαμβάνεις τις διασκεδάσεις Σου στον ρόλο ενός ανθρώπινου όντος, κρύβοντας τον αληθινό Σου χαρακτήρα με τα υπερβατικά πλούτη· γι' αυτό, όλοι οι βασιλιάδες που είναι εδώ, ακόμα και τα μέλη της δυναστείας των Γιαντού, που Σε συναναστρέφονται διαρκώς, τρώνε μαζί Σου και κάθονται μαζί Σου, δεν μπορούν να κατανοήσουν πως είσαι η αρχική αιτία όλων των αιτιών, η ψυχή των πάντων, η αρχική αιτία κάθε δημιουργίας.

«Όταν κάποιος ονειρεύεται τη νύχτα, παραισθητικές φιγούρες δημιουργημένες από το όνειρο γίνονται αποδεκτές ως αληθινές και το φανταστικό ονειρικό σώμα γίνεται αποδεκτό ως το αληθινό σώμα. Προσωρινά, ξεχνάει κανείς ότι εκτός από το σώμα που δημιουργείται σε παραίσθηση, υπάρχει ένα άλλο, αληθινό σώμα, στο στάδιο της εγρήγορσης. Με παρόμοιο τρόπο, και στο στάδιο της εγρήγορσης, η ευρισκόμενη σε σύγχυση δέσμια της ύλης ψυχή θεωρεί την αισθησιακή απόλαυση αληθινή ευτυχία.

«Με τη μέθοδο της απόλαυσης των αισθήσεων του υλικού σώματος η πνευματική ψυχή καλύπτεται και η συνείδησή της μολύνεται υλικά. Οφείλεται στην υλική συνείδηση το ότι δεν μπορεί να κατανοήσει κάποιος το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, τον Κρίσνα. Όλοι οι μεγάλοι μυστικιστές *γιογκι* προσπαθούν να αναβιώσουν τη συνείδηση του Κρίσνα με την ώριμη εφαρμογή του συστήματος του *γιογκα* και έτσι να κατανοήσουν τα λωτοειδή Σου πόδια και να διαλογισθούν πάνω στην υπερβατική μορφή Σου. Με αυτόν τον τρόπο τα συσσωρευμένα αποτελέσματα των αμαρτωλών πράξεων εξουδετερώνονται. Λέγεται ότι το νερό του Γάγγη μπορεί να υπερνικήσει μεγάλες ποσότητες αμαρτωλών πράξεων, αλλά το νερό του Γάγγη είναι

δοξασμένο μόνον εξαιτίας των λωτοειδών ποδιών Σου. Το νερό του Γάγγη κυλάει ως ιδρώτας από τα λωτοειδή Σου πόδια, ω Κύριε. Και είμαστε όλοι τόσο τυχεροί που σήμερα μπορέσαμε να δούμε απευθείας αυτά τα λωτοειδή πόδια. Αγαπημένε Κύριε, είμαστε όλοι εγκαταλελειμμένες ψυχές, δικοί Σου αφοσιωμένοι υπηρέτες· γι' αυτό, σε παρακαλούμε να είσαι καλός μαζί μας και να μας χαρίσεις το αναίτιο έλεός Σου. Γνωρίζουμε καλά ότι πρόσωπα που είναι απελευθερωμένα επειδή Σε υπηρετούν διαρκώς με αφοσίωση δεν είναι πλέον μολυσμένα από τις υλικές καταστάσεις της φύσης· έχουν γίνει έτσι άξιοι να προαχθούν στο βασίλειο του Θεού στον πνευματικό κόσμο».

Αφού πρώτα πρόσφεραν προσευχές στον Κύριο Κρίσνα, οι παρευρισκόμενοι σοφοί ήθελαν να πάρουν την άδεια από τον Βασιλιά Ντριταράστρα και τον Βασιλιά Γιουντιστίρα και ύστερα να φύγουν για τα *ασραμα* όπου έμεναν. Ωστόσο, εκείνη την ώρα ο Βασουντέβα, ο πατέρας του Κυρίου Κρίσνα και ο πιο φημισμένος από όλους τους ευσεβείς ανθρώπους, πλησίασε τους σοφούς και με μεγάλη ταπεινοφροσύνη πρόσφερε τον σεβασμό του, πέφτοντας κάτω, στα πόδια τους. Ο Βασουντέβα είπε, «Αγαπημένοι μου μεγάλοι σοφοί, είστε πιο σεβαστοί και από τους ημίθεους. Γι' αυτό σας προσφέρω με σεβασμό την υποταγή μου. Εύχομαι να δεχθείτε το μοναδικό αίτημά μου, αν το επιθυμείτε. Θα το θεωρήσω μεγάλη ευλογία αν έχετε την καλοσύνη να εξηγήσετε την υπέρτατη δραστηριότητα με την οποία μπορεί κανείς να εξουδετερώσει τις αντιδράσεις όλων των άλλων δραστηριοτήτων».

Ο μέγας σοφός Νάραντα ήταν ο επικεφαλής όλων των παρευρισκομένων σοφών. Γι' αυτό μίλησε και είπε, «Αγαπημένοι μου σοφοί, δεν είναι πολύ δύσκολο να καταλάβει κανείς ότι εξαιτίας της μεγάλης καλοσύνης του και της απλότητάς του, ο Βασουντέβα, που έχει γίνει πατέρας του Προσώπου της Θεότητας, δεχόμενος τον Κρίσνα ως γιο του, ενδιαφέρεται να μας ρωτήσει για το καλό του. Λέγεται πως η οικειότητα εκτρέφει την περιφρόνηση. Συνεπώς, ο Βασουντέβα, έχοντας τον Κρίσνα γιο του, δεν αντιμετωπίζει τον Κρίσνα με δέος και σεβασμό. Μερικές φορές παρατηρείται ότι πρόσωπα που ζουν στις όχθες του Γάγγη δεν θεωρούν τον Γάγγη πολύ σημαντικό και πηγαίνουν πολύ μακριά για να κάνουν το μπάνιο τους σε έναν τόπο προσκυνήματος. Δεδομένου ότι ο Κύριος Κρίσνα, του οποίου η γνώση δεν είναι ποτέ δεύτερη σε σημασία σε καμία περίπτωση, είναι προσωπικά παρών, δεν υπάρχει λόγος να μας ζητάει ο Βασουντέβα συμβουλές.

Ο Κύριος Κρίσνα δεν επηρεάζεται από τη διαδικασία της δημιουργίας, της συντήρησης και της καταστροφής· η γνώση Του δεν επηρεάζεται ποτέ από καμία παρέμβαση πέρα από τον Εαυτό Του. Δεν αναστατώνεται από την αλληλεπίδραση των υλικών ιδιοτήτων, η οποία μεταβάλλει τα πράγματα στις καταστάσεις του χρόνου. Η υπερβατική μορφή Του είναι πλήρης γνώσης, η οποία δεν ταράζεται ποτέ από την άγνοια, την υπερηφάνεια, την προσκόλληση, τον φθόνο ή την αισθησιακή απόλαυση. Η γνώση Του δεν υπόκειται ποτέ στους νόμους του *καρμα* που σχετίζονται με τις ευσεβείς ή τις ασεβείς πράξεις· ούτε επηρεάζεται από τις τρεις καταστάσεις της υλικής ενέργειας. Κανείς δεν είναι ίσος Του ή ανώτερος Του, επειδή είναι η υπέρτατη αυθεντία, το Πρόσωπο της Θεότητας.

«Το συνηθισμένο, υποκείμενο σε όρους ανθρώπινο ον ίσως νομίζει ότι η υποκείμενη σε όρους ψυχή, η οποία καλύπτεται από τις υλιστικές αισθήσεις, τον νου και τη νοημοσύνη της, είναι ίση με τον Κρίσνα, αλλά ο Κύριος Κρίσνα είναι σαν τον ήλιο, ο οποίος δεν καλύπτεται ποτέ από σύννεφα, χιόνι, ομίχλη ή από άλλους πλανήτες, μολονότι μερικές φορές μπορεί να φαίνεται ότι είναι. Όταν τα μάτια ανθρώπων μειωμένης νοημοσύνης σκεπάζονται από τέτοιες επιδράσεις, νομίζουν πως ο ήλιος είναι αόρατος. Κατά τον ίδιο τρόπο, πρόσωπα επηρεασμένα από τις αισθήσεις και εθισμένα στην υλική απόλαυση δεν μπορούν να έχουν καθαρή εικόνα του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας».

Οι παρευρισκόμενοι σοφοί άρχισαν τότε να απευθύνονται στον Βασουντέβα παρουσία του Κυρίου Κρίσνα, του Μπαλαράμα και πολλών άλλων βασιλιάδων, και, όπως τους ζητήθηκε από αυτόν, έδωσαν τις συμβουλές τους: «Για να εξουδετερώσει κανείς την αντίδραση του *καρμα* ή τις επιθυμίες που τον ωθούν σε πράξεις που αποβλέπουν στην απόλαυση, πρέπει να τελέσει τις καθορισμένες θυσίες που προορίζονται για τη λατρεία του Βίσνου με πίστη και αφοσίωση. Ο Κύριος Βίσνου είναι ο δικαιούχος των αποτελεσμάτων όλων των θυσιαστηρίων τελετών. Μεγάλες προσωπικότητες και σοφοί που είναι αρκετά έμπειροι ώστε να έχουν εικόνα των τριών φάσεων του στοιχείου του χρόνου, και συγκεκριμένα, του παρελθόντος, του παρόντος και του μέλλοντος, και εκείνοι που είναι ικανοί να δουν τα πάντα καθαρά μέσω των ματιών των εξ αποκαλύψεως γραφών, έχουν συστήσει ομόφωνα ότι για να καθαρίσει κανείς τη σκόνη της υλικής μόλυνσης, της συσσωρευμένης στην καρδιά, και για να καθαρίσει τον δρόμο της απελευθέρωσης και έτσι να επιτύχει υπερβατική ευδαιμονία, πρέπει να ευχαριστήσει τον Κύριο Βίσνου. Για όλους όσοι βρίσκονται στις διάφορες

κοινωνικές τάξεις (*μπραμανα, κσατρια και βαϊσια*) που ζουν ως οικογενειάρχες, αυτή η λατρεία του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, του Κυρίου Βίσνου, που είναι γνωστός ως Πουρουσότταμα, το αρχικό πρόσωπο, συνιστάται ως ο μόνος αίσσιος δρόμος.

«Όλες οι υποκείμενες σε όρους ψυχές μέσα στον υλικό κόσμο έχουν βαθιά ριζωμένες επιθυμίες να κυριαρχήσουν στους πόρους της υλικής φύσης. Όλοι θέλουν να συσσωρεύσουν πλούτη, όλοι θέλουν να απολαύσουν τη ζωή στον μέγιστο βαθμό, όλοι θέλουν σύζυγο, σπίτι και παιδιά και όλοι θέλουν να γίνουν ευτυχισμένοι σε αυτόν τον κόσμο και να υψωθούν στους ουράνιους πλανήτες στην επόμενη ζωή. Αυτές όμως οι επιθυμίες είναι οι αιτίες της υλικής δουλείας. Συνεπώς, για να απελευθερωθεί κανείς από αυτή τη δουλεία, πρέπει να θυσιάσει τα εντίμως κερδισμένα πλούτη του για την ικανοποίηση του Βίσνου.

«Η μόνη μέθοδος για να εξουδετερωθούν όλων των ειδών οι υλικές επιθυμίες είναι να υπηρετεί κανείς με αφοσίωση τον Κύριο Βίσνου. Με αυτόν τον τρόπο, ένα αυτοκυριαρχούμενο πρόσωπο, ακόμα και ενώ παραμένει στην οικογενειακή ζωή, θα πρέπει να εγκαταλείψει τα τρία είδη υλικών επιθυμιών, και συγκεκριμένα, την επιθυμία για την απόκτηση υλικού πλούτου, την απόλαυση της γυναίκας και των παιδιών και την ανύψωση στους ουράνιους πλανήτες. Βαθμηδόν μπορεί να αφήσει την οικογενειακή ζωή και να προσχωρήσει στην τάξη της απάρνησης, ασχολούμενος πλήρως στην υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου. Όλοι, ακόμα και αν έχουν γεννηθεί σε ανώτερο επίπεδο, ως *μπραμανα, κσατρια ή βαϊσια*, είναι οπωσδήποτε υποχρεωμένοι στους ημίθεους, στους σοφούς, στους προγόνους, στα ζωντανά όντα και ούτω καθεξής, και προκειμένου να εξοφλήσει κανείς όλα αυτά τα χρέη, πρέπει να τελέσει θυσίες, να μελετήσει τη βεδική γραμματεία και να γεννήσει παιδιά σε θρήσκα οικογενειακή ζωή. Αν για κάποιο λόγο, δεχθεί κάποιος τη ζωή της απάρνησης χωρίς να εκπληρώσει αυτό το χρέος, ασφαλώς θα πέσει από τη θέση του. Σήμερα έχεις ήδη εξοφλήσει τα χρέη σου στους προγόνους σου και στους σοφούς. Τώρα, τελώντας θυσίες, μπορείς να ελευθερωθείς από τις υποχρεώσεις στους ημίθεους και έτσι να καταφύγεις πλήρως στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Αγαπημένε μου Βασουντέβα, ασφαλώς έχεις ήδη τελέσει πολλές ευσεβείς πράξεις στις προηγούμενες ζωές σου. Διαφορετικά, πώς θα μπορούσες να είσαι ο πατέρας του Κρίσνα και του Μπαλαράμα, του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας;».

Ο άγιος Βασουντέβα, αφού άκουσε όλους τους σοφούς, προσκύνησε με σεβασμό τα λωτοειδή τους πόδια. Με αυτόν τον τρόπο ευχαρίστησε τους σοφούς και μετά διάλεξε από αυτούς κάποιους για να τελέσουν τις θυσίες. Όταν οι σοφοί επελέγησαν ως ιερείς για τις θυσίες, παρακίνησαν με τη σειρά τους τον Βασουντέβα να συγκεντρώσει τα απαραίτητα παραφερνάγια για την τέλεση των *γιαγκια* σε εκείνον τον τόπο προσκυνήματος. Έτσι ο Βασουντέβα πείστηκε να αρχίσει να τελεί τις *γιαγκια*, και όλα τα μέλη της δυναστείας των Γιαντού έκαναν το λουτρό τους, ντύθηκαν πολύ όμορφα, στολίστηκαν έξοχα και στεφανώθηκαν με γιρλάντες από λουλούδια λωτού. Οι γυναίκες του Βασουντέβα, ντυμένες με όμορφα ρούχα, κοσμήματα και χρυσά περιδέρια, πλησίασαν στον χώρο της θυσίας φέροντας στα χέρια τους τα απαραίτητα πράγματα για να προσφερθούν στη θυσία.

Όταν όλα ήταν έτοιμα, ακούστηκαν οι ήχοι των *μριντανγκα*, των κοχυλιών, των τυμπάνων και των άλλων μουσικών οργάνων. Επαγγελματίες χορευτές, άντρες και γυναίκες, άρχισαν να χορεύουν. Οι *σουτα* και οι *μαγκαντα*, οι οποίοι ήταν επαγγελματίες τραγουδιστές, άρχισαν να προσφέρουν προσευχές τραγουδώντας. Οι Γκανντάρβα και οι γυναίκες τους, των οποίων οι φωνές ήταν πολύ γλυκές, τραγουδούσαν πολλά ευοίωνα τραγούδια. Ο Βασουντέβα άπλωσε στα μάτια του σκούρα σκιά, άλειψε με βούτυρο ολόκληρο το σώμα του και έπειτα, μαζί με τις δεκαοχτώ γυναίκες του, με επικεφαλής την Ντεβάκι, κάθισε μπροστά στους ιερείς για να εξαγνισθεί με την τελετή *αμπισεκα*. Όλες αυτές οι τελετές τηρούνταν αυστηρά σύμφωνα με τις αρχές των γραφών, όπως γινόταν παλιά στην περίπτωση της σελήνης και των άστρων. Ο Βασουντέβα, επειδή είχε μνηθεί για τη θυσία, ήταν ντυμένος με δέρμα ελαφιού, αλλά όλες οι γυναίκες του ήταν ντυμένες με πολύ όμορφα σάρι, βραχιόλια, περιδέρια, κουδουνάκια στα πόδια, σκουλαρίκια και πολλά άλλα κοσμήματα. Ο Βασουντέβα φαινόταν πολύ όμορφος περιτριγυρισμένος από τις γυναίκες του, ακριβώς σαν τον Βασιλιά του ουρανού όταν κάνει τέτοιες θυσίες.

Εκείνη την ώρα, όταν ο Κύριος Κρίσνα και ο Κύριος Μπαλαράμα, μαζί με τις συζύγους Τους, τα παιδιά και τους συγγενείς Τους, κάθισαν κάτω σε εκείνον τον μεγάλο χώρο της θυσίας, φαινόταν ότι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας ήταν παρών μαζί με όλα τα συστατικά μέρη Του, τα ζωντανά όντα, και τις πολλαπλές ενέργειές Του. Έχουμε ακούσει από τις *σαστρα* ότι ο Κύριος Κρίσνα έχει πολλαπλές ενέργειες και συστατικά μέρη, αλλά τώρα, σε εκείνον τον χώρο της θυσίας, όλοι μπορούσαν να δουν πραγματικά πώς το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας υπάρχει αιωνίως μαζί με τις διάφορες

ενέργειές Του. Εκείνη την ώρα, ο Κύριος Κρίσνα εμφανίσθηκε ως Κύριος Ναράγιανα και ο Κύριος Μπαλαράμα εμφανίσθηκε ως Σανκάρσανα, η πηγή όλων των ζωντανών όντων.

Ο Βασουντέβα ικανοποίησε τον Κύριο Βίσνου τελώντας διάφορα είδη θυσιών, όπως οι θυσίες *τζιοτιστομα*, *νταρσα* και *πουρναμασα*. Ορισμένες από αυτές τις *γιαγκια* ονομάζονται *πρακριτα* και ορισμένες από αυτές είναι γνωστές ως *σωριασατρα* ή *βαϊκριτα*. Μετά από αυτές τις θυσίες, τελέστηκαν επίσης και οι άλλες θυσίες, οι γνωστές ως *αγκνιχοτρα*, και τα καθορισμένα πράγματα προσφέρθηκαν με τον κατάλληλο τρόπο. Με αυτόν τον τρόπο ο Κύριος Βίσνου ευχαριστήθηκε. Ο έσχατος σκοπός των προσφορών κατά τη θυσία είναι να ικανοποιηθεί ο Κύριος Βίσνου. Αλλά σε αυτή την εποχή του Κάλι, είναι πολύ δύσκολο να συγκεντρώσει κανείς τα διάφορα πράγματα που απαιτούνται για προσφορά στις θυσίες. Οι άνθρωποι δεν έχουν ούτε τα μέσα να συγκεντρώσουν τα απαραίτητα παραφερνάλια ούτε την απαραίτητη γνώση ή διάθεση για να προσφέρουν τέτοιες θυσίες. Επομένως, σε αυτή την εποχή του Κάλι, όταν οι άνθρωποι είναι κατά κύριο λόγο κακότυχοι, γεμάτοι αγωνίες και αναστατωμένοι από διαφόρων ειδών συμφορές, η μόνη θυσία που συνιστάται είναι η εκτέλεση της *σανκιρτανα-γιαγκια*. Λατρεύοντας τον Κύριο Τσετάνια με αυτή τη *σανκιρτανα-γιαγκια* είναι η μόνη συνιστώμενη μέθοδος για αυτήν την εποχή.

Μετά την τέλεση των διαφόρων θυσιών, ο Βασουντέβα πρόσφερε άφθονα πλούτη, ρουχισμό, κοσμήματα, αγελάδες, γη και υπηρέτιδες στους ιερείς. Μετά από αυτά, όλες οι γυναίκες του Βασουντέβα έκαναν το λουτρό *αβαμπριτα* και τέλεσαν το μέρος των θυσιαστηρίων καθηκόντων που είναι γνωστό ως *πατνισαμιατζα*. Αφού τελείωσαν την προσφορά με όλα τα απαραίτητα παραφερνάλια, έκαναν όλες μαζί μπάνιο στις λίμνες που κατασκεύασε ο Παρασουράμα, οι οποίες είναι γνωστές ως Ράμα-χράντα. Αφού ο Βασουντέβα και οι γυναίκες του έκαναν το μπάνιο τους, όλα τα ρούχα και τα κοσμήματα που φορούσαν μοιράστηκαν στα υποδεέστερα πρόσωπα που τραγουδούσαν, χόρευαν και ασχολούντο με παρόμοιες δραστηριότητες. Αξίζει να σημειώσουμε ότι η τέλεση θυσιών επιβάλλει τη διανομή άφθονου πλούτου. Στην αρχή προσφέρεται ελεημοσύνη στους ιερείς και τους *μπραμανα*, και μετά την τέλεση της θυσίας προσφέρονται μεταχειρισμένα ρούχα και κοσμήματα στους υποδεέστερους βοηθούς.

Αφού πρόσφεραν τα χρησιμοποιημένα πράγματα στους τραγουδιστές και τους αφηγητές, ο Βασουντέβα και οι γυναίκες του, ντυμένοι με καινούργια

ρούχα και κοσμήματα, τάισαν όλους πλουσιοπάροχα, από τους μπραμανα μέχρι τους σκύλους. Μετά από αυτό, όλοι οι φίλοι, τα μέλη της οικογένειας, οι γυναίκες και τα παιδιά του Βασουντέβα, μαζί με όλους τους βασιλιάδες και τα μέλη των δυναστειών Βιντάρμπα, Κόσαλα, Κούρου, Κάσι, Κέκαγια και Σριντζάγια, συγκεντρώθηκαν μαζί. Οι ιερείς, οι ημίθεοι, οι άνθρωποι γενικά, οι πρόγονοι, τα φαντάσματα και οι Τσάρανα ανταμείφθηκαν όλοι με άφθονα δώρα και τιμές πλήρεις σεβασμού. Έπειτα όλα τα πρόσωπα που ήταν συγκεντρωμένα εκεί πήραν την άδεια από τον Κύριο Κρίσνα, τον σύζυγο της θεάς της τύχης, και ενώ δόξαζαν την τελειότητα της θυσίας που έκανε ο Βασουντέβα, αναχώρησαν για τα σπίτια τους.

Εκείνη την ώρα, όταν ο Βασιλιάς Ντριταράστρα, ο Βιντούρα, ο Γιουντιστίρα, ο Μπίμα, ο Αρτζούνα, ο Μπισμαντέβα, ο Ντρονατσάρια, η Κούντι, η Νακούλα, ο Σαχαντέβα, ο Νάραντα, ο Κύριος Βιασαντέβα και πολλοί άλλοι συγγενείς ήταν έτοιμοι να αναχωρήσουν, αισθάνθηκαν αποχωρισμό και γι' αυτό αγκάλιασαν κάθε μέλος της δυναστείας των Γιαντού με μεγάλη εγκαρδιότητα. Πολλοί άλλοι οι οποίοι ήταν συγκεντρωμένοι στον χώρο της θυσίας αναχώρησαν και εκείνοι. Μετά από αυτό, ο Κύριος Κρίσνα και ο Κύριος Μπαλαράμα, μαζί με τον Βασιλιά Ουγκρασένα, ικανοποίησαν τους κατοίκους της Βρινντάβανα, με επικεφαλής τον Μαχαράζα Νάνντα και τους βοσκούς, προσφέροντας με αφθονία όλων των ειδών τα δώρα, για να τους λατρέψουν και να τους ευχαριστήσουν. Από τη μεγάλη φιλία που αισθάνονταν, οι κάτοικοι της Βρινντάβανα έμειναν εκεί για σημαντικό χρονικό διάστημα μαζί με τα μέλη της δυναστείας των Γιαντού.

Αφού τέλεσε τη θυσία, ο Βασουντέβα αισθάνθηκε τόσο ικανοποιημένος που δεν υπήρχε όριο στην ευτυχία του. Όλα τα μέλη της οικογένειάς του ήταν μαζί του και μπροστά τους έπιασε τα χέρια του Μαχαράζα Νάνντα και του είπε τα εξής: «Αγαπημένε μου αδελφέ, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας έχει δημιουργήσει έναν μεγάλο δεσμό, γνωστό ως δεσμό στοργής και αγάπης. Νομίζω ότι ακόμα και για τους μεγάλους σοφούς και τα άγια πρόσωπα είναι πολύ δύσκολη δουλειά να κόψουν έναν τέτοιο δεσμό αγάπης. Αγαπημένε μου αδελφέ, έχεις δείξει αισθήματα αγάπης για μένα, τα οποία δεν μπόρεσα να ανταποδώσω. Γι' αυτό νομίζω ότι είμαι αγνώμων. Εσύ έχεις συμπεριφερθεί με τρόπο που χαρακτηρίζει τα άγια πρόσωπα, αλλά εγώ δεν θα μπορέσω ποτέ να στο ξεπληρώσω. Δεν έχω τρόπο να σε ξεπληρώσω για τις φιλικές δοσοληψίες σου. Παρ' όλα αυτά, είμαι βέβαιος ότι ο δεσμός της αγάπης μας δεν θα σπάσει ποτέ. Η σχέση φιλίας μας πρέπει να συνεχιστεί για πάντα, παρά

την ανικανότητά μου να σε ξεπληρώσω. Ελπίζω να με συγχωρέσεις για αυτή την ανικανότητα.

«Αγαπημένε μου αδελφέ, στην αρχή, επειδή ήμουν φυλακισμένος, δεν μπορούσα να σε υπηρετήσω ως φίλος, και παρόλο που τώρα είμαι πολύ πλούσιος, εξαιτίας της υλικής μου ευμάρειας έχω τυφλωθεί. Γι' αυτό δεν μπορώ να σε ικανοποιήσω κατάλληλα ακόμα και τώρα. Αγαπημένε μου αδελφέ, είσαι τόσο καλός και ευγενικός, ώστε προσφέρεις κάθε σεβασμό στους άλλους, αλλά δεν σε νοιάζει καθόλου να προσφέρουν σεβασμό σ' εσένα. Όποιος αναζητά ευτυχισμένη πρόοδο στη ζωή του πρέπει να μην κατέχει υπερβολικά υλικά πλούτη, με τα οποία τυφλώνεται και περηφανεύεται, αλλά θα πρέπει να φροντίζει τους φίλους και τους συγγενείς του».

Όταν ο Βασουντέβα μιλούσε στον Μαχαράζα Νάνντα με αυτόν τον τρόπο, ήταν φορτισμένος από μεγάλη συγκίνηση για τη φιλία του Μαχαράζα Νάνντα και τις σωτήριες πράξεις που έκανε ο Μαχαράζα Νάνντα για χάρη του. Γι' αυτό, δάκρυα γέμισαν τα μάτια του και άρχισε να κλαίει. Θέλοντας να ευχαριστήσει τον φίλο του Βασουντέβα και δεμένος στοργικά με αγάπη για τον Κύριο Κρίσνα και τον Μπαλαράμα, ο Μαχαράζα Νάνντα πέρασε τρεις μήνες στη συντροφιά τους. Στο τέλος εκείνης της περιόδου, όλα τα μέλη της δυναστείας των Γιαντού προσπάθησαν να ευχαριστήσουν τους κατοίκους της Βρινντάβανα όσο λαχταρούσε η καρδιά τους. Τα μέλη της δυναστείας των Γιαντού προσπάθησαν να ικανοποιήσουν τον Μαχαράζα Νάνντα και τους συντρόφους του, προσφέροντάς τους ρουχισμό, κοσμήματα και πολλά άλλα πολύτιμα πράγματα και ήταν όλοι πλήρως ικανοποιημένοι. Ο Βασουντέβα, ο Ουγκρασένα, ο Κύριος Κρίσνα, ο Κύριος Μπαλαράμα, ο Ούνταβα και όλα τα άλλα μέλη της δυναστείας των Γιαντού πρόσφεραν τα ατομικά δώρα τους στον Μαχαράζα Νάνντα και τους συντρόφους του. Αφού ο Μαχαράζα Νάνντα δέχθηκε αυτά τα αποχαιρετιστήρια δώρα, ξεκίνησε μαζί με τους συντρόφους του για τη Βρατζαμπούμι, τη Βρινντάβανα. Ο νους των κατοίκων της Βρινντάβανα παρέμεινε, εντούτοις, με τον Κρίσνα και τον Μπαλαράμα και γι' αυτό όλοι τους έφυγαν για τη Βρινντάβανα χωρίς τον νου τους.

Όταν τα μέλη της οικογένειας των Βρίσνι είδαν όλους τους φίλους και τους επισκέπτες τους να φεύγουν, παρατήρησαν ότι η εποχή των βροχών πλησίαζε και έτσι αποφάσισαν να επιστρέψουν στην Ντβάρακα. Ήταν πλήρως ικανοποιημένοι, επειδή θεωρούσαν ότι ο Κρίσνα είναι το παν. Όταν επέστρεψαν στην Ντβάρακα, άρχισαν με μεγάλη ικανοποίηση να

περιγράφουν τη θυσία που τέλεσε ο Βασουντέβα, τη συνάντησή τους με διάφορους φίλους και ευχέτες, και διάφορα άλλα περιστατικά τα οποία συνέβησαν κατά τη διάρκεια των ταξιδιών τους στους τόπους προσκυνήματος.

• Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Ογδοηκοστό Τρίτο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Οι θυσιαστήριες τελετές του Βασουντέβα».

•

84. Οι πνευματικές οδηγίες για τον Βασουντέβα και η επιστροφή των έξι νεκρών γιων της Ντεβάκι από τον Κύριο Κρίσνα

Είναι βεδικό έθιμο ότι τα νεότερα μέλη της οικογένειας θα πρέπει να προσφέρουν τα σέβη τους στα ηλικιωμένα πρόσωπα κάθε πρωί. Ιδιαίτερα τα παιδιά και οι μαθητές θα πρέπει να προσφέρουν τα σέβη τους στους γονείς ή τον πνευματικό δάσκαλο το πρωί. Σε εκτέλεση αυτής της βεδικής αρχής, ο Κύριος Κρίσνα και ο Μπαλαράμα πρόσφεραν την υποταγή Τους στον πατέρα Τους, τον Βασουντέβα, καθώς και στις γυναίκες του. Μια μέρα, αφού είχαν επιστρέψει από τις θυσιαστήριες τελετές στο Κουρουκσέτρα, όταν ο Κύριος Κρίσνα και ο Μπαλαράμα πήγαν να προσφέρουν τα σέβη Τους στον Βασουντέβα, ο Βασουντέβα βρήκε την ευκαιρία να αναγνωρίσει την υψηλή θέση των δύο του γιων. Ο Βασουντέβα είχε την ευκαιρία να κατανοήσει τη θέση του Κρίσνα και του Μπαλαράμα από τους μεγάλους σοφούς που είχαν συγκεντρωθεί στον χώρο της θυσίας. Δεν άκουσε μόνο από τους σοφούς, αλλά σε πολλές περιπτώσεις είδε πραγματικά ότι ο Κρίσνα και ο Μπαλαράμα δεν ήταν συνηθισμένα ανθρώπινα όντα, αλλά εξαιρετικά ασυνήθιστοι. Έτσι πίστευε τα λόγια των σοφών ότι οι γιοι του, ο Κρίσνα και ο Μπαλαράμα, ήταν το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας.

Με σταθερή πίστη στους γιους του, τους είπε τα εξής: «Αγαπημένε μου Κρίσνα, είσαι το *σατς-τσιντ-αναντα-βιγκραχα* Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και αγαπημένε μου Μπαλαράμα, είσαι ο Σανκάρσανα, ο κύριος κάθε μυστικής δύναμης. Τώρα έχω καταλάβει ότι είστε αιώνιοι. Είστε υπερβατικοί ως προς αυτή την υλική εκδήλωση και την αιτία της, το Υπέρτατο Πρόσωπο Μάχα-Βίσνου. Είστε ο αρχικός κυρίαρχος των πάντων.

Είστε το στήριγμα αυτής της κοσμικής εκδήλωσης. Είστε ο δημιουργός της και είστε επίσης και τα συστατικά της δημιουργίας. Είστε ο κύριος αυτής της κοσμικής εκδήλωσης και στην πραγματικότητα αυτή η εκδήλωση δημιουργείται μόνο για τις διασκεδάσεις Σας.

«Οι διάφορες υλικές φάσεις από την αρχή μέχρι το τέλος του κόσμου, οι οποίες εκδηλώνονται κάτω από διαφορετικές χρονικές φόρμουλες, είναι και αυτές Εσείς οι Ίδιοι, επειδή Εσείς είστε η αιτία και το αποτέλεσμα αυτής της εκδήλωσης. Τα δύο γνωρίσματα του υλικού κόσμου, ο κυρίαρχος και ο κυριαρχούμενος, είναι και αυτά Εσείς, και Εσείς είστε ο υπέρτατος υπερβατικός κύριος που στέκεται πάνω από αυτά. Επομένως, βρίσκεστε πέρα από την αντίληψη των αισθήσεών μας. Είστε η Υπέρτατη Ψυχή, αγέννητη και αμετάβλητη. Δεν επηρεάζεστε από τα έξι είδη μετασχηματισμών τα οποία συμβαίνουν στο υλικό σώμα. Οι θαυμαστές ποικιλίες αυτού του υλικού κόσμου δημιουργούνται και αυτές από Εσάς, και Εσείς έχετε εισχωρήσει ως Υπέρτατη Ψυχή μέσα σε κάθε ζωντανό ον, ακόμα και μέσα στο άτομο της ύλης. Εσείς είστε ο συντηρητής των πάντων.

«Η ζωτική δύναμη που ενεργεί ως αρχή της ζωής στα πάντα και η δημιουργική δύναμη που προέρχεται από αυτήν δεν ενεργούν ανεξάρτητα, αλλά εξαρτώνται από Εσάς, το Υπέρτατο Πρόσωπο πίσω από αυτές τις δυνάμεις. Χωρίς τη θέλησή Σας, δεν μπορούν να λειτουργήσουν. Η υλική ενέργεια δεν διαθέτει γνώση. Δεν μπορεί να ενεργήσει ανεξάρτητα, χωρίς να ανακινηθεί από Εσάς. Επειδή η υλική φύση εξαρτάται από Εσάς, τα ζωντανά όντα μπορούν μόνο να αποπειραθούν να δράσουν. Χωρίς όμως την επικύρωση και τη θέλησή Σας, δεν μπορούν να εκτελέσουν τίποτε ή να επιτύχουν το αποτέλεσμα που επιθυμούν.

«Η αρχική ενέργεια εκπορεύεται απλώς από Εσάς. Αγαπημένε μου Κύριε, η λάμψη της σελήνης, η θερμότητα της φωτιάς, οι ακτίνες του ήλιου, το σπινθήρισμα των άστρων και η ηλεκτρική αστραπή που εκδηλώνεται ως πολύ ισχυρή, καθώς και η βαρύτητα των βουνών, η ενέργεια της γης και η ιδιότητα του αρώματός της – είναι όλα διαφορετικές δικές Σου εκδηλώσεις. Η αγνή γεύση του νερού και η ζωτική δύναμη η οποία συντηρεί όλη τη ζωή είναι και αυτές δικά Σου γνωρίσματα. Το νερό και η γεύση του είναι επίσης Εσύ.

«Αγαπημένε μου Κύριε, παρόλο που οι δυνάμεις των αισθήσεων, η νοητική δύναμη της σκέψης, της βούλησης και των συναισθημάτων και η δύναμη, η κίνηση και η ανάπτυξη του σώματος φαίνεται ότι εκτελούνται από τις κινήσεις των διαφόρων ειδών αέρα μέσα στο σώμα, είναι σε τελευταία

ανάλυση εκδηλώσεις της ενέργειάς Σου. Η αχανής έκταση του διαστήματος στηρίζεται στον Εαυτό Σου. Η ηχητική δόνηση του ουρανού, ο κεραυνός του, ο υπέρτατος ήχος *ομκαρα* και η διάταξη διαφόρων λέξεων για να μπορεί να διακρίνεται το ένα πράγμα από το άλλο είναι συμβολικές εκπροσωπήσεις του Εαυτού Σου. Τα πάντα είναι ο Εαυτός Σου. Οι αισθήσεις, οι κύριοι των αισθήσεων, οι ημίθεοι, και η απόκτηση γνώσης, η οποία είναι ο σκοπός των αισθήσεων, καθώς και το ζήτημα της γνώσης – όλα είναι ο Εαυτός Σου. Η αποφασιστικότητα της νοημοσύνης και η κοφτερή μνήμη του ζωντανού όντος είναι και αυτά ο Εαυτός Σου. Είσαι η εγωιστική αρχή στην άγνοια, η οποία είναι η αιτία αυτού του υλικού κόσμου, η εγωιστική αρχή του πάθους, η οποία είναι η αιτία των αισθήσεων, και η εγωιστική αρχή της αγαθότητας, η οποία είναι αρχή των διαφόρων κυρίαρχων θεοτήτων του υλικού κόσμου. Η παραπλανητική ενέργεια, η *μαγια*, η οποία είναι η αιτία της αέναης μετενσάρκωσης της υποκείμενης σε όρους ψυχής από τη μία μορφή στην άλλη, είναι ο Εαυτός Σου.

«Αγαπημένο μου Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, είσαι η αρχική αιτία όλων των αιτιών, ακριβώς όπως η γη είναι η αρχική αιτία διαφόρων ειδών δέντρων, φυτών και παρόμοιων ποικίλων εκδηλώσεων. Όπως η γη εκπροσωπείται στα πάντα, έτσι και Εσύ είσαι παρών απ' άκρου εις άκρον στην υλική εκδήλωση ως Υπέρτατη Ψυχή. Είσαι η υπέρτατη αιτία όλων των αιτιών, η αιώνια αρχή. Όλα είναι στην πραγματικότητα εκδήλωση της ενέργειάς Σου. Οι τρεις ιδιότητες της υλικής φύσης -η *σατιβα*, η *ρατζας* και η *ταμας*- και τα αποτελέσματα της αλληλεπίδρασής τους συνδέονται μαζί Σου μέσω της *γιογκαμαγια*. Υποτίθεται ότι είναι ανεξάρτητες, αλλά στην πραγματικότητα η συνολική υλική ενέργεια στηρίζεται σ' Εσένα, την Υπέρτατη Ψυχή. Αφού είσαι η υπέρτατη αιτία των πάντων, οι αλληλεπιδράσεις υλικών εκδηλώσεων -γέννηση, ύπαρξη, ανάπτυξη, μετασχηματισμός, επιδείνωση και εκμηδένιση- απουσιάζουν σ' Εσένα. Η υπέρτατη ενέργειά Σου, η *γιογκαμαγια*, επιδρά σε ποικιλόμορφες εκδηλώσεις, αλλά επειδή η *γιογκαμαγια* είναι η ενέργειά Σου, είσαι, γι' αυτόν τον λόγο, παρών στα πάντα».

Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, αυτό το γεγονός εξηγείται πολύ όμορφα στο Ένατο Κεφάλαιο, όπου ο Κύριος λέει, «Στην απρόσωπη μορφή Μου, απλώνομαι σε όλη την υλική ενέργεια: όλα στηρίζονται σ' Εμένα, αλλά Εγώ δεν είμαι εκεί». Τα ίδια αυτά λόγια λέει και ο Βασουντέβα. Το να πει κανείς ότι δεν είναι παρών παντού σημαίνει ότι είναι μακριά από τα πάντα, παρόλο που η ενέργειά Του επιδρά παντού. Αυτό μπορεί να γίνει κατανοητό με ένα

αδρό παράδειγμα: Σε μία μεγάλη επιχείρηση, η ενέργεια, δηλαδή η οργάνωση του επικεφαλής, επιδρά σε κάθε γωνιά και σε κάθε σημείο της επιχείρησης, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι ο αρχικός ιδιοκτήτης είναι παρών εκεί, μολονότι ο εργαζόμενος αισθάνεται την παρουσία του ιδιοκτήτη στην ατμόσφαιρα σε κάθε τμήμα της επιχείρησης. Η φυσική παρουσία του ιδιοκτήτη σε κάθε τμήμα είναι απλώς κάτι τυπικό. Στην πραγματικότητα η ενέργειά του επιδρά παντού. Κατά τον ίδιο τρόπο, η πανταχού παρουσία του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας είναι αισθητή στη δράση των ενεργειών Του. Επομένως η φιλοσοφία της ταυτόχρονης ενότητας με τον Υπέρτατο Κύριο και της διαφοράς από Αυτόν επιβεβαιώνεται παντού. Ο Κύριος είναι ένας, αλλά οι ενέργειές Του είναι ποικίλες.

Ο Βασουντέβα είπε, «Ο υλικός κόσμος είναι σαν ένας μεγάλος ποταμός που κυλά, και τα κύματά του είναι οι τρεις υλικές καταστάσεις της φύσης – η αγαθότητα, το πάθος και η άγνοια. Το υλικό σώμα, καθώς και οι αισθήσεις, η ικανότητα της σκέψης, των συναισθημάτων και της βούλησης και τα στάδια της δυστυχίας, της ευτυχίας, της προσκόλλησης και της λαγνείας – είναι όλα διάφορα προϊόντα αυτών των τριών ιδιοτήτων της φύσης. Τα ανόητα πρόσωπα που δεν μπορούν να συνειδητοποιήσουν την υπερβατική Σου ταυτότητα πάνω από όλη αυτή την υλική αντίδραση εξακολουθούν να παραμένουν μέσα στην περιπλοκή της δράσης που αποβλέπει στην απόλαυση και υπόκεινται στη συνεχή διαδικασία της γέννησης και του θανάτου, χωρίς ευκαιρία απελευθέρωσης».

Αυτό επιβεβαιώνεται με διαφορετικό τρόπο από τον Κύριο στο Τέταρτο Κεφάλαιο της *Μπαγκαβαντ-γκιτα*. Εκεί λέγεται ότι οποιοσδήποτε γνωρίζει την εμφάνιση και τα έργα του Υπερτάτου Κυρίου Κρίσνα ελευθερώνεται από τα χέρια της υλικής φύσης και επιστρέφει στο σπίτι μας, στον Θεό. Συνεπώς το υπερβατικό όνομα του Κρίσνα, η μορφή Του, τα έργα Του και οι ιδιότητές Του δεν είναι προϊόντα της υλικής φύσης.

«Αγαπημένε μου Κύριε», συνέχισε ο Βασουντέβα, «παρ' όλα αυτά τα ελαττώματα της υποκείμενης σε όρους ψυχής, αν κάποιος με τον έναν ή τον άλλον τρόπο, έλθει σε επαφή με την υπηρεσία αφοσίωσης, επιτυγχάνει αυτή την πολιτισμένη ανθρώπινη μορφή σώματος με ανεπτυγμένη συνείδηση και γίνεται έτσι ικανός να σημειώσει περαιτέρω πρόοδο στην υπηρεσία αφοσίωσης. Και όμως, παραπλανημένοι από την εξωτερική ενέργεια, οι άνθρωποι δεν αξιοποιούν συνήθως αυτό το πλεονέκτημα της ανθρώπινης

μορφής ζωής. Έτσι χάνουν την ευκαιρία της αιώνιας ελευθερίας και χαλάνε χωρίς λόγο την πρόοδο που έχουν σημειώσει έπειτα από χιλιάδες γεννήσεις.

«Στη σωματική αντίληψη της ζωής προσκολλάται κανείς στους γόνους του σώματος εξαιτίας του ψεύτικου εγωισμού και έτσι όλοι, στην υποκείμενη σε όρους ζωή, παγιδεύονται από ψεύτικες σχέσεις και ψεύτικη στοργή. Ολόκληρος ο κόσμος κινείται κάτω από αυτή την ψεύτικη εντύπωση της υλικής δουλείας. Γνωρίζω ότι κανένας από τους δυο Σας δεν είναι γιος μου· είστε ο αρχικός αρχηγός και πρόγονος, τα Πρόσωπα της Θεότητας, γνωστά ως Πραντάνα και Πουρούσα. Έχετε όμως εμφανισθεί στην επιφάνεια της γης για να ελαχιστοποιήσετε το φορτίο του κόσμου, σκοτώνοντας τους *κσατρία* βασιλιάδες, οι οποίοι αυξάνουν χωρίς λόγο στρατιωτική τους δύναμη. Με έχετε ήδη πληροφορήσει σχετικά με αυτό στο παρελθόν. Αγαπημένε μου Κύριε, είσαι το καταφύγιο της εγκαταλελειμμένης ψυχής, ο υπέρτατος φίλος του πράου και του ταπεινού. Γι' αυτό καταφεύγω στα λωτοειδή Σου πόδια, που μόνον αυτά μπορούν να προσφέρουν απελευθέρωση από την εμπλοκή στην υλική ύπαρξη.

«Για μεγάλο χρονικό διάστημα θεωρούσα ότι αυτό το σώμα είναι ο εαυτός μου και παρόλο που είσαι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, Σε θεωρούσα γιο μου. Αγαπημένε μου Κύριε, την ίδια στιγμή που εμφανίστηκες αρχικά στη φυλακή του Κάμσα, πληροφορήθηκα ότι ήσουν το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και ότι είχες κατέλθει για την προστασία των αρχών της θρησκείας, καθώς και για την καταστροφή των απίστων. Μολονότι αγέννητος, κατέρχεσαι σε κάθε χιλιετία για να εκτελέσεις την αποστολή Σου. Αγαπημένε μου Κύριε, όπως υπάρχουν στον ουρανό πολλές μορφές που εμφανίζονται και εξαφανίζονται, έτσι και Εσύ εμφανίζεσαι και εξαφανίζεσαι σε πολλές αιώνιες μορφές. Ποιος, λοιπόν, μπορεί να κατανοήσει τις διασκεδάσεις Σου ή το μυστήριο της εμφάνισης και της εξαφάνισής Σου; Η μόνη μας δουλειά θα πρέπει να είναι να δοξάζουμε το υπέρτατο μεγαλείο Σου».

Όταν ο Βασουντέβα απευθύνθηκε στους θεϊκούς γιους του με αυτόν τον τρόπο, ο Κύριος Κρίσνα και ο Μπαλαράμα χαμογελούσαν. Επειδή είναι πολύ στοργικοί με τους αφοσιωμένους υπηρέτες Τους, δέχθηκαν όλη την εκτίμηση του Βασουντέβα με καλοσυνάτη και χαμογελαστή διάθεση. Έπειτα ο Κρίσνα άρχισε να επιβεβαιώνει όλα τα λόγια του Βασουντέβα ως εξής: «Αγαπημένε Μου πατέρα, ό,τι και να πεις, είμαστε στο κάτω-κάτω γιοι σου. Όσα είπες για Εμάς δείχνουν ασφαλώς υψηλή φιλοσοφική κατανόηση της πνευματικής γνώσης. Τα δέχομαι στο σύνολο τους, χωρίς εξαίρεση».

Ο Βασουντέβα βρισκόταν στην πλήρη τελειότητα της ζωής πιστεύοντας ότι ο Κύριος Κρίσνα και ο Μπαλαράμα ήταν γιοι του, αλλά επειδή οι σοφοί που συγκεντρώθηκαν σε εκείνον τον τόπο προσκυνήματος, στο Κουρουκσέτρα, είχαν μιλήσει για τον Κύριο ως υπέρτατη αιτία των πάντων, ο Βασουντέβα τα επανέλαβε απλώς από αγάπη για τον Κρίσνα και τον Μπαλαράμα. Ο Κύριος Κρίσνα δεν ήθελε να αποσπαστεί από τη σχέση πατέρα και γιου που είχε με τον Βασουντέβα· γι' αυτό από την αρχή της απάντησής Του δέχθηκε το γεγονός ότι είναι ο αιώνιος γιος του Βασουντέβα και ότι ο Βασουντέβα είναι ο αιώνιος πατέρας του Κρίσνα. Μετά από αυτό, ο Κύριος Κρίσνα πληροφόρησε τον πατέρα Του σχετικά με την πνευματική ταυτότητα όλων των ζωντανών όντων. Συνέχισε λέγοντας, «Αγαπημένε Μου πατέρα, όλοι, περιλαμβανομένου και του Εαυτού Μου και του αδελφού Μου Μπαλαράμα, καθώς και όλων των κατοίκων της Ντβάρακα και ολόκληρης της κοσμικής εκδήλωσης, είναι ακριβώς όπως έχεις ήδη εξηγήσει, αλλά όλοι μας είμαστε επίσης από ποιοτική άποψη ένα».

Ο Κύριος Κρίσνα ήθελε να δει ο Βασουντέβα τα πάντα με την όραση ενός *μαχα-μπαγκαβατα*, ενός αφοσιωμένου υπηρέτη πρώτης τάξεως. Ένας αφοσιωμένος υπηρέτης πρώτης τάξεως βλέπει ότι όλα τα ζωντανά όντα είναι κομμάτια του Υπερτάτου Κυρίου και ότι ο Υπέρτατος Κύριος βρίσκεται στην καρδιά όλων. Πράγματι, κάθε ζωντανό ον έχει πνευματική ταυτότητα, αλλά σε επαφή με την υλική ύπαρξη επηρεάζεται από τις υλικές καταστάσεις της φύσης. Σκεπάζεται από την αντίληψη της σωματικής ζωής, λησμονώντας ότι η πνευματική του ψυχή έχει την ίδια ποιότητα με το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Θεωρεί κανείς εσφαλμένα ότι ένα άτομο διαφέρει από ένα άλλο, εξαιτίας των υλικών σωματικών καλυμμάτων. Λόγω των διαφορών μεταξύ των σωμάτων, η πνευματική ψυχή φαίνεται στα μάτια μας διαφορετική.

Έπειτα ο Κύριος Κρίσνα έδωσε ένα ωραίο παράδειγμα όσον αφορά στα πέντε υλικά στοιχεία. Το σύνολο των υλικών στοιχείων, και συγκεκριμένα, ο ουρανός, ο αέρας, η φωτιά, το νερό και η γη, είναι παρόντα στα πάντα στον υλικό κόσμο, είτε πρόκειται για ένα πήλινο δοχείο είτε πρόκειται για κάποιο βουνό είτε πρόκειται για δέντρα είτε πρόκειται για ένα σκουλαρίκι. Αυτά τα πέντε στοιχεία είναι παρόντα στα πάντα, σε διαφορετικές αναλογίες και ποσότητες. Ένα βουνό είναι μία γιγαντιαία μορφή του συνδυασμού αυτών των πέντε στοιχείων, και ένα μικρό πήλινο δοχείο περιέχει τα ίδια στοιχεία, αλλά σε μικρότερη ποσότητα. Συνεπώς, όλα τα υλικά πράγματα, παρόλο που έχουν διαφορετικά σχήματα ή διαφορετικές ποσότητες, περιέχουν τα ίδια στοιχεία. Κατά τον ίδιο τρόπο, τα ζωντανά όντα -αρχίζοντας από τον Κύριο

Κρίσνα και περιλαμβάνοντας τη *Βισνου-ταττβα* και εκατομμύρια μορφές Βίσνου, καθώς και τα ζωντανά όντα σε διάφορες μορφές, από τον Κύριο Μπράμα έως το μικρό μυρμήγκι- είναι όλα της ίδιας ποιότητας πνεύμα. Ορισμένα είναι μεγάλα σε ποσότητα και άλλα είναι μικρά, αλλά από την αποψη της ποιότητας έχουν την ίδια φύση. Γι' αυτό βεβαιώνεται στις *Ουπανισαντ* ότι ο Κρίσνα, δηλαδή ο Υπέρτατος Κύριος, είναι ο ηγέτης μεταξύ όλων των ζωντανών όντων, τα συντηρεί και τα προμηθεύει με όλα τα αναγκαία για τη ζωή. Όποιος γνωρίζει αυτή τη φιλοσοφία βρίσκεται σε τέλεια γνώση. Η βεδική εκδοχή *τατ τβαμ ασι*, «Είσαι το ίδιο», δεν σημαίνει ότι όλοι είναι Θεός, αλλά ότι όλοι είναι από ποιοτική άποψη της ίδιας φύσης με εκείνη του Θεού.

Αφού άκουσε τον Κρίσνα να διατυπώνει ολόκληρη τη φιλοσοφία της πνευματικής ζωής σε μία συνεπτυγμένη ανακεφαλαίωση, ο Βασουντέβα ήταν υπέρμετρα ευχαριστημένος με τον γιο του. Όντας συνεπαρμένος, δεν μπορούσε να μιλήσει, αλλά παρέμεινε σιωπηλός. Στο μεταξύ, η Ντεβάκι, η μητέρα του Κυρίου Κρίσνα, καθόταν δίπλα στον άντρα της. Στο παρελθόν είχε ακούσει ότι ο Κρίσνα και ο Μπαλαράμα ήταν τόσο καλοί με τον δάσκαλό Τους, ώστε επανέφεραν στη ζωή τον νεκρό γιο του δασκάλου Τους από τα νύχια του επόπτη του θανάτου, του Γιαμαράζα. Εφόσον είχε ακούσει για εκείνο το περιστατικό, σκεφτόταν επίσης και τους δικούς της γιους που είχαν σκοτωθεί από τον Κάμσα, και ενώ τους θυμόταν κυριεύθηκε από θλίψη.

Από συμπόνια για τους νεκρούς γιους της, η Ντεβάκι έκανε έκκληση στον Κύριο Κρίσνα και τον Μπαλαράμα, λέγοντας τα εξής: «Αγαπημένε μου Μπαλαράμα, το ίδιο Σου το όνομα δείχνει ότι δίνεις κάθε χαρά και κάθε δύναμη σε όλους. Ο νους μας και τα λόγια μας δεν μπορούν να φτάσουν την απεριόριστη δύναμή Σου. Αγαπημένε μου Κρίσνα, είσαι ο κύριος όλων των μυστικιστών *γιογκι*. Γνωρίζω ακόμα ότι είσαι ο κύριος των Πρατζάπατι, όπως ο Μπράμα και οι βοηθοί του, και είσαι το αρχικό Προσωπο της Θεότητας, ο Ναράγιανα. Γνωρίζω επίσης με σιγουριά ότι έχεις κατέλθει για να καταστρέψεις όλων των ειδών τους αχρείους που έχουν παραπλανηθεί με την πάροδο του χρόνου. Έχουν χάσει τον έλεγχο του νου και των αισθήσεών τους, πέφτοντας από την ιδιότητα της αγαθότητας και έχουν αγνοήσει σκόπιμα τις οδηγίες των εξ αποκαλύψεως γραφών, ζώντας μια ζωή σπατάλης και αναίδειας. Έχεις κατέβει στη γη για να μειώσεις το φορτίο της, σκοτώνοντας αυτούς τους αχρείους κυβερνήτες. Αγαπημένε μου Κρίσνα, γνωρίζω ότι ο Μάχα-Βίσνου, που κείται στον Ωκεανό της Αιτίας της κοσμικής εκδήλωσης και που είναι η πηγή της όλης δημιουργίας, είναι απλώς μία επέκταση του

πλήρους τμήματός Σου. Η δημιουργία, η συντήρηση και η εκμηδένιση της κοσμικής εκδήλωσης πραγματοποιούνται μόνο από το πλήρες τμήμα Σου. Γι' αυτό έχω βρει καταφύγιο σ' Εσένα, χωρίς επιφυλάξεις. Έχω ακούσει πως όταν θέλησες να ανταμείψεις τον δάσκαλό Σου, τον σοφό Σανντιπανί, και Σου ζήτησε να επαναφέρεις στη ζωή τον νεκρό γιο του, Εσύ και ο Μπαλαράμα τον πήρατε αμέσως από την κράτηση του Γιαμαράζα, παρόλο που ήταν νεκρός για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα. Από αυτή την πράξη καταλαβαίνω ότι είσαι ο υπέρτατος κύριος όλων των μυστικιστών *γιογκι*. Σου ζητώ, λοιπόν, να εκπληρώσεις την επιθυμία μου με τον ίδιο τρόπο. Με άλλα λόγια Σου ζητώ να φέρεις πίσω όλους τους γιους μου που σκοτώθηκαν από τον Κάμσα· μόλις τους φέρεις πίσω, η καρδιά μου θα είναι ευτυχισμένη και θα είναι μεγάλη χαρά για μένα να τους δω έστω και μία φορά».

Αφού άκουσαν τη μητέρα Τους να μιλάει με αυτόν τον τρόπο, Ο Κύριος Μπαλαράμα και ο Κρίσνα ζήτησαν αμέσως τη συνδρομή της *γιογκαμαγια* και ξεκίνησαν για το κατώτερο πλανητικό σύστημα, γνωστό ως Σούταλα. Παλιότερα, στην ενσάρκωσή Του ως Βάμανα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας ικανοποιήθηκε από τον Βασιλιά των δαιμόνων, τον Μαχαράζα Μπαλί, ο οποίος Του δώρησε όλα όσα είχε. Τότε δόθηκε στον Μαχαράζα Μπαλί ολόκληρη η Σούταλα για τόπος διαμονής του και βασίλειο. Τώρα, όταν αυτός ο μέγας αφοσιωμένος υπηρέτης, ο Μαχαράζα Μπαλί, είδε ότι ο Κύριος Μπαλαράμα και ο Κρίσνα είχαν έλθει στον πλανήτη του, βυθίστηκε αμέσως σε έναν ωκεανό ευτυχίας. Μόλις είδε τον Κύριο Κρίσνα και τον Μπαλαράμα μπροστά του, αυτός και όλα τα μέλη της οικογένειάς του σηκώθηκαν από τις θέσεις τους και προσκύνησαν τα λωτοειδή πόδια του Κυρίου. Ο Μαχαράζα Μπαλί πρόσφερε στον Κύριο Κρίσνα και τον Μπαλαράμα τα καλύτερα καθίσματα που διέθετε και όταν οι δύο Κύριοι κάθισαν αναπαυτικά, έπλυνε τα λωτοειδή Τους πόδια. Έπειτα ράντισε με το νερό το κεφάλι του και τα κεφάλια των μελών της οικογένειάς του. Το νερό που χρησιμοποιείται για το πλύσιμο των λωτοειδών ποδιών του Κρίσνα και του Μπαλαράμα μπορεί να εξαγνίσει ακόμα και τους σπουδαιότερους ημίθεους, όπως ο Κύριος Μπράμα.

Μετά από αυτό, ο Μαχαράζα Μπαλί έφερε πολύτιμα ρούχα, κοσμήματα, κρέμα από σανδαλόξυλο, καρπούς μπέτελ, λάμπες και διάφορα νεκτάρια τρόφιμα, και μαζί με τα μέλη της οικογένειάς του λάτρεψε τον Κύριο σύμφωνα με τις ρυθμιστικές αρχές και πρόσφερε τα πλούτη του και το σώμα του στα λωτοειδή πόδια του Κυρίου. Ο Βασιλιάς Μπαλί αισθανόταν τέτοια υπερβολική ευχαρίστηση που άρπαζε επανειλημμένα τα λωτοειδή πόδια του

Κυρίου και τα κρατούσε στο στήθος του· και μερικές φορές τα έβαζε στην κορυφή του κεφαλιού του, αισθανόμενος με αυτόν τον τρόπο υπερβατική ευδαιμονία. Δάκρυα αγάπης και στοργής κυλούσαν από τα μάτια του και οι όλες τρίχες του ήταν σηκωμένες. Άρχισε να προσφέρει προσευχές στους Κυρίους με φωνή που κατά διαστήματα πνιγόταν.

«Κύριέ μου Μπαλαράμα, είσαι ο αρχικός Ανάντα-ντέβα. Είσαι τόσο μεγάλος που ο Ανάντα-ντέβα Σέσα και άλλες υπερβατικές μορφές έχουν αρχικά εκπορευθεί από Εσένα και τον Κύριο Κρίσνα. Είσαι το αρχικό Πρόσωπο της Θεότητας και η αιώνια μορφή Σου είναι καθ' ολοκληρίαν μακάρια και πλήρης τέλειας γνώσης. Είσαι ο δημιουργός όλου του κόσμου. Είσαι ο πρώτος διδάξας και εισηγητής των συστημάτων *γκιανα-γιογκα* και *μπακτι-γιογκα*. Είσαι το Υπέρτατο Μπραμάν, το αρχικό Πρόσωπο της Θεότητας. Γι' αυτό προσκυνώ με κάθε σεβασμό και τους δυο Σας. Αγαπημένοι μου Κύριοι, είναι πολύ δύσκολο για τα ζωντανά όντα να μπορέσουν να Σας δουν, αλλά όταν δίνετε το έλεός Σας στους αφοσιωμένους υπηρέτες Σας, γίνεται εύκολο γι' αυτούς να Σας δουν. Επομένως, μόνο χάρη στο αναίτιο έλεός Σας δεχθήκατε να έλθετε εδώ και να γίνετε ορατοί σ' εμάς, που είμαστε συνήθως επηρεασμένοι από τις ιδιότητες της άγνοιας και του πάθους.

«Αγαπημένε μου Κύριε, ανήκουμε στην κατηγορία *νταϊτια*, δηλαδή στους δαίμονες. Οι δαίμονες, τα δαιμονικά πρόσωπα, -οι Γκανντάρβα, οι Σίντα, οι Βιντιάνταρα, οι Τσάρανα, οι Γιάκσα, οι Ράκσασα, οι Πισάτσα, τα φαντάσματα και οι καλικάντζαροι- είναι ανίκανοι από τη φύση τους να Σε λατρέψουν ή να γίνουν αφοσιωμένοι υπηρέτες Σου. Αντί να γίνουν αφοσιωμένοι υπηρέτες Σου, γίνονται απλώς εμπόδια στον δρόμο της αφοσίωσης. Αλλά αντιτιθέμενος σε αυτούς είσαι Εσύ, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, που αντιπροσωπεύεις όλες τις Βέδες και βρίσκεσαι στην κατάσταση της ανόθευτης αγαθότητας. Η θέση Σου είναι πάντοτε υπερβατική. Γι' αυτόν τον λόγο, ορισμένοι από εμάς, μολονότι γεννημένοι στις καταστάσεις του πάθους και της άγνοιας, έχουμε βρει καταφύγιο στα λωτοειδή Σου πόδια και έχουμε γίνει αφοσιωμένοι υπηρέτες Σου. Μερικοί από εμάς είμαστε πραγματικά αγνοί αφοσιωμένοι υπηρέτες και μερικοί από εμάς έχουμε καταφύγει στα λωτοειδή Σου πόδια, θέλοντας να κερδίσουμε κάτι από την αφοσίωση.

«Μόνο χάρη στο αναίτιο έλεός Σου εμείς οι δαίμονες είμαστε σε άμεση επαφή με το Πρόσωπό Σου. Η επαφή αυτή δεν είναι δυνατή ούτε για τους

μεγάλους ημίθεους. Κανείς δεν γνωρίζει πώς ενεργείς μέσω της δύναμής Σου *γιογκαμαγια*. Ακόμα και οι ημίθεοι δεν μπορούν να υπολογίσουν την έκταση των έργων της εσωτερικής Σου δύναμης, οπότε πώς θα ήταν δυνατό να το γνωρίζουμε αυτό εμείς; Γι' αυτό εναποθέτω τις ταπεινές προσευχές μου ενώπιόν Σου: Σε παρακαλώ να είσαι καλός μαζί μου, επειδή είμαι εντελώς εγκαταλελειμμένος σ' Εσένα, και να με ευνοήσεις με το αναίτιο έλεός Σου, έτσι ώστε να μπορώ να θυμάμαι απλώς τα λωτοειδή Σου πόδια σε κάθε μου γέννηση. Η μόνη μου φιλοδοξία είναι να μπορώ να ζω μόνος σαν τους *παραμαχαμσα*, οι οποίοι ταξιδεύοντας μόνοι εδώ κι εκεί με μεγάλη γαλήνη στον νου, εξαρτώνται μόνον από τα λωτοειδή Σου πόδια. Επιθυμώ επίσης, αν πρέπει να συναναστρέφομαι με κάποιον, ας είναι μόνο με τους αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες Σου και με κανέναν άλλον, επειδή οι αγνοί αφοσιωμένοι υπηρέτες Σου εύχονται πάντοτε το καλό όλων των ζωντανών όντων.

«Αγαπημένε μου Κύριε, είσαι ο υπέρτατος αφέντης και διευθυντής ολόκληρου του κόσμου. Γι' αυτό, Σε παρακαλώ, απασχόλησέ με στην υπηρεσία Σου και άσε με έτσι να ελευθερωθώ από κάθε υλική μόλυνση. Μπορείς να με εξαγνίσεις με αυτόν τον τρόπο, επειδή αν απασχολείς κάποιον στην υπηρεσία Σου και εκείνος Σε υπηρετεί με αγάπη, ελευθερώνεται αμέσως από όλων των ειδών τις ρυθμιστικές αρχές που προστάζουν οι Βέδες».

Η λέξη *παραμαχαμσα* που αναφέρεται εδώ σημαίνει «ανώτατος κύκνος». Λέγεται ότι ο κύκνος μπορεί να αντλήσει γάλα από μία δεξαμενή νερού· μπορεί να πάρει μόνο το γάλα και να απορρίψει το νερό. Κατά τον ίδιο τρόπο, κάποιος που μπορεί να αποσπάσει το πνευματικό μέρος από τον υλικό κόσμο, που μπορεί να ζει μόνος του, εξαρτώμενος μόνο από το Υπέρτατο Πνεύμα και όχι από τον υλικό κόσμο, ονομάζεται *παραμαχαμσα*. Όταν κάποιος επιτύχει το επίπεδο του *παραμαχαμσα*, δεν βρίσκεται πλέον κάτω από τις ρυθμιστικές αρχές των βεδικών εντολών. Ένας *παραμαχαμσα* δέχεται μόνο τη συναναστροφή των αγνών αφοσιωμένων υπηρετών και απορρίπτει όσους είναι υπερβολικά εθισμένοι στην ύλη. Με άλλα λόγια, όσοι είναι εθισμένοι στην ύλη δεν μπορούν να κατανοήσουν την αξία του *παραμαχαμσα*, ενώ εκείνοι που είναι, για καλή τους τύχη, προχωρημένοι από πνευματική άποψη βρίσκουν καταφύγιο στον *παραμαχαμσα* και έτσι ολοκληρώνουν επιτυχημένα την αποστολή της ανθρώπινης ζωής.

Αφού ο Κύριος Κρίσνα άκουσε τις προσευχές του Μαχαράζα Μπαλί, μίλησε ως εξής: «Αγαπημένε μου Βασιλιά των δαιμόνων, στη χλιετία του

Σβαγιαμπουβά Μανού, ο Πρατζάπατι Μαρίτσι γέννησε έξι γιους, όλους ημίθεους, στη μήτρα της γυναίκας του, της Ουρνά. Μια φορά κι έναν καιρό, ο Κύριος Μπράμα αιχμαλωτίστηκε από την ομορφιά της κόρης του και την ακολουθούσε, ωθούμενος από σεξουαλική επιθυμία. Εκείνη την ώρα, αυτοί οι έξι ημίθεοι κοίταξαν την πράξη του Κυρίου Μπράμα με αποστροφή. Η κριτική αυτή της πράξης του Κυρίου Μπράμα από τους ημίθεους συνιστούσε μεγάλη προσβολή από την πλευρά τους και γι' αυτόν τον λόγο καταδικάστηκαν να γεννηθούν ως γιοι του δαίμονα Χιρανιακασιπού. Αυτοί οι γιοι του Χιρανιακασιπού τοποθετήθηκαν αργότερα στη μήτρα της μητέρας Ντεβάκι και μόλις γεννήθηκαν, ο Κάμσα τους σκότωσε τον έναν μετά τον άλλον. Αγαπημένε Μου Βασιλιά των δαιμόνων, η μητέρα Ντεβάκι ανυπομονεί πολύ να δει αυτούς τους έξι νεκρούς γιους ξανά και είναι πολύ στενοχωρημένη εξαιτίας του πρόωρου θανάτου τους στα χέρια του Κάμσα. Γνωρίζω πως όλοι τους ζουν μαζί σου. Έχω αποφασίσει να τους πάρω μαζί Μου για να ηρεμήσω τη μητέρα Μου, την Ντεβάκι. Αφού δουν τη μητέρα Μου, όλες αυτές οι έξι δέσμιες της ύλης ψυχές θα ελευθερωθούν και έτσι θα μεταφερθούν στον αρχικό τους πλανήτη με μεγάλη ευχαρίστηση. Τα ονόματα αυτών των έξι υποκείμενων σε όρους ψυχών είναι τα εξής: Σμάρα, Ουντγκίτα, Παρισβάνγκα, Πατάνγκα, Κσουντραμπρίτ και Γκρίνι. Θα αποκατασταθούν και πάλι στην προηγούμενη θέση τους ως ημίθεοι».

Αφού πληροφορήσε έτσι τον Βασιλιά των δαιμόνων, ο Κρίσνα σταμάτησε να μιλάει και ο Μαχαράζα Μπαλί κατάλαβε τον σκοπό του Κυρίου. Τον λάτρεψε ακούκτως και μετά ταύτα ο Κύριος Κρίσνα και ο Κύριος Μπαλαράμα πήραν μαζί Τους τις έξι υποκείμενες σε όρους ψυχές και επέστρεψαν στην πόλη της Ντβάρακα, όπου τους παρουσίασαν ως μικρά βρέφη στη μητέρα τους Ντεβάκι. Η μητέρα Ντεβάκι κυριεύθηκε από χαρά και ήταν σε τέτοια έκσταση με αισθήματα μητρότητας, ώστε γάλα άρχισε να ρέει από τα στήθη της και τάισε τα βρέφη με μεγάλη ικανοποίηση. Τα έπαιρνε στην αγκαλιά της ξανά και ξανά, να μυρίζει τα κεφάλια τους και να σκέφτεται, «Έφερε τα παιδιά μου πίσω!». Προς το παρόν κατακλύστηκε από την ενέργεια του Βίσνου και με μεγάλη μητρική στοργή απολάμβανε τη συντροφιά των χαμένων παιδιών της.

Το γάλα από τα στήθη της Ντεβάκι ήταν υπερβατικό νέκταρ, επειδή το ίδιο γάλα είχε θηλάσει και ο Κύριος Κρίσνα. Συνεπώς, τα βρέφη που θήλασαν τα στήθη της Ντεβάκι, τα οποία είχε αγγίξει το σώμα του Κυρίου Κρίσνα, έγιναν αμέσως αυτοσυνειδητοποιημένα πρόσωπα. Γι' αυτό τα βρέφη άρχισαν να προσκυνούν τον Κύριο Κρίσνα, τον Μπαλαράμα, τον πατέρα τους

Βασουντέβα και τη μητέρα Ντεβάκι. Μετά από αυτό, μεταφέρθηκαν αμέσως στους δικούς τους ουράνιους πλανήτες.

Αφού αναχώρησαν, η Ντεβάκι έμεινε κατάπληκτη από θαυμασμό που τα νεκρά παιδιά της είχαν επιστρέψει και μετά είχαν μεταφερθεί ξανά στους δικούς τους πλανήτες. Μπορούσε να ταιριάζει τα γεγονότα μόνο σκεπτόμενη τις διασκεδάσεις του Κυρίου Κρίσνα, στις οποίες, επειδή όλες οι δυνάμεις του Κυρίου Κρίσνα είναι ασύλληπτες, μπορεί να συμβεί οτιδήποτε θαυμαστό. Χωρίς να δεχθεί τις ασύλληπτες, άπειρες δυνάμεις του Κυρίου, δεν μπορεί να κατανοήσει κάποιος ότι ο Κύριος Κρίσνα είναι η Υπέρτατη Ψυχή. Με τις άπειρες δυνάμεις Του, εκτελεί επίσης άπειρες διασκεδάσεις και κανείς δεν μπορεί να τις περιγράψει πλήρως ούτε να τις γνωρίζει όλες. Ο Σούτα Γκοσουάμι, αφηγούμενος τη *Σριμαντ-Μπαγκαβατ* στους σοφούς του Ναϊμισαράνια, που είχαν επικεφαλής τον Σωνάκα Ρίσι, έδωσε την ετυμηγορία του σχετικά με αυτό ως εξής.

«Μεγάλοι σοφοί, σας παρακαλώ να κατανοήσετε ότι όλες οι υπερβατικές διασκεδάσεις του Κυρίου Κρίσνα είναι αιώνιες. Δεν είναι συνηθισμένες αφηγήσεις ιστορικών περιστατικών. Αυτές οι αφηγήσεις είναι ταυτόσημες με το Ίδιο το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Επομένως, όποιος ακούει αυτές τις αφηγήσεις των διασκεδάσεων του Κυρίου ελευθερώνεται αμέσως από τη μόλυνση της υλικής ύπαρξης. Και όσοι είναι αγνοί αφοσιωμένοι υπηρέτες απολαμβάνουν αυτές τις αφηγήσεις σαν νέκταρ που εισχωρεί στα αφτιά τους». Αυτές οι αφηγήσεις έχουν περιγραφεί από τον Σουκαντεβα Γκοσουάμι, τον δοξασμένο γιο του Βιασαντέβα, και όποιος τις ακούει, καθώς και όποιος τις περιγράφει για να τις ακούν άλλοι, αποκτά συνείδηση του Κρίσνα. Και μόνο τα πρόσωπα με συνείδηση του Κρίσνα γίνονται άξια να επιστρέψουν στο σπίτι μας, στον Θεό.

• Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Ογδοηκοστό Τέταρτο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Οι πνευματικές οδηγίες για τον Βασουντέβα και η επιστροφή των έξι νεκρών γιων της Ντεβάκι από τον Κύριο Κρίσνα». •

85. Η απαγωγή της Σουμπαντρά και η επίσκεψη του Κυρίου Κρίσνα στον Σρουταντέβα και τον Μπαχουλασβά

Αφού άκουσε γι' αυτό το περιστατικό, ο Βασιλιάς Παρίκσιτ απέκτησε μεγαλύτερη περιέργεια να ακούσει για τον Κρίσνα και τις διασκεδάσεις Του και έτσι ρώτησε τον Σουκαντέβα Γκοσουάμι πώς έκλεψε ο παππούς του, ο Αρτζούνα, τη γιαγιά του, τη Σουμπαντρά ύστερα από παρότρυνση του Κυρίου Κρίσνα. Ο Βασιλιάς Παρίκσιτ λαχταρούσε να μάθει σχετικά με την απαγωγή της γιαγιάς του από τον παππού του και τον γάμο τους.

Έτσι ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι άρχισε να αφηγείται την ιστορία ως εξής: «Μια φορά κι έναν καιρό, ο παππούς σου, ο Αρτζούνα, ο μέγας ήρωας, επισκεπτόταν διάφορους άγιους τόπους προσκυνήματος και ενώ ταξίδευε έτσι παντού έτυχε να έλθει στο Πραμπάσα-κσέτρα. Στο Πραμπάσα-κσέτρα άκουσε την είδηση ότι ο Κύριος Μπαλαράμα διαπραγματευόταν τον γάμο της Σουμπαντρά, της κόρης του θείου του Αρτζούνα από τη μεριά της μητέρας του, του Βασουντέβα. Παρόλο που ο πατέρας Του, ο Βασουντέβα, και ο αδελφός Του, ο Κρίσνα, δεν συμφωνούσαν μαζί Του, ο Μπαλαράμα ήταν υπέρ του γάμου της Σουμπαντρά με τον Ντουριόντανα. Ωστόσο ο Αρτζούνα ήθελε να κερδίσει το χέρι της Σουμπαντρά».

Καθώς σκεφτόταν τη Σουμπαντρά και την ομορφιά της, ο Αρτζούνα γοητευόταν όλο και περισσότερο από την ιδέα να την παντρευτεί, και έχοντας στο μυαλό του ένα σχέδιο, ντύθηκε σαν Βαϊσνάβα *σαννιασι*, φέροντας στο χέρι του μία *τρινταντα*. Οι Μαγιαβάντι *σαννιασι* παίρνουν μία *νταντα*, δηλαδή μία ράβδο, ενώ οι Βαϊσνάβα *σαννιασι* παίρνουν τρεις *νταντα*, τρεις ράβδους. Οι τρεις ράβδοι, δηλαδή η *τρινταντα*, δηλώνουν ότι ο Βαϊσνάβα

σαννιασι ορκίζεται να υπηρετεί το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας με το σώμα του, τον νου του και τα λόγια του. Το σύστημα του *τρινταντα-σαννιασα* υφίσταται για μεγάλο χρονικό διάστημα και οι Βαϊσνάβα *σαννιασι* ονομάζονται *τρινταντι* ή, μερικές φορές, *τρινταντι-σουαμι* ή *τρινταντι-γκοσουαμι*.

Γενικά ο σκοπός των *σαννιασι* είναι να ταξιδεύουν σε όλη τη χώρα για να κηρύττουν, αλλά κατά τη διάρκεια των τεσσάρων μηνών της εποχής των βροχών στην Ινδία, από τον Σεπτέμβριο μέχρι και τον Δεκέμβριο, δεν ταξιδεύουν· καταφεύγουν σε ένα μέρος και μένουν εκεί χωρίς να μετακινούνται. Αυτή η περίοδος που οι *σαννιασι* δεν μετακινούνται ονομάζεται *τσατουρμασια-βρατα*. Όταν ένας *σαννιασι* μένει σε ένα μέρος επί τέσσερις μήνες, οι ντόπιοι κάτοικοι εκείνου του μέρους επωφελούνται από την παρουσία του για να προοδεύσουν πνευματικά.

Ο Αρτζούνα, ντυμένος *τρινταντι-σαννιασι*, έμεινε στην πόλη της Ντβάρακα τέσσερις μήνες, επινοώντας ένα σχέδιο με το οποίο θα μπορούσε να πάρει τη Σουμπαντρά για γυναίκα του. Οι κάτοικοι της Ντβάρακα, καθώς και ο Κύριος Μπαλαράμα, δεν μπορούσαν να καταλάβουν ότι ο *σαννιασι* ήταν ο Αρτζούνα· γι' αυτό όλοι πρόσφεραν τα σέβη τους και υποκλίνονταν στον *σαννιασι*, χωρίς να γνωρίζουν την πραγματική κατάσταση.

Μία μέρα ο Κύριος Μπαλαράμα προσκάλεσε αυτόν τον συγκεκριμένο *σαννιασι* σε γεύμα στο σπίτι Του. Ο Μπαλαράμα με πολύ σεβασμό του πρόσφερε όλων των ειδών τα γευστικά φαγητά και ο δήθεν *σαννιασι* έτρωγε πλουσιοπάροχα. Ενώ έτρωγε στο σπίτι του Μπαλαράμα, ο Αρτζούνα κοιτούσε την πανέμορφη Σουμπαντρά, που ήταν αξιαγάπητη και μάγευε ακόμα και μεγάλους ήρωες και βασιλιάδες. Από αγάπη γι' αυτήν, τα μάτια του Αρτζούνα φωτίστηκαν και την κοιτούσε με μάτια που άστραφταν. Ο Αρτζούνα αποφάσισε ότι με τον έναν ή τον άλλον τρόπο θα έκανε τη Σουμπαντρά γυναίκα του και ο νους του αναστατώθηκε εξαιτίας αυτής της δυνατής επιθυμίας.

Ο Αρτζούνα, ο παππούς του Μαχαράζα Παρίκσιτ, ήταν ο ίδιος εξαιρετικά όμορφος και η Σουμπαντρά έβρισκε τη σωματική του δομή πολύ ελκυστική. Η Σουμπαντρά αποφάσισε και εκείνη μέσα στον νου της ότι θα δεχόταν μόνο τον Αρτζούνα για σύζυγο. Ως απλό κορίτσι, χαμογελούσε με μεγάλη ευχαρίστηση κοιτάζοντας τον Αρτζούνα. Έτσι και ο Αρτζούνα προσελκύσθηκε όλο και περισσότερο από αυτήν. Με αυτόν τον τρόπο, η Σουμπαντρά αφιερώθηκε στον Αρτζούνα και αυτός αποφάσισε να την

Ο Αρτζούνα κοιτούσε την πανέμορφη Σουμπαντρά, που ήταν αξιαγάπητη και μάγευε ακόμα και μεγάλους ήρωες και βασιλιάδες.

παντρευτεί με κάθε τρόπο. Μετά από αυτό ήταν απορροφημένος είκοσι τέσσερις ώρες την ημέρα στη σκέψη πώς θα μπορούσε να αποκτήσει τη Σουμπαντρά για γυναίκα του. Τον βασάνιζε αυτή η σκέψη -πώς θα αποκτούσε τη Σουμπαντρά και δεν είχε ούτε στιγμή γαλήνη στον νου του.

Μια φορά κι έναν καιρό, η Σουμπαντρά, καθισμένη πάνω σε ένα άρμα, βγήκε από το ανάκτορο για να δει τους θεούς στον ναό. Ο Αρτζούνα άρπαξε αυτή την ευκαιρία και με την άδεια του Βασουντέβα και της Ντεβάκι, την έκλεψε. Αφού ανέβασε τη Σουμπαντρά στο άρμα, ετοιμάστηκε για μάχη. Παίρνοντας το τόξο του και αποκρούοντας με τα βέλη του τους στρατιώτες που είχαν εντολή να τον εμποδίσουν, ο Αρτζούνα πήρε τη Σουμπαντρά μακριά. Ενώ ο Αρτζούνα έπαιρνε με αυτόν τον τρόπο τη Σουμπαντρά, οι συγγενείς και τα μέλη της οικογένειάς της άρχισαν να κλαίνε, αλλά παρ' όλα αυτά την πήρε, όπως ένα λιοντάρι παίρνει το μερίδιό του και αποχωρεί. Όταν έγινε γνωστό στον Κύριο Μπαλαράμα ότι ο δήθεν σαννιασι ήταν ο Αρτζούνα και ότι είχε καταστρώσει αυτό το σχέδιο για να πάρει μακριά τη Σουμπαντρά και ότι την είχε πράγματι πάρει, οργίστηκε πολύ. Όπως τα κύματα του ωκεανού αναστατώνονται την ημέρα της πανσελήνου, έτσι και ο Κύριος Μπαλαράμα ενοχλήθηκε εξαιρετικά.

Ο Κύριος Κρίσνα ήταν υπέρ του Αρτζούνα· γι' αυτό, μαζί με άλλα μέλη της οικογένειας, προσπάθησε να ηρεμήσει τον Μπαλαράμα πέφτοντας στα πόδια Του και ικετεύοντάς Τον να συγχωρέσει τον Αρτζούνα. Τότε ο Κύριος Μπαλαράμα πείστηκε ότι η Σουμπαντρά ήταν προσκολλημένη στον Αρτζούνα και χάρηκε όταν έμαθε ότι ήθελε τον Αρτζούνα για άντρα της. Το ζήτημα τακτοποιήθηκε και προκειμένου να ευχαριστήσει το νεόνυμφο ζευγάρι, ο Κύριος Μπαλαράμα κανόνισε να στείλει προίκα, η οποία αποτελείτο από άφθονα πλούτη, ελέφαντες, άρματα, άλογα, υπηρέτες και υπηρέτριες.

Ο Μαχαράζα Παρίκσιτ ανυπομονούσε να ακούσει κι άλλα για τον Κρίσνα, και έτσι, αφού τελείωσε την εξιστόρηση της απαγωγής της Σουμπαντρά από τον Αρτζούνα, ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι άρχισε να αφηγείται μία άλλη ιστορία ως εξής.

Ήταν ένας οικογενειάρχης *μπραμανα* στην πόλη της Μιτιλά, της πρωτεύουσας του βασιλείου της Βιντέχα. Αυτός ο *μπραμανα*, του οποίου το όνομα ήταν Σρουταντέβα, ήταν μέγας αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου Κρίσνα. Επειδή είχε πλήρη συνείδηση του Κρίσνα και υπηρετούσε πάντοτε τον Κύριο, είχε εντελώς γαλήνιο νου και ήταν αποκολλημένος από κάθε υλική έλξη. Ήταν πολύ μορφωμένος και δεν επιθυμούσε τίποτε άλλο παρά να έχει πλήρη συνείδηση του Κρίσνα. Παρόλο που βρισκόταν στην τάξη της οικογενειακής ζωής, δεν κατέβαλε μεγάλη προσπάθεια για τον βιοπορισμό του· ήταν ικανοποιημένος με οτιδήποτε μπορούσε να πετύχει χωρίς μεγάλη

προσπάθεια και με τον έναν ή τον άλλον τρόπο τα κατάφερνε να ζει έτσι. Καθημερινά έβρισκε τα προς το ζην ακριβώς στην ποσότητα που χρειαζόταν και όχι περισσότερο. Αυτή ήταν η μοίρα του. Ο *μπραμανα* δεν επιθυμούσε να αποκτήσει περισσότερα από όσα χρειαζόταν και έτσι ακολουθούσε γαλήνιος τις ρυθμιστικές αρχές της ζωής των *μπραμανα*, όπως ορίζονται στις εξ αποκαλύψεως γραφές.

Ευτυχώς, ο Βασιλιάς της Μιτιλά ήταν τόσο καλός αφοσιωμένος υπηρέτης όσο και ο *μπραμανα*. Το όνομα αυτού του περίφημου Βασιλιά ήταν Μπαχουλασβά. Είχε πολύ εδραιωμένη φήμη ως καλός βασιλιάς και δεν φιλοδοξούσε καθόλου να επεκτείνει το βασίλειό του για χάρη της ικανοποίησης των αισθήσεων. Συνεπώς, και ο *μπραμανα* και ο Βασιλιάς Μπαχουλασβά παρέμεναν αγνοί αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου Κρίσνα στη Μιτιλά.

Εφόσον ο Κύριος Κρίσνα ήταν πολύ ελεήμων με αυτούς τους δύο αφοσιωμένους υπηρέτες, τον Βασιλιά Μπαχουλασβά και τον *μπραμανα* Σρουταντέβα, μια μέρα ζήτησε από τον οδηγό Του, τον Ντάρουκα, να οδηγήσει το άρμα Του στην πρωτεύουσα πόλη της Μιτιλά. Ο Κύριος Κρίσνα συνοδευόταν από τους μεγάλους σοφούς Νάραντα, Βαμαντέβα, Ατρί, Βιασαντέβα, Παρασουράμα, Ασίτα, Αρούνι, Μπριχασπατί, Κάνβα, Μαϊτρέγια, Τσιάβανα και άλλους. Ο Κύριος Κρίσνα και οι σοφοί περνούσαν από πολλά χωριά και πόλεις και παντού οι κάτοικοι τους υποδέχονταν με μεγάλο σεβασμό και τους πρόσφεραν πράγματα εν είδει λατρείας. Όταν οι κάτοικοι έρχονταν να δουν τον Κύριο και συγκεντρώνονταν όλοι μαζί σε ένα μέρος, έμοιαζε να είναι εκεί ο ήλιος μαζί με τους διάφορους δορυφόρους του. Σε εκείνο το ταξίδι, ο Κύριος Κρίσνα και οι σοφοί πέρασαν από τα βασίλεια Άναρτα, Ντάνβα, Κούρου-τζάνγκαλα, Κάνκα, Μάτσια, Παντσάλα, Κούντι, Μαντού, Κέκαγια, Κόσαλα και Άρνα, και έτσι όλοι οι κάτοικοι αυτών των τόπων, άνδρες και γυναίκες, μπόρεσαν να δουν τον Κύριο Κρίσνα πρόσωπο με πρόσωπο. Με αυτόν τον τρόπο απόλαυσαν ουράνια ευτυχία με ανοιχτή καρδιά, γεμάτη αγάπη και στοργή για τον Κύριο, και όταν είδαν το πρόσωπο του Κυρίου, τους φάνηκε ότι έπιναν νέκταρ με τα μάτια τους. Όταν είδαν τον Κρίσνα, όλες οι εσφαλμένες αντιλήψεις για τη ζωή τους που βασιζόνταν στην άγνοια διαλύθηκαν. Όταν ο Κύριος περνούσε από τις διάφορες χώρες και οι άνθρωποι έρχονταν να Τον επισκεφθούν, ο Κύριος, ρίχνοντας απλώς το βλέμμα Του επάνω τους, τους χάριζε κάθε καλή τύχη και τους απελευθέρωνε από κάθε είδους άγνοια. Σε μερικά μέρη, οι ημίθεοι συμμετείχαν και εκείνοι μαζί με τους ανθρώπους και η δοξολογία του Κυρίου καθάριζε όλες τις

κατευθύνσεις από κάθε δυσοίωνο πράγμα. Με αυτόν τον τρόπο, ο Κύριος Κρίσνα έφτασε σιγά-σιγά στο βασίλειο της Βιντέχα.

Όταν οι κάτοικοι της Βιντέχα έμαθαν τα νέα της άφιξης του Κυρίου, αισθάνθηκαν όλοι τους απεριόριστη ευτυχία και ήλθαν να Τον καλωσορίσουν παίρνοντας στα χέρια τους δώρα για να Του προσφέρουν. Μόλις είδαν τον Κύριο Κρίσνα, η καρδιά τους αμέσως άνθισε σε υπερβατική ευδαιμονία, όπως ακριβώς το λουλούδι του λωτού ανθίζει με την ανατολή του ήλιου. Προηγουμένως είχαν απλώς ακούσει τα ονόματα των μεγάλων σοφών, αλλά δεν τους είχαν δει ποτέ. Τώρα, με το έλεος του Κυρίου Κρίσνα, είχαν την ευκαιρία να δουν και τους μεγάλους σοφούς και τον Ίδιο τον Κύριο.

Ο Βασιλιάς Μπαχουλασβά, καθώς και ο *μπραμανα* Σρουταντέβα, γνωρίζοντας καλά ότι ο Κύριος είχε έλθει εκεί για να τους τιμήσει με την εύνοιά Του, έπεσαν αμέσως στα λωτοειδή πόδια του Κυρίου και πρόσφεραν τα σέβη τους. Με χέρια διπλωμένα σε στάση προσευχής, ο Βασιλιάς και ο *μπραμανα* προσκάλεσαν ταυτόχρονα τον Κύριο Κρίσνα και όλους τους σοφούς στα σπίτια τους. Για να ευχαριστήσει και τους δύο, ο Κύριος Κρίσνα επεκτάθηκε σε δύο και πήγε στα σπίτια και των δύο· αλλά ούτε ο Βασιλιάς ούτε ο *μπραμανα* κατάλαβαν ότι ο Κύριος είχε πάει στο σπίτι του άλλου. Και οι δύο σκέφτηκαν ότι ο Κύριος είχε πάει μόνο στο δικό τους σπίτι. Το ότι ο Ίδιος ο Κύριος και οι σύντροφοί Του ήταν παρόντες και στα δύο σπίτια, μολονότι και ο *μπραμανα* και ο Βασιλιάς νόμιζαν ότι ήταν παρόντες μόνο στο δικό τους σπίτι, είναι άλλη μία μυστική δύναμη του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Αυτή η δύναμη περιγράφεται στις εξ αποκαλύψεως γραφές ως *βαϊμπαβα-πρακασα*. Κατά τον ίδιο τρόπο, όταν ο Κύριος Κρίσνα παντρεύτηκε δεκαέξι χιλιάδες συζύγους, επεκτάθηκε επίσης σε δεκαέξι χιλιάδες μορφές, η κάθε μία τόσο ισχυρή όσο ο Ίδιος. Παρόμοια, στη Βρινντάβανα, όταν ο Μπράμα έκλεψε τις αγελάδες, τα μοσχαράκια και τα βοσκόπουλα, ο Κρίσνα επεκτάθηκε σε πολλές καινούργιες αγελάδες, μοσχαράκια και βοσκόπουλα.

Ο Μπαχουλασβά, ο Βασιλιάς της Βιντέχα, ήταν πολύ ευφυής και τέλειος ευγενής. Ήταν κατάπληκτος που τόσο πολλοί μεγάλοι σοφοί μαζί με το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας ήταν παρόντες στο σπίτι του. Γνώριζε πολύ καλά πως η υποκείμενη σε όρους ψυχή, ιδιαίτερα όταν ασχολείται με εγκόσμιες υποθέσεις, δεν μπορεί να είναι εκατό τοις εκατό αγνή, ενώ το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και οι αγνοί αφοσιωμένοι υπηρέτες Του είναι πάντοτε υπερβατικοί ως προς την υλική μόλυνση. Γι' αυτό, όταν διαπίστωσε ότι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Κρίσνα, και όλοι οι

μεγάλοι σοφοί ήταν στο σπίτι του, έμεινε κατάπληκτος και ευχαρίστησε τον Κύριο Κρίσνα για το αναίτιο έλεός Του.

Αισθανόμενος πάρα πολύ υποχρεωμένος και θέλοντας να υποδεχθεί τους καλεσμένους του όσο καλύτερα μπορούσε, ζήτησε ωραία καθίσματα και μαξιλάρια, και ο Κύριος Κρίσνα μαζί με όλους τους σοφούς κάθισαν πολύ αναπαυτικά. Εκείνη την ώρα, ο νους του Βασιλιά Μπαχουλασβά ήταν πολύ ανήσυχος, όχι εξαιτίας κάποιου προβλήματος, αλλά εξαιτίας μεγάλης εκστατικής αγάπης και αφοσίωσης. Η καρδιά του ήταν γεμάτη αγάπη και στοργή για τον Κύριο και τους συντρόφους Του και τα μάτια του ήταν γεμάτα δάκρυα έκστασης. Κανόνισε να πλύνει τα πόδια των θεϊκών επισκεπτών του και αφού τα έπλυνε, αυτός και τα μέλη της οικογένειάς του ράντισαν το νερό στα κεφάλια τους. Μετά από αυτό, πρόσφερε στους επισκέπτες όμορφες γιρλάντες από λουλούδια, κρέμα σανδαλόξυλου, λιβάνι, καινούγιες φορεσιές, κοσμήματα, λάμπες, αγελάδες και ταύρους. Με τρόπο που ταίριαζε στη βασιλική του θέση, λάτρεψε έτσι τον καθέναν από αυτούς. Όταν όλοι είχαν φάει πλουσιοπάροχα και κάθισαν πολύ αναπαυτικά, ο Μπαχουλασβά ήλθε μπροστά στον Κύριο Κρίσνα και έπιασε τα λωτοειδή Του πόδια. Τα πήρε στην αγκαλιά του και, ενώ τους έκανε μαλάξεις με τα χέρια του, άρχισε να μιλά για τις δόξες του Κυρίου με γλυκιά φωνή.

«Αγαπημένε μου Κύριε, είσαι η Υπέρτατη Ψυχή όλων των ζωντανών όντων και ως μάρτυρας μέσα στην καρδιά γνωρίζεις τις πράξεις όλων. Επομένως, έχοντας ηθική υποχρέωση, σκεφτόμαστε πάντοτε τα λωτοειδή Σου πόδια, έτσι ώστε να μπορούμε να παραμένουμε σε ασφαλή θέση, χωρίς να παρεκκλίνουμε από την αιώνια υπηρεσία Σου. Ως αποτέλεσμα της συνεχούς θύμησης των λωτοειδών ποδιών Σου, είχες την καλοσύνη να επισκεφθείς το σπίτι μου ο Ίδιος και να με ευνοήσεις με το αναίτιο έλεός Σου. Έχουμε ακούσει, αγαπημένε μου Κύριε, ότι με διάφορες δηλώσεις Σου επιβεβαιώνεις ότι οι αγνοί αφοσιωμένοι υπηρέτες Σου Σού είναι πιο αγαπητοί από τον Κύριο Μπαλαράμα ή τη μόνιμη υπηρέτιδά Σου, τη θεά της τύχης. Οι αφοσιωμένοι υπηρέτες Σου είναι πιο αγαπητοί σ' Εσένα από τον πρώτο Σου γιο, τον Κύριο Μπράμα, και είμαι βέβαιος ότι είχες την καλοσύνη να επισκεφθείς το σπίτι μου για να αποδείξεις τις θεϊκές Σου δηλώσεις. Δεν μπορώ να φανταστώ πώς οι άνθρωποι μπορούν να είναι άθεοι και δαιμονικοί ακόμα και αφού μάθουν για το αναίτιο έλεός Σου και τη στοργή για τους αφοσιωμένους υπηρέτες Σου, που έχουν διαρκώς συνείδηση του Κρίσνα. Πώς μπορούν να ξεχάσουν τα λωτοειδή Σου πόδια;

«Αγαπημένε μου Κύριε, μας είναι γνωστό πως είσαι τόσο καλός και γενναιόδωρος που όταν κάποιος αφήνει τα πάντα για να ασχοληθεί με τη συνείδηση του Κρίσνα, Εσύ μερικές φορές δίνεις σε αντάλλαγμα τον Εαυτό Σου γι' αυτή την ανόθευτη υπηρεσία. Έχεις εμφανισθεί στη δυναστεία των Γιαντού για να εκπληρώσεις την αποστολή Σου της αναμόρφωσης και σωτηρίας όλων των υποκείμενων σε όρους ψυχών που σαπίζουν στις αμαρτωλές πράξεις της υλικής ύπαρξης και η εμφάνιση αυτή είναι ήδη φημισμένη σε όλο τον κόσμο. Αγαπημένε μου Κύριε, είσαι ο ωκεανός απεριόριστου ελέους, αγάπης και στοργής. Η υπερβατική μορφή Σου είναι γεμάτη ευδαιμονία, γνώση και αιωνιότητα. Μπορείς να προσελκύσεις την καρδιά όλων με την πανέμορφη μορφή Σου ως Σιαμασούνντα, Κρίσνα. Η γνώση Σου είναι απεριόριστη, και για να διδάξεις όλους τους ανθρώπους πώς να προσφέρουν υπηρεσία αφοσίωσης, έχεις στείλει την ενσάρκωσή Σου Νάρα-Ναράγιανα, που υποβάλλεται σε αυστηρές ασκητικότητες και πράξεις μετάνοιας στο Μπανταρινάγια. Γι' αυτό, δέξου Σε παρακαλώ την ταπεινή υποταγή μου στα λωτοειδή Σου πόδια. Αγαπημένε μου Κύριε, Σε ικετεύω να μείνεις Εσύ και οι σύντροφοί Σου, οι μεγάλοι σοφοί και οι *μπραμανα*, στο σπίτι μου τουλάχιστον για λίγες μέρες, έτσι ώστε αυτή η οικογένεια του φημισμένου Βασιλιά Νίμι να μπορεί να καθαγιασθεί από τη σκόνη των λωτοειδών ποδιών Σου». Ο Κύριος Κρίσνα δεν μπορούσε να αρνηθεί το αίτημα του αφοσιωμένου υπηρέτη Του και έτσι έμεινε εκεί για λίγες μέρες μαζί με τους σοφούς, προκειμένου να καθαγιάσει την πόλη της Μιτιλά και όλους τους κατοίκους της.

Στο μεταξύ, ο *μπραμανα*, υποδεχόμενος ταυτόχρονα τον Κύριο Κρίσνα και τους συντρόφους Του στο σπίτι του, κυριεύθηκε από υπερβατική χαρά. Αφού πρόσφερε στους καλεσμένους του όμορφα καθίσματα, ο *μπραμανα* άρχισε να χορεύει, ρίχνοντας την εσάρπα του γύρω στο σώμα του. Ο Σρουταντέβα, επειδή δεν ήταν καθόλου εύπορος, πρόσφερε μόνο στρώματα, ξύλινες σανίδες, ψάθινα χαλιά, κλπ., στους εκλεκτούς καλεσμένους του, τον Κύριο Κρίσνα και τους σοφούς, αλλά τους καλωσόρισε όσο καλύτερα μπορούσε. Άρχισε να μιλά εξαιρετικά για τον Κύριο και τους σοφούς, και μαζί με τη γυναίκα του έπλυναν τα πόδια όλων τους. Μετά από αυτό, πήρε το νερό και ράντισε με αυτό όλα τα μέλη της οικογένειάς του και παρόλο που ο *μπραμανα* φαινόταν να είναι πολύ φτωχός, εκείνη την ώρα ήταν ο πιο καλότυχος άνθρωπος. Ενώ ο Σρουταντέβα καλωσόριζε τον Κύριο Κρίσνα και τους συντρόφους Του, χάθηκε μέσα σε υπερβατική χαρά. Αφού καλωσόρισε τον Κύριο και τους συντρόφους Του, έφερε σύμφωνα με τις δυνατότητές του

φρούτα, λιβάνι, αρωματισμένο νερό, αρωματισμένο πηλό, φύλλα τουλασι, ψάθες από ιερό χόρτο *κουσα* και λουλούδια λωτού. Δεν ήταν πολυδάπανα πράγματα και μπορούσαν να βρεθούν πολύ εύκολα, αλλά επειδή είχαν προσφερθεί με αγάπη και αφοσίωση, ο Κύριος Κρίσνα και οι σύντροφοί Του τα δέχθηκαν με μεγάλη ευχαρίστηση. Η γυναίκα του *μπραμανα* μαγείρεψε πολύ απλά φαγητά, όπως ρύζι και νταλ, και ο Κύριος Κρίσνα με τους συντρόφους Του τα δέχθηκαν με μεγάλη χαρά, επειδή είχαν προσφερθεί με αγάπη και αφοσίωση. Όταν ο Κύριος Κρίσνα και οι ακόλουθοί Του έφαγαν με αυτόν τον τρόπο, ο *μπραμανα* Σρουταντέβα έκανε τις εξής σκέψεις: «Είμαι πεσμένος μέσα στο βαθύ σκοτεινό πηγάδι της οικογενειακής ζωής και είμαι ο πιο κακότυχος άνθρωπος. Πώς έχει γίνει δυνατό ο Κύριος Κρίσνα, που είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, και οι σύντροφοί Του, οι μεγάλοι σοφοί, που η παρουσία τους κάνει ένα μέρος καθαγιασμένο όσο και ένας τόπος προσκυνήματος, να συμφωνήσουν να έλθουν στο σπίτι μου;». Ενώ ο *μπραμανα* σκεφτόταν με αυτόν τον τρόπο, οι επισκέπτες τελείωσαν το γεύμα τους και ξάπλωσαν πολύ αναπαυτικά. Εκείνη την ώρα, ο *μπραμανα* Σρουταντέβα και η γυναίκα του, τα παιδιά του και οι υπόλοιποι συγγενείς παρουσιάστηκαν εκεί για να υπηρετήσουν τους εκλεκτούς επισκέπτες. Ενώ άγγιζε τα λωτοειδή πόδια του Κυρίου Κρίσνα, ο *μπραμανα* είπε τα εξής:

«Αγαπημένε μου Κύριε, είσαι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Πουρουσότταμα, και είσαι υπερβατικός ως προς την εκδηλωμένη και τη μη εκδηλωμένη υλική δημιουργία. Οι δραστηριότητες του υλικού κόσμου και οι υποκείμενες σε όρους ψυχές δεν έχουν καμία σχέση με τη θέση Σου. Αντιλαμβάνομαι ότι δεν μου παραχωρείς ακρόαση μόνο σήμερα. Είσαι σε επαφή με όλα τα ζωντανά όντα ως Παραμάτμα από την αρχή της δημιουργίας».

Η δήλωση αυτή του *μπραμανα* είναι πολύ διδακτική. Είναι γεγονός ότι ο Υπέρτατος Κύριος, το Πρόσωπο της Θεότητας, στο γνώρισμά Του Παραμάτμα, εισήλθε στη δημιουργία του υλικού κόσμου ως Μάχα-Βίσνου, Γκαρμποντακασάγι Βίσνου και Κσιροντακασάγι Βίσνου, και με πολύ φιλική διάθεση ο Κύριος κάθεται μαζί με την υποκείμενη σε όρους ψυχή μέσα στο σώμα. Συνεπώς, κάθε ζωντανό ον έχει τον Κύριο μαζί του από την αρχή, αλλά εξαιτίας της λανθασμένης συνείδησής του, το ζωντανό ον δεν μπορεί να το αντιληφθεί αυτό. Όταν, ωστόσο, η συνείδησή του αλλάξει σε συνείδηση του Κρίσνα μπορεί να κατανοήσει αμέσως πώς προσπαθεί ο Κρίσνα να βοηθήσει τις υποκείμενες σε όρους ψυχές να ξεφύγουν από την υλική εμπλοκή.

Ο Σρουταντέβα συνέχισε, «Αγαπημένε μου Κύριε, έχεις εισέλθει στον υλικό κόσμο σαν σε κατάσταση ύπνου. Μία υποκείμενη σε όρους ψυχή, ενώ κοιμάται, δημιουργεί ψευδείς, πρόσκαιρους κόσμους στον νου της· γίνεται πολύ δραστήρια σε πολλές ψευδαισθητικές δραστηριότητες -μερικές φορές γίνεται βασιλιάς, μερικές φορές δολοφονείται ή πηγαίνει σε κάποια άγνωστη πόλη- και όλα αυτά είναι απλώς πρόσκαιρες υποθέσεις. Κατά τον ίδιο τρόπο, και Εσύ Κύριε, φαινομενικά σε κατάσταση ύπνου, εισέρχεσαι στον υλικό κόσμο για να δημιουργήσεις μία πρόσκαιρη εκδήλωση, όχι για τις προσωπικές Σου ανάγκες, αλλά για την υποκείμενη σε όρους ψυχή που θέλει να Σε μιμηθεί ως δικαιούχος της απόλαυσης. Η απόλαυση της υποκείμενης σε όρους ψυχής στον υλικό κόσμο είναι εφήμερη και απατηλή. Αλλά η υποκείμενη σε όρους ψυχή δεν είναι σε θέση να δημιουργήσει η ίδια μία τέτοια εφήμερη κατάσταση για την απατηλή της απόλαυση. Προκειμένου να ικανοποιήσεις τις επιθυμίες της, μολονότι είναι εφήμερες και απατηλές, εισέρχεσαι σε αυτή την εφήμερη εκδήλωση για να την βοηθήσεις. Έτσι, από την αρχή της εισόδου της υποκείμενης σε όρους ψυχής στον υλικό κόσμο, Εσύ είσαι ο σταθερός σύντροφός της. Γι' αυτό, όταν η υποκείμενη σε όρους ψυχή έλθει σε επαφή με έναν αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη και εφαρμόσει την υπηρεσία αφοσίωσης, ξεκινώντας από τη μέθοδο του ακούσματος των υπερβατικών Σου έργων, λατρεύοντας την αιώνια μορφή Σου στον ναό, προσφέροντας προσευχές σ' Εσένα και παίρνοντας μέρος σε συζητήσεις για να κατανοήσει την υπερβατική Σου θέση, ελευθερώνεται σταδιακά από τη μόλυνση της υλικής ύπαρξης. Η καρδιά της καθαρίζεται από όλη την υλική σκόνη και έτσι γίνεται σιγά-σιγά ορατός στην καρδιά του αφοσιωμένου υπηρέτη. Παρόλο που είσαι διαρκώς μαζί με την υποκείμενη σε όρους ψυχή, μόνον όταν εξαγνισθεί με την υπηρεσία αφοσίωσης αποκαλύπτεσαι σε αυτήν. Κάποιοι άλλοι, οι οποίοι βρίσκονται σε σύγχυση από τη δράση που αποβλέπει στην απόλαυση, είτε εφαρμόζουν τις βεδικές εντολές είτε οι σχέσεις και οι δοσοληψίες τους είναι οι συνηθισμένες, και οι οποίοι δεν συμπαθούν την υπηρεσία αφοσίωσης, αιχμαλωτίζονται από την εξωτερική ευτυχία της σωματικής αντίληψης της ζωής. Δεν αποκαλύπτεσαι σε τέτοια πρόσωπα· αντίθετα, παραμένεις πολύ μακριά από αυτά. Αλλά για κάποιον που, επειδή Σε υπηρετεί με αφοσίωση, έχει εξαγνίσει την καρδιά του ψάλλοντας διαρκώς το άγιο όνομά Σου, γίνεται πολύ εύκολα κατανοητός ως ο αιώνιος και σταθερός σύντροφος και φίλος.

«Λέγεται ότι Εσύ Κύριε, καθισμένος μέσα στην καρδιά του αφοσιωμένου υπηρέτη, του δίνεις την καθοδήγηση με την οποία μπορεί πολύ εύκολα να

επιστρέψει στο σπίτι μας, σ' Εσένα. Αυτή η άμεση καθοδήγηση από Εσένα αποκαλύπτει την ύπαρξή Σου μέσα στην καρδιά του αφοσιωμένου υπηρέτη. Μόνο ένας αφοσιωμένος υπηρέτης μπορεί να αντιληφθεί αμέσως την ύπαρξή Σου μέσα στην καρδιά του, ενώ για κάποιον που διαθέτει μόνο σωματική αντίληψη της ζωής και ασχολείται με την ικανοποίηση των αισθήσεων παραμένεις πάντα καλυμμένος από το παραπέτασμα της *γιογκμαγια*. Ένα τέτοιο πρόσωπο δεν μπορεί να συνειδητοποιήσει ότι είσαι πολύ κοντά, καθισμένος μέσα στην καρδιά του. Για έναν μη αφοσιωμένο υπηρέτη, γίνεσαι αντιληπτός μόνον ως ύστατος θάνατος. Η διαφορά είναι όπως η διαφορά ανάμεσα σε μία γάτα που μεταφέρει στο στόμα της τα γατάκια της και στην ίδια γάτα που μεταφέρει στο στόμα της ένα ποντίκι. Στο στόμα της γάτας, το ποντίκι αισθάνεται τον θάνατο, ενώ τα γατάκια στο στόμα της γάτας αισθάνονται μητρική στοργή. Κατά τον ίδιο τρόπο, είσαι παρών σε όλους, αλλά ο μη αφοσιωμένος υπηρέτης Σε αισθάνεται ως ύστατο σκληρό θάνατο, ενώ για τον αφοσιωμένο υπηρέτη Σου είσαι ο υπέρτατος δάσκαλος και φιλόσοφος. Γι' αυτό ο άθεος καταλαβαίνει την παρουσία του Θεού ως θάνατο, ενώ ο αφοσιωμένος υπηρέτης καταλαβαίνει την παρουσία του Θεού πάντοτε μέσα στην καρδιά του, δέχεται ό,τι του υπαγορεύεις και ζει υπερβατικά, χωρίς να επηρεάζεται από τη μόλυνση του υλικού κόσμου.

«Είσαι ο υπέρτατος κυρίαρχος και επόπτης των έργων της υλικής φύσης. Οι άθεοι απλώς παρατηρούν τα έργα της υλικής φύσης, αλλά δεν μπορούν να Σε βρουν ως αρχικό υπόβαθρο. Ένας αφοσιωμένος υπηρέτης, ωστόσο, μπορεί να δει αμέσως το χέρι Σου σε κάθε κίνηση της υλικής φύσης. Το παραπέτασμα της *γιογκμαγια* δεν μπορεί να καλύψει τα μάτια του αφοσιωμένου υπηρέτη Σου, μπορεί όμως να καλύψει τα μάτια του μη αφοσιωμένου υπηρέτη. Ο μη αφοσιωμένος υπηρέτης είναι ανίκανος να Σε δει πρόσωπο με πρόσωπο, όπως κάποιος που τα μάτια του εμποδίζονται από νεφοσκεπή ουρανό δεν μπορεί να δει τον ήλιο, παρόλο που όσοι πετούν πάνω από τα νέφη μπορούν να δουν το λαμπρό φως του ήλιου όπως ακριβώς είναι. Αγαπημένε μου Κύριε, Σε προσκυνώ με σεβασμό. Αγαπημένε μου Κύριε που λάμπεις και ακτινοβολείς απο μόνος Σου, είμαι αιώνιος υπηρέτης Σου. Γι' αυτό, διάταξέ με Σε παρακαλώ, τι μπορώ να κάνω για Σένα; Η υποκείμενη σε όρους ψυχή αισθάνεται τους πόνους της υλικής μόλυνσης ως τριπλές δυστυχίες όσο δεν είσαι ορατός σε αυτήν. Και αμέσως μόλις γίνεις ορατός με την ανάπτυξη της συνείδησης του Κρίσνα, όλες οι δυστυχίες της υλικής ύπαρξης εξαφανίζονται την ίδια στιγμή».

Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Κρίσνα, έχει φυσικά πολύ στοργική διάθεση απέναντι στους αφοσιωμένους υπηρέτες Του. Έτσι όταν άκουσε τις προσευχές αγνής αφοσίωσης του Σρουταντέβα, χάρηκε πάρα πολύ και έπιασε αμέσως τα χέρια του, λέγοντάς του τα εξής: «Αγαπημένε Μου Σρουταντέβα, όλοι αυτοί οι μεγάλοι σοφοί και τα άγια πρόσωπα είναι πολύ καλοί μαζί σου που ήλθαν εδώ οι ίδιοι για να σε δουν. Θα πρέπει να δεις ότι αυτή η ευκαιρία είναι μεγάλη τύχη για σένα. Είναι τόσο καλοί που ταξιδεύουν μαζί Μου, και όπου πάνε κάνουν αμέσως την ατμόσφαιρα αγνή σαν υπέρβαση, αγγίζοντας απλώς το χώμα με τα πόδια τους. Οι άνθρωποι είναι συνηθισμένοι να πηγαίνουν στους ναούς του Θεού. Επισκέπτονται επίσης άγιους τόπους προσκυνήματος και μετά από παρατεταμένη σχέση πολλών ημερών με δραστηριότητες όπως η λατρεία, σιγά-σιγά εξαγνίζονται. Αλλά η επίδραση σπουδαίων σοφών και αγίων προσώπων είναι τόσο μεγάλη, ώστε απλώς βλέποντάς τους, εξαγνίζεται κανείς εντελώς στη στιγμή.

«Επιπλέον, η πολύ εξαγνιστική δύναμη του προσκυνήματος αγίων τόπων ή της λατρείας των διαφόρων ημιθέων επιτυγχάνεται επίσης με τη χάρη αγίων προσώπων. Ένας τρόπος προσκυνήματος γίνεται άγιος τρόπος λόγω της παρουσίας εκεί αγίων προσώπων. Αγαπημένε Μου Σρουταντέβα, όταν κάποιος γεννιέται *μπραμανα*, γίνεται αμέσως το καλύτερο ανθρώπινο ον. Και αν ένας τέτοιος *μπραμανα*, παραμένοντας ικανοποιημένος στον εαυτό, εφαρμόζει ασκητικότητες, μελετά τις Βέδες και Με υπηρετεί με αφοσίωση, όπως είναι το καθήκον των *μπραμανα* -ή με άλλα λόγια, αν ένας *μπραμανα* γίνει Βαϊσνάβα- πόσο υπέροχο είναι το μεγαλείο του! Το γνώρισμά Μου του τετράχειρα Ναράγιανα δεν Μου είναι τόσο ευχάριστο ή αγαπητό όσο ένας *μπραμανα* Βαϊσνάβα. *Μπραμανα* σημαίνει 'κάποιος πολύ εξοικειωμένος με τη βεδική γνώση'· ένας *μπραμανα* είναι το έμβλημα της τέλει γνώσης και Εγώ είμαι η ολοκληρωμένη εκδήλωση όλων των θεών. Οι λιγότερο νοήμονες δεν Με κατανοούν ως ύψιστη γνώση, ούτε κατανοούν την επίδραση του *μπραμανα* Βαϊσνάβα. Βρίσκονται υπό την επίδραση των τριών καταστάσεων της υλικής φύσης και γι' αυτό τολμούν να κατακρίνουν Εμένα και τους αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες Μου. Ένας *μπραμανα* Βαϊσνάβα, δηλαδή ένας αφοσιωμένος υπηρέτης που βρίσκεται ήδη στο επίπεδο του *μπραμανα*, μπορεί να Με συνειδητοποιήσει μέσα στην καρδιά του και γι' αυτό συμπεραίνει οριστικά ότι η όλη κοσμική εκδήλωση και τα διάφορα γνωρίσματά της είναι αποτελέσματα των διαφόρων ενεργειών του Κυρίου. Έτσι έχει καθαρή αντίληψη όλης της υλικής φύσης και της συνολικής υλικής

ενέργειας και σε κάθε πράξη του ένας τέτοιος αφοσιωμένος υπηρέτης βλέπει μόνο Εμένα και τίποτε άλλο.

«Αγαπημένε Μου Σρουταντέβα, μπορείς, επομένως, να δεχθείς όλα αυτά τα σπουδαία άγια πρόσωπα και τους μεγάλους σοφούς ως γνήσιους εκπροσώπους Μου. Αν τους λατρεύεις με πίστη, θα λατρεύεις Εμένα με μεγαλύτερη επιμέλεια. Θεωρώ τη λατρεία των αφοσιωμένων υπηρετών Μου καλύτερη από την άμεση δική Μου λατρεία. Αν κάποιος επιχειρήσει να Με λατρεύει απευθείας, χωρίς να λατρεύει τους αφοσιωμένους υπηρέτες Μου, δεν δέχομαι αυτή τη λατρεία, μολονότι μπορεί να προσφέρεται με μεγάλη χλιδή».

Με αυτόν τον τρόπο, ο *μπραμανα* Σρουταντέβα και ο Βασιλιάς της Μιτιλά, υπό την καθοδήγηση του Κυρίου, λάτρεψαν και τον Κρίσνα και τους ακολούθους Του, τους μεγάλους σοφούς και τους άγιους *μπραμανα*, στο ίδιο επίπεδο πνευματικής σπουδαιότητας. Και ο *μπραμανα* και ο Βασιλιάς επέτυχαν τελικώς τον υπέρτατο στόχο, να μεταφερθούν δηλαδή στον πνευματικό κόσμο. Ο αφοσιωμένος υπηρέτης δεν γνωρίζει κανέναν άλλον εκτός από τον Κύριο Κρίσνα, και ο Κρίσνα είναι εξαιρετικά στοργικός με τον αφοσιωμένο υπηρέτη Του. Ο Κύριος Κρίσνα έμεινε στη Μιτιλά και στο σπίτι του *μπραμανα* Σρουταντέβα και στο παλάτι του Βασιλιά Μπαχουλασβά. Και αφού τους πρόσφερε την εύνοιά Του απλόχερα με τις υπερβατικές οδηγίες Του, επέστρεψε στην πρωτεύουσά Του, την πόλη της Ντβάρακα.

Το δίδαγμα που παίρνουμε από αυτό το περιστατικό είναι ότι ο Κύριος Κρίσνα δέχθηκε τον Βασιλιά Μπαχουλασβά και τον *μπραμανα* Σρουταντέβα στο ίδιο επίπεδο, επειδή και οι δύο ήταν αγνοί αφοσιωμένοι υπηρέτες. Αυτό είναι το αληθινό προσόν για να αναγνωρισθεί κανείς από το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Αυτή την εποχή, επειδή έχει γίνει μόδα να είναι κανείς τεχνητά περήφανος επειδή γεννήθηκε σε οικογένεια *κσατρια* ή *μπραμανα*, συναντάμε πρόσωπα χωρίς κανένα άλλο προσόν εκτός από τη γέννησή τους, να ισχυρίζονται ότι είναι *μπραμανα* ή *κσατρια* ή *βαϊσια*. Αλλά όπως αναφέρεται στις γραφές, *καλω σουντρα-σαμπαβα*: «Σε αυτή την εποχή του Κάλι όλοι είναι *σουντρα*». Αυτό συμβαίνει επειδή δεν τελούνται εξαγνιστικές διαδικασίες, γνωστές ως *σαμσκαρα*, οι οποίες ξεκινούν από την εποχή της εγκυμοσύνης της μητέρας και συνεχίζονται μέχρι του σημείου του θανάτου του συγκεκριμένου προσώπου. Κανείς δεν μπορεί να χαρακτηριστεί μέλος μιας συγκεκριμένης κάστας, και ιδιαίτερα μιας ανώτερης κάστας - *μπραμανα*, *κσατρια* ή *βαϊσια*- απλώς με τη γέννησή του. Αν κάποιος δεν

εξαγνισθεί με τη μέθοδο της τελετής της προσφοράς σπόρων, δηλαδή της *γκαρμπαντανα-σαμσκαρα*, κατατάσσεται αμέσως μεταξύ των *σουντρα*, επειδή μόνο οι *σουντρα* δεν υποβάλλονται σε αυτή την εξαγνιστική διαδικασία. Σεξουαλική ζωή χωρίς την εξαγνιστική διαδικασία της συνείδησης του Κρίσνα είναι απλώς η διαδικασία της προσφοράς των σπόρων των *σουντρα* ή των ζώων. Αλλά η συνείδηση του Κρίσνα είναι η ύψιστη τελειότητα, με την οποία όλοι μπορούν να έλθουν στο επίπεδο ενός Βαϊσνάβα. Αυτό συμπεριλαμβάνει όλες τις αρετές των *μπραμανα*. Οι Βαϊσνάβα εκπαιδεύονται για να ελευθερωθούν από τα τέσσερα είδη αμαρτωλών πράξεων - άνομο σεξ, λήψη τοξικών ουσιών, τυχερά παιχνίδια και κρεατοφαγία. Κανένας δεν μπορεί να βρίσκεται στο επίπεδο των *μπραμανα* χωρίς να έχει αυτά τα προκαταρκτικά προσόντα, και χωρίς να γίνει άξιος *μπραμανα*, δεν μπορεί να γίνει κάποιος αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης.

• Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Ογδοηκοστό Πέμπτο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Η απαγωγή της Σουμπαντρά και η επίσκεψη του Κυρίου Κρίσνα στον Σρουταντέβα και τον Μπαχουλασβά». •

86. Προσευχές από τις προσωποποιημένες Βέδες

Ο Βασιλιάς Παρίκσιτ ρώτησε τον Σουκαντέβα Γκοσουάμι για κάποιο θέμα πολύ σημαντικό ως προς την κατανόηση υπερβατικών ζητημάτων. Η ερώτησή του ήταν η εξής: «Αφού γενικά η βεδική γνώση ασχολείται με το ζήτημα των τριών ιδιοτήτων του υλικού κόσμου, πώς μπορεί να προσεγγίσει το ζήτημα της υπέρβασης, το οποίο είναι πέραν της προσέγγισης των τριών υλικών καταστάσεων; Αφού ο νους είναι υλικός και η ηχητική δόνηση των λέξεων είναι υλικός ήχος, πώς μπορεί η βεδική γνώση, εκφράζοντας με υλικούς ήχους τις σκέψεις του νου, να προσεγγίσει την υπέρβαση; Η περιγραφή ενός θέματος επιβάλλει την περιγραφή της πηγής της προέλευσής του, των ιδιοτήτων του και των δραστηριοτήτων του. Μία τέτοια περιγραφή είναι δυνατή μόνο με τη σκέψη του υλικού νου και την ηχητική δόνηση υλικών λέξεων. Μολονότι το Μπραμάν, δηλαδή η Απόλυτη Αλήθεια, δεν έχει υλικές ιδιότητες, η δύναμη της ομιλίας μας δεν πηγαίνει πέραν των υλικών ιδιοτήτων. Πώς μπορεί τότε το Μπραμάν, η Απόλυτη Αλήθεια, να περιγραφεί με τα λόγια σου; Δεν βλέπω πώς είναι δυνατό να κατανοήσει κανείς την υπέρβαση από τέτοιες εκφράσεις υλικού ήχου».

Ο σκοπός της ερώτησης του Βασιλιά Παρίκσιτ ήταν να εξακριβώσει από τον Σουκαντέβα Γκοσουάμι αν οι Βέδες περιγράφουν κατά βάση την Απόλυτη Αλήθεια ως απρόσωπη ή προσωπική. Η κατανόηση της Απόλυτης Αλήθειας προχωρεί σε τρία γνωρίσματα – το απρόσωπο Μπραμάν, την Υπέρτατη Ψυχή (Παραμάτμα), εντοπισμένη στην καρδιά όλων, και τελικά, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, τον Κρίσνα.

Οι Βέδες ασχολούνται με τρεις κλάδους δραστηριοτήτων. Ο ένας ονομάζεται *καρμα-κανντα*, δηλαδή δραστηριότητες σύμφωνες με τις βεδικές εντολές, οι οποίες σταδιακά εξαγνίζουν, ώστε να κατανοήσει κανείς την αληθινή του θέση· ο επόμενος κλάδος ονομάζεται *γκιανα-κανντα*, η μέθοδος κατανόησης της Απόλυτης Αλήθειας με θεωρίες, με εικασίες· και ο τρίτος ονομάζεται *ουπασανα-κανντα*, η λατρεία του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας και ορισμένες φορές και των ημιθέων. Η λατρεία των ημιθέων που συνιστάται στις Βέδες είναι επιβεβλημένη υπό την προϋπόθεση της κατανόησης της σχέσης των ημιθέων με το Πρόσωπο της Θεότητας. Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας διαθέτει πολλά συστατικά μέρη· κάποια ονομάζονται *σβαμσα*, δηλαδή προσωπικές επεκτάσεις, και κάποια ονομάζονται *βιμπινναμσα*, δηλαδή ζωντανά όντα. Όλες αυτές οι επεκτάσεις, και οι *σβαμσα* και οι *βιμπινναμσα*, εκπορεύονται από το αρχικό Πρόσωπο της Θεότητας. Οι επεκτάσεις *σβαμσα* ονομάζονται *βισνου-ταττβα*, ενώ οι επεκτάσεις *βιμπινναμσα* ονομάζονται *τζίβα-ταττβα*. Οι διάφοροι ημίθεοι είναι *τζίβα-ταττβα*. Γενικά, οι υποκείμενες σε όρους ψυχές τοποθετούνται στις δραστηριότητες του υλικού κόσμου για την ικανοποίηση των αισθήσεων· συνεπώς, όπως αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, προκειμένου να λειτουργούν βάσει ρυθμίσεων όσοι είναι πάρα πολύ εθισμένοι σε διάφορα είδη ικανοποίησης των αισθήσεων, συνιστάται μερικές φορές η λατρεία των ημιθέων. Για παράδειγμα, για πρόσωπα πολύ εθισμένα στην κρεατοφαγία, η βεδική εντολή είναι αφού λατρέψει κάποιος τη μορφή της θεάς Κάλι και θυσιάσει μία γίδα (όχι κάποιο άλλο ζώο) σύμφωνα με τους κανονισμούς του *καρμα-κανντα*, επιτρέπεται στους λάτρεις να φάνε κρέας. Το θέμα είναι να μην ενθαρρύνεται κάποιος να φάει κρέας, αλλά να του επιτρέπεται αν επιμένει, κάτω όμως από συγκεκριμένες και περιορισμένες συνθήκες. Συνεπώς, η λατρεία των ημιθέων δεν είναι λατρεία της Απόλυτης Αλήθειας, αλλά λατρεύοντας τους ημίθεους φτάνει κανείς σταδιακά στο σημείο να δεχθεί το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας με έμμεσο τρόπο. Αυτή η έμμεση αποδοχή περιγράφεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ως *αβιντι*. *Αβιντι* σημαίνει «μη αυθεντικός». Αφού η λατρεία των ημιθέων δεν είναι αυθεντική, οι ιμπερσοναλιστές τονίζουν τη συγκέντρωση στο απρόσωπο γνώρισμα της Απόλυτης Αλήθειας. Η ερώτηση του Βασιλιά Παρίκσιτ ήταν, ποιος είναι ο τελικός στόχος της βεδικής γνώσης – αυτή η συγκέντρωση στο απρόσωπο γνώρισμα της Απόλυτης Αλήθειας ή η συγκέντρωση στο προσωπικό γνώρισμα; Στο κάτω-κάτω, και το απρόσωπο και το προσωπικό γνώρισμα του Υπερτάτου Κυρίου βρίσκονται πέραν της υλικής μας αντίληψης. Το απρόσωπο γνώρισμα του Απολύτου, η λάμψη του Μπραμάν, δεν είναι παρά

οι ακτίνες του προσωπικού σώματος του Κυρίου. Αυτές οι ακτίνες του προσωπικού σώματος του Κρίσνα διανέμονται σε όλη τη δημιουργία του Κυρίου, και το τμήμα της λάμψης που καλύπτεται από το υλικό νέφος ονομάζεται δημιουργημένος κόσμος των τριών υλικών ιδιοτήτων – της *σατιβα*, της *ρατζας* και της *ταμας*. Πώς μπορούν πρόσωπα που βρίσκονται εντός αυτού του νεφελώδους, θολού τμήματος που αποκαλείται υλικός κόσμος να συλλάβουν την Απόλυτη Αλήθεια με τη μέθοδο των εικασιών;

Απαντώντας στην ερώτηση του Βασιλιά Παρίκσιτ, ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι αποκρίθηκε ότι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας έχει δημιουργήσει τον νου, τις αισθήσεις και τη ζώσα δύναμη με σκοπό την ικανοποίηση των αισθήσεων με μετάβαση από το ένα είδος σώματος σε κάποιο άλλο, και επίσης, με σκοπό να επιτρέψει την απελευθέρωση από τις υλικές συνθήκες. Με άλλα λόγια, οι αισθήσεις, ο νους και η ζώσα δύναμη μπορούν να αξιοποιηθούν είτε για την ικανοποίηση των αισθήσεων και τη μετενσάρκωση από το ένα σώμα στο άλλο είτε για την υπόθεση της απελευθέρωσης. Οι βεδικές εντολές υπάρχουν για να προσφέρουν στις υποκείμενες σε όρους ψυχές την ευκαιρία για ικανοποίηση των αισθήσεων σύμφωνα με ρυθμιστικές αρχές και κατ' αυτόν τον τρόπο, να τους προσφέρουν επίσης την ευκαιρία για προαγωγή σε ανώτερες συνθήκες ζωής· τελικώς, αν η συνείδηση εξαγνισθεί, έρχεται κανείς στην αρχική του θέση και επιστρέφει στο σπίτι μας, στον Θεό.

Η ζώσα δύναμη είναι νοήμων. Πρέπει, συνεπώς, να χρησιμοποιεί κανείς τη νοημοσύνη του πάνω από τον νου και τις αισθήσεις του. Όταν ο νους και οι αισθήσεις εξαγνισθούν με τη σωστή χρήση της νοημοσύνης, τότε η υποκείμενη σε όρους ψυχή είναι απελευθερωμένη· διαφορετικά, αν η νοημοσύνη δεν αξιοποιείται κατάλληλα για τον έλεγχο των αισθήσεων και του νου, η υποκείμενη σε όρους ψυχή συνεχίζει να μεταναστεύει από ένα είδος σώματος σε κάποιο άλλο, μόνο και μόνο για την ικανοποίηση των αισθήσεων. Ένα άλλο σημείο που αναφέρεται ξεκάθαρα στην απάντηση του Σουκαντέβα Γκοσουάμι είναι ότι ο Κύριος δημιούργησε τον νου, τις αισθήσεις και τη νοημοσύνη της ατομικής ζώσας δύναμης. Δεν αναφέρεται ότι τα ίδια τα ζωντανά όντα δημιουργήθηκαν κάποτε. Όπως ακριβώς τα λαμπερά σωματίδια των ακτίνων του ήλιου υπάρχουν ανέκαθεν μαζί με τον ήλιο, τα ζωντανά όντα υπάρχουν αιωνίως ως συστατικά μέρη του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Οι υποκείμενες σε όρους ψυχές, μολονότι υφίστανται αιωνίως ως μέρη του Υπερτάτου Κυρίου, τοποθετούνται ορισμένες φορές σε μέσα στο νέφος της υλικής αντίληψης της ζωής, μέσα στο

σκοτάδι της άγνοιας. Η όλη βεδική μέθοδος είναι για να καταπραΰνει αυτή τη συσκοτισμένη κατάσταση. Τελικώς, όταν οι αισθήσεις και ο νους του υποκείμενου σε όρους όντος εξαγνισθούν πλήρως, αυτό έρχεται στην αρχική του θέση, που αποκαλείται συνείδηση του Κρίσνα, και αυτό συνιστά απελευθέρωση.

Στη *Βενταντα-σουτρα*, η πρώτη *σουτρα*, ο πρώτος κώδικας, ρωτάει για την Απόλυτη Αλήθεια. *Ατατο μπραμα-τζιγκιασα*: Ποια είναι η φύση της Απόλυτης Αλήθειας; Η επόμενη *σουτρα* απαντάει ότι η φύση της Απόλυτης Αλήθειας είναι πως είναι η αρχή των πάντων. Οτιδήποτε βιώνουμε, ακόμα και σε αυτή την υλική κατάσταση ζωής, δεν είναι παρά εκπόρευση από Αυτήν. Η Απόλυτη Αλήθεια δημιουργήσε τον νου, τις αισθήσεις και τη νοημοσύνη. Αυτό σημαίνει ότι η Απόλυτη Αλήθεια δεν είναι χωρίς νου, νοημοσύνη και αισθήσεις. Με άλλα λόγια, δεν είναι απρόσωπη. Η ίδια η λέξη «δημιούργησε» σημαίνει πως διαθέτει υπερβατική νοημοσύνη. Για παράδειγμα, όταν ένας πατέρας γεννάει ένα παιδί, το παιδί έχει αισθήσεις, επειδή και ο πατέρας έχει αισθήσεις. Το παιδί γεννιέται με χέρια και με πόδια, επειδή ο πατέρας έχει και αυτός χέρια και πόδια. Γι' αυτό μερικές φορές λέγεται ότι ο άνθρωπος είναι φτιαγμένος κατ' εικόνα και ομοίωση του Θεού. Επομένως η Απόλυτη Αλήθεια είναι το Υπέρτατο Προσωπο, με υπερβατικό νου, αισθήσεις και νοημοσύνη. Όταν ο νους, η νοημοσύνη και οι αισθήσεις εξαγνίζονται από την υλική μόλυνση, μπορεί κανείς να κατανοήσει το αρχικό γνώρισμα της Απόλυτης Αλήθειας ως πρόσωπο.

Η βεδική μέθοδος είναι να προαγάγει σταδιακά την υποκείμενη σε όρους ψυχή από την κατάσταση της άγνοιας στην κατάσταση του πάθους και από την κατάσταση του πάθους στην κατάσταση της αγαθότητας. Στην κατάσταση της αγαθότητας υπάρχει αρκετό φως για την κατανόηση των πραγμάτων όπως ακριβώς είναι. Για παράδειγμα, από τη γη φυτρώνει ένα δέντρο και από το ξύλο του δέντρου ανάβει φωτιά. Στη διαδικασία του ανάμματος συναντάμε πρώτα απ' όλα καπνό, το επόμενο στάδιο είναι η θερμότητα και μετά η φωτιά. Όταν ανάψει η φωτιά μπορούμε να την χρησιμοποιήσουμε για διάφορους σκοπούς: επομένως, η φωτιά είναι ο τελικός στόχος. Κατά τον ίδιο τρόπο, στο χονδροειδές υλικό στάδιο της ζωής η ιδιότητα της άγνοιας είναι πάρα πολύ εμφανής. Η διάλυση της άγνοιας λαμβάνει χώρα κατά τη σταδιακή πρόοδο του πολιτισμού και τη μετάβαση από το στάδιο της βαρβαρότητας στο στάδιο της πολιτισμένης ζωής, και όταν έλθει κανείς στη μορφή της πολιτισμένης ζωής, λέγεται ότι βρίσκεται στην κατάσταση του πάθους. Στο στάδιο της βαρβαρότητας, δηλαδή στην

κατάσταση της άγνοιας, οι αισθήσεις ικανοποιούνται με πολύ άξεστο τρόπο, ενώ στην κατάσταση του πάθους, δηλαδή στην πολιτισμένη κατάσταση ζωής, οι αισθήσεις ικανοποιούνται με προσεγμένο τρόπο. Αλλά όταν προαχθεί κάποιος στην κατάσταση της αγαθότητας, μπορεί να καταλάβει ότι οι αισθήσεις και ο νους ασχολούνται με υλικές δραστηριότητες μόνον επειδή είναι καλυμμένες από διαστρεβλωμένη συνείδηση. Όταν αυτή η διαστρεβλωμένη συνείδηση μεταμορφωθεί σταδιακά σε συνείδηση του Κρίσνα, τότε ο δρόμος της απελευθέρωσης είναι ανοιχτός. Έτσι δεν ισχύει ότι δεν μπορεί να πλησιάσει κανείς την Απόλυτη Αλήθεια μέσω των αισθήσεων και του νου. Το συμπέρασμα μάλλον είναι ότι οι αισθήσεις, ο νους και η νοημοσύνη στο χονδροειδές στάδιο της μόλυνσης δεν μπορούν να αντιληφθούν τη φύση της Απόλυτης Αλήθειας, αλλά όταν εξαγνισθούν, οι αισθήσεις, ο νους και η νοημοσύνη μπορούν να κατανοήσουν τι είναι η Απόλυτη Αλήθεια. Αυτή η εξαγνιστική μέθοδος ονομάζεται υπηρεσία αφοσίωσης ή συνείδηση του Κρίσνα.

Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* αναφέρεται ξεκάθαρα πως ο σκοπός της βεδικής γνώσης είναι η κατανόηση του Κρίσνα και ο Κρίσνα κατανοείται μέσω υπηρεσίας αφοσίωσης, αρχίζοντας με τη μέθοδο της υποταγής. Όπως αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, πρέπει να σκέφτεται κανείς πάντοτε τον Κρίσνα. Πρέπει πάντοτε να προσφέρει υπηρεσία αφοσίωσης στον Κρίσνα και πάντοτε να λατρεύει και να προσκυνά τον Κρίσνα. Μόνο με αυτή τη μέθοδο μπορεί κανείς να εισέλθει στο βασίλειο του Θεού χωρίς αμφιβολία.

Όταν κάποιος φωτιστεί στην κατάσταση της αγαθότητας με τη μέθοδο της υπηρεσίας αφοσίωσης, είναι ελευθερωμένος από τις καταστάσεις της άγνοιας και του πάθους. Η λέξη *ατμανε* δείχνει το στάδιο των ικανοτήτων ενός *μπραμνα* κατά το οποίο επιτρέπεται σε κάποιον να μελετήσει τα βεδικά έργα που είναι γνωστά ως *Ουπανισαντ*. Οι *Ουπανισαντ* περιγράφουν με διάφορους τρόπους τις υπερβατικές ιδιότητες του Υπερτάτου Κυρίου. Η Απόλυτη Αλήθεια, ο Υπέρτατος Κύριος, ονομάζεται *νιργκουνα*. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν έχει ιδιότητες. Μόνον επειδή Αυτός έχει ιδιότητες, μπορούν να έχουν ιδιότητες και οι υποκείμενες σε όρους ζωντανές οντότητες. Ο σκοπός της μελέτης των *Ουπανισαντ* είναι η κατανόηση της υπερβατικής ιδιότητας της Απόλυτης Αλήθειας, σε αντιδιαστολή προς τις υλικές ιδιότητες της άγνοιας, του πάθους και της αγαθότητας. Αυτός είναι ο τρόπος της βεδικής κατανόησης. Μεγάλοι σοφοί όπως οι τέσσερεις Κουμάρα, με επικεφαλής τον Σανάκα, ακολούθησαν αυτές τις αρχές της βεδικής γνώσης και έφτασαν σταδιακά από την απρόσωπη κατανόηση στο επίπεδο της προσωπικής

λατρείας του Υπερτάτου Κυρίου. Γι' αυτό μας συνιστάται να ακολουθούμε υποχρεωτικά τις μεγάλες προσωπικότητες. Ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι είναι και αυτός μία από τις μεγάλες προσωπικότητες και η απάντησή του στην ερώτηση του Μαχαράζα Παρίκσιτ είναι έγκυρη. Όποιος ακολουθεί τα βήματα τέτοιων μεγάλων προσωπικοτήτων βαδίζει ασφαλώς πολύ εύκολα στον δρόμο της απελευθέρωσης και τελικώς επιστρέφει στο σπίτι μας, στον Θεό. Αυτός είναι ο τρόπος τελειοποίησης αυτής της ανθρώπινης μορφής ζωής.

Ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι συνέχισε να μιλάει στον Μαχαράζα Παρίκσιτ. «Αγαπητέ μου Βασιλιά», είπε, «σχετικά με αυτό θα σου αφηγηθώ μια ωραία ιστορία. Η ιστορία αυτή είναι σημαντική επειδή σχετίζεται με τον Ναράγιανα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Η αφήγηση αυτή είναι μία συνομιλία μεταξύ του Ναράγιανα Ρίσι και του μεγάλου σοφού Νάραντα. Ο Ναράγιανα Ρίσι κατοικεί ακόμη στο Μπανταρικόσραμα, στα Ιμαλάια, και θεωρείται ενσάρκωση του Ναράγιανα. Κάποτε, όταν ο Νάραντα, ο μέγας αφοσιωμένος υπηρέτης και ασκητής μεταξύ των ημιθέων, ταξίδευε σε διάφορους πλανήτες, θέλησε να επισκεφθεί αυτοπροσώπως τον ασκητή Ναράγιανα στο Μπανταρικόσραμα και να Του προσφέρει τα σέβη του. Αυτός ο μεγάλος σοφός και ενσάρκωση του Θεού, ο Ναράγιανα Ρίσι, έχει υποβληθεί σε μεγάλες ασκητικότητες και πράξεις μετάνοιας από την αρχή της δημιουργίας, για να μάθει στους κατοίκους της Μπάρατα-βάρσα, της Γης, πώς να φτάσουν στο ύψιστο στάδιο τελειότητας, στο στάδιο της επιστροφής στον Θεό. Οι ασκητικότητές Του και οι πράξεις μετάνοιας είναι υποδειγματικές πρακτικές για τα ανθρώπινα όντα.

Το Μπανταρικόσραμα βρίσκεται στο βορειότερο τμήμα των Ιμαλαΐων και είναι καλυμμένο πάντοτε από χιόνια. Οι θρήσκοι Ινδοί επισκέπτονται ακόμα αυτό το μέρος κατά τη θερινή περίοδο, όταν οι χιονοπτώσεις δεν είναι τόσο έντονες. Κάποτε, η ενσάρκωση του Θεού Ναράγιανα Ρίσι καθόταν ανάμεσα σε πολλούς αφοσιωμένους υπηρέτες στο χωριό Καλπαγκράμα. Βέβαια, οι σοφοί που κάθονταν μαζί Του δεν ήταν συνηθισμένοι σοφοί· ο μεγάλος σοφός Νάραντα εμφανίστηκε και αυτός εκεί. Αφού πρόσφερε τα σέβη του στον Ναράγιανα Ρίσι, ο Νάραντα Του έκανε την ίδια ακριβώς ερώτηση που έκανε ο Βασιλιάς Παρίκσιτ στον Σουκαντέβα Γκοσουάμι. Όταν ο Νάραντα έκανε αυτή την ερώτηση στον Ναράγιανα Ρίσι, ο Ρίσι απάντησε και Εκείνος ακολουθώντας τα βήματα των προκατόχων Του. Διηγήθηκε μια ιστορία για το πώς η ίδια ερώτηση είχε συζητηθεί στον πλανήτη Τζαναλόκα. Η Τζαναλόκα βρίσκεται πάνω από τους πλανήτες Σβαργκαλόκα, όπως η

Σελήνη, η Αφροδίτη, κλπ. Σε αυτόν τον πλανήτη ζουν μεγάλοι σοφοί και άγια πρόσωπα και συζητούσαν κι εκείνοι το ίδιο ζήτημα, σχετικά με την κατανόηση του Μπραμάν και την αληθινή Του ταυτότητα.

Ο μέγας σοφός Ναράγιανα άρχισε να μιλά. «Αγαπητέ Μου Νάραντα», είπε, «θα σου πω μια ιστορία που συνέβη πολύ, πολύ παλιά. Έγινε μια μεγάλη συνάθροιση των κατοίκων των ουράνιων πλανητών και πήραν μέρος όλοι σχεδόν οι σημαντικοί *μπραματσαρι*, όπως οι τέσσερεις Κουμάρα - ο Σανάτ, ο Σανάνντανα, ο Σανάκα και ο Σανάτανα Κουμάρα. Το θέμα της συζήτησής τους ήταν η κατανόηση της Απόλυτης Αλήθειας, του Μπραμάν. Δεν ήσουν παρών σε εκείνη τη συνάθροιση, επειδή είχες πάει να δεις την επέκτασή Μου Ανιρούντα, που ζει στο νησί της Σβεταντρίπα. Σε εκείνη τη συνάθροιση, όλοι οι μεγάλοι σοφοί και *μπραματσαρι* συζήτησαν διεξοδικά το ζήτημα για το οποίο Με ρώτησες και η συζήτηση είχε μεγάλο ενδιαφέρον. Η συζήτηση ήταν τόσο λεπτή που ακόμα και οι Βέδες δεν ήταν σε θέση να απαντήσουν στις περίπλοκες ερωτήσεις που είχαν τεθεί».

Ο Ναράγιανα Ρίσι είπε στον Νάραντα ότι η ίδια ερώτηση την οποία είχε κάνει ο Νάραντα είχε συζητηθεί σε εκείνη τη συνάθροιση στην Τζαναλόκα. Αυτός είναι ο τρόπος κατανόησης μέσω της *παραμπαρα*, της μαθητικής διαδοχής. Ο Μαχαράζα Παρίκσιτ πήγε στον Σουκαντέβα Γκοσουάμι, ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι ανέφερε το ζήτημα στον Νάραντα, που κατά τον ίδιο τρόπο είχε ρωτήσει τον Ναράγιανα Ρίσι, ο οποίος είχε θέσει το ζήτημα σε ακόμα υψηλότερες αυθεντίες στον πλανήτη της Τζαναλόκα, όπου αυτό συζητήθηκε μεταξύ των τεσσάρων Κουμάρα, του Σανάτ, του Σανάτανα, του Σανάκα Κουμάρα και του Σανάνντανα. Αυτοί οι τέσσερεις *μπραματσαρι* είναι αναγνωρισμένοι λόγιοι των Βεδών και των *σαστρα*. Η απεριόριστη γνώση τους, ενισχυμένη με ασκητικότητα και πράξεις μετάνοιας, φαίνεται στον ανυπέρβλητο, ιδανικό χαρακτήρα τους. Είναι πολύ φιλικοί και ευγενικοί στη συμπεριφορά τους και δεν κάνουν διάκριση μεταξύ φίλων και εχθρών. Ευρισκόμενοι στο υπερβατικό επίπεδο, προσωπικότητες όπως οι Κουμάρα είναι πάνω από κάθε υλικό παράγοντα και πάντοτε ουδέτεροι ως προς τις υλικές δυαδικότητες. Στις συζητήσεις που είχαν μεταξύ τους οι τέσσερεις αδελφοί, ένας από αυτούς, ο Σανάνντανα, είχε επιλεγεί για να μιλήσει και οι άλλοι αδελφοί ήταν το ακροατήριο για να τον ακούσουν.

Ο Σανάνντανα είπε, «Μετά τη διάλυση όλης της κοσμικής εκδήλωσης, όλη η ενέργεια και όλη η δημιουργία στη σπερματική της μορφή εισέρχονται στο σώμα του Γκαρμποντακασάγι Βίσνου. Ο Κύριος εκείνη την ώρα παραμένει

κοιμισμένος για πολύ, πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα και όταν υπάρχει και πάλι ανάγκη για δημιουργία, οι προσωποποιημένες Βέδες συγκεντρώνονται γύρω από τον Κύριο και αρχίζουν να Τον δοξάζουν, περιγράφοντας τις θαυμαστές υπερβατικές διασκεδάσεις Του. Είναι ακριβώς σαν ένας βασιλιάς:

Οι προσωποποιημένες Βέδες συγκεντρώνονται γύρω από τον Κύριο και αρχίζουν να Τον δοξάζουν.

όταν κοιμάται το πρωί, οι διορισμένοι αφηγητές έρχονται στην κρεβατοκάμαρά του και αρχίζουν να τραγουδούν τα ιπποτικά κατορθώματά του, και ενώ ακούει για τα ένδοξα έργα του, ο βασιλιάς σιγά-σιγά ξυπνά.

«Οι βεδικοί αφηγητές, δηλαδή οι προσωποποιημένες Βέδες, τραγουδούν ως εξής: ‘Ω απόρθητε Κύριε, Εσύ είσαι το Υπέρτατο Πρόσωπο. Κανείς δεν είναι ίσος ή ανώτερος από Εσένα. Κανείς δεν μπορεί να είναι πιο δοξασμένος με τα έργα του. Πάσα δόξα σ’ Εσένα! Πάσα δόξα σ’ Εσένα! Από την υπερβατική φύση Σου κατέχεις πλήρως όλα τα έξι είδη πλούτου. Ως εκ τούτου, είσαι σε θέση να σώσεις όλες τις υποκείμενες σε όρους ψυχές από τα νύχια της *μαγιά*. Ω Κύριε, προσευχόμαστε διακαώς να το κάνεις. Όλα τα ζωντανά όντα, επειδή είναι συστατικά μέρη Σου, είναι από τη φύση τους χαρούμενα, αιώνια και πλήρη γνώσης, αλλά εξαιτίας των δικών τους λαθών προσπαθούν να Σε μιμηθούν, επιχειρώντας να γίνουν δικαιούχοι της απόλαυσης· έτσι αψηφούν την υπεροχή Σου και γίνονται παραβάτες. Και εξαιτίας των αμαρτημάτων τους, τα έχει αναλάβει η υλική Σου ενέργεια· έτσι οι υπερβατικές τους ιδιότητες της χαράς, της μακαριότητας και της σοφίας έχουν καλυφθεί από τα σύννεφα των τριών υλικών ιδιοτήτων. Αυτή η κοσμική εκδήλωση, φτιαγμένη από τις τρεις υλικές ιδιότητες, είναι σαν φυλακή για τις υποκείμενες σε όρους ψυχές. Οι υποκείμενες σε όρους ψυχές αγωνίζονται πολύ σκληρά να δραπετεύσουν από την υλική σκλαβιά, και σύμφωνα με τις διαφορετικές συνθήκες της ζωής τους έχουν δοθεί διαφορετικές ασχολίες. Όλες όμως οι ασχολίες βασίζονται στη γνώση Σου. Ευσεβείς πράξεις μπορούν να τελεστούν μόνον όταν τις εμπνεύσει το έλεός Σου. Συνεπώς, χωρίς να καταφύγει κανείς στα λωτοειδή Σου πόδια δεν μπορεί να υπερβεί την επίδραση της υλικής ενέργειας. Στην πραγματικότητα, εμείς, ως προσωποποιημένη βεδική γνώση, είμαστε πάντοτε απασχολημένοι στην υπηρεσία Σου για να βοηθούμε τις υποκείμενες σε όρους ψυχές να Σε κατανοήσουν».

Αυτή η προσευχή των προσωποποιημένων Βεδών εικονογραφεί καθαρά ότι σκοπός των Βεδών είναι να βοηθήσουν τις υποκείμενες σε όρους ψυχές να κατανοήσουν τον Κρίσνα. Όλες οι *σρουτι*, δηλαδή οι προσωποποιημένες Βέδες, δόξασαν τον Κύριο ξανά και ξανά, τραγουδώντας, «Τζάγια! Τζάγια!». Αυτό δείχνει ότι ο Κύριος εξυμνείται για τις δόξες Του. Από όλες τις δόξες Του η σημαντικότερη είναι το αναίτιο έλεός Του στις υποκείμενες σε όρους ψυχές, όταν τις σώζει από τα νύχια της *μαγιά*.

Υπάρχει άπειρος αριθμός ζωντανών όντων σε διάφορες ποικιλίες σωμάτων, ορισμένων κινούμενων και ορισμένων ακίνητων σε ένα μέρος, και αυτή η υπό όρους ζωή αυτών των ζωντανών όντων οφείλεται μόνο στη λήθη της αιώνιας σχέσης τους με το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Όταν το ζωντανό ον θέλει να κυριαρχήσει στην υλική ενέργεια μιμούμενο τη θέση του Κρίσνα, αιχμαλωτίζεται αμέσως από την υλική ενέργεια και, σύμφωνα με την επιθυμία του, του προσφέρεται μία ποικιλία από 8.400.000 διαφορετικά είδη σωμάτων. Παρόλο που υφίσταται τις τριών ειδών δυστυχίες της υλικής ύπαρξης, το παραπλανημένο ζωντανό ον πιστεύει εσφαλμένα ότι είναι ο κύριος όλων όσων εποπτεύει. Κάτω από τα μάγια της υλικής ενέργειας, η οποία εκπροσωπεί τις τρεις υλικές ιδιότητες, το ζωντανό ον εμπλέκεται τόσο πολύ, ώστε του είναι εντελώς αδύνατο να ελευθερωθεί, εκτός αν λάβει τη χάρη του Υπερτάτου Κυρίου. Το ζωντανό ον δεν μπορεί να υπερνικήσει την επίδραση των υλικών καταστάσεων της φύσης με τη δική του προσπάθεια, αλλά επειδή η υλική φύση εργάζεται υπό τον έλεγχο του Υπερτάτου Κυρίου, ο Κύριος είναι πέραν της δικαιοδοσίας της. Εκτός από Αυτόν, όλα τα ζωντανά όντα, αρχίζοντας από τον Μπράμα και κατεβαίνοντας έως ένα μυρμήγκι, έχουν κυριευθεί από την επαφή με την υλική φύση.

Επειδή κατέχει πλήρως τα έξι αγαθά του πλούτου, της δύναμης, της φήμης, της ομορφιάς, της γνώσης και της απάρνησης, μόνον ο Κύριος βρίσκεται πέρα από την έλξη και τη γοητεία της υλικής φύσης. Αν το ζωντανό ον δεν έχει συνείδηση του Κρίσνα, δεν μπορεί να πλησιάσει το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, εντούτοις όμως ο Κύριος, με την παντοδυναμία Του, μπορεί να υπαγορεύσει εσωτερικά ως Υπέρτατη Ψυχή. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, ο Κύριος συμβουλεύει, «Οτιδήποτε κάνεις, κάνε το για Εμένα· οτιδήποτε τρως, πρόσφερε το πρώτα σ' Εμένα· οτιδήποτε θέλεις να δώσεις ως ελεημοσύνη, δώσε το πρώτα σ' Εμένα· και οποιεσδήποτε ασκητικότητες και πράξεις μετάνοιας θέλεις να εκτελέσεις, εκτέλεσέ τες για Εμένα». Με αυτόν τον τρόπο οι *καρμι* κατευθύνονται προς τη σταδιακή ανάπτυξη της συνείδησης του Κρίσνα. Κατά τον ίδιο τρόπο, ο Κρίσνα κατευθύνει τους φιλοσόφους να τον προσεγγίσουν βαθμηδόν, διακρίνοντας το Μπραμάν από τη *μαγια*. Εν τέλει, όταν κάποιος είναι ώριμος σε γνώση εγκαταλείπεται στον Κρίσνα. Όπως λέει ο Κρίσνα στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, «Μετά από πολλές, πολλές γεννήσεις, ο σοφός φιλόσοφος εγκαταλείπεται σ' Εμένα». Οι *γιογκι* κατευθύνονται και αυτοί στη συγκέντρωση του διαλογισμού τους προς τον Κρίσνα μέσα στην καρδιά, και με αυτή τη συνεχή μέθοδο της συνείδησης του Κρίσνα, ο *γιογκι* μπορεί να ελευθερωθεί από από τα νύχια της υλικής ενέργειας. Όπως όμως

αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, επειδή οι αφοσιωμένοι υπηρέτες προσφέρουν υπηρεσία αφοσίωσης με στοργή και αγάπη από την αρχή, ο Κύριος τους κατευθύνει έτσι ώστε να μπορούν να Τον πλησιάσουν χωρίς δυσκολία ή παρέκκλιση. Μόνο με τη χάρη του Κυρίου μπορεί το ζωντανό ον να κατανοήσει την ακριβή θέση του Μπραμάν, της Παραμάτμα και του Μπαγκαβάν.

Οι δηλώσεις των προσωποποιημένων Βεδών προσφέρουν ξεκάθαρη απόδειξη ότι η βεδική γραμματεία παρουσιάζεται μόνο για την κατανόηση του Κρίσνα. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* βεβαιώνεται ότι μέσω όλων των Βεδών είναι ο Κρίσνα και μόνο που πρέπει να κατανοηθεί. Ο Κρίσνα πάντοτε απολαμβάνει, είτε στον υλικό κόσμο είτε στον πνευματικό κόσμο· επειδή είναι ο υπέρτατος δικαιούχος της απόλαυσης, γι' Αυτόν δεν υπάρχει διάκριση μεταξύ του υλικού και του πνευματικού κόσμου. Ο υλικός κόσμος αποτελεί εμπόδιο για τα συνηθισμένα ζωντανά όντα, επειδή βρίσκονται υπό τον έλεγχό του, αλλά ο Κρίσνα, όντας ο κυρίαρχος του υλικού κόσμου, δεν έχει καμία σχέση με τα προσκόμματα που αυτός δημιουργεί. Γι' αυτό, σε διάφορα μέρη των *Ουπανισαντ*, οι Βέδες αναγγέλλουν, «Το Μπραμάν είναι αιώνιο, πλήρες γνώσης και μακαριότητας, αλλά το ένα και μοναδικό Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας υπάρχει στην καρδιά κάθε ζωντανού όντος». Επειδή διαπερνά τα πάντα, μπορεί να εισέρχεται όχι μόνο στις καρδιές των ζωντανών όντων, αλλά ακόμα και στα άτομα της ύλης. Ως Υπέρτατη Ψυχή, είναι ο κυρίαρχος όλων των πράξεων των ζωντανών όντων. Ζει μέσα σε όλα τα ζωντανά όντα και είναι μάρτυρας των πράξεών τους, επιτρέποντάς τους να ενεργούν σύμφωνα με τις επιθυμίες τους και προσφέροντάς τους επίσης τα αποτελέσματα των διαφόρων πράξεών τους. Είναι η ζώσα δύναμη όλων των πραγμάτων, αλλά παραμένει υπερβατικός ως προς τις υλικές ιδιότητες. Είναι παντοδύναμος· είναι έμπειρος στην κατασκευή των πάντων, και εξαιτίας της ανώτερης, φυσικής γνώσης Του, μπορεί να φέρει τους πάντες υπό τον έλεγχό Του. Ως εκ τούτου, είναι ο κύριος των πάντων. Εμφανίζεται ορισμένες φορές στην επιφάνεια της Γης, αλλά είναι ταυτόχρονα μέσα σε όλη την ύλη. Θέλοντας να επεκταθεί σε πολλαπλές μορφές, έριξε ένα βλέμμα στην υλική ενέργεια και έτσι εκδηλώθηκαν αναρίθμητα ζωντανά όντα. Τα πάντα έχουν δημιουργηθεί από την ανώτερη ενέργειά Του και τα πάντα στη δημιουργία Του φαίνονται να έχουν γίνει στην εντέλεια, χωρίς καμία ανεπάρκεια.

Επομένως, όσοι επιδιώκουν την απελευθέρωση από τον υλικό κόσμο πρέπει να λατρεύουν το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, την έσχατη αιτία όλων των αιτιών. Είναι σαν τη συνολική μάζα της γης, από την οποία

κατασκευάζεται μεγάλη ποικιλία πήλινων δοχείων: τα δοχεία είναι φτιαγμένα από πηλό της γης, στηρίζονται στη γη, και αφού καταστραφούν, τα στοιχεία τους συγχωνεύονται τελικώς με τη γη. Παρόλο που το Πρόσωπο της Θεότητας είναι η αρχική αιτία κάθε ποικιλίας που εκδηλώνεται, οι ιμπερσοναλιστές τονίζουν ιδιαίτερα τη βεδική δήλωση, *σαρβαμ καλβ ινταμ μπραμα*: «Όλα είναι Μπραμάν». Οι ιμπερσοναλιστές δεν λαμβάνουν υπόψη τις εκδηλωμένες ποικιλίες που εκπορεύονται από την υπέρτατη αιτία του Μπραμάν. Σκέφτονται απλώς ότι όλα εκπορεύονται από το Μπραμάν και ότι μετά την καταστροφή συγχωνεύονται στο Μπραμάν και ότι το ενδιάμεσο στάδιο της εκδήλωσης είναι και αυτό Μπραμάν. Μολονότι οι Μαγιαβάντι πιστεύουν ότι πριν από την εκδήλωσή του ο κόσμος ήταν στο Μπραμάν, μετά τη δημιουργία παραμένει στο Μπραμάν και μετά την καταστροφή συγχωνεύεται μέσα στο Μπραμάν, δεν γνωρίζουν τι είναι το Μπραμάν. Αυτό το γεγονός περιγράφεται ξεκάθαρα στην *Μπραμα-σαμχίτα*: Τα ζωντανά όντα, το διάστημα, ο χρόνος και τα υλικά στοιχεία όπως η φωτιά, η γη, ο ουρανός, το νερό και ο νους συγκροτούν τη συνολική κοσμική εκδήλωση, γνωστή ως *μπουρ μπουβαχ σβαχ*, η οποία φανερώνεται από τον Γκοβίντα. Ακμάζει χάρη στη δύναμη του Γκοβίντα και μετά την καταστροφή εισέρχεται στον Γκοβίντα και διατηρείται από Αυτόν. Γι' αυτό ο Κύριος Μπράμα λέει, «Λατρεύω τον Γκοβίντα, το αρχικό πρόσωπο, την αιτία όλων των αιτιών».

Η λέξη «Μπραμάν» δηλώνει τον μέγιστο όλων και τον συντηρητή των πάντων. Οι ιμπερσοναλιστές προσελκύονται από το μεγαλείο του ουρανού, αλλά εξαιτίας της περιορισμένης γνώσης τους δεν προσελκύονται από το μεγαλείο του Κρίσνα. Ωστόσο στην πρακτική μας ζωή μάς προσελκύει το μεγαλείο ενός προσώπου και όχι το μεγαλείο ενός μεγάλου βουνού. Στην πραγματικότητα, ο όρος «Μπραμάν» μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο για τον Κρίσνα· γι' αυτό στην *Μπαγκαβαντ-γκίτα* ο Αρτζούνα παραδέχθηκε ότι ο Κύριος Κρίσνα είναι «Παραμπραμάν», δηλαδή το υπέρτατο στήριγμα των πάντων.

Ο Κρίσνα είναι το Υπέρτατο Μπραμάν εξαιτίας της απεριόριστης γνώσης Του, των απεριόριστων δυνάμεων, της απεριόριστης ευρωστίας, της απεριόριστης επιρροής, της απεριόριστης ομορφιάς και της απεριόριστης απάρνησης. Γι' αυτό η λέξη «Μπραμάν» μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο για τον Κρίσνα. Ο Αρτζούνα διαβεβαιώνει ότι επειδή το απρόσωπο Μπραμάν είναι η λάμψη που πηγάζει ως οι ακτίνες του υπερβατικού σώματος του Κρίσνα, ο Κρίσνα είναι το Παραμπραμάν. Όλα στηρίζονται στο Μπραμάν, αλλά το ίδιο το Μπραμάν στηρίζεται στον Κρίσνα. Συνεπώς ο Κρίσνα είναι

το έσχατο Μπραμάν ή Παραμπραμάν. Τα υλικά στοιχεία είναι αποδεκτά ως κατώτερες ενέργειες του Κρίσνα, επειδή με την αλληλεπίδρασή τους η κοσμική εκδήλωση πραγματοποιείται, στηρίζεται στον Κρίσνα και μετά τη διάλυσή της εισέρχεται και πάλι στο σώμα του Κρίσνα ως δική Του λεπτή ενέργεια. Συνεπώς ο Κρίσνα είναι η αιτία και της εκδήλωσης και της διάλυσης.

Σαρβαμ καλβ ινταμ μπραμα σημαίνει ότι όλα είναι ο Κρίσνα, και αυτή είναι η όραση των *μαχαμπαγκαβατα*. Βλέπουν τα πάντα σε σχέση με τον Κρίσνα. Οι ιμπερσοναλιστές προβάλλουν το επιχείρημα ότι ο Κρίσνα έχει μετασχηματίσει τον Εαυτό Του σε πολλά και ότι, επομένως, τα πάντα είναι ο Κρίσνα και άρα η λατρεία των πάντων είναι λατρεία του Κρίσνα. Σε αυτό το λανθασμένο επιχείρημα δίνει απάντηση ο Κρίσνα στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*: παρόλο που τα πάντα είναι μετασχηματισμός της ενέργειας του Κρίσνα, Αυτός δεν είναι παρών παντού. Είναι ταυτοχρόνως παρών και απών. Μέσω της ενέργειάς Του είναι παρών παντού, αλλά ως ενεργών δεν είναι παρών παντού. Αυτή η ταυτόχρονη παρουσία και μη παρουσία είναι ασύλληπτη για τις τωρινές μας αισθήσεις. Αλλά στην αρχή της *Ισοπανισαντ* δίνεται μία ξεκάθαρη εξήγηση, στην οποία αναφέρεται ότι ο Υπέρτατος Κύριος είναι τόσο πλήρης, ώστε παρόλο που άπειρες ενέργειες και οι μετασχηματισμοί τους προέρχονται από τον Κρίσνα, η προσωπικότητα του Κρίσνα δεν μετασχηματίζεται ούτε στο ελάχιστο. Συνεπώς, εφόσον ο Κρίσνα είναι η αιτία όλων των αιτιών, οι ευφυείς άνθρωποι θα πρέπει να καταφύγουν στα λωτοειδή Του πόδια.

Ο Κρίσνα συνιστά σε όλους να εγκαταλειφθούν σε Αυτόν και μόνο, και αυτός είναι ο δρόμος της βεδικής διδασκαλίας. Αφού ο Κρίσνα είναι η αιτία όλων των αιτιών, λατρεύεται από όλων των ειδών τους σοφούς και αγίους με την τήρηση των ρυθμιστικών αρχών. Όταν παρουσιαστεί ανάγκη για διαλογισμό, μεγάλες προσωπικότητες διαλογίζονται την υπερβατική μορφή του Κρίσνα μέσα στην καρδιά. Με αυτόν τον τρόπο ο νους των μεγάλων προσωπικοτήτων απασχολείται πάντοτε με τον Κρίσνα. Με τον νου τους απασχολημένο με τον Κρίσνα, οι σαγηνευμένοι αφοσιωμένοι υπηρέτες μιλούν, φυσικά, μόνο για τον Κρίσνα.

Το να μιλάει κανείς για τον Κρίσνα ή να τραγουδά για τον Κρίσνα ονομάζεται *κιρτανα*. Ο Κύριος Τσετάνια συνιστά επίσης, *κιρτανιγιαχ σαντα χαριχ*, που σημαίνει να σκέφτεται και να μιλάει κανείς πάντοτε μόνο για τον Κρίσνα και για τίποτε άλλο. Αυτό ονομάζεται συνείδηση του Κρίσνα. Η

συνείδηση του Κρίσνα είναι τόσο μεγαλειώδης ώστε οποιοσδήποτε καταφύγει σε αυτή τη μέθοδο υψώνεται στην ύψιστη τελειότητα της ζωής, πολύ, πολύ πέραν της αντίληψης της απελευθέρωσης. Γι' αυτό στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ο Κρίσνα συμβουλεύει όλους να να Τον σκέφτονται πάντοτε, να Του προσφέρουν υπηρεσία αφοσίωσης, να Τον λατρεύουν και να Τον προσκυνούν. Με αυτόν τον τρόπο ο αφοσιωμένος υπηρέτης αφομοιώνεται πλήρως από τον Κρίσνα και έχοντας πάντοτε συνείδηση του Κρίσνα, επιστρέφει τελικώς στον Κρίσνα.

Παρόλο που οι Βέδες έχουν συστήσει τη λατρεία διαφόρων ημιθέων ως συστατικών μερών του Κρίσνα, γίνεται κατανοητό ότι αυτές οι οδηγίες απευθύνονται στους λιγότερο νοήμονες, οι οποίοι προσελκύονται ακόμα από την υλική αισθησιακή απόλαυση. Αλλά όποιος επιθυμεί πραγματικά πλήρη εκπλήρωση της αποστολής της ανθρώπινης ζωής θα πρέπει να λατρεύει τον Κύριο Κρίσνα και αυτό θα απλοποιήσει τα πράγματα και θα εγγυηθεί την επιτυχία της ανθρώπινης ζωής του. Παρόλο που ο ουρανός, το νερό και η γη είναι όλα μέρη του υλικού κόσμου, όταν κάποιος στέκεται στη στέρεη γη η θέση του είναι περισσότερο ασφαλής από όταν βρίσκεται στον ουρανό ή στο νερό. Γι' αυτό, ένας ευφυής άνθρωπος δεν βρίσκεται κάτω από την προστασία ημιθέων, παρόλο που είναι μέρη του Κρίσνα. Αντίθετα, στέκεται στο στέρεο έδαφος της συνείδησης του Κρίσνα. Αυτό κάνει τη θέση του σώα και ασφαλή.

Μερικές φορές οι ιμπερσοναλιστές αναφέρουν ως παράδειγμα ότι αν στέκεται κάποιος σε μία πέτρα ή σε ένα κομμάτι ξύλου, στέκεται ασφαλώς στην επιφάνεια της γης, επειδή η πέτρα και το ξύλο στηρίζονται και τα δύο στην επιφάνεια της γης. Μπορεί όμως να δοθεί η απάντηση ότι αν στέκεται κάποιος απευθείας στην επιφάνεια της γης, είναι πιο ασφαλής από όταν στέκεται στο ξύλο ή στην πέτρα, τα οποία στηρίζονται στη γη. Με άλλα λόγια, η καταφυγή στην Υπέρτατη Ψυχή ή στο απρόσωπο Μπραμάν δεν είναι τόσο ασφαλής πορεία όσο η απευθείας καταφυγή στον Κρίσνα με συνείδηση του Κρίσνα. Επομένως, η θέση των *γκιανι* και των *γιογκι* δεν είναι τόσο ασφαλής όσο η θέση των αφοσιωμένων υπηρετών του Κρίσνα. Γι' αυτό ο Κύριος Κρίσνα έχει πει στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ότι μόνο κάποιος που έχει χάσει τα λογικά του υιοθετεί τη λατρεία των ημιθέων. Και όσον αφορά σε όσους είναι προσκολλημένοι στο απρόσωπο Μπραμάν, η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* λέει, «Αγαπημένε μου Κύριε, όσοι πιστεύουν ότι έχουν απελευθερωθεί με διανοητικές εικασίες δεν έχουν ακόμα εξαγνισθεί από τη μόλυνση της υλικής φύσης, εξαιτίας της αδυναμίας τους να καταφύγουν στα λωτοειδή Σου πόδια. Παρόλο που υψώνονται στην υπερβατική κατάσταση ύπαρξης του

απρόσωπου Μπραμάν, πέφτουν σίγουρα από αυτή την υψηλή θέση, επειδή έχουν αμελήσει να επιθυμούν τα λωτοειδή Σου πόδια». Γι' αυτό ο Κύριος Κρίσνα λέει ότι οι λάτρες των ημιθέων δεν είναι πολύ ευφυή άτομα, επειδή αποκομίζουν μόνο πρόσκαιρα αποτελέσματα που εξανεμίζονται. Οι προσπάθειές τους είναι προσπάθειες λιγότερο ευφυών ανθρώπων. Αλλά ο Κύριος διαβεβαιώνει ότι ο αφοσιωμένος υπηρέτης Του δεν έχει φόβο να πέσει.

Οι προσωποποιημένες Βέδες συνέχισαν να προσεύχονται: «Αγαπημένε Κύριε, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις απόψεις, αν κάποιος είναι υποχρεωμένος να λατρεύει κάποιον ανώτερο από αυτόν, τότε έστω και μόνο για λόγους καλής συμπεριφοράς, θα πρέπει να προσδεθεί στη λατρεία των λωτοειδών Σου ποδιών, επειδή Εσύ είσαι ο έσχατος κυρίαρχος της δημιουργίας, της συντήρησης και της διάλυσης. Είσαι ο κυρίαρχος των τριών κόσμων, των Μπουρ, Μπουβάρ και Σβαρ (των κατώτερων, των μεσαίων και των ανώτερων υλικών πλανητών), ο κυρίαρχος των δεκατεσσάρων ανώτερων και κατώτερων κόσμων και ο κυρίαρχος των τριών υλικών ιδιοτήτων. Ημίθεοι και πρόσωπα προχωρημένα σε πνευματική γνώση ακούν και ψέλνουν πάντοτε τις υπερβατικές διασκεδάσεις Σου, επειδή αυτό έχει την ιδιαίτερη δύναμη να αναιρεί τις συσσωρευμένες συνέπειες της αμαρτωλής ζωής. Τα ευφυή πρόσωπα βυθίζονται κυριολεκτικά στον ωκεανό των όμοιων με νέκταρ έργων Σου και ακούν γι' αυτά με μεγάλη υπομονή. Έτσι απελευθερώνονται αμέσως από την μόλυνση των τριών ιδιοτήτων· δεν χρειάζεται να υποβληθούν σε αυστηρές πράξεις εξιλέωσης και σε ασκητικότητες για να προοδεύσουν στην πνευματική ζωή. Αυτό το ψάλσιμο και το άκουσμα των υπερβατικών διασκεδάσεών Σου είναι η ευκολότερη μέθοδος αυτοσυνειδητοποίησης. Ακούγοντας απλώς ταπεινά το υπερβατικό μήνυμα, η καρδιά καθαρίζεται αμέσως από όλα τα βρόμικα πράγματα. Έτσι η συνείδηση του Κρίσνα στεριώνει στην καρδιά του αφοσιωμένου υπηρέτη.

«Η μεγάλη αυθεντία, ο Μπισμαντέβα, είναι και αυτός της γνώμης πως αυτή η μέθοδος του ψαλσίματος και του ακούσματος σχετικά με το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι η ουσία όλων των βεδικών ιεροτελεστιών. Αγαπημένε Κύριε, ο αφοσιωμένος υπηρέτης που θέλει να υψωθεί με αυτή τη μέθοδο των πράξεων αφοσίωσης, και ιδιαίτερα με το ψάλσιμο και το άκουσμα, ξεφεύγει πολύ σύντομα από τα δίχτυα των δυαδικοτήτων της υλικής ύπαρξης. Με αυτή την απλή μέθοδο μετάνοιας και ασκητισμού η Υπέρτατη Ψυχή μέσα στην καρδιά του αφοσιωμένου υπηρέτη ευχαριστείται πολύ και δίνει στον αφοσιωμένο υπηρέτη οδηγίες, έτσι ώστε να επιστρέψει

στο σπίτι μας, στον Θεό. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* αναφέρεται ότι όποιος αφιερώνει όλες τις πράξεις και τις αισθήσεις του στην υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου ηρεμεί και γαληνεύει εντελώς, επειδή η Υπέρτατη Ψυχή είναι ικανοποιημένη μαζί του· έτσι ο αφοσιωμένος υπηρέτης γίνεται υπερβατικός ως προς όλων των ειδών τις δυαδικότητες, όπως η ζέστη και το κρύο, η τιμή και η ατίμωση. Ελευθερωμένος από όλες τις δυαδικότητες, αισθάνεται υπερβατική ευδαιμονία και δεν υποφέρει πια από τις φροντίδες και τις αγωνίες της υλικής ύπαρξης. Η *Μπαγκαβαντ-γκιτα* διαβεβαιώνει ότι ο αφοσιωμένος υπηρέτης που είναι πάντοτε απορροφημένος στη συνείδηση του Κρίσνα δεν έχει αγωνίες για τη συντήρησή του ή την προστασία του. Απορροφημένος διαρκώς στη συνείδηση του Κρίσνα, επιτυγχάνει τελικά την ύψιστη τελειότητα. Ενώ βρίσκεται στην υλική ύπαρξη, ζει πολύ ειρηνικά και μακάρια, χωρίς φροντίδες και αγωνίες, και αφού αφήσει το σώμα του επιστρέφει στο σπίτι μας, στον Θεό. Ο Κύριος βεβαιώνει στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, ‘Η υπέρτατη κατοικία Μου είναι ένας υπερβατικός τόπος, όπου όταν πάει κανείς δεν επιστρέφει σε αυτόν τον υλικό κόσμο. Όποιος φτάσει στην υπέρτατη τελειότητα, απασχολούμενος στην προσωπική Μου υπηρεσία αφοσίωσης στην αιώνια κατοικία, φτάνει στην ύψιστη τελειότητα της ανθρωπίνης ζωής και δεν είναι υποχρεωμένος να επιστρέψει ξανά στον άθλιο υλικό κόσμο’.

«Αγαπημένε μου Κύριε, είναι επιτακτικό να έχουν τα ζωντανά όντα συνείδηση του Κρίσνα, προσφέροντας πάντοτε υπηρεσία αφοσίωσης βάσει των καθορισμένων μεθόδων, όπως το άκουσμα και το ψάλσιμο, και εκτελώντας τις εντολές Σου. Αν κάποιος δεν έχει συνείδηση του Κρίσνα και δεν προσφέρει υπηρεσία αφοσίωσης, είναι ανώφελο γι’ αυτόν να παρουσιάζει σημάδια ζωής. Γενικά είναι αποδεκτό ότι αν κάποιος αναπνέει είναι ζωντανός. Αλλά κάποιος χωρίς συνείδηση του Κρίσνα μπορεί να παρομοιασθεί με φουσερό στο εργαστήρι του σιδηρουργού. Το μεγάλο φουσερό είναι ένας σάκος από δέρμα που εισπνέει και εκπνέει αέρα, και ο άνθρωπος που ζει απλώς μέσα σε ένα σάκο από δέρμα και κόκκαλα, χωρίς να έχει συνείδηση του Κρίσνα και χωρίς να Του προσφέρει υπηρεσία με αφοσίωση και αγάπη, δεν είναι καλύτερος από ένα φουσερό. Κατά τον ίδιο τρόπο, η μεγάλη διάρκεια ζωής ενός μη αφοσιωμένου υπηρέτη παρομοιάζεται με τη μεγάλη διάρκεια ζωής ενός δέντρου, η αχόρταγη όρεξή του για φαγητό παρομοιάζεται με τον τρόπο που τρώνε οι σκύλοι και οι χοίροι και η απόλαυσή του στη σεξουαλική ζωή παρομοιάζεται με εκείνη των χοίρων και των γιδών.

«Η κοσμική εκδήλωση είναι δυνατή λόγω της εισόδου του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας ως Μάχα-Βίσνου μέσα στον υλικό κόσμο. Η συνολική υλική ενέργεια αναστατώνεται από τη ματιά του Μάχα-Βίσνου και μόνο τότε αρχίζει η αλληλεπίδραση των τριών υλικών ιδιοτήτων. Θα πρέπει, επομένως, να συμπεράνουμε πως οποιεσδήποτε υλικές ανέσεις προσπαθούμε να απολαύσουμε είναι διαθέσιμες μόνον εξαιτίας του ελέους του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας.

«Μέσα στο σώμα υπάρχουν πέντε διαφορετικά τμήματα ύπαρξης, γνωστά ως *ανναμαγια*, *πραναμαγια*, *μανομαγια*, *βιγκιαναμαγια* και, τέλος, *αναννταμαγια*. Στην αρχή της ζωής, κάθε ζωντανό ον έχει επίγνωση της τροφής. Ένα παιδί ή ένα ζώο ικανοποιείται μόνο με καλή τροφή. Αυτό το στάδιο συνείδησης, κατά το οποίο ο στόχος είναι να φάει κανείς πλουσιοπάροχα, ονομάζεται *ανναμαγια*. *Αννα* σημαίνει τροφή. Μετά από αυτό, ζει κανείς με τη συνείδηση να παραμένει ζωντανός. Αν μπορεί να συνεχίσει τη ζωή του χωρίς να του επιτεθούν ή να τον καταστρέψουν, αισθάνεται ευτυχής. Αυτό το στάδιο ονομάζεται *πραναμαγια*, δηλαδή επίγνωση της ύπαρξης. Μετά από αυτό το στάδιο, όταν βρίσκεται κάποιος στο νοητικό επίπεδο, αυτή η συνείδηση ονομάζεται *μανομαγια*. Ο υλικός πολιτισμός βρίσκεται πρωταρχικά σε αυτά τα τρία στάδια, *ανναμαγια*, *πραναμαγια* και *μανομαγια*. Το πρώτο μέλημα των πολιτισμένων προσώπων είναι η οικονομική ανάπτυξη, το επόμενο μέλημα είναι η άμυνα εναντίον της καταστροφής τους και η επόμενη συνείδηση είναι οι νοητικές εικασίες, η φιλοσοφική προσέγγιση των αξιών της ζωής.

«Αν μέσω της εξελικτικής μεθόδου της φιλοσοφικής ζωής συμβεί να φτάσει κάποιος στο επίπεδο της διανοητικής ζωής και κατανοήσει ότι δεν είναι το υλικό σώμα, αλλά μία πνευματική ψυχή, τότε μέσω της εξέλιξης της πνευματικής ζωής φτάνει στην κατανόηση του Υπερτάτου Κυρίου ή της Υπέρτατης Ψυχής. Όταν κάποιος αναπτύξει τη σχέση του μαζί Του και προσφέρει υπηρεσία αφοσίωσης, αυτό το στάδιο της ζωής ονομάζεται συνείδηση του Κρίσνα, το στάδιο *αναννταμαγια*. *Αναννταμαγια* είναι η μακάρια ζωή γνώσης και αιωνιότητας. Όπως αναφέρεται στη *Βενταντα-σουτρα*, *αναννταμαγιο 'μπιασατ*. Το Υπέρτατο Μπραμάν και το υποδεέστερο Μπραμάν, δηλαδή το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και τα ζωντανά όντα, είναι και τα δύο χαρούμενα από τη φύση τους. Όσο τα ζωντανά όντα βρίσκονται στα τέσσερα κατώτερα στάδια της ζωής, στα στάδια *ανναμαγια*, *πραναμαγια*, *μανομαγια* και *βιγκιαναμαγια*, θεωρούνται ότι βρίσκονται στην υλική κατάσταση της ζωής, αλλά μόλις φτάσει κάποιος στο στάδιο

ανανταμαγια γίνεται απελευθερωμένη ψυχή. Αυτό το στάδιο *ανανταμαγια* εξηγείται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ως στάδιο *μπραμα-μπουτα*. Εκεί λέγεται ότι στο στάδιο *μπραμα-μπουτα* δεν υπάρχει ούτε αγωνία ούτε επιθυμία. Αυτό το στάδιο αρχίζει όταν έχει κάποιος την ίδια διάθεση απέναντι σε όλα τα ζωντανά όντα και ύστερα επεκτείνεται στο στάδιο της συνείδησης του Κρίσνα, στο οποίο λαχταράει κανείς πάντοτε να προσφέρει υπηρεσία στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Αυτή η λαχτάρα για πρόοδο στην υπηρεσία αφοσίωσης δεν είναι ίδια με τη λαχτάρα για ικανοποίηση των αισθήσεων στην υλική ύπαρξη. Με άλλα λόγια, η επιθυμία εξακολουθεί να υπάρχει στην πνευματική ζωή, αλλά εξαγνίζεται. Όταν οι αισθήσεις μας είναι εξαγνισμένες, ελευθερώνονται από όλα τα υλικά στάδια, και συγκεκριμένα από τα στάδια *ανναμαγια*, *πραναμαγια*, *μανομαγια* και *βιγκιαναμαγια*, και τοποθετούνται στο ανώτατο στάδιο, στο στάδιο *ανανταμαγια*, δηλαδή το στάδιο της μακάριας ζωής με συνείδηση του Κρίσνα. Οι Μαγιαβάντι φιλόσοφοι θεωρούν το στάδιο *ανανταμαγια* ως το στάδιο της συγχώνευσης με τον Υπέρτατο. Γι' αυτούς, *ανανταμαγια* σημαίνει ότι η Υπέρτατη Ψυχή και η ατομική ψυχή γίνονται ένα. Αλλά το πραγματικό γεγονός είναι πως ενότητα δεν σημαίνει συγχώνευση στον Υπέρτατο και απώλεια της ατομικής ύπαρξης. Συγχώνευση στην πνευματική ύπαρξη είναι η συνειδητοποίηση από το ζωντανό ον της ποιοτικής ενότητας με τον Υπέρτατο Κύριο ως προς τις όψεις της αιωνιότητας και της γνώσης. Αλλά το στάδιο *ανανταμαγια*, το στάδιο της μακαριότητας, της πνευματικής ευδαιμονίας, εξασφαλίζεται όταν προσφέρει κανείς υπηρεσία αφοσίωσης. Αυτό επιβεβαιώνεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*. *Μαντ-μπακτιμ λαμπατε παραμ*: το στάδιο *μπραμα-μπουτα* *ανανταμαγια* είναι ολοκληρωμένο μόνον όταν υπάρχει ανταλλαγή αγάπης ανάμεσα στον Υπέρτατο και τα υποδεέστερα ζωντανά όντα. Αν δεν φτάσει κάποιος σε αυτό το στάδιο *ανανταμαγια*, η αναπνοή του είναι σαν την αναπνοή του φουσερού στο εργαστήριο ενός σιδηρουργού, η διάρκεια της ζωής του είναι σαν τη διάρκεια ενός δέντρου και δεν είναι καλύτερος από τα κατώτερα ζώα, όπως οι καμήλες, οι χοίροι και οι σκύλοι.

Αναμφίβολα, το αιώνιο ζωντανό ον δεν μπορεί να καταστραφεί σε καμία φάση. Αλλά τα κατώτερα ζωικά είδη υπάρχουν σε άθλια κατάσταση, ενώ όποιος προσφέρει υπηρεσία αφοσίωσης στον Υπέρτατο Κύριο βρίσκεται στο απολαυστικό στάδιο *ανανταμαγια*. Τα διάφορα στάδια που περιγράφονται πιο πάνω έχουν όλα σχέση με το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Παρόλο που και το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και τα ζωντανά όντα υπάρχουν σε κάθε περίπτωση, η διαφορά είναι ότι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας

βρίσκεται πάντοτε στο στάδιο *αναννταμαγια*, ενώ τα υποδεέστερα ζωντανά όντα, εξαιτίας της μικροσκοπικής θέσης τους ως θραυσμάτων του Υπερτάτου Κυρίου, έχουν την τάση να πέσουν στα άλλα στάδια της ζωής. Παρόλο που και ο Υπέρτατος Κύριος και τα ζωντανά όντα υπάρχουν σε όλα τα στάδια, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι πάντα υπερβατικό ως προς τη δική μας αντίληψη της ζωής, είτε βρισκόμαστε σε συνθήκες δουλείας είτε σε συνθήκες απελευθέρωσης. Ολόκληρη η κοσμική εκδήλωση γίνεται δυνατή με τη χάρη του Υπερτάτου Κυρίου, υπάρχει με τη χάρη του Υπερτάτου Κυρίου και όταν καταστρέφεται, συγχωνεύεται στην ύπαρξη του Υπερτάτου Κυρίου. Ως εκ τούτου, ο Υπέρτατος Κύριος είναι η υπέρτατη ύπαρξη, η αιτία όλων των αιτιών. Επομένως το συμπέρασμα είναι πως χωρίς ανάπτυξη της συνείδησης του Κρίσνα, η ζωή είναι απλώς χάσιμο χρόνου.

Όσοι είναι πολύ υλιστές και δεν μπορούν να κατανοήσουν την κατάσταση του πνευματικού κόσμου, δεν μπορούν να κατανοήσουν τον τόπο του Κρίσνα. Για αυτά τα πρόσωπα οι μεγάλοι σοφοί συνιστούν τη μέθοδο του *γιογκα*, με την οποία ανεβαίνει κανείς σταδιακά από τον διαλογισμό της κοιλιακής χώρας, ο οποίος ονομάζεται διαλογισμός *μουλανταρα* ή *μανιπουρακα*. Οι λέξεις *μουλανταρα* και *μανιπουρακα* είναι τεχνικοί όροι που αναφέρονται στα έντερα μέσα στην κοιλιά. Πρόσωπα χονδροειδώς υλιστικά νομίζουν ότι η οικονομική ανάπτυξη είναι πρωταρχικής σημασίας, επειδή βρίσκονται κάτω από την εντύπωση ότι το ζωντανό ον υπάρχει μόνον επειδή τρώει. Τέτοιου είδους χονδροειδώς υλιστικά πρόσωπα λησμονούν ότι παρόλο που μπορεί να τρώμε όσο μας αρέσει, αν η τροφή δεν χωνεύεται, δημιουργεί προβλήματα δυσπεψίας και οξέων. Επομένως, η τροφή από μόνη της δεν είναι η αιτία της ζωτικής ενέργειας της ζωής. Για την πέψη της τροφής πρέπει να καταφύγουμε σε μία άλλη, ανώτερη ενέργεια, η οποία αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ως *βαϊσβαναρα* (Μπ.γκ. 15.14). Ο Κύριος Κρίσνα λέει στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ότι Αυτός βοηθά τη χώνεψη με τη μορφή της *βαϊσβαναρα*, της φωτιάς της πέψης. Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας διαπερνά τα πάντα· συνεπώς, η παρουσία Του ως *βαϊσβαναρα* δεν αποτελεί έκπληξη.

Πράγματι, ο Κρίσνα είναι παρών παντού. Γι' αυτό ο Βαϊσνάβα σημαδεύει το σώμα του με ναούς του Βίσνου: πρώτα βάζει σημάδι από *τιλακα* στην κοιλιά του, μετά στο στήθος, μετά ανάμεσα στις κλείδες, μετά στο μέτωπο και σταδιακά σημαδεύει την κορυφή της κεφαλής, την *μπραμα-ρανντρα*. Οι δεκατρείς ναοί από *τιλακα* που σημαδεύουν το σώμα ενός Βαϊσνάβα είναι γνωστοί ως εξής: στο μέτωπο είναι ο ναός του Κυρίου Κέσαβα, στην κοιλιά είναι ο ναός του Κυρίου Ναράγιανα, στο στήθος είναι ο ναός του Κυρίου

Μάνταβα και στον λαιμό, ανάμεσα στις δύο κλείδες, είναι ο ναός του Κυρίου Γκοβίντα. Στη δεξιά πλευρά της μέσης είναι ο ναός του Κυρίου Βίσνου, στο δεξί μπράτσο είναι ο ναός του Κυρίου Μαντουσούντανα και στη δεξιά πλευρά της κλείδας είναι ο ναός του Κυρίου Τριβικράμα. Παρόμοια, στην αριστερή πλευρά της μέσης είναι ο ναός του Κυρίου Βάμανα-ντέβα, στο αριστερό μπράτσο είναι ο ναός του Σριντάρα, στην αριστερή πλευρά της κλείδας είναι ο ναός του Χρισικέσα, στο άνω μέρος της πλάτης ο ναός ονομάζεται Παντμανάμπα και στο κάτω μέρος της πλάτης ο ναός ονομάζεται Νταμοντάρα. Στην κορυφή της κεφαλής ο ναός ονομάζεται Βāsουντέβα. Αυτή είναι η μέθοδος διαλογισμού της κατάστασης του Κυρίου σε διάφορα σημεία του σώματος, αλλά για όσους δεν είναι Βαϊσνάβα, οι μεγάλοι σοφοί συνιστούν διαλογισμό πάνω στη σωματική αντίληψη της ζωής – διαλογισμό πάνω στα έντερα, την καρδιά, τον λαιμό, τα φρύδια, το μέτωπο και μετά στην κορυφή της κεφαλής. Μερικοί από τους σοφούς της μαθητικής διαδοχής που έρχεται από τον μεγάλο σοφό Αρούνα διαλογίζονται πάνω στην καρδιά, επειδή η Υπέρτατη Ψυχή μένει και Εκείνη μέσα στην καρδιά μαζί με το ζωντανό ον. Αυτό βεβαιώνεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, στο Δέκατο Πέμπτο Κεφάλαιο, όπου ο Κύριος δηλώνει, «Βρίσκομαι στην καρδιά όλων».

Για τον Βαϊσνάβα, η προστασία του σώματος για την υπηρεσία του Κυρίου είναι μέρος της υπηρεσίας αφοσίωσης, αλλά όσοι είναι χονδροειδείς υλιστές δέχονται το σώμα ως εαυτό. Λατρεύουν το σώμα με τη γιογκική μέθοδο διαλογισμού πάνω στα διάφορα μέρη του σώματος, όπως η *μανιπουρακα*, η *νταχαρα* και η *χρινταγια*, ανεβαίνοντας σταδιακά στην *μπραμα-ρανντρα* στην κορυφή της κεφαλής. Ο πρώτης τάξεως *γιογκι* που έχει κατακτήσει την τελειότητα στην άσκηση του *γιογκα* περνά τελικώς μέσα από την τρύπα του κρανίου, την *μπραμα-ρανντρα*, σε οποιονδήποτε πλανήτη των υλικών ή των πνευματικών κόσμων. Το πώς μπορεί ένας *γιογκι* να μεταφερθεί σε έναν άλλο πλανήτη περιγράφεται πολύ ζωντανά στο Δεύτερο Άσμα της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*.

Σχετικά με αυτό, ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι συμβουλεύει τους αρχάριους να λατρεύουν τη *βιρατα πουρουσα*, τη γιγαντιαία συμπαντική μορφή του Κυρίου. Σε όποιον δεν μπορεί να πιστέψει ότι ο Κύριος μπορεί να λατρεύεται με την ίδια επιτυχία στη μορφή της Θεότητας στον ναό, στη μορφή *αρτσα*, συνιστάται να λατρεύει τη συμπαντική μορφή του Κυρίου. Το κατώτερο τμήμα του σύμπαντος θεωρείται ότι είναι τα πόδια της συμπαντικής μορφής του Κυρίου, το μεσαίο τμήμα του σύμπαντος θεωρείται ότι είναι ο αφαλός και η κοιλιά του Κυρίου, τα άνω πλανητικά συστήματα όπως η Τζαναλόκα

και η Μαχαρλόκα είναι η καρδιά του Κυρίου και το ανώτατο πλανητικό σύστημα, η Μπραμαλόκα, θεωρείται η κορυφή της κεφαλής του Κυρίου. Οι μεγάλοι σοφοί συνιστούν διάφορες μεθόδους, σύμφωνα με τη θέση του λάτρη, αλλά ο ύψιστος στόχος όλων των μεθόδων *γιογκα* και διαλογισμού είναι η επιστροφή στο σπίτι μας, στον Θεό. Όπως αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, όποιος φτάσει στον ανώτατο πλανήτη, τον τόπο του Κρίσνα, ή ακόμα και στους πλανήτες Βαϊκούντα, δεν είναι υποχρεωμένος να κατέβει ποτέ ξανά σε αυτές τις ελεεινές συνθήκες ζωής.

Γι' αυτό η βεδική συμβουλή είναι να κάνει κανείς τα λωτοειδή πόδια του Βίσνου στόχο όλων των προσπαθειών του. *Ταντ βισνοχ παραμαμ πανταμ*, η Βισνουλόκα, δηλαδή οι πλανήτες του Βίσνου, βρίσκονται πάνω από όλους τους υλικούς πλανήτες. Αυτοί οι πλανήτες Βαϊκούντα είναι γνωστοί ως *σανατανα-νταμα* και είναι αιώνιοι. Δεν αφανίζονται ποτέ, ούτε όταν αφανίζεται ο υλικός κόσμος. Το συμπέρασμα είναι ότι αν ένας άνθρωπος δεν εκπληρώσει την αποστολή της ζωής του λατρεύοντας τον Υπέρτατο Κύριο και δεν επιστρέψει στον Θεό, τότε έχει ακυρώσει τον κύριο σκοπό της ανθρώπινης ζωής.

Η επόμενη προσευχή των προσωποποιημένων Βεδών προς τον Κύριο αφορά στην είσοδό Του σε διάφορα ζωικά είδη. Στο Δέκατο Τέταρτο Κεφάλαιο της *Μπαγκαβαντ-γκιτα* αναφέρεται ότι ο Υπέρτατος Κύριος είναι παρών σε κάθε ζωικό είδος και σε κάθε μορφή ζωής. Ο Ίδιος ο Κύριος ισχυρίζεται στην *Γκιτα* ότι είναι ο σπερματοδότης πατέρας όλων των μορφών ζωής και όλων των ζωικών ειδών, και επομένως, όλοι πρέπει να θεωρούνται γιοι του Κυρίου. Η είσοδος του Υπερτάτου Κυρίου στην καρδιά όλων ως Παραμάτμα μερικές φορές προκαλεί σύγχυση στους ιμπερσοναλιστές, οι οποίοι σκέφτονται με όρους ισότητας των ζωντανών όντων με τον Υπέρτατο Κύριο. Νομίζουν ότι επειδή ο Υπέρτατος Κύριος εισέρχεται σε διάφορα σώματα μαζί με την ατομική ψυχή, δεν υπάρχει διάκριση ανάμεσα στον Κύριο και τα ατομικά όντα. Η ένστασή τους είναι, «Γιατί θα πρέπει οι ατομικές ψυχές να λατρεύουν την Υπέρτατη Ψυχή, την Παραμάτμα;». Σύμφωνα με αυτούς, η Υπέρτατη Ψυχή και η ατομική ψυχή βρίσκονται στο ίδιο επίπεδο· είναι ένα, χωρίς καμία διαφορά μεταξύ τους. Ωστόσο υπάρχει μία διαφορά μεταξύ της Υπέρτατης Ψυχής και της ατομικής ψυχής, και αυτή εξηγείται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, στο Δέκατο Πέμπτο Κεφάλαιο, όπου ο Κύριος λέει ότι παρόλο που βρίσκεται μαζί με το ζωντανό ον στο ίδιο σώμα, είναι ανώτερος. Υπαγορεύει, δίνει νοημοσύνη στην ατομική ψυχή από μέσα. Αναφέρεται ξεκάθαρα στην *Γκιτα* ότι ο Κύριος δίνει νοημοσύνη στην ατομική

ψυχή και ότι και η μνήμη και η λήθη οφείλονται στην επίδραση της Υπέρτατης Ψυχής. Κανείς δεν μπορεί να ενεργήσει χωρίς την έγκριση της Υπέρτατης Ψυχής. Συνεπώς η ατομική ψυχή ενεργεί σύμφωνα με το περασμένο της *καρμα*, με την υπενθύμιση του Κυρίου. Η φύση της ατομικής ψυχής είναι η λήθη, αλλά η παρουσία του Κυρίου μέσα στην καρδιά της υπενθυμίζει τι ήθελε να κάνει στην προηγούμενη ζωή της. Η νοημοσύνη της ατομικής ψυχής παρουσιάζεται όπως η φωτιά στο ξύλο. Παρόλο που η φωτιά είναι πάντα φωτιά, παρουσιάζεται σε μέγεθος ανάλογο με το μέγεθος του ξύλου. Παρόμοια, παρόλο που η ατομική ψυχή είναι ποιοτικά ένα με τον Υπέρτατο Κύριο, παρουσιάζεται σύμφωνα με τους περιορισμούς του τωρινού σώματός της.

Λέγεται ότι ο Υπέρτατος Κύριος, η Υπέρτατη Ψυχή, είναι *εκα-ρασα*. *Εκα* σημαίνει μία, και *ρασα* σημαίνει σχέση ή θέση. Η υπερβατική θέση του Υπερτάτου Κυρίου είναι αυτή της αιωνιότητας, της μακαριότητας και της πλήρους γνώσης. Η θέση *εκα-ρασα* του Κυρίου δεν μεταβάλλεται ούτε στο ελάχιστο όταν γίνεται μάρτυρας και σύμβουλος της ατομικής ψυχής σε κάθε ατομικό σώμα.

Η ατομική ψυχή, αρχίζοντας από τον Κυριο Μπράμα και φτάνοντας έως τα μυρμήγκια, παρουσιάζει την πνευματική της δύναμη σύμφωνα με το τωρινό της σώμα. Οι ημίθεοι είναι στην ίδια κατηγορία με τις ατομικές ψυχές που βρίσκονται σε σώματα ανθρώπων ή σε σώματα κατώτερων ζώων. Επομένως, οι νοήμονες άνθρωποι δεν λατρεύουν διάφορους ημίθεους, που είναι απλώς απειροελάχιστοι εκπρόσωποι του Κρίσνα οι οποίοι εκδηλώνονται σε υποκείμενα σε όρους σώματα. Η ατομική ψυχή μπορεί να δείξει τις δυνάμεις της μόνο σε αναλογία με το σχήμα και τη σύσταση του σώματος. Εντούτοις, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας μπορεί να δείξει τις πλήρεις δυνάμεις Του σε οποιοδήποτε σχήμα ή μορφή χωρίς καμία αλλαγή. Η θέση των φιλοσόφων Μαγιαβάντι ότι ο Θεός και η ατομική ψυχή είναι ένα και το αυτό δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή, επειδή η ατομική ψυχή πρέπει να αναπτύξει τις δυνάμεις της σύμφωνα με την ανάπτυξη των διαφόρων τύπων σωμάτων. Η ατομική ψυχή στο σώμα ενός μωρού δεν μπορεί να δείξει τις πλήρεις δυνάμεις ενός ενήλικου, αλλά το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Κρίσνα, ακόμα και όταν ήταν μωρό, ξαπλωμένος στην αγκαλιά της μητέρας Του, μπορούσε να δείξει την πλήρη δύναμή Του σκοτώνοντας την Πούτανα και άλλους δαίμονες που προσπάθησαν να Του επιτεθούν. Γι' αυτό λέγεται ότι η πνευματική δύναμη του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας είναι *εκα-ρασα*, δηλαδή χωρίς μεταβολή. Συνεπώς το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι

το μοναδικό αντικείμενο λατρείας, και αυτό είναι τέλεια γνωστό σε πρόσωπα που είναι αμόλυντα από τη δύναμη της υλικής φύσης. Με άλλα λόγια, μόνον οι απελευθερωμένες ψυχές μπορούν να λατρέψουν το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Οι λιγότερο νοήμονες Μαγιαβάντι υιοθετούν τη λατρεία των ημιθέων, πιστεύοντας ότι οι ημίθεοι και το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι στο ίδιο επίπεδο.

Οι προσωποποιημένες Βέδες συνέχισαν να προσφέρουν την υποταγή τους. «Αγαπημένε Κύριε», προσευχήθηκαν, «μετά από πάρα πολλές γεννήσεις, όσοι έχουν γίνει πράγματι σοφοί λατρεύουν τα λωτοειδή Σου πόδια με πλήρη επίγνωση». Αυτό βεβαιώνεται και στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, όπου ο Κύριος λέει ότι ύστερα από πάρα πολλές γεννήσεις, μία μεγάλη ψυχή, ένας *μαχατμα*, εγκαταλείπεται στον Κύριο, γνωρίζοντας καλά ότι ο Βāsουντέβα, ο Κρίσνα, είναι η αιτία όλων των αιτιών. Οι Βέδες συνέχισαν: «Όπως έχει ήδη εξηγηθεί, εφόσον ο νους, η νοημοσύνη και οι αισθήσεις μάς έχουν δοθεί από τον Θεό, όταν αυτά τα όργανα εξαγνισθούν πραγματικά, δεν υπάρχει άλλη επιλογή από την απασχόλησή τους στην υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου. Η παγίδευση του ζωντανού όντος σε διάφορα ζωικά είδη οφείλεται στην κακή χρήση του νου, της νοημοσύνης και των αισθήσεων του σε υλικές δραστηριότητες. Ως αποτέλεσμα των πράξεων του ζωντανού όντος, του απονέμονται διαφόρων ειδών σώματα, τα οποία δημιουργούνται από την υλική φύση σύμφωνα με την επιθυμία του ζωντανού όντος. Επειδή το ζωντανό ον επιθυμεί και αξίζει ένα συγκεκριμένο είδος σώματος, του προσφέρεται αυτό το σώμα από την υλική φύση υπό τις εντολές του Υπερτάτου Κυρίου».

Στο Τρίτο Άσμα της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* εξηγείται ότι υπό τον έλεγχο ανώτερης δύναμης το ζωντανό ον τοποθετείται μέσα στο σπέρμα ενός αρσενικού και εγχέεται μέσα στη μήτρα ενός συγκεκριμένου θηλυκού, προκειμένου να αναπτύξει έναν συγκεκριμένο τύπο σώματος. Το ζωντανό ον αξιοποιεί τις αισθήσεις, τη νοημοσύνη, τον νου, κλπ., με έναν ιδιαίτερο τρόπο δικής του επιλογής και έτσι αναπτύσσει έναν συγκεκριμένο τύπο σώματος, μέσα στο οποίο εγκλωβίζεται. Με αυτόν τον τρόπο το ζωντανό ον τοποθετείται σε διάφορα ζωικά είδη, σε σώματα ημιθέων ή ανθρώπων ή ζώων, σύμφωνα με τις διάφορες καταστάσεις και περιστάσεις.

Στη βεδική γραμματεία εξηγείται ότι τα ζωντανά όντα που είναι παγιδευμένα σε διάφορα ζωικά είδη είναι συστατικά μέρη του Υπερτάτου Κυρίου. Οι Μαγιαβάντι φιλόσοφοι αντιλαμβάνονται εσφαλμένα το ζωντανό ον ως Παραμάτμα, Υπέρτατη Ψυχή, η οποία στην πραγματικότητα βρίσκεται

μαζί με το ζωντανό ον ως φίλος. Επειδή η Παραμάτμα, το εντοπισμένο γνώρισμα του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, και το ατομικό ζωντανό ον βρίσκονται μαζί μέσα στο σώμα, συμβαίνει μερικές φορές μία παρανόηση, ότι δηλαδή δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ των δύο. Υπάρχει όμως σαφής διαφορά μεταξύ της ατομικής ψυχής και της Υπέρτατης Ψυχής, και αυτή εξηγείται στη *Βαραχα Πουρανα* ως εξής. Ο Υπέρτατος Κύριος έχει δύο ειδών συστατικά μέρη: το ζωντανό ον ονομάζεται *βιμπινναμσα* και η Παραμάτμα, δηλαδή η πλήρης επέκταση του Υπερτάτου Κυρίου ονομάζεται *σβαμσα*. Η πλήρης επέκταση *σβαμσα* του Υπερτάτου Προσώπου είναι εξίσου ισχυρή με το Ίδιο το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Δεν υπάρχει ούτε η ελάχιστη διαφορά μεταξύ της δύναμης του Υπερτάτου Προσώπου και εκείνης της πλήρους επέκτασής Του ως Παραμάτμα, ενώ τα συστατικά μέρη *βιμπινναμσα* κατέχουν μόνο ένα ασήμαντο τμήμα των δυνάμεων του Κυρίου. Το έργο *Ναραγιανα-Παντσαρατρα* αναφέρει ότι τα ζωντανά όντα που αποτελούν την ενδιάμεση ενέργεια του Υπερτάτου Κυρίου έχουν αναμφισβήτητα την ίδια ποιότητα πνευματικής ύπαρξης με τον Ίδιο τον Κύριο, αλλά έχουν την τάση να αποκτούν την απόχρωση των υλικών ιδιοτήτων. Επειδή έχει την τάση να υποκύπτει στην επίδραση των υλικών ιδιοτήτων, η μικροσκοπική ζωντανή οντότητα ονομάζεται *τζίβα*. Ορισμένες φορές το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι γνωστό και ως Σίβα, ο καθ' ολοκληρίαν ευοίωνος. Έτσι η διαφορά μεταξύ του Σίβα και της *τζίβα* είναι ότι το καθ' ολοκληρίαν ευοίονο Πρόσωπο της Θεότητας δεν επηρεάζεται ποτέ από τις υλικές ιδιότητες, ενώ τα μικροσκοπικά τμήματα του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας έχουν την τάση να επηρεάζονται από τις ιδιότητες της υλικής φύσης.

Η Υπέρτατη Ψυχή μέσα στο σώμα ενός συγκεκριμένου ζωντανού όντος, μολονότι πλήρες τμήμα του Κυρίου, είναι άξια λατρείας από το ατομικό ζωντανό ον. Γι' αυτό μεγάλοι σοφοί έχουν συμπεράνει ότι η μέθοδος του διαλογισμού είναι σχεδιασμένη έτσι ώστε να μπορεί το ατομικό ζωντανό ον να συγκεντρώσει την προσοχή του στα λωτοειδή πόδια της μορφής της Υπέρτατης Ψυχής, του Βίσνου. Αυτή είναι η αληθινή μορφή του *σαμαντι*. Το ζωντανό ον δεν μπορεί να απελευθερωθεί από την υλική εμπλοκή με τις δικές του προσπάθειες. Πρέπει, επομένως, να υπηρετήσει με αφοσίωση τα λωτοειδή πόδια του Υπερτάτου Κυρίου, δηλαδή της Υπέρτατης Ψυχής μέσα του. Ο Σριντάρα Σουάμι, ο σπουδαίος σχολιαστής της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, έχει συνθέσει μία όμορφη στροφή σχετικά με αυτό, το νόημα της οποίας έχει ως εξής: «Αγαπημένε μου Κύριε, είμαι αιωνίως τμήμα Σου, αλλά έχω παγιδευτεί από τις υλικές δυνάμεις, που εκπορεύονται και αυτές από Εσένα.

Ως αιτία όλων των αιτιών, έχεις εισέλθει στο σώμα μου ως Υπέρτατη Ψυχή και έτσι έχω το προνόμιο να απολαμβάνω την υπέρτατη μακάρια ζωή της γνώσης μαζί μ' Εσένα. Γι' αυτό, αγαπημένε μου Κύριε, δώσε μου Σε παρακαλώ εντολή να Σου προσφέρω υπηρεσία αγάπης, έτσι ώστε να μπορέσω και πάλι να μεταφερθώ στην αρχική μου θέση υπερβατικής ευδαιμονίας».

Σπουδαίες προσωπικότητες κατανοούν ότι το ζωντανό ον που έχει εμπλακεί στον υλικό κόσμο δεν μπορεί να ελευθερωθεί με τις δικές του προσπάθειες. Με σταθερή πίστη και αφοσίωση, αυτές οι σπουδαίες προσωπικότητες προσφέρουν υπερβατική υπηρεσία αγάπης στον Κύριο. Αυτή είναι η ετυμολογία των προσωποποιημένων Βεδών.

Οι προσωποποιημένες Βέδες συνέχισαν: «Αγαπημένε Κύριε, είναι πολύ δύσκολο να κατορθώσει κανείς να αποκτήσει τέλεια γνώση της Απόλυτης Αλήθειας. Εσύ Κύριε είσαι τόσο καλός με τις πεσμένες ψυχές, ώστε εμφανίζεσαι σε διάφορες ενσαρκώσεις και εκτελείς διάφορα έργα. Εμφανίζεσαι ακόμα και ως μία ιστορική προσωπικότητα αυτού του υλικού κόσμου και οι διασκεδάσεις Σου περιγράφονται πολύ όμορφα στη βεδική γραμματεία. Αυτές οι διασκεδάσεις είναι τόσο ελκυστικές όσο και ο ωκεανός της υπερβατικής ευδαιμονίας. Γενικά οι άνθρωποι έχουν μία φυσική τάση να διαβάζουν διηγήσεις στις οποίες δοξάζονται συνηθισμένες *τζίβα*, αλλά όταν αισθανθούν έλξη για τα βεδικά έργα, τα οποία περιγράφουν τις αιώνιες διασκεδάσεις Σου, βυθίζονται στον ωκεανό της υπερβατικής ευδαιμονίας. Όπως ένας καταπονημένος άνθρωπος αισθάνεται ανανεωμένος αν κολυμπήσει στο νερό, έτσι και η υποκείμενη σε όρους ψυχή που είναι πολύ αηδιασμένη με τις υλικές δραστηριότητες, ανανεώνεται και ξεχνά όλη την κούραση από αυτές τις υλικές δραστηριότητες αν βυθιστεί στον υπερβατικό ωκεανό των διασκεδάσεών Σου. Και τελικώς συγχωνεύεται σε αυτόν τον ωκεανό υπερβατικής ευδαιμονίας. Γι' αυτό, οι ευφυέστεροι αφοσιωμένοι υπηρέτες δεν ακολουθούν κανέναν άλλο τρόπο αυτοσυνειδητοποίησης εκτός από την υπηρεσία αφοσίωσης και τη διαρκή απασχόληση με τις εννέα διαφορετικές μεθόδους της ζωής της αφοσίωσης, και ιδιαίτερα το άκουσμα και το ψάλσιμο. Όταν ακούν και ψέλνουν τις υπερβατικές διασκεδάσεις Σου, οι αφοσιωμένοι υπηρέτες Σου δεν νοιάζονται ούτε καν για την υπερβατική ευδαιμονία που προέρχεται από την απελευθέρωση ή από τη συγχώνευση στην ύπαρξη του Υπερτάτου. Αυτοί οι αφοσιωμένοι υπηρέτες δεν ενδιαφέρονται ούτε καν για την αποκαλούμενη απελευθέρωση και ασφαλώς δεν ενδιαφέρονται για τις υλικές δραστηριότητες που έχουν στόχο την ανύψωση στους ουράνιους πλανήτες για την ικανοποίηση των αισθήσεων. Οι

αγνοί αφοσιωμένοι υπηρέτες αναζητούν μόνο τη συναναστροφή με *παραμαχαμσα*, δηλαδή με μεγάλους απελευθερωμένους αφοσιωμένους υπηρέτες, έτσι ώστε να μπορούν να ακούν και να ψέλνουν συνεχώς τις δόξες Σου. Για τον σκοπό αυτόν οι αγνοί αφοσιωμένοι υπηρέτες είναι έτοιμοι να θυσιάσουν όλες τις ανέσεις της ζωής, ακόμα και να εγκαταλείψουν τις υλικές ανέσεις της οικογενειακής ζωής και την υποτιθέμενη κοινωνία, την υποτιθέμενη φιλία και την υποτιθέμενη αγάπη. Εκείνοι που έχουν δοκιμάσει το νέκταρ της αφοσίωσης απολαμβάνοντας την υπερβατική ηχητική δόνηση της ψαλμωδίας της δόξας Σου, Χάρε Κρίсна, Χάρε Κρίсна, Κρίсна Κρίсна, Χάρε Χάρε / Χάρε Ράμα, Χάρε Ράμα, Ράμα Ράμα, Χάρε Χάρε, δεν ενδιαφέρονται για καμία άλλη πνευματική ευδαιμονία ή για υλικές ανέσεις, που φαίνονται στον αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη λιγότερο σημαντικά από ένα άχυρο στον δρόμο».

Οι προσωποποιημένες Βέδες συνέχισαν: «Αγαπημένε Κύριε, όταν κάποιος μπορεί να εξαγνίσει τον νου του, τις αισθήσεις του και τη νοημοσύνη του προσφέροντας υπηρεσία αφοσίωσης με πλήρη συνείδηση του Κρίсна, ο νους του γίνεται φίλος του. Διαφορετικά, ο νους του είναι πάντοτε εχθρός του. Όταν ο νους ασχολείται με την υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου, γίνεται ο στενός φίλος του ζωντανού όντος, επειδή τότε ο νους μπορεί να σκέφτεται πάντα τον Υπέρτατο Κύριο. Εσύ Κύριε είσαι αιωνίως αγαπητός στο ζωντανό ον, και έτσι όταν ο νους σκέφτεται Εσένα, αισθάνεται κανείς αμέσως τη μεγάλη ικανοποίηση την οποία λαχταρούσε σε κάθε του ζωή. Όταν ο νους κάποιου είναι σταθερός με αυτόν τον τρόπο στα λωτοειδή πόδια του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, δεν ακολουθεί καμία κατώτερη λατρεία ή κατώτερη μέθοδο αυτοσυνειδητοποίησης. Αποπειρώμενο να λατρεύει έναν ημίθεο ή ακολουθώντας κάποια άλλη μέθοδο αυτοσυνειδητοποίησης, το ζωντανό ον γίνεται θύμα του κύκλου της γέννησης και του θανάτου και κανένας δεν μπορεί να υπολογίσει πόσο πολύ εξαθλιώνεται το ζωντανό ον όταν εισέρχεται σε απαίσια ζωικά είδη, όπως οι σκύλοι και οι γάτες».

Ο Σρίλα Ναροττάμα ντάσα Τάκουρ έχει πει σε ένα τραγούδι του ότι τα πρόσωπα που δεν συμπαθούν την υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου, αλλά έλκονται από τη μέθοδο των φιλοσοφικών θεωριών και από τις πράξεις που αποβλέπουν στην απόλαυση πίνουν τα δηλητηριώδη αποτελέσματα αυτής της δράσης. Αυτά τα πρόσωπα υποχρεώνονται να γεννηθούν σε διάφορα ζωικά είδη και αναγκάζονται να υιοθετήσουν απεχθείς συνήθειες, όπως η κρεατοφαγία και η μέθη. Γενικά οι υλιστές λατρεύουν το εφήμερο υλικό σώμα και λησμονούν το καλό της πνευματικής ψυχής που βρίσκεται μέσα στο

σώμα. Μερικοί καταφεύγουν στην υλιστική επιστήμη για να βελτιώσουν τις ανέσεις της ζωής και ορισμένοι υιοθετούν τη λατρεία των ημιθέων για να προαχθούν στους ουράνιους πλανήτες. Ο σκοπός της ζωής τους είναι να κάνουν το υλικό σώμα να νιώθει άνετα, λησμονώντας το συμφέρον της πνευματικής ψυχής. Αυτά τα πρόσωπα περιγράφονται στις βεδικές γραφές ως αυτόχειρες, επειδή η προσκόλληση στο υλικό σώμα και τις ανέσεις του υποχρεώνει το ζωντανό ον να περιπλανιέται αιωνίως μέσω της διαδικασίας της γέννησης και του θανάτου και να υποφέρει τους υλικούς πόνους ως κάτι το φυσικό, το αυτονόητο. Η ανθρώπινη μορφή ζωής είναι μία ευκαιρία να κατανοήσει κανείς τη θέση του, και οι ευφυέστεροι άνθρωποι υιοθετούν την υπηρεσία αφοσίωσης για να απασχολήσουν τον νου, τις αισθήσεις και το σώμα στην υπηρεσία του Κυρίου χωρίς παρέκκλιση.

Οι προσωποποιημένες Βέδες συνέχισαν: «Αγαπημένε Κύριε, υπάρχουν πολλοί μυστικιστές *γιογκι* που είναι πολύ μορφωμένοι και προσεκτικοί στην επίτευξη της ύψιστης τελειότητας της ζωής. Απασχολούνται με τη γιογκική μέθοδο του ελέγχου του ζωτικού αέρα μέσα στο σώμα. Συγκεντρώνοντας τον νου στη μορφή του Βίσνου και ελέγχοντας τις αισθήσεις με μεγάλη αυστηρότητα, ασκούνται στο σύστημα του *γιογκα*, αλλά ακόμα και ύστερα από πολύ επίπονες ασκητικότητες, πράξεις εξιλέωσης και κανονισμούς, επιτυγχάνουν τον ίδιο προορισμό με τα πρόσωπα που είναι εχθρικά απέναντί Σου. Με άλλα λόγια, και οι *γιογκι* και οι μεγάλοι σοφοί φιλόσοφοι φτάνουν τελικώς στην απρόσωπη λάμψη του Μπραμάν, στην οποία φτάνουν αυτομάτως και οι δαίμονες, οι οποίοι είναι μονίμως εχθροί του Κυρίου. Δαίμονες όπως ο Κάμσα, ο Σισουπάλα και ο Ντανταβακρά φτάνουν επίσης στη λάμψη του Μπραμάν, επειδή διαλογίζονται διαρκώς πάνω στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Γυναίκες όπως οι *γκοπι* ήταν προσκολλημένες στον Κρίσνα, αιχμαλωτισμένες από την ομορφιά Του, και η νοητική τους προσήλωση στον Κρίσνα είχε προκληθεί από τη λαγνεία. Ήθελαν να τις αγκαλιάσουν τα μπράτσα του Κρίσνα, τα οποία θυμίζουν το όμορφο κυκλικό σχήμα του φιδιού. Παρόμοια, υπάρχουν οι βεδικοί ύμνοι, αλλά και εμείς επίσης συγκεντρώνουμε τον νου μας στα λωτοειδή Σου πόδια, Κύριε. Γυναίκες όπως οι *γκοπι* συγκεντρώνονται σ' Εσένα υπακούοντας στη λαγνεία και εμείς συγκεντρωνόμαστε στα λωτοειδή Σου πόδια για να επιστρέψουμε στο σπίτι μας, στον Θεό. Οι εχθροί Σου επίσης συγκεντρώνονται σ' Εσένα, με τη σκέψη τους πάντοτε πώς να Σε σκοτώσουν, ενώ οι *γκοπι* υποβάλλονται σε μεγάλες ασκητικότητες και πράξεις μετάνοιας για να φτάσουν στην απρόσωπη λάμψη Σου. Όλα αυτά τα διαφορετικά πρόσωπα, παρόλο που

συγκεντρώνουν τον νου τους με διαφορετικούς τρόπους, επιτυγχάνουν πνευματική τελειότητα σύμφωνα με τη διαφορετική οπτική τους, επειδή είσαι ίσος με όλους τους αφοσιωμένους υπηρέτες Σου».

Ο Σριντάρα Σουάμι έχει συνθέσει μερικούς όμορφους στίχους σχετικά με αυτό: «Αγαπημένε μου Κύριε, το να σκέφτεται κανείς πάντοτε τα λωτοειδή Σου πόδια είναι πολύ δύσκολο. Είναι εφικτό για μεγάλους αφοσιωμένους υπηρέτες που έχουν ήδη επιτύχει αγάπη για Εσένα και Σου προσφέρουν υπερβατική υπηρεσία αγάπης. Αγαπημένε μου Κύριε, εύχομαι να απασχοληθεί και ο δικός μου νους με κάποιο τρόπο στα λωτοειδή Σου πόδια, τουλάχιστον για κάποιο διάστημα».

Η επίτευξη πνευματικής τελειότητας από διάφορους πνευματικούς ανθρώπους εξηγείται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, όπου ο Κύριος λέει πως παραχωρεί την τελειότητα που επιθυμεί ο αφοσιωμένος υπηρέτης σε αναλογία με την εγκατάλειψη του αφοσιωμένου υπηρέτη σε Αυτόν. Οι ιμπερσοναλιστές, οι *γιογκι* και οι εχθροί του Κυρίου εισέρχονται στην υπερβατική λάμψη του Κυρίου, αλλά οι περσοναλιστές που ακολουθούν τα βήματα των κατοίκων της Βρινντάβανα ή ακολουθούν απαρέγκλιτα τον δρόμο της υπηρεσίας αφοσίωσης υψώνονται στην προσωπική κατοικία του Κρίσνα, την Γκολόκα Βρινντάβανα, ή στους πλανήτες Βαϊκούντα. Και οι ιμπερσοναλιστές και οι περσοναλιστές εισέρχονται στο πνευματικό βασίλειο, στον πνευματικό ουρανό, αλλά στους ιμπερσοναλιστές προσφέρεται μία θέση στην απρόσωπη λάμψη του Μπραμάν, ενώ στους περσοναλιστές προσφέρεται μία θέση στους πλανήτες Βαϊκούντα ή στον πλανήτη Βρινντάβανα, σύμφωνα με την επιθυμία τους να υπηρετούν τον Κύριο σε διαφορετικές σχέσεις.

Οι προσωποποιημένες Βέδες ανέφεραν ότι πρόσωπα που έχουν γεννηθεί μετά τη δημιουργία του υλικού κόσμου δεν μπορούν να κατανοήσουν την ύπαρξη του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας χειριζόμενα την υλική γνώση τους. Όπως κάποιος γεννημένος σε μία συγκεκριμένη οικογένεια δεν μπορεί να κατανοήσει τη θέση του προπάππου του που έζησε πριν από τη γέννηση της τωρινής γενιάς, έτσι κι εμείς δεν είμαστε σε θέση να κατανοήσουμε το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, τον Ναράγιανα ή Κρίσνα, ο οποίος υπάρχει αιωνίως στον πνευματικό κόσμο. Στο Δέκατο Όγδοο Κεφάλαιο της *Μπαγκαβαντ-γκιτα* λέγεται με σαφήνεια ότι το Υπέρτατο Πρόσωπο, που ζει αιωνίως στο πνευματικό βασίλειο του Θεού, το *σανατανα-νταμα*, μπορεί να προσεγγισθεί μόνο μέσω υπηρεσίας αφοσίωσης.

Όσο για την υλική δημιουργία, ο Μπράμα είναι το πρώτο δημιουργημένο πρόσωπο. Πριν από τον Μπράμα δεν υπήρχε ζωντανό πλάσμα μέσα στον υλικό κόσμο· ήταν κενός και σκοτεινός έως ότου γεννήθηκε ο Μπράμα στο λουλούδι του λωτού που βλάστησε από την κοιλιά του Γκαρμποντακασάγι Βίσνου. Ο Γκαρμποντακασάγι Βίσνου είναι επέκταση του Καρανοντακασάγι Βίσνου, ο Καρανοντακασάγι Βίσνου είναι επέκταση του Σανκάρσανα και ο Σανκάρσανα είναι επέκταση του Μπαλαράμα. Ο Μπαλαράμα είναι μία άμεση επέκταση του Κυρίου Κρίσνα. Μετά τη δημιουργία του Μπράμα, γεννήθηκαν τα δύο είδη ημιθέων: ημίθεοι όπως οι τέσσερις αδελφοί Σανάκα, Σανάτανα, Σανάνντανα και Σανάτ-κουμάρα, οι οποίοι εκπροσωπούν την απάρνηση του κόσμου, και ημίθεοι όπως ο Μαρίτσι και οι απόγονοί του που είναι προορισμένοι να απολαύσουν τον υλικό κόσμο. Από αυτά τα δύο είδη ημιθέων φανερώθηκαν σταδιακά όλα τα άλλα ζωντανά όντα, περιλαμβανομένων των ανθρώπινων όντων. Έτσι οποιοδήποτε ζωντανό πλάσμα του υλικού κόσμου, συμπεριλαμβανομένου του Μπράμα, όλων των ημιθέων και όλων των *ρακσασα*, θα πρέπει να θεωρείται νεότερο. Αυτό σημαίνει ότι όλοι γεννήθηκαν πρόσφατα. Όπως, επομένως, κάποιος γεννημένος πρόσφατα σε μία οικογένεια δεν μπορεί να κατανοήσει τη θέση του μακρινού προπάππου του, έτσι και κάποιος γεννημένος στον υλικό κόσμο δεν μπορεί να κατανοήσει τη θέση του Υπερτάτου Κυρίου στον πνευματικό κόσμο, επειδή ο υλικός κόσμος έχει δημιουργηθεί πολύ πρόσφατα. Μολονότι έχουν μακρά διάρκεια ύπαρξης, όλες οι εκδηλώσεις του υλικού κόσμου, και συγκεκριμένα, τα στοιχεία του χρόνου, τα ζωντανά όντα, οι Βέδες και τα χονδροειδή και λεπτά στοιχεία, είναι όλα δημιουργημένα σε κάποιο σημείο. Οτιδήποτε κατασκευασμένο μέσα σε αυτή τη δημιουργημένη κατάσταση ή οτιδήποτε δεκτό ως μέσο κατανόησης της αρχικής πηγής της δημιουργίας πρέπει να θεωρείται νεότερο.

Συνεπώς με τη μέθοδο της αυτοσυνειδητοποίησης, δηλαδή της συνειδητοποίησης του Θεού, μέσω της δράσης που αποβλέπει στην απόλαυση, των φιλοσοφικών θεωριών ή του μυστικιστικού *γιογκα*, δεν μπορεί κάποιος να πλησιάσει πραγματικά την υπέρτατη πηγή των πάντων. Όταν η δημιουργία τερματιστεί πλήρως, όταν δεν υπάρχουν οι Βέδες, δεν υπάρχει ο υλικός χρόνος, δεν υπάρχουν τα χονδροειδή και τα λεπτά υλικά στοιχεία και όταν όλα τα ζωντανά όντα βρίσκονται στο μη εκδηλωμένο στάδιο, αναπαυόμενα μέσα στον Ναράγιανα, τότε όλες αυτές οι κατασκευασμένες μέθοδοι ακυρώνονται και δεν μπορούν να ενεργήσουν. Η υπηρεσία αφοσίωσης, εντούτοις, συνεχίζεται αιωνίως στον αιώνιο πνευματικό κόσμο.

Επομένως, η μόνη πραγματική μέθοδος αυτοσυνειδητοποίησης ή συνειδητοποίησης του Θεού είναι η υπηρεσία αφοσίωσης, και αν αποδεχτεί κανείς αυτή τη μέθοδο αποδέχεται την αληθινή μέθοδο συνειδητοποίησης του Θεού. Γι' αυτό ο Σριντάρα Σουάμι έχει συνθέσει μία στροφή σε σχέση με αυτό, η οποία εκφράζει την ιδέα ότι η υπέρτατη πηγή των πάντων, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, είναι τόσο μεγάλο και τόσο απεριόριστο, ώστε δεν είναι δυνατό στο ζωντανό ον να κατανοήσει αυτό το πρόσωπο με κανένα υλικό απόκτημα. Γι' αυτό όλοι θα πρέπει να προσεύχονται στον Κύριο να τους απασχολεί στην υπηρεσία Του αιωνίως, έτσι ώστε με τη χάρη του Κυρίου να μπορέσει να κατανοήσει κάποιος την υπέρτατη πηγή της δημιουργίας. Η υπέρτατη πηγή της δημιουργίας, ο Υπέρτατος Κύριος, αποκαλύπτεται μόνο στους αφοσιωμένους υπηρέτες Του. Στο Τέταρτο Κεφάλαιο της *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ο Κύριος λέει στον Αρτζούνα, «Αγαπημένε Μου Αρτζούνα, επειδή είσαι αφοσιωμένος υπηρέτης Μου και επειδή είσαι στενός φίλος Μου, θα σου αποκαλύψω τη μέθοδο της κατανόησής Μου». Με άλλα λόγια, η υπέρτατη πηγή της δημιουργίας, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, δεν μπορεί να κατανοηθεί με τις δικές μας προσπάθειες. Πρέπει να Τον ευχαριστήσουμε με υπηρεσία αφοσίωσης και τότε θα μας αποκαλυφθεί. Τότε θα μπορέσουμε να Τον κατανοήσουμε σε κάποιο βαθμό.

Υπάρχουν διάφορων ειδών φιλόσοφοι που έχουν προσπαθήσει να κατανοήσουν την υπέρτατη πηγή μέσω νοητικών εικασιών. Γενικά υπάρχουν έξι είδη θεωρητικών διανοητών και ονομάζονται *σαντ-νταρσανα*. Όλοι αυτοί οι φιλόσοφοι είναι ιμπερσοναλιστές και είναι γνωστοί ως Μαγιαβάντι. Ο καθένας από αυτούς έχει προσπαθήσει να εδραιώσει τη δική του γνώμη, παρόλο που αργότερα όλοι τους έχουν συμβιβασθεί και έχουν δηλώσει πως όλες οι γνώμες οδηγούν στον ίδιο στόχο και πως, επομένως, κάθε γνώμη είναι έγκυρη. Σύμφωνα με τις προσευχές των προσωποποιημένων Βεδών, ωστόσο, καμία από αυτές τις γνώμες δεν είναι έγκυρη, επειδή η μέθοδός τους για την απόκτηση γνώσης είναι δημιουργημένη μέσα στον πρόσκαιρο υλικό κόσμο. Από όλες αυτές τις απόψεις έχει διαφύγει το αληθινό ζήτημα: το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, δηλαδή η Απόλυτη Αλήθεια, μπορεί να κατανοηθεί μόνο με υπηρεσία αφοσίωσης.

Μία κατηγορία φιλοσόφων, γνωστών ως Μιμάμσακα, που εκπροσωπείται από σοφούς όπως ο Τζάιμινι, έχει συμπεράνει πως όλοι θα έπρεπε να ασχολούνται με ευσεβείς πράξεις, δηλαδή με τα καθορισμένα καθήκοντά τους, και πως αυτού του είδους οι δραστηριότητες οδηγούν στην ύψιστη τελειότητα. Αυτό όμως αναιρείται στο Ένατο Κεφάλαιο της *Μπαγκαβαντ-*

γκιτα, όπου ο Κύριος Κρίσνα λέει ότι με ευσεβείς πράξεις μπορεί να υψωθεί κανείς στους ουράνιους πλανήτες, αλλά μόλις η συσσώρευση ευσεβών πράξεων εξαντληθεί, θα πρέπει να αφήσει την απόλαυση ανωτέρου επιπέδου υλικής ευημερίας στους ουράνιους πλανήτες και να κατέβει αμέσως ξανά σε αυτούς τους κατώτερους πλανήτες, όπου η διάρκεια ζωής είναι πολύ σύντομη και όπου το επίπεδο υλικής ευτυχίας είναι κατώτερης βαθμίδας. Οι ακριβείς λέξεις που χρησιμοποιούνται στην *Γκιτα* είναι *κσινε πουνιε μαρτια-λοκαμβισαντι*. Συνεπώς το συμπέρασμα των φιλοσόφων Μιμάκσακα, ότι οι ευσεβείς πράξεις οδηγούν στην Απόλυτη Αλήθεια, δεν ισχύει. Παρόλο που ένας αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης έχει από τη φύση του ροπή προς τις ευσεβείς πράξεις, κανείς δεν μπορεί να αποκτήσει την εύνοια του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας μόνο με ευσεβείς πράξεις. Οι ευσεβείς πράξεις μπορεί να εξαγνίζουν από τη μόλυνση που προκαλείται από την άγνοια και το πάθος, αλλά αυτό αποκτάται αυτομάτως από έναν αφοσιωμένο υπηρέτη που ακούει συνεχώς το υπερβατικό μήνυμα του Θεού με τη μορφή της *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* ή παρόμοιων γραφών. Από την *Μπαγκαβαντ-γκιτα* καταλαβαίνουμε ότι ακόμα και κάποιο πρόσωπο που δεν ανταποκρίνεται στα πρότυπα των ευσεβών πράξεων αλλά προσφέρει διαρκώς υπηρεσία αφοσίωσης, θα πρέπει να θεωρείται ότι τα πάει καλά στον δρόμο της πνευματικής τελειότητας. Λέγεται επίσης στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ότι κάποιος που προσφέρει υπηρεσία αφοσίωσης με αγάπη και πίστη, καθοδηγείται εσωτερικά από το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Ο Ίδιος ο Κύριος ως Παραμάτμα, δηλαδή πνευματικός δάσκαλος καθισμένος μέσα στην καρδιά, δίνει στον αφοσιωμένο υπηρέτη ακριβείς οδηγίες, μέσω των οποίων μπορεί σταδιακά να επιστρέψει στον Θεό. Το συμπέρασμα των φιλοσόφων Μιμάκσακα δεν είναι πράγματι η αλήθεια, η οποία μπορεί να οδηγήσει στην αληθινή κατανόηση.

Παρόμοια, υπάρχουν φιλόσοφοι της σχολής Σάνκια, μεταφυσικοί ή υλιστές επιστήμονες, οι οποίοι μελετούν την κοσμική εκδήλωση με τη δική τους επινοημένη επιστημονική μέθοδο και οι οποίοι δεν αναγνωρίζουν την υπέρτατη εξουσία του Θεού ως δημιουργού της κοσμικής εκδήλωσης. Αντιθέτως, συμπεραίνουν εσφαλμένα ότι αρχική αιτία της δημιουργίας είναι η αντίδραση των υλικών στοιχείων. Ωστόσο, η *Μπαγκαβαντ-γκιτα* δεν δέχεται αυτή τη θεωρία. Εκεί λέγεται ξεκάθαρα ότι πίσω από τις κοσμικές δραστηριότητες υπάρχει η καθοδήγηση του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται από τη βεδική εντολή *ασαντ βα ινταμ αγκρα ασιτ*, που σημαίνει ότι η αρχή της δημιουργίας υπήρχε πριν από

την κοσμική εκδήλωση. Επομένως, τα υλικά στοιχεία δεν μπορούν να είναι η αιτία της υλικής δημιουργίας. Παρόλο που τα υλικά στοιχεία είναι δεκτά ως υλικές αιτίες, η έσχατη αιτία είναι το Ίδιο το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Γι' αυτό η *Μπαγκαβαντ-γκιτα* λέει ότι η υλική φύση εργάζεται υπό την καθοδήγηση του Κρίσνα.

Το συμπέρασμα της αθεϊστικής φιλοσοφίας Σάνκια είναι ότι επειδή τα αποτελέσματα των υλικών κόσμων είναι πρόσκαιρα, δηλαδή παραπλανητικά, η αιτία τους είναι, εξ αυτού του λόγου, και αυτή παραπλανητική. Οι φιλόσοφοι Σάνκια είναι υπέρ της θεωρίας του κενού, αλλά το γεγονός είναι πως η αρχική αιτία είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και η κοσμική εκδήλωση είναι η πρόσκαιρη εκδήλωση της υλικής Του ενέργειας. Όταν αυτή η πρόσκαιρη εκδήλωση καταστρέφεται, η αιτία της, η αιώνια ύπαρξη του πνευματικού κόσμου, συνεχίζει όπως ακριβώς είναι, και γι' αυτό ο πνευματικός κόσμος αποκαλείται *σανατανα-νταμα*, αιώνια κατοικία. Συνεπώς, το συμπέρασμα των φιλοσόφων Σάνκια δεν ισχύει.

Έπειτα είναι οι φιλόσοφοι που έχουν επικεφαλής τον Γκωτάμα και τον Κανάντα. Έχουν μελετήσει εξονυχιστικά την αιτία και το αποτέλεσμα των υλικών στοιχείων και τελικώς έχουν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι αρχική αιτία της δημιουργίας είναι οι συνδυασμοί των ατόμων της ύλης. Οι σύγχρονοι υλιστές επιστήμονες ακολουθούν και αυτοί στα βήματα των Γκωτάμα και Κανάντα, οι οποίοι διατύπωσαν αυτή τη θεωρία *παραμανουβαντα*. Εντούτοις, αυτή η θεωρία δεν μπορεί να υποστηριχθεί, επειδή η αρχική αιτία των πάντων δεν είναι τα αδρανή άτομα της ύλης. Αυτό βεβαιώνεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* και στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, καθώς και στις Βέδες, όπου αναφέρεται, *εκο ναραγιανα ασιτ*, δηλαδή, «Μόνο ο Ναράγιανα υπήρχε πριν από τη δημιουργία. Η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* και η *Βενταντα-σουτρα* λένε επίσης ότι η αρχική αιτία είναι έμφρων και πως και αμέσως και εμμέσως τελεί εν γνώσει των πάντων μέσα στη δημιουργία. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ο Κρίσνα λέει, *αχαμ ματταχ σαρβαμ πραβαρτατε*: «Όλα αποκτούν ύπαρξη, υπόσταση, από Εμένα». Συνεπώς, τα άτομα της ύλης μπορεί να σχηματίζουν τους βασικούς συνδυασμούς της υλικής ύπαρξης, αλλά αυτά τα άτομα δημιουργούνται από το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Έτσι η φιλοσοφία του Γκωτάμα και του Κανάντα δεν μπορεί να υποστηριχθεί.

Παρόμοια, ιμπερσοναλιστές με επικεφαλής τον Αστάβακρα και αργότερα τον Σανκαρατσάρια δέχονται τη λάμψη του απρόσωπου Μπραμάν ως αιτία

των πάντων. Σύμφωνα με τη θεωρία τους, η υλική εκδήλωση είναι εφήμερη και ψευδής, ενώ η λάμψη του απρόσωπου Μπραμάν είναι πραγματικότητα. Αλλά ούτε αυτή η θεωρία μπορεί να υποστηριχθεί, επειδή ο Ίδιος ο Κύριος λέει στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ότι η λάμψη του Μπραμάν στηρίζεται στην προσωπικότητά Του. Βεβαιώνεται επίσης στην *Μπραμα-σαμχίτα* ότι η λάμψη του Μπραμάν είναι οι προσωπικές ακτίνες του σώματος του Κρίσνα. Συνεπώς, το απρόσωπο Μπραμάν δεν μπορεί να είναι η αρχική αιτία της κοσμικής εκδήλωσης. Η αρχική αιτία είναι το καθ' ολοκληρίαν τέλειο και εν επιγνώσει Πρόσωπο της Θεότητας, ο Γκοβίντα.

Η πιο επικίνδυνη θεωρία των ιμπερσοναλιστών είναι ότι όταν ο Θεός έρχεται ως ενσάρκωση δέχεται ένα υλικό σώμα δημιουργημένο από τις τρεις καταστάσεις της υλικής φύσης. Αυτή η θεωρία των Μαγιαβάντι έχει καταδικαστεί από τον Κύριο Τσετάνια ως εξαιρετικά υβριστική. Είπε ότι όποιος δέχεται πως το υπερβατικό σώμα του Προσώπου της Θεότητας είναι φτιαγμένο από την υλική φύση διαπράττει τη μεγαλύτερη ύβρι στα λωτοειδή πόδια του Βίσνου. Παρόμοια, και η *Μπαγκαβαντ-γκιτα* αναφέρει πως μόνο ανόητοι και ηλίθιοι χλευάζουν το Πρόσωπο της Θεότητας όταν κατέρχεται με ανθρώπινη μορφή. Στην πραγματικότητα, ο Κύριος Κρίσνα, ο Κύριος Ράμα και ο Κύριος Τσετάνια κινήθηκαν μέσα στην ανθρώπινη κοινωνία ως ανθρώπινα όντα.

Οι προσωποποιημένες Βέδες καταδικάζουν την απρόσωπη αντίληψη ως χονδρειδή και εσκεμμένη παραποίηση της αλήθειας. Στην *Μπραμα-σαμχίτα*, το σώμα του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας περιγράφεται ως *ανανντα-τσινμαγια-ρασα*. Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας κατέχει ένα πνευματικό σώμα και όχι ένα υλικό σώμα. Μπορεί να απολαύσει οτιδήποτε με οποιοδήποτε μέρος του σώματός Του και είναι, συνεπώς, παντοδύναμος. Τα μέλη ενός υλικού σώματος μπορούν να εκτελέσουν μόνο μία συγκεκριμένη λειτουργία, όπως τα χέρια μπορούν να κρατήσουν κάτι, αλλά δεν μπορούν να δουν ή να ακούσουν. Επειδή το σώμα του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας είναι φτιαγμένο από *ανανντα-τσινμαγια-ρασα* ή αλλιώς *σατς-τσιντ-ανανντα-βιγκραχα*, μπορεί να απολαμβάνει οτιδήποτε και να κάνει οτιδήποτε με οποιοδήποτε από τα μέλη Του. Η αποδοχή του πνευματικού σώματος του Κυρίου ως υλικού υπαγορεύεται από την τάση να εξισωθεί το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας με την υποκείμενη σε όρους ψυχή. Η υποκείμενη σε όρους ψυχή έχει υλικό σώμα. Συνεπώς, αν ο Θεός έχει και Εκείνος υλικό σώμα, τότε η ιμπερσοναλιστική θεωρία ότι το

Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και τα ζωντανά όντα είναι ένα και το αυτό μπορεί να προπαγανδιστεί πολύ εύκολα.

Στην πραγματικότητα, όταν έρχεται το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, παρόλο που παρουσιάζει διάφορες διασκεδάσεις, δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ του παιδικού Του σώματος όταν ξαπλώνει στην αγκαλιά της μητέρας Γιασόντα και του δήθεν μεγαλωμένου σώματός Του που πολεμάει τους δαίμονες. Και στο παιδικό Του σώμα πολέμησε με δαίμονες όπως η Πούτανα, ο Τρινάβαρτα, ο Αγκάσουρα, κλπ., με δύναμη ίση με εκείνη με την οποία πολέμησε στη νεότητά Του με δαίμονες όπως ο Ντανταβακρά, ο Σισουπάλα και άλλοι. Στην υλική ζωή, μόλις μία υποκείμενη σε όρους ψυχή αλλάζει το σώμα της, λησμονεί τα πάντα σχετικά με το προηγούμενο σώμα της, αλλά από την *Μπαγκαβαντ-γκιτα* καταλαβαίνουμε ότι ο Κρίσνα, επειδή έχει ένα σώμα *σατς-τιντ-αναντα*, δεν λησμόνησε ότι δίδαξε την *Μπαγκαβαντ-γκιτα* στον θεό του ήλιου πριν από εκατομμύρια χρόνια. Γι' αυτό ο Κύριος είναι γνωστός ως Πουρουσότταμα, επειδή είναι υπερβατικός ως προς την υλική και την πνευματική ύπαρξη. Το ότι είναι η αιτία όλων των αιτιών σημαίνει ότι είναι η αιτία και του πνευματικού και του υλικού κόσμου. Ο Υπέρτατος Κύριος είναι παντοδύναμος και παντογνώστης. Συνεπώς, επειδή ένα υλικό σώμα δεν μπορεί να είναι ούτε παντοδύναμο ούτε γνώστης των πάντων, το σώμα του Κυρίου ασφαλώς δεν είναι υλικό. Η θεωρία των Μαγιαβάντι ότι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας έρχεται μέσα στον υλικό κόσμο με υλικό σώμα δεν μπορεί να υποστηριχθεί με κανέναν τρόπο.

Μπορούμε να συμπεράνουμε ότι όλες οι θεωρίες των υλιστών φιλοσόφων γεννιούνται από την εφήμερη παραπλανητική ύπαρξη, όπως τα συμπεράσματα σε ένα όνειρο. Τέτοιου είδους συμπεράσματα δεν μπορούν, ασφαλώς, να μας οδηγήσουν στην Απόλυτη Αλήθεια. Η Απόλυτη Αλήθεια μπορεί να συνειδητοποιηθεί μόνο με υπηρεσία αφοσίωσης. Όπως λέει ο Κύριος στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, *μπακτια μαμ αμπιτζανατι*, «Μόνο μέσω της υπηρεσίας αφοσίωσης μπορεί να Με κατανοήσει κανείς». Ο Σρίλα Σριντάρα Σουάμι έχει συνθέσει μία πολύ όμορφη στροφή σχετικά με αυτό, η οποία αναφέρει: «Αγαπημένε μου Κύριε, άσε τους άλλους να ασχολούνται με λανθασμένα επιχειρήματα και βαρετές εικασίες, θεωρητικολογώντας πάνω στις σπουδαίες φιλοσοφικές τους απόψεις. Άσε τους να περιφέρονται στο σκοτάδι της άγνοιας και της πλάνης, απολαμβάνοντας τεχνητά σαν να είναι μορφωμένοι λόγιοι, μολονότι έχουν άγνοια του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Όσο για εμένα, εύχομαι να απελευθερωθώ ψάλλοντας απλώς τα άγια ονόματα του πανέμορφου Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας – του

Μάνταβα, του Βάμανα, του Τριναγιάνα, του Σανκάρσανα, του Σριπατί και του Γκοβίντα. Ψάλλοντας αυτά τα υπερβατικά ονόματα, μακάρι να ελευθερωθώ από τη μόλυνση της υλικής ύπαρξης».

Με αυτόν τον τρόπο οι προσωποποιημένες Βέδες είπαν, «Αγαπημένε μας Κύριε, όταν ένα ζωντανό ον, με τη χάρη Σου και μόνο, φτάνει στο σωστό συμπέρασμα σχετικά με την υψηλή υπερβατική θέση Σου, εκείνη την ώρα δεν ενδιαφέρεται πλέον για τις διάφορες θεωρίες που κατασκευάζονται από τους διανοητές, δηλαδή από τους υποτιθέμενους φιλοσόφους». Αυτό αποτελεί αναφορά στις εικοτολογικές θεωρίες των Γκωτάμα, Κανάντα, Παταντζαλί και Καπίλα (Νιρίσβαρα). Υπάρχουν δύο Καπίλα: ο ένας Καπίλα, ο γιος του σοφού Κάρνταμα, είναι ενσάρκωση του Θεού και ο άλλος είναι ένας άθεος της σύγχρονης εποχής. Ο άθεος Καπίλα συχνά παρουσιάζεται εσφαλμένα ως το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας που εμφανίστηκε ως γιος του σοφού Κάρνταμα κατά την περίοδο του Σβαγιαμππουβά Μανού. Ο Κύριος Καπίλα, η ενσάρκωση του Θεού, εμφανίστηκε πολύ, πολύ πριν· η σύγχρονη εποχή είναι η περίοδος του Βαϊβασβατά Μανού, ενώ ο Κύριος Καπίλα εμφανίστηκε στον καιρό του Σβαγιαμππουβά Μανού.

Σύμφωνα με τη φιλοσοφία Μαγιαβάντα, ο εκδηλωμένος κόσμος, δηλαδή ο υλικός κόσμος, είναι *μιτια* ή *μαγια*, ψεύτικος. Η αρχή που διακηρύσσουν είναι *μπραμα-σατια τζαγκατ-μιτια*. Σύμφωνα με αυτούς, μόνο η λάμψη του Μπραμάν είναι αληθινή, ενώ η κοσμική εκδήλωση είναι παραπλανητική, ψεύτικη. Αλλά σύμφωνα με τη φιλοσοφία των Βαϊσνάβα, η κοσμική εκδήλωση προκαλείται από το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ο Κύριος λέει ότι εισέρχεται μέσα στον υλικό κόσμο μέσω ενός από τα πλήρη τμήματά Του και έτσι λαμβάνει χώρα η δημιουργία. Και από τις Βέδες επίσης μπορούμε να καταλάβουμε ότι αυτό το *ασατ*, η πρόσκαιρη κοσμική εκδήλωση, εκπορεύεται και αυτή από το υπέρτατο *σατ*, την πραγματικότητα. Από τη *Βενταντα-σουτρα* επίσης γίνεται κατανοητό πως τα πάντα εκπορεύονται από το Υπέρτατο Μπραμάν. Ως εκ τούτου, οι Βαϊσνάβα δεν θεωρούν την κοσμική εκδήλωση ψεύτικη. Ο φιλόσοφος Βαϊσνάβα βλέπει τα πάντα στον υλικό κόσμο σε σχέση με τον Υπέρτατο Κύριο.

Αυτή η αντίληψη του υλικού κόσμου εξηγείται πολύ όμορφα από τον Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι, ο οποίος είπε ότι η απάρνηση του υλικού κόσμου ως παραπλανητικού ή ψεύτικου, χωρίς γνώση ότι ο υλικός κόσμος είναι και αυτός εκδήλωση του Υπερτάτου Κυρίου, δεν έχει πρακτική αξία. Οι

Βαϊσνάβα, ωστόσο, είναι απαλλαγμένοι από την προσκόλληση σε αυτόν τον κόσμο, επειδή συνήθως ο υλικός κόσμος είναι αποδεκτός ως αντικείμενο ικανοποίησης των αισθήσεων. Οι Βαϊσνάβα δεν είναι υπέρ της ικανοποίησης των αισθήσεων· συνεπώς, δεν είναι προσκολλημένοι σε υλικές δραστηριότητες. Ο Βαϊσνάβα δέχεται τον υλικό κόσμο σύμφωνα με τις ρυθμιστικές αρχές των βεδικών εντολών. Αφού το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι η αρχική αιτία των πάντων, ο Βαϊσνάβα βλέπει τα πάντα σε σχέση με τον Κρίσνα, ακόμα και στον υλικό κόσμο. Με αυτή την προχωρημένη γνώση, τα πάντα αποκτούν πνευματικό χαρακτήρα. Με άλλα λόγια, τα πάντα στον υλικό κόσμο είναι ήδη πνευματικά, αλλά λόγω έλλειψης γνώσης βλέπουμε τα πράγματα ως υλικά.

Ο προσωποποιημένες Βέδες παρουσίασαν το παράδειγμα εκείνων που αναζητούν χρυσό και οι οποίοι δεν απορρίπτουν τα χρυσά σκουλαρίκια, τα χρυσά βραχιόλια ή οτιδήποτε άλλο φτιαγμένο από χρυσάφι, επειδή έχουν διαφορετική μορφή από τον αρχικό χρυσό. Όλα τα ζωντανά όντα είναι συστατικά μέρη του Υπερτάτου Κυρίου και είναι ένα από ποιοτική άποψη, αλλά τώρα έχουν διαφορετική μορφή στα 8.400.000 είδη ζωής, όπως ακριβώς πολλά διαφορετικά κοσμήματα τα οποία έχουν κατασκευαστεί από την ίδια πηγή χρυσού. Όπως κάποιος που ενδιαφέρεται για χρυσό δέχεται όλα τα διαμορφωμένα με διαφορετικό τρόπο χρυσά κοσμήματα, έτσι και ο Βαϊσνάβα, γνωρίζοντας καλά ότι όλα τα ζωντανά όντα είναι της ίδιας ποιότητας με το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, δέχεται όλα τα ζωντανά όντα ως αιώνιους υπηρέτες του Θεού. Ως Βαϊσνάβα, λοιπόν, έχει άφθονες ευκαιρίες να υπηρετήσει το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, σώζοντας αυτές τις υποκείμενες σε όρους, παραπλανημένες ζωντανές οντότητες, εκπαιδεύοντάς τες στη συνείδηση του Κρίσνα και οδηγώντας τες πίσω στο σπίτι μας, στον Θεό. Το γεγονός είναι πως ο νους των ζωντανών όντων είναι τώρα αναστατωμένος από τις τρεις υλικές ιδιότητες και γι' αυτό τα ζωντανά όντα μεταναστεύουν, σαν σε όνειρο, από το ένα σώμα στο άλλο. Εντούτοις, όταν η συνείδησή τους μετατραπεί σε συνείδηση του Κρίσνα, βάζουν αμέσως τον Κρίσνα στην καρδιά τους και έτσι ανοίγει γι' αυτά ο δρόμος της απελευθέρωσης.

Σε όλες τις Βέδες αναφέρεται ότι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και τα ζωντανά όντα είναι της ίδιας ποιότητας – *τσετανια*, πνευματικά. Αυτό βεβαιώνεται και στην *Παντμα Πουρανα*, όπου λέγεται πως υπάρχουν δύο ειδών πνευματικά όντα· το ένα ονομάζεται *τζιβα* και το άλλο ονομάζεται Υπέρτατος Κύριος. Αρχίζοντας από τον Κύριο Μπράμα και έως το μυρμήγκι,

όλα τα ζωντανά όντα είναι *τζίβα*, ενώ ο Κύριος είναι ο Υπέρτατος τετράχειρας Βίσνου ή Τζανάρντανα. Η λέξη *ατμα* μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο για το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, αλλά επειδή τα ζωντανά όντα είναι μέρη Του, μερικές φορές η λέξη *ατμα* χρησιμοποιείται και γι' αυτά. Γι' αυτό τα ζωντανά όντα ονομάζονται *τζιβατμα* και ο Υπέρτατος Κύριος ονομάζεται *παραματμα*. Και η Παραμάτμα και η *τζιβατμα* βρίσκονται μέσα στον υλικό κόσμο και γι' αυτό ο υλικός κόσμος έχει έναν άλλο σκοπό εκτός της ικανοποίησης των αισθήσεων. Η αντίληψη μιας ζωής ικανοποίησης των αισθήσεων είναι πλάνη, ενώ η αντίληψη της προσφοράς υπηρεσίας από την *τζιβατμα* προς την Παραμάτμα, ακόμα και σε αυτόν τον κόσμο, δεν είναι καθόλου παραπλανητική. Όποιος έχει συνείδηση του Κρίсна έχει πλήρη επίγνωση αυτού του γεγονότος και έτσι δεν θεωρεί τον υλικό κόσμο ψεύτικο, αλλά ενεργεί στην πραγματικότητα της υπερβατικής υπηρεσίας. Γι' αυτό ο αφοσιωμένος υπηρέτης βλέπει τα πάντα στον υλικό κόσμο ως ευκαιρία να υπηρετήσει τον Κύριο. Δεν απορρίπτει τίποτε ως υλικό, αλλά εναρμονίζει τα πάντα στην υπηρεσία του Κυρίου. Έτσι ο αφοσιωμένος υπηρέτης βρίσκεται πάντοτε στην υπερβατική θέση και οτιδήποτε χρησιμοποιεί εξαγνίζεται πνευματικά, επειδή χρησιμοποιείται στην υπηρεσία του Κυρίου.

Σε σχέση με αυτό ο Σριντάρα Σουάμι έχει συνθέσει μία όμορφη στροφή: «Λατρεύω το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, που εκδηλώνεται πάντοτε ως πραγματικότητα, ακόμα και μέσα στον υλικό κόσμο, ο οποίος θεωρείται από ορισμένους ψεύτικος». Η αντίληψη της ψευτιάς του υλικού κόσμου οφείλεται στην έλλειψη γνώσης, αλλά όποιος έχει προοδεύσει στη συνείδηση του Κρίсна βλέπει το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας στα πάντα. Αυτό είναι πραγματική συνειδητοποίηση του βεδικού αφορισμού, *σαρβαμ καλβινταμ μπραμα*: «Τα πάντα είναι Μπραμάν».

Οι προσωποποιημένες Βέδες συνέχισαν: «Αγαπημένε Κύριε, λιγότερο νοήμονες άνθρωποι επιλέγουν άλλους δρόμους αυτοσυνειδητοποίησης, αλλά στην πραγματικότητα δεν υπάρχει πιθανότητα να εξαγνισθεί κάποιος από την υλική μόλυνση ή να σταματήσει τον επαναλαμβανόμενο κύκλο της γέννησης και του θανάτου αν δεν είναι εντελώς αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης. Αγαπημένε μας Κύριε, τα πάντα στηρίζονται στις διάφορες δυνάμεις Σου· και τα πάντα στηρίζονται από Εσένα, όπως αναφέρεται στις Βέδες (*εκο μπαχουναμ γιο βινταντατι καμαν*). Συνεπώς, Εσύ Κύριε είσαι το στήριγμα και ο συντηρών όλα τα ζωντανά όντα – τους ημίθεους, τα ανθρώπινα όντα και τα ζώα. Τα πάντα στηρίζονται από Εσένα και βρίσκεσαι επίσης και στην καρδιά όλων. Με άλλα λόγια, Εσύ είσαι η ρίζα όλης της δημιουργίας. Γι' αυτό όσοι

Σε υπηρετούν με αφοσίωση και χωρίς παρέκκλιση Σε λατρεύουν πάντοτε. Αυτοί οι αφοσιωμένοι υπηρέτες ποτίζουν τη ρίζα του δέντρου του σύμπαντος. Επομένως, με την υπηρεσία αφοσίωσης ικανοποιεί κανείς όχι μόνο το Πρόσωπο της Θεότητας, αλλά επίσης και όλους τους υπόλοιπους, επειδή όλοι συντηρούνται και στηρίζονται από Αυτόν. Επειδή κατανοεί το γνώρισμα του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας που διαπερνά τα πάντα, ο αφοσιωμένος υπηρέτης είναι ο πιο πρακτικός φιλόανθρωπος και αλτρουιστής. Αυτού του είδους οι αγνοί αφοσιωμένοι υπηρέτες, απασχολημένοι εντελώς με τη συνείδηση του Κρίσνα, ξεπερνούν πολύ εύκολα τον κύκλο της γέννησης και του θανάτου και είναι σαν να χοροπηδούν στο κεφάλι του θανάτου».

Ένας αφοσιωμένος υπηρέτης δεν φοβάται ποτέ τον θάνατο ή την αλλαγή του σώματός του· η συνείδησή του έχει μεταβληθεί σε συνείδηση του Κρίσνα, και ακόμα και αν δεν επιστρέψει στον Θεό, ακόμα και αν μεταναστεύσει σε ένα άλλο υλικό σώμα, δεν έχει να φοβηθεί τίποτε. Ζωντανό παράδειγμα είναι ο Μαχαράζα Μπάρατα. Παρόλο που στην επόμενη ζωή του έγινε ελάφι, στη μεθεπόμενη ζωή απελευθερώθηκε εντελώς από κάθε υλική μόλυνση και υψώθηκε στο βασίλειο του Θεού. Γι' αυτό η *Μπαγκαβαντ-γκιτα* διαβεβαιώνει ότι ένας αφοσιωμένος υπηρέτης δεν χάνεται ποτέ. Ο δρόμος του αφοσιωμένου υπηρέτη προς το πνευματικό βασίλειο, πίσω στο σπίτι μας, στον Θεό, είναι εξασφαλισμένος. Ακόμα και αν ο αφοσιωμένος υπηρέτης σε κάποια γέννηση παραπατήσει, η συνέχιση της συνείδησης του Κρίσνα τον υψώνει όλο και περισσότερο, μέχρι που επιστρέφει στον Θεο. Ο αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης εξαγνίζει όχι μόνο την προσωπική του ύπαρξη, αλλά και οποιοσδήποτε γίνεται μαθητής του εξαγνίζεται τελικώς και αυτός και γίνεται άξιος να εισέλθει στο βασίλειο του Θεού χωρίς δυσκολία. Ο αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης όχι μόνο ξεπερνά με ευκολία τον θάνατο, αλλά με τη χάρη του οι οπαδοί του μπορούν και αυτοί να κάνουν το ίδιο χωρίς δυσκολία. Η δύναμη της υπηρεσίας αφοσίωσης είναι τόσο μεγάλη που ένας αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης μπορεί να ξεσηκώσει κάποιο άλλο πρόσωπο με την υπερβατική διδασκαλία του για το πώς να διασχίσει τον ωκεανό της άγνοιας.

Οι οδηγίες ενός αγνού αφοσιωμένου υπηρέτη στον μαθητή του είναι και αυτές πολύ απλές. Κανείς δεν αισθάνεται δυσκολία ακολουθώντας τα βήματα ενός αγνού αφοσιωμένου υπηρέτη. Όποιος ακολουθεί στη μαθητική διαδοχή αναγνωρισμένων αφοσιωμένων υπηρετών του Κυρίου, όπως ο Κύριος Μπράμα, ο Κύριος Σίβα, οι Κουμάρα, ο Μανού, ο Καπίλα, ο Βασιλιάς Πραλάντα, ο Βασιλιάς Τανάκα, ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι, ο Γιαμαράζα, κλπ., βρίσκει πολύ εύκολα την πόρτα της απελευθέρωσης ανοιχτή. Από την

άλλη μεριά, όσοι δεν είναι αφοσιωμένοι υπηρέτες αλλά ασχολούνται με αβέβαιες μεθόδους αυτοσυνειδητοποίησης, όπως η *γκιανα*, το *γιογκα* και το *καρμα*, παραμένουν μολυσμένοι. Τέτοιου είδους μολυσμένα άτομα, μολονότι φαινομενικά προχωρημένα στην αυτοσυνειδητοποίηση, δεν μπορούν να ελευθερώσουν ούτε τον εαυτό τους και πολύ περισσότερο άλλους οι οποίοι τους ακολουθούν. Αυτοί οι μη αφοσιωμένοι υπηρέτες παρομοιάζονται με ζώα δεμένα με αλυσίδες, γιατί δεν είναι ικανοί να πάνε πέρα από τη δικαιοδοσία των τύπων ενός συγκεκριμένου είδους πίστης. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* καταδικάζονται ως *βεντα-βανταχ*. Δεν είναι σε θέση να κατανοήσουν ότι οι Βέδες αφορούν δραστηριότητες των υλικών καταστάσεων της φύσης – της αγαθότητας, του πάθους και της άγνοιας.

Ο Κύριος Κρίσνα διατύπωσε στον Αρτζούνα τη συμβουλή ότι θα πρέπει να προχωρήσει κανείς πέρα από τη δικαιοδοσία των υποχρεώσεων που περιγράφονται στις Βέδες και να καταφύγει στη συνείδηση του Κρίσνα, την υπηρεσία αφοσίωσης. Λέγεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, *νιστραϊγκουντο μπαβαρτζουννα*, «Αγαπητέ Μου Αρτζούνα, προσπάθησε να υπερβείς τις βεδικές ιεροτελεστίες». Η υπερβατική θέση πέρα από τις βεδικές τελετουργίες είναι η υπηρεσία αφοσίωσης. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ο Κύριος λέει καθαρά ότι άτομα που Του προσφέρουν ανόθευτη υπηρεσία αφοσίωσης βρίσκονται στο Μπραμάν. Πραγματική συνειδητοποίηση του Μπραμάν σημαίνει συνείδηση του Κρίσνα και απασχόληση στην υπηρεσία αφοσίωσης. Γι' αυτό οι αφοσιωμένοι υπηρέτες είναι αληθινοί *μπραματσαρι*, επειδή οι πράξεις τους γίνονται πάντοτε με συνείδηση του Κρίσνα, ως υπηρεσία αφοσίωσης.

Γι' αυτό η κίνηση για τη συνείδηση του Κρίσνα είναι ένα ύψιστο κάλεσμα προς όλων των ειδών τους θρησκευόμενους που τους ζητά με μεγάλη φερεγγυότητα να προσχωρήσουν σε αυτή την κίνηση, στην οποία μπορεί κανείς να μάθει πώς να αγαπά τον Θεό και έτσι να ξεπεράσει όλους τους τύπους και τις επισημότητες των εντολών των γραφών. Όποιος δεν μπορεί να υπερβεί τη δικαιοδοσία των στερεότυπων θρησκευτικών αρχών παρομοιάζεται με ζώο αλυσοδεμένο από τον αφέντη του. Ο σκοπός κάθε θρησκείας είναι η κατανόηση του Θεού και η ανάπτυξη της λανθάνουσας αγάπης για τον Θεό. Αν κάποιος έχει εμμονή με τους θρησκευτικούς τύπους και τις επισημότητες και δεν υψώνεται στο επίπεδο της αγάπης για τον Θεό, θεωρείται αλυσοδεμένο ζώο. Με άλλα λόγια, αν κάποιος δεν έχει συνείδηση του Κρίσνα, δεν είναι άξιος για απελευθέρωση από τη μόλυνση της υλικής ύπαρξης.

Ο Σρίλα Σριντάρα Σουάμι έχει συνθέσει μερικούς όμορφους στίχους, οι οποίοι λένε, «Ας κάνουν οι άλλοι αυστηρές ασκητικότητες, ας πέσουν στο έδαφος από τις κορυφές των βουνών χάνοντας τη ζωή τους, ας ταξιδέψουν οι άλλοι σε πολλά άγια μέρη προσκυνήματος για τη σωτηρία τους ή ας μελετήσουν βαθιά τη φιλοσοφία των βεδικών γραφών· ας ασχοληθούν οι μυστικιστές γιογκι με τον διαλογισμό τους και ας ασχοληθούν οι διάφορες θρησκευτικές ομάδες με ανώφελες έριδες για το ποια είναι η καλύτερη. Είναι όμως γεγονός ότι αν δεν έχει κάποιος συνείδηση του Κρίσνα, αν δεν προσφέρει υπηρεσία αφοσίωσης και αν δεν έχει δεχθεί το έλεος του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, δεν μπορεί να διασχίσει τον ωκεανό της υλικής ύπαρξης». Γι' αυτό, ένας ευφυής άνθρωπος, αν θέλει πραγματική απελευθέρωση, εγκαταλείπει όλες τις στερεότυπες ιδέες και προσχωρεί στην κίνηση για τη συνείδηση του Κρίσνα.

Οι προσωποποιημένες Βέδες συνέχισαν τις προσευχές τους. «Αγαπημένε μας Κύριε, το απρόσωπο γνώρισμά Σου εξηγείται στις Βέδες: Δεν έχεις χέρια, αλλά μπορείς να δεχθείς όλες τις θυσίες που Σου προσφέρονται· δεν έχεις πόδια, αλλά μπορείς να περπατήσεις πιο γρήγορα από οποιονδήποτε. Παρόλο που δεν έχεις μάτια, μπορείς να δεις οτιδήποτε συμβαίνει στο παρελθόν, το παρόν και το μέλλον. Παρόλο που δεν έχεις αφτιά, μπορείς να ακούσεις οτιδήποτε λέγεται. Παρόλο που δεν έχεις νου, γνωρίζεις τους πάντες και όλες τις πράξεις τους, περασμένες, τωρινές και μελλοντικές, και παρ' όλα αυτά, κανείς δεν γνωρίζει ποιος είσαι. Γνωρίζεις τους πάντες, αλλά κανείς δεν Σε γνωρίζει· συνεπώς, είσαι ο παλαιότερος και η υπέρτατη προσωπικότητα».

Παρόμοια, σε κάποιο άλλο τμήμα των Βεδών λέγεται, «Δεν έχεις να κάνεις τίποτε. Είσαι τόσο τέλειος στη γνώση και στη δύναμή Σου, που τα πάντα εκδηλώνονται μόνο με τη θέλησή Σου. Δεν υπάρχει κανείς ίσος Σου ή μεγαλύτερος από Εσένα και όλοι ενεργούν ως αιώνιοι υπηρέτες Σου». Έτσι, λοιπόν, οι διατυπώσεις των Βεδών περιγράφουν την Απόλυτη Αλήθεια χωρίς πόδια, χωρίς χέρια, χωρίς μάτια, χωρίς αφτιά και χωρίς νου, και παρ' όλα αυτά μπορεί να ενεργήσει μέσω των δυνάμεών Της και να ικανοποιήσει τις ανάγκες όλων των ζωντανών όντων. Όπως αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, τα χέρια και τα πόδια της Απόλυτης Αλήθειας βρίσκονται παντού· διαπερνά τα πάντα. Τα χέρια, τα πόδια, τα αφτιά και τα μάτια όλων των ζωντανών όντων ενεργούν και κινούνται με την καθοδήγηση της Υπέρτατης Ψυχής που κάθεται μέσα στην καρδιά των ζωντανών όντων. Αν δεν είναι παρούσα η Υπέρτατη Ψυχή, δεν είναι δυνατό στα χέρια και τα πόδια να είναι ενεργά. Ωστόσο, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι τόσο μεγάλο,

ανεξάρτητο και τέλειο, ώστε ακόμα και χωρίς να έχει μάτια, πόδια και αφτιά, δεν εξαρτάται από άλλους για τις δραστηριότητές Του. Αντιθέτως, οι άλλοι εξαρτώνται από Αυτό για τις δραστηριότητες των διαφόρων οργάνων τους. Αν δεν του δώσει έμπνευση και δεν το καθοδηγήσει, το ζωντανό ον δεν μπορεί να ενεργήσει.

Το γεγονός είναι πως σε τελευταία ανάλυση η Απόλυτη Αλήθεια είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο. Αλλά επειδή ενεργεί μέσω των διαφόρων δυνάμεών Της τις οποίες είναι αδύνατο να δει ο χονδροειδής υλιστής, ο υλιστής Την δέχεται ως απρόσωπη. Για παράδειγμα, μπορεί κανείς να παρατηρήσει την προσωπική καλλιτεχνική δουλειά στη ζωγραφιά ενός άνθους και μπορεί να καταλάβει ότι οι χρωματικοί συνδυασμοί, τα σχήματα, κλπ., απαιτήσαν τη λεπτή προσοχή του καλλιτέχνη. Η δουλειά του καλλιτέχνη αποτυπώνεται καθαρά σε μια ζωγραφιά διαφόρων ολάνθιστων λουλουδιών. Αλλά ο χονδροειδής υλιστής, χωρίς να βλέπει το χέρι του Θεού σε αυτές τις καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, όπως τα λουλούδια που ανθίζουν στη φύση, συμπεραίνει ότι η Απόλυτη Αλήθεια είναι απρόσωπη. Στην πραγματικότητα, το Απόλυτο είναι πρόσωπο, αλλά είναι ανεξάρτητο. Δεν χρειάζεται να πάρει το Ίδιο πινέλο και χρώματα για να ζωγραφίσει τα λουλούδια, αλλά οι δυνάμεις Του ενεργούν τόσο θαυμαστά, ώστε φαίνεται σαν να δημιουργούνται τα λουλούδια χωρίς τη βοήθεια ενός καλλιτέχνη. Η απρόσωπη άποψη της Απόλυτης Αλήθειας γίνεται δεκτή από λιγότερο ευφυείς ανθρώπους, επειδή αν δεν υπηρετεί κάποιος τον Κύριο, δεν μπορεί να κατανοήσει πώς ενεργεί ο Υπέρτατος – δεν μπορεί καν να γνωρίζει το όνομά Του. Όλα τα σχετικά με τις δραστηριότητες και τα προσωπικά χαρακτηριστικά Του αποκαλύπτονται στον αφοσιωμένο υπηρέτη μόνο μέσω της διάθεσής του για προσφορά υπηρεσίας στον Κύριο με αγάπη.

Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* αναφέρεται καθαρά, *μποκταραμ γιαγκια-ταπασαμ*: ο Κύριος είναι ο δικαιούχος της απόλαυσης κάθε είδους θυσίας και των αποτελεσμάτων κάθε ασκητικότητας. Αλλά από την άλλη μεριά, ο Κύριος λέει, *σαρβα-λοκα-μαχεςβαραμ*: «Εγώ είμαι ο ιδιοκτήτης όλων των πλανητών». Αυτή, λοιπόν, είναι η θέση του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Παρόλο που είναι παρών στη Βρινντάβανα και απολαμβάνει υπερβατικές απολαύσεις συντροφιά με τους αιώνιους συντρόφους Του, τις *γκοπι* και τα βοσκόπουλα, οι δυνάμεις Του ενεργούν υπό την καθοδήγησή Του σε όλα τα μέρη της δημιουργίας. Δεν διακόπτουν τις αιώνιες διασκεδάσεις Του.

Μόνο μέσω υπηρεσίας αφοσίωσης μπορεί κανείς να κατανοήσει πώς το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, μέσω των ασύλληπτων δυνάμεών Του, ενεργεί ταυτοχρόνως απρόσωπα και ως πρόσωπο. Ενεργεί σαν υπέρτατος αυτοκράτορας και χιλιάδες βασιλιάδες και αρχηγοί εργάζονται υπό τις διαταγές Του. Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι το υπέρτατα ανεξάρτητο πρόσωπο το οποίο ασκεί τον έλεγχο, και όλοι οι ημίθεοι - περιλαμβανομένων του Κυρίου Μπράμα, του Κυρίου Σίβα, του Ίντρα, του Βασιλιά του ουρανού, του βασιλιά της σελήνης και του βασιλιά του πλανήτη του ήλιου- εργάζονται υπό τη διεύθυνσή Του. Βεβαιώνεται στις Βέδες ότι ο ήλιος λάμπει, ο αέρας φυσά και η φωτιά μοιράζει τη θερμότητά της από τον φόβο του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Η υλική φύση παράγει όλων των ειδών τα κινητά και ακίνητα αντικείμενα μέσα στον υλικό κόσμο, αλλά κανένα τους δεν μπορεί να ενεργήσει ανεξάρτητα ή να δημιουργήσει χωρίς τη διεύθυνση του Υπερτάτου Κυρίου. Όλοι τους ενεργούν ως υποτελείς, όπως οι κατώτεροι βασιλείς οι οποίοι προσφέρουν ετήσιο φόρο υποτέλειας στον αυτοκράτορα.

Η βεδική εντολή δηλώνει πως κάθε ζωντανό ον ζει τρώγοντας τα υπολείμματα των τροφών που προσφέρονται στο Πρόσωπο της Θεότητας. Σε μεγάλες θυσίες η εντολή είναι ότι ο Ναράγιανα θα πρέπει να είναι παρών ως η υπέρτατη κυρίαρχη Θεότητα της θυσίας, και αφού τελεστεί η θυσία, τα υπολείμματα των τροφών μοιράζονται στους ημίθεους. Αυτό ονομάζεται *γιαγκια-μπαγκα*. Κάθε ημίθεος έχει μερίδιο από το *γιαγκια-μπαγκα*, το οποίο δέχεται ως *πρασανταμ*. Το συμπέρασμα είναι ότι οι ημίθεοι δεν είναι ισχυροί αυτόνομα· έχουν τοποθετηθεί ως διοικητικοί αξιωματούχοι υπό τις εντολές του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας και τρώνε *πρασανταμ*, δηλαδή τα υπολείμματα των θυσιών. Εκτελούν τις διαταγές του Υπερτάτου Κυρίου σύμφωνα ακριβώς με το σχέδιό Του. Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας βρίσκεται στο βάθος και οι διαταγές Του εκτελούνται από τους άλλους. Απλώς μοιάζει να είναι απρόσωπος. Με τον χονδροειδώς υλιστικό τρόπο της σκέψης μας, δεν μπορούμε να συλλάβουμε πώς το Υπέρτατο Πρόσωπο είναι πάνω από τις απρόσωπες δραστηριότητες της υλικής φύσης. Γι' αυτό ο Κύριος εξηγεί στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ότι δεν υπάρχει τίποτε ανώτερο από Αυτόν και ότι το απρόσωπο Μπραμάν είναι ήσσοнос σημασίας ως εκδήλωση της προσωπικής Του ακτινοβολίας. Γι' αυτό ο Σριπάντα Σρίλα Σριντάρ Σουάμι έχει συνθέσει μερικούς όμορφους στίχους σχετικά με αυτό: «Ας προσφέρω με σεβασμό την υποταγή μου στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, που δεν έχει υλικές αισθήσεις, αλλά που με την καθοδήγηση και

τη βούλησή Του λειτουργούν όλες οι υλικές αισθήσεις. Αυτός είναι η υπέρτατη δύναμη όλων των υλικών αισθήσεων, δηλαδή των αισθητηρίων οργάνων. Είναι παντοδύναμος και είναι ο υπέρτατος εκτελεστής των πάντων. Γι' αυτό είναι άξιος λατρείας από όλους. Σε αυτό το Υπέρτατο Πρόσωπο προσφέρω με σεβασμό την υποταγή μου».

Ο Ίδιος ο Κρίσνα δηλώνει στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ότι είναι ο Πουρουσότταμα, που σημαίνει το Υπέρτατο Πρόσωπο. *Πουρουσα* σημαίνει πρόσωπο και *ουτταμα* σημαίνει υπέρτατο ή υπερβατικό. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ο Κύριος διακηρύσσει επίσης ότι επειδή είναι υπερβατικός ως προς όλα τα έμψυχα και άψυχα όντα, είναι γνωστός ως Πουρουσότταμα. Σε ένα άλλο σημείο ο Κύριος λέει ότι όπως ο αέρας βρίσκεται στον ουρανό, ο οποίος διαπερνά τα πάντα, έτσι και όλοι βρίσκονται σε Αυτόν και όλοι ενεργούν υπό την καθοδήγησή Του.

Οι προσωποποιημένες Βέδες συνέχισαν. «Αγαπημένε μας Κύριε», προσευχήθηκαν, «Είσαι ίσος με όλους χωρίς να μεροληπτείς υπέρ κάποιου συγκεκριμένου τύπου ζωντανού όντος. Ως συστατικά μέρη Σου, όλα τα ζωντανά όντα απολαμβάνουν ή υποφέρουν σε διάφορες συνθήκες ζωής. Είναι σαν τις σπίθες της φωτιάς. Όπως ακριβώς οι σπίθες χορεύουν στη φλογισμένη φωτιά, έτσι και όλα τα ζωντανά όντα χορεύουν με τη στήριξή Σου. Τα προμηθεύεις με όλα όσα επιθυμούν, αλλά παρ' όλα αυτά δεν είσαι υπεύθυνος για τη θέση που βρίσκονται, δηλαδή να απολαμβάνουν ή να υποφέρουν. Υπάρχουν διαφόρων ειδών ζωντανά όντα -ημίθεοι, ανθρώπινα όντα, ζώα, δέντρα, πουλιά, μικρόβια, σκουλήκια, έντομα και υδρόβια- και όλα απολαμβάνουν ή υποφέρουν στη ζωή στηριζόμενα σε Εσένα. Τα ζωντανά όντα είναι δύο ειδών: η μία κατηγορία ονομάζεται παντοτινά απελευθερωμένα, *νιτια-μουκτα*, και η άλλη κατηγορία ονομάζεται *νιτια-μπαντα*. Τα ζωντανά όντα *νιτια-μουκτα* είναι στο πνευματικό βασίλειο και τα ζωντανά όντα *νιτια-μπαντα* είναι στον υλικό κόσμο.

«Στον πνευματικό κόσμο και ο Κύριος και τα ζωντανά όντα εκδηλώνονται στην αρχική τους μορφή, σαν σπινθήρες σε φλογισμένη φωτιά. Αλλά στον υλικό κόσμο, παρόλο που ο Κύριος διαπερνά τα πάντα στο απρόσωπο γνώρισμά Του, τα ζωντανά όντα έχουν ξεχάσει τη συνείδηση του Κρίσνα, όπως μερικές φορές οι σπινθήρες πετάγονται από τη φλογισμένη φωτιά και χάνουν την αρχική τους λαμπερή κατάσταση. Μερικοί σπινθήρες πέφτουν στο ξερό χορτάρι και έτσι ανάβουν μία άλλη μεγάλη φωτιά. Αυτό είναι αναφορά στους αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες, οι οποίοι συμπονοούν τα

φτωχά και αθώα ζωντανά όντα. Ο αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης φωτίζει με συνείδηση του Κρίσνα τις καρδιές των υποκείμενων σε όρους ψυχών και έτσι η φλογισμένη φωτιά του πνευματικού κόσμου φανερώνεται ακόμα και μέσα στον υλικό κόσμο. Μερικοί σπινθήρες πέφτουν στο νερό· χάνουν αμέσως την αρχική τους λαμπρότητα και σχεδόν εξαφανίζονται. Αυτό είναι παρεμφερές με τα ζωντανά όντα που γεννιούνται ανάμεσα σε χονδροειδείς υλιστές και σε αυτή την περίπτωση η αρχική τους συνείδηση του Κρίσνα σχεδόν σβήνει. Μερικοί σπινθήρες πέφτουν στο έδαφος και παραμένουν ανάμεσα στη φλογισμένη και την υπό εξαφάνιση κατάσταση. Έτσι μερικά ζωντανά όντα είναι χωρίς συνείδηση του Κρίσνα, μερικά είναι μεταξύ του να έχουν και να μην έχουν συνείδηση του Κρίσνα, και μερικά έχουν πραγματικά συνείδηση του Κρίσνα. Οι ημίθεοι στους ανώτερους πλανήτες, ξεκινώντας από τον Κύριο Μπράμα, τον Ίντρα, τον Τσάντρα, τον θεό του ήλιου και διάφορους άλλους ημίθεους, έχουν όλοι συνείδηση του Κρίσνα. Η ανθρώπινη κοινωνία βρίσκεται ανάμεσα στους ημίθεους και τα ζώα, και έτσι ορισμένοι έχουν λιγότερο ή περισσότερο συνείδηση του Κρίσνα και ορισμένοι άλλοι έχουν ξεχάσει εντελώς τη συνείδηση του Κρίσνα. Τα ζωντανά όντα τρίτης κατηγορίας, και συγκεκριμένα, τα ζώα, τα φυτά, τα δέντρα και τα υδρόβια, έχουν λησμονήσει εντελώς τη συνείδηση του Κρίσνα. Αυτό το παράδειγμα που αναφέρεται στις Βέδες, των σπινθήρων μιας φλογισμένης φωτιάς, είναι πολύ κατάλληλο για την κατανόηση των συνθηκών των διαφόρων ειδών ζωντανών όντων. Αλλά πάνω από όλα τα ζωντανά όντα βρίσκεται το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Κρίσνα ή Πουρουσότταμα, που είναι πάντοτε απελευθερωμένος από όλες τις υλικές συνθήκες.

«Μπορεί να τεθεί το ερώτημα γιατί τα ζωντανά όντα έχουν πέσει τυχαία σε διάφορες συνθήκες ζωής. Για να απαντήσουμε σε αυτό το ερώτημα, πρέπει πρώτα να καταλάβουμε ότι δεν μπορεί να ισχύσει καμία επίδραση της τύχης στα ζωντανά όντα· η τύχη ισχύει για τα μη ζωντανά όντα. Σύμφωνα με τη βεδική γραμματεία, τα ζωντανά όντα διαθέτουν γνώση και γι' αυτό αποκαλούνται *τσετανια*, που σημαίνει 'τελούν εν γνώσει'. Επομένως, η κατάστασή τους στις διάφορες συνθήκες της ζωής δεν είναι τυχαία. Οφείλεται στις επιλογές τους, επειδή διαθέτουν γνώση. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ο Κύριος λέει. 'Άφησε τα πάντα και εγκαταλείψου σ' Εμένα'. Αυτή η μέθοδος συνειδητοποίησης του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας είναι ανοιχτή σε όλους, αλλά παραμένει επιλογή του συγκεκριμένου ζωντανού όντος είτε να δεχθεί είτε να απορρίψει αυτή την πρόταση. Στο τελευταίο τμήμα της *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, ο Κύριος Κρίσνα είπε ευθέως στον Αρτζούνα, 'Αγαπητέ

Μου Αρτζούνα, τώρα σου έχω πει τα πάντα. Τώρα όλα εξαρτώνται από εσένα· από το αν θα επιλέξεις να τα δεχθείς'. Κατά τον ίδιο τρόπο, τα ζωντανά όντα που έχουν κατέβει στον υλικό κόσμο έχουν κάνει την επιλογή τους να απολαύσουν αυτόν τον υλικό κόσμο. Δεν τα έστειλε ο Κρίσνα στον υλικό κόσμο. Ο υλικός κόσμος έχει δημιουργηθεί για την απόλαυση των ζωντανών όντων που ήθελαν να αφήσουν την αιώνια υπηρεσία του Κυρίου για να γίνουν τα ίδια υπέρτατοι δικαιούχοι της απόλαυσης. Σύμφωνα με τη φιλοσοφία των Βαϊσνάβα, όταν ένα ζωντανό ον επιθυμεί να ικανοποιήσει τις αισθήσεις του και ξεχνά την υπηρεσία του Κυρίου, του παραχωρείται ένα μέρος στον υλικό κόσμο για να ενεργεί ελεύθερα σύμφωνα με την επιθυμία του και γι' αυτό δημιουργεί μία κατάσταση ζωής στην οποία είτε απολαμβάνει είτε υποφέρει. Θα πρέπει να γνωρίζουμε οπωσδήποτε ότι και ο Κύριος και τα ζωντανά όντα τελούν αιωνίως εν γνώσει. Δεν υπάρχει γέννηση και θάνατος ούτε για τον Κύριο ούτε για τα ζωντανά όντα. Όταν λαμβάνει χώρα η δημιουργία, αυτό δεν σημαίνει ότι δημιουργούνται τα ζωντανά όντα. Ο Κύριος δημιουργεί τον υλικό κόσμο για να δώσει στις υποκείμενες σε όρους ψυχές μια ευκαιρία να υψωθούν στο ανώτερο επίπεδο της συνείδησης του Κρίσνα. Αν η υποκείμενη σε όρους ψυχή δεν επωφεληθεί από αυτή την ευκαιρία, τότε μετά τη διάλυση του υλικού κόσμου, εισέρχεται μέσα στο σώμα του Ναράγιανα και παραμένει εκεί σε βαθύ ύπνο μέχρι την ώρα μιας άλλης δημιουργίας.

«Σχετικά με αυτό, το παράδειγμα της εποχής των βροχών είναι πολύ κατάλληλο. Οι εποχικές βροχοπτώσεις μπορούν να θεωρηθούν εκπρόσωποι της δημιουργίας, επειδή μετά τη βροχή τα βρεγμένα χωράφια ευνοούν την καλλιέργεια διαφόρων ειδών βλάστησης. Παρόμοια, μόλις υπάρξει δημιουργία όταν ο Κύριος ρίξει τη ματιά Του στην υλική φύση, τα ζωντανά όντα ξεπετάγονται αμέσως στις διάφορες συνθήκες ζωής, όπως ακριβώς τα διάφορα είδη βλάστησης φυτρώνουν μετά τη βροχή. Η βροχή είναι μία, αλλά η δημιουργία διαφόρων φυτών ποικίλλει. Η βροχή πέφτει το ίδιο σε όλο το χωράφι, αλλά τα διάφορα φυτά φυτρώνουν σε διαφορετικά σχήματα και διαφορετικές μορφές, ανάλογα με τους σπόρους που φυτεύτηκαν. Κατά τον ίδιο τρόπο, οι σπόροι των επιθυμιών μας διαφέρουν. Κάθε ζωντανό ον έχει διαφορετικό τύπο επιθυμίας και αυτή η επιθυμία είναι ο σπόρος ο οποίος προκαλεί την ανάπτυξή του σε ένα συγκεκριμένο τύπο σώματος. Αυτό εξηγείται από τον Ρούπα Γκοσουάμι με τη λέξη *παπα-μπιτζα*. *Παπα* σημαίνει αμαρτωλό. Όλες οι υλικές επιθυμίες μας πρέπει να θεωρούνται *παπα-μπιτζα*, δηλαδή οι σπόροι αμαρτωλών επιθυμιών. Η *Μπαγκαβαντ-γκιτα* εξηγεί ότι η αμαρτωλή επιθυμία μας είναι ότι δεν παραδινόμαστε στον Υπέρτατο Κύριο.

Γι' αυτό ο Κύριος λέει στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, 'Θα σε προστατέψω από τις επακόλουθες αντιδράσεις των αμαρτωλών επιθυμιών'. Αυτές οι αμαρτωλές επιθυμίες εκδηλώνονται σε διάφορα είδη σωμάτων· συνεπώς, κανείς δεν μπορεί να κατηγορήσει τον Υπέρτατο Κύριο για μεροληπτικότητα, επειδή δίνει έναν τύπο σώματος σε έναν συγκεκριμένο τύπο ζωντανού όντος και έναν άλλο τύπο σώματος σε ένα άλλο ζωντανό ον. Όλα τα σώματα των 8.400.000 ζωικών ειδών έρχονται σύμφωνα με τη διανοητική κατάσταση των ατομικών ζωντανών όντων. Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Πουρουσότταμα, τους δίνει απλώς μία ευκαιρία να δράσουν σύμφωνα με τις επιθυμίες τους. Επομένως, τα ζωντανά όντα ενεργούν, επωφελούμενα της δυνατότητας που τους δίνει ο Κύριος.

«Ταυτόχρονα, γεννιούνται από το υπερβατικό σώμα του Κυρίου. Αυτή η σχέση μεταξύ του Κυρίου και των ζωντανών όντων εξηγείται στη βεδική γραμματεία, όπου λέγεται πως ο Υπέρτατος Κύριος συντηρεί όλα τα παιδιά Του, δίνοντάς τους οτιδήποτε θελήσουν. Παρόμοια, στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ο Κύριος λέει, 'Εγώ είμαι ο σπερματοδότης πατέρας όλων των ζωντανών όντων'. Είναι πολύ απλό να καταλάβει κανείς ότι ο πατέρας γεννά τα παιδιά του, αλλά τα παιδιά ενεργούν ανάλογα με τις δικές τους επιθυμίες. Γι' αυτό ο πατέρας δεν είναι ποτέ υπεύθυνος για το μέλλον των παιδιών του. Κάθε παιδί μπορεί να επωφεληθεί από την περιουσία και τις οδηγίες του πατέρα, αλλά παρόλο που η κληρονομιά και οι οδηγίες μπορεί να είναι οι ίδιες για όλα τα παιδιά, εξαιτίας των διαφορετικών επιθυμιών τους, κάθε παιδί δημιουργεί μία διαφορετική ζωή και με αυτόν τον τρόπο υποφέρει ή απολαμβάνει.

«Παρόμοια, οι οδηγίες της *Μπαγκαβαντ-γκιτα* είναι το ίδιο για όλους· όλοι θα πρέπει να παραδοθούν στον Υπέρτατο Κύριο και Αυτός θα τους αναλάβει και θα τους προστατέψει από τις αντιδράσεις στις αμαρτίες. Οι δυνατότητες για ζωή στη δημιουργία του Κυρίου προσφέρονται εξίσου σε όλα τα ζωντανά όντα. Οτιδήποτε υπάρχει, είτε στη γη είτε στο νερό είτε στον ουρανό, προσφέρεται εξίσου σε όλα τα ζωντανά όντα. Εφόσον όλοι είναι γιοι του Υπερτάτου Κυρίου, όλοι μπορούν να απολαύσουν τις υλικές δυνατότητες που τους δίνει ο Κύριος, αλλά τα κακότυχα ζωντανά όντα δημιουργούν δυσμενείς συνθήκες ζωής μαλώνοντας μεταξύ τους. Η ευθύνη γι' αυτούς τους διαπληκτισμούς και τη δημιουργία δυσμενών συνθηκών ζωής βρίσκεται στην πλευρά των ζωντανών όντων και όχι στην πλευρά του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Επομένως, αν τα ζωντανά όντα επωφεληθούν από τις οδηγίες του Κυρίου όπως αυτές παρουσιάζονται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* και

αναπτύξουν συνείδηση του Κρίσνα, τότε η ζωή τους γίνεται θεϊκή και μπορούν να επιστρέψουν στον Θεό.

«Μπορεί κανείς να προβάλει το επιχείρημα ότι επειδή ο υλικός κόσμος δημιουργήθηκε από τον Κύριο, Αυτός είναι υπεύθυνος για την κατάσταση του. Ασφαλώς είναι υπεύθυνος εμμέσως για τη δημιουργία και τη συντήρηση του υλικού κόσμου, αλλά δεν είναι ποτέ υπεύθυνος για τις διάφορες συνθήκες των ζωντανών όντων. Η δημιουργία του υλικού κόσμου από τον Κύριο παρομοιάζεται με τη δημιουργία βλάστησης από το σύννεφο. Στην εποχή των βροχών το σύννεφο δημιουργεί διάφορες ποικιλίες λαχανικών. Το σύννεφο ρίχνει νερό στην επιφάνεια της γης, αλλά ποτέ δεν αγγίζει τη γη απευθείας. Κατά τον ίδιο τρόπο, ο Κύριος δημιουργεί τον υλικό κόσμο κοιτάζοντας απλώς την υλική ενέργεια. Αυτό βεβαιώνεται στις Βέδες: Έριξε τη ματιά Του στην υλική φύση και έτσι έγινε η δημιουργία. Και στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* βεβαιώνεται ότι απλώς με την υπερβατική Του ματιά πάνω στην υλική φύση δημιουργεί διάφορες ποικιλίες όντων, κινητών και ακίνητων, ζωντανών και νεκρών.

«Συνεπώς η δημιουργία του υλικού κόσμου μπορεί να θεωρηθεί ως μία από τις διασκεδάσεις του Κυρίου· αποκαλείται μία από τις διασκεδάσεις του Κυρίου επειδή δημιουργεί τον υλικό κόσμο όποτε το επιθυμεί. Αυτή η επιθυμία του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας είναι επίσης πολύ μεγάλο έλεος από μέρους Του. Επειδή δίνει άλλη μία ευκαιρία στις υποκείμενες σε όρους ψυχές να αναπτύξουν την αρχική τους συνείδηση και να επιστρέψουν έτσι στον Θεό. Γι' αυτό κανείς δεν μπορεί να καταλογίσει ευθύνες στον Υπέρτατο Κύριο για τη δημιουργία του υλικού κόσμου.

«Από το υπό συζήτηση ζήτημα μπορούμε να αποκομίσουμε πλήρη κατανόηση της διαφοράς μεταξύ των ιμπερσοναλιστών και των περσοναλιστών. Η απρόσωπη αντίληψη συνιστά τη συγχώνευση στην ύπαρξη του Υπερτάτου και η φιλοσοφία του κενού συνιστά τη μετατροπή κάθε υλικής ποικιλίας σε κενό. Και οι δύο αυτές φιλοσοφίες είναι γνωστές ως *Μαγιαβάντα*. Σίγουρα η κοσμική εκδήλωση φτάνει σε ένα τέλος και γίνεται κενή, αδειάζει, όταν τα ζωντανά όντα συγχωνεύονται μέσα στο σώμα του Ναράγιανα για να αναπαυθούν μέχρι την επόμενη δημιουργία, και αυτό μπορεί να χαρακτηριστεί απρόσωπη κατάσταση, αλλά αυτές οι καταστάσεις δεν είναι ποτέ αιώνιες. Η παύση της ποικιλομορφίας του υλικού κόσμου και η συγχώνευση των ζωντανών όντων μέσα στο σώμα του Υπερτάτου δεν είναι διαρκείς, επειδή η δημιουργία θα συμβεί και πάλι και τα ζωντανά όντα που

βυθίζονται μέσα στο σώμα του Υπερτάτου χωρίς να έχουν αναπτύξει συνείδηση του Κρίσνα, θα εμφανισθούν ξανά στον υλικό κόσμο όταν υπάρξει μία άλλη δημιουργία. Η *Μπαγκαβαντ-γκιτα* βεβαιώνει το γεγονός ότι ο υλικός κόσμος δημιουργείται και αφανίζεται. Αυτό συνεχίζεται αενάως και οι υποκείμενες σε όρους ψυχές που δεν έχουν συνείδηση του Κρίσνα επιστρέφουν ξανά και ξανά όποτε εκδηλώνεται η υλική δημιουργία. Αν αυτές οι υποκείμενες σε όρους ψυχές επωφεληθούν από αυτή την ευκαιρία και αναπτύξουν συνείδηση του Κρίσνα κάτω από την άμεση καθοδήγηση του Κυρίου, τότε μεταφέρονται στον πνευματικό κόσμο και δεν είναι υποχρεωμένες να επιστρέψουν ξανά στην υλική δημιουργία. Γι' αυτό λέγεται ότι οι οπαδοί του κενού και οι ιμπερσοναλιστές δεν είναι πολύ ευφυείς, επειδή δεν καταφεύγουν στα λωτοειδή πόδια του Κυρίου. Επειδή είναι λιγότερο ευφυείς, αυτοί οι οπαδοί του κενού και οι ιμπερσοναλιστές καταφεύγουν σε διάφορων ειδών ασκητικότητες, είτε για να φτάσουν στο στάδιο του *νιρβανα*, δηλαδή για να τελειώσουν τις υλικές συνθήκες ζωής, είτε για να φτάσουν στην ενότητα με τον Κύριο, συγχωνευόμενοι μέσα στο σώμα Του. Όλοι τους ξαναπέφτουν, επειδή αγνοούν τα λωτοειδή πόδια του Κυρίου».

Στην *Τσετανια-τσαριταμριτα*, ο συγγραφέας, ο Κρισναντάσα Καβιράζα Γκοσουάμι, αφού μελέτησε όλη τη βεδική γραμματεία και αφού άκουσε από όλες τις αυθεντίες, έδωσε τη γνώμη του ότι ο Κρίσνα είναι ο μόνος υπέρτατος κύριος και ότι όλα τα ζωντανά όντα είναι αιώνιοι υπηρέτες Του. Η δήλωσή του επιβεβαιώνεται στις προσευχές των προσωποποιημένων Βεδών. Συνεπώς, το συμπέρασμα είναι ότι όλοι βρίσκονται υπό τον έλεγχο του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, όλοι υπηρετούν υπό την υπέρτατη διεύθυνση του Κυρίου και όλοι φοβούνται το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Από τον φόβο του Κυρίου, όλες οι πράξεις εκτελούνται σωστά. Όλων η θέση είναι υποδεέστερη του Υπερτάτου Κυρίου, αλλά παρ' όλα αυτά ο Κύριος δεν μεροληπτεί στις απόψεις Του για τα ζωντανά όντα. Είναι όπως ο απεριόριστος ουρανός· όπως οι σπίθες της φωτιάς χορεύουν στη φωτιά, παρόμοια, όλα τα ζωντανά όντα είναι σαν πουλιά που πετούν στον απεριόριστο ουρανό. Μερικά από αυτά πετούν πολύ ψηλά, μερικά πετούν σε χαμηλότερο ύψος και μερικά πετούν ακόμα χαμηλότερα. Τα διάφορα πουλιά πετούν σε διαφορετικές θέσεις ανάλογα με τις αντίστοιχες ικανότητές τους για πτήση, αλλά ο ουρανός δεν έχει καμία σχέση με αυτή την ικανότητα. Και στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ο Κύριος βεβαιώνει ότι απονέμει διάφορες θέσεις στα διάφορα ζωντανά όντα ανάλογα με τον βαθμό εγκατάλειψής τους. Αυτή η αναλογική ανταμοιβή των ζωντανών όντων από το Υπέρτατο Πρόσωπο της

Θεότητας δεν συνιστά μεροληπτικότητα. Επομένως, παρά το γεγονός ότι τα ζωντανά όντα βρίσκονται σε διαφορετικές θέσεις, σε διαφορετικές σφαίρες και σε διαφορετικά ζωικά είδη, όλα τους είναι πάντοτε υπό τον έλεγχο του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, όμως Αυτό δεν είναι ποτέ υπεύθυνο για τις διάφορες συνθήκες της ζωής τους. Είναι, επομένως, ανόητο και τεχνητό να πιστεύει κανείς ότι είναι ίσος με τον Υπέρτατο Κύριο και είναι ακόμα πιο ανόητο να πιστεύει ότι δεν έχει δει τον Θεό. Όλοι βλέπουν τον Θεό στις διάφορες όψεις Του· η μόνη διαφορά είναι πως ο πιστός βλέπει τον Θεό ως Υπέρτατο Πρόσωπο, ενώ ο άθεος βλέπει την Απόλυτη Αλήθεια ως έσχατο θάνατο.

Οι προσωποποιημένες Βέδες συνέχισαν να προσεύχονται. «Αγαπημένε μας Κύριε, από όλες τις βεδικές πληροφορίες γίνεται κατανοητό ότι Εσύ είσαι ο υπέρτατος ελεγκτής και όλα τα ζωντανά όντα είναι ελεγχόμενα. Και ο Κύριος και τα ζωντανά όντα αποκαλούνται *νιτια*, αιώνια, και έτσι είναι ποιοτικώς ένα, αλλά παρ' όλα αυτά, *νιτια* στον ενικό, δηλαδή ο Υπέρτατος Κύριος, είναι ο ελεγκτής, ενώ *νιτια* στον πληθυντικό, δηλαδή τα ζωντανά όντα, είναι οι ελεγχόμενοι. Το ατομικό ελεγχόμενο ζωντανό ον κατοικεί μέσα στο σώμα και ο υπέρτατος ελεγκτής, ως Υπέρτατη ψυχή, είναι και Αυτός εκεί, αλλά η Υπέρτατη Ψυχή ελέγχει την ατομική ψυχή. Αυτή είναι η ετυμολογία των Βεδών. Αν η ατομική ψυχή δεν ελεγχόταν από την Υπέρτατη Ψυχή, τότε πώς θα μπορούσε κανείς να εξηγήσει τη βεδική εκδοχή ότι το ζωντανό ον μεταναστεύει από το ένα σώμα στο άλλο, απολαμβάνοντας και υποφέροντας τα αποτελέσματα των περασμένων του πράξεων; Μερικές φορές προάγεται σε ένα υψηλότερο επίπεδο ζωής και μερικές φορές υποβαθμίζεται σε ένα κατώτερο επίπεδο. Έτσι οι υποκείμενες σε όρους ψυχές βρίσκονται όχι μόνο υπό τον έλεγχο του Υπερτάτου Κυρίου, αλλά καθορίζονται επίσης και από τον έλεγχο της υλικής φύσης. Αυτή η σχέση των ζωντανών όντων με τον Υπέρτατο Κύριο ως ελεγχομένων και ελέγχοντος αποδεικνύει οριστικά πως μολονότι η Υπέρτατη Ψυχή διαπερνά τα πάντα, τα ατομικά ζωντανά όντα δεν έχουν ποτέ αυτή την ικανότητα. Αν τα ζωντανά όντα διαπερνούσαν τα πάντα, δεν θα ετίθετο θέμα να βρίσκονται υπό έλεγχο. Συνεπώς, η θεωρία ότι η Υπέρτατη Ψυχή και η ατομική ψυχή είναι ίσες, είναι ένα μολυσμένο συμπέρασμα και κανένα λογικό πρόσωπο δεν το αποδέχεται· αντίθετα, θα πρέπει να προσπαθήσει να καταλάβει κανείς τις διαφορές μεταξύ του υπερτάτου αιωνίου και των υποδεέστερων αιωνίων».

Οι προσωποποιημένες Βέδες, λοιπόν, συμπέραναν, «Ω Κύριε, και Εσύ και οι περιορισμένες *ντρουβα*, τα ζωντανά όντα, είστε αιώνιοι. Μερικές φορές η

μορφή του απεριόριστου αιωνίου υπολογίζεται ως συμπαντική μορφή, και στα βεδικά έργα όπως οι *Ουπανισαντ*, η μορφή των περιορισμένων αιώνων περιγράφεται ζωντανά. Λέγεται εκεί πως η αρχική πνευματική μορφή του ζωντανού όντος είναι το ένα δεκάκις χιλιοστό του μεγέθους της άκρης μιας τρίχας. Αναφέρεται ότι το πνεύμα είναι μεγαλύτερο από τον μεγαλύτερο και μικρότερο από τον μικρότερο. Τα ατομικά ζωντανά όντα, που είναι αιωνίως συστατικά μέρη του Θεού, είναι μικρότερα από το μικρότερο. Με τις υλικές αισθήσεις μας δεν μπορούμε να συλλάβουμε ούτε τον Υπέρτατο, που είναι μεγαλύτερος από τον μεγαλύτερο, ούτε την ατομική ψυχή, που είναι μικρότερη από τον μικρότερο. Είμαστε υποχρεωμένοι να κατανοήσουμε και τον μεγαλύτερο και τον μικρότερο από τις αυθεντικές πηγές της βεδικής γραμματείας. Η βεδική γραμματεία αναφέρει ότι η Υπέρτατη Ψυχή κάθεται μέσα στο σώμα του ζωντανού όντος και είναι μεγάλη όσο ένας αντίχειρας. Συνεπώς μπορεί να τεθεί το επιχείρημα, πώς μπορεί κάτι στο μέγεθος ενός αντίχειρα να χωρέσει μέσα στην καρδιά ενός μυρμηγκιού; Η απάντηση είναι ότι αυτή τη μέτρηση της Υπέρτατης Ψυχής στο μέγεθος ενός αντίχειρα την φανταζόμαστε ανάλογα με το μέγεθος του σώματος του ζωντανού όντος. Επομένως, σε κάθε περίπτωση, η Υπέρτατη Ψυχή και το ατομικό ζωντανό ον δεν μπορούν να θεωρηθούν ένα, παρόλο που και οι δύο εισέρχονται μέσα στο υλικό σώμα του ζωντανού όντος. Η Υπέρτατη Ψυχή που ζει μέσα στην καρδιά είναι εκεί για να κατευθύνει, να ελέγχει, το ατομικό ζωντανό ον. Παρόλο που και οι δύο είναι *ντρουβα*, αιώνιοι, το ζωντανό ον είναι πάντοτε υπό την καθοδήγηση του Υπερτάτου.

Μπορεί κανείς να αντιτάξει πως επειδή τα ζωντανά όντα γεννιούνται από την υλική φύση, είναι όλα ίσα και ανεξάρτητα. Ωστόσο, στη βεδική γραμματεία λέγεται ότι πρώτα το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας γονιμοποιεί την υλική φύση με τα ζωντανά όντα και μετά εμφανίζονται αυτά. Συνεπώς, η εμφάνιση των ατομικών ζωντανών όντων δεν οφείλεται πραγματικά μόνο στην υλική φύση, όπως ακριβώς το παιδί που παράγεται από τη γυναίκα δεν αποτελεί ανεξάρτητη παραγωγή της. Η γυναίκα πρώτα γονιμοποιείται από τον άντρα και μετά παράγεται το παιδί. Συνεπώς, το παιδί που παράγεται από τη γυναίκα είναι συστατικό μέρος του άντρα. Κατά τον ίδιο τρόπο, τα ζωντανά όντα παράγονται φαινομενικά από την υλική φύση, αλλά όχι ανεξάρτητα. Τα ζωντανά όντα υπάρχουν επειδή η υλική φύση γονιμοποιείται από τον υπέρτατο πατέρα. Επομένως το επιχείρημα ότι τα ατομικά ζωντανά όντα δεν είναι συστατικά μέρη του Υπερτάτου δεν ευσταθεί. Για παράδειγμα, τα διάφορα μέρη του σώματος δεν μπορούν να

θεωρηθούν ίσα με το όλο· αντίθετα, το όλο σώμα ελέγχει τα διάφορα μέλη. Παρόμοια, τα συστατικά μέρη του υπερτάτου όλου εξαρτώνται και ελέγχονται πάντοτε από την πηγή των συστατικών μερών. Βεβαιώνεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ότι τα ζωντανά όντα είναι συστατικά μέρη του Κρίσνα: *μαμαϊβαμσο*. Κανείς λογικός άνθρωπος, επομένως, δεν θα δεχθεί τη θεωρία ότι η Υπέρτατη Ψυχή και η ατομική ψυχή ανήκουν στην ίδια κατηγορία. Είναι ίσες ποιοτικά, αλλά ποσοτικά η Υπέρτατη Ψυχή είναι πάντοτε Υπέρτατη και η ατομική ψυχή είναι πάντοτε υποδεέστερη της Υπέρτατης Ψυχής. Αυτό είναι το συμπέρασμα των Βεδών».

Δύο σημαντικές λέξεις που χρησιμοποιούνται σε σχέση με αυτό είναι οι λέξεις *γιανμαγια* και *τσινμαγια*. Στη Σανσκριτική γραμματική η λέξη *μαγια* χρησιμοποιείται με την έννοια του μετασχηματισμού και με την έννοια της επάρκειας. Οι Μαγιαβάντι φιλόσοφοι εξηγούν ότι η λέξη *γιανμαγια* ή *τσινμαγια* δηλώνει ότι το ζωντανό ον είναι πάντοτε ίσο με τον Υπέρτατο. Αλλά θα πρέπει κανείς να σκεφτεί αν αυτό το πρόσφυμα, το *μαγια*, χρησιμοποιείται για να δηλώσει επάρκεια ή μετασχηματισμό. Το ζωντανό ον δεν κατέχει ποτέ τίποτε στην ίδια ακριβώς αναλογία με το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Συνεπώς, αυτό το πρόθεμα *μαγια* δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί με την έννοια ότι το ατομικό ζωντανό ον είναι αυτάρκες. Το ατομικό ζωντανό ον δεν έχει ποτέ επάρκεια γνώσης· διαφορετικά, πώς θα μπορούσε να περιέλθει υπό τον έλεγχο της *μαγια*, της παραπλανητικής ενέργειας; Επομένως, η λέξη «επάρκεια» μπορεί να γίνει αποδεκτή μόνο σε αναλογία με το μέγεθος του ζωντανού όντος. Η πνευματική ενότητα του Υπερτάτου Κυρίου και των ζωντανών όντων δεν είναι ποτέ αποδεκτή ως ομοιογένεια. Κάθε ζωντανό ον είναι άτομο. Αν γίνει αποδεκτή η ομοιογενής ενότητα, τότε με την απελευθέρωση μίας ατομικής ψυχής θα απελευθερώνονταν ταυτόχρονα όλες οι άλλες ατομικές ψυχές. Το γεγονός όμως είναι ότι κάθε ατομική ψυχή απολαμβάνει η υποφέρει με διαφορετικό τρόπο στον υλικό κόσμο.

Η λέξη *μαγια* χρησιμοποιείται επίσης με τη σημασία του μετασχηματισμού ή, μερικές φορές, με τη σημασία του υποπροϊόντος. Η ιμπερσοναλιστική θεωρία είναι ότι το Ίδιο το Μπραμάν έχει δεχθεί διάφορους τύπους σωμάτων και ότι αυτό είναι η *λιλα* Του, η διασκέδασή Του. Υπάρχουν, ωστόσο, πολλές χιλιάδες ζωικά είδη σε διάφορα πρότυπα συνθηκών ζωής, όπως ανθρώπινα όντα, ημίθεοι, ζώα, πουλιά, κλπ., και αν όλα τους ήταν επεκτάσεις της Υπέρτατης Απόλυτης Αλήθειας, τότε δεν θα ετίθετο θέμα απελευθέρωσης, επειδή το Μπραμάν είναι ήδη απελευθερωμένο. Μία άλλη ερμηνεία που

διατυπώνουν οι Μαγιαβάντι είναι ότι σε κάθε χιλιετία εκδηλώνονται διαφορετικοί τύποι σωμάτων και όταν η χιλιετία κλείσει, τα διάφορα σώματα, δηλαδή οι επεκτάσεις του Μπραμάν, γίνονται αυτομάτως ένα, τερματίζοντας όλες τις εκδηλώσεις. Έπειτα, στην επόμενη χιλιετία, σύμφωνα με αυτή τη θεωρία, το Μπραμάν επεκτείνεται και πάλι σε διαφορετικές σωματικές μορφές. Αν δεχθούμε αυτή τη θεωρία, τότε το Μπραμάν υπόκειται σε αλλαγές. Αυτό όμως δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Από τη *Βενταντα-σουτρα* καταλαβαίνουμε ότι το Μπραμάν είναι από τη φύση του χαρούμενο. Δεν μπορεί, συνεπώς, να αλλάξει και να γίνει ένα σώμα το οποίο υπόκειται σε οδυνηρές συνθήκες. Στην πραγματικότητα, τα ζωντανά όντα τα οποία είναι συστατικά μέρη του Μπραμάν, είναι απειροελάχιστα σωματίδια, που έχουν την τάση να καλύπτονται από την παραπλανητική ενέργεια. Όπως εξηγήθηκε προηγουμένως, τα σωματίδια του Μπραμάν είναι σαν σπινθήρες που χορεύουν μακάρια μέσα στη φωτιά, αλλά υπάρχει η πιθανότητα να πέσουν από τη φωτιά στον καπνό, παρόλο που ο καπνός είναι μία άλλη κατάσταση της φωτιάς. Ο υλικός κόσμος είναι σαν καπνός και ο πνευματικός κόσμος είναι σαν φλογισμένη φωτιά. Τα αμέτρητα ζωντανά όντα είναι επιρρεπή στο να πέσουν κάτω στον υλικό κόσμο από τον πνευματικό κόσμο όταν επηρεάζονται από την παραπλανητική ενέργεια και είναι επίσης δυνατό στο ζωντανό ον να απελευθερωθεί ξανά, όταν με την καλλιέργεια αληθινής γνώσης ελευθερωθεί εντελώς από τη μόλυνση του υλικού κόσμου.

Η θεωρία των *ασουρα* είναι ότι τα ζωντανά όντα γεννιούνται από την υλική φύση, την *πρακριτι*, σε επαφή με τον *πουρουσα*. Ούτε αυτή η θεωρία μπορεί να γίνει δεκτή, επειδή και η υλική φύση και το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας υφίστανται αιωνίως. Ούτε η υλική φύση ούτε το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας μπορούν να γεννηθούν. Ο Υπέρτατος Κύριος είναι γνωστός ως *ατζα*, αγέννητος. Παρόμοια, η υλική φύση ονομάζεται και αυτή *ατζᾶ*. Και οι δύο όροι, *ατζα* και *ατζᾶ*, σημαίνουν αγέννητος. Επειδή και η υλική φύση και το Υπέρτατο Πρόσωπο είναι αγέννητοι, δεν είναι δυνατό να γεννήσουν τα ζωντανά όντα. Όπως το νερό σε επαφή με τον αέρα παρουσιάζει μερικές φορές αμέτρητες φυσαλλίδες, έτσι και ένας συνδυασμός της υλικής φύσης και του Υπερτάτου Προσώπου προκαλεί την εμφάνιση των ζωντανών όντων στον υλικό κόσμο. Όπως οι φυσαλλίδες στο νερό εμφανίζονται σε διάφορα σχήματα, παρόμοια, τα ζωντανά όντα εμφανίζονται και αυτά στον υλικό κόσμο σε διάφορα σχήματα και σε διάφορες συνθήκες, επηρεασμένα από τις καταστάσεις της υλικής φύσης. Συνεπώς, δεν είναι παράλογο να συμπεράνουμε ότι όλα τα ζωντανά όντα που εμφανίζονται στον υλικό κόσμο

σε διάφορα σχήματα, όπως ανθρώπινα όντα, ημίθεοι, ζώα, πουλιά, κλπ., αποκτούν τα αντίστοιχα σώματά τους εξαιτίας διαφορετικών επιθυμιών. Κανείς δεν μπορεί να πει πότε ξύπνησαν αυτές οι επιθυμίες μέσα τους και γι' αυτό λέγεται, *αναντι-καρμα*: η αιτία της υλικής ύπαρξης δεν είναι ανιχνεύσιμη. Κανείς δεν γνωρίζει πότε άρχισε η υλική ζωή, είναι όμως γεγονός ότι έχει ένα σημείο εκκίνησης, επειδή αρχικά κάθε ζωντανό ον είναι πνευματικός σπινθήρας. Όπως οι σπινθήρες που πέφτουν στο έδαφος από μία φωτιά έχουν μία αρχή, παρόμοια, τα ζωντανά όντα που έρχονται στον υλικό κόσμο έχουν μία αρχή, αλλά κανείς δεν μπορεί να πει πότε. Ακόμα και κατά την ώρα της διάλυσης, αυτά τα ζωντανά όντα παραμένουν συγχωνευμένα στην πνευματική ύπαρξη του Κυρίου, σαν σε βαθύ ύπνο, αλλά οι αρχικές τους επιθυμίες να κυριαρχήσουν στην υλική φύση δεν καταλαγιάζουν. Ξανά, όταν υπάρξει η κοσμική εκδήλωση, βγαίνουν έξω για να ικανοποιήσουν τις ίδιες επιθυμίες και γι' αυτό εμφανίζονται σε διαφορετικά ζωικά είδη.

Η συγχώνευση στον Υπέρτατο την ώρα της διάλυσης παρομοιάζεται με το μέλι. Στην κερήθρα, διατηρούνται οι γεύσεις των διαφόρων λουλουδιών και φρούτων. Όταν πίνει κανείς το μέλι, δεν μπορεί να διακρίνει τι είδους μέλι έχει συλλεγεί και από τι είδους λουλούδι, αλλά η απολαυστική γεύση του μελιού προϋποθέτει ότι το μέλι δεν είναι ομοιογενές, αλλά συνδυασμός διαφόρων γεύσεων. Ένα άλλο παράδειγμα είναι ότι παρόλο που διάφοροι ποταμοί αναμειγνύονται τελικώς με το νερό της θάλασσας, αυτό δεν σημαίνει πως με αυτόν τον τρόπο οι ατομικές ταυτότητες των ποταμών χάνονται. Μολονότι τα νερά του Γάγγη και του Γιαμούνα αναμειγνύονται με τα νερά της θάλασσας, ο ποταμός Γάγγης και ο ποταμός Γιαμούνα εξακολουθούν να υπάρχουν ανεξάρτητοι. Η συγχώνευση διαφόρων ζωντανών όντων στο Μπραμάν την ώρα της διάλυσης συνεπάγεται τη διάλυση διαφόρων τύπων σωμάτων, αλλά τα ζωντανά όντα, μαζί με τις διάφορες προτιμήσεις τους, παραμένουν βυθισμένα ατομικά στο Μπραμάν μέχρι την επόμενη εκδήλωση του υλικού κόσμου. Όπως η αλμυρή γεύση του θαλασσινού νερού και η γλυκιά γεύση του νερού του Γάγγη διαφέρουν και αυτή η διαφορά υπάρχει διαρκώς, έτσι και η διαφορά μεταξύ του Υπερτάτου Κυρίου και των ζωντανών όντων υπάρχει διαρκώς, μολονότι φαίνεται ότι κατά την ώρα της διάλυσης συγχωνεύονται. Συνεπώς, το συμπέρασμα είναι ότι ακόμα και όταν τα ζωντανά όντα ελευθερώνεται από κάθε μόλυνση των υλικών συνθηκών, συγχωνεύονται στο πνευματικό βασίλειο, επειδή οι ατομικές τους προτιμήσεις σε σχέση με τον Υπέρτατο Κύριο εξακολουθούν ακόμα να υπάρχουν.

Οι προσωποποιημένες Βέδες συνέχισαν: «Αγαπημένε μας Κύριε, το συμπέρασμά μας είναι ότι όλα τα ζωντανά όντα προσελκύονται από την υλική Σου ενέργεια και μόνον επειδή προσδιορίζονται εσφαλμένα ως προϊόντα της υλικής φύσης μεταναστεύουν από το ένα είδος υλικού σώματος στο άλλο σε κατάσταση λήθης της αιώνιας σχέσης τους μαζί Σου. Από άγνοια, αυτά τα ζωντανά όντα ταυτίζουν εσφαλμένα τον εαυτό τους με τα διάφορα ζωικά είδη και ειδικά όταν ανέρχονται στην ανθρώπινη μορφή ζωής, ταυτίζονται με μία συγκεκριμένη τάξη ανθρώπων ή με ένα συγκεκριμένο έθνος, φυλή, υποτιθέμενη θρησκεία, λησμονώντας την αληθινή τους ταυτότητα ως αιώνιοι υπηρέτες Σου. Εξαιτίας αυτής της λανθασμένης αντίληψης της ζωής, υφίστανται επανειλημμένες γεννήσεις και θανάτους. Από πολλά εκατομμύρια ζωντανά όντα, αν ένα από αυτά γίνει αρκετά έξυπνο, μέσω της συναναστροφής με αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες, φτάνει στην κατανόηση της συνείδησης του Κρίσνα και βγαίνει έξω από τη δικαιοδοσία της υλικής παρανόησης».

Στην *Τσετανια-τσαριταμριτα* βεβαιώνεται από τον Κύριο Τσετάνια ότι τα ζωντανά όντα περιπλανώνται μέσα στο σύμπαν σε διάφορα ζωικά είδη, αλλά αν ένα τους γίνει αρκετά έξυπνο, με τη χάρη του πνευματικού δασκάλου και του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, του Κρίσνα, τότε ξεκινά μία ζωή αφοσίωσης με συνείδηση του Κρίσνα. Λέγεται, *χαριμ βινα να μριτιμ ταραντι*: χωρίς τη βοήθεια του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, δεν μπορεί να ξεφύγει κάποιος από τα δίχτυα των επανειλημμένων γεννήσεων και θανάτων. Με άλλα λόγια, μόνον ο Υπέρτατος Κύριος, το Πρόσωπο της Θεότητας, μπορεί να ανακουφίσει τις υποκειμένες σε όρους ψυχές από τον κύκλο των επανειλημμένων γεννήσεων και θανάτων.

Οι προσωποποιημένες Βέδες συνέχισαν: «Η επίδραση του χρόνου -του παρελθόντος, του παρόντος και του μέλλοντος- και οι υλικές δυστυχίες, όπως η υπερβολική ζέστη, τα γηρατειά, η αρρώστια, είναι όλα απλώς η κίνηση των φρυδιών Σου. Όλα λειτουργούν υπό την καθοδήγησή Σου. Λέγεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ότι κάθε υλική δραστηριότητα συντελείται υπό την καθοδήγηση του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, του Κρίσνα. Όλες οι συνθήκες της υλικής ύπαρξης είναι αντιτιθέμενα στοιχεία για όσα πρόσωπα δεν έχουν εγκαταληφθεί σ' Εσένα. Για όσους όμως είναι εγκαταλελειμμένες ψυχές και έχουν πλήρη συνείδηση του Κρίσνα, αυτά τα πράγματα δεν μπορούν να αποτελούν πηγή φόβου. Όταν εμφανίσθηκε ο Κύριος Νρισιμχαντέβα, ο Μαχαράζα Πραλάντα δεν Τον φοβήθηκε καθόλου, ενώ ο άθεος πατέρας του αντιμετώπισε αμέσως την προσωποποίηση του θανάτου

και σκοτώθηκε. Επομένως, παρόλο που ο Κύριος Νρισιμχαντέβα εμφανίζεται ως θάνατος για έναν άθεο όπως ο Χιρανιακασιπού, είναι πάντοτε καλός και πηγή κάθε ευχαρίστησης για τους αφοσιωμένους υπηρέτες όπως ο Πραλάντα. Επομένως, ένας αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης δεν φοβάται τη γέννηση, τον θάνατο, τα γηρατειά και την αρρώστια.

Ο Σριπάντα Σριντάρα Σουάμι έχει συνθέσει μερικούς όμορφους στίχους, το νόημα των οποίων είναι το εξής: «Αγαπημένε μου Κύριε, είμαι ένα ζωντανό ον που ταλαιπωρείται διαρκώς από τις συνθήκες της υλικής ύπαρξης. Έχω σπάσει σε διάφορα κομμάτια από τον ολέθριο τροχό της υλικής ύπαρξης και εξαιτίας των αμαρτιών μου όσο υπάρχω στον υλικό κόσμο, καίγομαι στη φλογισμένη φωτιά της υλικής αντίδρασης. Με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, αγαπημένε μου Κύριε, έχω βρει καταφύγιο στα λωτοειδή Σου πόδια. Σε παρακαλώ δέξου με και προστάτεψέ με». Και ο Σρίλα Ναροττάμα Τάκουρ προσεύχεται επίσης ως εξής: «Αγαπημένε μου Κύριε, γιε του Μαχαράζα Νάνντα που συνδέσαι με την κόρη του Βρισαμπάνου, ήλθα για να βρω καταφύγιο κάτω από τα λωτοειδή Σου πόδια αφού υπέφερα πολύ στην υλική ζωή και προσεύχομαι να είσαι, Σε παρακαλώ, ευσπλαχνικός μαζί μου. Σε παρακαλώ, μη με κλωστήσεις μακριά· δεν έχω άλλο καταφύγιο εκτός από Εσένα».

Το συμπέρασμα είναι ότι οποιαδήποτε μέθοδος αυτοσυνειδητοποίησης ή συνειδητοποίησης του Θεού εκτός από το *μπακτι-γιογκα*, την υπηρεσία αφοσίωσης, είναι εξαιρετικά δύσκολη. Επομένως, η καταφυγή στην υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου με πλήρη συνείδηση του Κρίσνα είναι ο μόνος τρόπος απελευθέρωσης από τη μόλυνση της υλικής υπό όρους ζωής, ειδικά αυτή την εποχή. Όσοι δεν έχουν συνείδηση του Κρίσνα σπαταλούν τον χρόνο τους και δεν έχουν κάποια χειροπιαστή απόδειξη πνευματικής ζωής.

Ο Κύριος Ραματσάνντρα λέει, «Δίνω πάντα αυτοπεποίθηση και ασφάλεια σε όποιον εγκαταλείπεται σ' Εμένα και αποφασίζει οριστικά ότι είναι αιώνιος υπηρέτης Μου, επειδή αυτή είναι η φυσική Μου κλίση». Παρόμοια, ο Κύριος Κρίσνα λέει στην *Μπαγκαβαντ-γκίτα*, «Η επίδραση της υλικής φύσης είναι ανυπέρβλητη, αλλά όποιος εγκαταλείπεται σ' Εμένα μπορεί σ' αλήθεια να ξεπεράσει την επίδραση της υλικής φύσης». Οι αφοσιωμένοι υπηρέτες δεν ενδιαφέρονται καθόλου να λογομαχούν με μη αφοσιωμένους υπηρέτες για να αναιρέσουν τις θεωρίες τους. Αντί να χάνουν τον χρόνο τους, προσφέρουν πάντοτε με αγάπη υπερβατική υπηρεσία στον Κύριο με πλήρη συνείδηση του Κρίσνα.

Οι προσωποποιημένες Βέδες συνέχισαν: «Αγαπημένε μας Κύριε, παρόλο που σπουδαίοι μυστικιστές *γιογκι* μπορεί να έχουν πλήρη έλεγχο πάνω στον ελέφαντα του νου και τον τυφώνα των αισθήσεων, αν δεν καταφύγουν σε έναν γνήσιο πνευματικό δάσκαλο, πέφτουν θύματα της υλικής επίδρασης και δεν είναι ποτέ επιτυχημένοι στις απόπειρές τους για αυτοσυνειδητοποίηση. Τέτοια ακαθοδήγητα πρόσωπα παρομοιάζονται με εμπόρους οι οποίοι πηγαίνουν στη θάλασσα πάνω σε ένα πλοίο χωρίς καπετάνιο. Συνεπώς, με τις προσωπικές του απόπειρες, κανείς δεν μπορεί να ελευθερωθεί από τα δίκτυα της υλικής φύσης. Πρέπει να δεχθεί έναν γνήσιο πνευματικό δάσκαλο και να εργασθεί σύμφωνα με τις οδηγίες του. Τότε μπορεί να διασχίσει τον ωκεανό της άγνοιας των υλικών συνθηκών. Ο Σριπάντα Σριντάρα Σουάμι έχει συνθέσει μία ωραία στροφή σχετικά με αυτό, στην οποία λέει, «Ω πανεύσπλαγχε πνευματικέ δάσκαλε, εκπρόσωπε του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, πότε θα εγκαταλειφθεί εντελώς ο νους μου στα λωτοειδή Σου πόδια; Εκείνη την ώρα, χάρη στο έλεός σου και μόνο, θα μπορέσω να ανακουφιστώ από όλα τα εμπόδια στον δρόμο της πνευματικής ζωής και θα ζήσω μακάρια ζωή».

Πράγματι, εκστατικό *σαμαντι*, δηλαδή απορρόφηση στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, μπορεί να επιτευχθεί με τη συνεχή απασχόληση στην υπηρεσία Του και αυτή η συνεχής απασχόληση στην υπηρεσία αφοσίωσης μπορεί να συμβεί μόνον όταν εργάζεται κάποιος υπό την καθοδήγηση ενός γνήσιου πνευματικού δασκάλου. Γι' αυτό οι Βέδες αναφέρουν ότι προκειμένου να γνωρίσει κανείς την επιστήμη της υπηρεσίας αφοσίωσης πρέπει να υποταχθεί σε έναν γνήσιο πνευματικό δάσκαλο. Ο γνήσιος πνευματικός δάσκαλος είναι εκείνος που γνωρίζει την επιστήμη της υπηρεσίας αφοσίωσης σε μαθητική διαδοχή. Η μαθητική διαδοχή ονομάζεται *σροτριγιαμ*. Το πρωταρχικό γνώρισμα κάποιου ο οποίος έχει γίνει πνευματικός δάσκαλος σε μαθητική διαδοχή είναι ότι είναι εκατό τοις εκατό σταθερός στο *μπακτι-γιογκα*. Μερικές φορές οι άνθρωποι αμελούν να δεχθούν έναν πνευματικό δάσκαλο και αντί γι' αυτό επιδιώκουν να επιτύχουν την αυτοσυνειδητοποίηση μέσω της άσκησης του μυστικιστικού *γιογκα*, όπως ο Βισβαμίτρα. Ο Αρτζούνα είπε στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ότι ο έλεγχος του νου είναι τόσο ανεφάρμοστος όσο και η ακινητοποίηση ενός ανεμοστρόβιλου. Μερικές φορές ο νους παρομοιάζεται με έναν τρελό ελέφαντα. Χωρίς να ακολουθεί τις οδηγίες ενός πνευματικού δασκάλου, δεν μπορεί κάποιος να ελέγξει τον νου και τις αισθήσεις. Με άλλα λόγια, αν κάποιος ασκείται στο μυστικιστικό *γιογκα* και δεν δέχεται έναν γνήσιο πνευματικό δάσκαλο, θα

αποτύχει οπωσδήποτε. Θα σπαταλήσει απλώς τον πολύτιμο χρόνο του. Η βεδική διάταξη είναι ότι δεν μπορεί κανείς να έχει ολοκληρωμένη γνώση χωρίς να βρίσκεται υπό την καθοδήγηση ενός *ατσαρια*. *Ατσαρια*βαν *πουρουσο βεντα*: όποιος έχει δεχθεί έναν *ατσαρια* γνωρίζει τι είναι το κάθε τι. Η Απόλυτη Αλήθεια δεν μπορεί να κατανοηθεί με επιχειρήματα. Όποιος έχει φτάσει στο τέλειο στάδιο του *μπραμανα* υιοθετεί την απάρνηση με φυσικό τρόπο· δεν μοχθεί για υλικά οφέλη, επειδή με την πνευματική γνώση έχει φτάσει στο συμπέρασμα ότι σε αυτόν τον κόσμο δεν υπάρχει ανεπάρκεια. Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας προμηθεύει τα πάντα με επάρκεια. Συνεπώς, ένας γνήσιος *μπραμανα* δεν πασχίζει για υλική τελειότητα· αντίθετα, πλησιάζει έναν γνήσιο πνευματικό δάσκαλο για να δεχθεί από αυτόν εντολές. Το προτέρημα του πνευματικού δασκάλου είναι ότι είναι *μπραμανισταμ*, που σημαίνει ότι έχει εγκαταλείψει κάθε άλλη ασχολία και έχει αφιερώσει τη ζωή του μόνο στην υπηρεσία του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, του Κρίσνα. Όταν ένας γνήσιος μαθητής πλησιάζει έναν γνήσιο πνευματικό δάσκαλο, προσεύχεται ταπεινά σε αυτόν, «Αγαπημένε μου κύριε, δέξου με σε παρακαλώ για μαθητή σου και εκπαιδυσέ με με τέτοιο τρόπο ώστε να είμαι ικανός να αφήσω όλες τις άλλες μεθόδους αυτοσυνειδητοποίησης και να έχω απλώς συνείδηση του Κρίσνα, να Τον υπηρετώ με αφοσίωση».

Ο αφοσιωμένος υπηρέτης που με την καθοδήγηση του πνευματικού δασκάλου βρίσκεται στην υπερβατική υπηρεσία αγάπης του Κυρίου στοχάζεται ως εξής: «Αγαπημένε μου Κύριε, είσαι η πηγή της ευχαρίστησης. Αφού είσαι παρών, ποιος ο λόγος για παροδική ευχαρίστηση που προέρχεται από την κοινωνία, τη φιλία και την αγάπη; Όσοι δεν γνωρίζουν για την υπέρτατη πηγή της ευχαρίστησης προσπαθούν εσφαλμένα να αντλήσουν ευχαρίστηση από την ικανοποίηση των αισθήσεων, αυτή όμως είναι παροδική και παραπλανητική». Σχετικά με αυτό, ο Βιντιαπατί, ένας μεγάλος Βαϊσνάβα αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου και ποιητής, λέει, «Αγαπημένε μου Κύριε, υπάρχει αναμφίβολα κάποια ευχαρίστηση στην κοινωνία, τη φιλία και την αγάπη, μολονότι γίνεται αντιληπτή με υλικό τρόπο, αλλά αυτή η ευχαρίστηση δεν μπορεί να ικανοποιήσει την καρδιά μου, που είναι σαν έρημος». Στην έρημο υπάρχει ανάγκη για ένα ωκεανό από νερό. Αλλά αν χυθεί στην έρημο μία μόνο σταγόνα νερό, ποια είναι η αξία αυτού του νερού; Παρόμοια, οι υλικές καρδιές μας είναι γεμάτες με πολλές επιθυμίες, που δεν μπορούν να εκπληρωθούν στην υλική κοινωνία της φιλίας και της αγάπης. Όταν οι καρδιές μας αρχίσουν να αντλούν ευχαρίστηση από την υπέρτατη πηγή της ευχαρίστησης, τότε θα μπορέσουμε να ικανοποιηθούμε. Αυτή η

υπερβατική ικανοποίηση είναι δυνατή μόνο στην υπηρεσία αφοσίωσης, σε πλήρη συνείδηση του Κρίσνα.

Οι προσωποποιημένες Βέδες συνέχισαν: «Αγαπημένε μας Κύριε, είσαι *σατς-τσιντ-αναντα-βιγκραχα*, η αιωνίως μακάρια μορφή γνώσης, και επειδή τα ζωντανά όντα είναι συστατικά μέρη της προσωπικότητάς Σου, η φυσική τους κατάσταση ύπαρξης είναι να έχουν πλήρη επίγνωση Εσού. Στον υλικό κόσμο, όποιος έχει αναπτύξει τη συνείδηση του Κρίσνα δεν ενδιαφέρεται πλέον για τον υλιστικό τρόπο ζωής. Ένα ον με συνείδηση του Κρίσνα γίνεται αδιάφορο για την οικογενειακή ζωή ή για πολυτελείς συνθήκες ζωής και χρειάζεται μόνο κάποιες μικρές παραχωρήσεις για τις σωματικές του ανάγκες. Με άλλα λόγια, δεν ενδιαφέρεται πλέον για την ικανοποίηση των αισθήσεων. Η τελειότητα της ανθρώπινης ζωής βασίζεται στη γνώση και την απάρνηση, είναι όμως πολύ δύσκολο να επιχειρήσει κάποιος να φτάσει στο στάδιο της γνώσης και της απάρνησης ενώ βρίσκεται στην οικογενειακή ζωή. Γι' αυτό τα πρόσωπα με συνείδηση του Κρίσνα βρίσκουν καταφύγιο στη συναναστροφή των αφοσιωμένων υπηρετών ή στα καθαγιασμένα μέρη προσκυνήματος. Αυτά τα πρόσωπα έχουν επίγνωση της σχέσης ανάμεσα στην Υπέρτατη Ψυχή και τα ατομικά ζωντανά όντα και δεν βρίσκονται ποτέ στη σωματική αντίληψη της ζωής. Επειδή Σε φέρουν πάντοτε με πλήρη επίγνωση στην καρδιά τους, είναι τόσο εξαγνισμένα, που κάθε μέρος στο οποίο πηγαίνουν γίνεται άγιος τόπος προσκυνήματος και το νερό το οποίο πλένει τα πόδια τους είναι σε θέση να σώσει πολλούς αμαρτωλούς που περιφέρονται στον υλικό κόσμο».

Όταν ο Μαχαράζα Πραλάντα ρωτήθηκε από τον άθεο πατέρα του να περιγράψει κάτι πολύ καλό που είχε μάθει, αυτός του απάντησε ότι για έναν υλιστή που είναι πάντα γεμάτος αγωνίες επειδή ασχολείται με πρόσκαιρες και σχετικές αλήθειες, ο καλύτερος δρόμος είναι να αφήσει το σκοτεινό πηγάδι της οικογενειακής ζωής και να πάει στο δάσος για να αναζητήσει καταφύγιο στον Υπέρτατο Κύριο. Όσοι είναι πράγματι αγνοί αφοσιωμένοι υπηρέτες αναγνωρίζονται και τιμούνται ως *μαχατμα*, δηλαδή μεγάλοι σοφοί, προσωπικότητες τέλει σε γνώση. Σκέφτονται πάντοτε τον Υπέρτατο Κύριο και τα λωτοειδή Του πόδια και έτσι απελευθερώνονται αυτομάτως. Αφοσιωμένοι υπηρέτες που βρίσκονται πάντοτε σε αυτή τη θέση φορτίζονται από τις ασύλληπτες δυνάμεις του Κυρίου και έτσι γίνονται οι ίδιοι πηγή απελευθέρωσης για τους οπαδούς τους και τους αφοσιωμένους υπηρέτες. Το πρόσωπο με συνείδηση του Κρίσνα είναι πλήρως φορτισμένο πνευματικά και γι' αυτό όποιος αγγίζει ή βρει καταφύγιο σε έναν τέτοιο αγνό αφοσιωμένο

υπηρέτη φορτίζεται παρομοίως με πνευματικές δυνάμεις. Αυτού του είδους οι αφοσιωμένοι υπηρέτες δεν περηφανεύονται ποτέ για υλικά πλούτη. Συνήθως, υλικά πλούτη θεωρούνται η καλή καταγωγή, η καλή εκπαίδευση, η ομορφιά και το χρήμα, αλλά παρόλο που ένας αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου μπορεί να διαθέτει όλα αυτά τα υλικά πλούτη, δεν παρασύρεται ποτέ από περηφάνεια επειδή κατέχει αυτές τις διακρίσεις. Οι μεγάλοι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου ταξιδεύουν σε όλο τον κόσμο, από το ένα μέρος προσκυνήματος στο άλλο, και συναντούν στον δρόμο τους πολλές υποκείμενες σε όρους ψυχές και τις σώζουν με τη συντροφιά τους και τη μετάδοση υπερβατικής γνώσης. Κατοικούν σε μέρη όπως η Βρινντάβανα, η Ματούρα, η Ντβάρακα, το Τζάγκαννατ Πούρι και η Ναβαντβίπα, επειδή μόνο αφοσιωμένοι υπηρέτες συγκεντρώνονται σε τέτοια μέρη. Με αυτόν τον τρόπο επωφελούνται της άγιας συναναστροφής και με αυτή τη συναναστροφή οι αφοσιωμένοι υπηρέτες προοδεύουν ολοένα και περισσότερο στη συνείδηση του Κρίσνα. Αυτή η πρόοδος δεν είναι δυνατή στη συνηθισμένη οικογενειακή ζωή, η οποία στερείται συνείδησης του Κρίσνα.

Οι προσωποποιημένες Βέδες συνέχισαν: «Αγαπημένε μας Κύριε, υπάρχουν δύο ειδών υπερβατιστές, οι ιμπερσοναλιστές και οι περσοναλιστές. Η γνώμη των ιμπερσοναλιστών είναι ότι αυτή η υλική εκδήλωση είναι ψεύτικη και ότι μόνο η Απόλυτη Αλήθεια είναι πραγματική. Η άποψη των περσοναλιστών, ωστόσο, είναι ότι ο υλικός κόσμος, μολονότι πολύ πρόσκαιρος, δεν είναι παρ' όλα αυτά ψεύτικος, αλλά πραγματικός. Αυτοί οι υπερβατιστές έχουν διαφορετικά επιχειρήματα για να εδραιώσουν την εγκυρότητα της φιλοσοφίας τους. Στην πραγματικότητα, ο υλικός κόσμος είναι ταυτοχρόνως αλήθεια και αναλήθεια. Είναι αλήθεια επειδή τα πάντα είναι επέκταση της Υπέρτατης Απόλυτης Αλήθειας, και είναι αναλήθεια επειδή η ύπαρξη του υλικού κόσμου είναι πρόσκαιρη· δημιουργείται και αφανίζεται. Εξαιτίας των διαφορετικών συνθηκών ύπαρξης, η κοσμική εκδήλωση δεν έχει σταθερή θέση. Εκείνοι που συνηγορούν υπέρ της αποδοχής του υλικού κόσμου ως ψεύτικου είναι γενικώς γνωστοί από το απόφθεγμα *μπραμα σατια τζαγκαν μιτια*. Προβάλλουν το επιχείρημα ότι τα πάντα στον υλικό κόσμο είναι φτιαγμένα από ύλη. Για παράδειγμα, υπάρχουν πολλά πράγματα φτιαγμένα από πηλό, όπως πήλινα δοχεία, πιάτα, κλπ. Μετά την καταστροφή τους αυτά τα πράγματα μπορεί να μετασχηματισθούν σε πολλά άλλα υλικά αντικείμενα, αλλά σε κάθε περίπτωση, η ύπαρξή τους ως πηλός συνεχίζεται. Μία πήλινη κανάτα νερού, αφού σπάσει, μπορεί να μετασχηματισθεί σε ένα δοχείο ή σε ένα πιάτο, αλλά είτε ως πιάτο είτε ως δοχείο νερού, η ίδια η γη συνεχίζει να

υπάρχει. Συνεπώς, οι μορφές του δοχείου νερού ή του πιάτου είναι ψεύτικες, αλλά η ύπαρξή τους ως γη είναι αληθινή. Αυτή είναι η άποψη των ιμπερσοναλιστών. Η κοσμική εκδήλωση ασφαλώς παράγεται από την Απόλυτη Αλήθεια, αλλά επειδή η ύπαρξή της είναι πρόσκαιρη, είναι ψεύτικη· η κατανόηση των ιμπερσοναλιστών είναι ότι η Απόλυτη Αλήθεια, η οποία είναι πάντοτε παρούσα, είναι η μόνη αλήθεια. Κατά τη γνώμη άλλων υπερβατιστών, εντούτοις, ο υλικός κόσμος, επειδή παράγεται από την Απόλυτη Αλήθεια, είναι και αυτός αληθινός. Το αντεπιχείρημα των ιμπερσοναλιστών είναι ότι ο υλικός κόσμος δεν είναι πραγματικός, επειδή μερικές φορές βλέπουμε ότι η ύλη παράγεται από την πνευματική ψυχή και μερικές φορές η πνευματική ψυχή παράγεται από την ύλη. Αυτοί οι φιλόσοφοι προωθούν το επιχείρημα ότι παρόλο που η κοπριά της αγελάδας είναι νεκρή ύλη, κάποιες φορές βλέπουμε ότι από την κοπριά της αγελάδας βγαίνουν σκορπιοί. Παρόμοια, νεκρή ύλη όπως νύχια και μαλλιά βγαίνουν από το ζωντανό σώμα. Επομένως, τα πράγματα που παράγονται από ένα συγκεκριμένο πράγμα δεν είναι πάντοτε τα ίδια. Στη βάση αυτού του επιχειρήματος, οι Μαγιαβάντι φιλόσοφοι αποδεικνύουν ότι μολονότι η κοσμική εκδήλωση εκπορεύεται ασφαλώς από την Απόλυτη Αλήθεια, η κοσμική εκδήλωση δεν έχει αναγκαστικά αλήθεια μέσα της. Σύμφωνα με αυτή την άποψη, η Απόλυτη Αλήθεια, το Μπραμάν, θα πρέπει κατά συνέπεια να γίνει δεκτή ως αλήθεια, ενώ η κοσμική εκδήλωση, μολονότι προϊόν της Απόλυτης Αλήθειας, δεν μπορεί να γίνει δεκτή ως αλήθεια.

Ωστόσο, στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* αναφέρεται ότι η άποψη των φιλοσόφων Μαγιαβάντι είναι η άποψη των *ασουρα*, των δαιμόνων. Ο Κύριος λέει στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, *ασατιαμ απρασιταμ τε τζαγκαντ αχουρ ανισβαραμ*. Η άποψη των *ασουρα* περί της κοσμικής εκδήλωσης είναι ότι ολόκληρη η δημιουργία είναι ψεύτικη. Οι *ασουρα* νομίζουν ότι η απλή αλληλεπίδραση της ύλης είναι η πηγή της δημιουργίας και ότι δεν υπάρχει ελεγκτής, δηλαδή Θεός. Αλλά στην πραγματικότητα αυτό δεν είναι γεγονός. Από το Έβδομο Κεφάλαιο της *Μπαγκαβαντ-γκιτα* καταλαβαίνουμε ότι τα πέντε χονδροειδή στοιχεία -γη, νερό, φωτιά, αέρας και ουρανός- συν τα τρία λεπτά στοιχεία -νους, νοημοσύνη και ψεύτικο εγώ- είναι οι οχτώ αποχωρισμένες ενέργειες του Υπερτάτου Κυρίου. Πέρα από αυτή την κατώτερη υλική ενέργεια, υπάρχει η πνευματική ενέργεια, που είναι γνωστή ως ζωντανά όντα. Τα ζωντανά όντα είναι και αυτά δεκτά ως ανώτερη ενέργεια του Κυρίου. Η όλη κοσμική εκδήλωση είναι συνδυασμός της κατώτερης και της ανώτερης ενέργειας, και πηγή των ενεργειών είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της

Θεότητας. Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας διαθέτει πολλών ειδών ενέργειες. Αυτό βεβαιώνεται στις Βέδες: *παρασια σακτιρ βιβινταίβα σρουγιατε*. Οι υπερβατικές ενέργειες του Κυρίου είναι πολυποικίλες, και επειδή αυτές οι ποικιλίες εκπορεύονται από τον Υπέρτατο Κύριο, δεν μπορεί να είναι ψεύτικες. Ο Κύριος υφίσταται αιωνίως και οι ενέργειές Του το ίδιο. Κάποιες από τις ενέργειές Του είναι πρόσκαιρες- μερικές φορές εκδηλώνονται και μερικές φορές δεν εκδηλώνονται- αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι είναι ψεύτικες. Το παράδειγμα που μπορεί να δοθεί είναι ότι όταν κάποιος είναι θυμωμένος, κάνει πράγματα τα οποία είναι διαφορετικά από τη φυσιολογική του κατάσταση, αλλά το γεγονός ότι η διάθεση του θυμού εμφανίζεται και εξαφανίζεται δεν σημαίνει ότι ο θυμός του είναι ψεύτικος. Για τον λόγο αυτόν, το επιχείρημα των φιλοσόφων Μαγιαβάντι ότι αυτός ο κόσμος είναι ψεύτικος δεν είναι δεκτό από τους φιλοσόφους Βαϊσνάβα. Βεβαιώνεται από τον ίδιο τον Κύριο ότι η άποψη πως δεν υπάρχει υπέρτατη αιτία αυτής της κοσμικής εκδήλωσης, πως δεν υπάρχει Θεός, και πως όλα είναι απλώς δημιούργημα της αλληλεπίδρασης της ύλης είναι η άποψη των *ασουρα*.

Οι Μαγιαβάντι φιλόσοφοι προβάλλουν ορισμένες φορές το επιχείρημα του φιδιού και του σκοινιού. Στο σκοτάδι της νύχτας, μπορεί μερικές φορές να νομίζει κανείς από άγνοια ότι ένα κουλουριασμένο σκοινί είναι φίδι. Νομίζοντας όμως εσφαλμένα ότι το σκοινί είναι φίδι δεν σημαίνει πως το σκοινί ή το φίδι είναι ψεύτικα, και επομένως αυτό το παράδειγμα που χρησιμοποιούν οι Μαγιαβάντι για να εικονογραφήσουν την ψευτιά του υλικού κόσμου, δεν ισχύει. Όταν ένα πράγμα γίνεται δεκτό ως γεγονός, αλλά στην πραγματικότητα δεν έχει καθόλου ύπαρξη, αποκαλείται ψεύτικο. Αλλά αν κάτι θεωρείται εσφαλμένα ως κάτι άλλο, αυτό δεν σημαίνει ότι είναι ψεύτικο. Οι Βαϊσνάβα φιλόσοφοι χρησιμοποιούν ένα πολύ ταιριαστό παράδειγμα παρομοιάζοντας τον υλικό κόσμο με ένα πήλινο δοχείο. Όταν βλέπουμε ένα πήλινο δοχείο, δεν εξαφανίζεται στη στιγμή για να μετατραπεί σε κάτι άλλο. Μπορεί να είναι πρόσκαιρο, αλλά το πήλινο δοχείο χρησιμοποιείται για να μεταφέρει νερό και εξακολουθούμε να το βλέπουμε ως ένα πήλινο δοχείο. Επομένως, μολονότι το πήλινο δοχείο είναι πρόσκαιρο και διαφέρει από την αρχική γη, δεν μπορούμε να πούμε ότι είναι ψεύτικο. Θα πρέπει συνεπώς να συμπεράνουμε ότι η γη καθώς και το πήλινο δοχείο είναι και τα δύο αλήθειες, επειδή το ένα είναι προϊόν του άλλου. Καταλαβαίνουμε από την *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ότι μετά τη διάλυση της κοσμικής εκδήλωσης, η ενέργεια εισέρχεται στο Υπέρτατο Πρόσωπο της

Θεότητας. Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας υπάρχει αιωνίως μαζί με τις ποικίλες ενέργειές Του. Επειδή η υλική δημιουργία εκπορεύεται από Αυτό, δεν μπορούμε να πούμε ότι η υλική εκδήλωση είναι προϊόν κάποιου κενού. Ο Κρίσνα δεν είναι κενό. Όποτε μιλάμε για τον Κρίσνα, είναι παρών με τη μορφή Του, τις ιδιότητες, το όνομα, την ακολουθία και τα παραφερνάλιά Του. Συνεπώς ο Κρίσνα δεν είναι απρόσωπος. Η αρχική αιτία των πάντων δεν είναι ούτε το κενό ούτε κάτι απρόσωπο, αλλά το Υπέρτατο Πρόσωπο. Οι δαίμονες μπορούν να λένε ότι η υλική δημιουργία είναι *ανισβαρα*, χωρίς ελεγκτή ή Θεό, αλλά τέτοια επιχειρήματα σε τελευταία ανάλυση δεν ισχύουν.

Το παράδειγμα που δίνουν οι Μαγιαβάντι φιλόσοφοι ότι άψυχη ύλη όπως τα νύχια και τα μαλλιά βγαίνει από το ζωντανό σώμα δεν είναι πολύ βάσιμο επιχείρημα. Τα νύχια και τα μαλλιά είναι χωρίς αμφιβολία άψυχα, δεν βγαίνουν όμως από το έμψυχο ζωντανό ον, αλλά από το άψυχο υλικό σώμα. Παρόμοια, το επιχείρημα ότι ο σκορπιός βγαίνει από την κοπριά της αγελάδας, εννοώντας ότι ένα ζωντανό ον βγαίνει από την ύλη, δεν είναι ούτε αυτό λογικό. Ο σκορπιός που βγαίνει από την κοπριά της αγελάδας είναι ασφαλώς ζωντανό ον, αλλά το ζωντανό ον δεν βγαίνει από την κοπριά της αγελάδας. Μόνο το υλικό σώμα του ζωντανού όντος, το σώμα του σκορπιού, βγαίνει από την κοπριά της αγελάδας. Όπως καταλαβαίνουμε από την *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, οι σπινθήρες των ζωντανών όντων γονιμοποιούνται μέσα στην υλική φύση και ύστερα βγαίνουν έξω. Η υλική φύση προμηθεύει το σώμα του ζωντανού όντος σε διάφορες μορφές, αλλά το ίδιο το ζωντανό ον γεννιέται από τον Υπέρτατο Κύριο. Ο πατέρας και η μητέρα δίνουν το σώμα που είναι απαραίτητο στο ζωντανό ον κάτω από διάφορες συνθήκες. Το ζωντανό ον μεταναστεύει από το ένα σώμα στο άλλο σύμφωνα με τις διάφορες επιθυμίες του. Οι επιθυμίες στη λεπτή μορφή της νοημοσύνης, του νου και του ψεύτικου εγώ συνοδεύουν το ζωντανό ον από σώμα σε σώμα και μέσω ανώτερης διευθέτησης το ζωντανό ον τοποθετείται στη μήτρα ενός συγκεκριμένου τύπου υλικού σώματος και έπειτα αναπτύσσει ένα παρόμοιο σώμα. Επομένως η πνευματική ψυχή δεν παράγεται από την ύλη, αλλά δέχεται έναν συγκεκριμένο τύπο σώματος κάτω από ανώτερο διακανονισμό. Όσον αφορά στην τωρινή μας εμπειρία, ο υλικός κόσμος είναι ένας συνδυασμός ύλης και πνεύματος. Το πνεύμα κινεί την ύλη. Η πνευματική ψυχή (το ζωντανό ον) και η ύλη είναι διαφορετικές ενέργειες του Υπερτάτου Κυρίου. Εφόσον και οι δύο ενέργειες είναι προϊόντα του υπερτάτου αιωνίου, δηλαδή της υπέρτατης αλήθειας, είναι κατά συνέπεια πραγματικές· δεν είναι ψεύτικες. Επειδή το ζωντανό ον είναι συστατικό μέρος του Υπερτάτου,

υπάρχει αιωνίως. Επομένως, δεν μπορεί να τεθεί θέμα γέννησης ή θανάτου. Η υποτιθέμενη γέννηση και ο υποτιθέμενος θάνατος συμβαίνουν εξαιτίας του υλικού σώματος. Η βεδική εκδοχή *σαρβαμ καλβ ινταμ μπραμα* σημαίνει ότι αφού και οι δύο ενέργειες εκπορεύονται από το Υπέρτατο Μπραμάν, τίποτε από όσα βιώνουμε δεν διαφέρει από το Μπραμάν.

Υπάρχουν πολλά επιχειρήματα σχετικά με την ύπαρξη του υλικού κόσμου, αλλά το φιλοσοφικό συμπέρασμα των Βαϊσνάβα είναι το καλύτερο. Το παράδειγμα του πήλινου δοχείου είναι πολύ ταιριαστό: η μορφή του πήλινου δοχείου μπορεί να είναι εφήμερη, αλλά έχει έναν συγκεκριμένο σκοπό. Ο σκοπός του πήλινου δοχείου είναι να μεταφέρει νερό από το ένα μέρος στο άλλο. Παρόμοια, το υλικό σώμα, μολονότι εφήμερο, έχει μία ιδιαίτερη χρήση. Δίνεται στο ζωντανό ον η ευκαιρία από την αρχή της δημιουργίας να αναπτύξει διαφόρων ειδών υλικά σώματα σύμφωνα με τα αποθέματα επιθυμιών που έχει συσσωρεύσει από αμνημονεύτων χρόνων. Η μορφή του ανθρώπινου σώματος είναι μία ξεχωριστή ευκαιρία, κατά την οποία μπορεί να αξιοποιηθεί η ανεπτυγμένη μορφή συνείδησης.

Μερικές φορές οι Μαγιαβάντι φιλόσοφοι προβάλλουν το επιχείρημα ότι αν ο υλικός κόσμος είναι αληθινός, τότε γιατί συνιστάται στους οικογενειάρχες να εγκαταλείψουν τους δεσμούς τους με τον υλικό κόσμο και να δεχθούν *σαννιασα*; Αλλά η άποψη του Βαϊσνάβα φιλοσόφου περί *σαννιασα* δεν είναι ότι επειδή ο κόσμος είναι ψεύτικος, θα πρέπει κατά συνέπεια να εγκαταλείψει κανείς τις υλικές δραστηριότητες. Ο σκοπός του Βαϊσνάβα *σαννιασα* είναι να αξιοποιήσει τα πράγματα σύμφωνα με τον προορισμό τους. Ο Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι έχει δώσει δύο φόρμουλες για τις δοσοληψίες μας με τον υλικό κόσμο. Όταν ο Βαϊσνάβα απαρνείται τον υλιστικό τρόπο ζωής και δέχεται *σαννιασα*, αυτό δεν βασίζεται στην αντίληψη περί ψεύδους του υλικού κόσμου, αλλά στην απόφασή του να αφοσιωθεί πλήρως στην υπηρεσία του Κυρίου. Γι' αυτό ο Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι δίνει αυτή τη φόρμουλα: Θα πρέπει να είναι κανείς αποκολλημένος από τον υλικό κόσμο, επειδή η προσκόλληση σε αυτόν είναι χωρίς νόημα. Ολόκληρος ο υλικός κόσμος, ολόκληρη η κοσμική εκδήλωση, ανήκει στον Θεό, τον Κρίσνα. Κατά συνέπεια, όλα θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για τον Κρίσνα και ο αφοσιωμένος υπηρέτης θα πρέπει να παραμένει αποκολλημένος από τα υλικά πράγματα. Αυτός είναι ο σκοπός του *σαννιασα* των Βαϊσνάβα. Ο υλιστής κολλάει στον κόσμο για την ικανοποίηση των αισθήσεων, αλλά ο Βαϊσνάβα *σαννιασι*, παρόλο που δεν δέχεται τίποτε για την προσωπική του αισθησιακή ικανοποίηση, γνωρίζει την τέχνη της χρησιμοποίησης των πάντων για την

υπηρεσία του Κυρίου. Γι' αυτό ο Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι έχει ασκήσει κριτική στους Μαγιαβάντι *σαννιασι*, επειδή δεν γνωρίζουν πως όλα έχουν μία χρησιμότητα στην υπηρεσία του Κυρίου. Αντίθετα, θεωρούν τον κόσμο ψεύτικο και έτσι σκέφτονται εσφαλμένα ότι είναι απελευθερωμένοι από τη μόλυνση του υλικού κόσμου. Αφού τα πάντα είναι επέκταση της ενέργειας του Υπερτάτου Κυρίου, οι επεκτάσεις είναι εξίσου αληθινές με τον Υπέρτατο Κύριο.

Το ότι ο υλικός κόσμος εκδηλώνεται μόνο πρόσκαιρα δεν σημαίνει ότι είναι ψεύτικος ή ότι η πηγή της εκδήλωσής του είναι ψεύτικη. Αφού η πηγή της εκδήλωσής του είναι αληθινή, η εκδήλωση οφείλει και αυτή να είναι αληθινή, αλλά πρέπει να γνωρίζει κανείς πώς να την χρησιμοποιεί. Μπορούμε να αναφέρουμε το ίδιο παράδειγμα: το εφήμερο πήλινο δοχείο παράγεται από τη γη, αλλά όταν χρησιμοποιείται για σωστό σκοπό, το πήλινο δοχείο δεν είναι ψεύτικο. Οι Βαϊσνάβα φιλόσοφοι γνωρίζουν πώς να χρησιμοποιήσουν την πρόσκαιρη κατασκευή του υλικού κόσμου, όπως ένας λογικός άνθρωπος γνωρίζει πώς να χρησιμοποιήσει την πρόσκαιρη κατασκευή του πήλινου δοχείου. Όταν το πήλινο δοχείο χρησιμοποιείται για λανθασμένο σκοπό, αυτό είναι ψεύτικο. Παρόμοια, η ανθρώπινη μορφή σώματος, ή ο υλικός κόσμος, όταν χρησιμοποιούνται για τεχνητή ικανοποίηση των αισθήσεων, είναι ψεύτικα. Αν όμως η ανθρώπινη μορφή σώματος και η υλική δημιουργία χρησιμοποιούνται για την υπηρεσία του Υπερτάτου Κυρίου, οι δραστηριότητές τους δεν είναι ποτέ ψεύτικες. Γι' αυτό βεβαιώνεται στην *Μπαγκαβαντ-γκίτα* ότι έστω και λίγη διάθεση υπηρεσίας στη χρησιμοποίηση αυτού του σώματος και του υλικού κόσμου για την υπηρεσία του Κυρίου μπορεί να σώσει κάποιον από τον σοβαρότερο κίνδυνο. Όταν χρησιμοποιούνται σωστά, ούτε η ανώτερη ούτε η κατώτερη ενέργεια, που εκπορεύονται και οι δύο από το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, είναι ψεύτικες. Όσον αφορά στις πράξεις που αποβλέπουν σε απόλαυση, βασίζονται κυρίως στο επίπεδο της ικανοποίησης των αισθήσεων. Γι' αυτό, πρόσωπα προχωρημένα στη συνείδηση του Κρίσνα δεν επιδίδονται σε αυτές. Το αποτέλεσμα των πράξεων αυτών μπορεί να υψώσει κάποιον στο ανώτερο πλανητικό σύστημα, αλλά όπως αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκίτα*, αυτοί οι αφελείς, αφού εξαντλήσουν τα αποτελέσματα των ευσεβών πράξεών τους στο ουράνιο βασίλειο, επιστρέφουν ξανά σε αυτό το κατώτερο πλανητικό σύστημα και ύστερα προσπαθούν και πάλι να πάνε στο ανώτερο πλανητικό σύστημα. Το μόνο τους κέρδος είναι ότι μπαίνουν στον κόπο να πηγαίνουν και να επιστρέφουν, όπως ακριβώς στις μέρες μας πολλοί υλιστές

επιστήμονες χάνουν τον χρόνο τους προσπαθώντας να πάνε στον πλανήτη της σελήνης και ξανά επιστρέφουν. Όσοι ασχολούνται με τέτοιες δραστηριότητες περιγράφονται από τις προσωποποιημένες Βέδες ως *ανντα-παραμπαρα*, δηλαδή τυφλοί οπαδοί των βεδικών ιεροτελεστιών. Παρόλο που αυτές οι ιεροτελεστίες αναφέρονται σίγουρα στις Βέδες, δεν προορίζονται για τους ευφυείς ανθρώπους. Άνθρωποι υπερβολικά προσκολλημένοι στην υλική απόλαυση ξελογιάζονται από την προοπτική της ανύψωσης στα ανώτερα πλανητικά συστήματα και έτσι επιδίδονται σε τέτοιου είδους τελετουργίες. Αλλά κάποιος που είναι νοήμων, δηλαδή κάποιος που έχει καταφύγει σε έναν πνευματικό δάσκαλο για να βλέπει τα πράγματα όπως ακριβώς είναι, δεν επιδίδεται σε πράξεις που αποβλέπουν σε απόλαυση, αλλά υπηρετεί με υπερβατική υπηρεσία αγάπης τον Κύριο.

Πρόσωπα που δεν είναι αφοσιωμένοι υπηρέτες επιδίδονται στις βεδικές τελετουργίες για υλιστικούς λόγους και ύστερα περιέρχονται σε σύγχυση. Ζωντανό παράδειγμα είναι το εξής: ένας ευφυής άνθρωπος που έχει εκατομμύρια δολάρια σε χαρτονομίσματα δεν τα φυλάει χωρίς να τα χρησιμοποιεί, μολονότι γνωρίζει πολύ καλά πως τα χαρτονομίσματα αυτά καθαυτά δεν είναι παρά χαρτί. Όταν έχει κάποιος ένα εκατομμύριο δολάρια σε χαρτονομίσματα, στην πραγματικότητα κρατά μόνο μία τεράστια ποσότητα από κομμάτια χαρτιού, ενώ αν την αξιοποιήσει για κάποιο σκοπό, έχει όφελος. Παρόμοια, παρόλο που ο υλικός κόσμος μπορεί να είναι ψεύτικος, όπως το χαρτί, έχει τη σωστή ωφέλιμη χρήση του. Επειδή τα χαρτονομίσματα, μολονότι χαρτιά, εκδίδονται από την κυβέρνηση, έχουν πλήρη αξία. Παρόμοια, ο υλικός κόσμος μπορεί να είναι ψεύτικος ή εφήμερος, αλλά επειδή εκπορεύεται από τον Υπέρτατο Κύριο, έχει πλήρη αξία. Ο Βαϊσνάβα φιλόσοφος αναγνωρίζει την πλήρη αξία του υλικού κόσμου και γνωρίζει πώς να τον αξιοποιήσει κατάλληλα, ενώ ο Μαγιαβάντι φιλόσοφος, θεωρώντας εσφαλμένα το χαρτονόμισμα ως ψεύτικο χαρτί, το εγκαταλείπει και δεν μπορεί να αξιοποιήσει τα χρήματα. Γι' αυτό ο Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι διακηρύσσει πως αν κάποιος απορρίψει τον υλικό κόσμο ως ψεύτικο, χωρίς να υπολογίζει τη σημασία του ως μέσου για να υπηρετήσει το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, αυτού του είδους η απάρνηση έχει πολύ μικρή αξία. Εκείνος που γνωρίζει την εγγενή αξία του υλικού κόσμου για την υπηρεσία του Κυρίου, που δεν είναι προσκολλημένος στον υλικό κόσμο και απαρνείται τον υλικό κόσμο με το να μην τον αποδέχεται για την ικανοποίηση των αισθήσεων, βρίσκεται σε κατάσταση αληθινής απάρνησης. Ο υλικός κόσμος είναι επέκταση της υλικής ενέργειας του Κυρίου. Συνεπώς είναι

αληθινός. Δεν είναι ψεύτικος, όπως συμπεραίνεται μερικές φορές από το παράδειγμα του φιδιού και του σκοινιού.

Οι προσωποποιημένες Βέδες συνέχισαν: « Η κοσμική εκδήλωση, εξαιτίας της τρεμάμενης φύσης της παροδικής της ύπαρξης, εμφανίζεται στους λιγότερο νοήμονες ως ψεύτικη». Οι Μαγιαβάντι φιλόσοφοι επωφελούνται από την τρεμάμενη φύση της κοσμικής εκδήλωσης για να αποδείξουν τη θέση τους ότι αυτός ο κόσμος είναι ψεύτικος. Σύμφωνα με τη βεδική εκδοχή, πριν από τη δημιουργία αυτός ο κόσμος δεν υπήρχε και μετά τη διάλυση αυτός ο κόσμος δεν θα είναι πλέον εκδηλωμένος. Οι οπαδοί της θεωρίας του κενού επωφελούνται και αυτοί από τη βεδική εκδοχή και συμπεραίνουν ότι αιτία του υλικού κόσμου είναι το κενό. Όμως η βεδική εντολή δεν λέει ότι αιτία του υλικού κόσμου είναι το κενό. Η βεδική εντολή ορίζει την πηγή της δημιουργίας και της διάλυσης ως *γιατο βα μανι μπουτανι τζαγιαντε*, «Αυτός από τον οποίον έχει εκπορευθεί αυτή η κοσμική εκδήλωση και στον οποίον, μετά τη διάλυση, όλα θα συγχωνευθούν». Το ίδιο εξηγείται στη *Βενταντα-σουτρα* και στην πρώτη στροφή του Πρώτου Κεφαλαίου της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* με τις λέξεις *τζανμαντιασια*, «Αυτός από τον οποίον εκπορεύονται όλα τα πράγματα». Όλες αυτές οι βεδικές εντολές δείχνουν ότι η κοσμική εκδήλωση οφείλεται στο Υπέρτατο Απόλυτο Πρόσωπο της Θεότητας και όταν διαλύεται συγχωνεύεται μέσα Του. Το ίδιο επιβεβαιώνεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*: η κοσμική εκδήλωση δημιουργείται και διαλύεται ξανά, και μετά τη διάλυση συγχωνεύεται στην ύπαρξη του Υπερτάτου Κυρίου. Αυτή η δήλωση επιβεβαιώνει οριστικά ότι η συγκεκριμένη ενέργεια, γνωστή ως *μπαχι-ρανγκα-μαγια*, εξωτερική ενέργεια, παρόλο που έχει τρεμάμενη, φευγαλέα φύση, είναι ενέργεια του Υπερτάτου Κυρίου και ως εκ τούτου δεν μπορεί να είναι ψεύτικη. Απλώς φαίνεται να είναι ψεύτικη. Οι Μαγιαβάντι φιλόσοφοι συμπεραίνουν ότι επειδή η υλική φύση δεν υπάρχει στην αρχή και δεν υπάρχει μετά τη διάλυση, έπεται ότι είναι ψεύτικη. Αλλά με το παράδειγμα των πήλινων δοχείων και πιάτων παρουσιάζεται η βεδική εκδοχή: παρόλο που η ύπαρξη των συγκεκριμένων υποπροϊόντων της Απόλυτης Αλήθειας είναι πρόσκαιρη, η ενέργεια του Υπερτάτου Κυρίου είναι διαρκής. Το πήλινο δοχείο ή το κανάτι του νερού μπορεί να σπάσουν ή να μετασχηματισθούν και να πάρουν κάποια άλλη μορφή, όπως π.χ. ενός πιάτου ή μιας λεκάνης, αλλά το συστατικό, η υλική βάση, και συγκεκριμένα η γη, συνεχίζει να είναι το ίδιο. Η βασική αρχή της κοσμικής εκδήλωσης είναι πάντοτε η ίδια, το Μπραμάν, δηλαδή η Απόλυτη Αλήθεια· συνεπώς, η θεωρία των Μαγιαβάντι φιλοσόφων ότι η κοσμική εκδήλωση είναι ψεύτικη δεν είναι

παρά μόνο νοητική επινόηση. Το ότι η κοσμική εκδήλωση είναι τρεμάμενη και πρόσκαιρη δεν σημαίνει ότι είναι ψεύτικη. Ο ορισμός του ψεύτικου είναι εκείνο που δεν υπήρξε ποτέ, αλλά υπάρχει μόνο κατ' όνομα. Για παράδειγμα, τα αβγά ενός αλόγου ή τα λουλούδια του ουρανού ή τα κέρατα ενός λαγού είναι φαινόμενα που υπάρχουν μόνο κατ' όνομα. Δεν υπάρχουν αβγά του αλόγου, δεν υπάρχουν κέρατα του λαγού και δεν υπάρχουν λουλούδια που φυτρώνουν στον ουρανό. Υπάρχουν πολλά πράγματα που υπάρχουν κατ' όνομα ή στη φαντασία, αλλά δεν έχουν πραγματική, τεκμηριωμένη εκδήλωση. Αυτά τα πράγματα μπορούν να ονομαστούν ψεύτικα. Αλλά ο Βαϊσνάβα δεν μπορεί να θεωρήσει τον υλικό κόσμο ψεύτικο, μόνο και μόνο επειδή εξαιτίας της πρόσκαιρης φύσης του εκδηλώνεται και διαλύεται ξανά.

Οι προσωποποιημένες Βέδες συνέχισαν να λένε ότι η Υπέρτατη Ψυχή και η ατομική ψυχή, η Παραμάτμα και η *τζίβατμα*, δεν μπορούν να είναι ίσες σε καμία περίπτωση, μολονότι και οι δύο κάθονται μέσα στο ίδιο σώμα, σαν δύο πουλιά που κάθονται στο ίδιο δέντρο. Όπως δηλώνεται στις Βέδες, αυτά τα δύο πουλιά, παρόλο που κάθονται σαν φίλοι, δεν είναι ίσα. Το ένα είναι μόνο μάρτυρας. Αυτό το πουλί είναι η Παραμάτμα, η Υπέρτατη Ψυχή. Και το άλλο πουλί τρώει τον καρπό του δέντρου. Αυτό το πουλί είναι η *τζίβατμα*. Όταν υπάρχει κοσμική εκδήλωση, η *τζίβατμα*, η ατομική ψυχή, εμφανίζεται στη δημιουργία σε διάφορες μορφές, σύμφωνα με τις προηγούμενες πράξεις της που απέβλεπαν σε ανταμοιβή, και λόγω της μακράς λήθης της αληθινής της ύπαρξης, ταυτίζεται με μία συγκεκριμένη μορφή που της έχει απονεμηθεί από τους νόμους της υλικής φύσης. Αφού πάρει μία υλική μορφή, υπόκειται στις τρεις υλικές καταστάσεις της φύσης και ενεργεί αναλόγως, για να συνεχίσει την ύπαρξή της στον υλικό κόσμο. Όσο είναι περιτυλιγμένη σε τέτοια άγνοια, οι φυσικές δυνάμεις της, παρόλο που υπάρχουν σε πολύ μικρή ποσότητα, σχεδόν εξαφανίζονται. Ωστόσο οι δυνάμεις της Υπέρτατης Ψυχής, δηλαδή του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, δεν ελαττώνονται, μολονότι εμφανίζεται στον υλικό κόσμο. Διατηρεί όλες τις δυνάμεις και τις τελειότητές Της πλήρως και παραμένει μακριά από όλες τις ταλαιπωρίες του υλικού κόσμου. Η υποκείμενη σε όρους ψυχή παγιδεύεται στον υλικό κόσμο, ενώ η Υπέρτατη Ψυχή, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, τον αφήνει χωρίς συναισθηματισμούς, όπως ένα φίδι αποβάλλει το δέρμα του. Η διάκριση μεταξύ της Υπέρτατης Ψυχής και της υποκείμενης σε όρους ατομικής ψυχής είναι ότι η Υπέρτατη Ψυχή, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, διατηρεί τις φυσικές δυνάμεις Της, γνωστές ως *σαντ-αϊσβαρια*, *αστα-σιντι* και *αστα-γκουνα*.

Λόγω φτωχών αποθεμάτων γνώσης, οι Μαγιαβάντι φιλόσοφοι λησμονούν το γεγονός ότι ο Κρίσνα είναι πάντοτε πλήρης έξι δυνάμεων, οχτώ υπερβατικών ιδιοτήτων και οχτώ ειδών τελειότητας. Οι έξι δυνάμεις είναι ότι κανείς δεν είναι μεγαλύτερος του Κρίσνα σε πλούτη, σε δύναμη, σε ομορφιά, σε φήμη, σε γνώση και σε απάρνηση. Η πρώτη από τις οχτώ υπερβατικές ιδιότητες του Κρίσνα είναι ότι είναι πάντοτε ανέγγιχτος από τη μόλυνση της υλικής ύπαρξης. Αυτό αναφέρεται και στην *Ισοπανισαντ, απαρα-βινταμ*: όπως ακριβώς ο ήλιος δεν μολύνεται ποτέ από καμία μόλυνση, ο Υπέρτατος Κύριος δεν μολύνεται ποτέ από καμία αμαρτωλή πράξη. Παρόμοια, παρόλο που οι πράξεις του Κρίσνα μπορεί μερικές φορές να φαίνονται ανευλαβείς, δεν μολύνεται ποτέ από αυτές τις πράξεις. Η δεύτερη υπερβατική ιδιότητα του Κρίσνα είναι ότι ποτέ δεν πεθαίνει. Στο Τέταρτο Κεφάλαιο της *Μπαγκαβαντ-γκιτα* πληροφορεί τον Αρτζούνα ότι και Αυτός και ο Αρτζούνα εμφανίστηκαν πολλές φορές στον υλικό κόσμο, αλλά μόνον Αυτός θυμάται όλες αυτές τις δραστηριότητες – παρελθούσες, παρούσες και μελλοντικές. Αυτό σημαίνει ότι δεν πεθαίνει ποτέ. Η λήθη οφείλεται στον θάνατο. Καθώς πεθαίνουμε, αλλάζουμε το σώμα μας. Αυτό είναι η λήθη. Ωστόσο ο Κρίσνα δεν λησμονεί ποτέ. Μπορεί να θυμάται όλα όσα έχουν συμβεί στο παρελθόν. Ειδάλλως, πώς θα μπορούσε να θυμάται ότι δίδαξε πρώτα το σύστημα *γιογκα* της *Μπαγκαβαντ-γκιτα* στον θεό του ήλιου, τον Βιβασβάν; Κατά συνέπεια, δεν πεθαίνει ποτέ. Ούτε γερνάει ποτέ. Παρόλο που ο Κρίσνα ήταν προπάππος όταν εμφανίστηκε στο πεδίο της μάχης του Κουρουκσέτρα, δεν έμοιαζε με γέρο. Ο Κρίσνα δεν μπορεί να μολυνθεί από καμία αμαρτωλή πράξη, ο Κρίσνα δεν πεθαίνει ποτέ, ο Κρίσνα δεν γερνάει ποτέ, ο Κρίσνα δεν υπόκειται ποτέ σε οδυρμούς, ο Κρίσνα δεν αισθάνεται ποτέ πείνα, ο Κρίσνα δεν αισθάνεται ποτέ δίψα. Οτιδήποτε επιθυμήσει είναι εντελώς σύννομο και οτιδήποτε αποφασίσει δεν μπορεί να αλλάξει από κανέναν. Αυτές είναι οι υπερβατικές ιδιότητες του Κρίσνα. Εκτός από αυτά, ο Κρίσνα είναι γνωστός ως Γιογκέσβαρα. Διαθέτει όλες τις δυνάμεις, δηλαδή τις ικανότητες μυστικών δυνάμεων, όπως η *ανιμα-σιντι*, η δύναμη να γίνει κανείς μικρότερος από τον μικρότερο. Στην *Μπραμα-σαμχिता* αναφέρεται ότι ο Κρίσνα έχει εισέλθει ακόμα και μέσα στο άτομο της ύλης, *ανντανταραστρα-παραμανου-τσαγιανταρασταμ*. Κατά τον ίδιο τρόπο, ο Κρίσνα ως Γκαρμποντακασάγι Βίσνου, βρίσκεται μέσα στο γιγαντιαίο σύμπαν και κείται στον Ωκεανό της Αιτίας ως Μάχα-Βίσνου, σε ένα σώμα τόσο γιγαντιαίο, που όταν εκπνέει, εκατομμύρια και τρισεκατομμύρια σύμπαντα εκπορεύονται από το σώμα Του. Αυτό ονομάζεται *μαχιμα-σιντι*. Ο Κρίσνα κατέχει και την τελειότητα της *λαγκιμα*: μπορεί να γίνει ο ελαφρύτερος. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* αναφέρεται

ότι ο λόγος για τον οποίο όλοι οι πλανήτες επιπλέουν στον αέρα είναι επειδή ο Κρίσνα εισέρχεται μέσα στο σύμπαν και μέσα στα άτομα της ύλης. Αυτή είναι η εξήγηση της έλλειψης βαρύτητας. Ο Κρίσνα κατέχει και τη δύναμη της *πραπτι*: μπορεί να έχει ό,τι θελήσει. Παρόμοια, έχει την ικανότητα της *ισιτα*, της δύναμης του ελέγχου. Αποκαλείται υπέρτατος ελεγκτής, Παραμέσβαρα. Επιπρόσθετα, ο Κρίσνα μπορεί να φέρει όποιονδήποτε κάτω από την επιρροή Του. Αυτό ονομάζεται *βασιτα*.

Ο Κρίσνα είναι προικισμένος με όλα τα υπερβατικά πλούτη, με όλες τις υπερβατικές ιδιότητες και με όλες τις μυστικές δυνάμεις. Κανένα ζωντανό ον δεν μπορεί να συγκριθεί μαζί Του. Συνεπώς, η θεωρία των Μαγιαβάντι ότι η Υπέρτατη Ψυχή και η ατομική ψυχή είναι ίσες είναι απλώς εσφαλμένη αντίληψη. Επομένως, το συμπέρασμα είναι ότι ο Κρίσνα είναι άξιος λατρείας και ότι όλα τα άλλα ζωντανά όντα είναι απλώς υπηρέτες Του. Αυτή η κατανόηση ονομάζεται αυτοσυνειδητοποίηση. Οποιαδήποτε άλλη συνειδητοποίηση του εαυτού πέραν αυτής της σχέσης του αιώνιου υπηρέτη του Κρίσνα οφείλεται σε παρότρυνση της *μαγια*. Λέγεται ότι η τελευταία παγίδα της *μαγια* είναι να υπαγορεύσει στο ζωντανό ον να προσπαθήσει να γίνει ίσο με το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Ο Μαγιαβάντι φιλόσοφος ισχυρίζεται ότι είναι ίσος με τον Θεό, αλλά δεν μπορεί να απαντήσει στην ερώτηση τού γιατί έχει πέσει στην ύλη και έχει εμπλακεί σε αυτήν. Αν είναι ο Υπέρτατος Θεός, τότε πώς συμβαίνει να έχει κυριευθεί από ασεβείς πράξεις και κατ' αυτόν τον τρόπο να έχει υποβληθεί στις δοκιμασίες του νόμου του *καρμα*; Όταν στους Μαγιαβάντι τίθεται αυτό το ερώτημα δεν μπορούν να δώσουν κατάλληλη απάντηση. Η εικασία ότι είναι κάποιος ίσος με το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι άλλο ένα σύμπτωμα αμαρτωλής ζωής. Δεν μπορεί κάποιος να αρχίσει να έχει συνείδηση του Κρίσνα αν δεν είναι εντελώς απαλλαγμένος από όλες τις αμαρτωλές πράξεις. Το ίδιο το γεγονός ότι ο Μαγιαβάντι ισχυρίζεται πως έχει γίνει ένα με τον Υπέρτατο Κύριο σημαίνει ότι δεν είναι ακόμα απαλλαγμένος από τις αντιδράσεις των αμαρτωλών πράξεων. Η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* λέει ότι αυτού του είδους τα πρόσωπα είναι *αβισουντα-μπουνταγια*, που σημαίνει ότι πιστεύουν εσφαλμένα πως είναι απελευθερωμένοι, μολονότι πιστεύουν συγχρόνως ότι είναι ίσοι με την Απόλυτη Αλήθεια. Η νοημοσύνη τους δεν έχει εξαγνισθεί.

Οι προσωποποιημένες Βέδες είπαν ότι αν οι *γιογκι* και οι *γκιανι* δεν απαλλαγούν από τις αμαρτωλές επιθυμίες, τότε η συγκεκριμένη μέθοδος αυτοσυνειδητοποίησης που ακολουθούν δεν θα είναι ποτέ επιτυχής. «Αγαπημένε μας Κύριε», συνέχισαν οι προσωποποιημένες Βέδες, «αν τα άγια

πρόσωπα δεν φροντίζουν να ξεριζώσουν πλήρως τις ρίζες των αμαρτωλών επιθυμιών, δεν μπορούν να βιώσουν την Υπέρτατη Ψυχή, παρόλο που κάθεται δίπλα-δίπλα με την ατομική ψυχή. *Σαμαντι*, δηλαδή διαλογισμός, σημαίνει ότι πρέπει κάποιος να βρει την Υπέρτατη Ψυχή μέσα του. Κάποιος που δεν είναι απαλλαγμένος από αμαρτωλές αντιδράσεις δεν μπορεί να δει την Υπέρτατη Ψυχή. Αν κάποιος έχει ένα μενταγιόν με ένα πολύτιμο πετράδι στο περιδέραϊό του αλλά ξεχνά το πετράδι, είναι σχεδόν σαν να μην το έχει. Κατά τον ίδιο τρόπο, αν μία ατομική ψυχή διαλογίζεται, αλλά δεν αντιλαμβάνεται πραγματικά την παρουσία της Υπέρτατης Ψυχής μέσα του, δεν έχει συνειδητοποιήσει την Υπέρτατη Ψυχή». Όσοι, λοιπόν, έχουν υιοθετήσει αυτόν τον δρόμο αυτοσυνειδητοποίησης πρέπει να είναι πολύ προσεκτικοί για να μη μολυνθούν από την επίδραση της *μαγιά*. Ο Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι λέει ότι ένας αφοσιωμένος υπηρέτης θα πρέπει να είναι εντελώς ελεύθερος από κάθε είδους υλική επιθυμία. Ο αφοσιωμένος υπηρέτης δεν θα πρέπει να επηρεάζεται από την επακόλουθη δράση του *καρμα* και της *γκιανα*. Θα πρέπει απλώς να κατανοήσει τον Κρίσνα και να εκτελέσει τις επιθυμίες Του. Αυτό είναι το αγνό στάδιο της αφοσίωσης. «Οι μυστικιστές *γιογκι* οι οποίοι εξακολουθούν να έχουν μολυσμένες επιθυμίες για την ικανοποίηση των αισθήσεων δεν επιτυγχάνουν ποτέ στις απόπειρές τους, ούτε μπορούν να συνειδητοποιήσουν την Υπέρτατη Ψυχή μέσα στον ατομικό εαυτό. Ως εκ τούτου, οι υποτιθέμενοι *γιογκι* και οι *γκιανι* οι οποίοι σπαταλούν απλώς τον χρόνο τους σε διάφορα είδη ικανοποίησης των αισθήσεων, είτε με νοητικές εικασίες είτε με επίδειξη περιορισμένων μυστικών δυνάμεων, δεν θα απελευθερωθούν ποτέ από την υποκείμενη σε όρους ζωή και θα συνεχίσουν να υποφέρουν επανειλημμένες γεννήσεις και θανάτους. Για τέτοιου είδους πρόσωπα, και αυτή η ζωή και η επόμενη γίνονται πηγές δοκιμασιών. Τέτοιου είδους αμαρτωλά πρόσωπα υποφέρουν ήδη δοκιμασίες σε αυτή τη ζωή και επειδή δεν έχουν τελειοποιηθεί στην αυτοσυνειδητοποίηση, θα βασανιστούν από περισσότερες δοκιμασίες στην επόμενη ζωή. Παρ' όλες τις προσπάθειές τους να φτάσουν στην τελειότητα, αυτοί οι *γιογκι*, μολυσμένοι από επιθυμίες για ικανοποίηση των αισθήσεων, θα εξακολουθήσουν να υποφέρουν σε αυτή τη ζωή και στην επόμενη».

Σχετικά με αυτό, ο Σρίλα Βισβανάτα Τσακραβαρτί Τάκουρ σημειώνει ότι αν οι *σαννιασι* και τα πρόσωπα που βρίσκονται στην τάξη της απάρνησης και τα οποία έχουν αφήσει το σπίτι τους για την αυτοσυνειδητοποίηση δεν ασχοληθούν με την υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου, αλλά προσελκυσθούν από φιλανθρωπικά έργα, όπως το άνοιγμα εκπαιδευτικών ιδρυμάτων,

νοσοκομείων ή ακόμα και μοναστηριακών ιδρυμάτων, εκκλησιών ή ναών των ημιθέων, συναντούν μόνο προβλήματα σε αυτές τις ασχολίες, όχι μόνο σε αυτή τη ζωή, αλλά και στην επόμενη. Οι *σαννιασι* οι οποίοι δεν επωφελούνται από αυτή τη ζωή για να συνειδητοποιήσουν τον Κρίσνα, σπαταλούν τον χρόνο και την ενέργειά τους σε δραστηριότητες πέραν της δικαιοδοσίας της τάξης της απάρνησης. Ωστόσο, η απόπειρα του αφοσιωμένου υπηρέτη να χρησιμοποιήσει την ενέργειά του σε δραστηριότητες όπως η κατασκευή ενός ναού του Βίσνου δεν πάει ποτέ χαμένη. Τέτοιου είδους ασχολίες ονομάζονται *κρισναρτε ακιλα-τσεστα*, ποικιλόμορφες δραστηριότητες που τελούνται για την ευχαρίστηση του Κρίσνα. Το άνοιγμα ενός σχολείου από κάποιον φιλόanthρωπο και η κατασκευή ενός ναού από έναν αφοσιωμένο υπηρέτη δεν βρίσκονται στο ίδιο επίπεδο. Παρόλο που το άνοιγμα ενός σχολείου από έναν φιλόanthρωπο μπορεί να είναι ευσεβής δραστηριότητα, υπάγεται στους νόμους του *καρμα*, ενώ η κατασκευή ενός ναού για τον Βίσνου είναι υπηρεσία αφοσίωσης.

Η υπηρεσία αφοσίωσης δεν υπάγεται ποτέ στη δικαιοδοσία του νόμου του *καρμα*. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* αναφέρεται ότι οι αφοσιωμένοι υπηρέτες υπερβαίνουν την αντίδραση των τριών καταστάσεων της υλικής φύσης και στέκονται στο επίπεδο της συνειδητοποίησης του Μπραμάν: *μπραμα-μπουγιαγια καλπατε*. Η *Μπαγκαβαντ-γκιτα* λέει, *σα γκουναν σαματιτιαϊταν μπραμα-μπουγιαγια καλπατε*: οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Προσώπου της Θεότητας υπερβαίνουν όλες τις αντιδράσεις των τριών καταστάσεων της υλικής φύσης και βρίσκονται στο υπερβατικό επίπεδο Μπραμάν. Οι αφοσιωμένοι υπηρέτες είναι απελευθερωμένοι και σε αυτή τη ζωή και στην επόμενη. Οποιαδήποτε εργασία στον υλικό κόσμο γίνεται για τον Γιάγκια, δηλαδή τον Βίσνου, τον Κρίσνα, θεωρείται απελευθερωμένη εργασία, αλλά χωρίς σύνδεση με τον Ατσιούτα, το αναμάρτητο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, δεν υπάρχει πιθανότητα να σταματήσουν οι επακόλουθες δράσεις του νόμου του *καρμα*. Η ζωή της συνείδησης του Κρίσνα είναι η ζωή της απελευθέρωσης. Το συμπέρασμα είναι ότι ένας αφοσιωμένος υπηρέτης, με τη χάρη του Κυρίου, είναι απελευθερωμένος και σε αυτή τη ζωή και στην επόμενη, ενώ οι *καρμι*, οι *γκιανι* και οι *γιογκι* δεν είναι απελευθερωμένοι ποτέ, είτε σε αυτή τη ζωή είτε στην επόμενη.

Οι προσωποποιημένες Βέδες συνέχισαν: «Αγαπημένε Κύριε, όποιος έχει κατανοήσει, με τη χάρη Σου, τις δόξες των λωτοειδών ποδιών Σου είναι αδιάφορος στην υλική ευτυχία και δυστυχία. Οι υλικές οδύνες είναι αναπόφευκτες όσο υπάρχουμε στον υλικό κόσμο, αλλά ο αφοσιωμένος

υπηρέτης δεν εκτρέπει την προσοχή του σε τέτοιου είδους δράσεις και αντιδράσεις, οι οποίες είναι το αποτέλεσμα ευσεβών και ασεβών πράξεων. Επίσης, ο αφοσιωμένος υπηρέτης δεν ταράζεται ούτε χαίρεται υπερβολικά από τον έπαινο και τον ψόγο των ανθρώπων. Ο αφοσιωμένος υπηρέτης μερικές φορές επαινείται πολύ από τους ανθρώπους για τα υπερβατικά έργα του και μερικές φορές επικρίνεται, μολονότι δεν υπάρχει λόγος για δυσμενή κριτική. Ο αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης είναι πάντοτε αδιάφορος στον έπαινο ή στην κατάκριση των κοινών ανθρώπων. Οι δραστηριότητες του αφοσιωμένου υπηρέτη βρίσκονται στο υπερβατικό επίπεδο. Δεν ενδιαφέρεται για τον έπαινο ή την κατάκριση των ανθρώπων που ασχολούνται με υλικές δραστηριότητες. Αν ο αφοσιωμένος υπηρέτης μπορεί να διατηρήσει με αυτόν τον τρόπο την υπερβατική του θέση, τότε η απελευθέρωσή του σε αυτή τη ζωή και στην επόμενη είναι εγγυημένη από το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Η υπερβατική θέση του αφοσιωμένου υπηρέτη μέσα στον υλικό κόσμο διατηρείται στη συντροφιά αγνών αφοσιωμένων υπηρετών, ακούγοντας απλώς τα δοξασμένα έργα που υποδύεται ο Κύριος σε διάφορες εποχές και σε διάφορες ενσαρκώσεις».

Η κίνηση για τη συνείδηση του Κρίσνα βασίζεται σε αυτή την αρχή. Ο Σρίλα Ναροττάμα ντάσα Τάκουρ έχει τραγουδήσει, «Αγαπημένε μου Κύριε, είθε να Σε υπηρετώ με υπερβατική αγάπη, όπως σημειώνουν οι προηγούμενοι *ατσαρια*, και είθε να ζω στη συντροφιά αγνών αφοσιωμένων υπηρετών. Αυτή είναι η επιθυμία μου σε κάθε μου ζωή». Με άλλα λόγια, ο αφοσιωμένος υπηρέτης δεν νοιάζεται ιδιαίτερα αν είναι απελευθερωμένος ή όχι, αλλά έχει αγωνία μόνο για την υπηρεσία αφοσίωσης. Υπηρεσία αφοσίωσης σημαίνει ότι δεν κάνει κάποιος κάτι ανεξάρτητα από την έγκριση των *ατσαρια*. Η δράση στην κίνηση για τη συνείδηση του Κρίσνα κατευθύνεται από τους προηγούμενους *ατσαρια*, με επικεφαλής τον Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι· στη συντροφιά αφοσιωμένων υπηρετών που ακολουθούν αυτές τις αρχές, ο αφοσιωμένος υπηρέτης είναι σε θέση να διατηρήσει τέλεια την υπερβατική του θέση.

Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, ο Κύριος λέει ότι ένας αφοσιωμένος υπηρέτης που Τον γνωρίζει τέλεια Του είναι πολύ αγαπητός. Τεσσάρων ειδών ευσεβείς άνθρωποι υιοθετούν την υπηρεσία αφοσίωσης. Αν κάποιος είναι ευσεβής, τότε μέσα στη δυστυχία του, πλησιάζει τον Κύριο για να μετριαστεί η δυστυχία του. Αν κάποιος ευσεβής άνθρωπος χρειάζεται υλική βοήθεια, προσεύχεται και αυτός στον Κύριο γι' αυτή τη βοήθεια. Αν ένας ευσεβής άνθρωπος είναι πράγματι εξεταστικός σχετικά με την επιστήμη του Θεού,

πλησιάζει και αυτός το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, τον Κρίσνα. Κατά τον ίδιο τρόπο, ένας ευσεβής άνθρωπος που ανυπομονεί να γνωρίσει την επιστήμη του Κρίσνα πλησιάζει και αυτός τον Υπέρτατο Κύριο. Από αυτές τις τέσσερις κατηγορίες ανθρώπων, η τελευταία κατηγορία επαινείται από τον Ίδιο τον Κρίσνα στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*. Το πρόσωπο που προσπαθεί να κατανοήσει τον Κρίσνα με πλήρη γνώση και αφοσίωση, ακολουθώντας τα βήματα προηγούμενων *ατσαρια* εξοικειωμένων με την επιστημονική γνώση του Υπερτάτου Κυρίου είναι αξιέπαινο. Ένας τέτοιος αφοσιωμένος υπηρέτης μπορεί να καταλάβει πως όλες οι συνθήκες της ζωής, ευμενείς ή δυσμενείς, είναι δημιουργημένες από την υπέρτατη θέληση του Κυρίου. Και όταν έχει εγκαταλειφθεί πλήρως στα λωτοειδή πόδια του Υπερτάτου Κυρίου, δεν νοιάζεται αν η κατάστασή του είναι ευμενής ή δυσμενής. Ο αφοσιωμένος υπηρέτης θεωρεί ακόμα και μία δυσμενή κατάσταση ως ιδιαίτερο έλεος του Προσώπου της Θεότητας. Στην πραγματικότητα, δεν υπάρχουν δυσμενείς καταστάσεις για τον αφοσιωμένο υπηρέτη. Βλέπει τα πάντα να έρχονται με τη θέληση του Κυρίου ως ευμενή, και σε κάθε κατάσταση της ζωής δείχνει ενθουσιασμό για να προσφέρει υπηρεσία αφοσίωσης. Αυτή η διάθεση αφοσίωσης εξηγείται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*: ο αφοσιωμένος υπηρέτης δεν είναι ποτέ δυστυχής στις αντίξοες συνθήκες της ζωής, ούτε ιδιαίτερα χαρούμενος στις ευνοϊκές συνθήκες. Στα ανώτερα στάδια της υπηρεσίας αφοσίωσης, ο αφοσιωμένος υπηρέτης δεν ενδιαφέρεται καν για τον κατάλογο με τα πρέπει και τα δεν πρέπει. Αυτή η θέση μπορεί να διατηρηθεί μόνο ακολουθώντας τα βήματα των *ατσαρια*. Επειδή ο αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης ακολουθεί τα βήματα των *ατσαρια*, οποιαδήποτε πράξη κάνει για να προσφέρει υπηρεσία αφοσίωσης βρίσκεται στο υπερβατικό επίπεδο. Γι' αυτό ο Κύριος Κρίσνα μας διδάσκει ότι ένας *ατσαρια* είναι υπεράνω κριτικής. Ο νεοφώτιστος αφοσιωμένος υπηρέτης δεν θα πρέπει να θεωρεί ότι βρίσκεται στο ίδιο επίπεδο με τον *ατσαρια*. Θα πρέπει να γίνεται δεκτό ότι οι *ατσαρια* είναι στο ίδιο επίπεδο με το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και ως εκ τούτου, ούτε ο Κρίσνα ούτε ο εκπρόσωπός Του *ατσαρια* θα πρέπει να υπόκεινται σε οποιαδήποτε αρνητική κριτική από τους νεοφώτιστους αφοσιωμένους υπηρέτες.

Οι προσωποποιημένες Βέδες λάτρεψαν έτσι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας με διάφορους τρόπους. Η προσφορά λατρείας στον Υπέρτατο Κύριο με προσευχές σημαίνει ενθύμηση των υπερβατικών Του ιδιοτήτων, διασκεδάσεων και έργων. Αλλά οι διασκεδάσεις και οι ιδιότητες του Κυρίου είναι απεριόριστες. Δεν μας είναι δυνατό να θυμόμαστε όλες τις ιδιότητες του

Κυρίου. Συνεπώς, οι προσωποποιημένες Βέδες λάτρεψαν τον Κύριο όσο καλύτερα μπορούσαν και στο τέλος μίλησαν ως εξής.

«Αγαπημένε μας Κύριε, παρόλο που ο Κύριος Μπράμα, η κυρίαρχη θεότητα του ανώτατου πλανήτη, της Μπραμαλόκα, και ο Βασιλιάς Ίνντρα, η κυρίαρχη θεότητα του ουράνιου πλανήτη, καθώς και οι κυρίαρχες θεότητες των πλανητών του ήλιου, της σελήνης, κλπ., είναι όλοι έμπιστοι διευθυντές του υλικού κόσμου, γνωρίζουν πολύ λίγα για Εσένα. Επομένως, αυτό ισχύει πολύ περισσότερο για τα συνηθισμένα ανθρώπινα όντα και για όσους κάνουν διανοητικές εικασίες. Δεν είναι δυνατό σε κανέναν να απαριθμήσει τις απεριόριστες υπερβατικές Σου ιδιότητες, Κύριε. Κανείς, συμπεριλαμβανομένων όσων κάνουν διανοητικές εικασίες και των ημιθέων στα ανώτερα πλανητικά συστήματα, δεν είναι ικανός να υπολογίσει το μήκος και το πλάτος της μορφής Σου και των χαρακτηριστικών Σου. Πιστεύουμε πως ούτε Εσύ, Κύριε, δεν έχεις πλήρη γνώση των υπερβατικών ιδιοτήτων Σου. Ο λόγο είναι ότι είσαι απεριόριστος. Μολονότι δεν είναι ταιριαστό για την περίπτωση Σου να λέγεται ότι δεν γνωρίζεις τον Εαυτό Σου, είναι παρ' όλα αυτά χρήσιμο να κατανοήσουμε ότι επειδή διαθέτεις απεριόριστες ιδιότητες και ενέργειες και επειδή η γνώση Σου είναι και αυτή απεριόριστη, υπάρχει απεριόριστος συναγωνισμός μεταξύ της γνώσης Σου και της επέκτασης των ενεργειών Σου».

Το θέμα είναι ότι επειδή ο Θεός και η γνώση Του είναι και τα δύο απεριόριστα, αμέσως μόλις ο Θεός αποκτήσει γνώση ορισμένων ενεργειών Του, αντιλαμβάνεται ότι έχει ακόμα περισσότερες ενέργειες. Με αυτόν τον τρόπο, και οι ενέργειες και η γνώση Του αυξάνονται. Επειδή και τα δύο είναι απεριόριστα, δεν υπάρχει τέλος στις ενέργειες και δεν υπάρχει τέλος στη γνώση με την οποία κατανοούνται οι ενέργειες. Ο Θεός είναι αναμφισβήτητα παντογνώστης, αλλά οι προσωποποιημένες Βέδες λένε ότι ακόμα και ο Ίδιος ο Θεός δεν γνωρίζει την πλήρη έκταση των ενεργειών Του. Αυτό δεν σημαίνει πως ο Θεός δεν είναι παντογνώστης. Όταν ένα πραγματικό γεγονός είναι άγνωστο σε ένα συγκεκριμένο πρόσωπο, αυτό ονομάζεται άγνοια ή έλλειψη γνώσης. Εντούτοις, αυτό δεν έχει εφαρμογή στον Θεό, επειδή γνωρίζει τον Εαυτό Του τέλεια, αλλά οι ενέργειες και τα έργα Του αυξάνονται. Αυξάνει, επομένως και τη γνώση Του για να τα κατανοήσει. Και τα δύο αυξάνονται απεριόριστα, και σε αυτό δεν υπάρχει τέλος. Με αυτή την έννοια μπορεί να ειπωθεί ότι ακόμα και ο Ίδιος ο Θεός δεν γνωρίζει τα όρια των ενεργειών και των ιδιοτήτων Του.

Το πώς ο Θεός είναι απεριόριστος όσον αφορά στην επέκταση των ενεργειών και των έργων Του μπορεί να υπολογισθεί χονδρικά από οποιοδήποτε λογικό και νηφάλιο ζωντανό ον. Στη βεδική γραμματεία λέγεται ότι αναρίθμητα σύμπαντα εξέρχονται όταν ο Μάχα-Βίσνου εκπνέει κατά τη *γιογκα-νιντρα*, τον μυστικιστικό ύπνο Του, και αναρίθμητα σύμπαντα εισέρχονται στο σώμα Του όταν εισπνέει. Πρέπει να φανταστούμε ότι αυτά τα σύμπαντα, τα οποία σύμφωνα με την περιορισμένη γνώση μας επεκτείνονται απεριόριστα, είναι τόσο μεγάλα ώστε τα χονδροειδή συστατικά, τα πέντε στοιχεία της κοσμικής εκδήλωσης, και συγκεκριμένα η γη, το νερό, η φωτιά, ο αέρας και ο ουρανός, δεν είναι μόνο μέσα στο σύμπαν, αλλά καλύπτουν το σύμπαν με εφτά στρώματα, από τα οποία το κάθε στρώμα είναι δέκα φορές μεγαλύτερο από το προηγούμενο. Με αυτόν τον τρόπο, το κάθε σύμπαν είναι συσκευασμένο με μεγάλη ασφάλεια, υπάρχουν δε αμέτρητα σύμπαντα. Όλα αυτά τα σύμπαντα επιπλέουν μέσα στους αναρίθμητους πόρους του υπερβατικού σώματος του Μάχα-Βίσνου. Λέγεται ότι όπως τα άτομα της ύλης και τα σωματίδια της σκόνης επιπλέουν μέσα στον αέρα μαζί με τα πουλιά και ο αριθμός τους δεν μπορεί να υπολογισθεί, έτσι και αναρίθμητα σύμπαντα επιπλέουν μέσα στους πόρους του υπερβατικού σώματος του Κυρίου. Για αυτόν τον λόγο, οι Βέδες λένε ότι ο Θεός είναι πέραν της ικανότητας της γνώσης μας. *Αμπανμανασαγκοτσαρα*: η κατανόηση του μήκους και του πλάτους του Θεού είναι πέραν της δικαιοδοσίας των νοητικών μας εικασιών. Συνεπώς, κάποιος που είναι πράγματι μορφωμένος και λογικός δεν ιχυρίζεται πως είναι ο Θεός, αλλά προσπαθεί να κατανοήσει τον Θεό, κάνοντας διάκριση μεταξύ ύλης και πνεύματος. Με τέτοια προσεκτική διάκριση, μπορεί κανείς να κατανοήσει σαφώς ότι η Υπέρτατη Ψυχή είναι υπερβατική ως προς την ανώτερη και την κατώτερη ενέργεια, μολονότι έχει άμεση σχέση και με τις δύο. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ο Κύριος Κρίσνα εξηγεί ότι παρόλο που τα πάντα στηρίζονται στην ενέργειά Του, Αυτός είναι διαφορετικός, χωριστός από την ενέργεια.

Ορισμένες φορές η φύση και τα ζωντανά όντα προσδιορίζονται ως *πρακритि* και *πουρουσα* αντιστοίχως. Ολόκληρη η κοσμική εκδήλωση είναι μία συνένωση της *πρακритि* και του *πουρουσα*. Η φύση είναι η συστατική αιτία και τα ζωντανά όντα είναι η αποτελεσματική αιτία. Αυτές οι δύο αιτίες συνδυάζονται και το αποτέλεσμα είναι η κοσμική εκδήλωση. Όταν κάποιος είναι αρκετά τυχερός ώστε να φτάσει στο σωστό συμπέρασμα σχετικά με αυτή την κοσμική εκδήλωση και όλα όσα συμβαίνουν μέσα της, γνωρίζει ότι

αυτή προκαλείται αμέσως και εμμέσως από το Ίδιο το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Στην *Μπραμα-σαμχίτα* συμπεραίνεται, επομένως, πως *ισβαρα παραμα κρισνα σατς-τσιντ-ανανντα-βιγκραχα αναντιρ αντιρ γκοβινντα σαρβα-καρانا-καρاناμ*.

Μετά από πολλή σκέψη και προσεκτική μελέτη, όταν κάποιος έχει φτάσει στην τελειότητα της γνώσης, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο Κρίσνα, ο Θεός, είναι η αρχική αιτία όλων των αιτιών. Αντί να κάνει εικασίες σχετικά με το μέγεθος του Θεού -αν είναι τόσο μακρύς ή τόσο πλατύς- ή αντί να φιλοσοφεί, θα πρέπει να φτάσει κανείς στο συμπέρασμα της *Μπραμα-σαμχίτα*: *σαρβα-καρانا-καρاناμ*, δηλαδή, «Ο Κρίσνα, ο Θεός, είναι η αιτία όλων των αιτιών». Αυτή είναι η τελειότητα της γνώσης.

Έτσι τις *βεντα-στουτι*, τις προσευχές που πρόσφεραν οι προσωποποιημένες Βέδες στον Γκαρμποντακασάγι Βίσνου, τις διηγήθηκε αρχικά σε μαθητική διαδοχή ο Σανάνντανα στους αδελφούς του, που είχαν γεννηθεί όλοι από τον Μπράμα. Στην αρχή, οι τέσσερεις Κουμάρα ήταν οι πρώτοι που γεννήθηκαν από τον Μπράμα· γι' αυτό είναι γνωστοί ως *πουρβα-τζατα*. Αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκίτα* ότι το σύστημα *παραμπαρα*, η μαθητική διαδοχή, αρχίζει με τον Ίδιο τον Κρίσνα. Παρόμοια, εδώ, στις προσευχές των προσωποποιημένων Βεδών, το σύστημα *παραμπαρα* αρχίζει με το Πρόσωπο της Θεότητας Ναράγιανα Ρίσι. Θα πρέπει να θυμόμαστε ότι αυτές τις *βεντα-στουτι* τις διηγείται ο Κουμάρα Σανάνντανα και ότι η διήγηση επαναλαμβάνεται από τον Ναράγιανα Ρίσι στο Μπόντι Άσραμα. Ο Ναράγιανα Ρίσι είναι η ενσάρκωση του Κρίσνα που μας δείχνει τον δρόμο της αυτοσυνειδητοποίησης μέσω σκληρού ασκητισμού. Αυτή την εποχή ο Κύριος Τσετάνια έδειξε τον δρόμο της αγνής υπηρεσίας αφοσίωσης βάζοντας τον Εαυτό Του στον ρόλο ενός αγνού αφοσιωμένου υπηρέτη. Παρόμοια, στο παρελθόν, ο Κύριος Ναράγιανα Ρίσι ήταν ενσάρκωση του Κρίσνα η οποία υποβλήθηκε σε αυστηρές ασκητικότητες στην οροσειρά των Ιμαλαΐων. Ο Σρι Νάραντα άκουγε από Αυτόν. Από τη δήλωση, λοιπόν, που έκανε ο Ναράγιανα Ρίσι στον σοφό Νάραντα, όπως την αφηγήθηκε ο Σανάνντανα Κουμάρα με τη μορφή των *βεντα-στουτι*, συνάγεται ότι ο Θεός είναι ο ένας και μοναδικός υπέρτατος και ότι όλοι οι άλλοι είναι υπηρέτες Του.

Στην *Τσετανια-τσαριταμριτα* αναφέρεται, *εκαλα ισβαρα κρισνα*: «Ο Κρίσνα είναι ο μόνος Υπέρτατος Θεός». *Αρα σαβα μπριτια*: «Όλοι οι άλλοι είναι υπηρέτες Του». *Γιαρε γιαϊτσε νατσαγια, σε ταϊτσε καρε νριτια*: «Ο Υπέρτατος Κύριος, όπως επιθυμεί, απασχολεί τα ζωντανά όντα σε διάφορες

δραστηριότητες και έτσι παρουσιάζουν τα διάφορα ταλέντα και τις διάφορες κλίσεις τους». Έτσι αυτές οι *βεντα-στουτι* είναι η αρχική διδασκαλία που αφορά στη σχέση η οποία υπάρχει ανάμεσα στο ζωντανό ον και το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Το ύψιστο επίπεδο συνειδητοποίησης για το ζωντανόν είναι η επίτευξη της ζωής της αφοσίωσης. Δεν μπορεί κάποιος να ζήσει ζωή αφοσίωσης, να έχει, δηλαδή, συνείδηση του Κρίσνα, αν δεν είναι πλήρως απαλλαγμένος από την υλική μόλυνση. Ο Ναράγιανα Ρίσι πληροφόρησε τον σοφό Νάραντα ότι η ουσία όλων των Βεδών και όλης της βεδικής γραμματείας -και συγκεκριμένα των τεσσάρων Βεδών, των *Ουπανισαντ*, των *Πουрана*, κλπ.- διδάσκει την προσφορά υπερβατικής υπηρεσίας αγάπης στον Κύριο. Σχετικά με αυτό, ο Ναράγιανα Ρίσι χρησιμοποίησε μία συγκεκριμένη λέξη, τη λέξη *ρασα*. Στην υπηρεσία αφοσίωσης η *ρασα* είναι το μέσο ή η βασική αρχή για την ανταλλαγή μιας σχέσης ανάμεσα στον Κύριο και το ζωντανό ον. Η *ρασα* περιγράφεται επίσης στις Βέδες ως *ισαβασια*: «Ο Υπέρτατος Κύριος είναι η δεξαμενή κάθε ευχαρίστησης». Όλη η βεδική γραμματεία, οι *Πουрана*, οι Βέδες, οι *Ουπανισαντ*, οι *Βενταντα-σουτρα*, κλπ., διδάσκουν στα ζωντανά όντα πώς να φτάσουν σε αυτό το στάδιο της *ρασα*. Η *Μπαγκαβαταμ* λέει επίσης ότι οι δηλώσεις της *Μαχαπουрана* (της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*) περιέχουν την πεμπτουσία των *ρασα* που υπάρχουν σε ολόκληρη τη βεδική γραμματεία. *Νιγκαμα-καλπα-ταρορ γκαλιταμ παλαμ*. Η *Μπαγκαβαταμ* είναι η πεμπτουσία του ώριμου καρπού του δέντρου της βεδικής γραμματείας.

Γίνεται κατανοητό ότι οι τέσσερις Βέδες, και συγκεκριμένα η *Ριγκ-βεντα*, η *Σαμα-βεντα*, η *Γιαζουρ-βεντα* και η *Αταρβα-βεντα*, καθώς και οι ιστορίες όπως η *Μαχαμπατα* και όλες οι *Πουрана*, που θεωρούνται και αυτές παγκόσμια ιστορία, εξέρχονται από την αναπνοή του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Οι βεδικές ιστορίες όπως οι *Πουрана* και η *Μαχαμπατα* αποκαλούνται πέμπτη Βέδα.

Οι στίχοι των *βεντα-στουτι* θα πρέπει να θεωρούνται η ουσία όλης της βεδικής γνώσης. Οι τέσσερις Κουμάρα και όλοι οι άλλοι εξουσιοδοτημένοι σοφοί γνωρίζουν τέλεια ότι η υπηρεσία αφοσίωσης με συνείδηση του Κρίσνα είναι η ουσία όλης της βεδικής γραμματείας και όλοι το κηρύσσουν αυτό σε διάφορους πλανήτες, ταξιδεύοντας στο διάστημα. Εδώ αναφέρεται ότι αυτοί οι σοφοί, περιλαμβανομένου του Νάραντα, πολύ σπάνια ταξιδεύουν στην ξηρά· ταξιδεύουν διαρκώς στο διάστημα.

Σοφοί όπως ο Νάραντα και οι Κουμάρα ταξιδεύουν απ' άκρη σ' άκρη στο σύμπαν για να διαπαιδαγωγήσουν τις υποκείμενες σε όρους ψυχές και να τους δείξουν ότι η δουλειά τους στον κόσμο δεν είναι η ικανοποίηση των αισθήσεων, αλλά η επαναφορά τους στην αρχική τους θέση της προσφοράς υπηρεσίας αφοσίωσης στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Αναφέρεται σε διάφορα σημεία ότι τα ζωντανά όντα είναι σαν σπινθήρες φωτιάς και το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι σαν την ίδια τη φωτιά. Κατά κάποιον τρόπο, όταν οι σπινθήρες πέφτουν έξω από τη φωτιά χάνουν τη φυσική τους λάμψη· έτσι επαληθεύεται ότι τα ζωντανά όντα έρχονται στον υλικό κόσμο ακριβώς όπως οι σπινθήρες πέφτουν από μία μεγάλη φωτιά. Το ζωντανό ον θέλει να μιμηθεί τον Κρίσνα και προσπαθεί να κυριαρχήσει στην υλική φύση· έτσι λησμονεί την αρχική του θέση και η φωτεινή του δύναμη, η πνευματική του ταυτότητα, σβήνει. Ωστόσο, αν ένα ζωντανό ον ασπαστεί τη συνείδηση του Κρίσνα, επαναφέρεται στην αρχική του θέση. Σοφοί και άγιοι όπως ο Νάραντα και οι Κουμάρα ταξιδεύουν σε όλο το σύμπαν μορφώνοντας τους ανθρώπους και ενθαρρύνοντας τους μαθητές τους να κηρύττουν αυτή τη μέθοδο της υπηρεσίας αφοσίωσης, έτσι ώστε όλες οι υποκείμενες σε όρους ψυχές να μπορέσουν να αφυπνίσουν την αρχική τους συνείδηση, τη συνείδηση του Κρίσνα, και έτσι να ανακουφισθούν από τις άθλιες συνθήκες της υλικής ζωής.

Ο Σρι Νάραντα είναι *ναϊστικά-μπραματσαρι*. Υπάρχουν τεσσάρων ειδών *μπραματσαρι* και το πρώτο είδος ονομάζεται *σαβιτρα*· αναφέρεται σε έναν *μπραματσαρι* ο οποίος, μετά τη μύηση και την τελετή της ιερής κλωστής, πρέπει να τηρήσει τουλάχιστον τρεις μέρες αγαμίας. Το επόμενο είδος *μπραματσαρι* ονομάζεται *πρατζαπατια* και αναφέρεται σε έναν *μπραματσαρι* ο οποίος τηρεί αυστηρά την αγαμία για τουλάχιστον έναν χρόνο μετά τη μύηση. Το επόμενο ονομάζεται *μπραμα-μπραματσαρι* και αναφέρεται σε έναν *μπραματσαρι* που τηρεί την αγαμία από την εποχή της μύησης και έως τον χρόνο της συμπλήρωσης από αυτόν των σπουδών της βεδικής γραμματείας. Το επόμενο στάδιο ονομάζεται *ναϊστικά* και αναφέρεται στον *μπραματσαρι* που είναι άγαμος σε όλη του τη ζωή. Από αυτούς, οι τρεις πρώτοι μπορούν να παντρευτούν αργότερα, αφού λήξει η περίοδος του *μπραματσαρια*, της ζωής της αγαμίας. Ο *ναϊστικά-μπραματσαρι* είναι εντελώς απρόθυμος να έχει σεξουαλική ζωή· γι' αυτό οι Κουμάρα και ο Νάραντα είναι γνωστοί ως *ναϊστικά-μπραματσαρι*. Το σύστημα του *μπραματσαρια* έχει ιδιαίτερα πλεονεκτήματα ως προς το ότι αυξάνει τη δύναμη της μνήμης και της αποφασιστικότητας. Σχετικά με αυτό, γίνεται ειδική μνεία ότι επειδή ο

Νάραντα ήταν *ναϊστικά-μπραματσαρι*, μπορούσε να θυμάται οτιδήποτε άκουγε από τον πνευματικό του δάσκαλο και δεν το ξεχνούσε ποτέ. Όποιος μπορεί να θυμάται τα πάντα διαρκώς αποκαλείται *σρουτα-νταρα*. Ένας *σρουτα-νταρα μπραματσαρι* μπορεί να επαναλάβει όλα όσα έχει ακούσει αυτολεξεί, χωρίς σημειώσεις και χωρίς να συμβουλευτεί βιβλία. Ο μέγας σοφός Νάραντα διαθέτει αυτό το προτέρημα και γι' αυτό, παίρνοντας οδηγίες από τον Ναράγιανα Ρίσι, ασχολείται με την εξάπλωση της φιλοσοφίας της υπηρεσίας αφοσίωσης σε όλον τον κόσμο. Επειδή αυτοί οι μεγάλοι σοφοί μπορούν να θυμούνται τα πάντα, είναι πολύ στοχαστικοί, αυτοσυνειδητοποιημένοι και εντελώς σταθεροποιημένοι στην υπηρεσία του Κυρίου. Έτσι ο μέγας σοφός Νάραντα, αφού άκουσε από τον πνευματικό του δάσκαλο, τον Ναράγιανα Ρίσι, απέκτησε πλήρη συνειδητοποίηση. Εδραιώθηκε στην αλήθεια και έγινε τόσο ευτυχισμένος που πρόσφερε τις ακόλουθες προσευχές στον Ναράγιανα Ρίσι.

Ένας *ναϊστικά-μπραματσαρι* αποκαλείται επίσης *βιρα-βρατά*. Ο σοφός Νάραντα αποκάλυψε τον Ναράγιανα Ρίσι ενσάρκωση του Κρίσνα και ειδικά υπέρτατο φίλο των υποκείμενων σε όρους ψυχών. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* αναφέρεται ότι ο Κύριος Κρίσνα κατέρχεται σε κάθε χιλιετία για να προστατέψει τους αφοσιωμένους υπηρέτες Του και να αφανίσει τους μη αφοσιωμένους υπηρέτες. Ο Ναράγιανα Ρίσι, όντας και Αυτός ενσάρκωση του Κρίσνα, αποκαλείται επίσης φίλος των υποκείμενων σε όρους ψυχών. Όπως αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, όλοι θα πρέπει να γνωρίζουν ότι δεν υπάρχει φίλος όπως ο Κρίσνα. Όλοι θα πρέπει να κατανοήσουν ότι ο Κύριος Κρίσνα θέλει το καλό όλων και θα πρέπει να αναζητήσουν καταφύγιο σε Αυτόν. Με αυτόν τον τρόπο μπορεί να είναι κανείς εντελώς βέβαιος και ικανοποιημένος, γνωρίζοντας ότι έχει κάποιον που είναι σε θέση να του προσφέρει κάθε προστασία. Ο Ίδιος ο Κρίσνα, οι ενσαρκώσεις Του και οι πλήρεις επεκτάσεις Του είναι όλοι υπέρτατοι ευχέτες των υποκείμενων σε όρους ψυχών, αλλά ο Κρίσνα είναι ο ευχέτης ακόμα και των δαιμόνων, γιατί πρόσφερε σωτηρία σε όλους τους δαίμονες που ήλθαν να Τον σκοτώσουν στη Βριντάβανα· γι' αυτό οι αγαθοεργίες του Κρίσνα είναι απόλυτες, επειδή παρόλο που αφανίζει έναν δαίμονα ή προστατεύει έναν αφοσιωμένο υπηρέτη, τα έργα Του είναι ένα και το αυτό. Λέγεται ότι ο θηλυκός δαίμονας Πούτανα υψώθηκε στην ίδια θέση με αυτή της μητέρας του Κρίσνα. Θα πρέπει να γνωρίζουμε ότι όταν ο Κρίσνα σκοτώνει έναν δαίμονα, ο δαίμονας ωφελείται υπέρτατα από αυτό· ωστόσο, ένας αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης προστατεύεται πάντοτε από τον Κύριο.

Ο σοφός Νάραντα, αφού προσκύνησε τον πνευματικό του δάσκαλο, πήγε στο *ασραμα* του Βιασαντέβα και αφηγήθηκε στον μαθητή του ολόκληρη την ιστορία. Έτσι ο σοφός Νάραντα, αφού ο Βιασαντέβα τον υποδέχθηκε κατάλληλα και αφού κάθισε πολύ αναπαυτικά, άρχισε να αφηγείται ό,τι είχε ακούσει από τον Ναράγιανα Ρίσι. Με αυτόν τον τρόπο ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι πληροφόρησε τον Μαχαράζα Παρίκσιτ σχετικά με τις απαντήσεις στις ερωτήσεις του για την ουσία της βεδικής γνώσης και για το τι θεωρείται στις Βέδες ο ύψιστος στόχος. Ο υπέρτατος στόχος στη ζωή είναι η αναζήτηση της υπερβατικής ευλογίας του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας και η με αυτόν τον τρόπο απασχόληση στην υπηρεσία αγάπης του Κυρίου. Θα πρέπει να ακολουθεί κανείς τα βήματα του Σουκαντέβα Γκοσουάμι και όλων των Βαϊσνάβα στη μαθητική διαδοχή και θα πρέπει να προσφέρει με σεβασμό την υποταγή του στον Κύριο Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας Χαρί. Οι τέσσερις ομάδες της μαθητικής διαδοχής των Βαϊσνάβα, και συγκεκριμένα, η Μάντβα-σαμπραντάγια, η Ραμανούτζα-σαμπραντάγια, η Βισνουσουάμι-σαμπραντάγια και η Νιμμπάρκα-σαμπραντάγια, σε εφαρμογή των βεδικών συμπερασμάτων, συμφωνούν ότι θα πρέπει να εγκαταλειφθεί κανείς στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας.

Η βεδική γραμματεία διαιρείται σε δύο τμήματα: στις *σρουτι* και στις *σμιριτι*. Οι *σρουτι* είναι οι τέσσερις Βέδες -η *ΡΙκ*, η *Σαμα*, η *Αταρβα* και η *Γιαζους*- και οι *Ουπανισαντ*. Οι *σμιριτι* είναι οι *Πουρανα* όπως η *Μαχαμπαράτα*, η οποία περιέχει την *Μπαγκαβαντ-γκιτα*. Το συμπέρασμα όλων αυτών είναι ότι θα πρέπει να γνωρίζει κανείς ότι ο Σρι Κρίσνα είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Είναι ο Παράμ-πουρούσα, δηλαδή το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας υπό την εποπτεία του οποίου εργάζεται η υλική φύση, η οποία δημιουργείται, συντηρείται και καταστρέφεται. Μετά τη δημιουργία, ο Υπέρτατος Κύριος ενσαρκώνεται σε τρεις, στον Μπράμα, τον Βίσνου και τον Κύριο Σίβα. Αυτοί αναλαμβάνουν την ευθύνη των τριών ιδιοτήτων της υλικής φύσης, αλλά η τελική διεύθυνση βρίσκεται στα χέρια του Κυρίου Βίσνου. Το σύνολο των δραστηριοτήτων της υλικής φύσης στις τρεις καταστάσεις της διενεργείται υπό τη διεύθυνση του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, του Κρίσνα. Αυτό βεβαιώνεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, *βιανταρσανα*, και στις Βέδες, *σα αϊκσατα*.

Οι οπαδοί της φιλοσοφίας Σάνκια του άθεου Καπίλα παραθέτουν τα επιχειρήματά τους ότι, δηλαδή, η υλική κοσμική εκδήλωση οφείλεται στην *πρακρίτι* και τον *πουρουσα*. Ισχυρίζονται ότι η φύση και η υλική ενέργεια συνιστούν την υλική αιτία και την ενεργή αιτία. Αλλά ο Κρίσνα είναι η αιτία

όλων των αιτιών. Είναι η αιτία όλων των υλικών και ενεργών αιτιών. Η *πρακριτι* και ο *πουρουνσα* δεν είναι η έσχατη αιτία. Εκ πρώτης όψεως φαίνεται ότι ένα παιδί γεννιέται από τον συνδυασμό του πατέρα και της μητέρας, αλλά η έσχατη αιτία και του πατέρα και της μητέρας είναι ο Κρίσνα. Είναι, κατά συνέπεια, η αρχική αιτία, η αιτία όλων των αιτιών, όπως βεβαιώνεται στην *Μπραμα-σαμχίτα*.

Στην υλική φύση εισέρχονται και ο Υπέρτατος Κύριος και τα ζωντανά όντα. Ο Υπέρτατος Κύριος Κρίσνα, μέσω μίας από τις πλήρεις επεκτάσεις Του, εκδηλώνεται ως Κσιροντακασάγι Βίσνου και ως Μάχα-Βίσνου, ως η γιγαντιαία μορφή του Βίσνου που κείται στον Ωκεανό της Αιτίας. Έπειτα, από αυτή τη γιγαντιαία μορφή του Μάχα-Βίσνου, επεκτείνεται ο Γκαρμποντακασάγι Βίσνου σε κάθε σύμπαν. Από Αυτόν, επεκτείνονται ο Μπράμα, ο Βίσνου και ο Σίβα. Ο Βίσνου εισέρχεται στην καρδιά όλων των ζωντανών όντων, καθώς και σε όλα τα υλικά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων της ύλης. Η *Μπραμα-σαμχίτα* λέει: *ανντανταραστα-παραμανου-τσαγιανταρασταμ*. Είναι μέσα στο σύμπαν και επίσης μέσα σε κάθε άτομο της ύλης.

Το ζωντανό ον έχει ένα μικρό υλικό σώμα που το παίρνει από διάφορα ζωικά είδη και από διάφορες μορφές, και κατά τον ίδιο τρόπο, ολόκληρο το σύμπαν δεν είναι παρά το υλικό σώμα του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Το σώμα αυτό του Κυρίου περιγράφεται στις γραφές ως *βιρατα ρουπα*. Όπως το ατομικό ζωντανό ον συντηρεί το συγκεκριμένο σώμα του, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας συντηρεί ολόκληρη την κοσμική δημιουργία και τα πάντα εντός αυτής. Αμέσως μόλις το ατομικό ζωντανό ον αφήσει το υλικό σώμα, το σώμα καταστρέφεται στη στιγμή, και κατά τον ίδιο τρόπο, αμέσως μόλις ο Κύριος Βίσνου αφήσει την κοσμική εκδήλωση, όλα αφανίζονται. Μόνον όταν το ατομικό ζωντανό ον εγκαταλειφθεί στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας εξασφαλίζεται η απελευθέρωσή του από την υλική ύπαρξη. Αυτό βεβαιώνεται στην *Μπαγκαβαντ-γκίτα*: *μαμ εβα γιε πραπαντιαντε μαγιαμ εταμ ταραντι τε*. Συνεπώς, η αιτία της απελευθέρωσης είναι η εγκατάλειψη στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και μόνο. Το πώς το ζωντανό ον απελευθερώνεται από τις καταστάσεις της υλικής φύσης αφού εγκαταλειφθεί στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας απεικονίζεται από έναν άνθρωπο που κοιμάται μέσα σε ένα δωμάτιο. Όταν κάποιος κοιμάται, όλοι βλέπουν ότι είναι παρών μέσα στο δωμάτιο, αλλά στην πραγματικότητα, ο ίδιος ο άνθρωπος δεν βρίσκεται μέσα στο σώμα, επειδή όταν κάποιος κοιμάται ξεχνάει τη σωματική του ύπαρξη, μολονότι οι άλλοι μπορεί να

βλέπουν ότι το σώμα του είναι παρόν. Κατά τον ίδιο τρόπο, ένα απελευθερωμένο πρόσωπο που απασχολείται στην υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου μπορεί να φαίνεται στους άλλους ότι ασχολείται με οικογενειακές υποχρεώσεις του υλικού κόσμου, αλλά αφού η συνείδησή του είναι σταθεροποιημένη στον Κρίσνα, δεν ζει σε αυτόν τον κόσμο. Οι ασχολίες του διαφέρουν, ακριβώς όπως οι ασχολίες του ανθρώπου που κοιμάται διαφέρουν από τις ασχολίες του σώματός του. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* βεβαιώνεται ότι ένας αφοσιωμένος υπηρέτης που ασχολείται πλήρως, όλο τον χρόνο του, με την υπερβατική υπηρεσία αγάπης του Κυρίου έχει ήδη υπερβεί την επίδραση των τριών καταστάσεων της υλικής φύσης. Βρίσκεται ήδη στο επίπεδο Μπραμάν της πνευματικής συνειδητοποίησης, παρόλο που φαίνεται να ζει μέσα στο σώμα του ή μέσα στον υλικό κόσμο.

Ο Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι ανέφερε σχετικά με αυτό στο έργο του *Μπακτι-ρασαμριτα-σινντου* ότι το πρόσωπο που η μόνη του επιθυμία είναι να υπηρετεί το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας μπορεί να βρίσκεται σε οποιαδήποτε κατάσταση στον υλικό κόσμο, αλλά πρόκειται για *τζιβανμουκτα*, δηλαδή θα πρέπει να θεωρείται απελευθερωμένο όσο ζει μέσα στο σώμα, δηλαδή μέσα στον υλικό κόσμο. Συνεπώς, το συμπέρασμα είναι ότι ένα πρόσωπο που ασχολείται πλήρως με τη συνείδηση του Κρίσνα είναι ένα απελευθερωμένο πρόσωπο. Ένα τέτοιο πρόσωπο δεν έχει στην πραγματικότητα καμιά δουλειά με τον υλικό κόσμο. Όσοι δεν έχουν συνείδηση του Κρίσνα ονομάζονται *καρμι* και *γκιανι* και αιωρούνται στο σωματικό και στο νοητικό επίπεδο και, κατά συνέπεια, δεν είναι απελευθερωμένοι. Η κατάσταση αυτή ονομάζεται *καϊβαλια-νιραστα-γιονι*. Το πρόσωπο που βρίσκεται στο υπερβατικό επίπεδο ελευθερώνεται από την επανάληψη της γέννησης και του θανάτου. Αυτό βεβαιώνεται και στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, στο Τέταρτο Κεφάλαιο. Γνωρίζοντας απλώς την υπερβατική φύση του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας Κρίσνα, ελευθερώνεται κανείς από τις αλυσίδες της επανάληψης της γέννησης και του θανάτου και αφού αφήσει το τωρινό σώμα του επιστρέφει στο σπίτι μας, στον Θεό. Αυτό είναι το συμπέρασμα όλων των Βεδών. Έτσι, θα πρέπει να εγκαταλειφθεί κανείς στα λωτοειδή πόδια του Κυρίου Κρίσνα αφού κατανοήσει τις προσευχές που πρόσφεραν οι προσωποποιημένες Βέδες.

• Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον

Κρίσνα) για το Ογδοηκοστό Έκτο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Προσευχές από τις προσωποποιημένες Βέδες». ♣

87. Η σωτηρία του Κυρίου Σίβα

Ως μέγας αφοσιωμένος υπηρέτης του Κρίσνα, ο Βασιλιάς Παρίκσιτ ήταν ήδη απελευθερωμένος, αλλά έκανε διάφορες ερωτήσεις στον Σουκαντέβα Γκοσουάμι για διευκρινίσεις. Στο προηγούμενο κεφάλαιο, η ερώτηση του Βασιλιά Παρίκσιτ ήταν, «Ποιος είναι ο ύψιστος στόχος των Βεδών;». Και ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι εξήγησε το ζήτημα, δίνοντας έγκυρες περιγραφές από τη μαθητική διαδοχή, αρχίζοντας με τον Σανάνντανα και έως τον Ναράγιανα Ρίσι, τον Νάραντα, τον Βιασαντέβα και ύστερα τον εαυτό του. Το συμπέρασμα ήταν ότι η υπηρεσία αφοσίωσης, το *μπακτι*, είναι ο ύψιστος στόχος των Βεδών. Ένας νεοφώτιστος αφοσιωμένος υπηρέτης μπορεί να ρωτήσει, «Αν ο ύψιστος σκοπός της ζωής, το συμπέρασμα των Βεδών, είναι να υψώσει κανείς τον εαυτό του στο επίπεδο της υπηρεσίας αφοσίωσης, τότε γιατί παρατηρείται ότι ένας αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου Βίσνου δεν είναι συνήθως πολύ ευκατάστατος απο υλική άποψη, ενώ ένας αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου Σίβα είναι πολύ εύπορος;». Για να διευκρινίσει αυτό το ζήτημα, ο Μαχαράζα Παρίκσιτ ρώτησε τον Σουκαντέβα Γκοσουάμι: «Αγαπητέ μου Σουκαντέβα Γκοσουάμι, παρατηρούμε συνήθως ότι εκείνοι που λατρεύουν τον Κύριο Σίβα, είτε είναι στην ανθρώπινη κοινωνία είτε είναι στην κοινωνία των δαιμόνων είτε είναι στην κοινωνία των ημιθέων, γίνονται πολύ πλούσιοι από υλική άποψη, παρόλο που ο ίδιος ο Κύριος Σίβα ζει σαν ένα πάμφτωχο πρόσωπο. Από την άλλη μεριά, οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου Βίσνου, που είναι ο κύριος της θεάς της τύχης, δεν φαίνονται να είναι πολύ ευκατάστατοι και ορισμένες φορές μάλιστα ζουν χωρίς καθόλου υλικές ανέσεις. Ο κύριος Σίβα ζει κάτω από ένα δέντρο ή στο χιόνι της οροσειράς των Ιμαλαΐων. Δεν φτιάχνει ούτε καν ένα σπίτι για τον εαυτό του, αλλά παρ’

όλα αυτά οι λάτρεις του Κυρίου Σίβα είναι πολύ πλούσιοι. Ο Κρίσνα, ο Κύριος Βίσνου, εντούτοις, ζει με μεγάλη χλιδή, είτε στη Βαϊκούντα είτε στον υλικό κόσμο, αλλά οι αφοσιωμένοι υπηρέτες Του μοιάζουν να είναι πάμφτωχοι. Γιατί συμβαίνει αυτό;».

Η ερώτηση του Μαχαράζα Παρίκσιτ είναι πολύ έξυπνη. Οι δύο κατηγορίες αφοσιωμένων υπηρετών, και συγκεκριμένα, οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου Σίβα και οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου Βίσνου, βρίσκονται πάντοτε σε διαφωνία. Ακόμα και σήμερα στην Ινδία αυτές οι δύο κατηγορίες αφοσιωμένων υπηρετών εξακολουθούν να επικρίνουν οι μεν τους δε, και ιδιαίτερα στη Νότιο Ινδία, οι οπαδοί του Σανκαρατσάρια οργανώνουν περιστασιακά συναντήσεις για να κατανοήσουν το βεδικό συμπέρασμα. Συνήθως, οι οπαδοί του Ραμανουτζατσάρια βγαίνουν νικητές σε αυτές τις συναντήσεις. Ο Μαχαράζα Παρίκσιτ, λοιπόν, ήθελε να ξεκαθαρίσει την κατάσταση κάνοντας αυτή την ερώτηση στον Σουκαντέβα Γκοσουάμι. Το ότι ο Κύριος Σίβα ζει ως ένας φτωχός άνθρωπος παρόλο που οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του φαίνονται να είναι πολύ πλούσιοι, ενώ ο Κύριος Κρίσνα ή Κύριος Βίσνου ζει πάντοτε στη χλιδή και παρ' όλα αυτά οι αφοσιωμένοι υπηρέτες Του φαίνεται να μαστίζονται από τη φτώχεια, είναι μία κατάσταση που μοιάζει αντιφατική και μυστηριώδης σε ένα οξυδερκές πρόσωπο.

Ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι άρχισε να απαντά στην ερώτηση του Μαχαράζα Παρίκσιτ σχετικά με τις φαινομενικές αντιφάσεις που αφορούν στη λατρεία του Κυρίου Σίβα και εκείνη του Κυρίου Βίσνου. Ο Κύριος Σίβα είναι ο κύριος της υλικής ενέργειας. Η υλική ενέργεια εκπροσωπείται από τη θεά Ντούργκα και ο Κύριος Σίβα συμβαίνει να είναι ο άντρας της. Αφού η θεά Ντούργκα είναι εντελώς υποταγμένη στον Κύριο Σίβα, καταλαβαίνουμε ότι ο Κύριος Σίβα είναι ο κύριος της υλικής ενέργειας. Η υλική ενέργεια εκδηλώνεται σε τρεις ιδιότητες, και συγκεκριμένα, στην αγαθότητα, το πάθος και την άγνοια, και επομένως ο Κύριος Σίβα είναι ο κύριος αυτών των τριών ιδιοτήτων. Μολονότι βρίσκεται σε επαφή με αυτές τις ιδιότητες για το καλό των υποκείμενων σε όρους ψυχών, ο Κύριος Σίβα, επειδή είναι ο κύριος αυτών των ιδιοτήτων, δεν επηρεάζεται από αυτές.

Από τα λόγια του Σουκαντέβα Γκοσουάμι μπορούμε να καταλάβουμε ότι τα αποτελέσματα της λατρείας διαφόρων ημιθέων δεν είναι, όπως υποθέτουν άτομα μειωμένης νοημοσύνης, τα ίδια με τα αποτελέσματα της λατρείας του Κυρίου Βίσνου. Δηλώνει ξεκάθαρα ότι λατρεύοντας τον Κύριο Σίβα επιτυγχάνει κανείς μία συγκεκριμένη ανταμοιβή, ενώ λατρεύοντας τον Κύριο

Βίσνου επιτυγχάνει διαφορετικού είδους ανταμοιβή. Αυτό βεβαιώνεται και στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*. Όσοι λατρεύουν τους διάφορους ημίθεους επιτυγχάνουν τα επιθυμητά αποτελέσματα που οι αντίστοιχοι ημίθεοι μπορούν να απονείμουν. Κατά τον ίδιο τρόπο, όσοι λατρεύουν την υλική ενέργεια δέχονται την κατάλληλη ανταμοιβή γι' αυτές τις δραστηριότητες και όσοι λατρεύουν τους *πιτα* (τους προγόνους) δέχονται ανάλογα αποτελέσματα. Αλλά όσοι προσφέρουν υπηρεσία αφοσίωσης, δηλαδή λατρεύουν τον Υπέρτατο Κύριο, τον Βίσνου ή Κρίσνα, πηγαίνουν στους πλανήτες Βαϊκούντα ή στην Κρισναλόκα. Δεν μπορεί να προσεγγίσει κάποιος την υπερβατική περιοχή (*παραβιομα*), τον πνευματικό ουρανό, λατρεύοντας τον Κύριο Σίβα ή τον Μπράμα ή οποιονδήποτε άλλον ημίθεο.

Αφού ο υλικός κόσμος είναι προϊόν των τριών ιδιοτήτων της υλικής φύσης, όλες οι ποικιλίες των εκδηλώσεων προέρχονται από αυτές τις τρεις ιδιότητες. Με τη βοήθεια της υλικής επιστήμης, ο σύγχρονος πολιτισμός έχει δημιουργήσει πολλές μηχανές και ανέσεις, που όμως δεν είναι παρά ποικιλίες των αλληλεπιδράσεων των τριών υλικών ιδιοτήτων. Παρόλο που οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου Σίβα είναι σε θέση να έχουν πολλά υλικά αποκτήματα, θα πρέπει να γνωρίζουμε ότι συλλέγουν απλώς προϊόντα κατασκευασμένα από τις τρεις ιδιότητες. Οι τρεις ιδιότητες υποδιαιρούνται σε δεκαέξι, και συγκεκριμένα, στις δέκα αισθήσεις (τις πέντε ενεργές αισθήσεις και τις πέντε αισθήσεις για την απόκτηση γνώσης), τον νου και τα πέντε στοιχεία (τη γη, το νερό, τη φωτιά, τον αέρα και τον ουρανό). Αυτά τα δεκαέξι πράγματα είναι επεκτάσεις των τριών ιδιοτήτων. Υλική ευτυχία ή πλούτος σημαίνει ικανοποίηση των αισθήσεων και ειδικά των γεννητικών οργάνων, της γλώσσας και του νου. Γυμνάζοντας τον νου μας δημιουργούμε πολλά απολαυστικά πράγματα για την ικανοποίηση των γεννητικών οργάνων και της γλώσσας. Ο πλούτος ενός ανθρώπου στον υλικό κόσμο υπολογίζεται με βάση την άσκηση των γεννητικών οργάνων και της γλώσσας ή, με άλλα λόγια, πόσο καλά είναι σε θέση να αξιοποιεί τις σεξουαλικές του ικανότητες και πόσο καλά είναι σε θέση να ικανοποιεί τις εκλεκτικές του ορέξεις τρώγοντας γευστικά φαγητά. Η υλική πρόοδος του πολιτισμού επιβάλλει τη δημιουργία αντικειμένων απόλαυσης μέσω νοητικών επινοήσεων αποσκοπώντας στην ευτυχία τη βασιζόμενη σε αυτές τις δύο αρχές: απολαύσεις για τα γεννητικά όργανα και απολαύσεις για τη γλώσσα. Εδώ βρίσκεται η απάντηση στην ερώτηση του Βασιλιά Παρίκσιτ προς τον Σουκαντέβα Γκοσουάμι ως προς το γιατί οι λάτρεις του Κυρίου Σίβα είναι τόσο πλούσιοι.

Οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου Σίβα είναι πλούσιοι μόνο όσον αφορά στις υλικές ιδιότητες. Στην πραγματικότητα, αυτή η αποκαλούμενη πρόοδος του πολιτισμού είναι η αιτία της περιπλοκής στην υλική ύπαρξη. Δεν πρόκειται για πρόοδο, αλλά για εξαχρείωση. Το συμπέρασμα είναι ότι επειδή ο Κύριος Σίβα είναι ο κύριος των τριών ιδιοτήτων, στους αφοσιωμένους υπηρέτες του προσφέρονται πράγματα κατασκευασμένα από τις αλληλεπιδράσεις αυτών των ιδιοτήτων για την ικανοποίηση των αισθήσεων. Ωστόσο, στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ο Κύριος Κρίσνα μας διδάσκει ότι θα πρέπει να υπερβούμε την εντός των τριών ιδιοτήτων ύπαρξη. *Νιστραϊγκουνιο μπαβαρτζουννα*: η αποστολή της ανθρώπινης ζωής είναι να υπερβεί κανείς τις τρεις ιδιότητες. Αν δεν είναι κάποιος *νιστραϊγκουνια*, υπερβατικός ως προς τις τρεις υλικές ιδιότητες, δεν μπορεί να ελευθερωθεί από την υλική περιπλοκή. Με άλλα λόγια, οι χάρες που δέχεται κανείς από τον Κύριο Σίβα δεν είναι στην πραγματικότητα επωφελείς για τις υποκείμενες σε όρους ψυχές, μολονότι φαινομενικά αυτού του είδους οι ανέσεις μοιάζουν να προσφέρουν χλιδή.

Ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι συνέχισε: «Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας Χαρί είναι υπερβατικό ως προς τις τρεις ιδιότητες της υλικής φύσης». Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* αναφέρεται ότι όποιος εγκαταλειφθεί σε Αυτόν υπερβαίνει τον έλεγχο των τριών ιδιοτήτων της υλικής φύσης. Επομένως, αφού οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Χαρί είναι υπερβατικοί ως προς τον έλεγχο των τριών υλικών ιδιοτήτων, ασφαλώς και ο Ίδιος είναι υπερβατικός. Γι' αυτό αναφέρεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* ότι ο Χαρί ή Κρίσνα είναι το αρχικό Υπέρτατο Πρόσωπο. Υπάρχουν δύο ειδών *πρακριτι*, δυνάμεις, και συγκεκριμένα, η εσωτερική δύναμη και η εξωτερική δύναμη, ο δε Κρίσνα είναι ο κύριος και των δύο αυτών δυνάμεων ή *πρακριτι*. Είναι *σαρβα-ντρικ*, δηλαδή επόπτης όλων των δραστηριοτήτων της εσωτερικής και της εξωτερικής δύναμης, και περιγράφεται επίσης ως *ουπαντραστα*, υπέρτατος σύμβουλος. Επειδή είναι ο υπέρτατος σύμβουλος, είναι πάνω από όλους τους ημίθεους, οι οποίοι ακολουθούν απλώς τις οδηγίες του υπέρτατου συμβούλου. Ως εκ τούτου, αν κάποιος ακολουθήσει απευθείας τις οδηγίες του Υπερτάτου Κυρίου, όπως διατυπώνονται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* και στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, τότε σταδιακά γίνεται *νιργκουννα*, δηλαδή βρίσκεται πάνω από την αλληλεπίδραση των υλικών ιδιοτήτων. Το να είναι κανείς *νιργκουννα* σημαίνει να στερείται υλικά πλούτη, επειδή, όπως έχουμε εξηγήσει, τα υλικά πλούτη σημαίνουν αύξηση της δράσης και της αντίδρασης των τριών υλικών ιδιοτήτων. Λατρεύοντας το Υπέρτατο Πρόσωπο της

Θεότητας, αντί να είναι κανείς περήφανος και επαρμένος για τα υλικά πλούτη του, πλουτίζει με πνευματική πρόοδο της γνώσης της συνείδησης του Κρίσνα. Το να γίνει κανείς *νιργκουν* σημαίνει να επιτύχει αιώνια ειρήνη, αφοβία, θρησκευτικότητα γνώση και απάρνηση. Όλα αυτά είναι σημάδια απελευθέρωσης από τη μόλυνση των υλικών ιδιοτήτων.

Ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι, απαντώντας στην ερώτηση του Μαχαράζα Παρίκσιτ, προχώρησε στην παράθεση ιστορικού περιστατικού, που είχε σχέση με τον παππού του Μαχαράζα Παρίκσιτ, τον Βασιλιά Γιουντιστίρα. Είπε ότι αφού τελείωσε τη θυσία *ασβαμεντα* στον μεγάλο θυσιαστήριο χώρο, ο Βασιλιάς Γιουντιστίρα, παρουσία μεγάλων αυθεντιών, έκανε ακριβώς την ίδια ερώτηση: πώς συμβαίνει και οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου Σίβα γίνονται εύποροι από υλική άποψη, ενώ οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου Βίσνου όχι; Ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι αναφέρθηκε ειδικά στον Βασιλιά Γιουντιστίρα με τα λόγια «ο παππούς σου», ώστε να ενθαρρύνει τον Μαχαράζα Παρίκσιτ να σκεφτεί ότι σχετιζόταν με τον Κρίσνα και ότι οι παππούδες του είχαν στενή σχέση με το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας.

Μολονότι ο Κρίσνα είναι πάντοτε πολύ ικανοποιημένος από τη φύση Του, όταν ο Μαχαράζα Γιουντιστίρα έκανε αυτή την ερώτηση ικανοποιήθηκε ακόμα περισσότερο, επειδή αυτές οι ερωτήσεις και οι απαντήσεις τους έχουν μεγάλη σημασία για ολόκληρη την κοινωνία των ατόμων με συνείδηση του Κρίσνα. Όποτε ο Κύριος Κρίσνα μιλάει για κάτι σε έναν συγκεκριμένο αφοσιωμένο υπηρέτη, αυτό δεν προορίζεται μόνο για αυτόν τον αφοσιωμένο υπηρέτη, αλλά για ολόκληρη την ανθρώπινη κοινωνία. Οι οδηγίες του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας είναι σημαντικές ακόμα και για τους ημίθεους, με επικεφαλής τον Κύριο Μπράμα, τον Κύριο Σίβα και άλλους, και όποιος δεν επωφελείται από τις οδηγίες του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, που κατέρχεται σε αυτόν τον κόσμο για να ωφελήσει όλα τα ζωντανά όντα, είναι οπωσδήποτε πολύ άτυχος.

Ο Κύριος Κρίσνα απάντησε στην ερώτηση του Μαχαράζα Γιουντιστίρα ως εξής: «Αν ευνοήσω εξαιρετικά κάποιον αφοσιωμένο υπηρέτη και θελήσω να τον φροντίσω ιδιαιτέρως, το πρώτο πράγμα που κάνω είναι να πάρω τα πλούτη του». Όταν ο αφοσιωμένος υπηρέτης γίνει πάμφτωχος ή βρεθεί σε σχετικά δύσκολη θέση, οι συγγενείς και τα μέλη της οικογένειάς του δεν ενδιαφέρονται πλέον γι' αυτόν και στις περισσότερες περιπτώσεις εγκαταλείπουν κάθε σχέση μαζί του. Τότε ο αφοσιωμένος υπηρέτης αισθάνεται διπλά δυστυχισμένος. Πρώτα απ' όλα αισθάνεται δυστυχισμένος

επειδή ο Κρίσνα έχει πάρει τα πλούτη του, και αισθάνεται ακόμα περισσότερο δυστυχισμένος όταν οι συγγενείς του τον εγκαταλείπουν εξαιτίας της φτώχειας του. Θα πρέπει να σημειώσουμε, ωστόσο, ότι όταν ο αφοσιωμένος υπηρέτης πέφτει σε μία άθλια κατάσταση με αυτόν τον τρόπο, αυτό δεν οφείλεται σε προηγούμενες ασεβείς πράξεις, γνωστές ως *καρμα-παλα*· η πάμφτωχη κατάσταση του αφοσιωμένου υπηρέτη είναι δημιούργημα του Προσώπου της Θεότητας. Κατά τον ίδιο τρόπο, όταν ένας αφοσιωμένος υπηρέτης γίνεται πλούσιος απο υλική άποψη, ούτε αυτό οφείλεται σε ευσεβείς πράξεις. Σε κάθε περίπτωση, είτε ένας αφοσιωμένος υπηρέτης γίνει φτωχότερος είτε πλουσιότερος, αυτό το κανονίζει το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Ο Κρίσνα τα κάνει αυτά ειδικά για τον αφοσιωμένο υπηρέτη Του, για να τον κάνει να εξαρτάται αποκλειστικά από Αυτόν και να τον ελευθερώσει από όλες τις υλικές υποχρεώσεις. Μπορεί τότε να επικεντρώσει όλες του τις ενέργειες, τον νου και το σώμα -τα πάντα- στην υπηρεσία του Κυρίου, και αυτό είναι αγνή υπηρεσία αφοσίωσης. Γι' αυτό στη *Ναραντα-παντσααρατρα* εξηγείται, *σαρβοπαντι-βινιρμουκταμ*, που σημαίνει «ελευθερωμένος από όλους τους προσδιορισμούς». Εργασίες που γίνονται για την οικογένεια, την κοινωνία, την κοινότητα, το έθνος ή την ανθρωπότητα είναι όλες προσδιορισμένες: «Ανήκω σε αυτή την κοινωνία», «Ανήκω σε αυτή την κοινότητα», «Ανήκω σε αυτό το έθνος», «Ανήκω σε αυτό το ζωικό είδος». Αυτού του είδους οι ταυτότητες είναι όλες απλώς προσδιορισμοί. Όταν, με τη χάρη του Κυρίου, ένας αφοσιωμένος υπηρέτης ελευθερωθεί από όλους τους προσδιορισμούς, η υπηρεσία αφοσίωσης που προσφέρει είναι στ' αλήθεια *ναϊσκαρμα*. Οι *γκιανι* προσελκύονται πολύ από τη θέση *ναϊσκαρμα*, στην οποία οι πράξεις κάποιου δεν έχουν πλέον υλικές συνέπειες. Όταν οι πράξεις του αφοσιωμένου υπηρέτη είναι απαλλαγμένες από συνέπειες, δεν ανήκουν πλέον στην κατηγορία *καρμα-παλαμ*, δηλαδή στις πράξεις που αποσκοπούν σε ανταμοιβή. Όπως εξηγήθηκε προηγουμένως από τις προσωποποιημένες Βέδες, η ευτυχία και η δυστυχία του αφοσιωμένου υπηρέτη παράγονται από το Πρόσωπο της Θεότητας για τον αφοσιωμένο υπηρέτη, και γι' αυτό ο αφοσιωμένος υπηρέτης δεν νοιάζεται αν βρίσκεται σε ευτυχία ή σε δυστυχία. Συνεχίζει με τα καθήκοντά του στην υπηρεσία αφοσίωσης. Παρόλο που η συμπεριφορά του φαίνεται να υπόκειται στη δράση και την αντίδραση των πράξεων που αποβλέπουν στην απόλαυση, στην πραγματικότητα είναι ελευθερωμένος από τα αποτελέσματα αυτής της δράσης.

Μπορεί να τεθεί το ερώτημα γιατί ένας αφοσιωμένος υπηρέτης υποβάλλεται σε μία τέτοια δοκιμασία από το Πρόσωπο της Θεότητας. Η απάντηση είναι ότι αυτού του είδους ο διακανονισμός από τον Κύριο είναι σαν τον πατέρα που μερικές φορές γίνεται σκληρόκαρδος με τους γιους του. Επειδή ο αφοσιωμένος υπηρέτης είναι μία εγκαταλελειμμένη ψυχή και τον έχει αναλάβει ο Κύριος, όποτε ο Κύριος τον βάζει σε κάποια κατάσταση -είτε δυστυχίας είτε ευτυχίας- μπορούμε να καταλάβουμε ότι πίσω από αυτόν τον διακανονισμό βρίσκεται ένα εκτεταμένο σχέδιο εκπονημένο από το Πρόσωπο της Θεότητας. Για παράδειγμα, ο Κύριος Κρίσνα έβαλε τους Πάννταβα σε μία οδυνηρή κατάσταση τόσο έντονη, που ακόμα και ο παππούς Μπίσμα δεν μπορούσε να καταλάβει πώς μπορεί να προκύψει τέτοια δυστυχία. Θρηγούσε επειδή παρόλο που όλη η οικογένεια των Πάννταβα είχε επικεφαλής τον Μαχαράζα Γιουντιστίρα, τον πλέον ευλαβικό βασιλιά, και προστατευόταν από τους δύο σπουδαίους πολεμιστές Μπίμα και Αρτζούνα, και παρόλο που, πάνω απ' όλα, οι Πάννταβα ήταν στενοί φίλοι και συγγενείς του Κυρίου Κρίσνα, έπρεπε να υποστούν τέτοιες δοκιμασίες. Ωστόσο, αργότερα, αποδείχθηκε ότι αυτό είχε σχεδιασθεί από το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας Κρίσνα ως μέρος της σπουδαίας αποστολής Του να αφανίσει τους αχρείους και να προστατέψει τους αφοσιωμένους υπηρέτες.

Μπορεί να τεθεί και ένα άλλο ερώτημα: Αφού ο αφοσιωμένος υπηρέτης τοποθετείται σε διάφορα είδη ευτυχισμένων και δυστυχισμένων καταστάσεων βάσει του διακανονισμού του Προσώπου της Θεότητας και ένας κοινός άνθρωπος τοποθετείται σε τέτοιες καταστάσεις ως αποτέλεσμα των προηγούμενων πράξεών του, τότε ποια είναι η διαφορά; Πώς είναι ο αφοσιωμένος υπηρέτης καλύτερος από έναν συνηθισμένο *καρμι*; Η απάντηση είναι ότι οι *καρμι* και οι αφοσιωμένοι υπηρέτες δεν βρίσκονται στο ίδιο επίπεδο. Σε οποιαδήποτε κατάσταση και αν είναι ο *καρμι*, συνεχίζει στον κύκλο της γέννησης και του θανάτου, επειδή ο σπόρος του *καρμα*, η δράση που αποσκοπεί στην ανταμοιβή, την απόλαυση, υπάρχει και καρποφορεί όποτε υπάρχει ευκαιρία. Βάσει του νόμου του *καρμα*, ένας συνηθισμένος άνθρωπος είναι συνεχώς εμπλεγμένος σε επανειλημμένες γεννήσεις και θανάτους, ενώ η δυστυχία και η ευτυχία του αφοσιωμένου υπηρέτη, επειδή δεν υπάγονται στον νόμο του *καρμα*, είναι μέρη του προσωρινού διακανονισμού του Υπερτάτου Κυρίου, ο οποίος δεν εμπλέκει τον αφοσιωμένο υπηρέτη. Ένας τέτοιος διακανονισμός γίνεται από τον Υπέρτατο Κύριο μόνο και μόνο για να εξυπηρετηθεί ένας προσωρινός σκοπός. Αν ένας *καρμι* τελέσει ευοίωνες πράξεις, υψώνεται στους ουράνιους πλανήτες και αν

ενεργήσει με ασέβεια, τοποθετείται σε μία κολασμένη κατάσταση. Αλλά αν ένας αφοσιωμένος υπηρέτης ενεργήσει με έναν υποτιθέμενο ευσεβή ή ασεβή τρόπο, ούτε υψώνεται ούτε εξαθλιώνεται, αλλά μεταφέρεται στο πνευματικό βασίλειο. Κατά συνέπεια, η ευτυχία και η δυστυχία του αφοσιωμένου υπηρέτη και η ευτυχία και δυστυχία του *καρμι* δεν είναι στο ίδιο επίπεδο. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται από έναν λόγο του Γιαμαράζα στους υπηρέτες του σε σχέση με την απελευθέρωση του Ατζαμίλα. Ο Γιαμαράζα είπε στους φύλακές του ότι θα πρέπει να πλησιάζουν πρόσωπα που δεν έχουν προφέρει ποτέ το άγιο όνομα του Κυρίου ούτε θυμούνται ποτέ τη μορφή, τις ιδιότητες και τις διασκεδάσεις Του. Ο Γιαμαράζα είπε επίσης στους υπηρέτες του να μην πλησιάζουν ποτέ τους αφοσιωμένους υπηρέτες. Αντίθετα, συμβούλεψε τους αγγελιοφόρους του ότι αν δουν κάποιον αφοσιωμένο υπηρέτη, θα πρέπει να προσφέρουν με σεβασμό την υποταγή τους. Δεν τίθεται, επομένως, θέμα προαγωγής ή υποβάθμισης ενός αφοσιωμένου υπηρέτη στον υλικό κόσμο. Όπως υπάρχει άβυσσος μεταξύ της τιμωρίας που επιβάλλεται από τη μητέρα και της τιμωρίας που επιβάλλεται από τον εχθρό, έτσι και η δυστυχισμένη κατάσταση ενός αφοσιωμένου υπηρέτη δεν είναι η ίδια με τη δυστυχισμένη κατάσταση ενός κοινού *καρμι*.

Εδώ μπορεί να τεθεί και ένα άλλο ερώτημα: Αν ο Θεός είναι παντοδύναμος, γιατί θα πρέπει να αναμορφώνει τον αφοσιωμένο υπηρέτη Του τοποθετώντας τον σε κατάσταση δυστυχίας; Η απάντηση είναι ότι όταν το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας τοποθετεί τον αφοσιωμένο υπηρέτη Του σε κατάσταση δυστυχίας, αυτό δεν είναι χωρίς λόγο. Μερικές φορές ο λόγος είναι ότι στη δυστυχία τα αισθήματα προσκόλλησης του αφοσιωμένου υπηρέτη για τον Κρίσνα μεγεθύνονται. Για παράδειγμα, όταν ο Κρίσνα, πριν αφήσει την πρωτεύουσα των Πάννταβα για το σπίτι Του, ζήτησε άδεια να φύγει, η Κούντι ντέβι είπε, «Αγαπημένε μου Κρίσνα, στη δυστυχισμένη κατάστασή μας ήσουν πάντοτε παρών μαζί μας. Τώρα, επειδή έχουμε υψωθεί σε βασιλική θέση, μας αφήνεις. Γι' αυτό θα προτιμούσα να ζω σε δυστυχία παρά να Σε χάσω». Όταν ένας αφοσιωμένος υπηρέτης τοποθετείται σε κατάσταση δυστυχίας, οι πράξεις αφοσίωσης που κάνει επιταχύνονται. Γι' αυτό, για να δείξει ιδιαίτερη εύνοια σε κάποιον αφοσιωμένο υπηρέτη, ο Κύριος τον βάζει μερικές φορές σε κατάσταση δυστυχίας. Εκτός αυτού, αναφέρεται ότι η γλυκύτητα της ευτυχίας είναι πιο γλυκιά για όσους έχουν γευθεί πίκρες. Ο Υπέρτατος Κύριος κατέρχεται στον υλικό κόσμο για να προστατέψει τους αφοσιωμένους υπηρέτες Του από τη δυστυχία. Με άλλα λόγια, αν οι αφοσιωμένοι υπηρέτες δεν ήταν σε κατάσταση δυστυχίας, ο

Κύριος δεν θα είχε έλθει. Όσο για τον φόνο των δαιμόνων και των αχρείων, αυτό μπορεί εύκολα να γίνει με τις διάφορες ενέργειές Του, ακριβώς όπως πολλοί *ασουρα* σκοτώνονται από την εξωτερική Του ενέργεια, τη θεά Ντούργκα. Συνεπώς ο Κύριος δεν χρειάζεται να έλθει εδώ αυτοπροσώπως για να σκοτώσει αυτούς τους δαίμονες, αλλά όταν ο αφοσιωμένος υπηρέτης Του βρίσκεται σε δυστυχία είναι υποχρεωμένος να έλθει. Ο Κύριος Νρισιμχαντέβα εμφανίστηκε όχι για να σκοτώσει τον Χιρανιακασιπού, αλλά για να δει τον Πραλάντα και να του δώσει τις ευλογίες Του. Με άλλα λόγια, επειδή ο Μαχαράζα Πραλάντα είχε βρεθεί σε πολύ μεγάλη δυστυχία, εμφανίστηκε ο Κύριος.

Όταν, μετά την πυκνή, σκοτεινή νύχτα, ανατέλλει τελικά ο ήλιος το πρωί, είναι πολύ ευχάριστα. Όταν έχει καύσωνα, το κρύο νερό είναι πολύ ευχάριστο και όταν είναι παγωμένος χειμώνας, το ζεστό νερό είναι πολύ ευχάριστο. Παρόμοια, όταν ένας αφοσιωμένος υπηρέτης, αφού δοκιμάσει την κατάσταση του υλικού κόσμου, χαίρεται την πνευματική ευτυχία που του προσφέρει ο Κύριος, η θέση του γίνεται ακόμα πιο ευχάριστη και απολαυστική.

Ο Κύριος συνέχισε: «Όταν ο αφοσιωμένος υπηρέτης Μου στερείται όλα τα υλικά πλούτη και εγκαταλείπεται από τους συγγενείς, τους φίλους και τα μέλη της οικογένειας, τότε επειδή δεν έχει κανέναν να τον φροντίζει, βρίσκει καταφύγιο εντελώς στα λωτοειδή πόδια του Κυρίου». Σχετικά με αυτό, ο Σρίλα Ναροττάμα Τάκουρ έχει τραγουδήσει, «Ω αγαπημένε μου Κύριε Κρίσνα, γιε του Μαχαράζα Νάνντα, στέκεσαι τώρα μπροστά μου μαζί με τη Σριμάτι Ρανταράνι, την κόρη του Βασιλιά Βρισαμπάνου. Τώρα εγκαταλείπομαι σ' Εσένα. Σε παρακαλώ, δέξου με. Σε παρακαλώ, μη με διώξεις. Δεν έχω άλλο καταφύγιο από Εσένα».

Όταν ένας αφοσιωμένος υπηρέτης τοποθετείται έτσι σε δήθεν άθλιες συνθήκες και στερείται πλούτη και οικογένεια, προσπαθεί να αποκτήσει ξανά την αρχική του θέση του υλικού πλούτου. Αλλά παρόλο που προσπαθεί ξανά και ξανά, ο Κρίσνα ξανά και ξανά του παίρνει όλα τα υπάρχοντα. Έτσι απογοητεύεται τελικά από τις υλικές δραστηριότητες και σε αυτό το στάδιο της απογοήτευσης από όλες τις αποτυχημένες προσπάθειές του, μπορεί να παραδοθεί εντελώς στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Αυτά τα πρόσωπα ο Κύριος τα συμβουλεύει από μέσα τους να συναναστραφούν με αφοσιωμένους υπηρέτες. Συναναστρεφόμενοι με αφοσιωμένους υπηρέτες αποκτούν φυσικά την τάση να προσφέρουν υπηρεσία στο Πρόσωπο της

Θεότητας και τους παρέχονται αμέσως από τον Κύριο όλες οι δυνατότητες να προοδεύσουν στη συνείδηση του Κρίσνα. Εντούτοις, οι μη αφοσιωμένοι υπηρέτες προσέχουν πολύ να διατηρήσουν την υλική τους κατάσταση. Κατά συνέπεια, συνήθως αυτοί οι μη αφοσιωμένοι υπηρέτες δεν λατρεύουν το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, αλλά λατρεύουν τον Κύριο Σίβα ή άλλους ημίθεους για άμεσο υλικό κέρδος. Γι' αυτό λέγεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, *κανκσανταχ καρμαναμ σιντιμ γιατζαντα ιχα ντεβαταχ*: οι *καρμι*, προκειμένου να κατακτήσουν την επιτυχία στον υλικό κόσμο, λατρεύουν διάφορους ημίθεους. Λέγεται επίσης από τον Κύριο Κρίσνα ότι όσοι λατρεύουν τους ημίθεους δεν έχουν ωριμασμένη νοημοσύνη. Γι' αυτό οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, εξαιτίας της ισχυρής προσκόλλησής τους σε Αυτόν, δεν πηγαίνουν ανοήτως στους ημίθεους.

Ο Κύριος Κρίσνα είπε στον Βασιλιά Γιουντιστίρα: «Ο αφοσιωμένος υπηρέτης Μου δεν αποθαρρύνεται από οποιεσδήποτε αντίξοες συνθήκες· παραμένει πάντοτε σταθερός και ακλόνητος. Γι' αυτό του προσφέρω τον Εαυτό Μου και τον ευνοώ, έτσι ώστε να μπορέσει να επιτύχει την ύψιστη επιτυχία στη ζωή του». Το έλεος που απονέμεται στον δοκιμασμένο αφοσιωμένο υπηρέτη από το Υπέρτατο Πρόσωπο περιγράφεται ως *Μπραμάν*, που δείχνει ότι η μεγαλοσύνη αυτού του ελέους μπορεί να συγκριθεί μόνο με τη μεγαλοσύνη που διαπερνά τα πάντα. *Μπραμαν* σημαίνει απεριόριστα μεγάλο και απεριόριστα επεκτεινόμενο. Το έλεος αυτό περιγράφεται και ως *παραμα*, γιατί δεν μπορεί να συγκριθεί με τίποτε στον υλικό κόσμο και ονομάζεται επίσης και *σουκσμαν*, πολύ εξάισιο. Το έλεος του Κυρίου στον δοκιμασμένο αφοσιωμένο υπηρέτη δεν είναι μόνο μεγάλο και απεριόριστα επεκτεινόμενο, αλλά έχει και την πιο εξάισια ποιότητα υπερβατικής αγάπης μεταξύ του αφοσιωμένου υπηρέτη και του Κυρίου. Το έλεος αυτό περιγράφεται περαιτέρω ως *τσινματραμ*, εντελώς πνευματικό. Η χρήση της λέξης *ματραμ* δείχνει απόλυτη πνευματικότητα, χωρίς καμία χροιά υλικών ιδιοτήτων. Αυτό το έλεος ονομάζεται ακόμα *σατ*, αιώνιο, και *αναντακαμ*, απεριόριστο. Αφού στον αφοσιωμένο υπηρέτη απονέμεται τέτοιο απεριόριστο πνευματικό όφελος, γιατί θα πρέπει να λατρεύει τους ημίθεους; Ο αφοσιωμένος υπηρέτης του Κρίσνα δεν λατρεύει τον Κύριο Σίβα ή τον Μπράμα ή κάποιον άλλον υποδεέστερο ημίθεο. Αφιερώνεται πλήρως στην υπερβατική υπηρεσία αγάπης του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας.

Ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι συνέχισε: «Οι ημίθεοι, με επικεφαλής τον Κύριο Μπράμα και τον Κύριο Σίβα και περιλαμβανομένου του Κυρίου Ίνντρα, του Τσάνντρα, του Βαρούνα και άλλων, είναι επιρρεπείς στο να ικανοποιούνται

ή να εξαγριώνονται πολύ εύκολα από την καλή ή την άσχημη συμπεριφορά των αφοσιωμένων υπηρετών τους. Δεν ισχύει όμως το ίδιο με το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, τον Βίσνου». Αυτό σημαίνει ότι οποιοδήποτε ζωντανό ον στον υλικό κόσμο, περιλαμβανομένων των ημιθέων, άγεται και φέρεται από τις τρεις καταστάσεις της υλικής φύσης και συνεπώς οι ιδιότητες της άγνοιας και του πάθους είναι πολύ εξέχουσες στον υλικό κόσμο. Όσοι αφοσιωμένοι υπηρέτες δέχονται τις ευλογίες των ημιθέων είναι και αυτοί μολυσμένοι από τις υλικές ιδιότητες, και ιδιαίτερα τις ιδιότητες του πάθους και της άγνοιας. Γι' αυτό ο Κύριος Σρι Κρίσνα δήλωσε στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ότι το να δέχεται κανείς ευλογίες από τους ημίθεους δείχνει μειωμένη νοημοσύνη, επειδή όταν παίρνει κανείς ευλογίες από τους ημίθεους, τα αποτελέσματα αυτών των ευλογιών είναι εφήμερα. Είναι εύκολο να αποκτήσει κανείς υλικά πλούτη λατρεύοντας τους ημίθεους, αλλά το αποτέλεσμα είναι ορισμένες φορές καταστροφικό. Γι' αυτόν τον λόγο, οι ευλογίες που αντλούνται από τους ημίθεους έχουν την εκτίμηση των λιγότερο ευφυών ανθρώπων. Τα πρόσωπα που δέχονται ευλογίες από τους ημίθεους γίνονται βαθμηδόν περήφανοι με υλικά πλούτη και παραμελούν τους ευεργέτες τους.

Ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι απευθύνθηκε στον Βασιλιά Παρίκσιτ λέγοντας: «Αγαπητέ μου Βασιλιά, ο Κύριος Μπράμα, ο Κύριος Βίσνου και ο Κύριος Σίβα, η πρωταρχική τριάδα της υλικής δημιουργίας, είναι σε θέση να ευλογήσουν ή να καταραστούν οποιονδήποτε. Από αυτή την τριάδα, ο Κύριος Μπράμα και ο Κύριος Σίβα ικανοποιούνται πολύ εύκολα και ταυτόχρονα θυμώνουν πολύ εύκολα. Όταν είναι ικανοποιημένοι δίνουν ευλογίες χωρίς να το σκεφτούν και όταν είναι θυμωμένοι, καταριούνται τον αφοσιωμένο υπηρέτη τους επίσης χωρίς να το καλοσκεφτούν. Αλλά ο Κύριος Βίσνου δεν είναι έτσι. Ο Κύριος Βίσνου είναι πολύ προσεκτικός και σέβεται τους άλλους. Όταν ένας αφοσιωμένος υπηρέτης θέλει κάτι από τον Κύριο Βίσνου, ο Κύριος Βίσνου πρώτα απ' όλα λαμβάνει υπόψη Του αν αυτή η ευλογία θα είναι τελικώς καλή για τον αφοσιωμένο υπηρέτη. Ο Κύριος Βίσνου δεν απονέμει ποτέ κάποια ευλογία η οποία θα αποδειχθεί τελικώς καταστροφική για τον αφοσιωμένο υπηρέτη. Είναι πάντοτε, από την υπερβατική φύση Του, ευσπλαχνικός: κατά συνέπεια, πριν δώσει οποιαδήποτε ευλογία, λαμβάνει υπόψη Του αν αυτή θα αποδειχθεί ευεργετική για τον αφοσιωμένο υπηρέτη. Αφού το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι πάντοτε ευσπλαχνικό, ακόμα και όταν φαίνεται ότι έχει σκοτώσει κάποιον δαίμονα ή ακόμα και όταν φαινομενικά θυμώνει με έναν αφοσιωμένο

υπηρέτη, οι πράξεις Του είναι πάντοτε ευοίωνες. Γι' αυτό, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι γνωστό ως πανάγαθο. Οτιδήποτε κάνει είναι καλό».

Όσο για τις ευλογίες που δίνουν ημίθεοι όπως ο Κύριος Σίβα, οι μεγάλοι σοφοί αναφέρουν το ακόλουθο ιστορικό περιστατικό. Κάποτε, ο Κύριος Σίβα, αφού έδωσε την ευλογία του σε κάποιον δαίμονα που λεγόταν Βρικόσουρα, τον γιο του Σακούνι, παγιδεύτηκε ο ίδιος σε μία πολύ επικίνδυνη κατάσταση. Ο Βρικόσουρα έψαχνε για μία ευλογία και προσπαθούσε να αποφασίσει ποια από τις τρεις προεξάρχουσες θεότητες να λατρέψει, προκειμένου να την αποκτήσει. Στο μεταξύ έτυχε να συναντήσει τον μεγάλο σοφό Νάραντα και ζήτησε τη συμβουλή του σχετικά με το ποιον θα έπρεπε να πλησιάσει για να επιτύχει γρήγορα αποτελέσματα για τις ασκητικότητές του. Ρώτησε, «Από τις τρεις θεότητες, και συγκεκριμένα, τον Κύριο Μπράμα, τον Κύριο Βίσνου και τον Κύριο Σίβα, ποιος ικανοποιείται γρηγορότερα;». Ο Νάραντα κατάλαβε το σχέδιο του δαίμονα και τον συμβούλεψε, «Καλύτερα να λατρέψεις τον Κύριο Σίβα· έτσι θα πετύχεις γρήγορα το αναμενόμενο αποτέλεσμα. Ο Κύριος Σίβα ικανοποιείται πολύ γρήγορα και επίσης δυσανεστέται πολύ γρήγορα. Προσπάθησε, λοιπόν, να ικανοποιήσεις τον Κύριο Σίβα». Ο Νάραντα ανέφερε επίσης περιπτώσεις όπου δαίμονες όπως ο Ράβανα και ο Μπανάσουρα απέκτησαν μεγάλα πλούτη ικανοποιώντας απλώς τον Κύριο Σίβα με προσευχές. Επειδή ο μέγας σοφός Νάραντα είχε επίγνωση της φύσης του δαίμονα Βρικόσουρα, δεν τον συμβούλεψε να πλησιάσει τον Βίσνου ή τον Κύριο Μπράμα. Άτομα όπως ο Βρικόσουρα, που βρίσκονται στην υλική κατάσταση της άγνοιας, δεν μπορούν να προσκολληθούν στη λατρεία του Βίσνου.

Αφού πήρε οδηγίες από τον Νάραντα, ο δαίμονας Βρικόσουρα πήγε στο Κενταρανάτα. Ο τόπος προσκυνήματος του Κενταρανάτα υπάρχει ακόμα κοντά στο Κασμίρ. Καλύπτεται σχεδόν πάντοτε από χιόνι, αλλά για ένα μέρος του χρόνου, κατά τον μήνα Ιούλιο, είναι δυνατό να δει κανείς τη θεότητα, και αφοσιωμένοι υπηρέτες πηγαίνουν εκεί για να προσφέρουν τον σεβασμό τους. Το Κενταρανάτα είναι για τους αφοσιωμένους υπηρέτες του Κυρίου Σίβα. Σύμφωνα με τις βεδικές αρχές, όταν κάτι προσφέρεται στις θεότητες για να φάνε, προσφέρεται σε φωτιά. Συνεπώς η θυσιαστήρια φωτιά είναι απαραίτητη σε όλων των ειδών τις τελετές. Αναφέρεται συγκεκριμένα στις *σαστρα* ότι στους θεούς πρέπει να προσφέρεται κάτι να φάνε μέσω της φωτιάς. Γι' αυτό ο δαίμονας Βρικόσουρα πήγε στο Κενταρανάτα και άναψε μία θυσιαστήρια φωτιά για να ευχαριστήσει τον Κύριο Σίβα.

Αφού άναψε τη φωτιά στο όνομα του Σίβα, άρχισε να προσφέρει τη δική του σάρκα, κόβοντάς την από το σώμα του για να ευχαριστήσει τον Κύριο Σίβα. Εδώ έχουμε μία περίπτωση λατρείας στην κατάσταση της άγνοιας. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* αναφέρονται διάφοροι τύποι θυσίας. Ορισμένες θυσίες είναι στην κατάσταση της αγαθότητας, ορισμένες είναι στην κατάσταση του πάθους και ορισμένες είναι στην κατάσταση της άγνοιας. Υπάρχουν διάφορα είδη *ταπασια* (ασκητισμού) και λατρείας, επειδή υπάρχουν διάφορα είδη ανθρώπων στον κόσμο. Αλλά η ύψιστη *ταπασια*, η συνείδηση του Κρίσνα, είναι το κορυφαίο *γιογκα* και η κορυφαία θυσία. Όπως βεβαιώνεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, το κορυφαίο *γιογκα* είναι να σκέφτεται κανείς πάντοτε τον Κύριο Κρίσνα μέσα στην καρδιά του και η κορυφαία θυσία είναι να τελεί κανείς *σανκιρτανα-γιαγκια*.

Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* αναφέρεται ότι οι λάτρες των ημιθέων έχουν χάσει τη νοημοσύνη τους. Όπως θα αποκαλυφθεί αργότερα σε αυτό το κεφάλαιο, ο Βρικόσουρα ήθελε να ικανοποιήσει τον Κύριο Σίβα για κάποιο στόχο τρίτης κατηγορίας, ο οποίος ήταν εφήμερος και χωρίς πραγματική ωφέλεια. Οι *ασουρα*, τα πρόσωπα που βρίσκονται στην κατάσταση της άγνοιας, δέχονται τέτοιου είδους ευλογίες από τους ημίθεους. Σε πλήρη αντίθεση με αυτή τη θυσία της κατάστασης της άγνοιας, η μέθοδος *αρτσανα-βιντι* για τη λατρεία του Κυρίου Βίσνου ή Κρίσνα είναι πολύ απλή. Ο Κύριος Κρίσνα λέει στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ότι δέχεται από τον αφοσιωμένο υπηρέτη Του ακόμα και έναν μικρό καρπό, ένα λουλούδι ή λίγο νερό, πράγματα τα οποία μπορεί να βρει οποιοδήποτε πρόσωπο, πλούσιο ή φτωχό. Βεβαίως, από όσους είναι πλούσιοι δεν περιμένει κανείς να προσφέρουν στον Κύριο μόνο λίγο νερό, ένα κομματάκι φρούτο ή ένα φυλλαράκι. Ένας πλούσιος θα πρέπει να προσφέρει ανάλογα με τη θέση του, αλλά αν ένας αφοσιωμένος υπηρέτης συμβαίνει να είναι πολύ φτωχός άνθρωπος, ο Κύριος θα δεχθεί ακόμα και την πιο πενιχρή προσφορά. Η λατρεία του Κυρίου Βίσνου ή Κρίσνα είναι πολύ απλή και μπορεί να τελείται από οποιονδήποτε σε αυτόν τον κόσμο. Αλλά η λατρεία στην κατάσταση της άγνοιας, όπως παρουσιάστηκε από τον Βρικόσουρα, δεν είναι μόνο πολύ δύσκολη και οδυνηρή, αλλά είναι επίσης ανώφελο χάσιμο χρόνου. Γι' αυτό η *Μπαγκαβαντ-γκιτα* λέει ότι οι λάτρες των ημιθέων στερούνται τη νοημοσύνη τους· η μέθοδος λατρείας που ακολουθούν είναι πολύ δύσκολη και συγχρόνως το αποτέλεσμα που αποκτούν είναι φευγαλέο και εφήμερο.

Παρόλο που ο Βρικόσουρα συνέχισε τη θυσία του επί έξι ημέρες, ήταν ανίκανος να δει προσωπικά τον Κύριο Σίβα, πράγμα που ήταν ο στόχος του·

ήθελε να τον δει πρόσωπο με πρόσωπο και να του ζητήσει μία ευλογία. Εδώ βρίσκεται άλλη μία αντίθεση μεταξύ ενός δαίμονα και ενός αφοσιωμένου υπηρέτη. Ένας αφοσιωμένος υπηρέτης είναι πεπεισμένος πως οτιδήποτε προσφέρει στη Θεότητα σε πλήρη υπηρεσία αφοσίωσης γίνεται δεκτό από τον Κύριο, ενώ ένας δαίμονας θέλει να δει τη θεότητα που λατρεύει πρόσωπο με πρόσωπο, έτσι ώστε να μπορεί να πάρει την ευλογία απευθείας. Ο αφοσιωμένος υπηρέτης, ωστόσο, δεν λατρεύει τον Βίσνου, τον Κύριο Κρίσνα, για κάποια ευλογία. Γι' αυτό ο αφοσιωμένος υπηρέτης αποκαλείται *ακαμα*, ελεύθερος από επιθυμίες, ενώ ο μη αφοσιωμένος υπηρέτης αποκαλείται *σαρβα-καμα*, δηλαδή επιθυμεί τα πάντα. Την έβδομη μέρα, ο δαίμονας Βρικόσουρα αποφάσισε ότι θα έπρεπε να κόψει το κεφάλι του και να το προσφέρει για να ικανοποιήσει τον Κύριο Σίβα. Έτσι, έκανε το μπάνιο του σε μία λίμνη που ήταν εκεί κοντά και χωρίς να στεγνώσει το σώμα του και τα μαλλιά του, ετοιμάστηκε να κόψει το κεφάλι του. Σύμφωνα με το βεδικό σύστημα, ένα ζώο που πρόκειται να προσφερθεί σε θυσία πρέπει πρώτα να πλυθεί και ενώ είναι βρεγμένο, θυσιάζεται. Όταν ο δαίμονας ετοιμαζόταν έτσι να κόψει το κεφάλι του, ο Κύριος Σίβα ένιωσε μεγάλη συμπόνια. Ωστόσο, αυτή η συμπόνια είναι σημάδι της ιδιότητας της αγαθότητας. Ο Κύριος Σίβα ονομάζεται *τριλινγκα*. Επομένως η εκδήλωση από μέρους του συμπόνιας είναι σημάδι της ιδιότητας της αγαθότητας. Η συμπόνια, εντούτοις, είναι παρούσα σε κάθε ζωντανό ον. Η συμπόνια του Κυρίου Σίβα προκλήθηκε επειδή ο δαίμονας πρόσφερε τη σάρκα του στη θυσιαστήρια φωτιά. Αυτή είναι φυσική συμπόνια. Ακόμα και αν ένας συνηθισμένος άνθρωπος δει κάποιον να ετοιμάζεται να αυτοκτονήσει, είναι χρέος του να προσπαθήσει να τον σώσει. Το κάνει αυτομάτως. Δεν χρειάζεται κάποιος να του το ζητήσει. Γι' αυτό, όταν ο Κύριος Σίβα εμφανίστηκε από τη φωτιά για να εμποδίσει τον δαίμονα να αυτοκτονήσει, αυτό δεν αποτελούσε ιδιαίτερη χάρη σε αυτόν.

Ο δαίμονας σώθηκε από την αυτοκτονία χάρη στο άγγιγμα του Κυρίου Σίβα· τα τραύματα στο σώμα του επουλώθηκαν αμέσως και το σώμα του έγινε όπως ήταν πριν. Τότε ο Κύριος Σίβα είπε στον δαίμονα, «Αγαπητέ μου Βρικόσουρα, δεν χρειάζεται να κόψεις το κεφάλι σου. Μπορείς να μου ζητήσεις όποια ευλογία θέλεις και εγώ θα εκπληρώσω την επιθυμία σου. Δεν ξέρω γιατί ήθελες να κόψεις το κεφάλι σου για να με ικανοποιήσεις. Ικανοποιούμαι ακόμα και με την προσφορά λίγου νερού». Σύμφωνα με τη βεδική μέθοδο, η *λινγκα* του Σίβα στον ναό, δηλαδή η μορφή του Κυρίου Σίβα στον ναό λατρεύεται με την προσφορά νερού από τον Γάγγη, επειδή λέγεται

ότι ο Κύριος Σίβα ευχαριστιέται πολύ όταν του ρίχνουν νερό του Γάγγη πάνω στο κεφάλι του. Συνήθως οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του τού προσφέρουν νερό του Γάγγη και φύλλα του δέντρου *μπιλβα*, τα οποία προορίζονται ειδικά για προσφορά στον Κύριο Σίβα και στη θεά Ντούργκα. Ο καρπός αυτού του δέντρου προσφέρεται και αυτός επίσης στον Κύριο Σίβα. Ο Κύριος Σίβα διαβεβαίωσε τον Βρικάσουρα ότι ικανοποιείται με μία πολύ απλή μέθοδο λατρείας. Γιατί λοιπόν ανυπομονούσε τόσο πολύ να κόψει το κεφάλι του και γιατί υπέβαλε τον εαυτό του σε τόσο μεγάλο πόνο, κόβοντας το σώμα του σε κομμάτια και προσφέροντάς τα στη φωτιά; Δεν υπήρχε ανάγκη για τόσο σκληρές πράξεις μετάνοιας. Εν πάση περιπτώσει, από συμπόνια και οίκτο, ο Κύριος Σίβα ετοιμάστηκε να του δώσει όποια ευλογία ήθελε.

Όταν ο Κύριος Σίβα πρόσφερε στον δαίμονα αυτή τη δυνατότητα, ο δαίμονας του ζήτησε μία πολύ φρικτή και απαίσια ευλογία. Ο δαίμονας ήταν πολύ αμαρτωλός και τα αμαρτωλά πρόσωπα δεν γνωρίζουν τι είδους ευλογία θα πρέπει να ζητήσουν από τη θεότητα. Γι' αυτό ζήτησε από τον Κύριο Σίβα να τον ευλογήσει με τέτοια δύναμη, ώστε αμέσως μόλις άγγιζε το κεφάλι κάποιου, αυτό να έσπαζε και ο άνθρωπος να πέθαινε. Οι δαίμονες περιγράφονται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ως *ντουσκριτινα*, *αχρείοι*. *Κριτι* σημαίνει πολύ άξιος, πολύ αξιέπαινος, αλλά όταν προστίθεται η λέξη *ντους*, σημαίνει «απεχθής, απαίσιος». Αντί να εγκαταλειφθούν στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, οι *ντουσκριτινα* λατρεύουν διάφορους ημίθεους, προκειμένου να αντλήσουν απεχθή υλικά οφέλη. Μερικές φορές τέτοιου είδους δαίμονες ως υλικοί επιστήμονες ανακαλύπτουν θανατηφόρα όπλα. Δεν μπορούν να δείξουν την αξιόλογη δύναμή τους ανακαλύπτοντας κάτι το οποίο μπορεί να σώσει τον άνθρωπο από τον θάνατο, αλλά αντίθετα, ανακαλύπτουν όπλα τα οποία επιταχύνουν τη διαδικασία του θανάτου. Επειδή ο Κύριος Σίβα είναι αρκετά ισχυρός για να δώσει οποιαδήποτε ευλογία, ο δαίμονας θα μπορούσε να ζητήσει από αυτόν κάτι επωφελές για την ανθρώπινη κοινωνία, αλλά για το προσωπικό του συμφέρον ζήτησε να πεθαίνει αμέσως όποιοςδήποτε του οποίου το κεφάλι θα άγγιζε με το χέρι του.

Ο Κύριος Σίβα κατάλαβε το κίνητρο του δαίμονα και λυπήθηκε πολύ που του είχε υποσχεθεί οποιαδήποτε ευλογία ήθελε. Δεν μπορούσε να αποσύρει την υπόσχεσή του, αλλά ένιωθε μεγάλη λύπη στην καρδιά του που έπρεπε να του προσφέρει μία ευλογία τόσο επικίνδυνη για την ανθρώπινη κοινωνία. Οι δαίμονες περιγράφονται ως *ντουσκριτινα*, *αχρείοι*, επειδή μολονότι διαθέτουν δύναμη μυαλού και προσόντα, τα προσόντα τους και η δύναμη του μυαλού τους χρησιμοποιούνται για φρικτές πράξεις. Μερικές φορές, για παράδειγμα,

οι υλιστές δαίμονες ανακαλύπτουν ένα θανάσιμο όπλο. Η επιστημονική έρευνα για μία τέτοια ανακάλυψη απαιτεί ασφαλώς ένα πολύ καλό μυαλό, αλλά αντί να ανακαλύψουν κάτι ωφέλιμο για την ανθρώπινη κοινωνία, ανακαλύπτουν κάτι για να επιταχύνουν τον θάνατο, ο οποίος είναι ήδη βέβαιος για κάθε άνθρωπο. Κατά τον ίδιο τρόπο, ο Βρικόσουρα, αντί να ζητήσει από τον Κύριο Σίβα κάτι ωφέλιμο για την ανθρώπινη κοινωνία, του ζήτησε κάτι πολύ επικίνδυνο. Γι' αυτό ο Κύριος Σίβα αισθάνθηκε μεγάλη λύπη μέσα του. Οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Προσώπου της Θεότητας, ωστόσο, δεν ζητούν ποτέ καμία ευλογία από τον Κύριο Βίσνου, τον Κύριο Κρίσνα, και ακόμα και αν ζητήσουν κάτι από τον Κύριο, δεν είναι καθόλου επικίνδυνο για την ανθρώπινη κοινωνία. Αυτή είναι η διαφορά μεταξύ των δαιμόνων και των αφοσιωμένων υπηρετών, δηλαδή των λατρών του Κυρίου Σίβα και των λατρών του Κυρίου Βίσνου.

Ενώ ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι διηγείτο την ιστορία του Βρικόσουρα, απευθύνθηκε στον Μαχαράζα Παρίκσιτ ως Μπάρατα, αναφερόμενος στη γέννηση του Βασιλιά Παρίκσιτ σε οικογένεια αφοσιωμένων υπηρετών. Ο Μαχαράζα Παρίκσιτ σώθηκε από τον Κύριο Κρίσνα ενώ βρισκόταν στη μήτρα της μητέρας του. Κατά τον ίδιο τρόπο, θα μπορούσε να είχε ζητήσει από τον Κύριο Κρίσνα να τον σώσει από την κατάρα του *μπραμανα*, αλλά δεν το έκανε. Ο δαίμονας, ωστόσο, ήθελε να γίνει αθάνατος σκοτώνοντας όλους με το άγγιγμα του χεριού του. Ο Κύριος Σίβα το κατάλαβε, αλλά επειδή το είχε υποσχεθεί, του έδωσε αυτή την ευλογία.

Εντούτοις ο δαίμονας, επειδή ήταν πολύ αμαρτωλός, αποφάσισε αμέσως να χρησιμοποιήσει αυτή την ευλογία για να σκοτώσει τον Κύριο Σίβα και να πάρει μαζί του την Γκώρι (την Παρβάτι) για την προσωπική του απόλαυση. Αποφάσισε αμέσως να βάλει το χέρι του στο κεφάλι του Κυρίου Σίβα. Έτσι ο Κύριος Σίβα βρέθηκε σε δύσκολη θέση, επειδή τον έθεσε σε κίνδυνο η δική του ευλογία στον δαίμονα. Αυτή είναι επίσης άλλη μία περίπτωση κακής χρήσης της δύναμης που δόθηκε από έναν ημίθεο σε έναν υλιστή λάτρη των ημιθέων.

Χωρίς δεύτερη σκέψη, ο δαίμονας Βρικόσουρα πλησίασε στη στιγμή τον Κύριο Σίβα για να βάλει το χέρι του στο κεφάλι του. Ο Κύριος Σίβα τον φοβήθηκε τόσο πολύ που το σώμα του άρχισε να τρέμει και τράπηκε σε φυγή από τη γη στον ουρανό και από τον ουρανό σε άλλους πλανήτες, μέχρι που έφτασε στα όρια του σύμπαντος, πάνω από τα ανώτατα πλανητικά συστήματα. Ο Κύριος Σίβα το έβαλε στα πόδια και πήγαινε από το ένα μέρος

στο άλλο, αλλά ο δαίμονας Βρικόσουρα συνέχισε να τον κυνηγά. Οι κυρίαρχες θεότητες άλλων πλανητών, όπως ο Μπράμα, ο Ίντρα και ο Τσάνντρα, δεν μπορούσαν να βρουν τρόπο να σώσουν τον Κύριο Σίβα από τον επερχόμενο κίνδυνο. Όπου πήγαινε ο Κύριος Σίβα, αυτοί παρέμεναν σιωπηλοί.

Τελικά, ο Κύριος Σίβα πλησίασε τον Κύριο Βίσνου, ο οποίος βρίσκεται μέσα στο σύμπαν, στον πλανήτη Σβεταντρίπα. Η Σβεταντρίπα είναι η τοπική Βαϊκούντα και είναι πέραν της δικαιοδοσίας της εξωτερικής ενέργειας. Ο κύριος Βίσνου στο γνώρισμά Του που διαπερνά τα πάντα βρίσκεται παντού, αλλά ο τόπος στον οποίον μένει προσωπικά είναι η ατμόσφαιρα της Βαϊκούντα. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* αναφέρεται ότι ο Κύριος κατοικεί μέσα στην καρδιά όλων των ζωντανών όντων. Ως εκ τούτου, ο Κύριος μένει μέσα στην καρδιά πολλών κατώτερων ζωντανών όντων, αυτό όμως δεν σημαίνει ότι ο Ίδιος είναι κατώτερος. Οπουδήποτε μένει, το μέρος εκείνο μεταμορφώνεται σε Βαϊκούντα. Έτσι ο πλανήτης αυτού του σύμπαντος που είναι γνωστός ως Σβεταντρίπα είναι επίσης Βαϊκούντα-λόκα. Λέγεται στις *σαστρα* ότι οι κατοικήσιμες περιοχές του δάσους βρίσκονται στην κατάσταση της αγαθότητας, οι κατοικημένες περιοχές στις μεγάλες και τις μικρές πόλεις και στα χωριά βρίσκονται στην κατάσταση του πάθους, και οι κατοικημένες περιοχές που βρίσκονται μέσα σε αμαρτωλή ατμόσφαιρα, δηλαδή σε μέρη όπου κυριαρχούν οι τέσσερις αμαρτωλές δραστηριότητες -το αθέμιτο σεξ, η μέθη, η κρεατοφαγία και τα τυχερά παιχνίδια- είναι στην κατάσταση της άγνοιας. Αλλά η κατοίκηση μέσα στον ναό του Βίσνου, του Υπερτάτου Κυρίου, είναι κατοίκηση στη Βαϊκούντα. Δεν έχει σημασία πού βρίσκεται ο ναός, αλλά ο ίδιος ο ναός, οπουδήποτε και αν βρίσκεται, είναι Βαϊκούντα. Παρόμοια, ο πλανήτης Σβεταντρίπα, παρόλο που βρίσκεται μέσα στην υλική επικράτεια, είναι Βαϊκούντα.

Τελικά ο Κύριος Σίβα μπήκε στη Σβεταντρίπα Βαϊκούντα. Στη Σβεταντρίπα υπάρχουν σπουδαία άγια πρόσωπα τα οποία είναι εντελώς απαλλαγμένα από τη φθονερή φύση του υλικού κόσμου και βρίσκονται πέραν της δικαιοδοσίας των τεσσάρων αρχών των υλικών πράξεων, και συγκεκριμένα, της θρησκευτικότητας, της οικονομικής ανάπτυξης, της ικανοποίησης των αισθήσεων και της απελευθέρωσης. Όποιος μπαίνει στον πλανήτη Βαϊκούντα δεν επιστρέφει ποτέ σε αυτόν τον υλικό κόσμο. Ο Κύριος Ναράγιανα τιμάται ως ο αγαπημένος των αφοσιωμένων υπηρετών Του και μόλις κατάλαβε ότι ο Κύριος Σίβα βρισκόταν σε μεγάλο κίνδυνο, εμφανίσθηκε ως *μπραματσαρι* και πλησίασε ο Ίδιος τον Κύριο Σίβα για να τον υποδεχθεί από μακρινή

απόσταση. Ο Κύριος εμφανίσθηκε ως τέλειος *μπραματσαρι*, με μία ζώνη γύρω από τη μέση Του, μία ιερή κλωστή, δέρμα από ελάφι, μία ράβδο των *μπραματσαρι* και *χάνδρες ρωντρα*. (Οι *χάνδρες ρωντρα* είναι διαφορετικές από τις *χάνδρες τουλασι*. Οι *χάνδρες ρωντρα* χρησιμοποιούνται από τους αφοσιωμένους υπηρέτες του Κυρίου Σίβα.) Ντυμένος ως *μπραματσαρι*, ο Κύριος Ναράγιανα στάθηκε μπροστά από τον Κύριο Σίβα. Η εκτυφλωτική λάμψη που εξέπεμπε το σώμα Του προσέλκυσε όχι μόνο τον Κύριο Σίβα, αλλά και τον δαίμονα Βρικάσουρα.

Ο Κύριος Ναράγιανα πρόσφερε τον σεβασμό και την υποταγή Του στον Βρικάσουρα για να τραβήξει τη συμπάθεια και την προσοχή του. Παρεμποδίζοντας έτσι και ελέγχοντας τον δαίμονα, ο Κύριος απευθύνθηκε σε αυτόν ως εξής: «Αγαπητέ Μου γιε του Σακούνι, φαίνεσαι πολύ κουρασμένος, σαν να έρχεσαι από πολύ μακρινό μέρος. Ποιος είναι ο σκοπός σου; Γιατί έχεις έλθει τόσο μακριά; Βλέπω πως είσαι πολύ κουρασμένος και ταλαιπωρημένος, και γι' αυτό σου ζητώ να ξεκουραστείς για λίγο. Δεν θα πρέπει να κουράζεις το σώμα σου χωρίς λόγο. Όλοι εκτιμούν πολύ το σώμα τους, επειδή μόνο με αυτό το σώμα μπορεί κανείς να εκπληρώσει όλες τις επιθυμίες του νου του. Επομένως, δεν θα πρέπει να ταλαιπωρούμε το σώμα μας χωρίς αιτία».

Ο *μπραματσαρι* αποκάλυψε τον Βρικάσουρα «γιο του Σακούνι» για να τον πείσει ότι ήταν γνωστός του πατέρα του, του Σακούνι. Έτσι ο Βρικάσουρα θεώρησε τον *μπραματσαρι* ως κάποιο γνωστό της οικογένειάς του και γι' αυτό τα συμπονετικά λόγια του *μπραματσαρι* του άρεσαν. Πριν ο δαίμονας προλάβει να αντιτείνει ότι δεν έχει χρόνο για ξεκούραση, ο Κύριος άρχισε να τον πληροφορεί σχετικά με τη σημασία του σώματος και έτσι ο δαίμονας πείσθηκε. Οποιοσδήποτε άνθρωπος, ιδιαίτερα ένας δαίμονας, θεωρεί το σώμα του πολύ σημαντικό. Ο Βρικάσουρα, λοιπόν, πείσθηκε για τη σημασία του σώματος.

Τότε, για να ηρεμήσει τον δαίμονα, ο *μπραματσαρι* του είπε, «Αγαπητέ Μου κύριε, αν νομίζεις ότι μπορείς να αποκαλύψεις την αποστολή σου, για την οποία έχεις ταλαιπωρηθεί τόσο πολύ ώστε να έλθεις εδώ, ίσως μπορέσω να σε βοηθήσω, έτσι ώστε ο σκοπός σου να μπορέσει εύκολα να εξυπηρετηθεί». Εμμέσως, ο Κύριος τον πληροφόρησε ότι επειδή ο Κύριος είναι το Υπέρτατο Μπραμάν, σίγουρα θα μπορούσε να διορθώσει τη δύσκολη κατάσταση που είχε δημιουργήσει ο Κύριος Σίβα.

Ο δαίμονας ηρέμησε πολύ με τα γλυκά λόγια του Κυρίου Ναράγιανα με τη μορφή ενός *μπραματσαρι* και επί τέλους αποκάλυψε όλα όσα είχαν συμβεί σχετικά με την ευλογία που του πρόσφερε ο Κύριος Σίβα. Ο Κύριος απάντησε στον δαίμονα ως εξής: «Εγώ δεν μπορώ να πιστέψω ότι ο Κύριος Σίβα σου έχει δώσει στ' αλήθεια μια τέτοια ευλογία. Απ' όσο γνωρίζω, ο Κύριος Σίβα δεν βρίσκεται σε καλή διανοητική κατάσταση. Είχε έναν καβγά με τον πεθερό του, τον Ντάκσα, και εκείνος τον καταράστηκε να γίνει *πισατσα* (φάντασμα). Έτσι έχει γίνει ο αρχηγός των φαντασμάτων και των καλικάντζαρων. Γι' αυτό δεν μπορώ να δώσω βάση στα λόγια του. Αλλά αν εσύ έχεις ακόμα πίστη στα λόγια του Κυρίου Σίβα, αγαπητέ μου βασιλιά των δαιμόνων, τότε γιατί δεν κάνεις ένα πείραμα βάζοντας το χέρι σου στο κεφάλι σου; Αν η ευλογία αποδειχθεί ψεύτικη, τότε μπορείς αμέσως να σκοτώσεις αυτόν τον ψεύτη, τον Κύριο Σίβα, έτσι ώστε στο μέλλον να μην τολμήσει να δώσει ξανά ψεύτικες ευλογίες».

Με αυτόν τον τρόπο, με τα γλυκόλογα του Κυρίου Ναράγιανα και με την επέκταση της ανώτερης παραπλανητικής Του δύναμης, ο δαίμονας βρέθηκε σε σύγχυση και ξέχασε πραγματικά τη δύναμη του Κυρίου Σίβα και της ευλογίας του. Έτσι πείσθηκε πολύ εύκολα να βάλει το χέρι του στο δικό του κεφάλι. Αμέσως μόλις το έκανε αυτό, το κεφάλι του έσπασε, σαν να είχε χτυπηθεί από κεραυνό και πέθανε στη στιγμή. Οι ημίθεοι από τον ουρανό άρχισαν να ραίνουν με λουλούδια τον Κύριο Ναράγιανα, εγκωμιάζοντας τον Κύριο με κάθε δόξα, κάθε ευχαριστία και κάθε προσκύνηση. Με τον θάνατο του Βρικάσουρα, όλοι οι κάτοικοι των ανώτερων πλανητικών συστημάτων, και συγκεκριμένα, οι ημίθεοι, οι *πιτα* (οι πρόγονοι), οι Γκανντάρβα (οι ουράνιοι μουσικοί) και οι κάτοικοι της Τζανολόκα, άρχισαν να ραίνουν με λουλούδια το Πρόσωπο της Θεότητας.

Έτσι ο Κύριος Βίσνου με τη μορφή ενός *μπραματσαρι*, απάλλαξε τον Κύριο Σίβα από τον επικείμενο κίνδυνο και έσωσε την όλη κατάσταση. Τότε ο Κύριος Ναράγιανα πληροφόρησε τον Κύριο Σίβα ότι αυτός ο δαίμονας, ο Βρικάσουρα, σκοτώθηκε ως αποτέλεσμα των αμαρτωλών πράξεών του. Ήταν ιδιαίτερα αμαρτωλός και προσβλητικός, επειδή ήθελε να πειραματιστεί με τον ίδιο τον κύριό του, τον Κύριο Σίβα. Ο Κύριος Ναράγιανα είπε στον Κύριο Σίβα, «Αγαπητέ Μου κύριε, κάποιος που προσβάλλει μεγάλες ψυχές δεν μπορεί να συνεχίσει να υπάρχει. Συντρίβεται από τις δικές του αμαρτωλές πράξεις και αυτό είναι ασφαλώς αλήθεια γι' αυτόν τον δαίμονα, που διέπραξε μία τόσο προσβλητική πράξη εναντίον σου».

Έτσι, με τη χάρη του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας Ναράγιανα, ο οποίος είναι υπερβατικός ως προς όλες τις υλικές ιδιότητες, ο Κύριος Σίβα σώθηκε από τον δαίμονα που ήθελε να τον σκοτώσει. Όποιος ακούσει αυτή την ιστορία με πίστη και αφοσίωση απελευθερώνεται οπωσδήποτε από την υλική περιπλοκή, καθώς και από τα χέρια των εχθρών του.

✿ Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Ογδοηκοστό Έβδομο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Η σωτηρία του Κυρίου Σίβα». ✿

88. Η απαράμιλλη δύναμη του Κρίσνα

Πολύ, πολύ παλιά, έγινε ένα συμβούλιο μεγάλων σοφών στην όχθη του ποταμού Σαρασβατί, και τέλεσαν μία μεγάλη θυσία που λεγόταν *σατραγιαγκια*. Σε τέτοιες συνελεύσεις, οι μεγάλοι σοφοί που παρευρίσκονται συζητούν συνήθως βεδικά ζητήματα και φιλοσοφικά θέματα, και σε αυτή τη συγκεκριμένη συνάθροιση τέθηκε το εξής ερώτημα: Οι τρεις κυρίαρχες θεότητες του υλικού κόσμου, και συγκεκριμένα, ο Κύριος Μπράμα, ο Κύριος Βίσνου και ο Κύριος Σίβα, διευθύνουν όλες τις υποθέσεις αυτού του κόσμου, αλλά ποιος είναι ανάμεσά τους ο Υπέρτατος; Μετά από πολλή συζήτηση σχετικά με αυτό το ερώτημα, ανατέθηκε στον μεγάλο σοφό Μπρίγκου, τον γιο του Κυρίου Μπράμα, να εξετάσει και τις τρεις αυτές κυρίαρχες θεότητες και να αναφέρει στη συνέλευση ποιος είναι ο μεγαλύτερος.

Εξουσιοδοτημένος έτσι, ο μεγάλος σοφός Μπρίγκου πήγε πρώτα στην κατοικία του πατέρα του στην Μπραμαλόκα. Οι τρεις θεότητες είναι οι κύριοι των τριών υλικών ιδιοτήτων, δηλαδή, της αγαθότητας, του πάθους και της άγνοιας. Το σχέδιο που αποφάσισαν οι σοφοί ήταν να εξετάσει ο Μπρίγκου ποια από τις κυρίαρχες θεότητες κατέχει πλήρως την ιδιότητα της αγαθότητας. Γι' αυτό, όταν ο Μπρίγκου συνάντησε τον πατέρα του, τον Κύριο Μπράμα, επειδή ήθελε να εξετάσει αν διέθετε την ιδιότητα της αγαθότητας, δεν υπέβαλε σκόπιμα τα σέβη του στον πατέρα του, είτε υποκλινόμενος είτε προσφέροντας προσευχές. Είναι καθήκον του γιου ή του μαθητή να υποβάλλει τα σέβη του και να απαγγέλλει κατάλληλες προσευχές όταν πλησιάζει τον πατέρα του ή τον πνευματικό δάσκαλο. Αλλά ο σοφός Μπρίγκου σκόπιμα παρέλειψε να προσφέρει τα σέβη του, για να δει την αντίδραση του Κυρίου Μπράμα στην παράλειψή του. Ο Κύριος Μπράμα ήταν πολύ θυμωμένος με την αναίδεια του γιου του και έδειξε σημάδια τα οποία

ήταν οπωσδήποτε η απόδειξη γι' αυτό. Ήταν έτοιμος ακόμα και να καταραστεί τον Μπρίγκου, αλλά επειδή ο Μπρίγκου ήταν γιος του, ο Κύριος Μπράμα έλεγξε την οργή του με μεγάλη ευφυΐα. Αυτό σημαίνει ότι παρόλο που η ιδιότητα του πάθους ήταν δεσπόζουσα στον Κύριο Μπράμα, είχε τη δύναμη να την ελέγξει. Η οργή του Κυρίου Μπράμα και ο έλεγχος αυτής της οργής παρομοιάζονται με τη φωτιά και το νερό. Το νερό παράγεται από τη φωτιά, αλλά η φωτιά μπορεί να σβήσει με νερό. Κατά τον ίδιο τρόπο, παρόλο που ο Κύριος Μπράμα ήταν πολύ οργισμένος εξαιτίας της ιδιότητας του πάθους, μπόρεσε να ελέγξει την οργή του, επειδή ο Μπρίγκου ήταν γιος του.

Αφού υπέβαλε σε δοκιμασία τον Κύριο Μπράμα, ο Μπρίγκου πήγε κατευθείαν στον πλανήτη Καϊλάσα, όπου μένει ο Κύριος Σίβα. Ο Μπρίγκου ήταν αδελφός του Κυρίου Σίβα. Γι' αυτό, μόλις ο Μπρίγκου πλησίασε, ο Κύριος Σίβα χάρηκε πολύ και σηκώθηκε για να τον αγκαλιάσει. Όταν όμως ο Κύριος Σίβα τον πλησίασε, ο Μπρίγκου αρνήθηκε να τον αγκαλιάσει. «Αγαπημένε μου αδελφέ», είπε, «είσαι πάντα πολύ ακάθαρτος. Επειδή αλείβεις το σώμα σου με στάχτες, δεν είσαι πολύ καθαρός. Σε παρακαλώ, μη με αγγίζεις». Όταν ο Μπρίγκου αρνήθηκε να αγκαλιάσει τον αδελφό του, λέγοντας ότι ο Κύριος Σίβα ήταν πολύ ακάθαρτος, ο τελευταίος οργίστηκε πολύ μαζί του. Λέγεται ότι μία προσβολή μπορεί να γίνει είτε με το σώμα είτε με τον νου είτε με τα λόγια. Η πρώτη προσβολή του Μπρίγκου, την οποία διέπραξε προς τον Κύριο Μπράμα, ήταν προσβολή με τον νου. Η δεύτερη προσβολή του, την οποία διέπραξε προς τον Κύριο Σίβα, επικρίνοντάς τον για ακάθαρτες συνήθειες, ήταν προσβολή με λόγια. Επειδή η ιδιότητα της άγνοιας είναι δεσπόζουσα στον Κύριο Σίβα, όταν άκουσε την προσβολή του Μπρίγκου, τα μάτια του έγιναν αμέσως κόκκινα από θυμό. Με ανεξέλεγκτη έκρηξη οργής, πήρε την τρίαينά του και ετοιμάστηκε να σκοτώσει τον Μπρίγκου. Εκείνη την ώρα, ήταν παρούσα η γυναίκα του Κυρίου Σίβα, η Παρβάτι. Η προσωπικότητά της είναι ένα μείγμα των τριών ιδιοτήτων και γι' αυτό ονομάζεται Τριγκουναμάγι. Σε αυτή την περίπτωση, έσωσε την κατάσταση επικαλούμενη την ιδιότητα της αγαθότητας του Κυρίου Σίβα. Έπεσε κάτω στα πόδια του άντρα της και με γλυκόλογα του είπε να μη σκοτώσει τον Μπρίγκου. Αφού σώθηκε από την οργή του Κυρίου Σίβα, ο Μπρίγκου πήγε κατευθείαν στον πλανήτη Σβεταντρίπα, όπου ο Κύριος Βίσνου ήταν ξαπλωμένος σε ένα κρεβάτι από λουλούδια, συνοδευόμενος από τη σύζυγό Του, τη θεά της τύχης, η οποία έκανε μαλάξεις στα λωτοειδή Του πόδια. Εκεί ο Μπρίγκου διέπραξε σκόπιμα τη μεγαλύτερη αμαρτία, προσβάλλοντας τον Κύριο Βίσνου με τις ενέργειες του σώματός του. Η

πρώτη προσβολή που διέπραξε ο Μπρίγκου ήταν νοητική, η δεύτερη προσβολή ήταν φωνητική και η τρίτη προσβολή ήταν σωματική. Αυτές οι προσβολές αυξάνονται προοδευτικά σε βαθμό. Μία προσβολή που γίνεται με τον νου είναι προσβολή πρώτου βαθμού, δηλαδή θετικού βαθμού, η ίδια προσβολή που γίνεται προφορικά είναι συγκριτικά σοβαρότερη, είναι προσβολή συγκριτικού βαθμού, και όταν γίνεται με σωματική δράση είναι προσβολή υπερθετικού βαθμού. Έτσι ο Μπρίγκου διέπραξε τη μέγιστη προσβολή αγγίζοντας το στήθος του Κυρίου με το πόδι του, παρουσία της θεάς της τύχης. Βέβαια, ο Κύριος Βίσνου είναι απείρως ευσπλαχνικός. Δεν θύμωσε με την πράξη του Μπρίγκου, επειδή ο Μπρίγκου ήταν περίφημος *μπραμανα*. Ένας *μπραμανα* θα πρέπει να συγχωρείται ακόμα και αν ορισμένες φορές διαπράττει μία προσβολή, και ο Κύριος Βίσνου έθεσε το παράδειγμα. Παρ' όλα αυτά, λέγεται πως μετά από αυτό το επεισόδιο, η θεά της τύχης, η Λάκσμι, δεν αντιμετωπίζει ευνοϊκά τους *μπραμανα* και γι' αυτό, επειδή η θεά της τύχης παρακρατεί τις ευλογίες της γι' αυτούς, οι *μπραμανα* είναι συνήθως πολύ φτωχοί. Το ότι ο Μπρίγκου άγγιξε το στήθος του Κυρίου Βίσνου με το πόδι του ήταν σίγουρα μεγάλη ύβρις, αλλά ο Κύριος Βίσνου είναι τόσο μεγάλος που δεν Τον ένοιαξε. Οι υποτιθέμενοι *μπραμανα* της Κάλι-γιούγκα είναι μερικές φορές πολύ περήφανοι επειδή μπορούν να αγγίζουν το στήθος του Κυρίου Βίσνου με το πόδι τους. Αλλά όταν ο Μπρίγκου άγγιξε το στήθος του Κυρίου Βίσνου με το πόδι του ήταν διαφορετικό, επειδή παρόλο που ήταν μεγάλη προσβολή, ο Κύριος Βίσνου, όντας πολύ μεγαλόψυχος, δεν το πήρε πολύ στα σοβαρά.

Αντί να θυμώσει ή να καταραστεί τον Μπρίγκου, ο Κύριος Βίσνου σηκώθηκε αμέσως από το κρεβάτι Του μαζί με τη σύζυγό Του, τη θεά της τύχης, και πρόσφερε με σεβασμό την υποταγή Του στον *μπραμανα*. Μίλησε στον Μπρίγκου ως εξής: «Αγαπητέ Μου *μπραμανα*, λυπούμαι πολύ που όταν έφτασες δεν μπόρεσα να σε υποδεχθώ όπως έπρεπε. Ήταν μεγάλη προσβολή από την πλευρά Μου και σε ικετεύω να Με συγχωρέσεις. Είσαι τόσο αγνός και μεγάλος, ώστε το νερό που πλένει τα πόδια σου μπορεί να εξαγνίσει ακόμα και τους τόπους προσκυνήματος. Γι' αυτό, σου ζητώ να εξαγνίσεις τον πλανήτη Βαϊκούντα, όπου ζω μαζί με τους συντρόφους Μου. Αγαπημένε Μου πατέρα, μέγале σοφέ, γνωρίζω ότι είσαι πολύ μαλακός, σαν άνθος λωτού, και ότι το στήθος Μου είναι σκληρό σαν κεραυνός. Γι' αυτό φοβάμαι ότι μπορεί να αισθάνθηκες πόνο όταν άγγιξες το στήθος Μου με τα πόδια σου. Άσε Με, λοιπόν, να αγγίξω τα πόδια σου για να ανακουφίσω τον πόνο που

ένιωσε». Τότε ο Κύριος Βίσνου άρχισε να κάνει μαλάξεις στα πόδια του Μπρίγκου.

Ο Κύριος συνέχισε να μιλά στον Μπρίγκου. «Αγαπητέ Μου κύριε», είπε, «το στήθος Μου έχει τώρα καθαγιασθεί, επειδή το άγγιξαν τα πόδια σου και είμαι βέβαιος ότι η θεά της τύχης, η Λάκσμι, θα είναι πολύ ευτυχής να ζήσει εκεί μονίμως». Ένα άλλο όνομα της Λάκσμι είναι Τσάντσαλα. Δεν κάθεται σε ένα μέρος πολύ ώρα. Γι' αυτό, βλέπουμε ότι η οικογένεια ενός πλουσίου γίνεται μερικές φορές φτωχή μετά από λίγες γενιές και μερικές φορές παρατηρούμε ότι η οικογένεια ενός φτωχού γίνεται πολύ πλούσια. Η Λάκσμι, η θεά της τύχης είναι Τσάντσαλα στον υλικό κόσμο, ενώ στους πλανήτες Βαϊκούντα ζει αιωνίως στα λωτοειδή πόδια του Κυρίου. Επειδή η Λάκσμι είναι φημισμένη ως Τσάντσαλα, ο Κύριος Ναράγιανα υποδέχλωσε ότι ίσως να μη ζούσε μονίμως δίπλα στο στήθος Του, αλλά τώρα, επειδή το στήθος Του το άγγιξαν τα πόδια του Μπρίγκου είναι καθαγιασμένο και δεν υπάρχει πιθανότητα η θεά της τύχης να το αφήσει. Ο Μπρίγκου, ωστόσο, γνώριζε τη θέση του και τη θέση του Κυρίου και έμεινε κατάπληκτος από θαυμασμό για τη συμπεριφορά του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Εξαιτίας της ευγνωμοσύνης του, πνίγηκε και έμεινε άφωνος, ανίκανος να απαντήσει στα λόγια του Κυρίου. Δάκρυα κυλούσαν από τα μάτια του και δεν μπορούσε να πει τίποτα. Στεκόταν απλώς σιωπηλός μπροστά στον Κύριο.

Αφού υπέβαλε σε δοκιμασία τον Κύριο Μπράμα, τον Κύριο Σίβα και τον Κύριο Βίσνου, ο σοφός Μπρίγκου επέστρεψε στο συμβούλιο των μεγάλων σοφών στην όχθη του ποταμού Σαρασβατί και περιέγραψε την εμπειρία του. Αφού τον άκουσαν με μεγάλη προσοχή, οι σοφοί κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι από όλες τις κυρίαρχες θεότητες, σίγουρα ο Βίσνου βρίσκεται στην κατάσταση της αγαθότητας στον ύψιστο βαθμό. Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, αυτοί οι μεγάλοι σοφοί περιγράφονται ως *μπραμα-βαντιναμ*. *Μπραμα-βαντιναμ* σημαίνει «εκείνοι που μιλούν για την Απόλυτη Αλήθεια, αλλά δεν έχουν ακόμη καταλήξει σε ένα συμπέρασμα». Συνήθως ο όρος *μπραμα-βαντι* αναφέρεται στους ιμπερσοναλιστές ή σε εκείνους που μελετούν τις Βέδες. Θα πρέπει να συμπεράνουμε, επομένως, ότι όλοι οι συγκεντρωμένοι σοφοί ήταν σοβαροί σπουδαστές της βεδικής γραμματείας, αλλά δεν είχαν καταλήξει σε οριστικά συμπεράσματα σχετικά με το ποιο είναι το Υπέρτατο Απόλυτο Πρόσωπο της Θεότητας.

Αφού άκουσαν την εμπειρία του Μπρίγκου σχετικά με τη συνάντησή του με τις τρεις κυρίαρχες θεότητες, τον Κύριο Σίβα, τον Κύριο Μπράμα και τον

Κύριο Βίσνου, οι σοφοί κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι ο Κύριος Βίσνου είναι η Υπέρτατη Αλήθεια, το Πρόσωπο της Θεότητας. Λέγεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* ότι αφού άκουσαν λεπτομερώς από τον Μπρίγκου, οι σοφοί έμειναν κατάπληκτοι, επειδή μολονότι ο Κύριος Μπράμα και ο Κύριος Σίβα τaráχτηκαν αμέσως, ο Κύριος Βίσνου, παρά το ότι ο Μπρίγκου Τον είχε χτυπήσει με τα πόδια του, δεν στενοχωρήθηκε καθόλου. Το παράδειγμα που αναφέρεται συνήθως είναι πως οι μικρές λάμπες μπορεί να αναστατωθούν με ένα μικρό αεράκι, ενώ η μεγαλύτερη απ' όλες τις λάμπες, δηλαδή η μεγαλύτερη πηγή φωτός, ο ήλιος, δεν τaráζεται ποτέ, ακόμα και με τον ισχυρότερο ανεμοστρόβιλο. Το μεγαλείο κάποιου θα πρέπει να υπολογίζεται με βάση την ικανότητά του να ανέχεται προκλητικές καταστάσεις. Οι σοφοί οι συγκεντρωμένοι στην όχθη του ποταμού Σαρασβατί συμπέραναν ότι αν κάποιος θέλει πραγματική ειρήνη και ελευθερία από κάθε φόβο, θα πρέπει να αναζητήσει καταφύγιο στα λωτοειδή πόδια του Βίσνου, Αν ο Κύριος Μπράμα και ο Κύριος Σίβα έχασαν την ειρηνική τους διάθεση με την παραμικρή πρόκληση, πώς θα μπορούσαν να διατηρήσουν την ειρήνη και την ηρεμία των αφοσιωμένων υπηρετών τους; Όσο για τον Κύριο Βίσνου, αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ότι όποιος δέχεται τον Κύριο Βίσνου ή Κρίσνα ως υπέρτατο φίλο του φτάνει στην ύψιστη τελειότητα ειρηνικής ζωής.

Έτσι οι σοφοί κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι ακολουθώντας τις αρχές του *βαϊσναβα-νταρμα*, γίνεται κανείς πραγματικά τέλειος. Αλλά αν κάποιος ακολουθεί όλες τις θρησκευτικές αρχές μιας συγκεκριμένης λατρείας, χωρίς όμως να προχωρά στην κατανόηση του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, του Βίσνου, όλος αυτός ο κόπος που γίνεται από αγάπη μένει άκαρπος. Το να τηρεί κανείς θρησκευτικές αρχές σημαίνει να έλθει στο επίπεδο της τέλειας γνώσης. Αν έλθει κάποιος στο επίπεδο της τέλειας γνώσης, τότε θα είναι αδιάφορος για τις υλικές υποθέσεις. Τέλεια γνώση σημαίνει να γνωρίζεις τον εαυτό σου και να γνωρίζεις τον Υπέρτατο Εαυτό. Ο Υπέρτατος Εαυτός και ο ατομικός εαυτός, μολονότι ένα σε ποιότητα, διαφέρουν στην ποσότητα. Αυτή η αναλυτική κατανόηση της γνώσης είναι τέλεια. Το να κατανοείς απλώς ότι «Δεν είμαι ύλη· είμαι πνεύμα», δεν είναι τέλεια γνώση. Η αληθινή θρησκευτική αρχή είναι η υπηρεσία αφοσίωσης, το *μπακτι*. Αυτό βεβαιώνεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*. Ο Κύριος Κρίσνα λέει, «Άφησε όλες τις άλλες θρησκευτικές αρχές και εγκαταλείψου σ' Εμένα». Συνεπώς, ο όρος *νταρμα* έχει εφαρμογή μόνο στο *βαϊσναβα-νταρμα* ή *μπαγκαβατα-νταρμα*, που αν το ακολουθεί κανείς, κάθε άλλη καλή ιδιότητα και πρόοδος στη ζωή επιτυγχάνονται αυτομάτως.

Η ύψιστη και τέλεια γνώση είναι το να γνωρίζεις τον Υπέρτατο Κύριο. Δεν μπορεί να κατανοηθεί με καμία θρησκευτική μέθοδο εκτός της υπηρεσίας αφοσίωσης· συνεπώς, το άμεσο αποτέλεσμα της τέλει γνώσης επιτυγχάνεται με την υπηρεσία αφοσίωσης. Αφού αποκτήσει κανείς γνώση, γίνεται αδιάφορος για τον υλικό κόσμο. Αυτό δεν οφείλεται σε ανιαρές φιλοσοφικές θεωρίες. Οι αφοσιωμένοι υπηρέτες γίνονται αδιάφοροι για τον υλικό κόσμο, όχι μόνον εξαιτίας θεωρητικής κατανόησης, αλλά και εξαιτίας πρακτικής εμπειρίας. Όταν ο αφοσιωμένος υπηρέτης συνειδητοποιεί το αποτέλεσμα της επαφής του με τον Υπέρτατο Κύριο, απεχθάνεται φυσικά την επαφή με την υποτιθέμενη κοινωνία, φιλία και αγάπη. Η αποκόλληση αυτή δεν είναι βαρετή, αλλά οφείλεται στην επίτευξη ενός υψηλότερου επιπέδου ζωής από τον αφοσιωμένο υπηρέτη, που χαίρεται τις γλυκές γεύσεις υπερβατικών σχέσεων. Αναφέρεται επιπλέον στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* ότι μετά την επίτευξη αυτής της γνώσης και την αποκόλληση από την υλική ικανοποίηση των αισθήσεων, η πρόοδος στις οχτώ τελειότητες που επιτυγχάνονται με το μυστικιστικό *γιογκα*, και συγκεκριμένα, στις τελειότητες (*σιντι*) *ανιμα*, *λαγκιμα*, *πραπτι*, κλπ., επιτυγχάνεται και αυτή χωρίς ξεχωριστή προσπάθεια. Το τέλει παράδειγμα είναι ο Μαχαράζα Αμπαρίσα. Δεν ήταν μυστικιστής *γιογκι*, αλλά μέγας αφοσιωμένος υπηρέτης και όμως, όταν κάποτε είχε μία διαφωνία με τον μεγάλο μυστικιστή Ντουρβάσα, εκείνος ηττήθηκε μπροστά στη διάθεση αφοσίωσης του Μαχαράζα Αμπαρίσα. Με άλλα λόγια, ένας αφοσιωμένος υπηρέτης δεν χρειάζεται να ασκείται στο μυστικιστικό σύστημα *γιογκα* προκειμένου να αποκτήσει δύναμη. Η δύναμη τον ακολουθεί με τη χάρη του Κυρίου, όπως όταν ένα μικρό παιδί εγκαταλείπεται στον δυνατό πατέρα του, όλες οι δυνάμεις του πατέρα του το ακολουθούν.

Όταν κάποιος γίνει φημισμένος ως αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου, η φήμη του δεν πρόκειται να εξαλειφθεί ποτέ. Ο Κύριος Τσετάνια, όταν συζητούσε με τον Ραμανάντα Ράγια, τον ρώτησε, «Ποια είναι η μεγαλύτερη φήμη;». Ο Ραμανάντα Ράγια απάντησε ότι το να γίνει κανείς γνωστός ως αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου Κρίσνα είναι η τέλεια φήμη. Το συμπέρασμα, επομένως, είναι ότι το *βισνου-νταρμα*, η θρησκεία της υπηρεσίας αφοσίωσης στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, προορίζεται για σκεπτόμενα πρόσωπα. Με τη σωστή χρήση της στοχαστικότητας, φτάνει κανείς στο στάδιο της σκέψης του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Σκεπτόμενος το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ελευθερώνεται κανείς από τη μόλυνση της ελαττωματικής επαφής με τον υλικό κόσμο και έτσι

αποκτά ειρήνη. Ο κόσμος βρίσκεται σε κατάσταση αναστάτωσης, εξαιτίας έλλειψης τέτοιων ειρηνικών αφοσιωμένων υπηρετών στην ανθρώπινη κοινωνία. Αν δεν είναι κανείς αφοσιωμένος υπηρέτης, δεν μπορεί να είναι ίσος με όλα τα ζωντανά όντα. Ο αφοσιωμένος υπηρέτης έχει την ίδια διάθεση με τα ζώα, τα ανθρώπινα όντα και όλα τα ζωντανά όντα, επειδή βλέπει κάθε ζωντανό ον ως συστατικό μέρος του Υπερτάτου Κυρίου. Στην *Ισοπανισαντ* αναφέρεται ξεκάθαρα ότι όποιος έχει φτάσει στο στάδιο να βλέπει όλα τα ζωντανά όντα με τον ίδιο τρόπο, δεν απεχθάνεται και δεν ευνοεί κανέναν. Ο αφοσιωμένος υπηρέτης δεν επιθυμεί να κατέχει περισσότερα από όσα χρειάζεται. Συνεπώς, οι αφοσιωμένοι υπηρέτες είναι *ακιντσανα*· σε οποιεσδήποτε συνθήκες είναι ικανοποιημένοι. Λέγεται ότι ο αφοσιωμένος υπηρέτης σκέφτεται με τον ίδιο τρόπο είτε βρίσκεται στην κόλαση είτε βρίσκεται στον παράδεισο. Ο αφοσιωμένος υπηρέτης είναι αδιάφορος για όλα τα θέματα εκτός από την ενασχόλησή του με την υπηρεσία αφοσίωσης. Αυτός ο τρόπος ζωής είναι το ανώτατο στάδιο τελειότητας, από το οποίο μπορεί κανείς να υψωθεί στον πνευματικό κόσμο, να επιστρέψει στο σπίτι μας, στον Θεό. Οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας προσελκύονται ιδιαίτερα από την ανώτατη υλική ιδιότητα, την αγαθότητα, και ο άξιος *μπραμανα* είναι η συμβολική εκπροσώπηση της αγαθότητας. Επομένως, ο αφοσιωμένος υπηρέτης προσελκύεται από το στάδιο της ζωής των *μπραμανα*. Δεν ενδιαφέρεται πολύ για το πάθος και την άγνοια, παρόλο που και αυτές οι ιδιότητες εκπορεύονται από τον Υπέρτατο Κύριο, τον Βίσνου. Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* οι αφοσιωμένοι υπηρέτες περιγράφονται ως *νιπουννα-μπουνταγιαχ*, το οποίο σημαίνει ότι είναι η πλέον ευφυής κατηγορία ανθρώπων. Ανεπηρέαστος από την προσκόλληση ή το μίσος, ο αφοσιωμένος υπηρέτης ζει πολύ ειρηνικά και δεν ταραάζεται από την επίδραση του πάθους και της άγνοιας.

Εδώ μπορεί να τεθεί το ερώτημα γιατί ένας αφοσιωμένος υπηρέτης θα πρέπει να είναι προσκολλημένος στην ιδιότητα της αγαθότητας στον υλικό κόσμο αν είναι υπερβατικός ως προς όλες τις υλικές ιδιότητες. Η απάντηση είναι ότι υπάρχουν διάφορων ειδών άνθρωποι στις καταστάσεις της υλικής φύσης. Όσοι βρίσκονται στην κατάσταση της άγνοιας ονομάζονται *ρακσασα*, όσοι βρίσκονται στην κατάσταση του πάθους ονομάζονται *ασουρα* και όσοι βρίσκονται στην κατάσταση της αγαθότητας ονομάζονται *σουρα*, ημίθεοι. Υπό την καθοδήγηση του Υπερτάτου Κυρίου, αυτές οι τρεις κατηγορίες ανθρώπων δημιουργούνται από την υλική φύση, αλλά όσοι βρίσκονται στην

κατάσταση της αγαθότητας έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να υψωθούν στον πνευματικό κόσμο, να επιστρέψουν στο σπίτι μας, στον Θεό.

Έτσι όλοι οι σοφοί που συγκεντρώθηκαν στην όχθη του ποταμού Σαρασβατί για να προσπαθήσουν να ορίσουν ποια είναι η υπέρτατη από τις κυρίαρχες θεότητες απαλλάχθηκαν από κάθε αμφιβολία σχετικά με τη λατρεία του Βίσνου. Μετά από αυτό, όλοι τους πρόσφεραν υπηρεσία αφοσίωσης και έτσι επέτυχαν το επιθυμητό αποτέλεσμα και επέστρεψαν στον Θεό.

Όσοι ανυπομονούν πραγματικά να απελευθερωθούν από την υλική περιπλοκή θα κάνουν καλά να δεχθούν αμέσως το συμπέρασμα που δίνει ο Σρι Σουκαντέβα Γκοσουάμι στην αρχή της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Εκεί λέγεται πως η ακρόαση της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* συμβάλλει εξαιρετικά στην απελευθέρωση, επειδή ειπώθηκε από τον Σουκαντέβα Γκοσουάμι. Το ίδιο γεγονός επιβεβαιώνεται ξανά από του Σούτα Γκοσουάμι: αν κάποιος που ταξιδεύει άσκοπα στον υλικό κόσμο ενδιαφέρεται να ακούσει τα όμοια με νέκταρ λόγια του Σουκαντέβα Γκοσουάμι, σίγουρα θα φτάσει στο σωστό συμπέρασμα· προσφέροντας απλώς υπηρεσία αφοσίωσης στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, θα μπορέσει να σταματήσει την κούραση από τη συνεχή μετανάστευση από το ένα υλικό σώμα στο άλλο. Με άλλα λόγια, ακούγοντας κατάλληλα, σταθεροποιείται κανείς στην υπηρεσία αφοσίωσης και αγάπης του Βίσνου. Θα μπορέσει σίγουρα να ανακουφιστεί από αυτό το υλικό ταξίδι της ζωής, η δε μέθοδος είναι πολύ απλή. Θα πρέπει να έχει καλή ακουστική λήψη της γλυκιάς αφήγησης του Σουκαντέβα Γκοσουάμι με τη μορφή της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*.

Ένα άλλο συμπέρασμα είναι ότι δεν θα πρέπει ποτέ να θεωρούμε ότι οι ημίθεοι, ακόμα και ο Κύριος Σίβα και ο Κύριος Μπράμα, είναι στο ίδιο επίπεδο με τον Κύριο Βίσνου. Αν το κάνουμε αυτό, τότε σύμφωνα με την *Παντμα Πουρανα*, γινόμαστε αμέσως άθεοι. Και στο βεδικό έργο που είναι γνωστό ως *Χαριβαμσα* αναφέρεται επίσης ότι μόνο το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Βίσνου, θα πρέπει να λατρεύεται. Το *μαχαμαντρα* Χάρε Κρίσνα ή οποιοδήποτε τέτοιου είδους *μαντρα* του Βίσνου θα πρέπει να ψέλνεται πάντοτε. Στο Δεύτερο Άσμα της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, ο Κύριος Μπράμα λέει, «Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας απασχολεί τον Κύριο Σίβα και εμένα για να ενεργούμε με διάφορες ιδιότητες υπό την καθοδήγησή Του». Και στην *Τσετανια-τσαριταμριτα* επίσης λέγεται ότι ο μοναδικός κύριος

είναι ο Κρίσνα και όλοι οι άλλοι, σε όλες τις κατηγορίες της ζωής, είναι υπηρέτες του Κρίσνα και μόνο.

Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* βεβαιώνεται από τον Κύριο ότι δεν υπάρχει αλήθεια ανώτερη του Κρίσνα. Και ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι, προκειμένου να επιστήσει την προσοχή στο γεγονός ότι μεταξύ των μορφών *βισνου-ταττβα* ο Κρίσνα είναι εκατό τοις εκατό το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, αφηγήθηκε την ιστορία ενός περιστατικού το οποίο συνέβη όταν ήταν παρών ο Κύριος Κρίσνα.

Μια φορά κι έναν καιρό, η γυναίκα ενός *μπραμανα* γέννησε ένα παιδί. Δυστυχώς όμως, αμέσως αφού γεννήθηκε και άγγιξε το έδαφος, το παιδί πέθανε. Ο *μπραμανα* πήρε το νεκρό παιδί και πήγε κατευθείαν στην Ντβάρακα, στο παλάτι του βασιλιά. Ο *μπραμανα* ήταν πολύ λυπημένος λόγω του πρώιμου θανάτου του παιδιού μπροστά στα μάτια του νεαρού πατέρα και της νεαρής μητέρας του. Έτσι ο νους του ήταν πολύ ταραγμένος. Παλιά, όταν υπήρχαν υπεύθυνοι βασιλιάδες, μέχρι τα χρόνια της Ντβάπα-γιούγκα, όταν ήταν παρών ο Κύριος Κρίσνα, ο βασιλιάς ήταν υπόλογος και είχε την ευθύνη για τον πρόωρο θάνατο ενός παιδιού μπροστά στους γονείς του. Παρόμοια, η ευθύνη αυτή υπήρχε και κατά την περίοδο του Κυρίου Ραματσάντρα. Όπως έχουμε εξηγήσει στο Πρώτο Άσμα της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, ο βασιλιάς ήταν τόσο υπεύθυνος για τις ανέσεις των πολιτών, ώστε έπρεπε να φροντίζει να μην υπάρχει υπερβολική ζέστη ή υπερβολικό ψύχος. Μολονότι δεν υπήρχε κάποιο φταίξιμο από την πλευρά του βασιλιά, ο *μπραμανα* του οποίου το παιδί είχε πεθάνει πήγε αμέσως στην πόρτα του παλατιού και άρχισε να κατηγορεί τον βασιλιά με τα ακόλουθα λόγια.

«Ο τωρινός βασιλιάς, ο Ουγκρασένα, φθονεί τους *μπραμανα*!». Οι ακριβείς λέξεις που χρησιμοποιούνται στο κείμενο είναι *μπραμα-ντβισαχ*. Όποιος είναι φθονερός με τις Βέδες ή με ένα άξιο *μπραμανα* ή με την καστα των *μπραμανα* ονομάζεται *μπραμα-ντβιτ*. Ο βασιλιάς, λοιπόν, κατηγορήθηκε ότι είναι *μπραμα-ντβιτ*. Κατηγορήθηκε επίσης ότι είναι *σατα-ντι*, ψευτοέξυπνος. Ο επικεφαλής του κράτους πρέπει να είναι πολύ έξυπνος για να μπορεί να φροντίζει τις ανέσεις των πολιτών, αλλά, σύμφωνα με τον *μπραμανα*, ο βασιλιάς δεν ήταν καθόλου έξυπνος, παρόλο που βρισκόταν στον βασιλικό θρόνο. Γι' αυτό τον αποκάλεσε επίσης *λουμπντα*, που σημαίνει «άπληστος». Με άλλα λόγια, ο βασιλιάς ή ο επικεφαλής του κράτους δεν θα πρέπει να κατέχει το υψηλό αξίωμα του προέδρου ή του βασιλιά αν είναι άπληστος και κοιτάει μόνο το συμφέρον του. Είναι όμως φυσικό να κοιτά ο αρχηγός του

κράτους μόνο το συμφέρον του αν είναι προσκολλημένος στην υλική απόλαυση. Γι' αυτό, άλλη μία λέξη που χρησιμοποιείται εδώ είναι η λέξη *βισαγιατμαναχ*.

Ο *μπραμανα* κατηγόρησε επίσης τον βασιλιά ότι ήταν *κσατρα-μπανντου*, δηλαδή πρόσωπο γεννημένο μεν σε οικογένεια *κσατρια*, σε οικογένεια της βασιλικής τάξης, αλλά χωρίς τα προτερήματα μιας βασιλικής προσωπικότητας. Ο βασιλιάς θα πρέπει να προστατεύει την παιδεία των *μπραμανα* και θα πρέπει να επαγρυπνεί για το καλό των πολιτών· δεν θα πρέπει να είναι άπληστος λόγω προσκόλλησης σε υλικές απολαύσεις. Αν κάποιος χωρίς προσόντα παριστάνει τον *κσατρια* της βασιλικής τάξης, δεν αποκαλείται *κσατρια*, αλλά *κσατρα-μπανντου*. Παρόμοια, αν κάποιος είναι γεννημένος από πατέρα *μπραμανα*, αλλά δεν έχει τα προσόντα ενός *μπραμανα*, αποκαλείται *μπραμα-μπανντου* ή *ντβιζα-μπανντου*. Αυτό σημαίνει ότι ένας *μπραμανα* ή ένας *κσατρια* δεν είναι αποδεκτός μόνο λόγω γέννησης. Θα πρέπει να έχει κανείς τα προσόντα για μία συγκεκριμένη θέση· μόνο τότε είναι αποδεκτός ως *μπραμανα* ή *κσατρια*.

Έτσι ο *μπραμανα* κατηγόρησε τον βασιλιά ότι το νεογέννητο βρέφος του πέθανε λόγω έλλειψης προσόντων του βασιλιά. Ο *μπραμανα* το βρήκε πολύ αφύσικο και γι' αυτό θεώρησε υπεύθυνο τον βασιλιά. Στη βεδική ιστορία συναντάμε περιπτώσεις όπου αν ο *κσατρια* βασιλιάς ήταν ανεύθυνος, κάποιες φορές ένα συμβουλευτικό σώμα από *μπραμανα* που συντηρούσε η μοναρχία τον εκθρόνιζε. Λαμβάνοντας υπόψη όλα αυτά τα θέματα, φαίνεται ότι το αξίωμα του μονάρχη στον βεδικό πολιτισμό ήταν πολύ υπεύθυνο.

Γι' αυτό ο *μπραμανα* είπε, «Κανείς δεν θα πρέπει να προσφέρει τα σέβη του ή να λατρεύει έναν βασιλιά του οποίου η μόνη δουλειά είναι ο φθόνος. Ένας τέτοιος βασιλιάς ξοδεύει τον χρόνο του είτε κυνηγώντας και σκοτώνοντας ζώα στο δάσος είτε σκοτώνοντας πολίτες για εγκληματικές πράξεις. Δεν έχει αυτοκυριαρχία, αλλά κακό χαρακτήρα. Αν ένας τέτοιος βασιλιάς λατρεύεται ή τιμάται από τους πολίτες, οι πολίτες δεν θα είναι ποτέ ευτυχισμένοι. Θα παραμένουν διαρκώς φτωχοί, γεμάτοι άγχος και θλίψεις και πάντοτε δυστυχισμένοι». Μολονότι στη σύγχρονη πολιτική το αξίωμα του μονάρχη έχει καταργηθεί, ο πρόεδρος ή ο πρωθυπουργός δεν θεωρείται υπεύθυνος για τις ανέσεις των πολιτών. Σε αυτή την εποχή του Κάλι, ο επικεφαλής του κράτους παίρνει, με τον έναν ή τον άλλον τρόπο, ψήφους και εκλέγεται σε υψηλό αξίωμα, αλλά η κατάσταση των πολιτών συνεχίζει να είναι γεμάτη άγχος, στενοχώρια, δυστυχία και απογοήτευση.

Το δεύτερο παιδί του *μπραμανα* γεννήθηκε και αυτό νεκρό, καθώς και το τρίτο. Είχε εννέα παιδιά και όλα τους γεννήθηκαν νεκρά, και κάθε φορά ερχόταν στην πύλη του παλατιού για να κατηγορήσει τον βασιλιά. Όταν ο *μπραμανα* ήλθε να κατηγορήσει τον Βασιλιά της Ντβάρακα για ένατη φορά, έτυχε να είναι μπροστά ο Αρτζούνα μαζί με τον Κρίσνα. Όταν άκουσε ότι ο *μπραμανα* κατηγορούσε τον βασιλιά πως δεν του πρόσφερε κατάλληλη προστασία, ο Αρτζούνα ένιωσε περιέργεια και πλησίασε τον *μπραμανα*. Είπε, «Αγαπητέ μου *μπραμανα*, γιατί λες ότι δεν υπάρχουν άξιοι *κσατρια* για να προστατέψουν τους πολίτες της χώρας σου; Δεν υπάρχει κάποιος έστω για να προσποιηθεί τον *κσατρια*, να έχει τόξο και βέλη ώστε να κάνει επίδειξη προστασίας; Πιστεύεις ότι όλα τα πρόσωπα της βασιλικής τάξης σε αυτή τη χώρα ασχολούνται απλώς με θυσίες μαζί με τους *μπραμανα* χωρίς να έχουν ανδρεία; Με αυτόν τον τρόπο ο Αρτζούνα επεσήμανε ότι οι *κσατρια* δεν θα πρέπει να κάθονται αναπαυτικά και να ασχολούνται μόνο με βεδικές ιεροτελεστίες. Αντίθετα, πρέπει να είναι πολύ ανδρείοι προστατεύοντας τους πολίτες. Δεν περιμένει κανείς από τους *μπραμανα*, οι οποίοι είναι απασχολημένοι με πνευματικές δραστηριότητες, να κάνουν πράγματα που απαιτούν σωματική προσπάθεια. Επομένως, θα πρέπει να προστατεύονται από τους *κσατρια*, έτσι ώστε να μην ενοχλούνται κατά την εκτέλεση των ανώτερων, καθορισμένων υποχρεώσεών τους.

«Αν οι *μπραμανα* αισθάνονται ανεπιθύμητο αποχωρισμό από τις γυναίκες τους και τα παιδιά τους», συνέχισε ο Αρτζούνα, «και οι *κσατρια* βασιλείς δεν τους φροντίζουν, τότε αυτοί οι *κσατρια* δεν θα πρέπει να θεωρούνται τίποτε περισσότερο από θεατρικοί ηθοποιοί. Στις θεατρικές παραστάσεις, ένας ηθοποιός μπορεί να παίζει τον ρόλο ενός βασιλιά, αλλά κανείς δεν περιμένει κάτι καλό από έναν τέτοιο ψεύτικο βασιλιά. Παρόμοια, αν ο βασιλιάς ή ο επικεφαλής του κράτους δεν μπορεί να προσφέρει προστασία στον επικεφαλής της κοινωνικής δομής, θεωρείται απλώς μπλοφαδόρος. Αυτού του είδους οι επικεφαλής κρατών ζουν μόνο και μόνο για τον δικό τους βιοπορισμό, καταλαμβάνοντας υψηλές θέσεις ως επικεφαλής κρατών. Κύριέ μου, υπόσχομαι ότι θα προστατέψω τα παιδιά σου και αν αποτύχω, τότε θα μπω σε φλογισμένη φωτιά, έτσι ώστε να εξουδετερωθεί η αμαρτωλή μόλυνση που με έχει προσβάλει».

Όταν άκουσε τον Αρτζούνα να μιλάει με αυτόν τον τρόπο, ο *μπραμανα* απάντησε, «Αγαπητέ μου Αρτζούνα, ο Κύριος Μπαλαράμα είναι παρών, αλλά δεν μπόρεσε να προστατέψει τα παιδιά μου. Ο Κύριος Κρίσνα είναι επίσης παρών, αλλά ούτε Αυτός δεν μπόρεσε να τα προστατέψει. Υπάρχουν

και άλλοι μεγάλοι ήρωες, όπως ο Πραντιούμνα και ο Ανιρούντα, που φέρουν τόξο και βέλη, αλλά δεν μπόρεσαν να προστατέψουν τα παιδιά μου». Ο *μπραμανα* υπαινίχθηκε ευθέως ότι δεν θα μπορούσε να κάνει κάτι το οποίο ήταν αδύνατο για το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Αισθάνθηκε ότι ο Αρτζούνα υποσχόταν κάτι πέρα από τη δύναμή του. Ο *μπραμανα* είπε, «Πιστεύω ότι η υπόσχεσή σου είναι σαν την υπόσχεση ενός άπειρου παιδιού. Δεν μπορώ να πιστέψω την υπόσχεσή σου».

Τότε ο Αρτζούνα κατάλαβε ότι ο *μπραμανα* είχε χάσει κάθε πίστη στους *κασατρια* βασιλείς. Γι' αυτό, για να του δώσει κουράγιο, ο Αρτζούνα μίλησε σαν να επέκρινε ακόμα και τον φίλο του, τον Κύριο Κρίσνα. Ενώ ο Κύριος Κρίσνα και οι υπόλοιποι άκουγαν, επιτέθηκε ειδικά στον Κρίσνα λέγοντας, «Αγαπητέ μου *μπραμανα*, δεν είμαι ούτε ο Σανκάρσανα ούτε ο Κρίσνα ούτε κάποιος από τους γιους του Κρίσνα, όπως ο Πραντιούμνα και ο Ανιρούντα. Το όνομά μου είναι Αρτζούνα και φέρω το τόξο που ονομάζεται Γκανντίβα. Δεν μπορείς να με προσβάλεις, γιατί έχω ικανοποιήσει ακόμα και τον Κύριο Σίβα με την ανδρεία μου όταν κυνηγούσαμε μαζί στο δάσος. Πάλεψα με τον Κύριο Σίβα, που παρουσιάστηκε μπροστά μου ως κυνηγός, και όταν ικανοποίησα με την ανδρεία μου, μου έδωσε το όπλο *πασουπαταστρα*. Μην αμφιβάλεις για τη γενναιότητά μου. Θα φέρω πίσω τα παιδιά σου, ακόμα και αν πρέπει να παλέψω με τον προσωποποιημένο θάνατο». Όταν ο Αρτζούνα διαβεβαίωσε τον *μπραμανα* με τέτοια ευγενικά λόγια, κατά κάποιο τρόπο πείσθηκε και έτσι επέστρεψε στο σπίτι του.

Όταν η γυναίκα του *μπραμανα* επρόκειτο να γεννήσει ένα άλλο παιδί, ο *μπραμανα* άρχισε να ψέλνει, «Αγαπητέ μου Αρτζούνα, έλα σε παρακαλώ και σώσε το παιδί μου». Όταν τον άκουσε, ο Αρτζούνα ετοιμάστηκε αμέσως αγγίζοντας καθαγιασμένο νερό και προφέροντας άγια *μαντρα* για να προστατέψει από κίνδυνο το τόξο και τα βέλη του. Πήρε ειδικά το τόξο που του είχε χαρίσει ο Κύριος Σίβα και ενώ έβγαινε, θυμήθηκε τον Κύριο Σίβα και τη μεγάλη χάρη του. Με αυτόν τον τρόπο, εμφανίσθηκε μπροστά στο σπίτι όπου επρόκειτο να γεννηθεί το παιδί, εξοπλισμένος με το τόξο του, το Γκανντίβα, και με διάφορα άλλα όπλα.

Φαίνεται ότι ο Αρτζούνα δεν έφυγε από την Ντβάρακα επειδή έπρεπε να εκπληρώσει την υπόσχεσή του στον *μπραμανα*. Ο *μπραμανα* τον κάλεσε νύχτα, όταν η γυναίκα του επρόκειτο να γεννήσει το παιδί. Ενώ πήγαινε στο σπίτι του *μπραμανα* για να παρευρεθεί στη γέννα, ο Αρτζούνα θυμήθηκε τον Κύριο Σίβα και όχι τον φίλο του, τον Κρίσνα· σκέφτηκε πως αφού ο Κρίσνα

δεν μπορούσε να προσφέρει προστασία στον *μπραμανα*, ήταν προτιμότερο να καταφύγει στον Κύριο Σίβα. Αυτή είναι άλλη μία περίπτωση του πώς κάποιος καταφεύγει στους ημίθεους. Αυτό εξηγείται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα: καμαϊς ταϊς ταϊρ χριτα-γκιαναχ*, δηλαδή, κάποιος που χάνει τη νοημοσύνη του εξαιτίας της απληστίας και της λαγνείας λησμονεί το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και βρίσκει καταφύγιο στους ημίθεους. Βέβαια, ο Αρτζούνα δεν ήταν ένα συνηθισμένο ανθρώπινο ον, αλλά εξαιτίας της φιλικής σχέσης του με τον Κρίσνα, σκέφτηκε ότι ο Κρίσνα δεν μπορούσε να προσφέρει προστασία στον *μπραμανα* και ότι θα ήταν καλύτερα να θυμηθεί τον Κύριο Σίβα. Αργότερα αποδείχτηκε ότι η προσπάθεια του Αρτζούνα να αναζητήσει καταφύγιο στον Κύριο Σίβα αντί για τον Κρίσνα δεν ήταν καθόλου επιτυχημένη. Ο Αρτζούνα, ωστόσο, έκανε ό,τι καλύτερο μπορούσε ψέλλοντας διάφορα *μαντρα* και πήρε το τόξο του για να φυλάξει το σπίτι του *μπραμανα* από κάθε κατεύθυνση.

Η γυναίκα του *μπραμανα* γέννησε ένα αρσενικό παιδί και ως συνήθως το παιδί άρχισε να κλαίει. Αλλά ξαφνικά, μέσα σε λίγα λεπτά, το παιδί και τα βέλη του Αρτζούνα εξαφανίστηκαν στον ουρανό. Φαίνεται ότι το σπίτι του *μπραμανα* βρισκόταν κοντά στην κατοικία του Κρίσνα και ότι ο Κύριος Κρίσνα απολάμβανε όλα όσα συνέβαιναν και αψηφούσαν φαινομενικά την εξουσία Του. Εκείνος σκάρωσε τη φάρσα να πάρει μακριά το μωρό του *μπραμανα* καθώς και τα βέλη, μαζί με εκείνο που είχε δώσει ο Κύριος Σίβα και για το οποίο ο Αρτζούνα ήταν τόσο περήφανος. *Ταντ μπαβατι αλπαμεντασαμ*: οι λιγότερο ευφυείς άνθρωποι καταφεύγουν στους ημίθεους λόγω σύγχυσης και ικανοποιούνται με τα οφέλη που εκείνοι προσφέρουν.

Παρουσία του Κυρίου Κρίσνα και άλλων, ο *μπραμανα* κατηγόρησε τον Αρτζούνα: «Δείτε όλοι σας την ανοησία μου! Πίστεψα τα λόγια του Αρτζούνα, που είναι ανίκανος και έμπειρος μόνο σε ψεύτικες υποσχέσεις. Πόσο ανόητος ήμουν να πιστέψω τον Αρτζούνα. Υποσχέθηκε να προστατέψει το παιδί μου όταν ακόμα και ο Πραντιούμνα, ο Ανιρούντα, ο Κύριος Μπαλαράμα και ο Κύριος Κρίσνα απέτυχαν. Αν τόσο μεγάλες προσωπικότητες δεν μπόρεσαν να προστατέψουν τα παιδιά μου, τότε ποιος μπορεί να το κάνει; Γι' αυτό κατηγορώ τον Αρτζούνα για την ψεύτικη υπόσχεσή του και κατηγορώ επίσης το φημισμένο τόξο του Γκανντίβα και το θράσος του να ισχυρισθεί πως είναι καλύτερος από τον Κύριο Μπαλαράμα, τον Κύριο Κρίσνα, τον Πραντιούμνα και τον Ανιρούντα. Κανείς δεν μπορεί να σώσει το παιδί μου, γιατί έχει ήδη μεταφερθεί σε κάποιον άλλον πλανήτη.

Μόνο από καθαρή ανοησία, ο Αρτζούνα σκέφτηκε ότι θα μπορούσε να φέρει το παιδί μου πίσω από έναν άλλον πλανήτη».

Χαρακτηρισμένος έτσι από τον *μπραμανα*, ο Αρτζούνα ισχυροποιήθηκε με μία μυστική γιογκική δύναμη που κατείχε, έτσι ώστε να μπορέσει να ταξιδέψει σε άλλους πλανήτες για να βρει το βρέφος του *μπραμανα*. Φαίνεται ότι ο Αρτζούνα είχε δαμάσει τη μυστική δύναμη των *γιογκι* δια της οποίας μπορούν και ταξιδεύουν σε όποιον πλανήτη επιθυμούν. Στην αρχή πήγε στον πλανήτη Γιαμαλόκα, όπου ζει ο επόπτης του θανάτου, ο Γιαμαράζα. Εκεί έψαξε για το βρέφος του *μπραμανα*, αλλά δεν μπόρεσε να το βρει. Ύστερα πήγε αμέσως στον πλανήτη όπου ζει ο Βασιλιάς του ουρανού, ο Ίντρα. Όταν απέτυχε και εκεί να βρει το βρέφος, πήγε στους πλανήτες των ημιθέων της φωτιάς, τους Ναϊρρίτι, και μετά στον πλανήτη της σελήνης. Ύστερα πήγε στον Βάγιου, τον θεό του αέρα, και στη Βαρούνα-λόκα, τον πλανήτη του θεού των υδάτων και των ωκεανών. Όταν είδε ότι δεν μπορούσε να βρει το βρέφος σε εκείνους τους πλανήτες, πήγε κάτω στον πλανήτη Ρασατάλα, στο κατώτατο πλανητικό σύστημα. Αφού ταξίδεψε σε όλους αυτούς τους πλανήτες, πήγε τελικά στην Μπραμαλόκα, όπου δεν μπορούν να πάνε ούτε οι μυστικιστές *γιογκι*. Με τη χάρη του Κυρίου Κρίσνα, ο Αρτζούνα είχε αυτή τη δύναμη και πήγε πάνω από τους ουράνιους πλανήτες στην Μπραμαλόκα. Όταν απέτυχε να βρει το βρέφος αφού είχε ψάξει σε όλους τους πιθανούς πλανήτες, αποπειράθηκε να πέσει στη φωτιά, όπως είχε υποσχεθεί να κάνει στον *μπραμανα* αν δεν μπορούσε να φέρει πίσω το βρέφος του. Ο Κύριος Κρίσνα, ωστόσο, ήταν πολύ καλός με τον Αρτζούνα, επειδή ο Αρτζούνα ήταν ο πιο στενός φίλος του Κυρίου. Ο Κύριος Κρίσνα έπεισε τον Αρτζούνα να μην πέσει στη φωτιά επειδή ατιμάστηκε. Ο Κρίσνα υπονόησε ότι αφού ο Αρτζούνα ήταν φίλος Του, αν έπεφτε στη φωτιά από απελπισία, αυτό εμμέσως θα αμαύρωνε τον Ίδιο. Γι' αυτό ο Κύριος Κρίσνα συγκράτησε τον Αρτζούνα, βεβαιώνοντάς τον ότι Αυτός θα έβρισκε το μωρό. Είπε στον Αρτζούνα, «Μην αυτοκτονήσεις ανοήτως».

Αφού απευθύνθηκε στον Αρτζούνα με αυτόν τον τρόπο, ο Κύριος Κρίσνα κάλεσε το υπερβατικό άρμα του. Ανέβηκε επάνω του μαζί με τον Αρτζούνα και ξεκίνησε για τον Βορρά. Ο Κύριος Κρίσνα, το παντοδύναμο Πρόσωπο της Θεότητας, θα μπορούσε να φέρει πίσω το παιδί χωρίς προσπάθεια, αλλά θα πρέπει να θυμόμαστε πάντοτε ότι έπαιζε τον ρόλο ενός ανθρώπινου όντος. Ως ανθρώπινο ον πρέπει να προσπαθήσει για να επιτύχει ορισμένα αποτελέσματα, και έτσι ο Κύριος Κρίσνα, σαν ένα συνηθισμένο ανθρώπινο ον ή σαν τον φίλο Του Αρτζούνα, έφυγε από την Ντβάρακα για να φέρει πίσω

το βρέφος του *μπραμανα*. Εμφανιζόμενος στην ανθρώπινη κοινωνία και παρουσιάζοντας τις διακεδάσεις Του ως ανθρώπινο ον, ο Κρίσνα έδειξε ξεκάθαρα πως δεν υπήρχε ούτε ένα πρόσωπο μεγαλύτερο από Αυτόν. «Ο Θεός είναι μεγάλος». Αυτός είναι ο ορισμός του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Έτσι τουλάχιστον στον υλικό κόσμο και ενώ ήταν παρών, ο Κρίσνα απέδειξε ότι δεν υπήρχε μεγαλύτερη προσωπικότητα μέσα στο σύμπαν.

Καθισμένος στο άρμα Του μαζί με τον Αρτζούνα, ο Κρίσνα προχώρησε βόρεια, διασχίζοντας πολλά πλανητικά συστήματα. Αυτά περιγράφονται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* ως *σαπτα-ντβιπα*. *Ντβιπα* σημαίνει νησί. Όλοι αυτοί οι πλανήτες περιγράφονται μερικές φορές στη βεδική γραμματεία ως *ντβιπα*. Ο πλανήτης πάνω στον οποίον ζούμε ονομάζεται Τζαμπουντβίπα. Το διάστημα θεωρείται ένας μεγάλος ωκεανός από αέρα και μέσα σε αυτόν τον μεγάλο ωκεανό από αέρα υπάρχουν πολλά νησιά, τα οποία είναι διαφορετικοί πλανήτες. Ωκεανοί υπάρχουν και στο καθένα από αυτά τα νησιά. Σε ορισμένους πλανήτες οι ωκεανοί είναι από αλατισμένο νερό και σε ορισμένους από αυτούς υπάρχουν ωκεανοί από γάλα. Σε άλλους υπάρχουν ωκεανοί από οينوπνευματώδη ποτά και σε άλλους υπάρχουν ωκεανοί από καθαρό βούτυρο ή από λάδι. Υπάρχουν επίσης διαφόρων ειδών βουνά. Κάθε πλανήτης έχει διαφορετικού τύπου ατμόσφαιρα.

Ο Κρίσνα πέρασε από όλους αυτούς τους πλανήτες και έφτασε στο κάλυμμα του διαστήματος. Το κάλυμμα αυτό περιγράφεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* ως μέγα σκότος. Ο υλικός αυτός κόσμος ως όλο περιγράφεται ως σκοτεινός. Στο ανοιχτό διάστημα υπάρχει ηλιακό φως και γι' αυτό φωτίζεται, αλλά στο κάλυμμα, εξαιτίας της απουσίας ηλιακού φωτός, είναι φυσικά σκοτεινός. Όταν ο Κρίσνα πλησίασε στο στρώμα της επικάλυψης αυτού του σύμπαντος, τα τέσσερα άλογα που έσερναν το άρμα Του -ο Σάιμπια, ο Σουγκρίβα, ο Μεγκαπούσπα και ο Μπαλάχακα- έμοιαζαν να διστάζουν να εισχωρήσουν στο σκοτάδι. Αυτός ο δισταγμός είναι επίσης μέρος των διασκεδάσεων του Κυρίου Κρίσνα, επειδή τα άλογα του Κρίσνα δεν είναι συνηθισμένα άλογα. Δεν είναι δυνατό σε συνηθισμένα άλογα να διασχίσουν όλο το σύμπαν και μετά να μπουν μέσα στα εξωτερικά στρώματα του καλύμματος του σύμπαντος. Όπως ο Κρίσνα είναι υπερβατικός, παρόμοια το άρμα και τα άλογά Του και όλα τα σχετικά με Αυτόν είναι επίσης υπερβατικά, πέρα από τις ιδιότητες αυτού του υλικού κόσμου. Θα πρέπει να θυμόμαστε πάντοτε ότι ο Κρίσνα έπαιζε τον ρόλο ενός συνηθισμένου ανθρώπινου όντος και τα άλογά Του επίσης, με τη θέληση του Κρίσνα,

έπαιζαν τον ρόλο συνηθισμένων αλόγων, διστάζοντας να εισέλθουν στο σκοτάδι.

Ο Κρίσνα είναι γνωστός ως Γιογκέσβαρα, όπως αναφέρεται στο τελευταίο τμήμα της *Μπαγκαβαντ-γκιτα*. *Γιογκεσβαρα χαριχ*: όλες οι μυστικές δυνάμεις είναι υπό τον έλεγχό Του. Με βάση την εμπειρία μας, μπορούμε να δούμε πολλά ανθρώπινα όντα που κατέχουν γιογκική μυστική δύναμη. Ορισμένες φορές εκτελούν πολύ υπέροχες πράξεις, αλλά ο Κρίσνα είναι ο κύριος κάθε μυστικής δύναμης. Γι' αυτό, όταν είδε ότι τα άλογά Του δίσταζαν να προχωρήσουν μέσα στο σκοτάδι, εκτόξευσε αμέσως τον δίσκο Του, γνωστόν ως Σουντάρσανα τσάκρα, ο οποίος φώτισε του ουρανό χίλιες φορές πιο φωτεινά από το φως του ήλιου. Το σκοτάδι του καλύμματος του σύμπαντος είναι και αυτό δημιούργημα του Κρίσνα και το Σουντάρσανα τσάκρα είναι ο μόνιμος σύντροφος του Κρίσνα. Έτσι διαπέρασε το σκοτάδι κρατώντας το Σουντάρσανα τσάκρα μπροστά. Η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* αναφέρει ότι το Σουντάρσανα τσάκρα διαπέρασε το σκοτάδι όπως ένα βέλος που εκτοξεύτηκε από το τόξο Σάνγκα του Κυρίου Ραματσάντρα διαπέρασε τον στρατό του Ράβανα. *Σου* σημαίνει πολύ καλή και *νταρσανα* σημαίνει παρατήρηση· με τη χάρη του δίσκου του Κυρίου Κρίσνα, του Σουντάρσανα, όλα μπορούν να ιδωθούν πολύ καλά και τίποτε δεν μπορεί να παραμείνει στο σκοτάδι. Έτσι ο Κύριος Κρίσνα και ο Αρτζούνα διέσχισαν τη μεγάλη περιοχή του σκότους που καλύπτει τα υλικά σύμπαντα.

Ύστερα ο Αρτζούνα είδε τη φωτεινή ακτινοβολία που είναι γνωστή ως *μπραματζιοτι*. Το *μπραματζιοτι* βρίσκεται έξω από το κάλυμμα των υλικών συμπάντων και επειδή δεν μπορούμε να το δούμε με τα μάτια που διαθέτουμε τώρα, το *μπραματζιοτι* ονομάζεται μερικές φορές *αβιακτα*. Αυτή η πνευματική ακτινοβολία είναι ο ύψιστος προορισμός των ιμπερσοναλιστών, των γνωστών ως Βενταντιστών. Το *μπραματζιοτι* περιγράφεται και ως *ανανταπαραμ*, απεριόριστο και απύθμενο. Όταν ο Κύριος Κρίσνα και ο Αρτζούνα έφτασαν σε αυτή την περιοχή του *μπραματζιοτι*, ο Αρτζούνα δεν μπορούσε να υπομείνει την εκθαμβωτική λάμψη και έκλεισε τα μάτια του. Η άφιξη του Κυρίου Κρίσνα και του Αρτζούνα στην περιοχή του *μπραματζιοτι* περιγράφεται στο έργο *Χαριβαμσα*. Σε εκείνο το τμήμα της βεδικής γραμματείας, ο Κρίσνα πληροφόρησε τον Αρτζούνα, «Αγαπητέ Μου Αρτζούνα, η εκθαμβωτική λάμψη, το υπερβατικό φως που βλέπεις, είναι οι ακτίνες του σώματός Μου. Ω κύριε απόγονε του Μπάρατα, αυτό το *μπραματζιοτι* είμαι Εγώ». Όπως ο δίσκος του ήλιου και το φως του ήλιου δεν μπορούν να χωριστούν, κατά τον ίδιο τρόπο και ο Κρίσνα δεν μπορεί να

χωριστεί από τις ακτίνες του σώματός Του, από το *μπραματζιοτι*. Έτσι ο Κρίσνα ισχυρίστηκε ότι το *μπραματζιοτι* είναι ο Ίδιος. Αυτό αναφέρεται ξεκάθαρα στο έργο *Χαριβαμσα*, όταν ο Κρίσνα λέει «*αχαμ σαχ*». Το *μπραματζιοτι* είναι συνδυασμός των μικροσκοπικών σωματιδίων που είναι γνωστά ως πνευματικοί σπινθήρες, δηλαδή των ζωντανών όντων που είναι γνωστά ως *τσιτκανα*. Οι βεδικές λέξεις *σο* 'χαμ, δηλαδή «Εγώ είμαι το *μπραματζιοτι*», μπορούν να χρησιμοποιηθούν και για τα ζωντανά όντα, τα οποία μπορούν και αυτά να ισχυρισθούν ότι ανήκουν στο *μπραματζιοτι*. Στο έργο *Χαριβαμσα*, ο Κρίσνα εξηγεί περαιτέρω, «Το *μπραματζιοτι* αυτό είναι επέκταση της πνευματικής Μου ενέργειας».

Ο Κρίσνα είπε στον Αρτζούνα, «Το *μπραματζιοτι* είναι πέρα από την περιοχή της εξωτερικής Μου ενέργειας, που είναι γνωστή ως *μαγια-σακτι*». Όταν κάποιος βρίσκεται μέσα στον υλικό κόσμο, δεν του είναι δυνατό να δει αυτή τη λάμψη, το Μπραμάν. Γι' αυτό η λάμψη αυτή δεν εκδηλώνεται στον υλικό κόσμο, ενώ στον πνευματικό κόσμο εκδηλώνεται. Αυτό είναι το νόημα των λέξεων *βιακτα-αβιακτα*. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* λέγεται *αβιακτο 'βιακτατ σαναταναχ*: και οι δύο αυτές ενέργειες εκδηλώνονται αιωνίως.

Μετά από αυτό, ο Κύριος Κρίσνα και ο Αρτζούνα εισήλθαν σε ένα τεράστιο εκτεταμένο πνευματικό νερό. Αυτό το πνευματικό νερό ονομάζεται Ωκεανός Καραναρνάβα ή Βιράτζα, που σημαίνει ότι αυτός ο ωκεανός είναι η αρχή της δημιουργίας του υλικού κόσμου. Στο βεδικό έργο *Μριτιουντζαγια Ταντρα* υπάρχει μία ζωηρή περιγραφή του Ωκεανού Κάρανα ή Βιράτζα. Εκεί αναφέρεται ότι το ανώτατο πλανητικό σύστημα στον υλικό κόσμο είναι η Σατιαλόκα ή Μπραμαλόκα. Πέρα από αυτό υπάρχει η Ρουντραλόκα και η Μάχα-Βισνουλόκα. Όσον αφορά στη Μάχα-Βισνουλόκα, αναφέρεται στην *Μπραμα-σαμχिता*, *γιαχ καραναρναβα-τζαλε μπατζατι σμα γιογκα*: «Ο Κύριος Μάχα-Βίσνου είναι ξαπλωμένος στον Ωκεανό Κάρανα. Όταν εκπνέει, αναρίθμητα σύμπαντα γεννιούνται και όταν εισπνέει, αναρίθμητα σύμπαντα εισέρχονται μέσα Του». Με αυτόν τον τρόπο, η υλική δημιουργία γεννιέται και αποσύρεται ξανά. Όταν ο Κύριος Κρίσνα και ο Αρτζούνα εισήλθαν στο νερό, έμοιαζε να προετοιμάζεται ένας ισχυρός ανεμοστρόβιλος υπερβατικής λάμψης και τα νερά του Ωκεανού Κάρανα ήταν πολύ αγριεμένα. Με τη χάρη του Κυρίου Κρίσνα, ο Αρτζούνα είχε τη μοναδική εμπειρία να μπορέσει να δει τον πανέμορφο Ωκεανό Κάρανα.

Συνοδευόμενος από τον Κρίσνα, ο Αρτζούνα είδε ένα μεγάλο ανάκτορο μέσα στο νερό. Υπήρχαν πολλές χιλιάδες στύλοι και υποστύλωματα

φτιαγμένα από πολύτιμα πετράδια και η εκθαμβωτική λάμψη αυτών των κίωνων ήταν τόσο όμορφη που μάγεψαν τον Αρτζούνα. Μέσα στο ανάκτορο, ο Αρτζούνα και ο Κρίσνα είδαν τη γιγαντιαία μορφή του Ανάντα-ντέβα, που είναι επίσης γνωστός ως Σέσα. Ο Κύριος Ανάντα-ντέβα ή Σεσανάγκα είχε τη μορφή ενός μεγάλου φιδιού με χιλιάδες κεφάλια, που το καθένα από αυτά ήταν στολισμένο με πολύτιμα, λαμπερά πετράδια, πανέμορφα και εκθαμβωτικά. Κάθε κεφάλι του Ανάντα-ντέβα είχε δύο μάτια που έμοιαζαν πολύ τρομακτικά. Το σώμα Του ήταν λευκό σαν την κορυφή του όρους Καϊλάσα, η οποία είναι πάντοτε σκεπασμένη από χιόνι. Ο λαιμός Του ήταν γαλαζωπός, όπως και οι γλώσσες Του. Έτσι ο Αρτζούνα είδε τη μορφή Σεσανάγκα και είδε επίσης ότι στο πολύ μαλακό, λευκό σώμα του Σεσανάγκα, ήταν ξαπλωμένος πολύ αναπαυτικά ο Κύριος Μάχα-Βίσνου. Φαινόταν να διαπερνά τα πάντα και να είναι πολύ ισχυρός και ο Αρτζούνα κατάλαβε ότι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας σε εκείνη τη μορφή είναι γνωστό ως Πουρυσότταμα. Είναι γνωστό ως Πουρυσότταμα, ο άριστος, δηλαδή το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, επειδή από αυτή τη μορφή εκπορεύεται άλλη μία μορφή του Βίσνου, που είναι γνωστή ως Γκαρμποντακασάγι Βίσνου και βρίσκεται στον υλικό κόσμο. Η μορφή Μάχα-Βίσνου του Κυρίου, ο Πουρυσότταμα, βρίσκεται πέραν του υλικού κόσμου. Είναι γνωστός και ως *Ουτταμα*. *Ταμα* σημαίνει σκοτάδι και *ουτ* σημαίνει υπεράνω, υπερβατικό· επομένως, *Ουτταμα* σημαίνει πάνω από τη σκοτεινή περιοχή του υλικού κόσμου. Ο Αρτζούνα είδε ότι το χρώμα του σώματος του Πουρυσότταμα, του Μάχα-Βίσνου, ήταν σκοτεινό σαν ένα νέο σύννεφο την εποχή των βροχών· ήταν ντυμένος με πολύ όμορφα κίτρινα ρούχα, το πρόσωπό Του είχε πάντοτε ένα πανέμορφο χαμόγελο και τα μάτια Του, που ήταν σαν πέταλα λωτού, ήταν πολύ ελκυστικά. Η περικεφαλαία του κυρίου Μάχα-Βίσνου ήταν στολισμένη με πολύτιμα πετράδια και τα πανέμορφα σκουλαρίκια Του τόνιζαν την ομορφιά των σγουρών μαλλιών της κεφαλής Του. Ο Κύριος Μάχα-Βίσνου είχε οχτώ χέρια, όλα τους πολύ μακριά, που έφταναν στα γόνατά Του. Ο λαιμός Του ήταν στολισμένος με το πετράδι Κωστούμπα και το στήθος Του ήταν σημαδεμένο με το σύμβολο *σριβατσα*, το οποίο σημαίνει τόπος ανάπαυσης της θεάς της τύχης. Ο Κύριος φορούσε μία γιρλάντα από λουλούδια λωτού μέχρι τα γόνατά Του. Αυτή η μακριά γιρλάντα είναι γνωστή ως γιρλάντα *βαϊτζαγιαντι*.

Ο Κύριος περιστοιχίζοταν από τους προσωπικούς Του συντρόφους Νάνντα και Σουνάνντα και ο προσωποποιημένος δίσκος Σουντάρσανα στεκόταν και αυτός μπροστά Του. Όπως αναφέρεται στις Βέδες, ο Κύριος έχει αναρίθμητες

ενέργειες, οι οποίες στέκονταν επίσης εκεί προσωποποιημένες. Οι πιο σημαντικές μεταξύ τους ήταν οι εξής: η *πουστι*, η ενέργεια της θρέψης, η *σρι*, η ενέργεια της ομορφιάς, η *κιρτι*, η ενέργεια της υπόληψης και η *ατζα*, η ενέργεια της υλικής δημιουργίας. Όλες αυτές οι ενέργειες έχουν προικίσει τους διαχειριστές του υλικού κόσμου, και συγκεκριμένα, τον Κύριο Μπράμα, τον Κύριο Σίβα και τον Κύριο Βίσνου και τους βασιλιάδες των ουράνιων πλανητών, τον Ίντρα, τον Τσάντρα, τον Βαρούνα και τον θεό του ήλιου. Με άλλα λόγια, όλοι αυτοί οι ημίθεοι, επειδή τους έχει εξοπλίσει ο Κύριος με διάφορες ενέργειες, υπηρετούν το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας με υπερβατική αγάπη. Το γνώρισμα Μάχα-Βίσνου είναι επέκταση του σώματος του Κρίσνα. Βεβαιώνεται επίσης και στην *Μπραμα-σαμχίτα* ότι ο Μάχα-Βίσνου είναι τμήμα της πλήρους επέκτασης του Κρίσνα. Όλες αυτές οι επεκτάσεις δεν διαφέρουν από το Πρόσωπο της Θεότητας, αλλά εφόσον ο Κρίσνα εμφανίσθηκε μέσα στον υλικό κόσμο για να φανερώσει τις διασκεδάσεις Του ως ανθρώπινο ον, Αυτός και ο Αρτζούνα πρόσφεραν αμέσως τα σέβη τους στον Κύριο Μάχα-Βίσνου, προσκυνώντας Τον. Αναφέρεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* ότι ο Κύριος Κρίσνα πρόσφερε τα σέβη Του στον Μάχα-Βίσνου· αυτό σημαίνει ότι προσκύνησε μόνο τον Εαυτό Του, επειδή ο Κύριος Μάχα-Βίσνου δεν διαφέρει από Αυτόν τον Ίδιο. Εντούτοις, αυτή η προσκύνηση του Κρίσνα στον Μάχα-Βίσνου δεν είναι η μορφή λατρείας η γνωστή ως *αχανγκραχα-ουπασανα*, η οποία συνιστάται ορισμένες φορές σε πρόσωπα που προσπαθούν να υψωθούν στον πνευματικό κόσμο τελώντας τη θυσία της γνώσης. Αυτό αναφέρεται και στην *Μπαγκαβαντ-γκίτα*: *γκιανα-γιαγκενα τσαπι αντε γιατζαντο μαμ ουπασατε*.

Παρόλο που ο Κρίσνα δεν χρειαζόταν να προσφέρει την υποταγή Του, επειδή είναι ο δάσκαλος όλων, έδειξε στον Αρτζούνα πώς πρέπει να προσφέρει κανείς τον σεβασμό του στον Κύριο Μάχα-Βίσνου. Ο Αρτζούνα, ωστόσο, φοβήθηκε πολύ βλέποντας τη γιγαντιαία μορφή των πάντων, διαφορετική από την υλική εμπειρία. Βλέποντας τον Κρίσνα να προσκυνά τον Κύριο Μάχα-Βίσνου, ακολούθησε αμέσως το παράδειγμά Του και στάθηκε μπροστά στον Κύριο Μάχα-Βίσνου με τα χέρια του σε στάση προσευχής. Μετά από αυτό, η γιγαντιαία μορφή του Μάχα-Βίσνου, πολύ ευχαριστημένη, χαμογέλασε ευχάριστα και μίλησε ως εξής.

«Αγαπητοί Μου Κρίσνα και Αρτζούνα, ανυπομονούσα πολύ να σας δω και τους δύο και γι' αυτό κανόνισα να πάρω τα βρέφη μακριά από τον *μπραμανα* και να τα φυλάξω εδώ. Περίμενα να σας δω και τους δύο σε αυτό το ανάκτορο. Έχετε εμφανισθεί στον υλικό κόσμο ως ενσαρκώσεις Μου για να

ελαχιστοποιήσετε τη δύναμη των δαιμονικών προσώπων που επιβαρύνουν τον κόσμο. Τώρα, αφού σκοτώσατε αυτούς τους ανεπιθύμητους δαίμονες, θα επιστρέψετε και πάλι, παρακαλώ, σ' Εμένα. Και οι δύο είστε ενσαρκώσεις του μεγάλου σοφού Νάρα-Ναράγιανα. Παρόλο που είστε και οι δύο πλήρεις αφ'εαυτών, για να προστατέψετε τους αφοσιωμένους υπηρέτες και να αφανίσετε τους δαίμονες και ιδιαίτερα για να εδραιώσετε στον κόσμο τις θρησκευτικές αρχές, έτσι ώστε να συνεχιστεί η ειρήνη και η ηρεμία, διδάσκετε τις βασικές αρχές της πραγματικής θρησκείας, ώστε οι άνθρωποι του κόσμου να μπορέσουν να ακολουθήσουν το παράδειγμά σας και έτσι να έχουν ειρήνη και ευημερία».

Τότε ο Κρίσνα και ο Αρτζούνα προσκύνησαν τον Κύριο Μάχα-Βίσνου και παίρνοντας μαζί τους τα παιδιά του *μπραμανα*, επέστρεψαν στην Ντβάρακα μέσω της ίδιας διαδρομής από την οποία ήλθαν στον πνευματικό κόσμο. Όλα τα παιδιά του *μπραμανα* είχαν μεγαλώσει όπως έπρεπε. Αφού επέστρεψαν στην Ντβάρακα, ο Κύριος Κρίσνα και ο Αρτζούνα παρέδωσαν στον *μπραμανα* όλους τους γιους του.

Ο Αρτζούνα, ωστόσο, ήταν κατάπληκτος από θαυμασμό αφότου επισκέφθηκε τον υπερβατικό κόσμο με τη χάρη του Κυρίου Κρίσνα. Και με τη χάρη του Κυρίου Κρίσνα μπορούσε να καταλάβει ότι οποιοσδήποτε πλούτος μπορεί να υπάρχει στον υλικό κόσμο εκπορεύεται από Αυτόν. Οποιαδήποτε κατάσταση πλούτου μπορεί να έχει κάποιος στον υλικό κόσμο οφείλεται στο έλεος του Κρίσνα. Θα πρέπει, λοιπόν, να έχει κανείς πάντοτε συνείδηση του Κρίσνα, με πλήρη ευγνωμοσύνη για τον Κύριο Κρίσνα, επειδή οτιδήποτε μπορεί να διαθέτει είναι εξ ολοκλήρου το έλεός Του.

Η υπέροχη εμπειρία του Αρτζούνα εξαιτίας του ελέους του Κρίσνα είναι μία από τις πολλές χιλιάδες διασκεδάσεις που είχε ο Κύριος Κρίσνα κατά την παραμονή Του στον υλικό κόσμο. Ήταν όλες μοναδικές και δεν είχαν προηγούμενο στη παγκόσμια ιστορία. Όλες αυτές οι διασκεδάσεις αποδεικνύουν πλήρως ότι ο Κρίσνα είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και όμως, όσο ήταν παρών στον υλικό κόσμο, έπαιζε σαν ένας συνηθισμένος άνθρωπος που είχε πολλές εγκόσμιες υποχρεώσεις. Έπαιξε τον ρόλο ενός ιδανικού οικογενειάρχη, και μολονότι είχε 16.000 γυναίκες, 16.000 ανάκτορα και 16.000 παιδιά, τέλεσε και πολλές θυσίες, για να διδάξει τα μέλη της βασιλικής τάξης πώς να ζουν στον υλικό κόσμο για το καλό της ανθρωπότητας. Ως ιδανικό Υπέρτατο Πρόσωπο, εκπλήρωσε τις επιθυμίες όλων, από τους *μπραμανα*, τα ανώτατα πρόσωπα της ανθρώπινης κοινωνίας,

έως τα συνηθισμένα ζωντανά όντα, περιλαμβανομένων των κατώτατων ανθρώπων. Όπως ακριβώς ο Βασιλιάς Ίνντρα είναι υπεύθυνος για τη διανομή βροχής σε όλο τον κόσμο, ώστε να ικανοποιηθούν όλοι με την πάροδο του χρόνου, έτσι και ο Κύριος Κρίσνα ικανοποιεί τους πάντες, ρίχνοντας σε όλους το αναίτιο έλεός Του. Η αποστολή Του ήταν να προστατέψει τους αφοσιωμένους υπηρέτες και να σκοτώσει τους δαιμονικούς βασιλιάδες· γι' αυτό, σκότωσε πολλές εκατοντάδες και χιλιάδες δαίμονες. Μερικούς από αυτούς τους σκότωσε ο Ίδιος και μερικούς από αυτούς τους σκότωσε ο Αρτζούνα, επειδή του το ανέθεσε ο Κρίσνα. Με αυτόν τον τρόπο εδραίωσε πολλούς ευσεβείς βασιλιάδες, όπως ο Γιουντιστίρα, στο πηδάλιο των παγκοσμίων υποθέσεων. Έτσι, με τον θεϊκό διακανονισμό Του, δημιούργησε την καλή διακυβέρνηση του Βασιλιά Γιουντιστίρα που έφερε ειρήνη και ηρεμία.

• Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Ογδοηκοστό Όγδοο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Η απαράμιλλη δύναμη του Κρίσνα». •

89. Περιληπτική περιγραφή των διασκεδάσεων του Κυρίου Κρίσνα

Αφού επέστρεψε από το πνευματικό βασίλειο, το οποίο είχε τη δυνατότητα να επισκεφθεί ο ίδιος μαζί με τον Κρίσνα, ο Αρτζούνα ήταν κατάπληκτος. Σκεφτόταν ότι παρόλο που ήταν απλώς ένα συνηθισμένο ζωντανό ον, με τη χάρη του Κρίσνα στάθηκε δυνατό γι' αυτόν να δει ο ίδιος τον πνευματικό κόσμο. Δεν είδε απλώς τον πνευματικό κόσμο, αλλά είδε με τα μάτια του και τον αρχικό Μάχα-Βίσνου, την αιτία της υλικής δημιουργίας. Λέγεται ότι ο Κρίσνα δεν φεύγει ποτέ από τη Βριντάβανα. *Βρινταβαναμ παριτιατζια να πανταμ εκαμ γκατσατι*. Ο Κρίσνα είναι υπέρτατος στη Ματούρα, είναι περισσότερο υπέρτατος στην Ντβάρακα και είναι άκρως υπέρτατος στη Βριντάβανα. Οι διασκεδάσεις του Κρίσνα στην Ντβάρακα παρουσιάζονται από το τμήμα Του Βāsουντέβα, υπάρχει όμως διαφορά μεταξύ του τμήματος Βāsουντέβα που φανερώνεται στη Ματούρα και την Ντβάρακα και της αρχικής εκδήλωσης του Κρίσνα στη Βριντάβανα. Στην αρχή αυτού του βιβλίου συζητήσαμε ότι όταν εμφανίζεται ο Κρίσνα, όλες οι ενσαρκώσεις Του, τα πλήρη τμήματά Του και τα τμήματα των πλήρων τμημάτων Του έρχονται μαζί Του. Έτσι ορισμένες από τις διάφορες διασκεδάσεις Του δεν εκδηλώνονται από τον Ίδιο, τον αρχικό Κρίσνα, αλλά από τα διάφορα τμήματά Του και από τα πλήρη τμήματα των ενσαρκώσεων. Γι' αυτό ο Αρτζούνα ήταν απορημένος σχετικά με το πώς ο Κρίσνα πήγε να δει τον Καραναρναβασάγι Βίσνου στον πνευματικό κόσμο. Αυτό συζητείται εξονυχιστικά στα σχόλια του Σρίλα Βισβανάτα Τσακραβαρτί Τάκουρ.

Από τα λόγια του Μάχα-Βίσνου γίνεται κατανοητό ότι ανυπομονούσε πολύ να δει τον Κρίσνα. Μπορεί, ωστόσο, να πει κανείς ότι αφού ο Μάχα-Βίσνου πήρε τους γιους του *μπραμανα*, θα πρέπει να πήγε οπωσδήποτε στην

Ντβάρακα για να το κάνει. Επομένως, γιατί δεν είδε τον Κρίσνα εκεί; Μία πιθανή απάντηση είναι ότι τον Κρίσνα δεν μπορεί να Τον δει κανείς, ούτε καν ο Μάχα-Βίσνου που κείται στον Ωκεανό της Αιτίας του πνευματικού κόσμου, αν δεν δώσει την άδεια ο Ίδιος ο Κρίσνα. Έτσι ο Μάχα-Βίσνου πήρε τους γιους του *μπραμανα* τον έναν μετά τον άλλον αμέσως μετά τη γέννησή τους, έτσι ώστε να έλθει ο Ίδιος ο Κρίσνα να τους πάρει και να μπορέσει ο Μάχα-Βίσνου να Τον δει. Αν είναι έτσι, η επόμενη ερώτηση είναι η εξής: Γιατί ο Μάχα-Βίσνου να έλθει στην Ντβάρακα ο Ίδιος αν δεν επρόκειτο να δει τον Κρίσνα; Γιατί δεν έστειλε κάποιον από τους συντρόφους Του να πάρει τους γιους του *μπραμανα*; Μία πιθανή απάντηση είναι ότι είναι πολύ δύσκολο να δημιουργήσει κανείς προβλήματα στους κατοίκους της Ντβάρακα παρουσία του Κρίσνα. Επομένως, δεν ήταν δυνατό στους συντρόφους του Μάχα-Βίσνου να πάρουν τους γιους του *μπραμανα* και έτσι ήλθε ο Ίδιος να τους πάρει.

Μπορεί να τεθεί και μία άλλη ερώτηση: Ο Κύριος είναι γνωστός ως *μπραμανια-ντεβα*, η λατρευτή θεότητα των *μπραμανα*, οπότε γιατί είχε τη διάθεση να βάλει έναν *μπραμανα* σε μία τόσο φρικτή κατάσταση οδύνης για τον έναν γιο του μετά τον άλλον, μέχρι που του πήρε τον ένατο γιο; Η απάντηση είναι ότι ο Κύριος Μάχα-Βίσνου ανυπομονούσε τόσο πολύ να δει τον Κρίσνα, που δεν δίστασε ακόμα και να προκαλέσει προβλήματα σε έναν *μπραμανα*. Παρόλο που η πρόκληση προβλημάτων σε έναν *μπραμανα* είναι απαγορευμένη πράξη, ο Κύριος Βίσνου ήταν έτοιμος να κάνει τα πάντα προκειμένου να δει τον Κρίσνα – τόσο πολύ ανυπομονούσε να Τον δει. Αφού έχασε όλους τους γιους του, ο *μπραμανα* ήλθε στην πύλη του ανακτόρου και κατηγορήσε τον βασιλιά ότι δεν μπορούσε να προστατέψει τους *μπραμανα* και έτσι ήταν ακατάλληλος να κάθεται στον βασιλικό θρόνο. Ήταν σχέδιο του Μάχα-Βίσνου να κατηγορήσει ο *μπραμανα* τους *κσατρια* και τον Κρίσνα, έτσι ώστε να υποχρεωθεί ο Κρίσνα να έλθει να Τον δει για να πάρει πίσω τους γιους του *μπραμανα*.

Αλλά μπορεί να τεθεί και άλλη μία ερώτηση: Αν ο Μάχα-Βίσνου δεν μπορεί να δει τον Κρίσνα, τότε πώς υποχρεώθηκε ο Κρίσνα να έλθει μπροστά Του για να πάρει πίσω τους γιους του *μπραμανα*; Η απάντηση είναι ότι ο Κύριος Κρίσνα πήγε να δει τον Κύριο Μάχα-Βίσνου όχι ακριβώς για να πάρει πίσω τους γιους του *μπραμανα*, αλλά μόνο για χάρη του Αρτζούνα. Η φιλία Του με τον Αρτζούνα ήταν τόσο στενή, που όταν ο Αρτζούνα ετοιμάστηκε να πεθάνει μπαίνοντας στη φωτιά, ο Κρίσνα θέλησε να του δώσει πλήρη προστασία. Ο Αρτζούνα, ωστόσο, δεν επρόκειτο να αλλάξει την απόφασή του να μπει στη

φωτιά αν δεν έφερνε πίσω τους γιους του *μπραμανα*. Γι' αυτό ο Κρίσνα του υποσχέθηκε, «Εγώ θα φέρω πίσω τους γιους του *μπραμανα*. Μην επιχειρήσεις να αυτοκτονήσεις».

Αν ο Κύριος Κρίσνα επρόκειτο να πάει να δει τον Κύριο Βίσνου μόνο για να πάρει πίσω τους γιους του *μπραμανα*, τότε δεν θα περίμενε μέχρι να πάρει ο Κύριος Βίσνου τον ένατο γιο. Αλλά όταν ο Κύριος Μάχα-Βίσνου πήρε τον ένατο γιο και ο Αρτζούνα ήταν έτοιμος να μπει στη φωτιά λόγω της υπόσχεσής του που θα έβγαине ψεύτικη, αυτή η σοβαρή κατάσταση έκανε τον Κύριο Κρίσνα να αποφασίσει να πάει με τον Αρτζούνα να δει τον Μάχα-Βίσνου. Λέγεται ότι ο Αρτζούνα είναι μία ισχυρή ενσάρκωση του Νάρα-Ναράγιανα. Η ενσάρκωση Νάρα-Ναράγιανα είναι και αυτή μία από τις πλήρεις επεκτάσεις του Κυρίου Βίσνου. Συνεπώς, όταν ο Κρίσνα και ο Αρτζούνα πήγαν να δουν τον Κύριο Βίσνου, καταλαβαίνουμε ότι ο Αρτζούνα Τον επισκέφθηκε με την ιδιότητά του ως Νάρα-Ναράγιανα, ακριβώς όπως ο Κρίσνα, όταν παρουσίασε τις διασκεδάσεις Του στην Ντβάρακα, έδρασε με την ιδιότητά Του του Βāsounτέβα.

Αφού επισκέφθηκε τον πνευματικό κόσμο, ο Αρτζούνα συμπέρανε πως οποιαδήποτε πλούτη μπορεί να επιδείξει κανείς μέσα στους υλικούς ή τους πνευματικούς κόσμους είναι όλα δώρο του Κυρίου Κρίσνα. Ο Κύριος Κρίσνα φανερώνεται με διάφορες μορφές, ως *βισνου-ταττβα* και *τζίβα-ταττβα* ή, με άλλα λόγια, ως *σαμσα* και *βιμπινναμσα*. Η *βισνου-ταττβα* είναι γνωστή ως *σαμσα* και η *τζίβα-ταττβα* είναι γνωστή *βιμπινναμσα*. Μπορεί, επομένως, να παρουσιαστεί μέσω των διαφόρων υπερβατικών διασκεδάσεών Του, είτε στο τμήμα της *σαμσα* είτε στο τμήμα της *βιμπινναμσα*, όπως Του αρέσει, αλλά παραμένει πάντοτε το αρχικό Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας.

Το τελικό τμήμα των διασκεδάσεων του Κρίσνα βρίσκεται στο Δέκατο Ένατο Κεφάλαιο του Δέκατου Άσματος της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, και σε αυτό το κεφάλαιο ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι ήθελε να εξηγήσει πώς ο Κρίσνα έζησε ευτυχισμένα στην Ντβάρακα με όλα τα πνευματικά Του πλούτη. Από τα πλούτη του Κρίσνα, η δύναμή Του έχει ήδη παρουσιαστεί σε διάφορες διασκεδάσεις και τώρα θα φανεί πώς η διαμονή Του στην Ντβάρακα φανέρωσε τον πλούτο και την ομορφιά Του. Στον υλικό κόσμο, ο οποίος δεν είναι παρά μία διαστρεβλωμένη αντανάκλαση του πνευματικού κόσμου, η ευμάρεια και η ομορφιά θεωρούνται τα ύψιστα πλούτη. Γι' αυτό, όσο ο Κρίσνα έμεινε σε αυτόν τον πλανήτη ως Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, η ευμάρεια και η ομορφιά Του ήταν απαραίμιλλα και στους τρεις κόσμους. Ο

Κρίσνα απόλαυσε δεκαέξι χιλιάδες πανέμορφες γυναίκες και είναι αξιοσημείωτο ότι έζησε στην Ντβάρακα ως ο μοναδικός σύζυγος αυτών των χιλιάδων πανέμορφων γυναικών. Αναφέρεται συγκεκριμένα σχετικά με αυτό ότι ήταν ο μόνος σύζυγος δεκαέξι χιλιάδων γυναικών. Δεν είναι, βεβαίως, πρωτάκουστο στην παγκόσμια ιστορία ένας ισχυρός βασιλιάς να έχει πολλές εκατοντάδες βασίλισσες, αλλά παρόλο που ένας τέτοιος βασιλιάς μπορεί να ήταν ο μόνος σύζυγος τόσο πολλών γυναικών, δεν μπορούσε να τις απολαύσει όλες την ίδια ώρα. Ο Κρίσνα, εντούτοις, απολάμβανε όλες τις δεκαέξι χιλιάδες γυναίκες Του ταυτόχρονα.

Παρόλο που μπορεί να υποστηριχθεί ότι και οι *γιογκι* μπορούν να επεκτείνουν το σώμα τους σε πολλές μορφές, η επέκταση των *γιογκι* και η επέκταση του Κυρίου Κρίσνα δεν είναι το ίδιο. Γι' αυτό ο Κρίσνα μερικές φορές αποκαλείται *γιογκεσβαρα*, κύριος όλων των *γιογκι*. Στη βεδική γραμματεία βλέπουμε ότι ο *γιογκι* Σώμπαρι επεκτάθηκε σε οχτώ. Αλλά η επέκταση αυτή ήταν σαν την επέκταση της τηλεόρασης. Η εικόνα της τηλεόρασης εκδηλώνεται σε εκατομμύρια επεκτάσεις, αλλά οι επεκτάσεις αυτές δεν μπορούν να συμπεριφερθούν διαφορετικά· είναι απλώς αντανakλάσεις της αρχικής εικόνας και μπορούν να συμπεριφερθούν μόνο όπως ακριβώς η αρχική εικόνα. Η επέκταση του Κρίσνα δεν είναι υλική, όπως η επέκταση της τηλεόρασης ή του *γιογκι*. Όταν ο Νάραντα επισκέφθηκε τα διάφορα ανάκτορα του Κρίσνα, είδε ότι ο Κρίσνα, στις διάφορες επεκτάσεις Του και σε κάθε ανάκτορο των βασιλισσών Του, ασχολείτο με διαφορετικά πράγματα.

Λέγεται επίσης ότι ο Κρίσνα έζησε στην Ντβάρακα ως σύζυγος της θεάς της τύχης. Η Βασίλισσα Ρουκμίνη είναι η θεά της τύχης και όλες οι άλλες βασίλισσες είναι επεκτάσεις της. Έτσι ο Κρίσνα, ο αρχηγός της δυναστείας των Βρίσνι, απολάμβανε με τις θεές της τύχης σε πλήρη χλιδή. Οι βασίλισσες του Κρίσνα περιγράφονται ως μονίμως νέες και πανέμορφες. Παρόλο που ο ο Κρίσνα είχε εγγόνια και δισέγγονα, ούτε ο Κρίσνα ούτε οι βασίλισσες έδειχναν μεγαλύτεροι από δεκαέξι ή είκοσι ετών. Οι νεαρές βασίλισσες ήταν τόσο όμορφες, που όταν περπατούσαν έμοιαζαν με αστραπές που διασχίζουν τον ουρανό. Ήταν πάντοτε ντυμένες με εξαίρετα ρούχα και κοσμήματα και ασχολούνταν πάντοτε με αθλητικές δραστηριότητες, όπως να χορεύουν, να τραγουδούν και να παίζουν μπάλα στις στέγες των ανακτόρων. Ο χορός και το τένις των κοριτσιών του υλικού κόσμου μοιάζουν με διαστρεβλωμένες αντανakλάσεις των αυθεντικών διασκεδάσεων του αρχικού Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας και των συζύγων Του.

Οι δρόμοι της πόλης της Ντβάρακα ήταν πάντοτε γεμάτοι ελέφαντες, άλογα, άρματα και στρατιώτες πεζικού. Όταν οι ελέφαντες απασχολούνται σε εργασίες, τους δίνουν να πουν οινόπνευματώδη ποτά και λέγεται ότι στους ελέφαντες της Ντβάρακα έδιναν τόσο πολύ να πουν, ώστε ράντιζαν με μεγάλες ποσότητες ποτού τους δρόμους, και παρ' όλα αυτά περπατούσαν στους δρόμους μεθυσμένοι. Στους δρόμους περπατούσαν στρατιώτες που ήταν στολισμένοι με χρυσά κοσμήματα και τους διέσχιζαν άλογα και χρυσοστόλιστα άρματα. Παντού στην πόλη της Ντβάρακα, όπου και αν έστρεφε κανείς τα μάτια του, θα έβλεπε καταπράσινα πάρκα και κήπους, γεμάτους με δέντρα και φυτά φορτωμένα με φρούτα και λουλούδια. Επειδή υπήρχαν τόσο πολλά όμορφα δέντρα με φρούτα και λουλούδια, όλα τα πουλιά που κελαηδούσαν γλυκά και οι αγριομέλισσες που βούιζαν ενώθηκαν μαζί για να συνθέσουν γλυκούς ήχους. Η πόλη της Ντβάρακα έδειχνε έτσι όλα τα πλούτη της. Οι ήρωες της δυναστείας των Γιαντού πίστευαν πως είναι οι πιο καλότυχοι κάτοικοι της πόλης και απολάμβαναν πράγματι όλες τις υπερβατικές ανέσεις.

Όλα τα δεκαέξι χιλιάδες ανάκτορα των βασιλισσών του Κρίσνα βρίσκονταν στην πανέμορφη πόλη της Ντβάρακα και ο Κύριος Κρίσνα, ο υπέρτατος και αιώνιος δικαιούχος της απόλαυσης όλων αυτών των ανέσεων, επεκτεινόταν σε δεκαέξι χιλιάδες μορφές και ασχολείτο ταυτόχρονα με διάφορες οικογενειακές υποθέσεις σε εκείνα τα δεκαέξι χιλιάδες ανάκτορα. Στο καθένα από αυτά τα ανάκτορα υπήρχαν όμορφα στολισμένοι κήποι και λίμνες. Τα καθαρά σαν κρύσταλλο νερά των λιμνών περιείχαν πολλούς ανθισμένους λωτούς διαφόρων χρωμάτων, όπως γαλάζιο, κίτρινο, λευκό και κόκκινο και η δροσερή αύρα σκόρπιζε παντού γύρω τη βαθυκίτρινη σκόνη από τα άνθη των λωτών. Όλες οι λίμνες ήταν γεμάτες με πανέμορφους κύκνους, πάπιες και πελαργούς, που έκλαιγαν τότε-τότε με μελωδικούς ήχους. Μερικές φορές ο Κύριος Κρίσνα έμπαινε σε αυτές τις λίμνες ή στα ποτάμια με τις γυναίκες Του και απολάμβανε μαζί τους το κολύμπι με μεγάλη χαρά. Μερικές φορές οι γυναίκες του Κρίσνα, που ήταν όλες τους θεές της τύχης, αγκάλιαζαν τον Κύριο μέσα στο νερό ενώ κολυμπούσαν ή έκαναν μπάνιο και το έντονο κόκκινο του *κουνκουμα* από τα στήθη τους στόλιζε το στήθος του Κυρίου με ένα κοκκινωπό χρώμα.

Οι ιμπερсонаλιστές δεν τολμούν να πιστέψουν ότι στον πνευματικό κόσμο υπάρχουν τέτοιες ποικίλες απόλαυσης, αλλά προκειμένου να επιδείξει την πραγματική, αιωνίως μακάρια απόλαυση του πνευματικού κόσμου, ο Κύριος

Ο Κύριος ράντιζε με νερό τα σώματα των βασιλισσών με ένα όργανο σαν σύριγγα.

Κρίσνα κατήλθε σε αυτόν τον πλανήτη και έδειξε ότι ο πνευματικός κόσμος δεν στερείται τέτοιων απολαύσεων. Η μόνη διαφορά είναι ότι στον πνευματικό κόσμο αυτές οι απολαύσεις είναι αιώνιες, ατελείωτα συμβάντα, ενώ στον υλικό κόσμο είναι απλώς εφήμερες διαστρεβλωμένες

αντανακλάσεις. Όταν ο Κύριος Κρίσνα απολάμβανε με αυτόν τον τρόπο, οι Γκαντάρβα και επαγγελματίες μουσικοί Τον δόξαζαν με μελωδικές μουσικές συναυλίες, συνοδευόμενοι από *μριντανγκα*, τύμπανα, έγχορδα και μπρούτζινες σάλπιγγες, ενώ όλη η ατμόσφαιρα άλλαζε σε μεγάλη χαρούμενη γιορτή. Με γιορτινή διάθεση, οι γυναίκες του Κυρίου ράντιζαν μερικές φορές με νερό το σώμα του Κυρίου με ένα όργανο σαν σύριγγα και ο Κύριος έκανε το ίδιο με αυτές. Όταν ο Κρίσνα και οι βασίλισσες διασκεδάζαν με αυτόν τον τρόπο, φαινόταν σαν να διασκεδάζε μαζί με τις πολλές γυναίκες του ο Γιακσαράζα, ο ουράνιος βασιλιάς. (Ο Γιακσαράζα είναι επίσης γνωστός ως Κουβέρα και θεωρείται ο θησαυροφύλακας του ουράνιου βασιλείου.) Όταν ο Κύριος Κρίσνα κατάβρεχε τις γυναίκες Του με αυτόν τον τρόπο, τα στήθη και οι μηροί τους αυξάνονταν σε ομορφιά χίλιες φορές και τα μακριά μαλλιά τους έπεφταν κάτω για να στολίσουν αυτά τα τμήματα του σώματός τους. Τα πανέμορφα λουλούδια που είχαν στα μαλλιά τους έπεφταν κάτω και αυτά, και οι βασίλισσες, ενοχλημένες φαινομενικά επειδή ο Κύριος τους πέταγε νερό, Τον πλησίαζαν με τη δικαιολογία ότι ήθελαν να πάρουν το σαν σύριγγα όργανο, και αυτή η απόπειρα δημιουργούσε μία κατάσταση όπου ο Κύριος τις αγκάλιαζε καθώς Τον πλησίαζαν με τη θέλησή τους. Μόλις ο Κύριος τις αγκάλιαζε, οι γυναίκες Του αισθάνονταν στο στόμα τους μία καθαρή ένδειξη συζυγικής αγάπης και αυτό δημιουργούσε μία ατμόσφαιρα πνευματικής ευδαιμονίας. Όταν η γιρλάντα που είχε στον λαιμό του ο Κύριος άγγιζε τα στήθη τους, όλο το σώμα τους γινόταν βαθυκίτρινο. Απασχολημένες έτσι με τις ουράνιες διασκεδάσεις τους, οι βασίλισσες ξεχνούσαν τον εαυτό τους και τα λυμένα μαλλιά τους έμοιαζαν με τα όμορφα κύματα ενός ποταμού. Όταν οι βασίλισσες ράντιζαν με νερό το σώμα του Κρίσνα ή όταν Εκείνος ράντιζε τα σώματά τους, η όλη κατάσταση έμοιαζε με τις απολαύσεις ενός ελέφαντα μέσα σε μία λίμνη με πολλούς θηλυκούς ελέφαντες.

Αφού είχαν διασκεδάσει πολύ μεταξύ τους, οι βασίλισσες και ο Κύριος Κρίσνα έβγαιναν από το νερό και έδιναν τα βρεγμένα ρούχα τους, τα οποία ήταν πολύτιμα, στους επαγγελματίες τραγουδιστές και χορευτές. Αυτοί οι τραγουδιστές και οι χορευτές δεν είχαν άλλα μέσα επιβίωσης από τη δωρεά πολύτιμων ρούχων και κοσμημάτων που άφηναν οι βασίλισσες και οι βασιλείς σε τέτοιες περιπτώσεις. Ολόκληρο το κοινωνικό σύστημα ήταν τόσο καλά σχεδιασμένο, που όλα τα μέλη της κοινωνίας στις διάφορες θέσεις τους ως *μπραμανα*, *κσατρια*, *βαϊσια* και *σουντρα* δεν είχαν δυσκολία να κερδίσουν τα προς το ζην. Δεν υπήρχε ανταγωνισμός μεταξύ των τμημάτων της κοινωνίας. Αρχικά, το σύστημα των καστών ήταν έτσι σχεδιασμένο, ώστε η

μία ομάδα ανθρώπων που είχε έναν συγκεκριμένο τύπο επαγγέλματος δεν ανταγωνιζόταν με μία άλλη ομάδα ανθρώπων που είχε ένα διαφορετικό επάγγελμα.

Με αυτόν τον τρόπο, ο Κύριος Κρίσνα απολάμβανε τη συντροφιά των δεκαέξι χιλιάδων γυναικών Του. Οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου που θέλουν να αγαπούν το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας σε σχέση συζυγικής αγάπης υψώνονται στη θέση των συζύγων του Κρίσνα και ο Κρίσνα επίσης τους κρατάει πάντοτε προσκολλημένους σε Αυτόν με την καλή συμπεριφορά Του. Η συμπεριφορά του Κρίσνα με τις γυναίκες Του, οι κινήσεις Του, η ομιλία Του το χαμόγελό Του, τό αγκαλιάσμά Του και παρόμοιες άλλες ενέργειες ενός συζύγου γεμάτου αγάπη τις κρατούσε πάντοτε πολύ προσκολλημένες σε Αυτόν. Αυτή είναι η ύψιστη τελειότητα της ζωής. Αν κάποιος παραμένει πάντοτε προσκολλημένος στον Κρίσνα, θα πρέπει να καταλάβουμε ότι είναι απελευθερωμένος και ότι η ζωή του είναι επιτυχημένη. Με κάθε αφοσιωμένο υπηρέτη που αγαπάει τον Κρίσνα με την καρδιά του και την ψυχή του, ο Κρίσνα ανταποκρίνεται με τέτοιο τρόπο, που ο αφοσιωμένος υπηρέτης δεν μπορεί να παραμείνει αποκολλημένος από Αυτόν. Οι αμοιβαίες δοσοληψίες του Κρίσνα και των αφοσιωμένων υπηρετών Του είναι τόσο ελκυστικές, ώστε ο αφοσιωμένος υπηρέτης δεν μπορεί να σκεφτεί κανένα άλλο ζήτημα εκτός από τον Κρίσνα.

Για όλες τις βασίλισσες, μόνον ο Κρίσνα ήταν το αντικείμενο της λατρείας τους. Ήταν πάντοτε απορροφημένες σε σκέψεις του Κρίσνα, του πανέμορφου μαυριδερού Προσώπου της Θεότητας, με μάτια που μοιάζουν με λωτούς. Μερικές φορές, με τη σκέψη του Κρίσνα έμεναν σιωπηλές, και με μεγάλη έκσταση *μπαβα* και *ανουμπαβα* μιλούσαν πότε-πότε σαν να ήταν σε παραλήρημα. Κάποιες φορές, ακόμα και μπροστά στον Κρίσνα, περιέγραφαν ζωηρά τις διασκεδάσεις που είχαν απολαύσει στη λίμνη ή στο ποτάμι μαζί Του. Κάποιες από αυτές τις ομιλίες μπορούν να περιγραφούν εδώ.

Μία από τις βασίλισσες είπε στο πουλί *κουραρι*, «Αγαπητό μου *κουραρι*, τώρα είναι πολύ προχωρημένη νύχτα. Όλοι κοιμούνται. Όλος ο κόσμος είναι τώρα ήρεμος και ειρηνικός. Αυτή την ώρα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας κοιμάται, παρόλο που η γνώση Του είναι αδιατάραχτη σε κάθε περίπτωση. Τότε εσύ γιατί δεν κοιμάσαι; Γιατί θρηνείς έτσι όλη νύχτα; Αγαπητέ μου φίλε, μήπως είσαι και εσύ γοητευμένος από τα λωτοειδή μάτια του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, τα γλυκά Του χαμόγελα και τα ελκυστικά Του λόγια ακριβώς όπως εγώ; Αυτή η συμπεριφορά του

Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας τσιμπάει την καρδιά σου όπως τη δική μου;

«Γεια σου *τσακραβακι*. Γιατί έχεις κλείσει τα μάτια σου; Ψάχνεις τον άντρα σου, που μπορεί να έχει πάει σε ξένα μέρη; Γιατί θρηνείς με τόσο αξιολύπητο τρόπο; Αλίμονο, φαίνεται ότι είσαι πολύ λυπημένη. Ή μήπως είναι αλήθεια ότι θέλεις κι εσύ να γίνεις αιώνιος υπηρέτης του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας; Νομίζω ότι ανυπομονείς να βάλεις μία γιρλάντα από λουλούδια λωτού στα πόδια του Κυρίου και μετά να την βάλεις στα μαλλιά σου.

«Ω αγαπητέ μου ωκεανέ, γιατί βρυχάσαι μέρα και νύχτα; Δεν θέλεις να κοιμηθείς; Νομίζω πως πάσχεις από αϋπνία ή, αν δεν κάνω λάθος, ο αγαπημένος μου Σιαμασούννταρα έχει πάρει με τρόπο τη σοβαρότητά σου και τη δύναμη της υπομονής σου, που είναι τα φυσικά σου χαρακτηριστικά. Είναι αλήθεια ότι γι' αυτόν τον λόγο υποφέρεις από αϋπνία όπως εγώ; Ναι, παραδέχομαι πως δεν υπάρχει γιατρικό γι' αυτή την αρρώστια.

«Αγαπητέ μου θεέ της σελήνης, νομίζω πως έχεις πάθει βαριάς μορφής φυματίωση. Αυτός είναι ο λόγος που αδυνατίζεις όλο και περισσότερο κάθε μέρα. Ω κύριέ μου, είσαι τώρα τόσο αδύναμος, που οι λεπτές ακτίνες σου δεν μπορούν να σκορπίσουν το σκοτάδι της νύχτας. Ή μήπως είναι αλήθεια ότι, ακριβώς όπως εγώ, είσαι κι εσύ συγκλονισμένος από τα γλυκά λόγια του Κυρίου μου, του Σιαμασούννταρα; Είναι αλήθεια ότι αυτή η μεγάλη αγωνία είναι ο λόγος που είσαι τόσο σοβαρός;

«Ω αύρα των Ιμαλαΐων, τι σου έχω κάνει και είσαι τόσο αποφασισμένη να με πειράζεις και να ξυπνάς τη λάγνα επιθυμία μου να συναντήσω τον Κρίσνα; Γνωρίζεις ότι έχω ήδη τραυματιστεί από την ανέντιμη τακτική του Προσώπου της Θεότητας; Αγαπητή μου αύρα των Ιμαλαΐων, μάθε, σε παρακαλώ, ότι έχω ήδη πληγωθεί. Δεν υπάρχει λόγος να με πληγώνεις κι άλλο.

«Αγαπητό μου πανέμορφο σύννεφο, το χρώμα του σώματός σου μοιάζει ακριβώς με το χρώμα του σώματος του πολυαγαπημένου μου Σιαμασούννταρα. Γι' αυτό, νομίζω ότι είσαι πολύ αγαπητό στον Κύριό μου, τον αρχηγό της δυναστείας των Γιαντού, και επειδή είσαι τόσο αγαπητό σε Αυτόν, είσαι κι εσύ, ακριβώς όπως εγώ, απορροφημένο σε διαλογισμό. Μπορώ να διακρίνω ότι η καρδιά σου είναι γεμάτη αγωνία για τον Σιαμασούννταρα. Φαίνεται πως λαχταράς υπέρμετρα να Τον δεις και βλέπω ότι γι' αυτόν τον λόγο και μόνο, σταγόνες δακρύων κυλούν από τα μάτια σου, όπως ακριβώς κι από τα δικά μου. Αγαπητό μου μαύρο σύννεφο, πρέπει να παραδεχθούμε με ειλικρίνεια ότι το να εδραιώσουμε μία στενή σχέση με τον

Σιαμασούννταρα σημαίνει να αγοράσουμε περιττές αγωνίες ενώ, κατά τα άλλα, είμαστε ταχτοποιημένοι μια χαρά στο σπίτι μας».

Συνήθως ο κούκος γουργουρίζει στο τέλος της νύχτας ή νωρίς το πρωί. Όταν οι βασίλισσες άκουσαν το γουργούρισμα του κούκου στο τέλος της νύχτας, είπαν, «Αγαπητέ κούκε, η φωνή σου είναι πολύ γλυκιά. Αμέσως μόλις ακούμε τη γλυκιά φωνή σου, θυμόμαστε τον Σιαμασούννταρα, επειδή η φωνή σου θυμίζει εντελώς τη δική Του. Θα πρέπει να παραδεχθούμε με ειλικρίνεια ότι η φωνή σου είναι ποτισμένη με νέκταρ και είναι τόσο αναζωογονητική που είναι ικανή να ξαναδώσει ζωή σε εκείνους που είναι σχεδόν νεκροί εξαιτίας του αποχωρισμού τους από τον πολυαγαπημένο τους φίλο. Είμαστε, λοιπόν, πολύ υποχρεωμένες σ' εσένα. Πες μας, σε παρακαλούμε, πώς μπορούμε να σε καλωσορίσουμε ή πώς μπορούμε να κάνουμε κάτι για σένα».

Οι βασίλισσες συνέχισαν να μιλούν με αυτόν τον τρόπο και είπαν στο βουνό τα εξής: «Αγαπητό μας βουνό, είσαι πολύ γενναιόδωρο. Μόνο χάρη στη βαρύτητά σου διατηρείται κατάλληλα ο φλοιός της γης και επειδή εκτελείς τα καθήκοντά σου πολύ πιστά, δεν ξέρεις πώς να κινηθείς. Επειδή είσαι τόσο βαρύ, δεν κινείσαι εδώ κι εκεί ούτε λες κάτι. Αντίθετα, φαίνεται να είσαι πάντοτε σε στοχαστική διάθεση. Ίσως σκέφτεσαι πάντοτε κάποιο πολύ σοβαρό και σημαντικό ζήτημα, εμείς όμως μπορούμε να υποθέσουμε πολύ καλά τι σκέφτεσαι. Είμαστε βέβαιες ότι σκέφτεσαι να βάλεις τα λωτοειδή πόδια του Σιαμασούννταρα πάνω στις ψηλές βουνοκορφές σου, όπως εμείς θέλουμε να βάλουμε τα λωτοειδή Του πόδια πάνω στα στητά στήθη μας.

«Αγαπητά μας στεγνά ποτάμια, γνωρίζουμε ότι επειδή είναι η περίοδος του καλοκαιριού, όλες οι κοίτες σας έχουν στεγνώσει και δεν έχετε νερό. Επειδή τώρα όλο το νερό σας έχει στεγνώσει, δεν σας ομορφαίνουν πια ανθοστόλιστοι λωτοί. Προς το παρόν, φαίνεστε πολύ λεπτά και αδύνατα και έτσι μπορούμε να καταλάβουμε ότι η θέση σας είναι ακριβώς σαν τη δική μας. Έχουμε χάσει τα πάντα επειδή είμαστε αποχωρισμένες από τον Σιαμασούννταρα και δεν ακούμε πλέον ευχάριστα λόγια. Η καρδιά μας δεν λειτουργεί πλέον σωστά και γι' αυτό είμαστε κι εμείς πολύ λεπτές και αδύνατες. Πιστεύουμε, λοιπόν, ότι είστε σαν κι εμάς. Έχετε γίνει λεπτά και αδύνατα επειδή δεν παίρνετε νερό από τον σύζυγό σας, τον ωκεανό, μέσω των σύννεφων. Ο ωκεανός θεωρείται σύζυγος του ποταμιού και γι' αυτό πρέπει να το συντηρεί. Αν η γυναίκα δεν συντηρείται από τον άντρα της με τα προς το ζην, ξεραίνεται κι αυτή όπως το ποτάμι.*

Μία βασίλισσα μιλούσε σε έναν κύκνο, λέγοντάς του τα εξής. «Αγαπητέ μου κύκνε, έλα σε παρακαλώ εδώ. Είσαι ευπρόσδεκτος. Κάθισε, σε παρακαλώ, και πιες λίγο γάλα. Αγαπητέ μου κύκνε, μπορείς να μου πεις αν είχες κάποιο μήνυμα από τον Σιαμασούννταρα; Πιστεύω ότι είσαι αγγελιοφόρος Του. Αν έχεις τέτοια νέα, πες μου σε παρακαλώ. Ο Σιαμασούννταρα είναι πολύ ανεξάρτητος. Δεν αφήνει ποτέ κανέναν να τον ελέγχει. Έχουμε όλες μας αποτύχει να Τον ελέγξουμε και γι' αυτό σε ρωτώ, είναι καλά; Θέλω να σε πληροφορήσω ότι είναι πολύ άστατος. Η φίλιά Του είναι πάντοτε πρόσκαιρη· χαλάει ακόμα και με την παραμικρή αναστάτωση. Αλλά μπορείς να μου εξηγήσεις, σε παρακαλώ, γιατί είναι τόσο σκληρός μαζί μου; Παλιά έλεγε πως μόνο εγώ είμαι η πολυαγαπημένη Του γυναίκα. Θυμάται αυτή τη διαβεβαίωση; Εν πάση περιπτώσει, εσύ είσαι ευπρόσδεκτος. Κάθισε σε παρακαλώ. Δεν μπορώ όμως να δεχθώ την έκκλησή σου να πάω στον Σιαμασούννταρα. Αν Εκείνος δεν νοιάζεται για μένα, γιατί θα πρέπει εγώ να κάνω σαν τρελή για Εκείνον; Λυπάμαι, αλλά πρέπει να σου πω ότι έχεις γίνει αγγελιοφόρος μιας πολύ άκαρδης ψυχής. Μου ζητάς να πάω σ' Εκείνον, αλλά δεν θα πάω. Τι πράγματα είναι αυτά; Λες ότι θα έλθει Εκείνος σε μένα; Θέλει να έλθει εδώ για να ικανοποιήσει τη μεγάλη προσμονή μου; Εντάξει. Μπορείς να Τον φέρεις εδώ. Μη φέρεις όμως μαζί Του και την πολυαγαπημένη Του θεά της τύχης. Πιστεύεις ότι δεν μπορεί να αποχωριστεί τη θεά της τύχης ούτε για μία στιγμή; Δεν μπορούσε να έλθει εδώ μόνος Του, χωρίς τη Λάκσμι; Η συμπεριφορά Του είναι πολύ δυσάρεστη. Δηλαδή χωρίς τη Λάκσμι, ο Σιαμασούννταρα δεν μπορεί να είναι ευτυχισμένος; Δεν μπορεί να είναι ευτυχισμένος με καμία άλλη γυναίκα; Μήπως η θεά της τύχης έχει έναν ωκεανό από αγάπη γι' Αυτόν και καμία από εμάς δεν μπορεί να συγκριθεί μαζί της;».

Όλες οι γυναίκες του Κυρίου Κρίσνα ήταν εντελώς απορροφημένες στη σκέψη Του. Ο Κρίσνα είναι γνωστός ως Γιογκέσβαρα, κύριος όλων των γιογκι, και όλες οι γυναίκες του Κρίσνα στην Ντβάρακα είχαν τον Γιογκέσβαρα μέσα στην καρδιά τους. Αντί να προσπαθεί κανείς να γίνει κύριος όλων των γιογκικών μυστικών δυνάμεων, είναι προτιμότερο να έχει

*Αντίθετα με την ελληνική Μυθολογία, όπου οι ποταμοί θεωρούνται αρσενικές θεότητες (και γι' αυτό στα Ελληνικά η λέξη ποταμός είναι γένους αρσενικού), ο βεδικός πολιτισμός θεωρεί τα ποτάμια γένους θηλυκού για τον λόγο που εξηγείται εδώ, πράγμα που δυσχεραίνει τη μετάφραση αυτής της παραγράφου. (Σημ. του μετ.)

απλώς τον υπέρτατο *γιογκεσβαρα*, τον Κρίσνα, μέσα στην καρδιά του. Έτσι η ζωή του μπορεί να τελειοποιηθεί και να μεταφερθεί πολύ εύκολα στο βασίλειο του Θεού. Θα πρέπει να καταλάβουμε ότι όλες οι βασίλισσες του Κρίσνα που ζούσαν μαζί Του στην Ντβάρακα ήταν στις προηγούμενες ζωές τους πολύ εξυψωμένοι αφοσιωμένοι υπηρέτες που ήθελαν να εδραιώσουν με τον Κρίσνα μία σχέση συζυγικής αγάπης. Έτσι τους δόθηκε η ευκαιρία να γίνουν γυναίκες Του και να απολαμβάνουν μία διαρκή σχέση αγάπης μαζί Του. Τελικά, μεταφέρθηκαν όλες τους στους πλανήτες Βαϊκούντα.

Η Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια, το Πρόσωπο της Θεότητας, δεν είναι ποτέ απρόσωπη. Όλη η βεδική γραμματεία δοξάζει την υπερβατική εκτέλεση των διαφόρων προσωπικών Του έργων και διασκεδάσεων. Λέγεται ότι στις Βέδες και στη *Ραμαγιάνα* περιγράφονται μόνο τα έργα του Κυρίου. Παντού στη βεδική γραμματεία τραγουδιούνται οι δόξες Του. Μόλις οι άνθρωποι που έχουν τρυφερή καρδιά, όπως οι γυναίκες, ακούσουν αυτές τις υπερβατικές διασκεδάσεις του Κυρίου Κρίσνα, προσελκύονται αμέσως από Αυτόν. Γι' αυτό οι γυναίκες και τα κορίτσια, που έχουν τρυφερή καρδιά, έρχονται πολύ εύκολα στην κίνηση για τη συνείδηση του Κρίσνα. Όποιος έλθει στην κίνηση για τη συνείδηση του Κρίσνα και προσπαθήσει να κρατηθεί σε διαρκή επαφή με αυτή τη συνείδηση φτάνει στην υπέρτατη σωτηρία, επιστρέφοντας στον Κρίσνα στην Γκολόκα Βριντάβανα. Αν κάποιος καλλιεργώντας απλώς τη συνείδηση του Κρίσνα μπορεί να μεταφερθεί στον πνευματικό κόσμο, μπορούμε να φαντασθούμε πόσο μακάριες και ευλογημένες ήταν οι βασίλισσες του Κυρίου Κρίσνα, οι οποίες συζητούσαν μαζί Του οι ίδιες και Τον έβλεπαν πρόσωπο με πρόσωπο. Κανένας δεν μπορεί να περιγράψει σωστά την τύχη των συζύγων του Κυρίου Κρίσνα. Τον φρόντιζαν οι ίδιες υπηρετώντας Τον με διάφορους υπερβατικούς τρόπους, όπως να Τον κάνουν μπάνιο, να Τον ταΐζουν, να Τον ευχαριστούν και να Τον υπηρετούν. Έτσι κανενός οι ασκητικότητες δεν μπορούν να συγκριθούν με την υπηρεσία των βασιλισσών της Ντβάρακα.

Ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι πληροφόρησε τον Μαχαράζα Παρίκσιτ ότι για αυτοσυνειδητοποίηση οι ασκητικότητες και οι πράξεις εξιλέωσης που είχαν κάνει οι βασίλισσες της Ντβάρακα είναι ασύγκριτες. Ο στόχος της αυτοσυνειδητοποίησης είναι ένας: ο Κρίσνα. Συνεπώς, παρόλο που οι δοσοληψίες των βασιλισσών με τον Κρίσνα φαίνονται σαν συνηθισμένες δοσοληψίες μεταξύ συζύγων, το πρωταρχικό σημείο που πρέπει να προσεχθεί είναι η προσκόλληση των βασιλισσών στον Κρίσνα. Η όλη μέθοδος του ασκητισμού και της μετάνοιας έχει σκοπό την αποκόλληση από τον υλικό

κόσμο και την αύξηση της προσκόλλησης στον Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Ο Κρίσνα είναι το καταφύγιο όλων των προσώπων που σημειώνουν πρόοδο στην αυτοσυνειδητοποίηση. Ως ιδανικός οικογενειάρχης, έζησε με τις γυναίκες Του και τέλεσε βεδικές τελετουργίες για να δείξει στα πρόσωπα με μειωμένη νοημοσύνη ότι ο Υπέρτατος Κύριος δεν είναι ποτέ απρόσωπος. Ο Κρίσνα έζησε με γυναίκες και παιδιά σε μεγάλα πλούτη, ακριβώς σαν μία συνηθισμένη υποκείμενη σε όρους ψυχή, για να αποτελέσει παράδειγμα για εκείνες τις ψυχές που υπόκεινται πραγματικά σε όρους ότι μπορεί κανείς να μπει στον κύκλο της οικογενειακής ζωής, αρκεί να είναι στο κέντρο της ο Κρίσνα. Για παράδειγμα, τα μέλη της δυναστείας των Γιαντού ζούσαν στην οικογένεια του Κρίσνα και ο Κρίσνα ήταν το κέντρο όλων των δραστηριοτήτων τους.

Η απάρνηση δεν είναι τόσο σημαντική όσο η αύξηση της προσκόλλησης στον Κρίσνα. Η κίνηση για τη συνείδηση του Κρίσνα προορίζεται ειδικά γι' αυτόν τον σκοπό. Κηρύσσουμε με βάση την αρχή ότι δεν έχει σημασία αν κάποιος είναι *σαννιασι* ή *γκριχαστα*. Θα πρέπει απλώς να αυξήσει κανείς την προσκόλλησή του στον Κρίσνα και τότε η ζωή του θα είναι επιτυχημένη. Ακολουθώντας τα βήματα του Κυρίου Κρίσνα, μπορεί να ζήσει κανείς με τα μέλη της οικογένειάς του ή μέσα στην κοινωνία ή το έθνος, όχι με σκοπό να επιδοθεί στην ικανοποίηση των αισθήσεων, αλλά για να συνειδητοποιήσει τον Κρίσνα αυξάνοντας την προσκόλλησή του σε Αυτόν. Υπάρχουν τέσσερις αρχές για την ανύψωση από την υπό όρους ζωή στη ζωή της απελευθέρωσης, οι οποίες είναι τεχνικά γνωστές ως *νταρμα*, *αρτα*, *καμα* και *μοκσα* (θρησκεία, οικονομική ανάπτυξη, ικανοποίηση των αισθήσεων και απελευθέρωση). Αν ζει κάποιος οικογενειακή ζωή ακολουθώντας τα βήματα των μελών της οικογένειας του Κυρίου Κρίσνα, μπορεί να επιτύχει και τις τέσσερις αρχές της επιτυχίας ταυτόχρονα, κάνοντας τον Κρίσνα το κέντρο κάθε δραστηριότητας.

Μας είναι ήδη γνωστό ότι ο Κρίσνα είχε 16.108 συζύγους. Όλες αυτές οι σύζυγοι ήταν μεγάλες απελευθερωμένες ψυχές, και ανάμεσά τους η Βασίλισσα Ρουκμίνη ήταν η πρώτη. Μετά τη Ρουκμίνη υπήρχαν άλλες εφτά κύριες σύζυγοι, και τα ονόματα των γιων αυτών των οχτώ κύριων βασιλισσών έχουν ήδη αναφερθεί. Εκτός από αυτές τις οχτώ βασίλισσες, ο Κύριος Κρίσνα είχε δέκα γιους από την κάθε μία από τις άλλες βασίλισσες. Έτσι όλα μαζί τα παιδιά του Κρίσνα αριθμούσαν 16.108 επί δέκα. Δεν θα πρέπει να εκπλήσσεται κάποιος όταν ακούει ότι είχε τόσο πολλούς γιους. Θα πρέπει να θυμάται κανείς πάντοτε ότι ο Κρίσνα είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της

Θεότητας και ότι διαθέτει απεριόριστες δυνάμεις. Ισχυρίζεται ότι όλα τα ζωντανά όντα είναι γιοι Του και έτσι το αν είχε δεκαέξι εκατομμύρια γιους, συνδεδεμένους μαζί Του προσωπικά, δεν θα αποτελούσε αιτία έκπληξης.

Μεταξύ των εξαιρετικά ισχυρών γιων του Κρίσνα, δεκαοχτώ ήταν *μαχα-ρατα*. Οι *μαχα-ρατα* μπορούσαν να πολεμήσουν μόνοι τους εναντίον πολλών χιλιάδων στρατιωτών, αρμάτων, ιππικού και ελεφάντων. Η φήμη αυτών των δεκαοχτώ γιων ήταν πολύ εξαπλωμένη και περιγράφεται σε όλη σχεδόν τη βεδική γραμματεία. Οι δεκαοχτώ γιοι *μαχα-ρατα* είναι οι εξής: Πραντιούμνα, Ανιρούντα, Ντιπτιμάν, Μπάνου, Σάμμπα, Μαντού, Μπριχαντμπανού, Τσιτραμπανού, Βρίκα, Αρούνα, Πούσκαρα, Βενταμπαχού, Στουταντέβα, Σουνάνντανα, Τσιτραμπαχού, Βιρούπα, Καβί και Νιαγκρόντα. Από αυτούς τους δεκαοχτώ *μαχα-ρατα* γιους του Κρίσνα, ο Πραντιούμνα θεωρείται ο κορυφαίος. Ο Πραντιούμνα ήταν ο μεγαλύτερος γιος της Βασίλισσας Ρουκμίνι και κληρονόμησε όλες τις ιδιότητες του σπουδαίου πατέρα του, του Κυρίου Κρίσνα. Νυμφεύθηκε την κόρη του θείου του από την πλευρά της μητέρας του, του Ρουκμί, και από αυτόν τον γάμο γεννήθηκε ο Ανιρούντα. Ο Ανιρούντα ήταν τόσο ισχυρός, που μπορούσε να πολεμήσει εναντίον δέκα χιλιάδων ελεφάντων. Νυμφεύθηκε την εγγονή του Ρουκμί, του αδελφού της γιαγιάς του Ρουκμίνι. Επειδή η σχέση μεταξύ αυτών των εξαδέλφων ήταν μακρινή, ένας τέτοιος γάμος δεν ήταν ασυνήθιστος. Γιος του Ανιρούντα ήταν ο Βάτζρα. Όταν ολόκληρη η δυναστεία των Γιαντού καταστράφηκε από την κατάρρα ενός *μπραμανα*, ο μόνος που επέζησε ήταν ο Βράτζα. Ο Βράτζα είχε έναν γιο με το όνομα Πρατιμπάχου. Ο γιος του Πρατιμπάχου ονομαζόταν Σουμπάχου, ο γιος του Σουμπάχου ονομαζόταν Σαντάσενα και ο γιος του Σαντάσενα ήταν ο Σατάσενα.

Αναφέρεται από τον Σουκαντέβα Γκοσουάμι ότι όλα τα μέλη της δυναστείας των Γιαντού είχαν πολλά παιδιά. Όπως είχε πολλούς γιους, εγγονούς και δισέγγονους ο Κρίσνα, έτσι και όλοι οι βασιλιάδες που αναφέρονται εδώ είχαν παρόμοιες οικογενειακές επεκτάσεις. Όχι μόνο είχαν όλοι τους πολλά παιδιά, αλλά ήταν και εξαιρετικά πλούσιοι. Κανένας τους δεν ήταν αδύναμος και βραχύβιος και πάνω απ' όλα, όλα τα μέλη της δυναστείας των Γιαντού ήταν ένθερμοι αφοσιωμένοι υπηρέτες γαλουχημένοι με την παιδεία των *μπραμανα*. Είναι χρέος των *κσατρια* βασιλέων να διατηρούν την παιδεία των *μπραμανα* και να προστατεύουν τους άξιους *μπραμανα*, και όλοι αυτοί οι βασιλιάδες εκτέλεσαν τα καθήκοντά τους πολύ σωστά. Τα μέλη της δυναστείας των Γιαντού ήταν τόσο πολυάριθμα, που θα ήταν πολύ δύσκολο να τα περιγράψει κανείς όλα, ακόμα και αν η διάρκεια

της ζωής του ήταν πολλές χιλιάδες χρόνια. Ο Σρίλα Σουκαντέβα Γκοσουάμι πληροφόρησε τον Μαχαράζα Παρίκσιτ ότι είχε ακούσει από αξιόπιστες πηγές πως μόνο για να διδάξουν τα παιδιά της δυναστείας των Γιαντού, υπήρχαν 38.800.000 δάσκαλοι ή *ατσαρια*. Αν ήταν απαραίτητοι τόσο πολλοί δάσκαλοι για να μορφώσουν τα παιδιά τους, μπορεί κανείς να φανταστεί πόσο τεράστιος ήταν ο αριθμός των μελών της οικογένειας. Όσο για τη στρατιωτική δύναμή τους, λέγεται ότι μόνο ο Βασιλιάς Ουγκρασένα είχε δέκα τετράκις εκατομμύρια στρατιώτες ως προσωπικούς του σωματοφύλακες.

Πριν από την έλευση του Κυρίου Κρίσνα σε αυτό το σύμπαν, υπήρχαν πολλές μάχες μεταξύ των δαιμόνων και των ημιθέων. Πολλοί δαίμονες σκοτώθηκαν στη μάχη και σε όλους τους δόθηκε η ευκαιρία να γεννηθούν σε υψηλές βασιλικές οικογένειες σε αυτή τη γη. Λόγω της υψηλής βασιλικής θέσης τους, όλοι αυτοί οι δαίμονες έγιναν πολύ περήφανοι και η μόνη τους δουλειά ήταν να ταλαιπωρούν τους υπηκόους τους. Ο Κύριος Κρίσνα εμφανίστηκε σε αυτόν τον πλανήτη στο τέλος της Ντβάπα-γιούγκα για να αφανίσει αυτούς τους δαιμονικούς βασιλιάδες. Όπως λέγεται στην *Μπαγκαβαντ-γκίτα*, *παριτραναγια σαντουναμ βινασαγια τσα ντουσκριταμ*: Ο Κύριος έρχεται για να προστατέψει τους αφοσιωμένους υπηρέτες και να αφανίσει τους αχρείους. Από κάποιους από τους ημίθεους ζητήθηκε να εμφανισθούν και αυτοί στη γη για να βοηθήσουν στις υπερβατικές διασκεδάσεις του Κυρίου Κρίσνα. Όταν εμφανίστηκε ο Κρίσνα, ήλθε συντροφευόμενος από τους αιώνιους υπηρέτες Του, αλλά ζητήθηκε και από τους ημίθεους να έλθουν και να Τον βοηθήσουν και έτσι γεννήθηκαν όλοι τους στη δυναστεία των Γιαντού. Η δυναστεία των Γιαντού είχε 101 πατριές σε διάφορα μέρη της χώρας. Όλα τα μέλη αυτών των πατριών σέβονταν τον Κύριο Κρίσνα με τρόπο που ταίριαζε στη θεϊκή θέση Του και όλοι τους ήταν αφοσιωμένοι υπηρέτες Του με όλο τους το είναι. Έτσι όλα τα μέλη της δυναστείας των Γιαντού ήταν πολύ πλούσια, ευτυχισμένα, επιτυχημένα και χωρίς αγωνίες. Εξαιτίας της έμφυτης πίστης τους και αφοσίωσης στον Κρίσνα, δεν είχαν ηττηθεί ποτέ από κανέναν άλλο βασιλιά. Η αγάπη τους για τον Κρίσνα ήταν τόσο έντονη, που στις συνηθισμένες δραστηριότητές τους -όταν καθόντουσαν, όταν κοιμόντουσαν, όταν ταξίδευαν, όταν μιλούσαν, όταν διασκεδάζαν, όταν πλενόντουσαν και έκαναν μπάνιο- ήταν απορροφημένοι σε σκέψεις του Κρίσνα και δεν πρόσεχαν τις σωματικές τους ανάγκες. Αυτό είναι το σημάδι του αγνού αφοσιωμένου υπηρέτη του Κυρίου Κρίσνα. Όπως ακριβώς όταν κάποιος είναι εντελώς απορροφημένος σε μία συγκεκριμένη σκέψη ξεχνά μερικές φορές τις υπόλοιπες δραστηριότητες του

σώματός του, έτσι και τα μέλη της δυναστείας των Γιαντού ενεργούσαν αυτομάτως για τις σωματικές ανάγκες τους, ενώ η πραγματική τους προσοχή ήταν πάντοτε στραμμένη στον Κρίσνα. Εκτελούσαν τις σωματικές τους δραστηριότητες μηχανικά, αλλά ο νους τους ήταν πάντοτε απορροφημένος στη συνείδηση του Κρίσνα.

Ο Σρίλα Σουκαντέβα Γκοσουάμι έκλεισε το Δέκατο Ένατο Κεφάλαιο του Δέκατου Άσματος της *Σριμαντ-Μπαγκαβατ* επισημαίνοντας πέντε συγκεκριμένα απαράμιλλα επίτευγματα του Κυρίου Κρίσνα. Το πρώτο απαράμιλλο επίτευγμα είναι ότι πριν από την εμφάνιση του Κυρίου Κρίσνα στη δυναστεία των Γιαντού, ο ποταμός Γάγγης ήταν γνωστός ως το πλέον αγνό από όλα τα πράγματα· ακόμα και ακάθαρτα πράγματα μπορούσαν να εξαγνισθούν αγγίζοντας απλώς το νερό του Γάγγη. Αυτή η ανυπέρβλητη δύναμη των νερών του Γάγγη οφείλεται στο ότι πηγάζει από το δάχτυλο του ποδιού του Κυρίου Βίσνου. Αλλά όταν ο Κύριος Κρίσνα, ο Υπέρτατος Βίσνου, εμφανίστηκε στην οικογένεια της δυναστείας των Γιαντού, ταξίδεψε ο Ίδιος απ' άκρη σ' άκρη στο βασίλειο των Γιαντού και μέσω της στενής συναναστροφής Του με τη δυναστεία των Γιαντού, ολόκληρη η οικογένεια όχι μόνο έγινε διάσημη, αλλά έγινε επίσης αποτελεσματικότερη στον εξαγνισμό των άλλων απ' ό,τι τα νερά του Γάγγη.

Το επόμενο απαράμιλλο επίτευγμα της εμφάνισης του Κυρίου Κρίσνα ήταν ότι παρόλο που φαινομενικά προστάτεψε τους αφοσιωμένους υπηρέτες και αφάνισε τους δαίμονες, και οι αφοσιωμένοι υπηρέτες και οι δαίμονες πέτυχαν το ίδιο αποτέλεσμα. Ο Κύριος Κρίσνα απονέμει πέντε είδη απελευθέρωσης, από τα οποία η *σαγιουτζία-μουκτι*, η απελευθέρωση του να γίνει κανείς ένα με τον Υπέρτατο, δόθηκε στους δαίμονες όπως ο Κάμσα, ενώ στις *γκοπι* δόθηκε η ευκαιρία να Τον συναναστραφούν προσωπικά. Οι *γκοπι* διατήρησαν την ατομικότητά τους για να απολαύσουν τη συντροφιά του Κυρίου Κρίσνα, ενώ ο Κάμσα έγινε δεκτός στο απρόσωπο *μπραματζιοτι* Του. Με άλλα λόγια, και οι δαίμονες και οι *γκοπι* απελευθερώθηκαν πνευματικά, αλλά επειδή οι δαίμονες ήταν εχθροί και οι *γκοπι* ήταν φίλες, οι δαίμονες σκοτώθηκαν ενώ οι *γκοπι* προστατεύθηκαν.

Το τρίτο απαράμιλλο επίτευγμα της εμφάνισης του Κυρίου Κρίσνα ήταν ότι η θεά της τύχης, η οποία λατρεύεται από ημίθεους όπως ο Κύριος Μπράμα, ο Ίντρα και ο Τσάνντρα, παρέμεινε πάντα στην υπηρεσία του Κυρίου, μολονότι ο Κύριος εκδήλωσε μία προτίμηση για τις *γκοπι*. Η Λάκσμι, η θεά της τύχης, προσπάθησε όσο καλύτερα μπορούσε να είναι στο ίδιο επίπεδο με

τις γκοπι, αλλά η προσπάθειά της δεν ήταν επιτυχημένη. Παρέμεινε, εντούτοις, πιστή στον Κρίσνα, παρόλο που συνήθως δεν παραμένει στο ίδιο μέρος ακόμα και αν την λατρεύουν ημίθεοι όπως ο Κύριος Μπράμα.

Το τέταρτο απαράμιλλο επίτευγμα της εμφάνισης του Κυρίου Κρίσνα έχει σχέση με τις δόξες του ονόματός Του. Αναφέρεται στη βεδική γραμματεία ότι ψάλλοντας τα διάφορα ονόματα του Κυρίου Βίσνου χίλιες φορές, μπορεί να αποκομίσει κανείς το ίδιο όφελος με το ψάλισμο του αγίου ονόματος του Κυρίου Ράμα τρεις φορές. Και ψάλλοντας το άγιο όνομα του Κυρίου Κρίσνα μία φορά μόνο, έχει το ίδιο όφελος. Με άλλα λόγια, από όλα τα άγια ονόματα του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, περιλαμβανομένων των ονομάτων του Βίσνου και του Ράμα, το άγιο όνομα του Κρίσνα είναι το πλέον ισχυρό. Γι' αυτό η βεδική γραμματεία τονίζει ιδιαίτερα το ψάλισμο του αγίου ονόματος του Κρίσνα: Χάρε Κρίσνα, Χάρε Κρίσνα, Κρίσνα Κρίσνα, Χάρε Χάρε / Χάρε Ράμα, Χάρε Ράμα, Ράμα Ράμα, Χάρε Χάρε. Ο Κύριος Τσετάνια εισήγαγε αυτό το ψάλισμο του αγίου ονόματος του Κρίσνα αυτήν την εποχή, κάνοντας έτσι την απελευθέρωση ευκολότερα διαθέσιμη απ' ό,τι σε άλλες εποχές. Με άλλα λόγια, ο Κύριος Κρίσνα είναι πιο εξαίσιος από τις άλλες ενσαρκώσεις Του, παρόλο που όλες τους είναι εξίσου το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας.

Το πέμπτο απαράμιλλο επίτευγμα της εμφάνισης του Κυρίου Κρίσνα είναι ότι εδραίωσε την πιο υπέροχη από όλες τις θρησκευτικές αρχές με μία δήλωσή Του στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, ότι δηλαδή, αν εγκαταλειφθεί κανείς απλώς σε Αυτόν, εκτελεί όλες τις αρχές των θρησκευτικών τελετουργιών. Στη βεδική γραμματεία αναφέρονται είκοσι ειδών θρησκευτικές αρχές και η καθεμία απο αυτές περιγράφεται σε διαφορετικές *σαστρα*. Αλλά ο Κύριος Κρίσνα είναι τόσο καλός με τις υποκείμενες σε όρους ψυχές αυτής της εποχής, ώστε εμφανίσθηκε ο Ίδιος και ζήτησε από όλους να αφήσουν όλων των ειδών τις θρησκευτικές ιεροτελεστίες και να εγκαταλειφθούν απλώς σε Αυτόν. Λέγεται ότι αυτή η εποχή του Κάλι στερείται κατά τα τρία τέταρτα θρησκευτικών αρχών. Αυτήν την εποχή τηρείται μόλις το ένα τέταρτο των αρχών της θρησκείας. Αλλά με το έλεος του Κυρίου Κρίσνα, το κενό αυτό της Κάλι-γιούγκα όχι μόνο έχει καλυφθεί πλήρως, αλλά η θρησκευτική μέθοδος έχει γίνει τόσο εύκολη, ώστε ψάλλοντας απλώς τα άγια ονόματα, Χάρε Κρίσνα, Χάρε Κρίσνα, Κρίσνα Κρίσνα, Χάρε Χάρε / Χάρε Ράμα, Χάρε Ράμα, Ράμα Ράμα, Χάρε Χάρε, μπορεί κανείς να επιτύχει το ύψιστο αποτέλεσμα της θρησκείας, και συγκεκριμένα, να μεταφερθεί στον ανώτατο πλανήτη του πνευματικού κόσμου, την Γκολόκα Βριντάβανα. Έτσι μπορεί

κανείς να υπολογίσει αμέσως το όφελος από την εμφάνιση του Κυρίου Κρίσνα και μπορεί να καταλάβει ότι η ανακούφιση που πρόσφερε στους ανθρώπους η εμφάνισή Του δεν ήταν κάτι το αναπάντεχο.

Έτσι ο Σρίλα Σουκαντέβα Γκοσουάμι κλείνει την περιγραφή της απaráμιλλης θέσης του Κυρίου Κρίσνα δοξάζοντάς Τον με τον ακόλουθο τρόπο: «Ω Κύριε Κρίσνα, πάσα δόξα σ' Εσένα. Είσαι παρών στην καρδιά όλων ως Παραμάτμα. Γι' αυτό είσαι γνωστός ως Τζανανιβάσα, κάποιος που ζει στην καρδιά όλων». Όπως βεβαιώνεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, *ισβαρ σαρβα-μπουταναμ χριντ-ντεσε 'ρτζουννα τιστατι*: Ο Υπέρτατος Κύριος στο γνώρισμα Παραμάτμα ζει μέσα στην καρδιά όλων. Αυτό δεν σημαίνει, ωστόσο, ότι ο Κρίσνα δεν έχει χωριστή ύπαρξη ως Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Οι Μαγιαβάντι φιλόσοφοι δέχονται το γνώρισμα του Παραμπραμάν που διαπερνά τα πάντα, αλλά όταν εμφανίζεται ο Υπέρτατος Κύριος, δηλαδή το Παραμπραμάν, νομίζουν ότι εμφανίζεται υπό την επίδραση της υλικής φύσης. Επειδή ο Κύριος Κρίσνα εμφανίσθηκε ως γιος της Ντεβάκι, οι Μαγιαβάντι φιλόσοφοι δέχονται τον Κρίσνα ως ένα συνηθισμένο ζωντανό ον που γεννιέται μέσα στον υλικό κόσμο. Γι' αυτό ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι τους προειδοποιεί ότι *ντεβακι-τζανμα-βαντα*, που σημαίνει ότι παρόλο που ο Κρίσνα είναι φημισμένος ως γιος της Ντεβάκι, στην πραγματικότητα είναι η Υπέρτατη Ψυχή ή το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας που διαπερνά τα πάντα. Οι αφοσιωμένοι υπηρέτες, εντούτοις, κατανοούν τις λέξεις *ντεβακι-τζανμα-βαντα* με διαφορετικό τρόπο. Οι αφοσιωμένοι υπηρέτες καταλαβαίνουν ότι ο Κρίσνα ήταν στην πραγματικότητα γιος της μητέρας Γιασόντα. Παρόλο που ο Κρίσνα παρουσιάστηκε στην αρχή ως γιος της Ντεβάκι, μεταφέρθηκε αμέσως στην αγκαλιά της μητέρας Γιασόντα, και τις διασκεδάσεις της παιδικής Του ηλικίας απόλαυσαν με μακάριο τρόπο η μητέρα Γιασόντα και ο Μαχαράζα Νάνντα. Το γεγονός αυτό το παραδέχθηκε και ο ίδιος ο Βασουντέβα όταν συνάντησε τον Μαχαράζα Νάνντα και τη Γιασόντα στο Κουρουκσέτρα. Παραδέχθηκε ότι ο Κρίσνα και ο Μπαλαράμα ήταν στην πραγματικότητα γιοι της μητέρας Γιασόντα και του Μαχαράζα Νάνντα. Ο Βασουντέβα και η Ντεβάκι ήταν απλώς οι επίσημοι γονείς. Οι πραγματικοί γονείς ήταν ο Νάνντα και η Γιασόντα. Γι' αυτό ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι αποκάλεσε τον Κρίσνα *ντεβακι-τζανμα-βαντα*.

Έπειτα ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι δοξάζει τον Κύριο ως κάποιον που τιμάται από το *γιαντου-βαρ-παρισατ*, τη συνέλευση της δυναστείας των Γιαντού και ως φονιά διαφόρων ειδών δαιμόνων. Ο Κρίσνα, το Υπέρτατο

Πρόσωπο της Θεότητας, θα μπορούσε να είχε σκοτώσει όλους τους δαίμονες χρησιμοποιώντας τις διάφορες υλικές Του ενέργειες, αλλά ήθελε να τους σκοτώσει ο Ίδιος για να τους προσφέρει σωτηρία. Δεν υπήρχε λόγος να έλθει ο Κρίσνα στον υλικό κόσμο για να σκοτώσει τους δαίμονες. Με τη θέλησή Του και μόνο, θα μπορούσαν να είχαν σκοτωθεί χιλιάδες δαίμονες, χωρίς την προσωπική Του προσπάθεια. Αλλά στην πραγματικότητα ήλθε για τους αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες Του, για να παίζει σαν μικρό παιδί με τη μητέρα Γιασόντα και τον Μαχαράζα Νάνντα και για να δώσει χαρά στους κατοίκους της Ντβάρακα. Σκοτώνοντας τους δαίμονες και προστατεύοντας τους αφοσιωμένους υπηρέτες, ο Κύριος Κρίσνα εδραίωσε την αληθινή θρησκευτική αρχή, η οποία είναι απλώς η αγάπη για τον Θεό. Ακολουθώντας τις πραγματικές θρησκευτικές αρχές της αγάπης για τον Θεό, ακόμα και τα ζωντανά όντα που είναι γνωστά ως *στιρα-τσαρα* σώθηκαν και αυτά από κάθε υλική μόλυνση και μεταφέρθηκαν στο πνευματικό βασίλειο. *Στιρα* σημαίνει τα δέντρα και φυτά, τα οποία δεν μπορούν να κινηθούν, και *τσαρα* σημαίνει τα κινούμενα ζώα, ιδιαίτερα οι αγελάδες. Όταν ήταν παρών ο Κρίσνα, έσωσε ακόμα και τα δέντρα, τις μαϊμούδες, καθώς και άλλα φυτά και ζώα που συνέβη να Τον δουν και να Τον υπηρετήσουν στη Βρινντάβανα και την Ντβάρακα.

Ο Κύριος Κρίσνα δοξάζεται ιδιαίτερα επειδή προσφέρει ευχαρίστηση στις *γκοπι* και τις βασίλισσες της Ντβάρακα. Ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι δοξάζει τον Κύριο Κρίσνα για το γοητευτικό Του χαμόγελο, με το οποίο γοήτευσε όχι μόνο τις *γκοπι* στη Βρινντάβανα, αλλά και τις βασίλισσες στην Ντβάρακα. Οι ακριβείς λέξεις που χρησιμοποιούνται σχετικά είναι *βαρνταγιαν καμαντεβαμ*. Στη Βρινντάβανα ως ερωτικός σύντροφος πολλών *γκοπι* και στην Ντβάρακα ως σύζυγος πολλών βασιλισσών, ο Κρίσνα αύξανε τις λάγνες επιθυμίες τους να Τον απολαύσουν. Για τη συνειδητοποίηση του Θεού, δηλαδή την αυτοσυνειδητοποίηση, πρέπει συνήθως να υποστεί κάποιος αυστηρές ασκητικότητες και πράξεις εξιλέωσης επί πάρα πολλές χιλιάδες χρόνια και μετά ίσως σταθεί δυνατό να συνειδητοποιήσει τον Θεό. Αλλά οι *γκοπι* και οι βασίλισσες της Ντβάρακα, αυξάνοντας απλώς τις λάγνες επιθυμίες τους να απολαύσουν τον Κρίσνα ως ερωτικό σύντροφό ή ως σύζυγο, δέχθηκαν το ύψιστο είδος σωτηρίας.

Η συμπεριφορά αυτή του Κυρίου Κρίσνα με τις *γκοπι* είναι μοναδική στην ιστορία της αυτοσυνειδητοποίησης. Συνήθως η αντίληψη των ανθρώπων για την αυτοσυνειδητοποίηση είναι ότι πρέπει να πάει κανείς στο δάσος ή στα βουνά και να υποστεί σκληρές ασκητικότητες και πράξεις μεταμέλειας. Αλλά

οι γκοπι και οι βασίλισσες, όντας απλώς προσκολλημένες στον Κρίσνα με συζυγική αγάπη και απολαμβάνοντας τη συντροφιά Του σε μία υποτιθέμενη αισθησιακή ζωή γεμάτη χλιδή και πολυτέλεια, κατόρθωσαν την ύψιστη σωτηρία, την οποία είναι αδύνατο να επιτύχουν ακόμα και μεγάλοι σοφοί και άγια πρόσωπα. Παρόμοια, δαίμονες όπως ο Κάμσα, ο Ντανταβακρά, ο Σισουπάλα, κλπ., αποκόμισαν και εκείνοι το ύψιστο όφελος της μεταφοράς τους στον πνευματικό κόσμο.

Στην αρχή της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, ο Σρίλα Βιασαντέβα πρόσφερε με σεβασμό την υποταγή του στην Υπέρτατη Αλήθεια, τον Βāsουντέβα, δηλαδή τον Κρίσνα. Μετά από αυτό δίδαξε τον γιο του, τον Σουκαντέβα Γκοσουάμι, για να κηρύξει τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίον ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι δοξάζει τον Κύριο ως *τζαγιατι*. Ακολουθώντας τα βήματα του Σρίλα Βιασαντέβα, του Σουκαντέβα Γκοσουάμι και όλων των *ατσαρια* της μαθητικής διαδοχής, όλος ο πληθυσμός της Γης θα πρέπει να δοξάζει τον Κύριο Κρίσνα, και για το ύψιστο συμφέρον τους θα πρέπει να ασχοληθούν με την κίνηση για τη συνείδηση του Κρίσνα. Η μέθοδος είναι εύκολη και απλή. Πρόκειται απλώς για το ψάλσιμο του *μαχαμαντρα*, Χάρε Κρίσνα, Χάρε Κρίσνα, Κρίσνα Κρίσνα, Χάρε Χάρε / Χάρε Ράμα, Χάρε Ράμα, Ράμα Ράμα, Χάρε Χάρε. Γι' αυτό ο Κύριος Τσετάνια έχει συστήσει να είναι κανείς σκληρός με τους κλυδωνισμούς και τις μεταπτώσεις της υλικής ζωής. Η υλική ζωή είναι εφήμερη, και συνεπώς τα σκαμπανεβάσματα έρχονται και παρέρχονται. Όταν έρχονται, θα πρέπει να είναι κανείς τόσο ανεκτικός όσο ένα δέντρο και τόσο ταπεινός όσο ένα χορταράκι στον δρόμο, αλλά θα πρέπει οπωσδήποτε να ασχολείται με τη συνείδηση του Κρίσνα ψάλλοντας Χάρε Κρίσνα, Χάρε Κρίσνα, Κρίσνα Κρίσνα, Χάρε Χάρε.

Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Κρίσνα, η Υπέρτατη Ψυχή όλων των ζωντανών όντων, από το αναίτιο έλεός Του, κατέρχεται και φανερώνει τις διάφορες υπερβατικές διασκεδάσεις Του σε διάφορες ενσαρκώσεις. Το να ακούει κανείς τις ελκυστικές διασκεδάσεις των διαφόρων ενσαρκώσεων του Κυρίου Κρίσνα είναι μία ευκαιρία απελευθέρωσης για τις υποκείμενες σε όρους ψυχές, και οι συναρπαστικές και ευχάριστες διασκεδάσεις του Ίδιου του Κυρίου Κρίσνα είναι ακόμα πιο ελκυστικές, επειδή ο Ίδιος ο Κύριος Κρίσνα είναι τόσο ελκυστικός.

Ακολουθώντας τα άγια βήματα του Σρίλα Σουκαντέβα Γκοσουάμι, προσπαθήσαμε να παρουσιάσουμε αυτό το βιβλίο «Κρίσνα» για να διαβαστεί και να ακουστεί από τις υποκείμενες σε όρους ψυχές αυτής της εποχής.

Ακούγοντας τις διασκεδάσεις του Κυρίου Κρίσνα, είναι βέβαιος κανείς πως θα φτάσει στη σωτηρία και θα επιστρέψει στο σπίτι μας, στον Θεό. Συνιστάται από τον Σουκαντέβα Γκοσουάμι, καθώς ακούμε τις υπερβατικές διασκεδάσεις και τις δραστηριότητες του Κυρίου, να κόβουμε σταδιακά τους δεσμούς της υλική μόλυνσης. Γι' αυτό, ανεξάρτητα από το τι είναι κανείς, αν επιθυμεί τη συντροφιά του Κυρίου Κρίσνα στο υπερβατικό βασίλειο του Θεού για αιώνια και μακάρια ύπαρξη, θα πρέπει να ψέλνει το *μαχαμαντρα* Χάρε Κρίσνα, Χάρε Κρίσνα, Κρίσνα Κρίσνα, Χάρε Χάρε / Χάρε Ράμα, Χάρε Ράμα, Ράμα Ράμα, Χάρε Χάρε.

Οι υπερβατικές διασκεδάσεις του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας Κρίσνα είναι τόσο δυνατές, ώστε απλώς ακούγοντας, διαβάζοντας και απομνημονεύοντας αυτό το βιβλίο «Κρίσνα», είναι βέβαιος κανείς ότι θα μεταφερθεί στον πνευματικό κόσμο, πράγμα που κανονικά είναι πολύ δύσκολο να επιτευχθεί. Η περιγραφή των διασκεδάσεων του Κυρίου Κρίσνα είναι τόσο ελκυστική, που μας δίνει αυτομάτως την ώθηση να τις μελετήσουμε επανειλημμένως και όσο περισσότερο μελετούμε τις διασκεδάσεις του Κυρίου, τόσο περισσότερο αυξάνεται η προσκόλλησή μας σε Αυτόν. Αυτή καθαυτή η προσκόλληση στον Κρίσνα κάνει κάποιον κατάλληλο να μεταφερθεί στην κατοικία Του, την Γκολόκα Βριντάβανα. Όπως μάθαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο, το να διασχίσει κανείς τον υλικό κόσμο σημαίνει να διασχίσει τους άτεγκτους νόμους της υλικής φύσης. Οι άτεγκτοι νόμοι της υλικής φύσης δεν μπορούν να εμποδίσουν την πρόοδο κάποιου που ελκύεται από την πνευματική φύση. Αυτό βεβαιώνεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* από τον Ίδιο τον Κύριο: παρόλο που είναι πολύ δύσκολο να υπερβεί κανείς τους άκαμπτους νόμους της υλικής φύσης, αν εγκαταλειφθεί στον Κύριο, μπορεί πολύ εύκολα να διασχίσει την άγνοια. Στον πνευματικό κόσμο, ωστόσο, δεν υπάρχει επίδραση της υλικής φύσης. Όπως έχουμε μάθει από το Δεύτερο Άσμα της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, η διοικούσα δύναμη των ημιθέων και η επίδραση της υλικής φύσης λάμπουν δια της απουσίας τους στον πνευματικό κόσμο.

Γι' αυτό ο Σρίλα Σουκαντέβα Γκοσουάμι έδωσε στον Μαχαράζα Παρίκσιτ στην αρχή του Δεύτερου Άσματος τη συμβουλή ότι θα είναι καλό όλες οι υποκείμενες σε όρους ψυχές να ακούν και να ψάλλουν τις υπερβατικές διασκεδάσεις του Κυρίου. Ο Σρίλα Σουκαντέβα Γκοσουάμι πληροφόρησε επίσης τον Βασιλιά Παρίκσιτ ότι παλιά πολλοί άλλοι βασιλιάδες και αυτοκράτορες πήγαιναν στο δάσος για να υποβληθούν σε αυστηρές ασκητικότητες και πράξεις εξιλέωσης, προκειμένου να επιστρέψουν στο σπίτι

μας, στον Θεό. Στην Ινδία διατηρείται αυτή η πρακτική και πολλοί προχωρημένοι υπερβατιστές αφήνουν την οικογένειακή τους ζωή και πηγαίνουν στη Βρινντάβανα για να ζήσουν μόνοι και να ασχοληθούν αποκλειστικά με το άκουσμα και το ψάλσιμο των αγίων διασκεδάσεων του Κυρίου. Αυτό είναι το σύστημα που συνιστά η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, και οι έξι Γκοσουάμι της Βρινντάβανα το ακολούθησαν, αλλά στις μέρες μας στο άγιο μέρος της Βρινντάβανα συνωστίζονται πολλοί *καρμι* και ψευτο-αφοσιωμένοι υπηρέτες για να μιμηθούν απλώς αυτή τη μέθοδο που συνιστά ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι. Λέγεται ότι παλιά πολλοί βασιλείς και αυτοκράτορες πήγαιναν στο δάσος με αυτόν τον σκοπό, αλλά ο Σρίλα Μπακτισιντάντα Σαρασβατί Τάκουρ Γκοσουάμι Μαχαράζα δεν συνιστά αυτή τη μοναχική ζωή της Βρινντάβανα πρόωρα.

Όποιος πηγαίνει στη Βρινντάβανα πρόωρα για να ζήσει ακολουθώντας τις οδηγίες του Σουκαντέβα Γκοσουάμι πέφτει και πάλι θύμα της *μαγια*, ακόμα και ενώ κατοικεί στη Βρινντάβανα. Για να σταματήσει μία τέτοια μη εγκεκριμένη διαμονή στη Βρινντάβανα, ο Σρίλα Μπακτισιντάντα Σαρασβατί Τάκουρ τραγούδησε ένα όμορφο τραγούδι σχετικά με αυτό, που το νόημά του είναι το εξής: «Αγαπημένε μου νου, γιατί είσαι τόσο περήφανος που είσαι Βαϊσνάβα; Η μοναχική λατρεία σου και το ψάλσιμο του αγίου ονόματος του Κυρίου βασίζονται στην επιθυμία για φτηνή δημοτικότητα, και γι' αυτό το ψάλισμά σου είναι απλώς υποκρισία. Αυτή η φιλοδοξία για φτηνή φήμη μπορεί να παρομοιασθεί με τα κόπρανα ενός χοίρου, επειδή αυτή η δημοτικότητα είναι άλλη μία επέκταση της επιρροής της *μαγια*». Μπορεί να πάει κανείς στη Βρινντάβανα για φτηνή δημοτικότητα και αντί να απορροφηθεί στη συνείδηση του Κρίσνα, μπορεί να σκέφτεται διαρκώς χρήματα και γυναίκες, που είναι απλώς εφήμερες πηγές ευτυχίας. Είναι καλύτερα να χρησιμοποιεί κανείς ό,τι χρήματα και γυναίκες μπορεί να έχει στην υπηρεσία του Κυρίου, επειδή οι αισθησιακές απολαύσεις δεν είναι για την υποκείμενη σε όρους ψυχή.

Ο κύριος των αισθήσεων είναι ο Χριστικέςσα, ο Κύριος Κρίσνα. Συνεπώς, οι αισθήσεις θα πρέπει να απασχολούνται πάντοτε την υπηρεσία Του. Όσο για την υλική φήμη, υπήρχαν πολλοί δαίμονες όπως ο Ράβανα που ήθελαν να πάνε εναντίον των νόμων της υλικής φύσης, αλλά όλοι τους απέτυχαν. Γι' αυτό, δεν θα πρέπει να επιδίδεται κάποιος στη δαιμονική δραστηριότητα του να ισχυρίζεται πως είναι Βαϊσνάβα μόνο και μόνο για να αποκτήσει τεχνητό γόητρο, χωρίς να προσφέρει υπηρεσία στον Κύριο. Αλλά όταν προσφέρει κάποιος υπηρεσία αφοσίωσης στον Κύριο, τότε η φήμη και η υπόληψη του

Βαϊσνάβα έρχονται αυτομάτως σε αυτόν. Δεν υπάρχει λόγος να είναι κανείς φθονερός με τους αφοσιωμένους υπηρέτες που κηρύσσουν τις δόξες του Κυρίου. Έχουμε προσωπική εμπειρία από τις συμβουλές των αποκαλούμενων *μπαμπατζι* της Βρινντάβανα ότι δεν υπάρχει λόγος να κηρύσσουμε και ότι είναι καλύτερα να ζούμε στη Βρινντάβανα σε κάποιο απομονωμένο μέρος και να ψέλνουμε το άγιο όνομα. Αυτού του είδους οι *μπαμπατζι* δεν γνωρίζουν ότι αν κάποιος ασχολείται με το κήρυγμα, δηλαδή δοξάζει το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, η καλή φήμη και η υπόληψη ενός κήρυκα τον ακολουθούν αυτομάτως. Συνεπώς, δεν θα πρέπει να αφήνει κάποιος πρόωρα την έντιμη ζωή του οικογενειάρχη για να ζήσει μια ζωή ακολασίας και ανηθικότητας στη Βρινντάβανα. Η σύσταση του Σρίλα Σουκαντέβα Γκοσουάμι να αφήσει κανείς το σπίτι του και να πάει στο δάσος σε αναζήτηση του Κρίσνα δεν είναι για ανώριμα πρόσωπα. Ο Μαχαράζα Παρίκσιτ ήταν ώριμο πρόσωπο. Ακόμα και στην οικογενειακή του ζωή ή και από την αρχή της ζωής του, λάτρευε τη *μουργι* του Κυρίου Κρίσνα. Στην παιδική του ηλικία λάτρευε τη Θεότητα του Κυρίου Κρίσνα και αργότερα, παρόλο που ήταν οικογενειάρχης, ήταν πάντοτε αποκολλημένος, και γι' αυτό όταν πληροφορήθηκε τον επικείμενο θάνατό του, εγκατέλειψε αμέσως κάθε σχέση με την οικογενειακή ζωή και κάθισε στην όχθη του Γάγγη για να ακούσει τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* στη συντροφιά αφοσιωμένων υπηρετών.

❧ Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα (τα σχόλια που παρουσιάζουν τη βεδική γνώση από τη σκοπιά του μπάκτι, της αφοσίωσης στον Κρίσνα) για το Ογδοηκοστό Ένατο Κεφάλαιο του έργου Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, με τίτλο «Περίληπτική περιγραφή των διασκεδάσεων του Κυρίου Κρίσνα». ❧

Γλωσσάριο

Αβαταρα: ενσάρκωση ή εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπος του Θεού, που κατέρχεται από τον πνευματικό κόσμο με συγκεκριμένη αποστολή.

Ατζίτα: απόρθητος, όνομα του Υπερτάτου Κυρίου.

Ασουρα: δαίμονας, μη αφοσιωμένος υπηρέτης.

Ατσαρια: πνευματικός δάσκαλος· αυτός που διδάσκει με το παράδειγμά του.

Βαϊσία: η τρίτη από τις τέσσερεις *βαρνα* ή κάστες του συστήματος *βαρνασραμα-νταρμα* (βλ. λέξη)· αγρότες και επιχειρηματίες.

Βαϊσναβα: ο αφοσιωμένος υπηρέτης του Υπερτάτου Κυρίου Βίσνου ή Κρίσνα.

Βιασαντέβα: μέγας σοφός και εξουσιοδοτημένη ενσάρκωση του Κυρίου.

Γνωστός επίσης ως Μπανταράγιανα, Ντβαϊπάγιανα και Βέντα-Βιάσα. Γιος του μεγάλου σοφού Παράσαρα και της Σατιαβατί.

Πατέρας του μεγάλου σοφού Σουκαντέβα Γκοσουάμι, ο οποίος είπε τη *Μπαγκαβατα Πουрана* στον Μαχαράζα Παρίκσιτ. Ο

Βιασαντέβα συνέθεσε και διευθέτησε τις Βέδες, τη *Βεντάντα-*

σουτρα, τις *Πουрана*, τη *Μαχαμπατα* και τη *Σριμαντ-*

Μπαγκαβαταμ.

Βίσνου: ο Υπέρτατος Κύριος του κόσμου. Το Πρόσωπο της Θεότητας που διαπερνά τα πάντα. Πλήρης επέκταση του Κρίσνα, η οποία δημιουργεί και συντηρεί τα αναρίθμητα υλικά σύμπαντα.

Γάγγης: ο περίφημος ιερός ποταμός της Ινδίας, ο οποίος έρχεται από τον πνευματικό κόσμο και διασχίζει ολόκληρο το σύμπαν. Στη Γη, κυλά από τις κορυφές των Ιμαλαΐων και καταλήγει στον κόλπο της Βεγγάλης. Εξαγνίζει από τις αμαρτίες όποιον έρχεται σε επαφή μαζί του.

Γιαγκια: θυσία.

Γιαμούνα: ο ιερότερος ποταμός της Ινδίας, εκεί όπου ο Κύριος Κρίσνα πραγματοποίησε πολλές από τις διασκεδάσεις Του και ο οποίος κυλά μέσα από τη Βρινντάβανα.

Γιογκα: Η σύνδεση της συνείδησης της απειροελάχιστης ζωντανής οντότητας με το Υπέρτατο Ον, τον Κρίσνα.

Γιογκα-μαγια: η εσωτερική δύναμη του Κυρίου, η οποία Τον κρύβει από τους μη αφοσιωμένους υπηρέτες.

Γιογκι: κάποιος που ασκείται στο γιογκα.

Γκανντάρβα (οι): κάτοικοι των ουράνιων πλανητών, θεσπέσιοι μουσικοί και τραγουδιστές.

Γκαρούντα: το γιγαντιαίο πουλί που μεταφέρει τον Κύριο Βίσνου.

Γκιανι: κάποιος ο οποίος ασχολείται με την καλλιέργεια της γνώσης, ιδιαίτερα μέσω φιλοσοφικών εικασιών. Όταν ο γκιανι φτάσει στην τελειότητα εγκαταλείπεται στον Κρίσνα.

Γκοβίντα: όνομα του Κρίσνα (γκο, αγελάδες ή αισθήσεις + βινντα, χαρά, ευχαρίστηση), δηλαδή «Αυτός που δίνει χαρά στις αγελάδες, τη γη

και τις αισθήσεις».

Γκοπι (οι): οι βοσκοπούλες της Βρινντάβανα, φίλες του Κυρίου Κρίσνα.

Γκουρου: πνευματικός δάσκαλος.

Γκριχαστα: οικογενειάρχης, μία από τις τέσσερις πνευματικές τάξεις του συστήματος *βαρνασραμα-νταρμα* (βλ. λέξη).

Εκαντασι: ημέρα νηστείας, δύο φορές τον μήνα, με σκοπό την αυξημένη ενθύμηση του Κρίσνα.

Κανταμμπα: δέντρο με στρογγυλά κίτρινα άνθη, που συναντάται κυρίως στη Βρινντάβανα.

Καρμα: 1. η δράση γενικώς, η οποία επισύρει μια αντίδραση. Συνεκδοχικώς, και η επακόλουθη αντίδραση. 2. υλική δράση, η οποία τελείται σύμφωνα με τις ρυθμίσεις των γραφών και η οποία αποφέρει υλικά κέρδη σε αυτή τη ζωή ή προαγωγή στους ανώτερους πλανήτες μετά θάνατον.

Καρμι: ο εργαζόμενος με σκοπό την απόλαυση.

Κουνκουμα: αρωματισμένη κοκκινωπή σκόνη, που την πετούν στο σώμα προσώπων άξιων λατρείας.

Κρισνα-κατα: συζητήσεις σχετικές με τον Κρίσνα ή λόγια του Κρίσνα.

Κσατρια: (κυριολεκτικά, *κσι:* καταστροφή, συμφορά + *τρι:* σωτηρία, προστασία. Άρα, *κσατρια* ήταν εκείνος ο οποίος προστάτευε τους πολίτες από τις συμφορές) μία από τις τέσσερις *βαρνα* του συστήματος *βαρνασραμα*: η διοικητική και στρατιωτική τάξη.

Κωμουντι: ιδιαίτερα αρωματικό λουλούδι, στις όχθες του ποταμού Γιαμούνα.

Κωστουμπα: πολύτιμο πετράδι που φορά γύρω στον λαιμό Του το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας.

Λίλα: διασκέδαση.

Μαγια: (κυριολεκτικά *μα*, *μη* + *για*, αυτό) αυτό που δεν είναι, το *μη* ον, η *πλάνη*. Η εξωτερική ενέργεια του Κυρίου, η οποία καλύπτει το *ζωντανό* ον και δεν του επιτρέπει να κατανοήσει την Απόλυτη Αλήθεια.

Μαγιαβαντι: ιμπερσοναλιστής, οπαδός της άποψης ότι τελικώς ο Θεός είναι άμορφος και χωρίς προσωπικότητα.

Μαντρα: υπερβατική ηχητική δόνηση.

Μαχα-μαντρα: (μέγα *μαντρα*) το μέγα *μαντρα* της απελευθέρωσης, *Χαρε Κρισνα, Χαρε Κρισνα, Κρισνα Κρισνα, Χαρε Χαρε / Χαρε Ραμα, Χαρε Ραμα, Ραμα Ραμα, Χαρε Χαρε*.

Μαχα-μπαγκαβατα: αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου, ευρισκόμενος στο ύψιστο στάδιο της ζωής της αφοσίωσης.

Μουκούντα: ο Κύριος Κρίσνα, ο οποίος απονέμει απελευθέρωση και του οποίου το χαμογελαστό πρόσωπο είναι σαν λουλούδι *κουνντα*.

Μουκτι: απελευθέρωση.

Μπαγκαβαντ-γκιτα (το θεϊκό τραγούδι): το ιερό βιβλίο που καταγράφει τη διδασκαλία του Κυρίου Κρίσνα στον φίλο Του Αρτζούνα, στο πεδίο της μάχης του Κουρουκσέτρα.

Μπακτα: αφοσιωμένος υπηρέτης.

Μπακτι-γιογκα: το *γιογκα* της αφοσίωσης στον Κύριο. Η προσφορά υπηρεσίας αφοσίωσης και αγάπης στον Κύριο.

Μπράμα: το πρώτο πλάσμα της δημιουργίας. Ο ημίθεος, ο υπεύθυνος για την υλική κατάσταση της αγαθότητας.

Μπραμαν: το απρόσωπο γνώρισμα της Απόλυτης Αλήθειας.

Μπραμανα (οι): η ανώτατη από τις τέσσερεις τάξεις του συστήματος κοινωνικής οργάνωσης *βαρνασραμα-νταρμα* (βλ. λέξη). Η νοήμων τάξη, που είναι υπεύθυνη για την καλλιέργεια της βεδικής γνώσης.

Μπραμα-σαμχिता: πανάρχαιο λογοτεχνικό έργο με τις προσευχές του Κυρίου Μπράμα στον Γκοβίνντα, τον Κύριο Κρίσνα· χαμένο επί αιώνες, ξαναβρέθηκε σε έναν ναό στη νότια Ινδία από τον Κύριο Τσετάνια.

Μπραματζιοτι: η λάμψη που εκπορεύεται από το σώμα του Κρίσνα.

Μπραματσαρι: άγαμος σπουδαστής, που βρίσκεται υπό την καθοδήγηση του πνευματικού δασκάλου.

Ναράγιανα: η μεγαλειώδης μορφή του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας με τα τέσσερα χέρια. Το όνομα σημαίνει κυριολεκτικά «το καταφύγιο της ανθρωπότητας» (*ναρα* σημαίνει «ανθρωπότητα» και *αγιανα* σημαίνει «καταφύγιο»)· επέκταση του Κρίσνα, ο βαθύπλουτος Κύριος της Βαϊκούντα.

Νάραντα: μέγας αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου Κρίσνα γεννημένος από τον νου του Μπράμα. Ταξιδεύει σε όλα τα σύμπαντα, ψάλλοντας τις δόξες του Κρίσνα και κηρύσσοντας την επιστήμη του *μπακτι*, τον δρόμο της υπηρεσίας αφοσίωσης. Είναι μέγας σοφός μεταξύ των *ντεβα*, και γι' αυτό είναι γνωστός ως Ντεβάρσι.

Νταμοντάρα: Ο Κρίσνα που «δέθηκε από τη μέση με σκοινί» από τη μητέρα Γιασόντα, ως τιμωρία επειδή έκλεψε το βούτυρο.

Ντβάρακα: το βασίλειο του Κυρίου Κρίσνα στη δυτική ακτή της Ινδίας και πρωτεύουσα της δυναστείας των Γιαντού, χτισμένο πάνω σε ένα νησί. Ο Κρίσνα μετεγκατέστησε εκεί ολόκληρο τον πληθυσμό της Ματούρα για να προστατέψει τους Γιαντού από τους δαίμονες.

Όταν ο Κύριος Κρίσνα άφησε αυτόν τον κόσμο, ο ωκεανός σκέπασε ολόκληρη την πόλη.

Ντεβα: ημίθεος ή αφοσιωμένος υπηρέτης.

Πάννταβα: οι πέντε γιοι του Βασιλιά Πάνντου: ο Γιουντιστίρα, ο Αρτζούνα, ο Μπίμα, ο Νακούλα και ο Σαχαντέβα.

Παραμάτμα: η Υπέρτατη Ψυχή, η εντοπισμένη διάσταση του Υπερτάτου Κυρίου μέσα στην καρδιά όλων των ζωντανών όντων.

Παριτζατα: λουλούδι που απαντάται μόνο στους ουράνιους πλανήτες.

Πραναγιαμα: οι γιογκικές ασκήσεις αναπνοής.

Πρασανταμ: τροφή η οποία προσφέρεται στον Κρίσνα, αποκτά πνευματικό χαρακτήρα και εξαγνίζει το ζωντανό ον που την τρώει.

Ράντα (Ρανταράνι, Ραντίκα): η αιώνια σύντροφος του Σρι Κρίσνα και προσωποποίηση της δύναμης *χλαντινι*, της δύναμης που δίνει χαρά, υπερβατική ευδαιμονία. Προσωποποίηση της ύψιστης θεϊκής αγάπης. Είναι η πηγή όλων των *γκοπι*, των βασιλισσών της Ντβάρακα και των Λάκσμι της Βαϊκούντα. Η πολυαγαπημένη του Κυρίου Κρίσνα.

Ρασα: σχέση, και πιο συγκεκριμένα, η σχέση μεταξύ του Κυρίου και του ζωντανού όντος· συνεκδοχικά, η γλυκιά γεύση αυτής της σχέσης, η γλυκιά γεύση της υπερβατικής σχέσης του ζωντανού όντος με τον Κύριο, η γλυκιά σχέση μεταξύ του Κυρίου και των ζωντανών όντων. Υπάρχουν πέντε κύριες σχέσεις: ουδέτερη σχέση (*σαντα-ρασα*), σχέση υπηρέτη (*ντασια-ρασα*), σχέση φίλου (*σακια ρασα*), γονική σχέση (*βατσαλια-ρασα*) και συζυγική σχέση (*μαντουρια-ρασα*).

Ρασα-λιλα: η υπερβατική διασκέδαση του Κυρίου Κρίσνα όταν χορεύει με τις *γκοπι*.

Σαμαντι: έκσταση, απορρόφηση στη συνείδηση του Θεού.

Σανκαρατσάρια: περίφημος δάσκαλος της φιλοσοφίας Βεντάντα και συγγραφέας του διάσημου σχολιασμού της *Βενταντα-σουτρα*, γνωστού ως *Σαριρακα-μπασια*, «Έρευνα της φύσης του ενσαρκωμένου πνεύματος». Μολονότι η συνεισφορά του στην επανεδραίωση της αυθεντίας των Βεδών, η οποία είχε πληγεί από την επικράτηση του Βουδισμού, ήταν ανεκτίμητη, η διδασκαλία του βρίσκεται σε δυσαρμονία με το βεδικό συμπέρασμα και με τους Βαϊσνάβα *ατσαρια*. Διακήρυξε πως το Υπέρτατο Μπραμάν στερείται μορφής, χαρακτηριστικών, δυνάμεων και ιδιοτήτων και πως είναι, επομένως, απρόσωπο. Όταν το απρόσωπο Μπραμάν έρχεται σε επαφή με τη *μαγια*, αποκτά υλικές ιδιότητες. Οι ιδέες αυτές αποδοκιμάστηκαν και αντικρούστηκαν από όλους τους Βαϊσνάβα *ατσαρια* και από τον Κύριο Σρι Τσετάνια Μαχαπραμπού. Ήταν ενσάρκωση του Κυρίου Σίβα· γεννήθηκε το 788 και πέθανε το 820, σε ηλικία 32 ετών.

Σανκάρσανα: ο Κύριος Μπαλαράμα.

Σανκιρτανα-γιαγκια: η καθορισμένη θυσία για την εποχή του Κάλι, την *καλι-γιουγκα*· δηλαδή, το ομαδικό ψάλσιμο των αγίων ονομάτων, της δόξας και των διασκεδάσεων του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας.

Σαννιασα: η τάξη της απάρνησης, απαλλαγμένη από οικογενειακές σχέσεις και στην οποία όλες οι δραστηριότητες είναι αφιερωμένες αποκλειστικά στον Κρίσνα.

Σαστρα: οι εξ αποκαλύψεως γραφές.

Σιαμαντακά: πολύτιμος λίθος που παρήγαγε σωρούς από χρυσάφι καθημερινά και εξασφάλιζε ευημερία και υγεία· δώρο του θεού του ήλιου στον λάτρη του Σατρατζίτ.

Σιαμασούννταρα: (σιαμα: μαύρος + σουννταρα: πολύ όμορφος) ένα όνομα της αρχικής μορφής του Κυρίου Κρίσνα.

Σίβα: ημίθεος υπεύθυνος για την κατάσταση της άγνοιας και για την καταστροφή του υλικού σύμπαντος.

Σιντι: μυστική γιογικική δύναμη, τελειότητα.

Σουνταρσανα: ο τροχός που είναι προσωπικό όπλο του Κυρίου Βίσνου ή Κρίσνα.

Σουντρα: εργάτης ή τεχνίτης. Η τέταρτη κοινωνική τάξη στο σύστημα βαρνασραμα-νταρμα (βλ. λέξη).

Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ: το λαμπρότερο πετράδι της βεδικής γραμματείας, η άσπιλη Πουρανα, ο ώριμος και γλυκός σαν νέκταρ καρπός του δέντρου της βεδικής γνώσης.

Ταπασια: ασκητικότητα.

Τζανμασταμι: η επέτειος της εμφάνισης του Κυρίου Κρίσνα.

Τιλακα: σημάδι από κίτρινο πηλό, που διακοσμεί το πρόσωπο του Κρίσνα και των αφοσιωμένων υπηρετών Του.

Τουλασι: αγνή αφοσιωμένη υπηρέτις του Κυρίου. Στον υλικό κόσμο εμφανίζεται με τη μορφή ενός φυτού. Είναι πολύ αγαπητή στον Κύριο Κρίσνα και τα φύλλα της προσφέρονται στα λωτοειδή Του πόδια.

Τσετάνια Μαχαπραμπού: ενσάρκωση του Κρίσνα που εμφανίσθηκε το 1486 στη Ναβαντβίπα της Δυτικής Βεγγάλης και εγκαινίασε την ομαδική

ψαλμωδία του *μαχα-μαντρα*. Είναι η πλέον μεγαλόψυχη
ενσάρκωση, επειδή προσφέρει με γενναιοδωρία αγάπη για τον Θεό.
Χαστινάπουρα: η αρχαία πρωτεύουσα της Μπάρατα-βάρσα, της Ινδίας, και
πρωτεύουσα των Κούρου και των Πάνταβα. Βρισκόταν στις όχθες
του ποταμού Γάγγη και κατελάμβανε τμήμα του σημερινού Νέου
Δελχί.

